კრისტალი
ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია
ქუთაისი, ნიკეას 22
ტელ: (032) 2 02 20 20 | *2244
contact@crystal.ge | www.crystal.ge
ს/კ : 212896570

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის“
პასუხისმგებელი პირების განცხადება

„ფასიანი ქაღალდების ბაზრის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-11 მუხლის მე-3 პუნქტის „გ“ ქვეპუნქტის მოთხოვნების შესაბამისად ვადასტურებთ, რომ მოქმედი კანონმდებლობის შესაბამისად მომზადებული სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის“ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები და მმართველობითი ანგარიშგება, 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის, არის სრული, სწორი და სამართლიანი.

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

2024 წლის 10 იანვარი
თბილისი, საქართველო

კრისტალი

წლიური

ანგარიში

ჩვენ შესახებ

სააქციო საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „კრისტალი“ („კრისტალი“) საქართველოში წამყვანი ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია და ლიდერი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია. „კრისტალი“ მართავს 389 მილიონიან სასესხო პორტფელს. მის 50 ფილიალში დასაქმებული თითქმის 1,000 თანამშრომელი ქვეყნის მასშტაბით 120 ათასზე მეტ უნიკალურ მომხმარებელს ემსახურება. „კრისტალი“ ოპერირებს როგორც ეკონომიკური განვითარების პლატფორმა და მიკრო და მცირე მეწარმეებსა და ფერმერებს მათზე მორგებულ ინოვაციურ ფინანსურ (მათ შორის, სალიზინგო) პროდუქტებსა და არაფინანსურ (კონსულტაცია და ტექნოლოგიები) მომსახურებას აწვდის. „კრისტალი“ რეგიონში პირველი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია, რომელმაც საერთაშორისო კომპანია Fitch Ratings-ის ფინანსური შეფასება (B- Stable) მიიღო. გარდა ამისა, 2021 წელს კომპანიამ გლობალური სარეიტინგო სააგენტოს Microfinanza-საგან სოციალური რეიტინგი „A-“ მიიღო.

ქალთა გაძლიერებისა და მხარდაჭერის მიმართულებით განხორციელებული პროექტებისთვის 2021 წელს კრისტალს ათასწლეულის გამოწვევის ფონდის მთავარი ჯილდო გადაეცა. საერთაშორისო მიკროსაფინანსო ასოციაციამ (MFC) კომპანიის „მწვანე მიმართულება“ (ენერგოეფექტური კრედიტები და განვადებები) მსოფლიოს მასშტაბით 5 საუკეთესო ინიციატივას შორის დაასახელა. საუკეთესო წლიური ანგარიშისა და გამჭვირვალობის კონკურსში BARTA „კრისტალი“ საქართველოში მეოთხედ გახდა ჯილდოს მფლობელი. ამგვარი აღიარება დამსახურებულად აყენებს „კრისტალს“ წარმატებული მსხვილი ფინანსური ინსტიტუტების გვერდით და ცხადყოფს მის სამართლიან მისწრაფებას ბანკად ტრანსფორმირებისაკენ.

მეტი ინფორმაცია, ისე როგორც ანგარიშის ციფრული ვერსია შეგიძლიათ იხილოთ ვებგვერდზე: https://ir.crystal.ge/

შინაარსი

სტრატეგიული ანგარიში 3

მიმოხილვა 6

ფინანსური და საოპერაციო მაჩვენებლები

თავმჯდომარის განცხადება 8

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის წერილი 10

მაკროეკონომიკა და ბაზრის მიმოხილვა 12

კორპორაციული სტრატეგია 18

ბიზნესმოდელი 20

ინვესტორებთან ურთიერთობა და დაფინანსება 24

მნიშვნელოვანი რისკები და განუსაზღვრელობა 26

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა 29

ადამიანები ჩვენს ორგანიზაციაში 33

ინფორმაციული ტექნოლოგიები 35

მმართველობითი ანგარიში 38

სამეთვალყურეო საბჭო 42

თავმჯდომარე 42

საბჭოს შემადგენლობა 43

კორპორაციული მართვა 46

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები 47

მმართველი გუნდი 49

კომიტეტების ანგარიშები 51

ფინანსური ანგარიში 56

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა 59

კონსოლიდირებული მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება 63

ინდივიდუალური მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება 64

კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება 65

ინდივიდუალური ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება 66

კონსოლიდირებული საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება 67

ინდივიდუალური საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება 68

კონსოლიდირებული ფულადი ნაკადების ანგარიშგება 69

ინდივიდუალური ფულადი ნაკადების ანგარიშგება 70

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების

განმარტებითი შენიშვნები 71

დანართები 127

ანექსი 1. გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსთან შესაბამისობა

2022 წლის მდგომარეობით 128

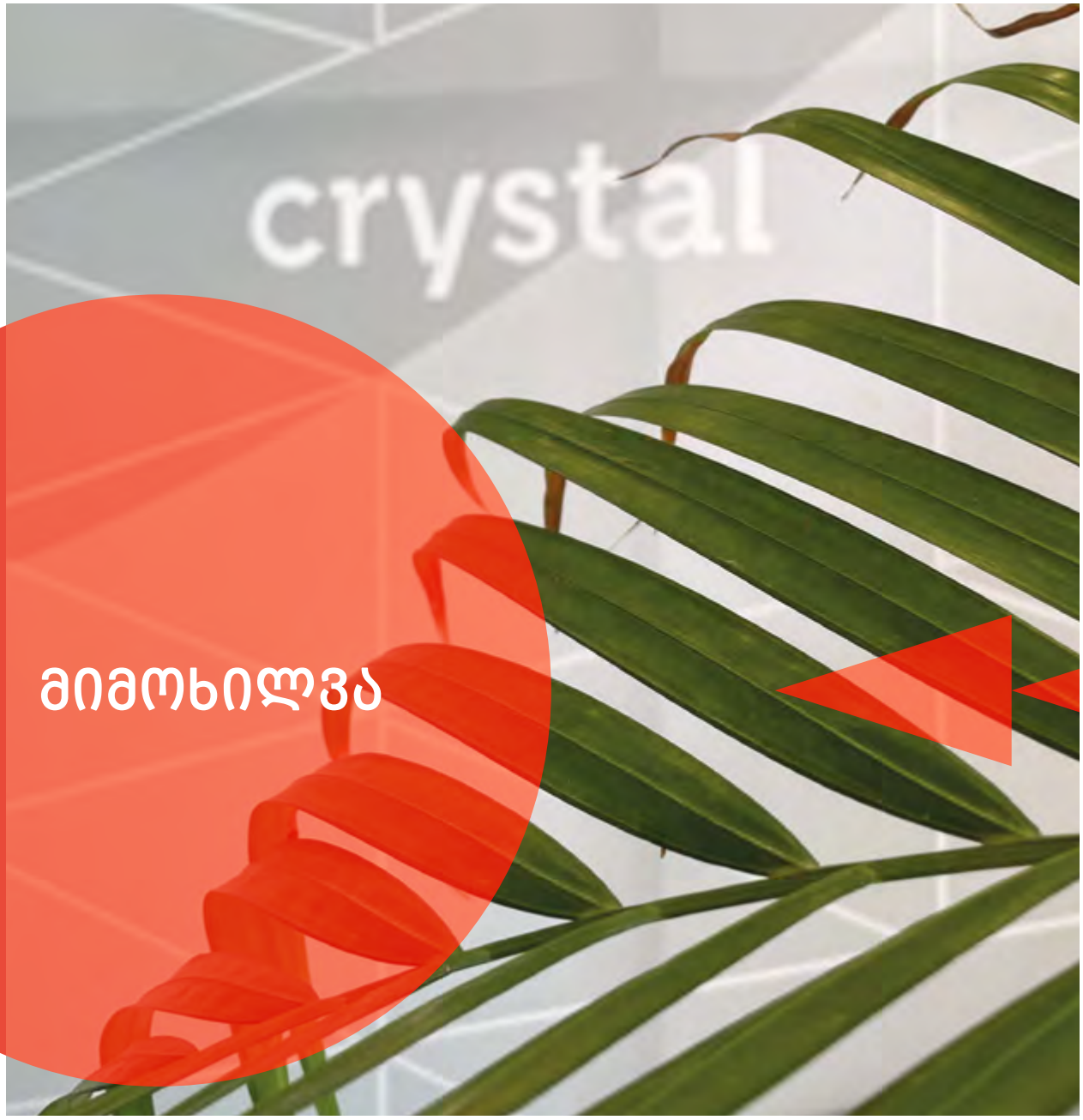
ანექსი 2. შემოკლებების ჩამონათვალი 129

სტრატეგიული ანგარიში

ფოტოს ავტორი: აჩი გეგენავა

მიმოხილვა

„კრისტალის“ მისიაა მეწარმეების კაპიტალით, ცოდნითა და უნარებით გაძლიერება, რათა მათ თავიანთი შესაძლებლობები საყოველთაო კეთილდღეობად გარდაქმნან.

„კრისტალის“ ხედვაა გახდეს ლიდერი ფინანსური ინსტიტუტი მიკრო და მცირე მეწარმეების მომსახურების სფეროში. ჩვენი მიდგომა სცდება საკრედიტო პროდუქტებზე ფოკუსირებას და მოიცავს ხელმისაწვდომობის გაზრდას ისეთ მრავალფეროვან სერვისებზე, როგორებიცაა მიმდინარე ანგარიშები, ბარათები, ლიზინგი და არაფინანსური მომსახურება, მათ შორის, კონსულტაციის გაწევა ბიზნესისა და ფინანსების სფეროში, ტექნოლოგიური გადაწყვეტები, განათლება, ინფორმაცია და ლიდერობის განვითარების შესაძლებლობები. ეს სწორედ ის მიმართულებებია, რომლებიც „კრისტალს“ სურს ხელმისაწვდომი გახადოს თავისი მომხმარებლებისათვის.

„კრისტალი“ საქართველოში წამყვანი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია. იგი მართავს 389 მილიონიან სასესხო პორტფელს და 50 ფილიალში დასაქმებული დაახლოებით 1,000 თანამშრომლით ქვეყნის მასშტაბით 120 ათას უნიკალურ მომხმარებელს ემსახურება. „კრისტალის“ ინსტიტუციური აქციონერები არიან Incofin IM და Developing World Markets. კომპანიას აქვს გრძელვადიანი ურთიერთობა 25 პარტნიორთან, რომელთა შორისაც არიან საერთაშორისო საინვესტიციო ფონდები, ფინანსური ინსტიტუტები და ადგილობრივი კომერციული ბანკები.

ფინანსური და საოპერაციო მაჩვენებლები

	Δ	2022	2021
წმინდა მოგება	+147.64%	7,875	3,180
მთლიანი აქტივები	+14.41%	453,256	396,179
სასესხო პორტფელი	+11.74%	388,795	347,941
მთლიანი კაპიტალი	+11.43%	67,073	60,195
ROA	+1.02%	1.85%	0.83%
ROE	+7.00%	12.38%	5.38%
უმოქმედო სესხები	+0.40%	8.70%	8.30%
რისკის ხარჯი	+0.91%	1.68%	0.77%
ხარჯი შემოსავალთან მიმართებით	-6.07%	76.84%	82.91%
ფილიალები	0.00%	50	50
მომხმარებლები	-1.10%	118,453	119,775
თანამშრომლები	+4.92%	1,045	996

თავმჯდომარის განცხადება

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

მას შემდეგ, რაც COVID-19-ის პანდემიამ მთელ მსოფლიოში მაღალი ინფლაცია გამოიწვია, შეცვალა რა სიღარიბის შემცირების გლობალური ტენდენცია, ევროპა მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ ყველაზე ფართომასშტაბიანი სამხედრო დაპირისპირების მოწმე გახდა. საქმე აშკარად წარმოუდგენელი მასშტაბის ადამიანურ ტრაგედიასთან გვაქვს. ქართველების უმეტესობამ ომისა და მისი დამანგრეველი შედეგების შესახებ მხოლოდ ისტორიის სახელმძღვანელოებიდან როდი იცის. ამიტომ, ჩვენ პატივს ვცემთ უკრაინელი ხალხის გმირულ ბრძოლას თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის.

უკრაინაში ომის გამო, პოტენციური ეკონომიკური რისკები, რომლებიც წინა წლის ანგარიშშია აღწერილი, 2022 წელს არ განხორციელებულა. ამის საპირისპიროდ, ხალხისა და კაპიტალის ნაკადებმა ზომიერად დადებითი გავლენა იქონია საქართველოს ეკონომიკურ აღდგენაზე, რამაც მშპ-ს 10.1%-იანი წლიური ზრდა გამოიწვია.

გაუმჯობესებულმა ექსპორტმა, ტურიზმიდან შემოსავლებმა და ფულადი გზავნილების ზრდამ, გონივრული მონეტარული და ფისკალური პოლიტიკის ფონზე, საქართველოს საშუალება მისცა გაეუმჯობესებინა თითქმის ყველა მაკროეკონომიკური პარამეტრი (იხ. თავი „მაკროეკონომიკური და ბაზრის მიმოხილვა“), რაც Fitch Ratings-ის მიერ სუვერენული რეიტინგის „BB“-მდე გაუმჯობესებით აღინიშნა. ეს კი საინვესტიციო რეიტინგს მხოლოდ ერთი ნაბიჯით გვაშორებს*.

ამავდროულად, ქვეყნის ძლიერი გეოპოლიტიკური მდგომარეობა და რეგიონში პოტენციურად მზარდი ეკონომიკური როლი არ არის მოსახლეობის კეთილდღეობის უპირობო გარანტი. სიღარიბისა და უთანასწორობის დონის შემცირება ავტომატურად არ მოხდება, არამედ მოითხოვს ინკლუზიურ და მდგრად ეკონომიკურ ზრდას, რაც სხვა ფაქტორებთან ერთად, დამოკიდებული იქნება მცირე და საშუალო ბიზნესისა და სოფლის მეურნეობის სექტორების აქტიურ განვითარებაზე, ქალთა და ახალგაზრდობის გაძლიერებულ მონაწილეობაზე ეკონომიკურ ცხოვრებაში და მიგრაციის ეფექტიან მართვაზე.

„კრისტალის“ მიზანია წვლილი შეიტანოს ფინანსური ჩართულობისა და მდგრადი ეკონომიკური განვითარების მიზნების მიღწევაში იმ ფორმით, რომელიც უზრუნველყოფს აქციონერებისათვის გრძელვადიანი ეკონომიკური ღირებულების შექმნას. შესაბამისად, ჩვენ ვმოქმედებთ როგორც განვითარების პლატფორმა მიკრო და მცირე მეწარმეებისა და მცირე ფერმერებისათვის. მომხმარებელზე ორიენტირებული მიდგომა და სერვისების ფართო ხელმისაწვდომობა მაღალკონკურენტულ ბაზარზე კვლავ ზრდის საშუალებას გვაძლევს. სტრატეგიულ ანგარიშში შეგიძლიათ მეტი წაიკითხოთ ჩვენი ბიზნესმოდელის, კონკურენტული უპირატესობისა და სამომავლო გეგმების შესახებ.

* 2023 წლის 27 იანვარს, საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტომ „Fitch Ratings“ საქართველოს გრძელვადიანი საკრედიტო რეიტინგი (IDR) ‘BB’ დაადასტურა, პროგნოზი კი „სტაბილურიდან“ „პოზიტიურით“ შეცვალა.

2022 წელი „კრისტალისათვის“ პრაქტიკულად ყველა ძირითადი ინდიკატორის გაუმჯობესებით იყო გამორჩეული. ჩვენი სასესხო პორტფელი 11.7%-ით გაიზარდა, ხარჯისა და შემოსავლის კოეფიციენტი 76.8%-მდე (82.9% 2021 წელს) შემცირდა, უკუგებამ კაპიტალზე კი 12.4%-ს (5.4% 2021 წელს) მიაღწია. ჩვენ ასევე შევძელით კაპიტალის ადეკვატურობის მაღალი, 17.93%-იანი მაჩვენებლის* შენარჩუნება (20.47% — 2021 წელს).

მივაღწიეთ ხელშესახებ პროგრესს მმართველობის სისტემის განმტკიცებისა (იხილეთ თავი „მმართველობითი ანგარიში“) და საბანკო ლიცენზიისათვის მომზადების კუთხით. ამ ტენდენციის საფუძველზე, 2023 წელს „კრისტალი“ მოელის COVID 19-ის პერიოდამდელ მაჩვენებლებზე დაბრუნებას. როგორც ეს 2023-2025 წლების ახალი კორპორაციული სტრატეგიით არის განსაზღვრული, ჩვენ დავიწყებთ სვლას საუკეთესო მდგრადი ბანკის შექმნისაკენ. აღსანიშნავია, რომ „კრისტალმა“ უზბეკეთის რეგიონულ MFI-სთან გრძელვადიანი პარტნიორობა დაამყარა და ამგვარად გეოგრაფიული გაფართოებისაკენ პირველი აშკარა ნაბიჯი გადადგა.

ფინანსურ შემოსავალთან ერთად (მოგება), ჩვენ თანაბარ ყურადღებას ვუთმობთ ადამიანებისა და პლანეტის კეთილდღეობას და იმას, თუ როგორ უწყობს ხელს ეს ყოველივე მდგრადი განვითარების მიზნების მიღწევას. ამ მოხსენებიდან მალევე, ჩვენ გამოვაქვეყნებთ „კრისტალის“ 2022 წლის მდგრადობის ანგარიშს, რომელიც გარემოსდაცვითი და სოციალური მიმართულებით მიღებულ შედგებს ასახავს.

2023 წელს „კრისტალს“ 25 წელი შეუსრულდება. გვსურს ეს იუბილე აღვნიშნოთ საბანკო ლიცენზიის მოპოვებით, ფინანსური მაჩვენებლებისა და მომგებიანობის პანდემიამდელი პერიოდის დონეზე დაბრუნებით და რეგიონული გაფართოების სტრატეგიის განსახორციელებლად პრეცედენტის შექმნით.

დასასრულ, მინდა მადლობა გადავუხადო ჩვენს აქციონერებს, კრედიტორებს, მომწოდებლებს, პარტნიორებს, ტექნიკური მხარდაჭერის დამფინანსებლებსა და „კრისტალის“ გასაოცარ გუნდს, მათ შორის, მენეჯმენტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს კოლეგებს.

პატივისცემით,

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

* კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი (CAR) განსაზღვრულია საქართველოს ეროვნული ბანკის წესებისა და მითითებების და არა ფასს-ის საფუძველზე.

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის წერილი

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

ძვირფასო აქციონერებო,

2022 წელი თავდაუზოგავი შრომისა და შედეგების გაუმჯობესების წელიწადი იყო, როგორც საქართველოს ეკონომიკის, ისე „კრისტალისათვის“. პანდემიითა და უკრაინაში რუსეთის მიერ წამოწყებული ომით გამოწვეული კრიზებისის წარმატებით დაძლევის შემდეგ, კომპანიამ გააუმჯობესა მომგებიანობა და, ამავდროულად, შეიტანა რა მნიშვნელოვანი ცვლილებები ორგანიზაციულ სტრუქტურაში, პროცესებსა და სისტემებში, საგულისხმოდ გააძლიერა ჩვენი ინსტიტუციური შესაძლებლობები.

ნებისმიერი ფინანსური ინსტიტუტის წარმატება ყველაზე ნათლად ციფრებით გამოიხატება: ისე როგორც 2021 წელს, წელსაც გავაუმჯობესეთ ჩვენი შედეგები: სასესხო პორტფელმა 400 მლნ ლარს* გადააჭარბა, ხოლო ჩვენი აქტიური მსესხებლების რაოდენობამ 120,000-ს მიაღწია. ჩვენი გუნდი ფოკუსირებული იყო **მომგებიანობის გაუმჯობესებაზე**, რაც წარმატებით განხორციელდა ბიზნესის წარმოების გაზრდილი ხარჯების, რეგიონული არასტაბილურობის, გამკაცრებული სარეგულაციო მოთხოვნების და ინფლაციის რეკორდული მაჩვენებლის მიუხედავად. **შედეგად, „კრისტალის“ უკუგებამ კაპიტალზე 12.4%-ს მიაღწია და 2021 წელთან შედარებით 7%-ით გაუმჯობესდა, პორტფელი 11.7%-ით გაიზარდა.** მიკროსეგმენტის მომხმარებლების კვალიფიციური გარე კვლევის მიხედვით, **„კრისტალს“ ასევე ჰქონდა მომხმარებელთა კმაყოფილებისა (10-დან 9.3) და რეკომენდაციის გაწევის (10-დან 9) ყველაზე მაღალი, ხოლო ლოიალობის რიგით მეორე მაჩვენებელი (10-დან 9.4), რითაც გადაუსწრო მსხვილ სისტემურ ბანკებსა და ბაზრის სხვა მოთამაშეებს.** ჩვენი **სამომხმარებლო ლოიალობის ინდექსი (NPS) რეკორდულად მაღალი იყო და 86 ქულას შეადგენდა. გარდა ამისა, ჩვენ ფინანსურ ინდუსტრიაში რიგით მე-5 ყველაზე ცნობად ბრენდად დაგვასახელეს.**

2022 წელს ჩვენ გავეცით 154 მლნ ლარი მცირე ბიზნესისთვის, 99 მლნ ლარი კი — სოფლის მეურნეობისთვის, რაც რეკორდული შედეგია წინა წლებთან შედარებით. ამავდროულად, მაღალი საკრედიტო რისკის გონივრული მართვის წყალობით, შენარჩუნდა აქტივების ხარისხი. მინდა ხაზგასმით გამოვყო სალიზინგო მიმართულების წარმატება, რომლის პორტფელიც 73.8%-ით გაიზარდა და 10 მლნ ლარს მიაღწია. 63%-ით გაიზარდა ლიზინგის მომხმარებელთა რაოდენობა, იურიდიული პირების, თვითდასაქმებულებისა და ინდივიდუალური მეწარმეების ჩათვლით.

რაც შეეხება არასაკრედიტო ოპერაციებს, უცხოური ვალუტის კონვერტაციის ოპერაციებმა 2022 წელს მნიშვნელოვნად გაზარდა ჩვენი შემოსავალი, ვინაიდან კონვერტაციისა და გადაფასების ოპერაციებიდან მიღებულმა შემოსავალმა 5.5 მლნ ლარს გადააჭარბა. ასევე მნიშვნელოვნად გაიზარდა ფულადი გზავნილები და კომუნალური გადასახადები — 59,520 მომხმარებლის მომსახურების შედეგად მიღებულმა შემოსავალმა 700,000 ლარი შეადგინა.

წელიწადი აგრეთვე ნაყოფიერი გამოდგა ფონდების მოზიდვის გუნდისათვის, ჩვენ განვაგრძეთ ინვესტიციების მოზიდვა ჩვენი ხანგრძლივი და ახალი საერთაშორისო პარტნიორებისაგან, რამაც კიდევ უფრო გააძლიერა ჩვენი, როგორც საიმედო ფინანსური ინსტიტუტის რეპუტაცია და გახსნა დამატებითი შესაძლებლობები ჩვენი ძირითადი მისიის განსახორციელებლად. 2022 წელს მოზიდული ინვესტიციების მთლიანმა მოცულობამ 240 მლნ ლარი შეადგინა, რაც 53 მლნ ლარით მეტია 2021 წელთან შედარებით.

ჩვენი წარმატებული საქმიანობა არ დარჩენილა შეუმჩნეველი: „კრისტალმა“ მიიღო მნიშვნელოვანი აღიარება ბიზნესის კეთების კუთხით:

- ზედიზედ მეოთხედ მოვიგეთ საუკეთესო წლიური ანგარიშისა და გამჭვირვალობის ჯილდო BARTA-2022, რაც ადასტურებს, რომ ჩვენი ერთ-ერთი მთავარი ორგანიზაციული ღირებულების — გამჭვირვალობის ერთგული ვართ.

* სასესხო პორტფელის ძირი თანხა

- Fitch Ratings-მა თავისი პროგნოზით 2022 წელს კიდევ ერთხელ დაადასტურა „კრისტალის“ გრძელვადიანი სტაბილურობა, რაც გლობალური გამოწვევების ფონზე მნიშვნელოვანი წარმატებაა.
- GITI-2022-ის IT ინოვაციების დაჯილდოებაზე „კრისტალ კონსალტინგის“ მიერ მცირე ბიზნესისათვის შემუშავებული ERP-სისტემა წლის საუკეთესო კომპლექსურ ბიზნესგადაწყვეტად დასახელდა.

უკრაინაში ამ საშინელი კონფლიქტის მიმდინარეობისას, ჩვენ სხვა კომპანიებთან ერთად დახმარება გავუწიეთ საქართველოში ჩამოსულ უკრაინელებს და გავაგზავნეთ ჰუმანიტარული დახმარება უკრაინაში. ვამაყობ, რომ ჩვენმა კომპანიამ და მისმა თანამშრომლებმა განსაკუთრებული მხარდაჭერა გაუწიეს თავისუფლებისა და დემოკრატიისთვის მებრძოლ უკრაინელ ხალხს.

ამავდროულად, ჩვენ ორიენტირებულები ვიყავით სამომავლო განვითარებაზე, აქტიურად ვმუშაობდით საბანკო სისტემის ტრანსფორმაციის სტრატეგიული მიზნის მისაღწევად.

ჩვენ განვაგრძეთ ფართომასშტაბიანი ორგანიზაციული ცვლილებების განხორციელება „კრისტალის“ ორგანიზაციული სტრუქტურის, პროცესებისა და პროდუქტების ბანკის სტრუქტურასთან, პროცესებთან და პროდუქტებთან დაახლოების მიზნით. პარალელურად, საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი მიკრობანკების შესახებ. როგორც ბევრმა თქვენგანმა იცის, „კრისტალი“ მტკიცედ უჭერდა მხარს ამ საკანონმდებლო რეფორმის მიღებას, რომელიც მნიშვნელოვანი პოზიტიური ნაბიჯია და ჩვენს კომპანიას აძლევს შესაძლებლობას, გაცილებით უკეთესად მოემსახუროს მომხმარებლებს. მიკრობანკად ტრანსფორმაცია ასევე დადებითად იმოქმედებს მომხმარებელთა შენარჩუნების კუთხით და გაზრდის არასაკრედიტო შემოსავლებს, აგრეთვე ხელს შეუწყობს საკრედიტო პორტფელის ზრდას, რაც შემდგომში მასშტაბის ეფექტიანობასაც გაზრდის. მკაცრად რეგულირებული საბანკო სექტორისთვის დამახასიათებელი დაბალი რისკებისა და საქართველოს სტაბილური მაკროპრუდენციული მაჩვენებლების ფონზე, ტრანსფორმაცია ასევე განამტკიცებს „კრისტალის“ პოზიციონირებას და გაზრდის კომპანიის ღირებულებას.

აღსანიშნავია, **რომ 2022 წელს დაგეგმილი ყველა პრიორიტეტული მიმართულება — პროცესების ავტომატიზაცია, ფინანსური შედეგების გაუმჯობესება, ორგანიზაციული შესაძლებლობების გაძლიერება და შვილობილი კომპანიების განვითარება — წარმატებით განვახორციელეთ** და თითოეულ სფეროში ხელშესახებ პროგრესს მივაღწიეთ.

პერსპექტივა

საქართველოს ეკონომიკური მაჩვენებლები და „კრისტალის“ მძლავრი ბიზნესმოდელი სამომავლო პერსპექტივას უზრუნველყოფს. არსებული გამოწვევების ფონზე, „კრისტალის“ წარმატება დადებითად აისახება არა მხოლოდ ჩვენი კომპანიის მდგრად განვითარებაზე, არამედ მთლიანად საქართველოს მეწარმეობასა და ეკონომიკურ აღორძინებაზე. მჯერა, რომ 2023 წელსაც განვაგრძობთ იმავე კურსით სვლას და ერთობლივი გუნდური ძალისხმევით შევძლებთ „კრისტალი“ წარმატებულ და ძლიერ ბანკად ვაქციოთ. 2023 წლის ძირითადი პრიორიტეტებია:

1. საბანკო ტრანსფორმაციის პროგრამის წარმატებით დასრულება.
2. ფინანსური შედეგების შემდგომი გაუმჯობესება.
3. სესხის განაცხადების დამუშავების და გადაწყვეტილების მიღების პროცესის ავტომატიზაცია.
4. ორგანიზაციული შესაძლებლობების გაძლიერება.

ჩვენი გუნდი

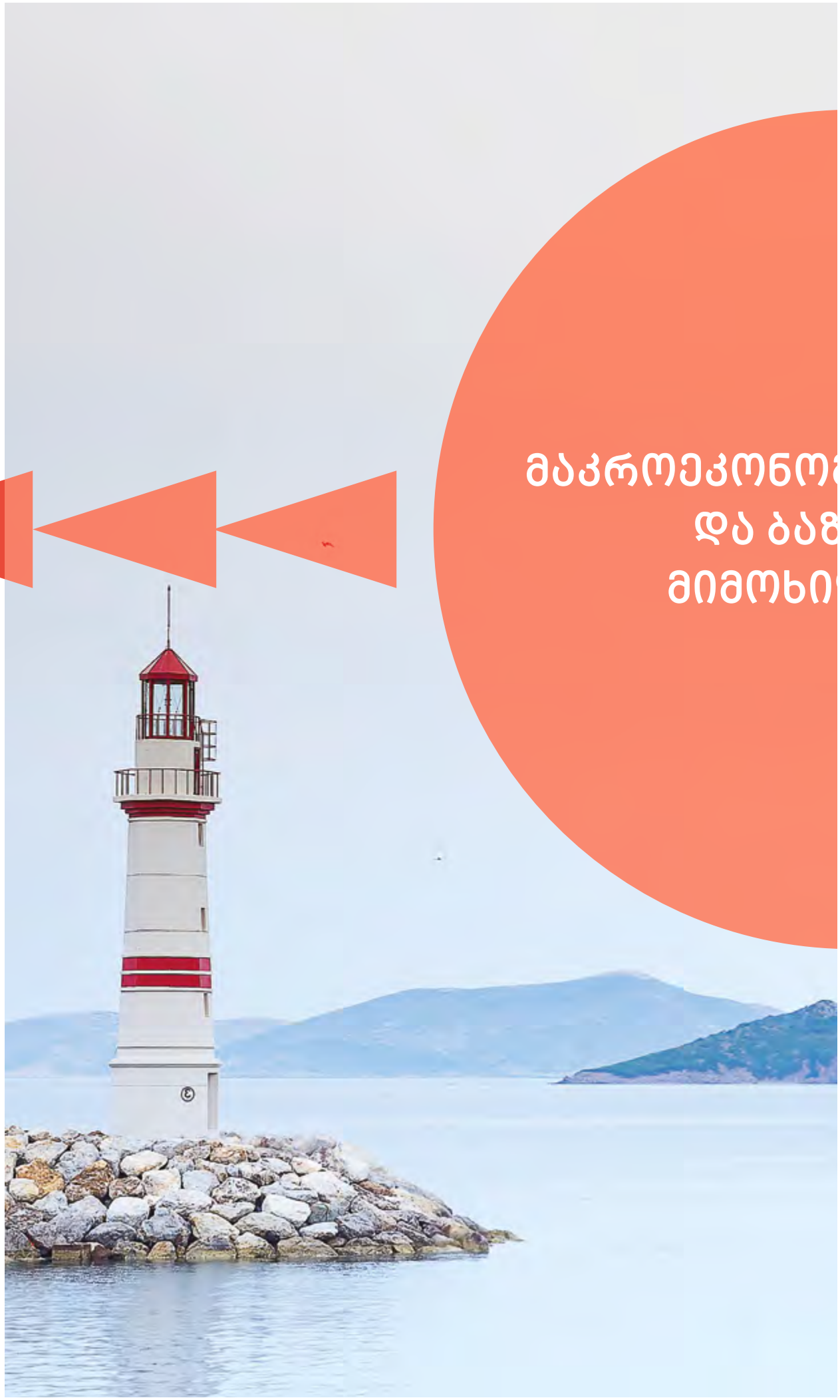
ასეთი მასშტაბური პროექტებისა და ცვლილებების განხორციელება შეუძლებელი იქნებოდა ურთიერთგაგების, ერთმანეთის შრომის დაფასებისა და პატივისცემის, ასევე მუდმივი ინდივიდუალური და კოლექტიური სწავლების გარეშე. **მიუხედავად იმისა, რომ 2022 წელი გამოირჩეოდა ბაზარზე მნიშვნელოვანი გაურკვევლობით, ძლიერი გუნდური მუშაობა და მენეჯერული შორსმჭვრეტელობა დაგვეხმარა მნიშვნელოვანი ცვლილებების წარმატებით მართვაში.**

ალბათ ვერ შევძლებ სრულად გამოვხატო ჩემი მადლიერება „კრისტალის“ უბადლო გუნდის, სამეთვალყურეო საბჭოს, ყველა დაინტერესებული მხარისა და პარტნიორის მიმართ იმ თავდადებისა და მხარდაჭერისათვის, რომელიც მათ გასული წლის განმავლობაში გამოავლინეს. მე გულწრფელად მადლობელი ვარ ჩვენი თანამშრომლებისა საქმისადმი გამოხატული ერთგულებისათვის, ერთმანეთის მიმართ ზრუნვისათვის, მუდმივი სწრაფვისათვის დაუღალავად ემსახურონ ჩვენს მომხმარებლებს. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენი წარმატება მრავალი ფაქტორით არის განპირობებული, ის, პირველ ყოვლისა, საქართველოს მასშტაბით ჩვენი 1000 პროფესიონალი თანამშრომლის დამსახურებაა!

წარმატება „კრისტალისთვის“ ჩვენს გუნდს მოაქვს!

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

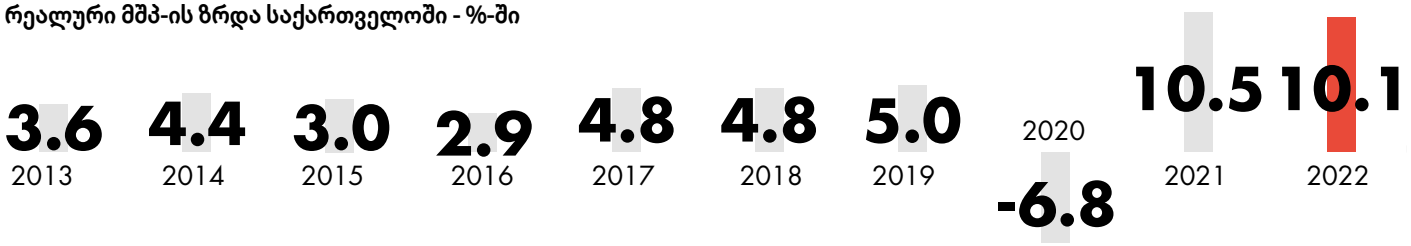
მაკროეკონო
და ბაზ
მიმოხი

მთლიანი შიდა პროდუქტი

2022 წელი რთული იყო, უპირველეს ყოვლისა, იმის გათვალისწინებით, თუ რა ადამიანური მსხვერპლი მოჰყვა რუსეთის მიერ უკრაინაში შეჭრას. ამავდროულად, მეტად გაურკვეველი და რთული გეოპოლიტიკური გარემო, რა თქმა უნდა, იყო და კვლავაც არის შეშფოთების საგანი. ამას დაემატა ომიკრონის შტამის შემთხვევების საგრძნობად ზრდა წლის დასაწყისში და 2-ნიშნა ინფლაცია. მიუხედავად ამისა, საქართველოს ეკონომიკამ კიდევ ერთხელ გამოავლინა მდგრადობა. მთავრობის გადაწყვეტილებით, 2022 წლიდან მოიხსნა კოვიდის ყოველგვარი რეგულაცია, რასაც პოზიტიური გავლენა ჰქონდა მაკროპარამეტრებზე. რუსეთ-უკრაინის ომის დაწყების შემდეგ საგრძნობლად მოიმატა მიგრაციამ საქართველოში, რასაც პოზიტიური გავლენა ჰქონდა გზავნილებისა და ტურიზმიდან შემოდინებების კუთხით. აღნიშნულს თან დაერთო ქართველების საგრძნობლად მომატებული მიგრაცია უცხოეთში. კერძოდ, შემოსავლები ტურიზმიდან თითქმის 182%-ით გაიზარდა, საგრძნობლად მოიმატა ფულადმა გზავნილებმაც და წინა წელიწადთან შედარებით 86.1%-ით გაიზარდა. დამატებით, გაიზარდა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები (61%), ხოლო მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი 4.1%-მდე შემცირდა. დიდი გავლენა ჰქონდა დაკრედიტების მკვეთრ ზრდას. ამასთანავე, ლარის გამყარებამ საგრძნობლად შეამცირა ლარის ეკვივალენტში იმპორტის ზრდა. შედეგად, 2022 წელს, ეკონომიკის ნომინალური ზრდა 20% დაფიქსირდა, თუმცა მაღალი ინფლაციის გამო წლის რეალური მშპ-ს საშუალო ზრდამ 10.1% შეადგინა.

რეალური მშპ-ის ზრდა საქართველოში - %-ში

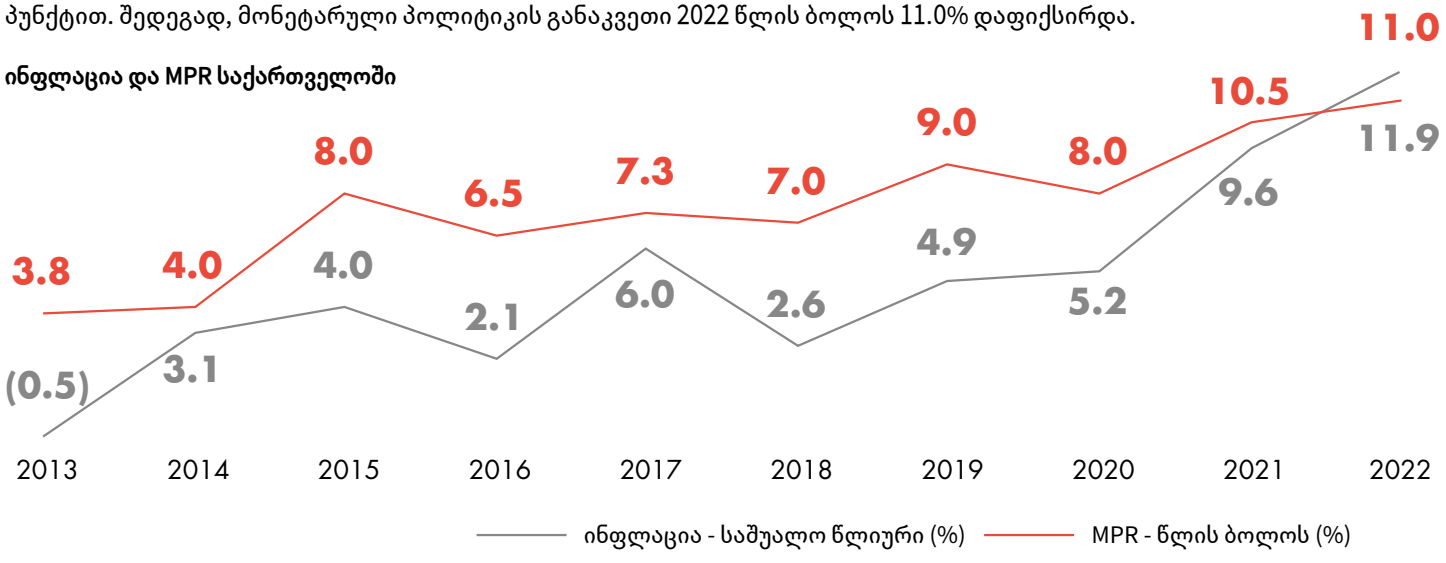
წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ინფლაცია და მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი

2020-2022 წლებში კოვიდ-19-ის პანდემიის საპასუხოდ დაწესებულმა შეზღუდვებმა გაზარდა სამეწარმეო ხარჯები. შესაბამისად, შეიქმნა ინფლაციის ზრდის რისკი, ამიტომ საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი მთელი წლის განმავლობაში მაღალ ნიშნულზე შეინარჩუნა. პანდემიის პერიოდში ინფლაციის ზრდაზე მოქმედი ფაქტორებისა და საერთაშორისო ბაზრებზე ნავთობისა და სურსათის ფასების ზრდის შედეგად, საშუალო წლიური ინფლაცია 2021 წელთან შედარებით 2.3 პპ-ით გაიზარდა და 11.9% შეადგინა. 2022 წელს ამას დაემატა რუსეთ-უკრაინის ომი, რამაც საგრძნობლად გაზარდა სამომხმარებლო პროდუქტების ფასები. ასევე, რუსეთ-უკრაინიდან დიდი მიგრაციის გამო, გაიზარდა მოთხოვნაც, რამაც ფასების შოკური ზრდა გამოიწვია. მიუხედავად ამისა, 2023 წელს ინფლაცია უკვე დაუბრუნდა სამიზნე მაჩვენებელს — 3%-ს. ზოგადად, ინფლაცია მნიშვნელოვან მსოფლიო გამოწვევად გადაიქცა პანდემიის დაწყების შემდეგ.

2021-2022 წლებში ინფლაციის მოსათოკად, რეგულატორმა რამდენჯერმე გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, ჯამურად 2021 წელს 2.5, ხოლო 2022 წელს — 0.5 საპროცენტო პუნქტით. შედეგად, მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 2022 წლის ბოლოს 11.0% დაფიქსირდა.

ინფლაცია და MPR საქართველოში

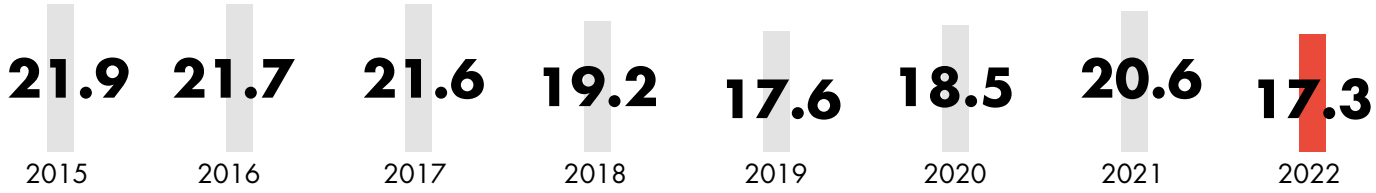
წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური და ეროვნული ბანკი

დასაქმება და უმუშევრობა

2020 წლიდან საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა განაახლა დასაქმებისა და უმუშევრობის დათვლის მეთოდოლოგია. ახალი მეთოდოლოგიის მიხედვით, თვითდასაქმებულად აღარ ჩაითვლება საკუთარ საოჯახო მეურნეობაში მომუშავე პირი, რომელიც პროდუქციის უმეტეს ნაწილს (50%-ზე მეტს) პირადი მოხმარებისათვის აწარმოებს. ასეთი პირები გადანაწილდებიან უმუშევართა ან მოსახლეობის იმ კატეგორიაში, რომელიც სამუშაო ძალად არ მოიაზრება. ახალი სტანდარტის დანერგვის გამო, აუცილებელი გახდა ისტორიული მონაცემების გადაანგარიშება და საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა უზრუნველყო 2010 წლიდან არსებული მონაცემების განახლება.

2021 წელთან შედარებით 2022 წელს უმუშევრობის დონე 3.3 საპროცენტო პუნქტით შემცირდა და 17.3% შეადგინა. ეს, ძირითადად, გამოწვეული იყო მთავრობისა და ბიზნესის მიერ შექმნილი დამატებითი სამუშაო ადგილებით, მომატებული მოთხოვნით რუსეთ-უკრაინიდან მიგრაციის გამო და საქართველოდან უმუშევარი ხალხის გადინებით.

უმუშევრობის დონე

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ექსპორტი და იმპორტი

ეკონომიკის გახსნის და ბოლო 2 წლის განმავლობაში ორნიშნა მშპ-ს ფონზე, 2022 წელს საქონლის ექსპორტმა 5.6 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 31.8%-ით მეტია წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით. ექსპორტის ძირითადი ნაწილი მოდის დსთ-ს ქვეყნებსა (48.2%) და ევროკავშირზე (15.4%).

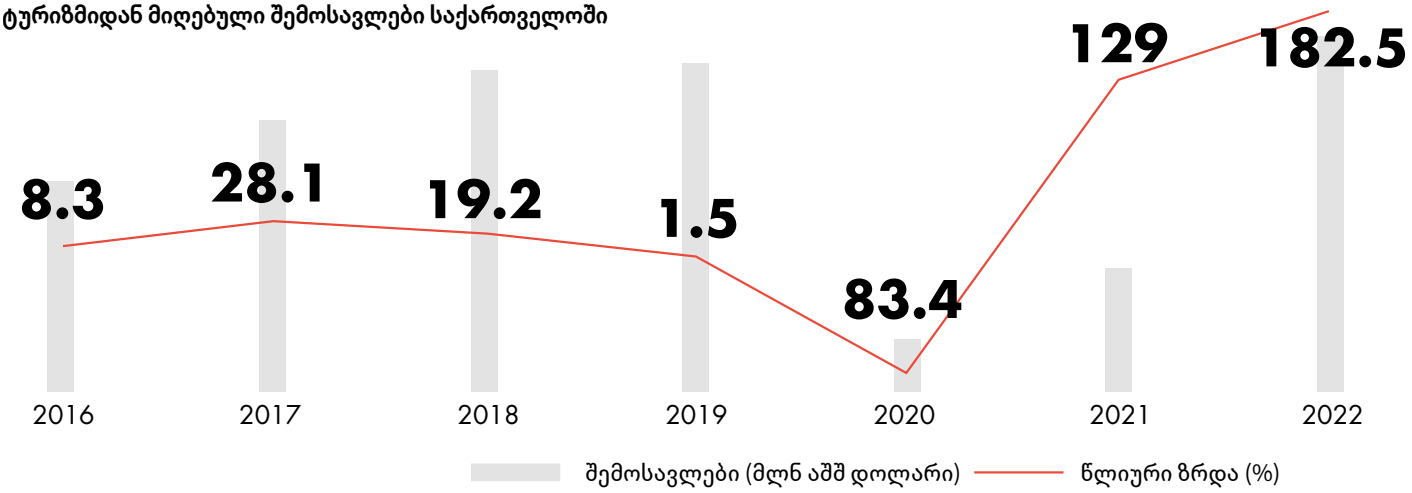
ეკონომიკის გახსნამ, რუსეთ-უკრაინიდან მიგრაციამ, ტურიზმის აღდგენამ, ვალუტის გამყარებამ და გზავნილების მატებამ გაზარდა შიდა მოთხოვნა და, შესაბამისად, იმპორტიც. 2022 წელს საქონლის იმპორტმა 13.6 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით 34.6%-ით მეტია. იმპორტის ძირითადი ნაწილი მოდის დსთ-ს ქვეყნებზე (27.4%), ევროკავშირსა (22.6%) და თურქეთზე (17.5%).

ტურიზმი

2022 წლისათვის ტურიზმიდან შემოსავლებმა გადააჭარბა პანდემიამდე პერიოდს (2019 წელი) 7.6%-ით. ასევე საგრძნობი გაუმჯობესებაა წლიდან წლამდეც. კერძოდ, 2022 წელს 2021 წელთან შედარებით 182.5%-ით გაიზარდა შემოსავლები ტურიზმიდან და 3,517 მლნ აშშ დოლარს მიაღწია.

ტურიზმიდან მიღებული შემოსავლები საქართველოში

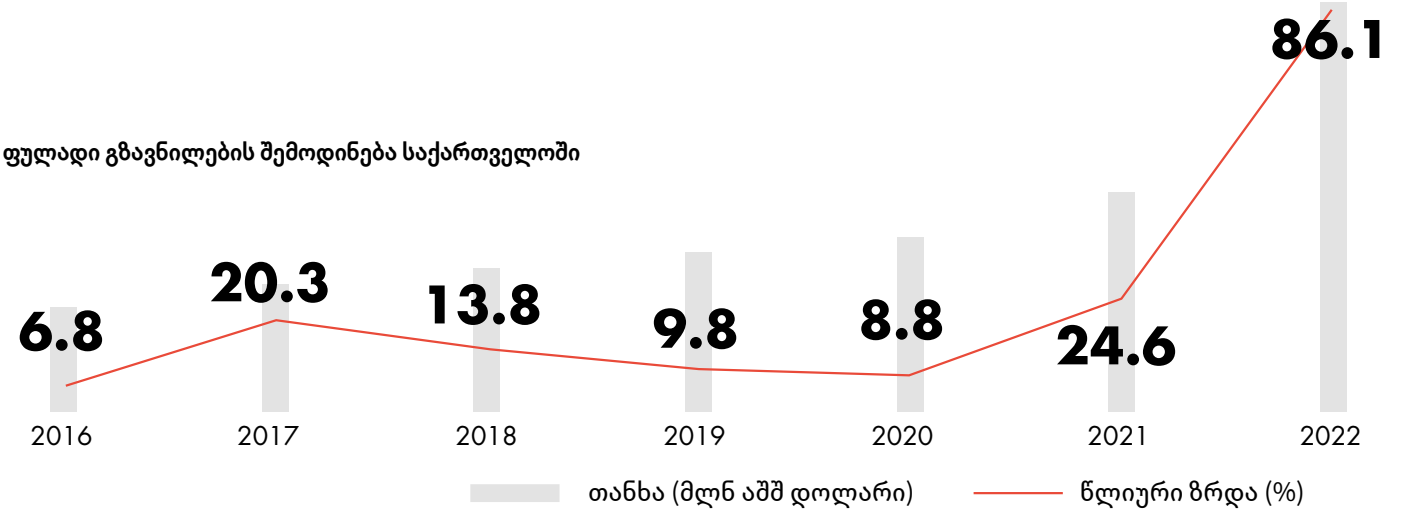
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

ფულადი გზავნილები

2022 წელს ფულადი გზავნილების შემოდინება წლიურად 86.1%-ით (2,023 მლნ აშშ დოლარი) გაიზარდა და 4,372 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. ზრდის მთავარი კონტრიბუტორი რუსეთიდან გზავნილებია, კერძოდ, 2021 წელთან შედარებით 402% — იანი ზრდა დაფიქსირდა.

ფულადი გზავნილების მნიშვნელოვანი წილი — 47.5%, რუსეთზე მოდიოდა (2,068 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 29.8 პპ-ით ზრდას), მეორე ადგილი 9.9%-ით ეჭირა იტალიას (431.7 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 6.5 პპ-ით შემცირებას), რომელსაც 7.5%-ით მოსდევდა აშშ (327 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 4.6 პპ-ით შემცირებას) და საბერძნეთი 5.1%-ით (223.9 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 5.1 პპ-ით შემცირებას).

ფულადი გზავნილების შემოდინება საქართველოში

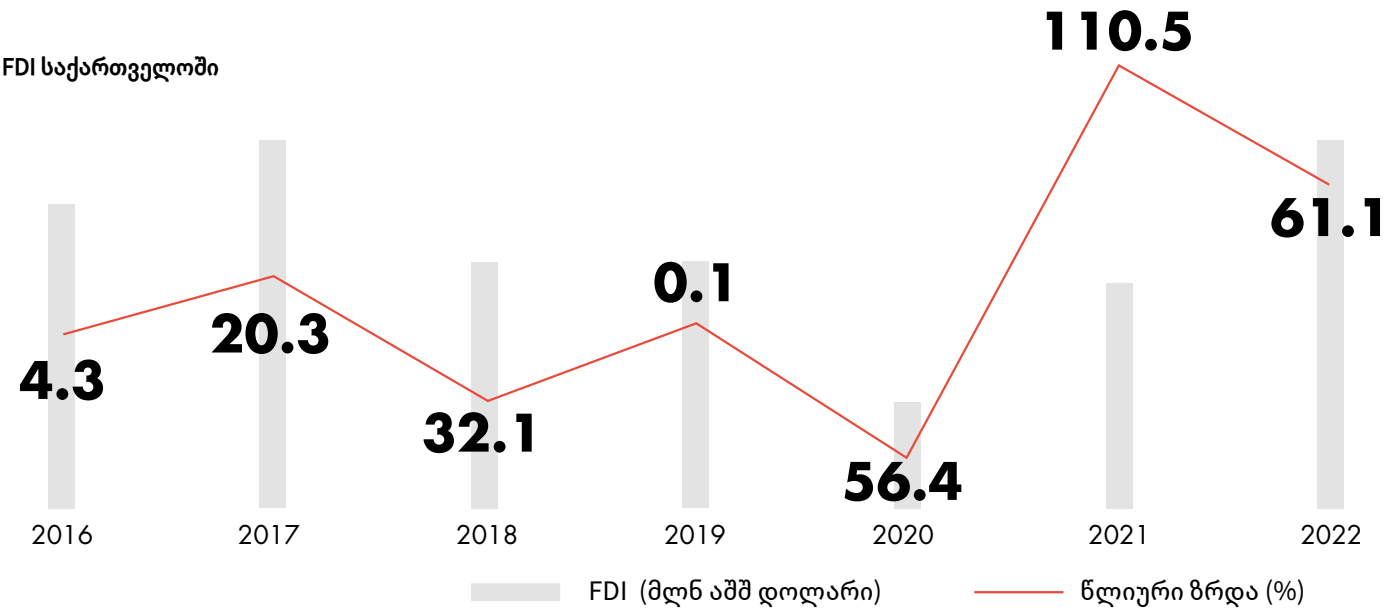
წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

წინასწარი მონაცემებით 2022 წელს საქართველოში შემოსული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების (FDI) მოცულობამ 2,000 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 61.1%-ით მეტია 2021 წლის დაზუსტებულ მონაცემებთან შედარებით. ასევე ეს არის ისტორიულად ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი.

ამავე მონაცემებით 2021 წელს განხორციელებული FDI-ის ყველაზე დიდი წილი მოდიოდა ფინანსურ სექტორზე — 26.3%, რომელსაც მოსდევდა უძრავი ქონება 20.3%-ით, წყალმომარაგება 9.3%-ით, ენერგეტიკა 7.5%-ით.

FDI საქართველოში

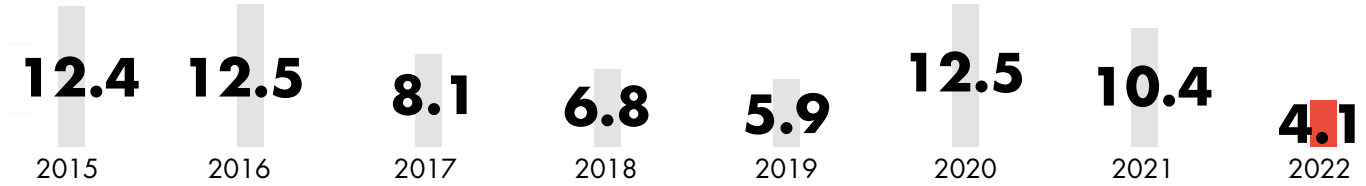

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

მიმდინარე ანგარიში

2022 წელს 2021 წელთან შედარებით საგრძნობლად გაზრდილმა გზავნილებმა, ექსპორტმა, უცხოურმა ინვესტიციებმა, ტურიზმიდან შემოსავლებმა, ვალუტის გამყარებამ და ეკონომიკის გახსნამ დადებითი გავლენა იქონია მიმდინარე ანგარიშის ბალანსზე. 2022 წელს მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტმა მშპ-ს 4.1% შეადგინა.

CA დეფიციტი მშპ-სთან მიმართებით საქართველოში (%)

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

გაცვლითი კურსი და უცხოური ვალუტის რეზერვები

2022 წელს 2021 წელთან შედარებით ლარის საშუალო წლიური გაცვლითი კურსი აშშ დოლართან მიმართებით 9.5%-ით, ევროსთან მიმართებით 19.3%-ით და რუსულ რუბლთან მიმართებით 1.1%-ით გაუფასურდა და თურქული ლირის მიმართ 52.2%-ით გამყარდა.

ლარის გაცვლითი კურსის გამყარება აშშ დოლართან და ევროსთან მიმართებით ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსისა და რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსის, წლიდან წლამდე, შესაბამისად, 24.9%-ითა და 15%-ით ზრდაში აისახა. 2021 წლის უცხოური ვალუტის რეზერვების რაოდენობამ 4,902 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

საკრედიტო ბაზარი

საკრედიტო ბაზარი განისაზღვრება როგორც კომერციული ბანკებისა და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების მიერ საქართველოს რეზიდენტ შინამეურნეობებზე 100 ათასი ლარის ჩათვლით მაქსიმუმ 5 წლის დაფარვის ვადით გაცემული სესხების პორტფელი და ხელშეკრულებები.

2022 წელს 2021 წელთან შედარებით კომერციული ბანკების პორტფელი 14.24%-ით (1,057 მლნ ლარი) გაიზარდა და 8,478 მლნ ლარი შეადგინა. ანალოგიურ პერიოდში მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების პორტფელი გაიზარდა 15.72%-ით (214 მლნ ლარი) და 1,574 მლნ ლარი შეადგინა. შესაბამისად, საკრედიტო ბაზრის ჯამური ზომა გაიზარდა 14.47%-ით (1,271 მლნ ლარი) და 10,052 მლნ ლარი შეადგინა.

2022 წელს 2021 წელთან შედარებით სასესხო კონტრაქტების ბაზარი გაიზარდა 2.74%-ით (91.7 ათასი) და 3.43 მლნ კონტრაქტი შეადგინა. კომერციული ბანკების კონტრაქტები შემცირდა 0.33%-ით (8.7 ათასი) და 2.61 მლნ კონტრაქტი შეადგინა. მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების სასესხო კონტრაქტები კი 13.82%-ით (100.4 ათასი) შემცირდა და 827.2 ათასი სასესხო კონტრაქტი შეადგინა.

საერთაშორისო რეიტინგები — S&P გლობალური რეიტინგი

2020 წელს კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული ნეგატიური მაკროეკონომიკური ტენდენციები და მიმდინარე პოლიტიკური კრიზისი აისახა S&P საკრედიტო რეიტინგშიც, რომელშიც საქართველოს პერსპექტივის შეფასება პოზიტიურიდან ნეგატიურით შეიცვალა, ხოლო სუვერენული საკრედიტო რეიტინგი უცვლელად BB დონეზე დარჩა. 2022 წლის პოზიტიური შედეგებიდან გამომდინარე, S&P-მ გააუმჯობესა საქართველოს პერსპექტივის შეფასება ნეგატიურად სტაბილურამდე, ხოლო სუვერენული საკრედიტო რეიტინგი უცვლელად დატოვა BB დონეზე.

კორპორაციი
სტრატე

მიკრობანკის მოახლოებული ლიცენზირების და მნიშვნელოვანი შესაძლებლობების გაჩენის ფონზე, ჩვენ ახლებურად შევხედეთ ჩვენს მისიას, ხედვასა და სტრატეგიას, ამავდროულად, განვაახლეთ ჩვენი ბრენდის დაპირება, ჩამოვაყალიბეთ ახლებური ხედვა მომხმარებელთა სეგმენტის, პროდუქტებისა და იმ სერვისების მიმართ, რომელთა შეთავაზებასაც ვგეგმავთ.

„კრისტალის“ განახლებული **მისიაა გააძლიეროს მეწარმეები კაპიტალით, ცოდნითა და უნარებით**, რაც მათ შესაძლებლობების კეთილდღეობად გარდაქმნის საშუალებას მისცემს. ფინანსური პროდუქტებისა და სერვისების, ცოდნის, ტექნოლოგიებისა და უნარების გაზრდილი ხელმისაწვდომობის წყალობით, კრისტალი საშუალებას მისცემს ქართველ მეწარმეებსა და ფიზიკურ პირებს შექმნან სამუშაო ადგილები ეკონომიკაში, გაზარდონ აქტივები და გააუმჯობესონ ცხოვრების დონე მთელი ქვეყნის მასშტაბით.

განახლებული ხედვის მიხედვით, „კრისტალი“ უნდა იყოს წამყვანი ბანკი, რომელიც მოემსახურება მიკრო და მცირე მეწარმეების სეგმენტებს, კომერციული საქმიანობისა და სოციალური/ გარემოსდაცვითი მდგრადობის პრინციპების დაცვით.

„კრისტალის“, როგორც **ბრენდის დაპირებაა, საქმიანობა წარმართოს როგორც სანდო პარტნიორმა**, უზრუნველყოს ბიზნესი თუ ინდივიდუალურ მომხმარებელი შესაძლებლობით დაიწყოს ახალი ან განავითაროს არსებული საქმიანობა, გააუმჯობესოს საარსებო წყარო და ააშენოს უკეთესი მომავალი საკუთარი ოჯახისა და საზოგადოებისათვის.

„კრისტალის“ **სტრატეგიაა, გამოიყენოს არსებული ბრენდი, მომხმარებელთა ბაზა და ფილიალების ვრცელი ინფრასტრუქტურა და, ამავდროულად, მოახდინოს შეთავაზებული პროდუქტის დივერსიფიკაცია**, რაც მოიცავს შემნახველ დეპოზიტებს, ფულად გზავნილებს, ვალუტის კონვერტაციას, მობილურ ბანკს, საკონსულტაციო და ტექნოლოგიურ მომსახურებას როგორც არსებული, ისე ახალი მომხმარებლისათვის, აქცენტით **სოფლის მეურნეობის, მიკრო და მცირე მეწარმეების სეგმენტებზე**. მიკრობანკის ლიცენზიის მოპოვების შემდეგ, „კრისტალი“ გააგრძელებს მომხმარებელთა იმავე სეგმენტის მომსახურებას, თანდათანობით მოიცავს მცირე და საშუალო ბიზნესის სეგმენტს ბევრად უფრო მძლავრი ფინანსური და ინსტიტუციური პლატფორმის გამოყენებით და შექმნის მეტ ღირებულებას ყველა დაინტერესებული მხარისათვის.

საშუალოვადიანი პერიოდისთვის, სტრატეგიული ამოცანები შემდეგია:

1. წამყვანი პოზიციის მოპოვება ბაზრის მიკროსაფინანსო სეგმენტში და გაუმჯობესებული ფინანსური მაჩვენებლების მიღწევა.

2. ძირითად (მიკრო) მომხმარებელზე ფოკუსირების შენარჩუნება, ასევე მცირე და საშუალო ბიზნესის სეგმენტში ბიზნესის წილის თანმიმდევრული ზრდა.

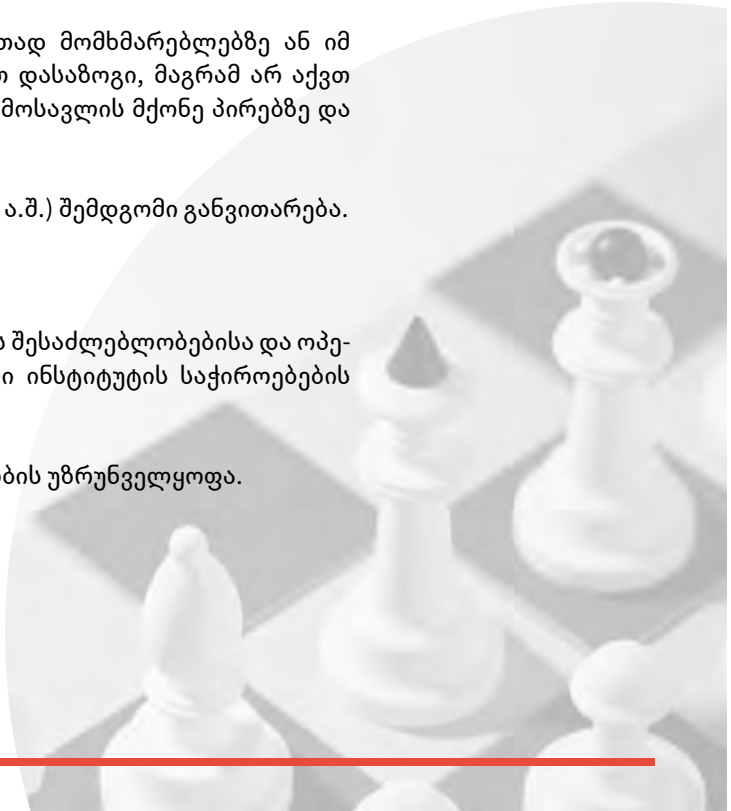
3. შემნახველი პროდუქტების დანერგვა, ფოკუსირება ძირითად მომხმარებლებზე ან იმ მომხმარებლებზე, რომლებსაც ამჟამად მცირე თანხა აქვთ დასაზოგი, მაგრამ არ აქვთ ბანკებთან ურთიერთობის გამოცდილება, ასევე მაღალი შემოსავლის მქონე პირებზე და კორპორაციებზე.

4. არსებული საკრედიტო პროდუქტების (სესხები, ლიზინგი და ა.შ.) შემდგომი განვითარება.

5. არასაკრედიტო პროდუქტების შემუშავება.

6. ინსტიტუციური ინფრასტრუქტურის, ადამიანური რესურსების შესაძლებლობებისა და ოპერაციული პროცედურების განახლება ტრანსფორმირებული ინსტიტუტის საჭიროებების მხარდასაჭერად.

7. ძირითადი ბიზნესპროცესების გაციფრულება და ეფექტიანობის უზრუნველყოფა.

„კრისტალი“ არის წამყვანი ქართული ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია, რომელიც მომხმარებელს მრავალფეროვან ფინანსურ და არაფინანსურ მომსახურებას სთავაზობს.

ბიზნესმოდელი

ჩვენ ფოკუსირებული ვართ მიკროსაფინანსო მომხმარებლისათვის საუკეთესო და პერსონალიზებული გამოცდილების შეთავაზებაზე ფილიალებისა და ციფრული არხების გამოყენებით. ქვემოთ მოცემული დიაგრამა ასახავს „კრისტალის“ ბიზნესმოდელს:

პროდუქტები		არხები	სეგმენტები
მიკროსესხები	განვადებები	ფილიალები	მცირე ფერმერები
SME სესხი	ენერგოეფექტური/ განახლებადი	პირდაპირი	მიკრო მეწარმეები
ლიზინგი	ფაქტორინგი*	მობილური	მცირე და საშუალო მეწარმეები
		ონლაინ	საცალო კლიენტები
გადახდები	კონსალტინგი	ქოლ-ცენტრი	სპეციალური ჯგუფები: ახალგაზრდები; ქალები; დიასპორა*; სატრ. საშუალების, იპოთეკის მომხმარებლები
ვალუტა	ტექნოლოგია	აგენტების ქსელი	
დაზღვევა	ელ. კომერცია	მერჩანტები	

ჩვენი საკრედიტო მიმართულება საცალო და ბიზნეს მომხმარებლებს პროდუქტების ფართო არჩევანს სთავაზობს, ხოლო კომფორტული და ინოვაციური მიკროსაფინანსო გადაწყვეტილებები, ბიზნესის მხარდაჭერის პროგრამებით გათვალისწინებულ პერსონალიზებულ კონსულტაციებთან და განვითარებაზე მიმართულ სერვისებთან ერთად მომხმარებელთათვის განსაკუთრებულ გამოცდილებას უზრუნველყოფს.

ჩვენი არასაკრედიტო მიმართულება მომხმარებლებს ტრანზაქციული პროდუქტების ფართო სპექტრს სთავაზობს, როგორიცაა გადახდები, ფულადი გზავნილები, ვალუტის კონვერტაცია, დაზღვევა და მასთან დაკავშირებული მომსახურება.

„კრისტალის“ დაფინანსების წყაროები დივერსიფიცირებულია და მიღებულია უცხოური ფინანსური ინსტიტუტებიდან, თუმცა დაფინანსების მნიშვნელოვან წყაროს ასევე ადგილობრივი კომერციული ბანკები წარმოადგენს. გარდა ამისა, „კრისტალმა“ შეიმუშავა დაფინანსების ალტერნატიული წყარო, როგორიცაა კორპორაციული ობლიგაციების გამოშვება და განთავსება.

* სამომავლო პროდუქტები და სეგმენტები

ბიზნესის მნიშვნელოვანი სიახლეები

2022 წელი, გამოწვევებით აღსავსე საოპერაციო გარემოს მიუხედავად, ბიზნესისათვის შედეგების გაუმჯობესების წელიწადი იყო.

2022 წელს „კრისტალის“ საკრედიტო პორტფელი დაახლოებით 12%-ით გაიზარდა და 31 დეკემბრის მდგომარეობით 400 მლნ ლარი* შეადგინა. აქტიური საკრედიტო კლიენტების რაოდენობა 120,000-ს გადასცდა.

2022 წელს კომპანია 180,000-ზე მეტ კლიენტს მოემსახურა, რაც 2021 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს 14%-ით აღემატება.

აღსანიშნავია, რომ 2022 წელს აქცენტი უმთავრესად აგრო და მიკროდაკრედიტებაზე გაკეთდა და წლის განმავლობაში დაახლოებით 50 მლნ ლარით გაიზარდა, რაც 2021 წელთან შედარებით 41%-ით მეტია.

ეს წელიწადი პროდუქტების განახლების კუთხითაც საკმაოდ აქტიური იყო. წლის პირველ ნახევარში მნიშვნელოვანი ცვლილებები განხორციელდა ავტოპროდუქტის მიმართულებით, სრულად განახლდა მისი მახასიათებლები და ბაზარზე არსებულ კონკურენტულ გარემოს მოერგო. პროდუქტის გაყიდვაში მთლიანი ქსელი ჩაერთო და მომხმარებელთა უფრო ფართო სეგმენტისათვის გახდა ხელმისაწვდომი. შედეგად, პორტფელი 300%-ით გაიზარდა და წლის ბოლოს 14.7 მლნ ლარი შეადგინა.

2022 წელს მთავარი ფოკუსი გაკეთდა 30,000 ლარამდე სესხის გაცემის პროცესის მნიშვნელოვნად გაუმჯობესებაზე. წლის განმავლობაში კომპანია აღნიშნული მიმართულებით 80,000-მდე მომხმარებელს მოემსახურა. გაცემული სესხების მოცულობამ 310 მლნ ლარი შეადგინა, რაც წინა წლის იმავე მაჩვენებელზე 23%-ით მეტია.

კომპანია წარმატებით ახორციელებს DFC/USAID/Sida საკრედიტო საგარანტიო მექანიზმის ფარგლებში სესხების გაცემას. გარანტიით გაცემულია 6000-ზე მეტი სესხი 23 მლნ ლარის მოცულობით. ქვეყანაში შექმნილი ფინანსური სირთულეების ფონზე, საგარანტიო სქემა გარკვეულ მოქნილობასა და სითამამეს მატებს კომპანიას დაფინანსებისას, რაც, თავის მხრივ, მომხმარებლებისათვის მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს ხელმისაწვდომობას ფინანსურ რესურსებზე. 2022 წლის განმავლობაში კომპანიამ საგარანტიო მექანიზმით 75-მდე პრობლემური სესხის ანაზღაურება შეძლო, რომელთა მოცულობაც დაახლოებით 170,000 ლარია.

კომპანია აქტიურად განაგრძობს მწვანე მიმართულების განვითარებას. 2022 წელს მწვანე მიზნობრიობის დაფინანსებით გაცემული თანხა 22 მლნ-ზე მეტ ლარს შეადგენს, რაც 46%-ით აღემატება წინა წლის მაჩვენებელს. აღნიშნული ასევე მოიცავს „კრისტალის“ მომხმარებლისათვის მზის პანელების (მზის ელექტროსადგურის) დაფინანსებას, რაც ასევე ხელს უწყობს საზოგადოებაში ცნობიერების ამაღლებას.

არასაკრედიტო პროდუქტების განვითარება მიმდინარე წელს ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულება იყო. მაგალითად, კომპანიაში დაინერგა ახალი არასაკრედიტო პროდუქტი — მოკლე ტექსტური შეტყობინებით (SMS) მომსახურება, რომელიც, როგორც დამატებითი კომფორტი, საშუალებას აძლევს მომხმარებელს მიიღოს დეტალური ინფორმაცია მის მიერ განხორციელებული ტრანზაქციების შესახებ.

2022 წლის ბოლოს მნიშვნელოვნად გამარტივდა ფულადი გზავნილების მიღების პროცესი, რამაც საშუალება მისცა კომპანიას წლის განმავლობაში 183,000-მდე მომხმარებელს მომსახურებოდა. ჯამურად 2022 წელს კომპანიამ ფულადი გზავნილებიდან 650,000 ლარამდე შემოსავალი მიიღო, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით დაახლოებით 20%-ით მეტია.

2022 წელს მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა სადაზღვევო პროდუქტის მოდიფიცირებისა და ახალი სადაზღვევო პროდუქტების დანერგვის კუთხით. კერძოდ, მომხმარებლებს უკვე აქვთ შესაძლებლობა, დააზღვიონ რისკები სიცოცხლის, ავტო და აგრო მიმართულებით. პარტნიორი სადაზღვევო კომპანიების მრავალფეროვნება კი მომხმარებლებს მათზე მორგებული პირობების არჩევის შესაძლებლობას აძლევს. ჯამურად დაზღვეულია 90,000-მდე კლიენტი. 2022 წლის

* სასესხო პორტფელის ძირი თანხა

განმავლობაში სიცოცხლის დაზღვევის პორტფელი 130 მლნ ლარით გაიზარდა და წლის ბოლოს დაახლოებით 300 მლნ ლარი შეადგინა. 2022 წლის განმავლობაში ანაზღაურებული ზარალის მოცულობამ 420,000 ლარამდე შეადგინა.

2022 წლის გაზაფხულიდან კომპანიაში დაინერგა სრულიად ახალი სადაზღვევო პროდუქტი — ავტოდაზღვევა, რომელიც, თავისი შინაარსით, მორგებულია მომხმარებლებსა და ავტოსესხის პროდუქტის საჭიროებებზე. ამ მიმართულებით დაზღვევის პორტფელი 12 მლნ ლარს შეადგენს, კლიენტთა რაოდენობა კი 1,100-ს აღემატება.

2022 წლის ივლისიდან გაფართოვდა „ფეი ბოქსების“ ქსელი, რამაც საშუალება მისცა კომპანიას 500 ლარამდე ტრანზაქციები სრულად გადმოეტანა სალაროებიდან. განიტვირთა სალაროებთან რიგები და მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა მომხმარებელთა მომსახურების პროცესი.

მომხმარებლებისა და პროცესების ხარისხის მიმართ „კრისტალის“ მიერ გამოჩენილმა მუდმივმა ყურადღებამ სათანადო შედეგი გამოიღო. 2022 წელს ACT-ის მიერ ჩატარებული ბრენდისა და ბაზრის კვლევის მიხედვით, „კრისტალი“ მსხვილ სისტემურ ბანკებს შორის წამყვან პოზიციას იკავებს: კომპანიის მომხმარებელთა კმაყოფილების საშუალო ქულა 10 ქულიანი სკალიდან 9.3-ს აღწევს.

ლიზინგი

ლიზინგი სს „მისო კრისტალის“ სტრატეგიული მიმართულებაა, რომელიც 2020 წლიდან წარმატებით ვითარდება. დღეისათვის ლიზინგის ჯამური პორტფელი 10 მლნ ლარს შეადგენს და 250 მომხმარებელს მოიცავს. მომხმარებელთა ძირითადი ნაწილი მეწარმე იურიდიული პირია.

2022 წლის განმავლობაში პორტფელის ზრდამ 74% შეადგინა. პორტფელში, ძირითადად, კონცენტრირებულია შემდეგი სექტორები: მშენებლობა, ტრანსპორტი და ლოგისტიკა, წარმოება, სოფლის მეურნეობა. ამ უკანასკნელის განვითარებას მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი სოფლის განვითარების სააგენტოს მიერ მართულმა იაფი აგროლიზინგის პროგრამამ.

გასული წლის განმავლობაში მომგებიანობამ (yield) 26.4% შეადგინა. ასევე მკვეთრად გაუმჯობესდა საოპერაციო ხარჯების კოეფიციენტი და ეფექტიანობა. „კრისტალმა“ გახსნა წარმომადგენლობა ქალაქ ბათუმში, ასევე იგეგმება შესვლა სხვადასხვა რეგიონში. 2023 წელს კომპანიის ამოცანაა, თბილისსა და ბათუმთან ერთად, ქუთაისშიც იყოს წარმოდგენილი.

პორტფელის ზრდასთან ერთად, მიღწეულ იქნა პორტფელის ხარისხის დაგეგმილი პარამეტრებიც. NPL-ი (PAR 90+რესტრუქტურიზებული) 5.5%-ს შეადგენს. განვითარდა შეწყვეტილი კონტრაქტების რემარკეტინგის პროცესი. შედეგად, აღნიშნული ოპერაციების ჯამური დანაკარგი ნულს უტოლდება.

ინვესტორებთან ურთიერთობა და დაფინანსება

2022 წელს პანდემიის ეფექტს დაერთო რეგიონული არასტაბილურობა, ომი უკრაინაში და გაზრდილი ინფლაციური წნეხი. ეს ყოველივე ზიანს აყენებდა ქვეყნის იმიჯს, რაც ავტომატურად აისახებოდა საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დინამიკაზე. გამოწვევების საპასუხოდ, „კრისტალის“ გუნდმა გადაწყვიტა ყოველთვიურად მოემზადებინა და პარტნიორებისათვის მიეწოდებინა სანდო მასალა მიმდინარე პოლიტიკური და ეკონომიკური მოვლენების, ასევე „კრისტალის“ ფინანსური და საოპერაციო შედეგების შესახებ. ამგვარმა გამჭვირვალე მიდგომამ შედეგი გამოიღო და წლის განმავლობაში გუნდმა დაფინანსების არათუ შენარჩუნება, არამედ გაზრდა და ახალი პარტნიორების მოზიდვაც შეძლო.

2022 წელს შესრულდა 24 ტრანზაქცია, ჯამში 238.3 მლნ ლარის მოცულობით, აქედან:

- 6 — საერთაშორისო პარტნიორთან (100.3 მლნ ლარი)
- 18 — ადგილობრივ ბანკთან (138 მლნ ლარი).

ვალუტების თანაფარდობამ კი 82% ლარი და 18% აშშ დოლარი შეადგინა.

პარალელურად, „კრისტალს“ არ შეუწყვეტია დამატებითი დაფინანსების წყაროების მოძიება და კაპიტალის ბაზარზე აქტიურად მუშაობა. საბროკერო სააგენტო Galt & Taggart-თან თანამშრომლობით, კომპანიამ 25 მლნ ლარის მოცულობის ტრანზაქციაზე მუშაობა დაიწყო. აღნიშნული ტრანზაქცია „კრისტალისათვის“ რიგით მე-3 გარიგება იყო, რამაც მას ადგილობრივ ბაზარზე სანდოობა შემატა და გაზარდა მისით დაინტერესება. საბოლოოდ, შეთანხმება აზიის განვითარების ბანკსა (ADB) და საქართველოს ბანკს შორის შედგა. მათი თანამონაწილეობა, შესაბამისად, 75%-ითა და 25%-ით განისაზღვრა. აღნიშნული ტრანზაქციის მიმართ ინტერესს აღძრავდა ისიც, რომ ეს იყო პირველი გარიგება, რომელიც „კრისტალსა“ და ADB-ს შორის დაიდო. გარდა ამისა, გამოიცა სპეციალური დანიშნულების ობლიგაციები, კერძოდ, ქალი მეწარმეების დაფინანსების გასაძლიერებლად. ტრანზაქციის დასრულების თარიღად 2023 წლის 8 თებერვალი განისაზღვრა.

დაფინანსების ზემოაღნიშნული წყაროების (ადგილობრივი ბანკები, საერთაშორისო პარტნიორები, კაპიტალის ბაზარი) გარდა, „კრისტალის“ გუნდმა ალტერნატიული დაფინანსების არხის განვითარება დაისახა მიზნად. ვიდრე კომპანია მიკრობანკის სტატუსსა და დეპოზიტების მიღების უფლებას მოიპოვებდა, დაიგეგმა მომხმარებლისათვის თამასუქის პროდუქტის შეთავაზება, რაც ამ მიმართულებით წარმატებით შესრულებული სამუშაოების შემდეგ 2022 წლის მე-4 კვარტალში ოფიციალურად დაინერგა.

გართულებული საერთაშორისო სიტუაციის ფონზე, „კრისტალმა“ გამოწვევებს ჯეროვნად უპასუხა და წელიწადი, საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტო FITCH RATINGS-ის შეფასებით, სტაბილურად დაასრულა. სააგენტოსთან პარტნიორობა 2017 წლიდან აქტიურად მიმდინარეობს და ამ ხნის განმავლობაში მხარეებმა ნდობაზე დაფუძნებული, მტკიცე თანამშრომლობა განავითარეს.

2022 წელს განხორციელებული ტრანზაქციები

FMO · BlueOrchard · symbiotics · Developing World Markets

Triodos Investment Management

თიბისი ბანკი TBC BANK · საქართველოს ბანკი · PASHA Bank · ბაზისბანკი BASISBANK

ლის იკური არება

დაფინანსების პროცესის პარალელურად, გუნდმა ტექნიკური დახმარების მიმართულებითაც იმუშავა. წლის დასაწყისიდან მთავარი აქცენტი საბანკო ტრანსფორმაციის პროექტის მხარდაჭერაზე გაკეთდა და საzგრანტო პროგრამების მიზნობრიობაც სწორედ საბანკო საჭიროებებით განისაზღვრა. ამ მიმართულებით მნიშვნელოვანი შეთანხმება შედგა ჰოლანდიის განვითარების ბანკთან (FMO), რომლის ფარგლებშიც 200,000 ევროს მოცულობის 2-წლიანი კონტრაქტი გაფორმდა. შეთანხმება საბანკო ტრანსფორმაციასთან დაკავშირებული პროექტების თანადაფინანსებას ითვალისწინებს.

მნიშვნელო
რისკებ
განუსაზღ
ლობა 2022 წ

რისკის მართვის გამართული და ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება, რომელიც საერთაშორისო სტანდარტებსა და საუკეთესო პრაქტიკაზე იქნება დაფუძნებული, კომპანიის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მიზანია. რისკის მართვის გაუმჯობესების მიმართულებით 2022 წელს კომპანიამ შემდეგი ნაბიჯები გადადგა:

საკრედიტო რისკის მართვა

- 2022 წელს მნიშვნელოვნად შეიცვალა კომპანიის რისკის მადა, რაც საკრედიტო პორტფელის ხარისხის გაუმჯობესებას უზრუნველყოფს.

- მონაცემებზე დამყარებული გადაწყვეტილების ინსტრუმენტების დანერგვის შედეგად, გაძლიერდა კომპანიის ანდერაიტინგის მიმართულება. აღნიშნული ინსტრუმენტები ემყარება როგორც ექსპერტულ ცოდნას, ისე მონაცემებს, რაც საკრედიტო რისკის მართვის პროცესში კრიტიკულად მნიშვნელოვანია.

- პორტფელური რისკების მიმართულება მონაცემებსა და სტატისტიკურ ანალიზზე დამყარებულ გადაწყვეტილებებზე გაცილებით მეტად გახდა ორიენტირებული. პორტფელის ანალიზის პროცესი მნიშვნელოვნად განახლდა და გაცილებით ინფორმაციული გახდა, რაც ხელს უწყობს რისკის უკეთ იდენტიფიცირებას.

- მოსალოდნელი საკრედიტო დანაკარგების დათვლის მოდელი IFRS-9 მოთხოვნების შესაბამისად დაიხვეწა. განახლებული მოდელი საშუალებას აძლევს კომპანიას გაცილებით მაღალი სიზუსტით დათვალოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი და უზრუნველყოს მისი პრევენცია.

- განახლდა საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის (დივერსიფიკაციის) ლიმიტები, რათა თავიდან იქნეს აცილებული კონცენტრაციის რისკი; ეს კი, თავის მხრივ, პორტფელის სტაბილურ მართვას უზრუნველყოფს.

- შეიქმნა კონტრაგენტის რისკის მართვის პოლიტიკა, რომელიც კონტრაგენტის რისკის შეფასებასა და მონიტორინგს, შესაბამისი ლიმიტების მართვას უზრუნველყოფს.

საოპერაციო რისკის მართვა

- 2022 წელს დაინერგა რისკის თვითშეფასება (RSA). აღნიშნული ინსტრუმენტი საშუალებას აძლევს კომპანიას შეაფასოს კრიტიკულ ბიზნესპროცესებში არსებული კონტროლის მექანიზმების ეფექტიანობა და სისუსტეები.

- დაინერგა მნიშვნელოვანი რისკების ინდიკატორები (KRI), რაც საშუალებას აძლევს კომპანიას ადრეულ ეტაპზევე მოახდინოს მოსალოდნელი რისკების იდენტიფიკაცია და პრევენცია.

- დაინერგა ახალი რისკების მართვის პროცესი (NRA), რომელიც ხელს უწყობს ახალ პროდუქტებთან, არხებსა თუ პროცესებთან დაკავშირებული მოსალოდნელი რისკების წინასწარ განსაზღვრასა და შესაბამისი კონტროლის მექანიზმების დანერგვას.

- განახლდა უკვე გამოვლენილი რისკების მონაცემთა ბაზა (RED). შედეგად, შეგროვებული მონაცემები გაცილებით უფრო ინფორმაციული გახდა ბიზნესპროცესებში კონტროლის მექანიზმების გასაძლიერებლად.

- განახლდა ბიზნესუწყვეტობის გეგმა (BCP), რომელიც საჭიროა კრიტიკულ სიტუაციაში ბიზნესპროცესების უწყვეტობის შესანარჩუნებლად და რომელმაც კომპანიაში არსებული ყველა კრიტიკული ბიზნესპროცესი მოიცვა.

შესაბამისობის რისკის მართვა
რისკის მიტიგაცია

- 2022 წელს განახლდა შესაბამისობის რისკის მართვის პოლიტიკა, რომელიც უზრუნველყოფს კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭოს ხედვის დანერგვას კომპანიის მასშტაბით, რაც, თავის მხრივ, ქმნის შესაბამისობის რისკის მართვის ჩარჩოს.

- შესაბამისობის რისკის მართვაში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის რეგულაციასთან შესაბამისობას. 2022 წელს კომპანიამ მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა აღნიშნული პროცესი, გაითვალისწინა რა რეგულატორის რეკომენდაციები. განახლდა პროცედურები, დაიხვეწა პროცესები და გაუმჯობესდა პროცესის ტექნიკური მხარდაჭერა.

- შესაბამისობის შესახებ ყოველკვარტალური ანგარიში რეგულარულად წარედგინება სამეთვალყურეო საბჭოს.

ლიკვიდობის რისკის მართვა

- 2022 წელს განახლდა ლიკვიდობის მართვის პოლიტიკა, რომელშიც მკაფიოდ გაიწერა ყველა შესაძლო ფაქტორი, რომელიც ლიკვიდობაზე ზემოქმედებს, ასევე განისაზღვრა პრევენციის მექანიზმები.

- კომპანია რეგულარულად ამზადებს სტრესტესტებს და გეგმავს შესაბამის ნაბიჯებს.

- ერთ წყაროზე დამოკიდებულების თავიდან ასარიდებლად, კომპანიას დადგენილი აქვს დაფინანსების წყაროს კონცენტრაციის ლიმიტი, რომელიც მთლიანი ვალდებულების 20%-ს შეადგენს.

- აღნიშნული რისკის მართვის ეფექტიანი ორგანოა ALCO-ს კომიტეტი, რომელიც 2023 წელს სამეთვალყურეო საბჭოს დაქვემდებარებიდან მენეჯმენტის დაქვემდებარებაში გადავა. ეს კი უზრუნველყოფს კომიტეტის მოქნილობას და ხელს შეუწყობს მენეჯმენტის მიერ სწრაფ რეაგირებას.

- 2022 წელს კომპანიაში მნიშვნელოვანი სტრუქტურული ცვლილება განხორციელდა: რისკების დირექტორატში შეიქმნა შესაბამისი სტრუქტურული ერთეული. მოცემული ცვლილებით, მენეჯმენტმა ლიკვიდობის რისკის მართვის პროცესში სამი დონის დაცვის მექანიზმი დანერგა.

სავალუტო რისკის მართვა

- დამტკიცდა ღია პოზიციის +-10%-იანი ლიმიტი, რომელიც რისკის შეზღუდვას უზრუნველყოფს.

- 2022 წელს დაინერგა VAR-მეთოდი, რომელიც მოსალოდნელი დანაკარგების დაზუსტებულ კალკულაციას მოიცავს.

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვა

- 2022 წელს კომპანიამ ვადიანობის გადაფასების გაზომვის ინსტრუმენტი (maturity repricing gap) დანერგა, რომელიც 12 თვის მოსალოდნელი ზარალის დათვლისა და შესაბამისი ნაბიჯების დაგეგმვის საშუალებას იძლევა.

კაპიტალის ადეკვატურობის რისკის მართვა

- 2022 წელს კომპანიამ დანერგა კაპიტალის ადეკვატურობის მართვის პოლიტიკა, განისაზღვრა შესაბამისი უფლებამოსილებები და პასუხისმგებელი მიმართულებები.

- პოლიტიკასთან ერთად, შემუშავდა კაპიტალის სტრესტესტი, რომელიც სხვადასხვა მაკროფაქტორისა და ბიზნესშედეგის კაპიტალზე ზეგავლენის წინასწარ გაანალიზებისა და შესაბამისი ნაბიჯების დაგეგმვის საშუალებას იძლევა.

- 2022 წელს კომპანიაში მნიშვნელოვანი სტრუქტურული ცვლილება განხორციელდა: რისკების დირექტორატში შეიქმნა შესაბამისი სტრუქტურული ერთეული, რომელიც ლიკვიდობის, სავალუტო, საპროცენტო და კაპიტალის ადეკვატურობის რისკის მართვის პროცესში დაცვის მეორე ხაზს წარმოადგენს. აღნიშნული ცვლილებით, მენეჯმენტმა რისკის მართვის ყველა ზემოხსენებულ პროცესში სამი დონის დაცვის მექანიზმი დანერგა.

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა

2022 წლის განმავლობაში განხორციელებული მნიშვნელოვანი პროექტები:

ქართველი ქალი მეწარმეებისა და ახალგაზრდების გაძლიერება და მხარდაჭერა

„კრისტალის“ მიერ 2020 წელს USAID Georgia-სთან პარტნიორობითა და ჰოლანდიელებთან ერთად **წამოწყებული საქართველოს ქალთა გაძლიერების მისიის (Buzz Georgia) ფარგლებში მთელი საქართველოს მასშტაბით უკვე 1,300 ქალი გაძლიერდა.**

- 1,300 მეწარმე ქალის პიროვნული და სამეწარმეო უნარების გაზრდითა და მოტივირებით გავაძლიერეთ 1,500 ქართული ოჯახი, 5,000-მდე მათი ოჯახის წევრი, 30-მდე სოფელი და ქალაქი და ამგვარად ხელი შევუწყვეთ ადგილობრივი დოვლათის შექმნასა და ზრდას საქართველოს რეგიონებში.

- მთელი საქართველოს მასშტაბით ჩატარდა 30-მდე ტრენინგი როგორც დისტანციურად, ისე დასწრებულად; ძირითადად მოვიცავით დასავლეთ საქართველოს რეგიონები: იმერეთი, სამეგრელო, გურია, რაჭა და ლეჩხუმი.

- დატრენინგებულ მეწარმე ქალთაგან 100-მდე ქალმა მონაწილეობა მიიღო USAID-ის სა-ახალწლო-საშობაო გამოფენა-გაყიდვაში, რომელიც ყოველი წლის დეკემბერში ტარ-დება. მათ შეძლეს გაეყიდათ ათიათასობით ლარის პროდუქცია თბილისში არსებულ დედაენის ბაღში და ამასთანავე გაეცნოთ იგი ასობით მოსული სტუმრისა თუ დამთვალი-ერებლისათვის.

- YES-Georgia-ს პროექტის ახალგაზრდა მეწარმეთა სკოლაში 5625-მდე ახალგაზრდამ მი-იღო მონაწილეობა (მათ შორის, 3,888 გოგონამ და 1,738 ბიჭმა). 1,500-მდე ახალგაზრდამ წარმატებით გაიარა მეწარმეობის ტრენინგ-კურსი; „კრისტალმა“ 96 ახალგაზრდა მეწარმე დააფინანსა (55 გოგონა და 41 ბიჭი), აღსანიშნავია, რომ 64 საწარმო უწყვეტად განაგრ-ძობს წარმატებით საქმიანობას.

„კრისტალის“ გარემოსდაცვითი და სოციალური პასუხისმგებლობის სისტემის დახვეწა GGF-სთან თანამშრომლობით

- 2022 წელს „კრისტალის“ საერთაშორისო პარტნიორის — Finance in Motion/EFSE/GGF-ის ტექნიკური დახმარების ფარგლებში განხორციელდა „კრისტალის“ გარემოსდაცვითი და სოციალური (E&S) სისტემების, პოლიტიკის, ორგანიზაციული შესაძლებლობებისა და პროცედურების გეფ-ანალიზი; გადაიხედა მდგრად დაფინანსებასთან დაკავშირებული რეგულაციები; „კრისტალის“ სისუსტეებისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით, შე-მუშავდა სამოქმედო გეგმა და განხორციელების სტრატეგია.

- სამომავლოდ, სამოქმედო გეგმისა და სტრატეგიის განხორციელება საშუალებას მისცემს „კრისტალს“ დანერგოს მდგრადობის ყოვლისმომცველი ჩარჩო და დააკმაყოფილოს გა-რემოსდაცვითი და სოციალური მართვის სისტემის უნივერსალური სტანდარტები.

DWM-სთან და MSC MicroSave Consulting-სთან წარმატებული თანამშრომლობა

პარტნიორობის ფარგლებში განისაზღვრა კლიმატზე ზემოქმედების შეფასებისა და ეკოლო-გიური რისკის მართვის მიმართულებით არსებული ხარვეზები, ასევე შემუშავდა ძირითადი რეკომენდაციები.

წარმატებული თანამშრომლობა გერმანულ ფონდ „შპარკასესთან“

აქტიურად დავიწყეთ თანამშრომლობა ჩვენს ერთ-ერთ უცხოელ პარტნიორთან — გერმანული განვითარების საერთაშორისო ფონდთან **German Sparkassenstiftung**. თანამშრომლობა მიზნად ისახავს „კრისტალის“ მწვანე და მდგრადი დაფინანსების კომპასის შესაძლებლობების განხილვასა და დანერგვას, მწვანე დაფინანსების სპიდომეტრისა და დაფინანსების საუკეთესო პრაქტიკების გაცნობას. განხორციელდა მდგრადი დაფინანსების იმპლემენტაციის შეფასება და სამომავლო სტრატეგიის განსაზღვრა.

„კრისტალის“ მწვანე პროდუქტების/მწვანე დაფინანსების ფარგლებში:

2022 წლის განმავლობაში დაზოგილ იქნა:

- 3,136,905 (KWH) ენერგია
- გარემოსთვის არიდებულ იქნა 464,119 კგ. CO2

საგანმანათლებლო ღონისძიებები:

2022 წლის ფულის გლობალური კვირეულის ფარგლებში კომპანიამ პარტნიორი უნივერსიტეტების სტუდენტების, სტაჟირების პროგრამაში მონაწილე ახალგაზრდებისა და გაყიდვების გუნდის წევრების ცნობიერების ამაღლების მიზნით, ჩაატარა ტრენინგები დაზოგვის მნიშვნელობის, ფულის დამცავი ნიშნების, კუპიურების შესამოწმებლად საჭირო ტექნიკებსა და ხელსაწყოების მოხმარების შესახებ, რაც მნიშვნელოვნად დაეხმარება მათ ყალბი ფულის ამოცნობასა და შესაბამისი პრევენციული ზომების მიღებაში.

ერთად ვმუშაობთ,
ერთად ვვითარდებით...

ადამიანები ჩვენს ორგანიზაციაში

„კრისტალის“ სოციალური პასუხისმგებლობა დასაქმებულების მიმართ ჯანსაღ, უსაფრთხო, ნდობაზე დაფუძნებულ ურთიერთობასა და საქმიან დამოკიდებულებაში გამოიხატება. კომპანია მუდმივად ცდილობს შექმნას იმგვარი გარემო, რომელშიც თანამშრომლებს კონკურენტუნარიან და ღირსეულ სამუშაო პირობებში თავიანთი თავის გამოვლენის, ჩართულობის, პროფესიული და პიროვნული ზრდის შესაძლებლობა მიეცემათ.

2022 წელი კომპანიისათვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო ტალანტების განვითარებისა და მართვის მიმართულებით. ბაზარზე არსებული კონკურენტული გარემოს მიუხედავად, კომპანიამ მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადადგა როგორც HR-მიმართულების საქმიანობის გაუმჯობესების, ისე თანამშრომლებზე ზრუნვის კუთხით.

- 2022 წელი კომპანიამ 1,051 დასაქმებულით დაასრულა.

- 2022 წლის განმავლობაში ეფექტიანად წარიმართა რეკრუტინგის პროცესი. ამ მხრივ, წელიწადი რეკორდული აღმოჩნდა. 2022 წელს „კრისტალის“ გუნდს 395 თანამშრომელი შემოუერთდა: აქედან 122 ახალ პოზიციაზე, 273 კი ყოფილი თანამშრომლის ადგილზე დასაქმდა. რეკრუტინგის პროცესის სწორად მართვის შედეგად, ღია პოზიციები 23%-ით შიდა რესურსით შეივსო, რაც ცალსახად მიუთითებს, რომ „კრისტალში“ კარიერული ზრდისა და განვითარების შესაძლებლობა ყველა თანამშრომელს თანაბრად აქვს.

- კომპანია სტრატეგიის დონეზე იზიარებს გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნებს. იგი ხელს უწყობს „ინკლუზიური, თანასწორი განათლების უზრუნველყოფას და უწყვეტი სწავლის შესაძლებლობის შექმნას ყველასათვის“ (SDG4). კომპანიაში შემუშავებულია სწავლების ისეთი მექანიზმი, რომელიც თანამშრომლებს ეხმარება მოკლე დროში შეძლონ როგორც ბიზნესპროცესებთან, ისე გუნდთან ადაპტაცია და პროფესიული ზრდა. ამ მიზნით, კომპანიაში მოქმედებს სხვადასხვა სახის სასწავლო პროგრამა, რომლებიც ჩვენი გუნდის წევრებს კარიერული განვითარების თანაბარ შესაძლებლობას აძლევს. 2022 წელს როგორც სათავო ოფისის, ისე საფილიალო ქსელის თანამშრომლებისათვის არაერთი ტრენინგი და ვებინარი ჩატარდა. მთლიანობაში, საბაზისო ტრენინგი — 232-მა, ხოლო სხვადასხვა სასწავლო ტრენინგი 435-თანამშრომელმა გაიარა; 98 მენეჯერს ჩაუტარდა ლიდერული უნარების განვითარების ტრენინგი; 1000-ზე მეტი თანამშრომელი დაესწრო სხვადასხვა სახის ცნობიერების ასამაღლებელ ვებინარს ინფორმაციული და შრომის უსაფრთხოების მიმართულებით.

- გაიმართა „კრისტალის“ ოლიმპიადის გამარჯვებულების დაჯილდოება. სამოტივაციო სისტემა ითვალისწინებდა მოტივირების როგორც მატერიალურ, ისე არამატერიალურ კომპონენტს. ოლიმპიადის ფარგლებში, გაყიდვების გუნდები და ინდივიდები კონკურენციის რეჟიმში ეჯიბრებოდნენ ერთმანეთს. გამარჯვებულები იღებდნენ წამახალისებელ პრიზებს, ასევე მენეჯმენტის აღიარებას. წლის განმავლობაში კონკურსის ფარგლებში მთლიანობაში 70-მდე ოფიცერი და 40-მდე ფილიალი დაჯილდოვდა.

- 2022 წელს პირველად ჩატარდა სამოტივაციო პროექტი „იდეების რალი“, რომლის მიზანი თანამშრომლების იმ ახალი იდეებისა და ინიციატივების გამოვლენა იყო, რომლებიც კომპანიის განვითარებისაკენ იყო მიმართული. დაჯილდოვდა 5 გამარჯვებული პროექტი, რომელთა პრაქტიკაში დანერგვა კომპანიამ უკვე დაიწყო.

- „კრისტალი“ როგორც განვითარების პლატფორმა საფინანსო სექტორით დაინტერესებულ ახალგაზრდებს პროფესიული ზრდის, განვითარებისა და შემდგომში ღირსეული დასაქმების შესაძლებლობას აძლევს. ამ მიზნით, კომპანიაში მოქმედი სტაჟირების პროგრამის ფარგლებში, გასულ წელს 160-ზე მეტმა ადამიანმა გაიარა გადამზადება, 70-მდე სტაჟიორი კი კომპანიაში სხვადასხვა პოზიციაზე დასაქმდა. აღნიშნული პროექტი ერთ-ერთი ძირითადი წყაროა ახალი ტალანტების მოძიებისა და კომპანიის საკადრო რესურსის შევსების კუთხით.

- „კრისტალი“ რეგიონის მასშტაბით მიკროსაფინანსო სეგმენტში ერთ-ერთი წამყვანი საფინანსო ინსტიტუტია. შესაბამისად, სტაჟირებისა და გამოცდილების გაზიარების მიზნით კომპანიას არამხოლოდ ადგილობრივი და საერთაშორისო სასწავლებლები მიმართავენ. კომპანიის მიერ განხორციელებული რეფორმებისა და მიღწევების გასაცნობად 2022 წელს „კრისტალს“ ალბანეთის, ყაზახეთისა და უზბეკეთის დელეგაცია სტუმრობდა. გამორჩეული იყო ვენეციის უნივერსიტეტის სტუდენტების სტაჟირება: კომპანია მათ სამი თვის განმავლობაში მასპინძლობდა და დახმარებას უწევდა როგორც უნივერსიტეტში მიღებული თეორიული ცოდნის პრაქტიკულად გაანალიზებაში, ისე კვალიფიკაციის ამაღლებასა და პროფესიული უნარ-ჩვევების გამომუშავებაში.

- სტაჟირების პროგრამაში ახალგაზრდების აქტიურად ჩაბმის მიზნით, კომპანია ქვეყნის უმაღლეს სასწავლებლებთან თანამშრომლობს და რეგულარულად მართავს საინფორმაციო-გაცნობით შეხვედრებს სტუდენტებთან, მათ შორის, რეგიონებშიც. აღსანიშნავია ისიც, რომ გასულ წელს თანამშრომლობის მემორანდუმი 4 უნივერსიტეტთან გაფორმდა.

- 2022 წელს კომპანიამ მონაწილეობა მიიღო ადგილობრივი და საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ ორგანიზებულ ფორუმში.

- წლის განმავლობაში კომპანია განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობდა საფილიალო ქსელის თანამშრომლების ანაზღაურებას, რაც დიდწილად აისახება მათ მოტივაციასა და კომპანიის მიმართ ერთგულებაზე. ამ მიზნით განახლდა საბონუსე და სახელფასო სქემები 11 პოზიციისთვის. მთლიანობაში, განახლება 299 თანამშრომელს შეეხო.

- განხორციელდა თანამშრომელთა სასწავლო გასვლითი ღონისძიებები, რომელთა ფარგლებში გამოვლინდნენ და დაჯილდოვდნენ საუკეთესო თანამშრომლები. 45 თანამშრომელს მადლობის სიგელი გადაეცა.

ინფორმაციული ტექნოლოგიები

ფოტოს ავტორი: აჩი გეგენავა

კომპანიას ერთ-ერთ სტრატეგიულ მიზნად მიკრობანკად ტრანსფორმაცია აქვს დასახული. შესაბამისად, 2022 წელს „კრისტალმა“ კვლავ განაგრძო აღნიშნული მიმართულებით ნაბიჯების გადადგმა: ძირითადი ოპერაციული და საკრედიტო სისტემის განვითარება, ახალი სერვისების, პროგრამული უზრუნველყოფისა და პროდუქტების დანერგვა. განახლდა ციფრული ტრანსფორმაციის სტრატეგია, განისაზღვრა გრძელვადიანი გეგმა, შეთანხმდა ციფრული ტრანსფორმაციისათვის საჭირო ყველა პროექტი და პროცესი.

რეგულარულად ხდებოდა ძირითადი პროგრამული უზრუნველყოფის, ახალი პროექტების, „ქორ სისტემის“ განახლება და რეგულაციებთან მორგება. განხორციელდა რამდენიმე ძირეული ინფრასტრუქტურული გაუმჯობესება და ოპტიმიზაცია. წარმატებით განხორციელდა რამდენიმე კრიტიკული სისტემის ბიზნესუწყვეტობის პროცესის შემუშავება და ტესტირება.

ინფორმაციული ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურისა და ოპერაციების მიმართულება

2022 წლის პირველ ნახევარში ახალი სერვერული აპარატურის შეძენა და მონტაჟი განხორციელდა, რის შედეგადაც გაუმჯობესდა სერვისების მიწოდების წარმადობა და მათი ბიზნესუწყვეტობის ხარისხი. კომპანია აქტიურად მუშაობდა ღრუბლოვან ჰიბრიდულ სისტემებზე. 2022 წლის განმავლობაში ამ მიმართულებით გაუმჯობესება საკმაოდ მნიშვნელოვანი იყო; მოხდა საჭირო სერვისების მიგრაცია ღრუბლოვან და ჰიბრიდულ არქიტექტურაზე. განხორციელდა სისტემების ოპტიმიზაცია და ხარჯების შემცირება.

მიმდინარე წელს განახლდა კომპანიის სერვისდესკი და რამდენიმე კრიტიკული ინფრასტრუქტურული პროცესი. კომპანიაში დაინერგა პროგრამული უზრუნველყოფის მონიტორინგის პროექტი, რომლის მეშვეობითაც 95%-ით შემცირდა ინციდენტების რაოდენობა ერთ-ერთ კრიტიკულ მიმართულებაზე. დაინერგა ინფორმაციული ტექნოლოგიების განვითარებისათვის საჭირო სერვერული ინფრასტრუქტურა; განხორციელდა დატაცენტრებს შორის სერვერების მიგრაცია და ოპტიმიზაცია.

პროექტების მართვისა და ბიზნესანალიზის მიმართულება

2022 წელს კომპანიაში წარმატებით განხორციელდა 45-მდე სხვადასხვა ზომის პროექტი, მათ შორის, „კრისტალის“ ახალი კორპორაციული ვებგვერდი და ჩატბოტი, AML და შესაბამისობის მართვის ახალი სისტემის დანერგვა, გადასვლა კრედიტინფოს ახალ ვერსიაზე, თამასუქის პროდუქტის დანერგვა, პლანშეტით სესხის გაცემა, გარიგების მოდულის დანერგვა ნაღდი ოპერაციებისათვის და სხვა მრავალი.

აღსანიშნავია პროცესების ავტომატიზების კუთხით გადადგმული ნაბიჯები. გაუმჯობესდა 20-მდე სხვადასხვა ბიზნესპროცესი, მოხდა მათი დიგიტალიზაცია და ავტომატიზაცია. საგრძნობლად დაიხვეწა და განვითარდა ჩვენი განვადებებისა და სესხების პლატფორმა, რომლის გამოყენებაც კიდევ უფრო მოსახერხებელი, ეფექტიანი და დაცული გახდა. „კრისტალ ლიზინგის“ „ქორ სისტემის“ მიმართულებით მრავალი ცვლილება და პროექტი განხორციელდა, რაც სისტემის მომხმარებლებისათვის მუშაობის ოპტიმიზაციასა და სიახლეების დანერგვას უწყობს ხელს.

გადაიხედა პროექტების მართვის მეთოდოლოგია, დაინერგა პორტფელის მართვის პროცესი, განახლდა პროექტების მართვის მიდგომები და მოხდა მათი ოპტიმიზაცია. ჩატარდა IT-გუნდის ტრენინგი „ეჯაილ“ მეთოდოლოგიის შესახებ ცნობიერების ასამაღლებლად.

ინფორმაციული სისტემის უსაფრთხოების მიმართულება

დაინერგა და ადაპტირდა თანამედროვე ხელსაწყოები და სტანდარტები, რამაც გაზარდა ინფორმაციული უსაფრთხოების დონე. რეგულარულად ხორციელდება ახალი გადაწყვეტილებისა თუ პროგრამული უზრუნველყოფის ინფორმაციული უსაფრთხოების კუთხით შემოწმება, მხარდაჭერა და დანერგვა.

გაუმჯობესდა ინფორმაციული უსაფრთხოების ცნობიერების ასამაღლებელი პროგრამა, რაც მოიცავდა ტრენინგებს ყველა თანამშრომლისა და მიზნობრივი გუნდებისათვის. ჩატარდა მთლიანი პერსონალის ტესტირება, რამდენჯერმე მოეწყო შეტევის სიმულაცია.

განხორციელდა რისკების შეფასება ბიზნესპროცესების ჭრილში. შეფასდა იდენტიფიცირებული რისკები და მომზადდა სამოქმედო გეგმები. გადაიხედა და გაუმჯობესდა ინფორმაციულ უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ყველა პროცედურა, პოლიტიკა და სტანდარტი. მოხდა არსებული დოკუმენტების განახლება და ახალი დოკუმენტების შედგენა.

2022 წელს მომზადდა კრიტიკული ინფრასტრუქტურის ავარიული აღდგენის გეგმები (DRP). აღნიშნული აქტივობის ფარგლებში მოეწყო რამდენიმე სცენარის რეალურ გარემოში ტესტირება. განხორციელდა სხვადასხვა კრიტიკულ ინფრასტრუქტურაზე შეღწევადობის ტესტირება და გაფართოვდა სისუსტეების სკანირების პროცესის არეალი.

პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარების მიმართულება

მიმართულებამ მნიშვნელოვანი ძალისხმევა გასწია კომპანიის შიგნით დანერგილი სისტემების დასახვეწად და განსავითარებლად. განსაკუთრებით აღსანიშნავია სესხების პლატფორმის განვითარება და დახვეწა, რაც კომპანიისათვის ერთ-ერთი პრიორიტეტული და სტრატეგიული ამოცანაა. დაიხვეწა სესხების დამუშავებისა და პროცესინგის სისტემა; გადაწყვეტილების მიღების სისტემის — ციფრული პლატფორმა „აკიდოს“ განვითარებამ და დახვეწამ უზრუნველყო სესხის გაცემის პროცესის ავტომატიზაცია და სრული პროცესის დაჩქარება. განხორციელდა რამდენიმე პროექტი რეგულაციებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად.

პერიოდულად მიმდინარეობდა კრიტიკული სერვისებისა და პროგრამული უზრუნველყოფის ტექნიკური და ვერსიული განახლება, მათი რეგულაციებთან მორგება. განხორციელდა არქიტექტურული ცვლილებები, მოხდა სერვისების ნაწილის მიგრაცია.

დაიხვეწა და განვითარდა ბიზნესინტელიჯენსის სისტემა. მოხდა ახალი „ქორ სისტემის“ მორგება მარეგულირებელ და კომპანიის შიდა რეპორტინგის საჭიროებებზე.

პროგრამული უზრუნველყოფის ხარისხის მიმართულება

განხორციელდა კომპანიაში დანერგილი მრავალი გადაწყვეტილების, მათ შორის, საოპერაციო და საკრედიტო სისტემის სრული ტესტირების მრავალჯერადი იტერაცია. პროგრამული უზრუნველყოფის ხარისხის მართვის კუთხით, მნიშვნელოვან მიღწევად უნდა ჩაითვალოს ტესტირების ავტომატიზაციის პროცესის დაწყება. ავტომატიზაციის დანერგვა პროგრამული უზრუნველყოფის დეველოპმენტის სასიცოცხლო ციკლში უზრუნველყოფს პროდუქტის დასრულების (Time To market) სისწრაფეს და შეცდომების რისკის მინიმიზაციას. მიმართულების უმნიშვნელოვანეს ამოცანად 2023 წელს კომპანიაში ავტომატიზაციის დანერგვა დავისახეთ.

მმართველობითი ანგარიში

ჩვენი პასუხისმგებლობაა ამ წლიური ანგარიშის წარდგენა და აქციონერებისათვის აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგების მიწოდება. მიგვაჩნია, რომ წლიური ანგარიში და ფინანსური ანგარიში, მთლიანობაში, არის სამართლიანი, დაბალანსებული და გასაგები. იგი აქციონერებს აწვდის აუცილებელ ინფორმაციას კომპანიის პოზიციისა და საქმიანობის, ბიზნესმოდელისა და სტრატეგიის შესაფასებლად.

ფოტოს ავტორი: ანი გეგენავა

ეს ანგარიში შედგენილია ბუღალტრული აღრიცხვის, აუდიტისა და ანგარიშგების შესახებ საქართველოს კანონის მიხედვით და გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მმართველობის კოდექსის გამჟღავნების სპეციფიკური მოთხოვნების შესაბამისად (იხილეთ დანართი N 1).

განცხადება მმართველობის საკითხებზე წინამდებარე ანგარიშის განუყოფელი ნაწილია. მასში აღწერილია კორპორაციული მართვის ძირითადი ასპექტები, მიმოხილულია მთავარი მიღწევები და გეგმები.

სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობა
2022 წელს ჩვენ დავიწყეთ სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი წევრების შერჩევა, რის შედეგადაც სამი ახალი დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორი დაინიშნა. დამოუკიდებელი წევრების შემადგენლობა 4-მდე გაიზარდა, 3 წევრი კი დამფუძნებელ აქციონერთა და ინვესტორთა წარმომადგენელია. შერჩევა ეფუძნებოდა მკაფიოდ განსაზღვრულ კრიტერიუმებს, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ შემუშავებულ უნარ-შესაძლებლობების მატრიცას. ახალი წევრების ექსპერტიზა მოიცავს, მათ შორის, საბანკო, „ფინტექ“ და სტრატეგიული HR-ის სფეროებს.

უფლებამოსილებათა დელეგირება
უფლებამოსილებათა გეგმის შემუშავებისა და დამტკიცების შედეგად, საზედამხედველო და აღმასრულებელი ფუნქციების გამიჯვნა გაიწერა და გამქვირვალე გახდა. აღნიშნულმა უზრუნველყო სიცხადე თითოეული მმართველობითი ერთეულის ფუნქციების შესახებ, ძირითად კორპორაციულ გადაწყვეტილებებთან მიმართებით. გადაწყვეტილების მიღების პროცესი შემუშავდა საუკეთესო კორპორაციული მართვის პრაქტიკის გათვალისწინებით, რომელიც შეესაბამება საქართველოს კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსს.

სამეთვალყურეო საბჭოს ორგანიზაცია და მასალები
სამეთვალყურეო საბჭომ დაამტკიცა წლიური დღის წესრიგი, რომელიც მოიცავს საბჭოს რეგულარულ გადაწყვეტილებებს და საბჭოს რესურსებისა და დროის მაქსიმალურად ოპტიმალურ გამოყენებას უზრუნველყოფს.

საბჭოს აქტიური ჩართულობითა და კორპორაციული მართვის კონსულტანტის — Nestor Advisors-ის მხარდაჭერით, „კრისტალმა“ მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა მენეჯმენტის ანგარიშებისა და საბჭოსა თუ კომიტეტის სხვა მასალის ხარისხი. მცირე გამონაკლისების გარდა, დაცული იყო მენეჯმენტის მიერ დოკუმენტების წარდგენისათვის განსაზღვრული ვადები. გარდა ამისა, საბჭომ გააძლიერა ბიუჯეტირების პროცესი და შემოიღო ფინანსური პროგნოზების ახალი წესი.

კომიტეტები
საბანკო ტრანსფორმაციისათვის მზადების პროცესში „კრისტალმა“ შეცვალა კომიტეტის სტრუქტურა და ის საუკეთესო საბანკო პრაქტიკას შეუსაბამა. ჩვენ შევამცირეთ საბჭოს კომიტეტების რაოდენობა. ქვემოთ შეგიძლიათ იხილოთ კომიტეტების თავმჯდომარეების მიერ მომზადებული მოკლე ანგარიშები. კომიტეტების განახლებული დებულებები უზრუნველყოფს აუდიტისა და რისკის კომიტეტებს შორის თანამშრომლობას. კომიტეტების შემადგენლობა იმგვარად შეიცვალა, რომ გაუმჯობესდა მათი დამოუკიდებლობისა და საბჭოს რესურსების გამოყენების ხარისხი. წარსულში საბჭოს ყველა წევრი ყველა კომიტეტის მუშაობაში მონაწილეობდა. საქართველოს კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსის მიხედვით, არჩეულ იქნენ დამოუკიდებელი თავმჯდომარეები, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან რისკების კომიტეტის, აუდიტის კომიტეტისა და ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტის ეფექტიანი და მიუკერძოებელი საქმიანობისათვის.

საუკეთესო საბანკო სტანდარტების შესაბამისად, „კრისტალმა“ გადაწყვიტა აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი (ALCO) საბჭოდან მმართველ გუნდში გადაეტანა. აღნიშნული ცვლილება საბანკო ლიცენზიის მიღების შემდეგ შევა ძალაში. მიუხედავად იმისა, რომ ALCO-ს ყოველდღიურ ფუნქციებს მენეჯმენტი განახორციელებს, ზოგიერთი გადაწყვეტილება, რომელიც ვალდებულებების აღებას, დიდი ხარჯების გაწევასა და ძირითადი რისკის პარამეტრების განსაზღვრას უკავშირდება, რისკების კომიტეტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს გადაეცემა.

კორპორაციული მდივანი
„კრისტალმა“ გააძლიერა კორპორაციული მდივნის როლი, რომელსაც ახლა აღნიშნული ფუნქციის შესრულებაზე სრულად ამ მიმართულებაზე ორიენტირებული და გამოცდილი პროფესიონალი ასრულებს, რომელმაც საჭირო შესაძლებლობის განვითარებისათვის შესაბამისი ტრენინგი გაიარა. კორპორაციული მდივნის მთავარი ფუნქციაა სამეთვალყურეო საბჭოსა და მმართველი გუნდის მხარდაჭერა კორპორაციული მართვის პრინციპების დაცვის უზრუნველყოფის გზით.

სამეთვალყურეო საბჭოს უფროსი დამოუკიდებელი წევრი
იმ ფაქტის დასაბალანსებლად, რომ სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე დამფუძნებელი და ყველაზე მსხვილი ინდივიდუალური აქციონერია, საბჭომ შექმნა უფროსი დამოუკიდებელი წევრის პოზიცია, რომელიც პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილებასა და აღმოფხვრაზეა პასუხისმგებელი. იგი მოქმედებს როგორც საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე და უზრუნველყოფს მის მხარდაჭერას საბჭოს მიზნების განხორციელებაში. უფროს დამოუკიდებელ დირექტორს ეკისრება სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ფუნქცია იმ სიტუაციებში, როდესაც თავმჯდომარეს აქვს არსებული ან პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტი.

სტრატეგია და პოლიტიკები
სამეთვალყურეო საბჭომ მიიღო შინაგანაწესი კორპორაციული სტრატეგიის შემუშავების, მისი რეგულარული გადახედვისა და საჭიროების შემთხვევაში ცვლილებების შეტანისათვის. მოეწყო გარე შეხვედრა სამეთვალყურეო საბჭოსა და გაფართოებული მმართველი გუნდის მონაწილეობით. პროცესის მხარდასაჭერად საბჭომ შექმნა სტრატეგიისა და საბანკო ტრანსფორმაციის საგანგებო/დროებითი მმართველი კომიტეტი. შედეგად, „კრისტალმა“ შეიმუშავა 2023-2025 წლების კორპორაციული სტრატეგია, საბანკო ტრანსფორმაციის საგზაო რუკის ჩათვლით. საქართველოს ეროვნული ბანკის მოთხოვნების შესაბამისად, მიღებულ იქნა რამდენიმე პოლიტიკა, ძირითადად, რისკის მართვის საკითხების შესახებ.

ESG-ის განვითარება
„კრისტალმა“ მიიღო ტექნიკური დახმარება Finance in Motion/EFSE/GGF გარემოსდაცვითი და სოციალური შედეგებისა და რისკების მართვის გასაძლიერებლად.

გარემოზე და სოციალური ზემოქმედების შეფასება ტარდება 2022 წლის E&S შედეგების შესაფასებლად. დასკვნები „კრისტალის“ 2022 წლის მდგრადობის ანგარიშში იქნება ხელმისაწვდომი.

Nestor Advisors-ის მიერ კორპორაციული მმართველობის რეკომენდაციების შესასრულებლად, საბჭომ კორპორაციული მართვის განვითარების პროგრამის (CGDP) საგანგებო/დროებითი კომიტეტი დააარსა. 2022 წელს CGDP კომიტეტმა დაასრულა 21 რეკომენდაციის შესრულება „კრისტალის“ კორპორაციული მმართველობის ყველა ასპექტთან დაკავშირებით.

შეფასება
სამეთვალყურეო საბჭო ატარებს ყოველწლიურ თვითშეფასებას, რომლის ფარგლებშიც აფასებს თავმჯდომარის, საბჭოს, ცალკეული წევრებისა და კომიტეტების მუშაობას. შედეგები ეცნობება წევრებს და აისახება უნარ-შესაძლებლობების მატრიცასა და სასწავლო გეგმაში. ყოველწლიური შეფასება ვრცელდება კორპორაციულ მდივანზე, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელსა და მმართველი გუნდის წევრებზე. საბჭოს ბოლო გარე შეფასება 2021 წელს მმართველობის კონსულტანტმა Nestor Advisors-მა ჩაატარა. ანალოგიური რიგითი გარე შეფასება 2024 წელს ჩატარდება.

გეგმები
2023 წელს ჩვენ ვგეგმავთ Nestor Advisors-ის მიერ გაცემული დანარჩენი რეკომენდაციების შესრულებას, როგორებიცაა AML და შესაბამისობის გაძლიერება, ინფორმაციული უსაფრთხოების დაცვის მეორე ხაზის შექმნა, შეტყობინების მექანიზმის გაძლიერება და დაკავშირებულ მხარეებს შორის გარიგებების სისტემის განახლება. პრიორიტეტი იქნება საბანკო ტრანსფორმაცია და დარჩენილი პოლიტიკების მიღება, ასევე ცვლილებების შეტანა წესდებასა და აქციონერთა შეთანხმებაში.

დაბოლოს, კორპორაციული სტრატეგიის დამტკიცების კვალობაზე, საბჭოს ახალი პრიორიტეტია აღმასრულებელი გუნდის შესაძლებლობებისა და კომპეტენციების შეფასება, მენეჯმენტის კრიტიკულ პოზიციებზე კადრების დაქირავება, ისე როგორც მთელი ორგანიზაციისათვის შედეგების მართვის ადეკვატური მექანიზმის შედგენა და კრიტიკული პოზიციებისათვის მემკვიდრეობითობის დაგეგმვა.

დასასრულ, მსურს მადლობა გადავუხადო სამეთვალყურეო საბჭოს, მმართველ გუნდს, შიდა აუდიტის დეპარტამენტის ხელმძღვანელსა და მის გუნდს, კორპორაციულ მდივანსა და ჩვენს გარე მრჩევლებს მხარდაჭერისათვის, შრომისმოყვარეობისა და პროფესიონალიზმისათვის.

პატივისცემით,
არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

სამეთვალყურეო საბჭო

„კრისტალს“ ხელმძღვანელობს სამეთვალყურეო საბჭო, რომელსაც კომპანიის გრძელვადიანი წარმატების კოლექტიური პასუხისმგებლობა აკისრია.

სამეთვალყურეო საბჭო შედგება შვიდი წევრისაგან, მათ შორის არის ოთხი დამოუკიდებელი წევრი და ინვესტორის სამი წარმომადგენელი. წევრებს აქვთ ბიზნესის განვითარების, კორპორაციული მართვის, საბანკო საქმის/მიკროფინანსირების, ტექნოლოგიების, ინოვაციებისა და ადამიანური რესურსების განვითარების მდიდარი გამოცდილება.

თავმჯდომარე

საბჭოსა და თავმჯდომარის ფუნქციები ცალსახად გამიჯნულია მმართველი გუნდის პასუხისმგებლობებისაგან. თავმჯდომარე პასუხისმგებელია საბჭოს ხელმძღვანელობისა და მისი საქმიანობის ყველა ასპექტის ეფექტიანობისათვის. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის, არჩილ ბაკურაძის (საქართველო) მოვალეობები არსებითად არ შეცვლილა. იგი ფინანსისტი, მეწარმე და „კრისტალის“ დამფუძნებელია. იგი ფონდ „კრისტალის“ გამგეობის თავმჯდომარეა და რამდენიმე არასამეწარმეო ორგანიზაციის მართვაში მონაწილეობს. თავმჯდომარე საკუთარი დროის ნახევარზე მეტს „კრისტალს“ უთმობს, ხოლო მისი ფუნქციები და პასუხისმგებლობა რეგულირდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული პოლიტიკის შესაბამისი დოკუმენტით. თავმჯდომარეს ირჩევენ აქციონერები და იგი ანგარიშვალდებულია მათ წინაშე. თავმჯდომარის საქმიანობას, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ ჩატარებული საქმიანობის შეფასების საფუძველზე, აფასებენ კომპანიის აქციონერები; საბჭოს რეკომენდაციით, აქციონერები ამტკიცებენ თავმჯდომარის შრომის ანაზღაურების ოდენობასა და მის ნებისმიერ ცვლილებას.

საბჭოს შემადგენლობა

„კრისტალი“ იყენებს სამეთვალყურეო საბჭოს პოლიტიკასა და პროცედურას, რომელიც მკაფიოდ განსაზღვრავს საბჭოს ვალდებულებებს, ფუნქციებსა და პასუხისმგებლობას, არეგულირებს მის საქმიანობას. იგი ადგენს პროცედურებს, კომუნიკაციის წესებს, უზრუნველყოფს ინტერესთა კონფლიქტის მართვას, განსაზღვრავს საბჭოს წევრების დანიშვნისა და გათავისუფლების წესებს.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები არიან (ანბანური თანამიმდევრობით): გიორგი არველაძე (საქართველო), დამოუკიდებელი წევრი და უფროსი დამოუკიდებელი დირექტორი, ხელმძღვანელობს სტრატეგიისა და საბანკო ტრანსფორმაციის საგანგებო/დროებით მმართველ კომიტეტს; მატანგი გოვრიშანკარი (ინდოეთი), დამოუკიდებელი წევრი, ხელმძღვანელობს ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტს; იან დევინგაერტი (ბელგია), დანიშნული Incofin IM-ის მიერ; რობერტ სკოტ კოსმანი (აშშ), დამოუკიდებელი წევრი, ხელმძღვანელობს რისკების კომიტეტს; ალეემ რემტულა (აშშ), დანიშნული DWM-ის მიერ, ხელმძღვანელობს გარემოსდაცვით და სოციალურ კომიტეტს; ლილიტ გარაიანი (სომხეთი), დამოუკიდებელი წევრი, ხელმძღვანელობს შიდა აუდიტის კომიტეტს; სუმა სვამინათანი (აშშ), ალტერნატიული წევრი DWM-იდან.

სამეთვალყურეო საბჭოს მუშაობა

2022 წლის განმავლობაში სამეთვალყურეო საბჭომ გამართა 12 შეხვედრა: 1 უშუალო და 11 ვირტუალური. 2022 წელს სამეთვალყურეო საბჭოს თითოეული კომიტეტი შეიკრიბა:

- შიდა აუდიტის კომიტეტი — 3-ჯერ;
- აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი (ALCO) — 6-ჯერ;
- რისკების კომიტეტი — 2-ჯერ;
- გარემოსდაცვითი და სოციალური კომიტეტი — 1-ხელ;
- ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი — 2-ჯერ;
- კორპორაციული მართვის განვითარების პროგრამის (CGDP) საგანგებო/დროებითი კომიტეტი — 6-ჯერ;
- სტრატეგიისა და საბანკო ტრანსფორმაციის საგანგებო/დროებითი მმართველი კომიტეტი — 3-ჯერ.

სამეთვალყურეო საბჭო იღებს დეტალურ კვარტალურ ანგარიშს კომპანიის ძირითადი მაჩვენებლების შესახებ, მათ შორის, ფინანსური ანგარიშგების საბალანსო უწყისს. გარდა ამისა, სამეთვალყურეო საბჭო განიხილავს კვარტალურ ანგარიშს რისკების შესახებ. სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტები ეცნობიან დეტალურ ანგარიშებს და განიხილავენ საკითხებს თავიანთი კომპეტენციების შესაბამისად. სამეთვალყურეო საბჭო რეგულარულად ახორციელებს კომპანიის წლიური სტრატეგიული გეგმის შესრულების მონიტორინგს. სამეთვალყურეო საბჭოს მთავარი დანიშნულებაა კომპანიის ეფექტიანი მართვისა და ზედამხედველობის უზრუნველყოფა; სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები შეეხება სტრატეგიულ საკითხებს, კომპანიის ზოგად სტრუქტურას, საბჭოს დონეზე არსებულ სტრატეგიებს, ფართომასშტაბიან პროექტებს, უფროსი ოფიცრების შეფასებასა და მოტივაციას, წლიური სტრატეგიული გეგმების დამტკიცებას, ფინანსურ პროგნოზებს, აქციონერებისათვის ისეთი სამოქმედო გეგმის შეთავაზებას, როგორებიცაა: დივიდენდების გაცემა, ახალი აქციების გამოშვება ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმის ფარგლებში, ცვლილება საბჭოს შემადგენლობაში და ა.შ.

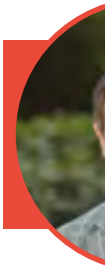
კორპორაციული მართვა

: აჩი გეგენავა

„კრისტალის“ კორპორაციული მართვა ხელს უწყობს კომპანიის მისიისა და გრძელვადიანი სტრატეგიის განხორციელებას. სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციაა უზრუნველყოს კორპორაციული სტრატეგიის ყოველწლიური შეფასება და მომავალი წლის სტრატეგიულ გეგმებში მიზნების ასახვა. თითოეულ უფროს ოფიცერს შესასრულებლად განესაზღვრება ძირითადი და მეორეხარისხოვანი სტრატეგიული ამოცანები, რომლებიც მათი ცვლადი კომპენსაციის მნიშვნელოვანი საფუძველია. შედეგად, აღნიშნული ამოცანები გადაეცემა ბიზნეს ან სტრუქტურულ ერთეულებს, რომლებიც სამოქმედო გეგმებად გარდაიქმნება და იზომება შესრულების შეფასების მთავარი ინდიკატორებით. ეფექტიანი კორპორაციული მართვის მიზანია, საბჭომ უზრუნველყოს „კრისტალის“ მიერ მომხმარებელთა ინტერესებზე მორგებული და ადამიანებზე ორიენტირებული მიდგომების შენარჩუნება. ამ მიზნით საბჭო ახორციელებს მომხმარებელთა კმაყოფილებისა და თანამშრომელთა ჩართულობის კვლევას. დაბოლოს, სოციალური კომიტეტი ყოველწლიურად განიხილავს და აფასებს სოციალური გავლენის ხარისხს. „კრისტალს“ დანერგილი აქვს ინტერესთა კონფლიქტის მართვის მკაცრი პოლიტიკა, რომელიც რეგულირდება სამეთვალყურეო საბჭოს წესებითა და პროცედურებით და თანამშრომელთა ეთიკის კოდექსით. „კრისტალი“ მოწოდებულია, მაქსიმალურად შეუსაბამოს თავისი კორპორაციული მართვის სისტემის მოდელი გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის პრინციპებს, რომლის შესახებ დეტალური ანგარიში მოცემულია N1 დანართში.

სამეთვალყუ
საბჭოს წევრ

არჩილ ბაკურაძე

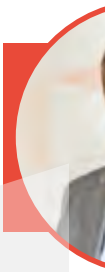
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე — სამეთვალყურეო საბჭოს, აგრეთვე აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტის თავმჯდომარე. გახლდათ მიკროსაფინანსო ასოციაციის თავმჯდომარე, ამჟამად კი მისი გამგეობის წევრია. არჩილ ბაკურაძე არის ფონდ „კრისტალის“ გამგეობის თავმჯდომარე და მოღვაწეობს სხვადასხვა არაკომერციული ორგანიზაციის მმართველობაში. იგი ფლობს ლანკასტერის უნივერსიტეტის ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხს (2004), არის ჯონ სმიტის ფონდის (2000) სტიპენდიატი და ჰოლანდიის დევნილთა ფონდის (Stichting Vluchteling) Van HeuvenGoedhart-ის სახელობის საერთაშორისო პრემიის ლაურეატი (2003).

გიორგი არველაძე

უფროსი დამოუკიდებელი წევრი — სს „მისო კრისტალში“ უკავია სამეთვალყურეო საბჭოს უფროსი დამოუკიდებელი წევრის პოზიცია; ამჟამად „კრისტალის“ სტრატეგიისა და საბანკო ტრანსფორმაციის საგანგებო/დროებით მმართველ კომიტეტს ხელმძღვანელობს. გიორგი არველაძე ქართველი ბიზნესმენია, რომელსაც საბანკო სფეროში საქმიანობის 20-წლიანი გამოცდილება აქვს. უძრავი ქონების, ტრანსპორტირებისა და ენერგეტიკის სექტორში სამეწარმეო საქმიანობის დაწყებამდე, იგი საქართველოს უმსხვილესი ბანკის — „თიბისი ბანკის“ მმართველი დირექტორი და არასაპროცენტო შემოსავლების, კვლევებისა და საბროკერო საქმიანობის მიმართულებას ხელმძღვანელობდა. მანამდე კი „ლიბერთი ბანკის“ — საქართველოში სიდიდით მე-3 ბანკის (650 ფილიალითა და 5,300-ზე მეტი თანამშრომლით) გენერალური დირექტორი იყო. მისი დირექტორობის პერიოდში ბანკმა შთამბეჭდავ შედეგებს მიაღწია და 2 წელიწადში წმინდა მოგების წლიურმა ზრდამ დაახლოებით 200% შეადგინა. გენერალურ დირექტორად დანიშვნამდე მას იმავე ბანკში გენერალური დირექტორის მოადგილის პოსტი ეკავა და სტრატეგიული პროექტების, ხაზინისა და კერძო ბანკინგის მიმართულებას ხელმძღვანელობდა (2009-2011); მოგვიანებით ასევე ეკავა საოპერაციო დირექტორის პოზიცია (2011-2013). 2009 წელს საქართველოში დაბრუნებამდე, იგი მუშაობდა ლონდონში, BNP Paribas-ში, სტრუქტურირებული პროდუქტების გუნდში, მანამდე კი საქართველოს ეროვნულ ბანკში. გიორგი არველაძე ლონდონის ბიზნესსკოლის მაგისტრის ხარისხს ფლობს.

იან დევინგაერტი

დამოუკიდებელი წევრი — Incofin IM-ში კერძო ინვესტირების ფონდის დირექტორია. აქვს კაპიტალის ბაზარზე სააქციო კაპიტალის შეძენის, მართვისა და რეალიზების მიმართულებით მდიდარი გამოცდილება. განხორციელებული აქვს ევროპასა და აზიაში 70-ზე მეტი საინვესტიციო ტრანზაქცია. არის სხვადასხვა კერძო ფონდის მმართველი პარტნიორი, მმართველი დირექტორი და საინვესტიციო კომიტეტის წევრი. აჟამად, წყლის რესურსების ახლად შექმნილი ფონდის საინვესტიციო კომიტეტის წევრია. ბატონ დევინგაერტს საბჭოს შემადგენლობაში საქმიანობის მდიდარი გამოცდილება აქვს, მრავალ ქვეყანასა და სექტორში. „კრისტალის“ გარდა, ის ამჟამად ბანკების — Lovcen-ის (მონტენეგრო) და Arvand-ის (ტაჯიკეთი) საბჭოს წევრია.

ლილიტ გარაიანი

დამოუკიდებელი წევრი — ფინანსისტი, „კრისტალის“ სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი 2018 წლის ივლისიდან. ამჟამად არის „კრისტალის“ აუდიტის კომიტეტის თავმჯდომარე. მას აქვს საბანკო სექტორში მუშაობის მდიდარი გამოცდილება როგორც მმართველ თანამდებობებზე, ისე კონსულტანტის პოზიციაზე ფინანსური მართვის, რისკების მართვის და ოპერაციული მართვის მიმართულებით. 2015 წლიდან მონაწილეობს SDC-ის, KfW-ისა და AFD-ის პროექტების განხორციელებაში საქართველოსა და სომხეთში. იგი სწავლობდა სომხეთის ამერიკულ უნივერსიტეტში MBA ფინანსების სპეციალიზაციით, მიღებული აქვს მაგისტრის ხარისხი ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. არის პროკრედიტის კორპორაციის უმაღლესი რგოლის მართვის აკადემიის კურსდამთავრებული და ACCA-ს წევრი.

მატანგი გოვრიშანკარი

დამოუკიდებელი წევრი — 40 წელია საქმიანობს მმართველ პოზიციებზე ბიზნესისა და ადამიანური რესურსების მიმართულებებით როგორც ინდოეთში, ისე მის ფარგლებს გარეთ. ამჟამად „კრისტალის“ ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტს ხელმძღვანელობს. აქვს სხვადასხვა დარგში მოქმედ წამყვან კორპორაციებთან, მათ შორის, Standard Chartered Bank-თან, Reebok-თან, GE-სა და Cummins Inc-თან მუშაობის გამოცდილება. ბოლო დროს ის დასაქმებული იყო BP plc-ში, სადაც გლობალური შესაძლებლობების განვითარების ხელმძღვანელისა და გლობალური ლიდერობის აკადემიის დირექტორის პოზიცია ეკავა. იგი მდიდარი გამოცდილების მქონე დამოუკიდებელი დირექტორია; ამჟამად არის ინდოეთში მოქმედი არაერთი საბჭოს წევრი ისეთ მრავალფეროვან დარგებში, როგორებიც არის ფინანსური სერვისები, IT და წარმოება. როგორც ბიზნესისა და ადამიანური რესურსების პროფესიონალი, მატანგი ასევე ეწევა დამოუკიდებელ საკონსულტაციო პრაქტიკას აღმასრულებელი რგოლის ქოუჩინგსა და ადამიანური რესურსების მართვის საკითხებზე. მას აქვს ბიზნესპროცესების, ადამიანური რესურსების მართვისა და ორგანიზაციული განვითარების პრაქტიკული საკითხების სიღრმისეული ცოდნა. ფლობს ბაკალავრის ხარისხს სოციოლოგიაში, ასევე ინდოეთის წამყვანი ბიზნესსკოლის (XLRI, Jamshedpur) მაგისტრის ხარისხს მენეჯმენტსა და სამრეწველო ურთიერთობებში. მისი მიზანია ეფექტიანი გუნდების ფორმირება. რამდენიმე ორგანიზაციაში აქტიურად არის ჩაბმული ხელმძღვანელი პირების მენტორინგისა და სწავლების პროცესში.

რობერტ კოსმანი

დამოუკიდებელი წევრი — რობერტ კოსმანი საერთაშორისო გამოცდილების მქონე ბანკირია. 33 წელია, რაც ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის 13 სხვადასხვა ქვეყანაში საცალო, მცირე და საშუალო საბანკო მომსახურების სფეროში მუშაობს. ამჟამად ხელმძღვანელობს „კრისტალის“ რისკების კომიტეტს. 2004-2020 წლებში მას Raiffeisen Bank International-ში, უკრაინის ოფისში საცალო/SME ბანკინგის დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილის პოსტი ეკავა; ხელმძღვანელობდა SME რისკებს ავსტრიაში, ეკავა CIO-სა და COO-ს თანამდებობები. მანამდე კი განვითარების უფროსი ბანკირის რანგში EBRD-თან, მსოფლიო ბანკთან, აზიის განვითარების ბანკსა (ADB) და USAID-თან მსხვილი ფინანსური ინსტიტუტების რესტრუქტურიზაციის კუთხით თანამშრომლობდა. ამჟამად იგი აქტიურად საქმიანობს როგორც Fintech Angel ინვესტორი, ასევე არის მრავალი სტარტაპის მრჩეველი/მენტორი უკრაინაში.

ალეემ რემტულა

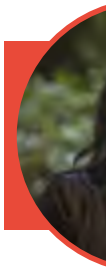
წევრი — პარტნიორი და DWM-ის კერძო ინვესტიციათა გუნდის ხელმძღვანელი. ალეემ რემტულა 2011 წლიდან არის საბჭოს წევრი, DWM-ის წარმომადგენელი. ის ამჟამად ხელმძღვანელობს გარემოსდაცვით და სოციალურ კომიტეტს. მისი კარიერა საინვესტიციო-საბანკო სფეროში JP Morgan-ში დაიწყო და აქვს 20 წელზე ხანგრძლივი გამოცდილება გლობალურად, როგორც სამეწარმეო კაპიტალის, ასევე ვენჩურული კაპიტალის საშუალებით მიზნობრივი ინვესტირების კუთხით. მიღებული აქვს ბიზნესის მართვის მაგისტრის ხარისხი ჰარვარდის ბიზნესსკოლაში, ხოლო ეკონომიკისა და ფინანსების დარგის ბაკალავრის ხარისხი პრინსტონის უნივერსიტეტში.

სუმა სვამინათანი

ალტერნატიული წევრი — DWM-ის კერძო ინვესტიციების ვიცე-პრეზიდენტი. სუმა სვამინათანი 2020 წლიდან არის „კრისტალის“ სამეთვალყურეო საბჭოს ალტერნატიული წევრი, DWM-ის წარმომადგენელი. DWM-ში მუშაობის დაწყებამდე იყო კონსულტანტი ნიუ-იორკის საკონსულტაციო კომპანია Empire Valuation Consultant-ში. მას აქვს საჯარო და კერძო კომპანიების კაპიტალის, სესხისა და რთული აქტივების/ფასიანი ქაღალდების შეფასების მართვის გამოცდილება პოტენციური ინვესტიციების, ფინანსური ანგარიშგებისა და კორპორაციული დაგეგმვის მიზნებისათვის. ასევე Infosys Technologies-ის მხრიდან მუშაობდა ტექნოლოგად Capital One AutoFinance-ში. ფლობს NYU’s Stern ბიზნესსკოლის MBA ხარისხს, სადაც, ინდოეთის ქსოვის ინდუსტრიაში კოოპერაციულ საზოგადოებებთან მუშაობის შედეგად, გახდა ფაკულტეტის სტიპენდიატი სოციალური მეწარმეობის მიმართულებით. ფლობს ოსმანიის უნივერსიტეტის (ჰიდერაბადი, ინდოეთი) ელექტროინჟინერიის ბაკალავრის ხარისხს.

ნინო მეტრეველი

კორპორაციული მდივანი — „კრისტალის“ გუნდს 2019 წელს შემოუერთდა, აღმასრულებელი თანაშემწის რანგში. კარიერა მასწავლებლობითა და თარჯიმნობით დაიწყო. აქვს სხვადასხვა სფეროში 20 წლამდე მუშაობის გამოცდილება, აქედან, 18 წელია ფინანსურ ინსტიტუტებში მოღვაწეობს. 2019 წლიდან არის პროექტის ოფიცერი USAID-ის მიერ დაფინანსებული „ფონდ კრისტალის“ პროგრამის YES-Georgia-ს ფარგლებში. მას აქვს მრავალფეროვანი გამოცდილება სწავლების, ადმინისტრაციული ერთეულების მართვის, დირექტორთა საბჭოს, სამეთვალყურეო საბჭოსა და მასთან დაკავშირებული კომიტეტების სამუშაო ციკლისა და პროექტების მართვის კუთხით. 2008-2015 წლებში იყო „ბანკ კონსტანტას“ სამდივნოს უფროსი და კორპორაციული მდივანი. 2015-2018 წლებში მუშაობდა „თიბისი ბანკის“ მარკეტინგის დეპარტამენტში, სადაც მჭიდრო კავშირი ჰქონდა PR-ისა და MSME-ის მიმართულებებთან. არის ფილოლოგი (ინგლისური ენა), ასევე გავლილი აქვს სპეციალიზაცია PR-ში.

მმართველი გუნდი

ილია რევია

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი — იგი გახლავთ წარმატებული მენეჯერი, მდიდარი გამოცდილებით საინფორმაციო ტექნოლოგიების მართვისა და საფინანსო სექტორში. კარიერა 1998 წელს დაიწყო, როგორც ვებდეველოპერმა. 2001-2006 წლებში მუშაობდა IT პროექტის მართვის მიმართულებით აშშ-ის იურიდიულ კომპანიაში, 2007-2009 წლებში კი დასაქმებული იყო თიბისი ბანკში. 2009 წელს ილია რევია საქართველოს ბანკს შეუერთდა, სადაც მოგვიანებით უფროსი საინფორმაციო ოფიცრის მოადგილედ დაინიშნა და სათავეში კომპანიის არაერთ სტრატეგიულ და კომპლექსურ პროექტს ჩაუდგა, მათ შორის, „პრივატბანკ საქართველოს“ შეძენას და Agile-ტრანსფორმაციას. 2019 წლის ივნისიდან ილია რევია დაინიშნა ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია „კრისტალის“ უფროს აღმასრულებელ ოფიცრად. იგი არის სერტიფიცირებული პროფესიონალი პროექტის მენეჯმენტში (PMP), ფლობს ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტის მაგისტრის ხარისხს პროექტების მართვაში და შვედეთის იონჩეპინგის უნივერსიტეტის მაგისტრის ხარისხს საინფორმაციო ტექნოლოგიებსა და ბიზნესინოვაციებში. ასევე მიღებული აქვს საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბაკალავრის ხარისხი მათემატიკაში.

დავით ბენდელიანი

უფროსი ფინანსური ოფიცერი — 2004 წლის აგვისტოდან 2011 წლამდე ეკავა ფონდ „კრისტალის“ ფინანსური მენეჯერის თანამდებობა. 1997 წლის აპრილიდან 2004 წლის ივლისამდე მუშაობდა ფინანსურ მენეჯერად საქველმოქმედო ჰუმანიტარულ ცენტრ „აფხაზეთში“. იგი სწავლობდა თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტის ეკონომიკის ფაკულტეტზე, მიღებული აქვს სერტიფიკატები მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების სახაზინო მართვაში, სტრატეგიულ დაგეგმარებასა და ცვლილებების მართვაში, მიკროსაფინანსო პროდუქტების განვითარებაში, რისკების მართვის მეთოდოლოგიაში, შიდა აუდიტის განვითარებაში, ადამიანური რესურსების მართვასა და სტრატეგიული დაგეგმვის პროგრამაში.

მელანია კუჭუხიძე

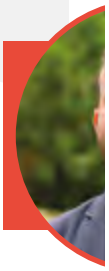
უფროსი ბიზნესოფიცერი — მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „კრისტალის“ უფროსი ბიზნესოფიცერი. იგი გახლავთ მენეჯმენტის ექსპერტი, ფინანსურ სექტორში 18-წლიანი მენეჯერული გამოცდილებით. მელანია არის სერთიფიცირებული ბიზნეს ქოუჩი. ის 2005-2006 წლებში მუშაობდა EBRD პროექტში ადგილობრივ კონსულტანტად, 2006- 2010 წლებში მუშაობდა „ვითიბი ბანკი საქართველოს“ საცალო და მცირე ბიზნესის განვითარების უფროსად. 2010-2015 წლებში გახლდათ „ბანკი კონსტანტას“ ქსელის მართვის დეპარტამენტის უფროსი, შემდგომ, 2016 წლამდე მუშაობდა „თიბისი ბანკის“ მიკრობიზნესის განვითარების დეპარტამენტის უფროსად. 2016-2018 წელს გახლდათ „მწვანე ლისის“ ურბანული განვითარების პროექტის კომერციული დირექტორი. 2018 წელს შეუერთდა „კრისტალს“ ქსელის მართვის უფროსის პოზიციაზე, 2019 წელს დაინიშნა „კრისტალის“ უფროსი ბიზნესოფიცრის მოადგილედ, ხოლო 2020 წლის მაისიდან არის უფროსი ბიზნესოფიცერი. იგი არის „ვითიბი ბანკის“ კორპორაციული უნივერსიტეტის მაგისტრანტი მენეჯმენტში. მიღებული აქვს ეკონომიკისა და მენეჯმენტის ბაკალავრის ხარისხი საქართველოს სუბტროპიკული ბიზნესის უნივერსიტეტში.

მანუჩარ ჩიტაიშვილი

ადამიანების უფროსი ოფიცერი — ადამიანების უფროსი ოფიცერი. 2005 წელს იყო ქუთაისის თვითმმართველობის დეპარტამენტის უფროსი. 2001 წლიდან მუშაობდა სხვადასხვა პოზიციაზე კერძო და სახელმწიფო სექტორებში. „კრისტალს“ 2006 წელს შეუერთდა. დამთავრებული აქვს საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტი, არის საჯარო ადმინისტრირების მაგისტრი, მიღებული აქვს ქუთაისის წერეთლის უნივერსიტეტის სამართლის მაგისტრის ხარისხი. გავლილი აქვს სასწავლო კურსი სტრასბურგში, ევროპის საბჭოში..

ბექა ციცქიშვილი

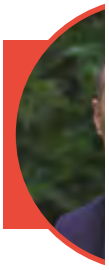
უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი — უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი 2018 წლიდან, იყო „აჭარა გრუპის“ უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი, მუშაობდა შპს „ავიატორსა“ და „ბანკ რესპუბლიკაში“ საინფორმაციო სფეროს ხელმძღვანელ თანამდებობებზე, არის შპს „ნექსტ სტეპის“ თანადამფუძნებელი. მიღებული აქვს ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხი კავკასიის ბიზნესსკოლასა და გრენობლის ბიზნესის სკოლაში, ფლობს ი. ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კომპიუტერული მეცნიერების მაგისტრის ხარისხს.

გიორგი (გიგა) მეგენეიშვილი

რისკების უფროსი ოფიცერი — გიორგი (გიგა) მეგენეიშვილი სს „მისო კრისტალის“ რისკების უფროსი ოფიცერია. მას 2005 წლიდან სხვადასხვა თანამდებობა ეკავა და განვითარების საინტერესო გზა განვლო. რისკების მართვის კლასიკური მიდგომების დანერგვით მან კომპანიის განვითარებაში ღირებული წვლილი შეიტანა. არის რისკების სერტიფიცირებული მენეჯერი. მას ასევე მიღებული აქვს მიკროფინანსების მართვის საერთაშორისო სერტიფიკატი (ფინანსებისა და მენეჯმენტის ფრანკფურტის სკოლა). გავლილი აქვს ეკონომიკის საბაკალავრო პროგრამა ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში.

კახა გაბესკირია

სს „კრისტალ ლიზინგის“ უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი — კახა გაბესკირია „კრისტალის“ გუნდს 2009 წელს შეუერთდა. ეკავა სხვადასხვა აღმასრულებელი პოზიცია, როგორებიცაა უფროსი საკრედიტო ოფიცერი, უფროსი ოპერაციების ოფიცერი და უფროსი ბიზნესოფიცერი. 2020 წლიდან იგი დაინიშნა „მისო კრისტალის“ შვილობილი კომპანიის „კრისტალ ლიზინგის“ უფროს აღმასრულებელ ოფიცრად. ბატონ გაბესკირიას „პროკრედიტ ბანკში“, MSME სექტორში მენეჯერულ პოზიციებზე მუშაობის 20-წლიანი გამოცდილება აქვს. მიღებული აქვს საქართველოს სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობის ინსტიტუტის ეკონომიკის ბაკალავრის ხარისხი. გარდა ამისა, სერტიფიცირებულია პროექტების მართვაში, ბიზნესის ანალიზში, ადამიანური რესურსების მართვაში, პროდუქტის განვითარებაში, საკრედიტო პორტფელის დაგეგმვასა და მენეჯმენტში, საკრედიტო და საოპერაციო რისკების მართვაში.

გიორგი ჯანელიძე

შპს „კრისტალ კონსალტინგის“ უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი — გიორგი ჯანელიძე „კრისტალ კონსალტინგის“ უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერია. ბოლო ცხრა წლის განმავლობაში მას „მისო კრისტალში“ სხვადასხვა თანამდებობა ეკავა, ამჟამად კი არის აღმასრულებელი ბიზნესკონსალტინგის მიმართულებით. 2008 წლიდან მუშაობს არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და კერძო სექტორში. მას აქვს მიკროფინანსების, მარკეტინგის, IT, პროექტების მართვისა და MSE მიმართულებით მუშაობის გამოცდილება. ამასთანავე, მას განვითარებული აქვს რამდენიმე სტარტაპი ბიზნესიდეიდან საბოლოო პროდუქტამდე. არის IT სპეციალისტი, სერტიფიცირებული პროექტის მენეჯერი და ციფრული მარკეტოლოგი. ფლობს მაგისტრის ხარისხს IT და ეკონომიკის მიმართულებით. ამჟამად სწავლობს დოქტორანტურაში.

: აჩი გეგენავა

კომიტეტების ანგარიშები

აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი (ALCO)

აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი იკრიბება ყოველთვიურად თავმჯდომარის (ALCO-ს თავმჯდომარე), სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების, უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის (CEO), უფროსი ფინანსური ოფიცრისა (CFO) და უფროსი ბიზნეს-ოფიცრის (CBO) შემადგენლობით. აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტის მიზანია „კრისტალში“ აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის პროცესის ზედამხედველობა, რაც მოიცავს: ბალანსისა და მოგება-ზარალის მონიტორინგს, ლიკვიდობის დაგეგმვას, დაფინანსების წყაროების მიმოხილვას, უცხოურ ვალუტებს შორის შეუსაბამობის აღმოჩენას, საპროცენტო განაკვეთის, კაპიტალის ადეკვატურობისა და ლიკვიდობის რისკების მართვას. სამეთვალყურეო საბჭო ასევე განიხილავს ისეთ ანგარიშებს, როგორებიცაა: მაკროეკონომიკური ინდიკატორები, საბაზრო წილის ანალიზი და ანგარიში ბიზნეს-გეგმის განხორციელების შესახებ. ALCO მონიტორინგს უწევს წლიური ბიუჯეტის ინდიკატორების შესრულებას, საჭიროების შემთხვევაში კი მათ განიხილავს სამეთვალყურეო საბჭო.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 6

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- ფინანსური შედეგები;
- ფინანსური გეგმა;
- ბიუჯეტის პარამეტრები;
- პორტფელის ხარისხი;
- საკრედიტო რესურსები და დაფინანსება.

გარემოსდაცვითი და სოციალური კომიტეტი

კომიტეტის თავმჯდომარის წერილი

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

მოხარულნი ვართ გაცნობოთ, რომ 2022 წელი მნიშვნელოვანი იყო „კრისტალი-სათვის“, კერძოდ კი, „კრისტალის“ გარემოსდაცვითი და სოციალური (E&S) კომიტეტისათვის. კომპანიის გარემოსდაცვითი და სოციალური (E&S) განყოფილების ხელმძღვანელის, მაია ქობალიას კომპეტენტური ხელმძღვანელობით, „კრისტალს“ მნიშვნელოვანი მიღწევები ჰქონდა ქვეყანაში ახალგაზრდებისა და ქალი მეწარმეების მხარდაჭერის თვალსაზრისით. საქართველოში ეკონომიკურ სფეროში არსებული მუდმივი გენდერული პრობლემების ფონზე, რომლებიც პანდემიის შემდეგ კიდევ უფრო გამწვავდა, „კრისტალმა“ ტრენინგებით ხელი შეუწყო მთელი ქვეყნის მასშტაბით 1 300 მეწარმე ქალის პიროვნულ განვითარებასა და ეკონომიკური შესაძლებლობების გაძლიერებას „ბაზ საქართველო“-ს ფარგლებში — რომელიც განხორციელდა აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) პროგრამის YES-Georgia-ს ეგიდით და ქალთა გლობალური განვითარებისა და კეთილდღეობის (W-GDP) ინიციატივასთან პარტნიორობით. „კრისტალი“ კვლავ განაგრძობს ამ ინიციატივიანი და ქმედითი ქალებისთვის ტექნიკური და ფინანსური მხარდაჭერის შეთავაზებას მათი შემდგომი განვითარების უზრუნველსაყოფად.

ქალ ბენეფიციარებზე მიმართული ამ მნიშვნელოვანი ძალისხმევის გარდა, „კრისტალს“ შეუძლია იამაყოს იმ მრავალი პარტნიორობით, რომლებიც ემსახურებოდა მისი ორგანიზაციული ვალდებულების შესაბამისად მდგრადი და მწვანე დაფინანსების სისტემის შექმნას, ასევე სოციალური გავლენის გაზომვისადმი მყარი მიდგომის ჩამოყალიბებას. ამასთანავე, აღსანიშნავია ჩვენი ადგილობრივი და საერთაშორისო პარტნიორებისგან მიღებული მუდმივი მხარდაჭერა, რომელთა გარეშეც ეს ინიციატივები შეუძლებელი იქნებოდა. ამ პარტნიორებს შორის არიან:

- *EFSE {ევროპულ ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის} / Green for Growth Fund {ფონდი მწვანე ზრდისთვის} / Finance in Motion (გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის სისტემის გაძლიერება)*
- *გერმანული Sparkassenstiftung და პროფესორი დოქტორი ტობიას პეილო (მწვანე ფინანსები/მდგრადობის შეფასება)*
- *განვითარებადი მსოფლიო ბაზრები (DWM) და MSC MicroSave Consulting (ზომები კლიმატის ცვლილებებისათვის)*
- *Proparco და 60 Decibels (სოციალური ზემოქმედების გაზომვა)*

მე ოპტიმისტურად ვარ განწყობილი მომავლის მიმართ და მოუთმენლად ველი „კრისტალის“ მიღწევებს 2023 და მომდევნო წლებში.

პატივისცემით,
ალეემ რემტულა

კომიტეტის მიზანია კომპანიის გარემოსდაცვითი და სოციალური მიზნების განსაზღვრა და მათი განხორციელების ზედამხედველობა. კომიტეტის ამოცანაა კომპანიის კორპორაციული გარემოსდაცვითი, სოციალური პასუხისმგებლობის, მომხმარებელთა დაცვისა და პასუხისმგებლობიანი დაფინანსების პრინციპებისა და საქმიანობის განსაზღვრა, ასევე მათი განხორციელების მონიტორინგი. ამრიგად, კომიტეტი შესაძლებლობას აძლევს მენეჯმენტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს ფოკუსირება მოახდინონ გარემოსდაცვით და სოციალურ ასპექტებზე.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 1
ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- მიმდინარე პროექტები და საქმიანობა;
- გარემოსდაცვითი გავლენის შეფასება;
- გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვა და რეკომენდაციები;

ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი

კომიტეტის თავმჯდომარის წერილი

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

მადლობას გიხდით „კრისტალის“ გუნდის მუდმივი მხარდაჭერისათვის. განსახილველი წლის განმავლობაში აღინიშნა კადრების მაღალი დენადობა როგორც ძირითად, ისე სპეციალიზებულ ტექნიკურ სფეროებში. წლის განმავლობაში დავიქირავეთ სულ 395 ადამიანი, აქედან 273 როგორც ყოფილი თანამშრომლის შემცვლელი, ხოლო 122 ახალი მიმართულებისათვის. წლის ბოლოს ჩვენი საერთო რაოდენობა კონტრაქტორების ჩათვლით 1 171 (1 051 სრულ განაკვეთზე, 120 კონტრაქტორი) იყო. მმართველი გუნდი და სამეთვალყურეო საბჭო აღიარებენ, რომ კადრების შემცირება ძირითადი რისკის სფეროა და დგამენ აუცილებელ ნაბიჯებს ამ საკითხის მოსაგვარებლად, რაც მოიცავს როგორც ფინანსურ, ისე არაფინანსურ ზომებს თანამშრომლების მოსაზიდად და შესანარჩუნებლად. აქცენტი კეთდება ნიჭიერი კადრების აღზრდაზე წარმატებული სტაჟირების პროგრამის, ტრენინგების და ახალი უნარების განვითარების გზით, ასევე ჩვენი ნიჭიერი თანამშრომლებისათვის შესაძლებლობების უზრუნველყოფის საშუალებით. მოხარული ვართ გაცნობოთ, რომ 2022 წელს ყველა ღია პოზიციის 23% შიდა ვაკანსიების მეშვეობით შეივსო. უკვე შეიმჩნევა გადინების ტემპის კლება და კვლავ ვაგრძელებთ მუშაობას ამ მიმართულებით. ჩვენ ასევე ყურადღებას ვაქცევთ ჩვენი თანამშრომლების მთლიანი პროდუქტიულობის გაუმჯობესებას ეფექტიანობის უზრუნველსაყოფად. წამოვიწყეთ რამდენიმე ინიციატივა, როგორებიცაა „გაყიდვების ძალის ეფექტიანობა“ და შედეგების მართვის განახლებული სისტემა. გუნდი ასევე ყურადღებას უთმობს ადამიანური რესურსების ძირითადი პროცესების გაციფრულებას, რათა უზრუნველყოს სისწრაფე და ეფექტიანობა. ჩვენ გულდასმით ვმუშაობთ იმისთვის, რომ ორგანიზაცია საბანკო ტრანსფორმაციას სათანადოდ მომზადებული შეხვდეს.

პატივისცემით,
მატანგი გოვრიშანკარი

ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი პასუხისმგებელია ადამიანური რესურსების მართვის მიმართულებით კომპანიის ზოგადი სტრატეგიის განსაზღვრასა და ზედამხედველობაზე ისე, რომ ხელი შეუწყოს ბიზნესის უწყვეტობას ადამიანების მეშვეობით. გარდა ამისა, კომიტეტის ფოკუსირების საგანს წარმოადგენს უფროსი ოფიცრების შრომის ანაზღაურება და საქმიანობის შეფასება, რათა უზრუნველყოფილ იქნას წახალისების სამართლიანი და შესატყვისი მექანიზმები. კომიტეტის ყურადღება ასევე მიმართულია მენეჯმენტის წახალისებაზე დანერგოს მემკვიდრეობითობის დაგეგმვის საიმედო პროცესი, რომელსაც კომიტეტის წევრები და შემდგომ სამეთვალყურეო საბჭო წელიწადში სულ მცირე ორჯერ განიხილავენ. კომიტეტი ასევე პასუხისმგებელია სამეთვალყურეო საბჭოს ახალი წევრების შერჩევის პროცესის დანერგვაზე, ასევე შერჩევის უზრუნველყოფაზე სამართლიანად, წესდებისა და აქციონერთა ხელშეკრულების შესაბამისად. კომიტეტი პასუხისმგებელია შეაფასოს სამეთვალყურეო საბჭოს გამართული ფუნქციონირება, საჭიროების შემთხვევაში კი, გასცეს შესაბამისი რეკომენდაციები პროცესების გასაუმჯობესებლად.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 2

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- სამეთვალყურეო საბჭოს 3 ახალი არააღმასრულებელი დამოუკიდებელი დირექტორის შერჩევა და დამტკიცება აქციონერების მიერ (2022 წლის 19 აპრილისა და 2022 წლის 18 ნოემბრის სხდომები);
- შედეგების მართვის პროცესის განახლება, რომელიც დანერგილი იქნება 2023 წელს;
- სამეთვალყურეო საბჭოსთვის, უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრისა და უფროსი ოფიცრებისთვის შეფასების ეფექტური პროცესის შემუშავება;
- მაღალკვალიფიციური პერსონალის მოზიდვისა და შენარჩუნების მიზნით საჭირო ზომების განსაზღვრა;
- საჭიროებისამებრ, ბიზნესის მხარდასაჭერად აუცილებელი ორგანიზაციული სტრუქტურის ცვლილებების განხილვა და დამტკიცება.

შიდა აუდიტის კომიტეტი

კომიტეტის თავმჯდომარის წერილი

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

უკრაინის ომის შედეგად გამოწვეული გეოპოლიტიკური და მაკროეკონომიკური გაურკვევლობის ფონზე, აუდიტის კომიტეტმა გაზარდა ძალისხმევა ორგანიზაციის შიდა კონტროლის გარემოს გასაძლიერებლად. 2022 წლის განმავლობაში აუდიტის კომიტეტმა მიიღო დამატებითი ზომები შიდა კონტროლის სისტემის მეთოდოლოგიური სტრუქტურის, კერძოდ, შიდა კონტროლის ფუნქციის გაძლიერების მიზნით. გარდა ამისა, გააქტიურდა თანამშრომლობა სხვა კომიტეტებთან (მაგ.: რისკების მართვის კომიტეტთან).

2023 წელს კომიტეტი გააგრძელებს მუშაობას ორგანიზაციის შიდა კონტროლის გარემოს შემდგომ გაძლიერებასა და მისი ეფექტიანობის ამაღლებაზე.

პატივისცემით,
ლილიტ გარაიანი

აუდიტის კომიტეტის მიზანია უზრუნველყოს სტრუქტურირებული, სისტემატური ზედამხედველობა ორგანიზაციული მართვის, რისკების მართვისა და შიდა კონტროლის საკითხებზე. კომიტეტი საბჭოსა და მენეჯმენტს ეხმარება რჩევებითა და მითითებებით ინიციატივების ადეკვატურობის შესახებ ისეთ საკითხებზე, როგორებიცაა:

1. ღირებულებები და ეთიკა;
2. მმართველობითი სტრუქტურა;
3. შიდა კონტროლის სტრუქტურა;
4. ზედამხედველობა შიდა აუდიტის საქმიანობაზე, გარე აუდიტორებსა და რწმუნების გამცემ სხვა მხარეებზე;
5. ფინანსური და საჯარო ანგარიშგება

ზოგადად, აუდიტის კომიტეტი განიხილავს ზემოთ აღნიშნულ თითოეულ პუნქტს და აძლევს საბჭოს დამოუკიდებელ რჩევებსა და მითითებებს მენეჯმენტის მიერ გამოყენებული პრაქტიკის ადეკვატურობასა და ეფექტიანობაზე, ასევე ამ პრაქტიკის პოტენციური გაუმჯობესების გზებზე.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 3

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- აუდიტის შედეგები;
- განახლებული ანგარიში აუდიტის პროცესში აღმოჩენილი ხარვეზების შესახებ;
- შიდა აუდიტის წლიური გეგმა;
- აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების განხილვა და დამტკიცება.

რისკების კომიტეტი

კომიტეტის თავმჯდომარის წერილი

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

კოვიდ-19-ის ბოლო გამოწვევებისა და უკრაინაში ომით შექმნილი გაურკვეველი მაკროეკონომიკური პირობების გამო, კომიტეტი ყურადღებით აკონტროლებდა მათი მართვისა და შემსუბუქების მიზნით მიღებულ ზომებს. კომიტეტი საბჭოსა და სხვა კომიტეტებთან სრული კოორდინაციით ყურადღებით აკვირდებოდა როგორც ყოველდღიურ, ისე სტრატეგიულ, არასტანდარტულ რისკებს. ჩვენ ფოკუსირებას ვაკეთებთ შუალედურ სტრატეგიულ რისკებზე, რომლებმაც შესაძლოა ზიანი მიაყენოს „კრისტალის“ ბიზნესსა და რისკის პროფილს. სტრატეგიასთან დაკავშირებული შეხვედრა, რომელიც ჩვენ 2022 წლის ივნისში ჩავატარეთ, კიდევ ერთი ფორუმი იყო, რათა შეგვესწავლა და განგვეხილა საქართველოს ეკონომიკასა და „კრისტალზე“ ომის გავლენით წარმოქმნილი რისკები, ბიზნესის ახალი სფეროები და ბაზრის სეგმენტები. კომიტეტი დიდ ყურადღებას დაუთმობს როგორც ამ, ისე მომავალში წარმოქმნილ რისკებს, რათა სათანადოდ მართოს ისინი ყოველდღიური საქმიანობის პროცესში.

პატივისცემით,
რობერტ კოსმანი

კომიტეტის მთავარი მიზანია უზრუნველყოს რისკის ყველა კატეგორიის ობიექტური შეფასება და კონტროლი, რისკის დასაშვები დონის განსაზღვრა და რისკების მართვის შესაბამისი სისტემის შექმნა. კერძოდ, კომიტეტი მხარდაჭერას უწევს სამეთვალყურეო საბჭოს რისკების კონტროლში და შეთანხმებულად მოქმედებს სამეთვალყურეო საბჭოს სხვა კომიტეტებთან, რომლებიც გარკვეული ტიპის რისკებს ზედამხედველობენ. კომიტეტის მმართველობის გაძლიერების მიზნით, იგი შედგება 3 დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორისაგან, რომლებიც უმრავლესობას შეადგენენ. კომიტეტი შეიქმნა იმისთვის, რომ დაეხმაროს სამეთვალყურეო საბჭოს მის პასუხისმგებლობაში შემავალი რიგი საკითხების შეფასებასა და ზედამხედველობაში, როგორიც არის:

- ჯგუფზე ზემოქმედების მქონე რისკების კონტროლი და მართვა;
- რისკის მართვის ყოვლისმომცველი ჩარჩოსა და რისკის მართვის მიდგომის შემუშავება, დანერგვა და გამოყენება;
- რისკის დასაშვები დონის მონიტორინგი, ჯგუფის რისკის საერთო პროფილისა და მატერიალური რისკის ტიპების შეფასება;
- შესაბამისობის მართვის სისტემის ეფექტიანობის მონიტორინგი, რომელიც გავლენას ახდენს მატერიალური რისკის ტიპებზე; და
- რისკის კულტურა და ქცევები.

სექტემბერში, ახალი დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორი რისკების კომიტეტის ახალ თავმჯდომარედ დაინიშნა, დეკემბერში კი საბჭომ რისკების კომიტეტის ახალი წესდება დაამტკიცა.

რისკების ახალი კომიტეტის პირველ შეხვედრაზე მენეჯმენტმა წარმოადგინა რისკის მართვის ახალი სტრუქტურა, საკრედიტო რისკის მართვის ძირითადი პრინციპები, შესაბამისობისა და ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მიმართული პოლიტიკა (AML & Compliance), საოპერაციო რისკების მართვის პრინციპები, რისკების მართვის ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებელი (KPI) და რისკის დასაშვები ლიმიტები. 2023 წელს ორგანიზაციის მხარდასაჭერად მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება პრობლემური სესხების ამოღების შესახებ ახალი პროექტის დასაწყებად და საკრედიტო პოლიტიკისა და რისკის დასაშვები დონის დოკუმენტების განსაახლებლად.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 2

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- რისკების მართვის ახალი სისტემის ჩამოყალიბება;
- რისკების მართვის მაჩვენებლების მიმოხილვა და ტრიგერების მონიტორინგი;
- საკრედიტო პოლიტიკისა და რისკის მადის გავლენა ორგანიზაციაზე;
- KYC („იცნობდე შენს კლიენტს“), AML (ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მიმართული პოლიტიკა) და შესაბამისობის ფუნქციების გაუმჯობესება;
- დავალიანების სრული ამოღების ფუნქციის მიმოხილვა;
- რისკის მართვის მოდელების, მათ შორის ლიკვიდობისა და კაპიტალის სტრეს ტესტირება.

დირექტორთა საბჭოს სახელით:
ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

ფინანსური ანგარიში

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები, მმართველობითი ანგარიშგება და დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

ფოტოს ავტორი: ანი გეგენავა

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებასა და დამტკიცებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებაზე, რომლებშიც სამართლიანად არის წარმოდგენილი სააქციო საზოგადოება „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის“ (შემდგომში „კომპანია“) და მისი შვილობილი საწარმოს შპს „კრისტალ კონსალტინგის“ (შემდგომში ერთად „ჯგუფი“) კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური მდგომარეობა 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომაროებით, ასევე მათი საოპერაციო შედეგები, ფულადი ნაკადები და კაპიტალში ცვლილება ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს შემდეგზე:

- სააღრიცხვო პოლიტიკის სათანადოდ შერჩევა და გამოყენება;
- ინფორმაციის წარმოდგენა, მათ შორის სააღრიცხვო პოლიტიკა იმგვარად, რომ ასახავდეს რელევანტურ, შედარებად და გასაგებ მონაცემებს;
- დამატებითი განმარტებითი შენიშვნების წარმოდგენა, როდესაც ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების სპეციფიურ მოთხოვნებთან შესაბამისობა მომხმარებლებს კონკრეტული გარიგებების, სხვა მოვლენების და პირობების ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფინანსურ მაჩვენებლებზე გავლენის გაგების შესაძლებლობას არ აძლევს;
- ჯგუფის უნარის შეფასება, განაგრძოს საქმიანობა, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ;
- ინფორმაციის გამჟღავნება მმართველობით ანგარიშგებაში, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით მოთხოვნილი ფორმით;
- მმართველობითი ანგარიშგების მომზადება კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების შესაბამისად.

ხელმძღვანელობა ასევე პასუხს აგებს შემდეგზე:

- ჯგუფში შიდა კონტროლის ეფექტური და ჯანსაღი სისტემის შემუშავება, დანერგვა და შენარჩუნება;
- ადეკვატური სააღრიცხვო ჩანაწერების წარმოება, რაც აჩვენებს და განმარტავს ჯგუფის ოპერაციებს და ნებისმიერ დროს, გონივრული სიზუსტით იძლევა ინფორმაციას ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ და ასევე საშუალებას აძლევს მას უზრუნველყოს ჯგუფის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების შესაბამისობა ფასს სტანდარტებთან;
- საქართველოს კანონმდებლობით სავალდებულო სააღრიცხვო ჩანაწერების წარმოება;
- ისეთი ნაბიჯების გადადგმა, რომლებიც გონივრულ ფარგლებში ხელმისაწვდომია მათთვის ჯგუფის აქტივების დასაცავად; და
- თაღლითობის და სხვა დარღვევების ფაქტების აღკვეთა და დაფიქსირება.

კომპანიის 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება გამოსაშვებად დამტკიცდა 2023 წლის 25 მაისს ჯგუფის დირექტორთა საბჭოს მიერ.

დირექტორთა საბჭოს სახელით:
ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

Deloitte.

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

სააქციო საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს:

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ სააქციო საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის („კომპანია“) და მისი შვილობილის („ჯგუფი“) თანდართული კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე, აღნიშნული დღით დასრულებული წლის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების, კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ კაპიტალში ცვლილებებისა და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშებს და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე თანდართულ შენიშვნებს, ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების ჩათვლით.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ჯგუფისა და კომპანიის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ მდგომარეობას 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მისი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური საქმიანობის შედეგებსა და კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფულადი სახსრების მოძრაობას მოცემული თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

აუდიტი ჩატარდა აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. აღნიშნული სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა განმარტებულია ჩვენი ანგარიშის ქვეთავში „აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე“. ჩვენ ვმოქმედებდით ჯგუფისა და კომპანიისგან დამოუკიდებლად, როგორც ამას მოითხოვს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს დოკუმენტი „პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის კოდექსი“ (პბეკ კოდექსი) და საქართველოში აუდიტის განხორციელებისას საჭირო ეთიკური მოთხოვნები. შესაბამისად, ჩვენ მიერ შესრულებული ეთიკური ვალდებულებები შეესაბამებოდა როგორც პბეკ კოდექსის, აგრეთვე, აღნიშნული მოთხოვნებით განსაზღვრულ სტანდარტებს. ჩვენი ღრმა რწმენით, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისია პროფესიული დასკვნის გასაკეთებლად.

Deloitte.

სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელობას. სხვა ინფორმაცია მოიცავს ინფორმაციას მმართველობის ანგარიშში, რომელიც მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მაგრამ არ მოიცავს კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასა და ჩვენს აუდიტორულ დასკვნას მასზე.

ჩვენი დასკვნა კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და ჩვენ არ გამოვხატავთ რაიმე ტიპის დასკვნას მის თაობაზე.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების ჩვენ მიერ ჩატარებული აუდიტის ღონისძიებებთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს სხვა ინფორმაციის გაცნობას და ამ პროცესში იმის დადგენას, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებისა და აუდიტის პროცესში მოპოვებული ინფორმაციის არსებითად შეუსაბამო ან სხვაგვარად არსებითად მცდარი.

ხელმძღვანელობისა და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელ პირთა მოვალეობები

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს და ობიექტურად წარმოადგინოს კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა მოვალეა, შეაფასოს ჯგუფისა და კომპანიის მხრიდან საქმიანობის გაგრძელების (უწყვეტი საწარმოს პრინციპის) უნარი, აგრეთვე, აუცილებლობის შემთხვევაში, განმარტოს უწყვეტი საწარმოს პრინციპთან დაკავშირებული საკითხები და აღნიშნული პრინციპი გამოიყენოს ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლად გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ხელმძღვანელობა ან მიზნად ისახავს ჯგუფისა და კომპანიის ლიკვიდაციას თუ საქმიანობის შეწყვეტას, ან არ გააჩნია ამისგან განსხვავებული ქმედების რეალისტური ალტერნატივა.

ჯგუფისა და კომპანიის მართვასა და ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებულნი არიან, ზედამხედველობა გაუწიონ ჯგუფისა და კომპანიის ფინანსური ანგარიშგების პროცესს.

აუდიტორის მოვალეობები კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში

ჩვენი ამოცანაა, მოვიპოვოთ იმის საფუძვლიანი რწმენა, რომ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს და გავცეთ აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ჩვენი თვალსაზრისის გამომხატველი იქნება. საფუძვლიანი რწმენა მაღალი ხარისხის რწმენას წარმოადგენს, მაგრამ, ამავდროულად, არ არის იმის გარანტია, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებითი ხასიათის უზუსტობას ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება წარმოიშვას როგორც თაღლითობის, აგრეთვე, შეცდომის შედეგად და არსებითად ითვლება მაშინ, როდესაც, დამოუკიდებლად თუ ერთობლივად, შეიძლება პოტენციურად ზეგავლენას ახდენდეს ამ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე მის მომხმარებელთა მიერ მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

Deloitte.

აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე, აუდიტის მთელი პროცესის განმავლობაში გამოვთქვამთ პროფესიულ თვალსაზრისს და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. გარდა ამისა:

- ჩვენ იდენტიფიცირებას ვუკეთებთ და ვაფასებთ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობითა თუ შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს; ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტის პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების თვალსაზრისით და მოვიპოვებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რაც საკმარისი და ადეკვატური საფუძველი იქნება ჩვენი დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკი შეცდომის შედეგად გაპარული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკს აღემატება, რადგან თაღლითობა შეიძლება ხდებოდეს საიდუმლო გარიგების, გაყალბების, ინფორმაციის წინასწარ განზრახული გამოტოვების, ინფორმაციის არასწორად წარმოდგენის ან შიდა კონტროლის მექანიზმის დარღვევის გზით;

- მოცემული ვითარებისათვის შესაფერისი აუდიტის პროცედურების დაგეგმვის მიზნით, ვიქმნით წარმოდგენას არსებული შიდა კონტროლის მექანიზმების თაობაზე, რაც არ გულისხმობს ჯგუფისა და კომპანიისშიდა კონტროლის ეფექტურობის თაობაზე აზრის გამოთქმის განზრახვას;

- ვაფასებთ ბუღალტრული აღრიცხვის გამოყენებული პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ გაკეთებული ბუღალტრული პროგნოზებისა და განმარტებების მართებულობას;

- ვაკეთებთ დასკვნას ხელმძღვანელობის მხრიდან აღრიცხვის უწყვეტი საწარმოს პრინციპის საფუძველზე წარმოების შესაფერისობაზე და, მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე, გამოვთქვამთ მოსაზრებას, არსებობს თუ არა არსებითი ხასიათის განუსაზღვრელობა ისეთ პირობებთან თუ მოვლენებთან მიმართებაში, რამაც შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ჯგუფისა და კომპანიის უნარი, უწყვეტად გააგრძელოს საქმიანობა. თუ ჩვენი დასკვნის მიხედვით, არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, ჩვენ მიერ შემუშავებულ აუდიტორის ანგარიშში ყურადღება გავამახვილოთ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემულ განმარტებებზე, ხოლო თუ ამგვარი განმარტებები არასაკმარისია, მოვახდინოთ დასკვნის მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეფუძნება აუდიტორის ანგარიშის მომზადების თარიღისათვის მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. თუმცა, მომავალში დამდგარმა მოვლენებმა თუ გარემოებებმა შეიძლება ჯგუფი და კომპანია აიძულოს, შეწყვიტოს მოქმედი საწარმოს პრინციპით მოქმედება.

- ვაფასებთ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მთლიან სტრუქტურას, შინაარსსა და წარმოდგენის ფორმას, მათ შორის განმარტებებს და ასევე იმას, თუ როგორ შეესაბამება კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური ანგარიშგებაში შესაბამისი ტრანზაქციებსა და მოვლენების ასახვა ინფორმაციის ობიექტურად წარმოდგენის პრინციპს.

სხვა საკითხებს შორის, ჩვენ ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს ვატყობინებთ აუდიტის დაგეგმილ შინაარსსა და განრიგს, ასევე აუდიტის შედეგად მოპოვებულ მტკიცებულებებს, მათ შორის, შიდა კონტროლში აუდიტის დროს აღმოჩენილ მნიშვნელოვან ხარვეზებს.

Deloitte.

ანგარიში სხვა სამართლებრივი და მარეგულირებელი მოთხოვნების შესახებ

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს მმართველობის ანგარიში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი მმართველობის ანგარიშის მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ ჩავატარეთ პროცედურები იმის გასარკვევად, თუ რამდენად არის მმართველობის ანგარიში მომზადებული ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად და შეიცავს თუ არა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ინფორმაციას.

ჩვენ პროცედურები შევარჩიეთ და შევასრულეთ ჩვენი შეფასების საფუძველზე, მათ შორის, გამოკითხვის, ანალიზისა და დოკუმენტაციის გაცნობის, ჯგუფისა და კომპანიის პოლიტიკების, პროცედურების, მეთოდოლოგიებისა და ანგარიშგებული ინფორმაციის ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნებთან შედარების გზით, აგრეთვე რაოდენობრივი მონაცემებისა და სხვა ინფორმაციის გადაანგარიშებისა და შედარების საფუძველზე.

ჩვენი აზრით:

- 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიში მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად;

- 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ინფორმაცია;

- 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია ყველა არსებით ასპექტში 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ინფორმაციის შესაბამისია.

თამარ ნაცვლიშვილი
შპს „დელოიტი და ტუშის“ სახელით

თბილისი, საქართველო
2023 წლის 25 მაისი

კონსოლიდირებული მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022	2021
საპროცენტო შემოსავალი	6	107,853	95,124
საპროცენტო ხარჯი	6	(36,288)	(31,744)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე გაუფასურების ზარალის განცდამდე		**71,565**	**63,380**
გაუფასურების ზარალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე	13,14,18	(6,606)	(2,693)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		**64,959**	**60,687**
წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე	12	(17,389)	(4,620)
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	7	5,547	(7,853)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	8	1,436	442
სხვა შემოსავალი		356	580
წმინდა არასაპროცენტო ხარჯები		**(10,050)**	**(11,451)**
საოპერაციო შემოსავალი		**54,909**	**49,236**
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი		(29,780)	(26,506)
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	15,16,17	(6,850)	(6,759)
სხვა საოპერაციო ხარჯები	9	(10,636)	(9,788)
მოგება დაბეგვრამდე		**7,643**	**6,183**
მოგების გადასახადის სარგებელი/(ხარჯი)	10	232	(3,003)
წლის წმინდა მოგება		**7,875**	**3,180**
სხვა სრული შემოსავალი		-	-
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		**7,875**	**3,180**

დირექტორთა საბჭოს სახელით:
ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ინდივიდუალური მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022	2021
საპროცენტო შემოსავალი	6	107,853	95,124
საპროცენტო ხარჯი	6	(36,288)	(31,744)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე გაუფასურების ზარალის განცდამდე		**71,565**	**63,380**
გაუფასურების ზარალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე	13,14,18	(6,606)	(2,693)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		**64,959**	**60,687**
წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე	12	(17,389)	(4,620)
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	7	5,549	(7,854)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	8	1,436	442
სხვა შემოსავალი		121	353
წმინდა არასაპროცენტო ხარჯები		**(10,283)**	**(11,679)**
საოპერაციო შემოსავალი		**54,676**	**49,008**
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი		(29,491)	(26,347)
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	15,16,17	(6,796)	(6,735)
სხვა საოპერაციო ხარჯები	9	(10,612)	(9,785)
მოგება დაბეგვრამდე		**7,777**	**6,141**
მოგების გადასახადის სარგებელი/(ხარჯი)	10	232	(3,003)
წლის წმინდა მოგება		**8,009**	**3,138**
სხვა სრული შემოსავალი		-	-
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		**8,009**	**3,138**

დირექტორთა საბჭოს სახელით:
ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	11	27,812	19,127
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	12	-	103
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	13	388,795	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	14	9,841	5,662
ძირითადი საშუალებები	15	3,972	4,277
აქტივის გამოყენების უფლება	16	8,152	8,295
არამატერიალური აქტივები	17	4,147	4,494
გასაყიდად გამიზნული აქტივები		197	-
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი	10	699	-
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	10	3,305	1,699
სხვა აქტივები	18	6,336	4,581
სულ აქტივები		**453,256**	**396,179**
ვალდებულებები			
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	12	8,032	188
ნასესხები სახსრები	19	356,499	314,405
საიჯარო ვალდებულება	16	8,121	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	21	997	996
მიმდინარე მოგების გადასახადის ვალდებულება	10	-	1,124
სხვა ვალდებულებები	20	12,534	10,144
სულ ვალდებულებები		**386,183**	**335,984**
საკუთარი კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი	21	3,635	3,635
საემისიო შემოსავალი	21	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება		41,328	34,450
სულ საკუთარი კაპიტალი		**67,073**	**60,195**
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		**453,256**	**396,179**

დირექტორთა საბჭოს სახელით:
ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ინდივიდუალური ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	11	27,785	19,102
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	12	-	103
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	13	388,795	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	14	9,841	5,662
ძირითადი საშუალებები	15	3,968	4,271
აქტივის გამოყენების უფლება	16	8,152	8,295
არამატერიალური აქტივები	17	4,035	4,330
გასაყიდად გამიზნული აქტივები		197	
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი	10	699	-
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	10	3,305	1,699
სხვა აქტივები	18	6,336	4,581
ინვესტიცია შვილობილ საწარმოში		340	272
სულ აქტივები		**453,453**	**396,256**
ვალდებულებები			
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	12	8,032	188
ნასესხები სახსრები	19	356,499	314,405
საიჯარო ვალდებულება	16	8,121	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	21	997	996
მიმდინარე მოგების გადასახადის ვალდებულება	10	-	1,124
სხვა ვალდებულებები	20	12,520	10,144
სულ ვალდებულებები		**386,169**	**335,984**
საკუთარი კაპიტალი			
სააქციო კაპიტალი	21	3,635	3,635
საემისიო შემოსავალი	21	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება		41,539	34,527
სულ საკუთარი კაპიტალი		**67,284**	**60,272**
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		**453,453**	**396,256**

დირექტორთა საბჭოს სახელით:
ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ირებული საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება
ედკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	სააქციო კაპიტალი	საემისიო შემოსავალი	გაუნაწილე-ბელი მოგება	სულ
2021 წლის 1 იანვარი		**3,635**	**22,110**	**32,266**	**58,011**
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	3,180	3,180
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(996)	(996)
2021 წლის 31 დეკემბერი		**3,635**	**22,110**	**34,450**	**60,195**
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	7,875	7,875
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(997)	(997)
2022 წლის 31 დეკემბერი		**3,635**	**22,110**	**41,328**	**67,073**

დირექტორთა საბჭოს სახელით:
ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ინდივიდუალური საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	სააქციო კაპიტალი	საემისიო შემოსავალი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ
2021 წლის 1 იანვარი		**3,635**	**22,110**	**32,385**	**58,130**
წლის მთლიანი სრული შამოსავალი		-	-	3,138	3,138
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(996)	(996)
2021 წლის 31 დეკემბერი		**3,635**	**22,110**	**34,527**	**60,272**
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	8,009	8,009
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(997)	(997)
2022 წლის 31 დეკემბერი		**3,635**	**22,110**	**41,539**	**67,284**

დირექტორთა საბჭოს სახელით:
ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

კონსოლიდირებული ფულადი ნაკადების ანგარიშგება

2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022	2021
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
მოგება დაბეგვრამდე		7,643	6,183
კორექტირება:			
წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე		17,389	4,620
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	15, 16, 17	6,850	6,759
საპროცენტო შემოსავალი	6	(107,853)	(95,124)
საპროცენტო ხარჯები	6	36,288	31,744
გაუფასურების ზარალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე		6,606	2,693
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა	7	(20,846)	(7,569)
ძირითადი საშუალებების გასვლასთან დაკავშირებული დანაკარგები		17	3
იჯარის გაუქმებით მიღებული შემოსულობა		(5)	(9)
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრების გასვლა საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		**(53,911)**	**(50,700)**
ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში			
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივების ზრდა/მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებების კლება		(8,905)	(2,110)
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხების ზრდა		(44,894)	(36,529)
იჯარებში წმინდა ინვესტიციების შემცირება/(ზრდა)		2,943	(3,500)
გასაყიდად გამიზნული აქტივების ზრდა		(197)	-
სხვა აქტივების (ზრდა)/კლება		(2,241)	61
სხვა ვალდებულებების ზრდა		2,345	8,291
წმინდა ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში		**(50,989)**	**(33,787)**
მიღებული პროცენტი		98,364	96,975
გადახდილი პროცენტი		(34,823)	(31,459)
გადახდილი მოგების გადასახადი		(3,197)	(5)
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		**(44,516)**	**(18,976)**
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
ძირითადი საშუალებების შეძენა	15	(1,739)	(1,127)
არამატერიალური აქტივების შეძენა	17	(955)	(2,989)
შემოსულობა ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		142	190
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		**(2,552)**	**(3,926)**
ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობიდან			
შემოსულობა ნასესხები სახსრებიდან	19	238,304	185,290
ნასესხები სახსრების დაფარვა	19	(175,210)	(143,177)
სავალო ფასიანი ქაღალდების დაფარვა		-	(12,407)
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	16	(3,560)	(3,521)
გადახდილი დივიდენდები	21	(996)	(999)
საფინანსო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები		**58,538**	**25,186**
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა		**11,470**	**2,284**
გაცვლითი კურსის ეფექტი უცხოურ ვალუტაში ფლობილი ფულადი სახსრების ნაშთზე		(2,785)	(1,041)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასაწყისში	11	19,127	17,884
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის ბოლოს	11	**27,812**	**19,127**

დირექტორთა საბჭოს სახელით:
ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ინდივიდუალური ფულადი ნაკადების ანგარიშგება
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022	2021
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
მოგება/ დაბეგვრამდე		7,777	6,141
კორექტირება:			
წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე		17,389	4,620
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	15, 16, 17	6,796	6,735
საპროცენტო შემოსავალი	6	(107,853)	(95,124)
საპროცენტო ხარჯები	6	36,288	31,744
გაუფასურების ზარალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე		6,606	2,693
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა	7	(20,848)	(7,568)
ძირითადი საშუალებების გასვლასთან დაკავშირებული დანაკარგები		17	3
იჯარის გაუქმებით მიღებული შემოსულობა		(5)	(9)
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრების გასვლა საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		**(53,833)**	**(50,765)**
ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში			
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივების ზრდა/მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებების კლება		(8,905)	(2,110)
მომხმარებლებზე გაცემულ სესხების ზრდა		(44,894)	(36,529)
იჯარებში წმინდა ინვესტიციების შემცირება/(ზრდა)		2,943	(3,500)
გასაყიდად გამიზნული აქტივების ზრდა		(197)	-
სხვა აქტივების ზრდა		(2,241)	(54)
სხვა ვალდებულებების ზრდა		2,359	8,293
წმინდა ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში		**(50,935)**	**(33,900)**
მიღებული პროცენტი		98,364	96,975
გადახდილი პროცენტი		(34,823)	(31,459)
გადახდილი მოგების გადასახადი		(3,197)	(5)
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		**(44,424)**	**(19,154)**
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
ინვესტიცია შვილობილ საწარმოში		(68)	(26)
ძირითადი საშუალებების შეძენა	15	(1,741)	(1,126)
არამატერიალური აქტივების შეძენა	17	(979)	(2,804)
შემოსულობა ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		142	190
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		**(2,646)**	**(3,766)**
ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობიდან			
შემოსულობა ნასესხები სახსრებიდან	19	238,304	185,290
ნასესხები სახსრების დაფარვა	19	(175,210)	(143,177)
სავალო ფასიანი ქაღალდების დაფარვა		-	(12,407)
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	16	(3,560)	(3,521)
გადახდილი დივიდენდები	21	(996)	(999)
საფინანსო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები		**58,538**	**25,186**
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა		**11,468**	**2,266**
გაცვლითი კურსის ეფექტი უცხოურ ვალუტაში ფლობილი ფულადი სახსრების ნაშთზე		(2,785)	(1,041)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასაწყისში	11	19,102	17,877
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის ბოლოს	11	**27,785**	**19,102**

დირექტორთა საბჭოს სახელით:
ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

71-135 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის (ათას ლარში)

1 ორგანიზაცია

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი“ (შემდგომში „კომპანია“) 2007 წლის 23 აგვისტოს დაფუძნდა „ფონდი კრისტალის“ (საბჭოს გადაწყვეტილება №20, 2007 წლის 21 აგვისტო) გადაწყვეტილების საფუძველზე, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების შესახებ საქართველოს კანონის (თარიღი: 2006 წლის 18 ივლისი) შესაბამისად.

2018 წლის 26 იანვარს კომპანიამ დააფუძნა შვილობილი საწარმო — შპს „კრისტალ კონსალტინგი“. შვილობილი საწარმო თანდათანობით იწყებს ფუნქციონირებას და მისი მთავარი საქმიანობა იქნება საკონსულტაციო მომსახურებები, საორგანიზაციო განვითარება, ხელმძღვანელობა, ტექნიკური და ტექნოლოგიური კონსულტაცია და მომსახურება მიკრო და მცირე მეწარმეებისთვის.

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის“ და შპს „კრისტალ კონსალტინგის“ („ჯგუფი“) იურიდიული მისამართია: ნიკეას ქ. №22, ქუთაისი, საქართველო.

ჯგუფის მართვის უმაღლესი ორგანოა აქციონერთა საერთო კრება.

ჯგუფის ოპერაციების ზედამხედველობას სამეთვალყურეო საბჭო ახორციელებს, რომლის წევრებსაც ნიშნავს აქციონერთა საერთო კრება. ჯგუფის ყოველდღიურ მართვას ახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დანიშნული მმართველი გუნდი.

ჯგუფის მიზანია საქართველოში მიკრო, მცირე და საშუალო ბიზნესების მხარდაჭერა და განვითარება, კლიენტების სოციალური და ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება, მათთვის ხელმისაწვდომი ფინანსური მომსახურების შეთავაზების გზით.

ჯგუფის ძირითადი საქმიანობაა მიკრო სესხების გაცემა. ჯგუფის ფინანსური პროდუქტები მოიცავს შემდეგს: ინდივიდუალური ბიზნეს სესხები, სასოფლო-სამეურნეო სესხები, სამომხმარებლო სესხები, სალომბარდო სესხები, სესხები უძრავი ქონების შესაძენად და სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს მთელი საქართველოს მასშტაბით ორმოცდაათი ფილიალი (2021 წ.: ორმოცდაათი ფილიალი) აქვს, სათაო ოფისები კი- თბილისსა და ქუთაისში.

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს შემდეგი აქციონერები ფლობდნენ:

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
პირველი დონის აქციონერები/გამოშვებული სააქციო კაპიტალის მფლობელები:		
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	38.75%	38.75%
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	12.37%	12.37%
ფონდი კრისტალი	0.09%	0.09%
ინდივიდუალური აქციონერები	48.79%	48.79%
სულ	**100%**	**100%**

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის მთავარი აქციონერები არიან „AGRIF COÖPERATIEF U.A.“ და „DWM Funds S.C.A-SICAV SIF“, 38.75% და 12.37%-იანი წილით (შესაბამისად).

ჯგუფი საქართველოშია რეგისტრირებული და თავის სააღრიცხვო ჩანაწერებს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად აწარმოებს. ჯგუფი თავის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებებს ლიკვიდობის მიხედვით წარადგენს. ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (მოკლევადიანი) და ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების თარიღიდან 12 თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში (გრძელვადიანი) დავალიანების ამოღებისა და ანგარიშსწორების ოპერაციების ანალიზი წარმოდგენილია 26-ე შენიშვნაში.

მნიშვნელოვანი საღრიცხვო პოლიტიკა

2

შესაბამისობა — წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს („ბასსს“) მიერ გამოშვებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) და ფინანსური ანგარიშგების ინტერპრეტაციების საერთაშორისო კომიტეტის („ფასიკ“) მიერ გამოშვებული ინტერპრეტაციების შესაბამისად.

კონსოლიდაციის საფუძველი — კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს კომპანიის და მის კონტროლს დაქვემდებარებული საწარმოების (შვილობილი საწარმოები) ფინანსურ ანგარიშგებებს. კონტროლი მიიღწევა მაშინ, როდესაც: ა) კომპანიას აქვს ძალაუფლება თავის ინვესტირების ობიექტებზე; ბ) კომპანია იღებს, ან უფლება აქვს მიიღოს ინვესტიციის ობიექტში თავისი მონაწილეობიდან ცვლადი უკუგება; და გ) კომპანიას შეუძლია ისარგებლოს ამ ძალაუფლებით თავის უკუგებაზე ზემოქმედებისთვის.

თუკი ფაქტები და გარემოებები იმაზე მიანიშნებს, რომ კონტროლის ზემოთ მითითებული სამი ელემენტიდან ერთ-ერთში ცვლილებებია მომხდარი, ჯგუფი ხელახლა აფასებს, აკონტროლებს თუ არა ინვესტირებულ საწარმოს. როდესაც ჯგუფი ინვესტირებულ საწარმოში უმრავლესობაზე ნაკლებ ხმებს ფლობს, მას იმ შემთხვევაში აქვს გავლენა ინვესტირებულ საწარმოზე, როცა ხმის უფლება საკმარისია, რომ მას ჰქონდეს პრაქტიკული უნარი ერთპიროვნულად წარმართოს ინვესტირებული საწარმოს შესაბამისი საქმიანობა. ჯგუფი ყველა შესაბამის ფაქტს და ვითარებას ითვალისწინებს იმის შეფასებაში ჯგუფის ხმის უფლებები ინვესტირებულ საწარმოში შეესაბამება თუ არა მისთვის უფლებამოსილების გადაცემას, მათ შორის: ჯგუფის მიერ ფლობილი ხმის უფლებების ზომას, სხვა ხმის მფლობელების საკუთრების წილის ზომასთან და განაწილებასთან მიმართებაში; ჯგუფის, სხვა ხმის უფლების მფლობელების და სხვა მხარეთა მიერ ფლობილ პოტენციურ ხმის უფლებას; უფლებებს, რომლებიც სხვა სახელშეკრულებო შეთანხმებიდან წარმოიშობა და ნებისმიერ დამატებით ფაქტს და ვითარებას, რომლებიც იმაზე მეტყველებენ, რომ ჯგუფს შესწევს ან არ შესწევს უნარი შესაბამისი საქმიანობები განახორციელოს ისეთ დროს, როდესაც საჭიროა გადაწყვეტილებების მიღება, მათ შორის ხმის მიცემის შაბლონები, აქციონერთა წინა კრებებზე.

შვილობილი საწარმოს კონსოლიდაცია იწყება მაშინ, როდესაც კომპანია მოიპოვებს მასზე კონტროლს და წყდება მაშინ, როდესაც კომპანია კარგავს ამგვარ კონტროლს. კერძოდ, წლის განმავლობაში შეძენილი ან გასხვისებული შვილობილი საწარმოს შემოსავალი და ხარჯები აღირიცხება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში იმ თარიღიდან, როდესაც კომპანია იძენს კონტროლს, იმ თარიღამდე, როდესაც წყდება კომპანიის კონტროლი შვილობილ საწარმოზე. მოგება ან ზარალი და სხვა სრული შემოსავლის თითოეული კომპონენტი მიეკუთვნება კომპანიის მფლობელებს და არასაკონტროლო პაკეტს. შვილობილი საწარმოების მთლიანი სრული შემოსავალი უკავშირდება კომპანიის მფლობელებს და არასაკონტროლო პაკეტებს, მაშინაც კი, თუ ეს გამოიწვევს არასაკონტროლო პაკეტების ნაშთის დეფიციტს. საჭიროების შემთხვევაში შვილობილი საწარმოების ფინანსური ანგარიშგებები კორექტირდება მათი საღრიცხვო პოლიტიკის ჯგუფის საღრიცხვო პოლიტიკასთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად. ჯგუფის წევრებს შორის შემდგარ გარიგებებთან დაკავშირებული ყველა ჯგუფის შიდა აქტივი და ვალდებულება, კაპიტალი, შემოსავალი, ხარჯი და ფულადი ნაკადი კონსოლიდაციისას მთლიანად გაიქვითება.

ფუნქციონირებადი საწარმო — წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადდა იმ დაშვებით, რომ ჯგუფი წარმოადგენს ფუნქციონირებად საწარმოს და განაგრძობს ფუნქციონირებას განჭვრეტად მომავალში. ამ დაშვების გაკეთებისას ხელმძღვანელობამ გაითვალისწინა ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობა, მიზნები, ოპერაციების მომგებიანობა და ფინანსურ რესურსებზე წვდომა.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის ჯგუფის საერთო ფინანსური შედეგების გათვალისწინებით, ჯგუფი შესაბამისობაშია ფინანსურ კოვენანტებთან. 2022 წლის განმავლობაში დაირღვა ადგილობრივ კომერციულ ბანკებსა და საერთაშორისო კრედიტორებთან გაფორმებული საკრედიტო ხელშეკრულებების მიხედვით განსაზღვრული რამდენიმე კოვენანტი, რაზეც ჯგუფმა სასწრაფო წესით მიმართა ყველა თავის პარტნიორს 2022 წელსვე და სთხოვა შესაბამისი წერილობითი ნებართვების გაცემა.

ყველა შემთხვევაში, შესაბამისი წერილობითი ნებართვების მიღება დროულად მოხდა, 2022 წლის ბოლომდე. ადგილი არ ჰქონია კრედიტორის მიერ საკრედიტო რესურსის ვადაზე ადრე გამოხმობის არც ერთ შემთხვევას. ჯგუფს პარტნიორთა კარგად დივერსიფიცირებული პული აქვს, რომელიც მას წლის განმავლობაში ლიკვიდურობის და დაფინანსების ხარჯის ეფექტურად მართვის შესაძლებლობას აძლევს.

ჯგუფის ხელმძღვანელობა ადასტურებს, რომ ჯგუფს საკმარისი რესურსები აქვს წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგებების დამტკიცებიდან 12 თვის განმავლობაში საოპერაციო საქმიანობის გასაგრძელებლად. ასევე იხილეთ 27-ე შენიშვნა.

წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადდა პირვანდელი ღირებულების მეთოდით. პირვანდელი ღირებულება, როგორც წესი, ეყრდნობა საქონლის და მომსახურების სანაცვლოდ გაღებული საზღაურის სამართლიან ღირებულებას.

სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად, ბაზრის მონაწილეებს შორის ნებაყოფლობითი ოპერაციის პირობებში შეფასების თარიღისთვის, იმისდა მიუხედავად, ეს ფასი პირდაპირ დაკვირვებადია, თუ შეფასების სხვა მეთოდით არის განსაზღვრული. აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისას ჯგუფი იმ შემთხვევაში ითვალისწინებს აქტივის ან ვალდებულების თავისებურებებს, თუკი ბაზრის მონაწილეები გაითვალისწინებდნენ ამ თავისებურებებს შეფასების თარიღისთვის აქტივის ან ვალდებულების ფასის განსაზღვრისას. წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში შეფასების და/ან გაცხადების მიზნებისთვის სამართლიანი ღირებულება ანალოგიურად განისაზღვრება. ამასთან, ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის, სამართლიანი ღირებულების შეფასება დაყოფილია 1-ელ, მე-2 და მე-3 დონეებად იმისდა მიხედვით, თუ რამდენად არის მათი სამართლიანი ღირებულების გაანგარიშებაში მონაწილე მონაცემები დაკვირვებადი და, მთლიანობაში, რამდენად მნიშვნელოვანია ეს ამოსავალი მონაცემები მათი სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის. აღნიშნული დონეები განმარტებულია ქვემოთ. 1-ლი დონის ამოსავალი მონაცემები წარმოადგენს აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივებისა თუ ვალდებულებების კოტირებულ ფასებს (დაუკორექტირებელი), რომლებზეც საწარმოს წვდომა აქვს შეფასების თარიღში; მე-2 დონის ამოსავალი ინფორმაცია არის 1-ელ დონეში შესული კოტირებული ფასებისგან განსხვავებული მონაცემები, რომლებიც ემპირიულია აქტივისა თუ ვალდებულებისთვის, პირდაპირ ან ირიბად; მე-3 დონის ამოსავალი მონაცემები არის აქტივების ან ვალდებულებების არაემპირიული ამოსავალი მონაცემები.

სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა — კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში ასახული მუხლები ფასდება იმ ეკონომიკური გარემოს ვალუტაში, რომელშიც საქმიანობს ჯგუფი (შემდგომში „სამუშაო ვალუტა“). ჯგუფის სამუშაო ვალუტაა ქართული ლარი („ლარი“). ჯგუფის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების წარსადგენი ვალუტაა ლარი. თუ სხვაგვარად არ იქნება განსაზღვრული, ლარში წარმოდგენილი ფინანსური ინფორმაცია დამრგვალებულია უახლოეს ათასამდე.

ურთიერთგაქვითვა — ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები ურთიერთგაიქვითება და წმინდა თანხა აისახება ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ანგარიშგებებში მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს აღიარებული თანხების ურთიერთგაქვითვის იურიდიული უფლება და არსებობს აქტივებისა და ვალდებულებების ურთიერთგაქვითვის ან ერთდროულად აქტივების რეალიზაციისა და ვალდებულებების დაფარვის სურვილი. შემოსავალი და ხარჯი კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში არ გაიქვითება, თუ ეს არ მოითხოვება ან დაიშვება ბუღალტრული აღრიცხვის რომელიმე სტანდარტით ან ინტერპრეტაციით, რომლის შესახებაც საგანგებოდ მიეთითება ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკაში.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების შენიშვნები — შენიშვნები მოცემულია მხოლოდ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებისთვის, რადგან ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ციფრებს შორის არსებითი სხვაობა არ არსებობს.

ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკა აღწერილია ქვემოთ.

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. საპროცენტო შემოსავალი დაანგარიშდება ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის დამატებით, ე.ი. ფინანსური ღირებულებით ამორტიზებული ღირებულებით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის კორექტირებამდე, გარდა შემდეგისა: ა) შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები. ამ ფინანსური აქტივებისთვის, საწყისი აღიარებიდან ჯგუფი ფინანსური აქტივის ამორტიზებულ ღირებულებაზე იყენებს კრედიტზე მორგებულ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს. ბ) ფინანსური აქტივები, რომლებიც შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულ ფინანსურ აქტივებს არ წარმოადგენს, მაგრამ შემდგომში გახდნენ გაუფასურებული ფინანსური აქტივები, სავაჭროდ გამიზნულად ან სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახულად (FVTPL) კლასიფიცირებულების გარდა. ფინანსური აქტივებისთვის, შემდგომ საანგარიშგებო პერიოდებში ჯგუფი იყენებს ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს ამორტიზებულ ღირებულებაზე, ე.ი. მთლიან საბალანსო ღირებულებას გამოკლებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ახორციელებს ფინანსური აქტივებთან ან ფინანსური ვალდებულებებთან დაკავშირებული ფულადი სახსრების მომავალი მოსალოდნელი გადახდების ან შემოდინებების დისკონტირებას ფინანსური ინსტრუმენტების მოსალოდნელი სასარგებლო მომსახურების ვადის პერიოდის განმავლობაში, ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებამდე ან ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებულ ღირებულებამდე. ჯარიმებიდან შემოსავალი შესულია საპროცენტო შემოსავალში, როგორც საკრედიტო რისკის ნაგულისხმები კომპენსაცია.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის დაანგარიშებისას ჯგუფი მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს აფასებს ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა სახელშეკრულებო პირობის გამოყენებით, გარდა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა. გაანგარიშება მოიცავს ხელშეკრულების მხარეებს შორის გადახდილ თუ მიღებულ ყველა საკომისიოს, რომელიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის, საოპერაციო დანახარჯებისა და სხვა პრემიებისა თუ დისკონტების განუყოფელ ნაწილს.

გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან მიღებული შემოსავლის აღიარება

ფინანსური ინსტრუმენტის გაცემის საკომისიოს გადავადდება მასთან დაკავშირებულ პირდაპირ დანახარჯებთან ერთად და ხდება მისი აღიარება ფინანსური ინსტრუმენტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირების სახით.

თუ მოსალოდნელია, რომ სესხის გაცემის ვალდებულება შედეგად გამოიღებს კონკრეტულ საკრედიტო შეთანხმებას, სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიო გადავადდება მასთან დაკავშირებულ პირდაპირ დანახარჯებთან ერთად და ხდება მისი აღიარება აღნიშნული კრედიტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირების სახით. თუ მოსალოდნელი არ არის, რომ სესხის გაცემის ვალდებულება კონკრეტულ საკრედიტო შეთანხმებას განაპირობებს, ხდება სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიოს აღიარება სესხის გაცემის ვალდებულების დარჩენილი პერიოდის მოგებაში ან ზარალში. თუ სესხის გაცემის ვალდებულების ვადა სესხის გაუცემლად ამოიწურება, სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიო მოგებაში ან ზარალში ვადის გასვლისთანავე აღირიცხება. სესხის მომსახურების ღირებულების აღიარება ხდება ამონაგებად მომსახურების გაწევისთანავე.

ყველა დანარჩენი საზღაურის და საკომისიოს აღიარება ხდება მომსახურებების გაწევისთანავე.

ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსური ინსტრუმენტების საწყისი აღიარება

ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების აღიარება ხდება ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობაში, როდესაც ჯგუფი ხდება ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობების მხარე.

აღიარებული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები თავდაპირველად ფასდება სამართლიანი ღირებულებით. საოპერაციო დანახარჯები, რომლებიც პირდაპირ მიკუთვნებადია ფინანსური აქტივების ან ფინანსური ვალდებულებების შეძენასა თუ გამოშვებასთან (მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების გარდა), პირველადი აღიარებისას, შესაბამისად, ემატება ან აკლდება ფინანსური აქტივებისა თუ ფინანსური ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებას.

საოპერაციო დანახარჯები, რომლებიც პირდაპირ მიკუთვნებადია მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების შეძენასა თუ გამოშვებასთან, სასწრაფო წესით აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ გარიგების ფასი განსხვავდება საწყისი აღიარებისას არსებული სამართლიანი ღირებულებისგან, ჯგუფი ამგვარ სხვაობებს შემდეგი სახით აღრიცხავს.

- თუ სამართლიანი ღირებულება დასტურდება აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივის ან ვალდებულების კოტირებული ფასით ან ეყრდნობა შეფასების მეთოდს, რომელიც გამოიყენებს მხოლოდ საბაზრო ინფორმაციას, მაშინ სხვაობა საწყისი აღიარებისას აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში (ე.ი. 1-ლი დღის მოგება ან ზარალი).

- ყველა სხვა შემთხვევაში სამართლიანი ღირებულება შეიცვლება გარიგების ფასის შესაბამისად (ე.ი. პირველი დღის მოგება ან ზარალი შეიცვლება მისი აქტივის ან ვალდებულების თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებაში შეტანის გზით).

საწყისი აღიარების შემდეგ გადავადებული შემოსულობა ან ზარალი გადავა მოგებაში ან ზარალში რაციონალურ საფუძველზე, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ის წარმოიშვება ფაქტორში (მათ შორის დროში) ცვლილებიდან, რომელსაც გაითვალისწინებდნენ ბაზრის მონაწილეები, აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას.

ფინანსური აქტივები

კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება

საწყისი აღიარებისას ფინანსური აქტივი კლასიფიცირდება ქვემოთ მოცემული შეფასების კატეგორიებიდან ერთ-ერთში: ამორტიზებული ღირებულება; სამართლიანი ღირებულება სხვა სრულ შემოსავალში; ან სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოცემულ ორივე პირობას და არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

- აქტივის ფლობა ხდება ბიზნეს-მოდელის ფარგლებში, რომლის მიზანია აქტივების ფლობა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად; და

- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს („SPPI“) დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

ფინანსური აქტივი ფასდება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოცემულ ორივე პირობას და არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით:

- აქტივის ფლობა ხდება ბიზნესმოდელის ფარგლებში, რომლის მიზანიც მიიღწევა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების და ფინანსური აქტივების გაყიდვის გზით; და

- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

არა-სავაჭროდ გამიზნული საკუთარი კაპიტალის ინვესტიციის თავდაპირველი აღიარებისას, ჯგუფს შეუძლია გამოუთხოვადად შეიყვანოს შემდგომი ცვლილებები ინვესტიციის სამართლიან ღირებულებაში სხვა სრულ შემოსავალში. ეს გადაწყვეტილება თითოეულ ინვესტიციაზე ცალკე მიიღება.

ყველა ფინანსური აქტივი, რომელიც არ არის კლასიფიცირებული შეფასებულად ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ზემოთ განსაზღვრული ფორმით, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ეს მოიცავს ყველა წარმოებულ ფინანსურ აქტივს.

საწყისი აღიარებისას, ჯგუფს შეუძლია გამოუხმობადად განსაზღვროს ფინანსური აქტივი, რომელიც სხვაგვარად აკმაყოფილებს მოთხოვნებს შეფასდეს ამორტიზებული ღირებულებით, ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, თუ ამგვარი ქმედება აღმოფხვრის ან მნიშვნელოვნად შეამცირებს სააღრიცხვო შეუსაბამობას, რომელიც სხვაგვარად წარმოიშვებოდა.

შეფასების კატეგორიებში კლასიფიცირებული ჯგუფის ფინანსური აქტივებია შემდეგი:

ფინანსური აქტივები	ბიზნეს-მოდელი	SPPI	შეფასების კატეგორია
წარმოებული ფინანსური აქტივები	სხვა ბიზნეს-მოდელი	ფულადი ნაკადები არ წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	FVTPL
ფულადი ნაშთები ბანკებში	ამოსაღებად ფლობილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	ამოსაღებად ფლობილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	ამოსაღებად ფლობილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სხვა მოთხოვნები	ამოსაღებად ფლობილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება

ბიზნესმოდელის შეფასება

ჯგუფი ახდენს იმ ბიზნესმოდელის მიზნის შეფასებას, რომელშიც ხდება ფინანსური აქტივის ფლობა პორტფელურ დონეზე, რადგან ეს საუკეთესოდ ასახავს ბიზნესის მართვის და ინფორმაციის ხელმძღვანელობისთვის მიწოდების მეთოდს. შესაბამისი ინფორმაცია მოიცავს შემდეგს:

- დამტკიცებული პოლიტიკები და პორტფელების მიზნები, ასევე ამ პოლიტიკების პრაქტიკაში გამოყენება. ეს მოიცავს ინფორმაციას იმის შესახებ, ხელმძღვანელობის სტრატეგია არის თუ არა ორიენტირებული სახელშეკრულებო საპროცენტო შემოსავლის გამომუშავებაზე, კონკრეტული საპროცენტო განაკვეთის პროფილის შენარჩუნებაზე, ფინანსური აქტივების ვადების ნებისმიერი დაკავშირებულ ვალდებულებებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფაზე ან მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების გადინებაზე და ფულადი ნაკადების გამოთავისუფლებაზე აქტივების გაყიდვის გზით;

- როგორ ხდება პორტფელის მაჩვენებლის შეფასება ან ჯგუფის ხელმძღვანელობისთვის ანგარიშგება;

- რისკები, რომლებიც მოქმედებენ ბიზნესმოდელის (და ამ ბიზნესმოდელში არსებული ფინანსური აქტივების) შესრულების მაჩვენებლებზე და როგორ ხდება ამ რისკების მართვა;

- როგორ ხდება ხელმძღვანელების ანაზღაურება (მაგალითად, კომპენსაცია ეფუძნება მართვის ქვეშ მყოფი აქტივების სამართლიან ღირებულებას თუ მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს);

- წინა პერიოდებში ფინანსური აქტივების გაყიდვის სიხშირე, მოცულობა და ვადები, ამგვარი გაყიდვების მიზეზები და მოლოდინები მომავალი გაყიდვის საქმიანობის შესახებ.

სავაჭროდ გამიზნული ფინანსური აქტივები, რომელთა მაჩვენებელი ფასდება სამართლიანი ღირებულების საფუძველზე, სამართლიანი ღირებულებით ფასდება და მოგებაში ან ზარალში აისახება, რადგან მათი ფლობა არ ხდება სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების ან სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების და ფინანსური აქტივების გაყიდვის მიზნით.

შეფასება იმისა, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები წარმოადგენს თუ არა ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს

ამ შეფასების მიზნებისთვის „ძირითადი თანხა“ ნიშნავს ფინანსური აქტივის სამართლიან ღირებულებას საწყისი აღიარებისას. „პროცენტი“ არის ფულის დროის ღირებულების და კონკრეტული დროის განმავლობაში დაუფარავ ძირითად თანხასთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკის. ასევე სხვა ძირითადი საკრედიტო რისკების და ხარჯების გადასახადი (მაგ.: ლიკვიდობის რისკი და ადმინისტრაციული ხარჯები), ასევე მოგების მარჟა.

იმის შეფასებისას, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები წარმოადგენენ თუ არა ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს, ჯგუფი ითვალისწინებს ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობებს. ეს მოიცავს შეფასებას იმისა, რომ ფინანსური აქტივი შედგება სახელშეკრულებო პირობისგან, რომელმაც შესაძლოა შეცვალოს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვადები ან რაოდენობა, როდესაც არ ხდება ამ პირობის დაცვა. შეფასებისას ჯგუფი ითვალისწინებს შემდეგს:

- პირობით მოვლენებს, რომლებიც შეცვლიდა ფულადი ნაკადების თანხას ან ვადებს;
- პირობები, რომლებმაც შესაძლოა შეცვალონ სახელშეკრულებო კუპონის განაკვეთი, მათ შორიც ცვლადგანაკვეთიანი შესაძლებლობები;
- ავანსები და გახანგრძლივების შესაძლებლობები; და
- ვადებს, რომლებიც ზღუდავენ კონკრეტული აქტივებიდან ჯგუფის ფულადი ნაკადების მოთხოვნას (ე.ი. შემოუბრუნებელი შესაძლებლობები).

რეკლასიფიკაცია

საწყისი აღიარების შემდეგ ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია არ ხდება, გარდა პერიოდისა მას შემდეგ, რაც ჯგუფი შეცვლის ფინანსური აქტივების მართვის ბიზნესმოდელს. თუ ბიზნეს მოდელი, რომლის საფუძველზეც ჯგუფი ფინანსური აქტივების ფლობს, შეიცვლება, მოხდება გავლენის ქვეშ მყოფი ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია. ახალ კატეგორიასთან დაკავშირებული კლასიფიკაციის და შეფასების მოთხოვნები პერსპექტიულად გამოიყენება პირველი საანგარიშგებო პერიოდის პირველივე დღიდან, ბიზნესმოდელის ცვლილების შემდეგ, რაც იწვევს ჯგუფის ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაციას. მიმდინარე ფინანსური წლის და წინა სააღრიცხვო პერიოდის განმავლობაში, არ მომხდარა ცვლილება იმ ბიზნესმოდელში, რომელშიც ჯგუფი ფინანსურ აქტივებს ფლობს და შესაბამისად რეკლასიფიკაციები არ განხორციელდება. ცვლილებები სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებში გათვალისწინდება სააღრიცხვო პოლიტიკის საფუძველზე ქვემოთ აღწერილი ფინანსური აქტივების მოდიფიცირებისა და აღიარების შეწყვეტის შესახებ.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს ნაღდ ფულს და შეუზღუდავ ნაშთებს ბანკებში, რომელთა თავდაპირველი დაფარვის ვადა 90 დღე ან მასზე ნაკლებია და ისინი თავისუფალია სახელშეკრულებო შეზღუდვებისგან. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხება.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა მოთხოვნები

კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში მოცემულ სხვა აქტივებში შესული მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა მოთხოვნები ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული არაწარმოებული ფინანსური აქტივებია. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა მოთხოვნები თავდაპირველად სამართლიანი, ხოლო შემდეგ ამორტიზებული ღირებულებით ფასდება, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხულ ფინანსურ აქტივებში შესული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები მოიცავს უცხოური ვალუტის ფორვარდულ ხელშეკრულებებს და სავალუტო სვოპებს.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით აღიარდება იმ თარიღში, როდესაც ფორმდება წარმოებული ხელშეკრულება და შემდგომში ხელმეორედ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით. ყველა წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები აისახება, როგორც ფინანსური აქტივები, როდესაც მათი სამართლიანი ღირებულება დადებითია, და როგორც ფინანსური ვალდებულებები, როცა მათი სამართლიანი ღირებულება უარყოფითია.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების ცვლილება სასწრაფო წესით აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

ინვესტიცია შვილობილ საწარმოში

შვილობილი საწარმო არის ორგანიზაცია, რომელსაც კომპანია აკონტროლებს. ინვესტიცია შვილობილ საწარმოში წინამდებარე ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხულია გაუფასურების ზარალით შემცირებული თვითღირებულებით, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

წმინდა ინვესტიცია იჯარებში

იჯარის დაწყებისას, მეიჯარე მის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებს იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნას იჯარაში განხორციელებული წმინდა ინვესტიციის ოდენობით. იჯარაში წმინდა ინვესტიცია წარმოადგენს შემდეგი ერთეულების თანხას, რომელიც დისკონტირდება იჯარაში ნაგულისხმევი საპროცენტო განაკვეთით:

ა. ფინანსური იჯარის ფარგლებში მეიჯარის მიერ მისაღები საიჯარო გადახდები; და
ბ. ნებისმიერი არა გარანტირებული ნარჩენი ღირებულება, რომელიც ერიცხება მეიჯარეს.

იჯარაში ნაგულისხმევი განაკვეთი წარმოადგენს მეიჯარის მიერ საიჯარო ხელშეკრულებაში განსაზღვრულ საპროცენტო განაკვეთს. ეს არის განაკვეთი, რომლითაც საიჯარო გადახდების დღევანდელი ღირებულება და არა გარანტირებული ნარჩენი ღირებულება საიჯარო აქტივის სამართლიანი ღირებულების და მეიჯარის ნებისმიერი თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯების თანხას უტოლდება.

თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯები წარმოადგენს იჯარის მიღების ზღვრულ დანახარჯებს, რომელთა გაწევაც არ მოხდებოდა იმ შემთხვევაში, თუ იჯარა არ გაფორმდებოდა.

თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯები შედის იჯარაში წმინდა ინვესტირების საწყის შეფასებაში და ის ამცირებს იჯარის ვადაზე აღიარებული შემოსავლის თანხას.

მეიჯარე ამცირებს წმინდა ინვესტიციას იჯარაში, მიღებულ გადახდებზე. მეიჯარემ უნდა აღიაროს ფინანსური შემოსავალი იჯარის ვადაზე, იჯარაში მეიჯარის მიერ განხორციელებულ წმინდა ინვესტიციაზე პერიოდული მუდმივი უკუგების განაკვეთის ამსახველი შაბლონის საფუძველზე. მეიჯარის მიზანია ფინანსური შემოსავლის განაწილება იჯარის ვადაზე, სისტემატიურ და რაციონალურ საფუძველზე. მეიჯარემ უნდა გამოიყენოს პერიოდთან დაკავშირებული საიჯარო გადახდები იჯარაში განხორციელებულ მთლიან ინვესტიციასთან მიმართებით, ძირითადი და გამოუმუშავებელი ფინანსური შემოსავლის შემცირების მიზნით.

გაუფასურება

ჯგუფი აღიარებს ზარალის რეზერვს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის შემდეგ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული („POCI“) ფინანსური აქტივების გარდა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი უნდა შეფასდეს ზარალის რეზერვში ოდენობით, რომელიც უტოლდება:

- 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, ე.ი. არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც იწვევს ფინანსურ ინსტრუმენტზე დეფოლტის შემთხვევებს, რომელიც შესაძლოა დადგეს საანგარიშგებო თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (შეესაბამება 1-ელ სტადიას); ან

- არსებობის მანძილზე სრული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, ე.ი. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც შესაძლოა გამოწვეული იყო ყველა შესაძლო დეფოლტის მოვლენით, ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი ვადის განმავლობაში (შეესაბამება მე-2 და მე-3 სტადიებს).

ზარალის რეზერვი არსებობის მანძილზე სრული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის, რომელიც საჭიროა ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, თუ ამგვარი ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა საწყისი აღიარების შემდეგ. ყველა სხვა ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასდება 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით.

სხვა მოთხოვნების ზარალის რეზერვი ყოველთვის ფასდება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს საკრედიტო ზარალის დღევანდელი ღირებულების ვარაუდზე დაფუძნებულ შეფასებას. ისინი ფასდება ხელშეკრულების საფუძველზე ჯგუფის მიმართ არსებული დავალიანების ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის სხვაობის დღევანდელი ღირებულებით, რომლის მიღებასაც ჯგუფი მოელის სხვადასხვა მომავალი ეკონომიკური სცენარის შეწონვის განხორციელების და აქტივის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირების გზით.

ჯგუფი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს აფასებს კოლექტიურ საფუძველზე, სესხების იმ პორტფელებისთვის, რომლებსაც ეკონომიკური რისკის მსგავსი მახასიათებლები აქვთ.

დამატებითი ინფორმაცია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების შესახებ მოცემულია 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის ინფორმაცია კოლექტიურ საფუძველზე ინსტრუმენტების შეფასებისას მათი დაჯგუფების შესახებ.

გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივი გაუფასურებულია, როდესაც წარმოიქმნება ერთი ან მეტი მოვლენა, რომელსაც უარყოფითი გავლენა ექნება ამგვარი ფინანსური აქტივების შეფასებულ მომავალ ფულად ნაკადებზე. გაუფასურებული ფინანსური აქტივები მე-3 სტადიის აქტივებს წარმოადგენს. გაუფასურების მტკიცებულება მოიცავს ემპირიულ მონაცემებს შემდეგი მოვლენების შესახებ:

- მსესხებლის ან ემიტენტის მნიშვნელოვანი ფინანსური სირთულეები;
- ხელშეკრულების დარღვევა, ვალდებულებების შეუსრულებლობის ან ვადაგადაცილების გზით;
- მსესხებლის ფინანსური სირთულეებით გამოწვეული ეკონომიკური ან სახელშეკრულებო მიზეზების გამო, კრედიტორმა მსესხებელს შესთავაზა დათმობა, რომელსაც კრედიტორი სხვაგვარად არ მოიაზრებდა;
- აღნიშნული ფასიანი ქაღალდის აქტიური ბაზრის გაუჩინარება ფინანსური სირთულეების გამო; ან
- ფინანსური აქტივის ნასყიდობა დიდი ფასდაკლებით, რომელიც ასახავს გაწეულ საკრედიტო ზარალს.

შესაძლებელი არ უნდა იყოს ერთი კონკრეტული მოვლენის გამოვლენა — ფინანსური აქტივების გაუფასურება შესაძლოა გამოეწვია რამდენიმე მოვლენის ერთობლიობას. თითოეულ საანგარიშგებო თარიღში ჯგუფი აფასებს გაუფასურებულია თუ არა სავალო ინსტრუმენტები, რომლებიც ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებულ ან სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხულ ფინანსურ აქტივებს წარმოადგენს.

სესხი გაუფასურებულად მიიჩნევა, როდესაც მსესხებელს მიენიჭება დათმობა მისი ფინანსური პირობების გაუარესების გამო, სანამ წარმოდგენილი არ იქნება მტკიცებულება იმისა, რომ დათმობის მინიჭების შედეგად სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ამოუღებლობის რისკი მნიშვნელოვნად შემცირდა და გაუფასურების სხვა ნიშნები არ არსებობს. იმ ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებთან მიმართებაშიც შესაძლოა გაიცეს, მაგრამ არ გაცემულა დათმობები, აქტივი გაუფასურებულად ითვლება მაშინ, როდესაც არსებობს გაუფასურების ემპირიული მტკიცებულება, მათ შორის დეფოლტის განმარტების მოთხოვნების დაკმაყოფილება.

დეფოლტის განმარტება (იხილეთ ქვემოთ) მოიცავს ნიშნებს და შემზღუდველების გადახდის შესაძლებლობის არარსებობას, თუ თანხა 90 დღეზე მეტი ვადით იქნება ვადაგადაცილებული.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები განსხვავებულად მუშავდება, რადგან აქტივი საწყისი აღიარებისას არის გაუფასურებული. ამგვარი აქტივებისთვის ჯგუფი აღიარებს ყველა ცვლილებას საწყისი აღიარების შემდეგ აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში როგორც ზარალის რეზერვს, მოგებაში ან ზარალში აღიარებული ნებისმიერი ცვლილებით. ამგვარი აქტივების ხელსაყრელი ცვლილება წარმოქმნის გაუფასურების შემოსულობას.

დეფოლტის განმარტება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისთვის დეფოლტის განმარტებას კრიტიკული მნიშვნელობა აქვს. დეფოლტის განმარტება გამოიყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში და იმის განსაზღვრებაში ზარალის რეზერვი 12-თვიანი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს წარმოადგენს თუ არსებობს მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რადგან დეფოლტი დეფოლტის ალბათობის (PD) კომპონენტს წარმოადგენს, რომელიც მოქმედებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაზეც და საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენაზეც.

ჯგუფი შემდეგ შემთხვევებს მიიჩნევს დეფოლტის შემთხვევად:

- მსესხებელს აქვს ჯგუფის წინაშე ნებისმიერი არსებითი საკრედიტო ვალდებულების 90 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება; ან
- მსესხებელი სავარაუდოდ სრულად ვერ გადაიხდის ჯგუფის წინაშე არსებულ საკრედიტო ვალდებულებას.

დეფოლტის განმარტება განისაზღვრება სხვადასხვა ტიპის აქტივების განსხვავებული მახასიათებლების ასასახად. იმის შეფასებისას, მსესხებელი შესძლებს თუ არა მისი საკრედიტო ვალდებულების დაფარვას, ჯგუფი ითვალისწინებს თვისებრივ და რაოდენობრივ მაჩვენებლებს. ისეთი რაოდენობრივი ინდიკატორები, როგორიც არის ვადაგადაცილების სტატუსი და იმავე კონტრაჰენტის სხვა ვალდებულების არ დაფარვა, ამ ანალიზის მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემებია. ჯგუფი იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს დეფოლტის შესაფასებლად, რომლებიც კომპანიის შიგნით შემუშავდება ან გარე წყაროებიდან მიიღება.

დეფოლტის განმარტების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

ჯგუფი აკონტროლებს ყველა ფინანსურ აქტივს, რომლებიც გაუფასურების მოთხოვნების საგანს წარმოადგენს იმის შესაფასებლად ჰქონდა თუ არა ადგილი საწყისი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდას. საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შემთხვევაში ჯგუფი ზარალის რეზერვს შეაფასებს როგორც არსებობის მანძილზე და არა 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს.

ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკა არ უნდა ითვალისწინებდეს პრაქტიკულ მიდგომას, რომლის მიხედვითაც მიიჩნევა, რომ საანგარიშგებო თარიღში 'დაბალი' საკრედიტო რისკის მქონე ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არ არის გაზრდილი. შედეგად, ჯგუფი აკონტროლებს ყველა ფინანსურ აქტივს, რომელიც გაუფასურებას ექვემდებარება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამო.

იმის შეფასებისას, ფინანსურ ინსტრუმენტზე საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყისი აღიარების შემდეგ, ჯგუფი საანგარიშგებო თარიღში ინსტრუმენტის დარჩენილი დაფარვის ვადის საფუძველზე ფინანსურ ინსტრუმენტზე წარმოშობილ დეფოლტის რისკს ადარებს წარმოშობილ დეფოლტის რისკს, რომელიც მოსალოდნელი იყო დარჩენილ დაფარვის ვადაზე მიმდინარე საანგარიშგებო თარიღში, როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი პირველად იქნა აღიარებული. ამ შეფასებისას ჯგუფი ითვალისწინებს როგორც თვისებრივ, ისე რაოდენობრივ ინფორმაციას, რომელიც გონივრული და საფუძვლიანია, მათ შორის განვლილ გამოცდილებას და საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ხელმისაწვდომია ზედმეტი დანახარჯების და მცდელობების გარეშე, ჯგუფის განვლილი გამოცდილების და საექსპერტო საკრედიტო შეფასების, მათ შორის საპროგნოზო ინფორმაციის საფუძველზე.

საპროგნოზო ინფორმაციის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარი საწყისი აღიარებისას და შემდგომი საანგარიშგებო თარიღებში დეფოლტის ალბათობის განსაზღვრის საფუძველს ქმნიან. სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარი გამოიწვევს დეფოლტის განსხვავებულ შესაძლებლობას. ამ სხვადასხვა სცენარის შეწონვა ქმნის დეფოლტის საშუალო შეწონილი ალბათობის საფუძველს, რომელიც გამოიყენება იმის შესაფასებლად, საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა.

საპროგნოზო ინფორმაცია საქართველოს ეკონომიკის მომავალ პერსპექტივებს, რომლებიც ეკონომიკურ სფეროში მოღვაწე ექსპერტების, ფინანსური ანალიტიკოსების, სახელმწიფო უწყებების, შესაბამისი სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების და მსგავსი ორგანიზაციების ანალიზებს, ასევე ფაქტიური და საპროგნოზო ეკონომიკური ინფორმაციის სხვადასხვა შიდა და გარე წყაროებს ეყრდნობა.

ჯგუფი მის კონტრაგენტებს შესაბამის შიდა საკრედიტო რისკის შეფასებას აძლევს, მათი საკრედიტო ხარისხიდან გამომდინარე. რაოდენობრივი ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის უპირატესი ინდიკატორია და ის არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობის ცვლილებას ეფუძნება შემდეგი მონაცემების შედარების გზით:

- საანგარიშგებო თარიღისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა;
- დროის კონკრეტულ მომენტისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა, რომელიც შეფასდა დაქვემდებარების საწყისი აღიარების დროს არსებული ფაქტებისა და ვითარებების საფუძველზე.

გამოყენებული დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს საპროგნოზო ინფორმაციას და ჯგუფი ამ მეთოდოლოგიას და მონაცემებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის შესაფასებლად იყენებდა.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდაზე მეტყველი თვისებრივი ფაქტორები სასწრაფო წესით აისახება დეფოლტის ალბათობის მოდელებში. თუმცა, ჯგუფი კვლავ განცალკევებით ითვალისწინებს რამდენიმე თვისებრივ ფაქტორს, რათა შეაფასოს მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საკრედიტო რისკი. ჯგუფი ითვალისწინებს გადახდასთან დაკავშირებულ შეღავათებს და არასამუშაო დღეებს, საკრედიტო ქულებს და ისეთ მოვლენებს, როგორიც არის უმუშევრობა, გაკოტრება ან გარდაცვალება.

იმის გათვალისწინებით, რომ მნიშვნელოვანი ზრდა საკრედიტო რისკში საწყისი აღიარების შემდეგ შედარებითი მოვლენაა და მოცემული ცვლილება დეფოლტის ალბათობაში მეტად მნიშვნელოვანი იქნება უფრო დაბალი თავდაპირველი დეფოლტის ალბათობის მქონე ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, ვიდრე უფრო მაღალი დეფოლტის ალბათობის მქონე ფინანსური ინსტრუმენტისთვის.

შემაკავებელი ღონისძიების სახით, როდესაც აქტივი 30 დღის განმავლობაში იქნება ვადაგადაცილებული, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ წარმოიშვა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა და რომ აქტივი გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზეა, ე.ი. ზარალის რეზერვი ფასდება აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სახით.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის წარდგენა კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი წარმოდგენილი ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში შემდეგი სახით:

- ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებისთვის: აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულებიდან დაქვითვის სახით;

- სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული სავალო ინსტრუმენტებისთვის: კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ზარალის რეზერვი არ აღიარდება, რადგან საბალანსო ღირებულება საბალანსო ღირებულებას არის გატოლებული.

- სასესხო ვალდებულებებისა და ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებებისთვის: ანარიცხის სახით; და

- როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი მოიცავს გამოყენებულ და გამოუყენებელ კომპონენტს, ჯგუფს არ შეუძლია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრა სასესხო ვალდებულების კომპონენტზე, გამოყენებული კომპონენტებისგან განცალკევებით: ჯგუფი წარმოადგენს ზარალის კომბინირებულ რეზერვს ორივე კომპონენტისთვის. კომბინირებული თანხა აღირიცხება გამოყენებული კომპონენტის მთლიანი საბალანსო ღირებულებიდან დაქვითვის სახით. გამოყენებული კომპონენტის მთლიან თანხაზე ზარალის რეზერვის ნებისმიერი ზედმეტობა ანარიცხის სახით აღირიცხება.

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირება და აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივის მოდიფიცირება ხდება ფინანსური აქტივის ფულადი ნაკადების მმართველი სახელშეკრულებო პირობების გადახედვის ან სხვაგვარად ცვლილების შემთხვევაში, ფინანსური აქტივის თავდაპირველ აღიარებასა და დაფარვის ვადას შორის პერიოდში. მოდიფიცირება მოქმედებს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების თანხაზე და/ან ვადებზე, მაშინვე ან მომავალ პერიოდებში.

ჯგუფი ახდენს ფინანსური სირთულეების მქონე მომხმარებლებზე გაცემული სესხების რესტრუქტურიზაციას, სესხის დაბრუნების შესაძლებლობების მაქსიმალურად გაზრდის და დეფოლტის რისკის მინიმუმამდე შემცირების მიზნით. სესხის პირობების ცვლილება ხდება იმ შემთხვევაში, თუ მსესხებელი ყველა გონივრულ მცდელობას განახორციელებს საწყისი სახელშეკრულებო პირობების საფუძველზე გადახდის შესასრულებლად, არსებობს დეფოლტის წარმოშობის მაღალი რისკი ან დეფოლტი უკვე წარმოიშვა და მოსალოდნელია, რომ მსესხებელი შესძლებს შეცვლილი პირობების დაკმაყოფილებას. უმეტეს შემთხვევაში შეცვლილი პირობები მოიცავს სესხის ვადის გახანგძლივებას, სესხის ფულადი ნაკადების (ძირითადი თანხის და პროცენტის დაფარვა) ვადების ცვლას, ვადადამდგარი ფულადი ნაკადების თანხის (ძირითადი თანხის და პროცენტის პატიება) შემცირება და სხვა პირობების ცვლილება.

ფინანსური აქტივის ცვლილებისას, ჯგუფი აფასებს ხომ არ უნდა მოხდეს ამგვარი მოდიფიცირებული შედეგების აღიარების შეწყვეტა. ჯგუფის პოლიტიკის შესაბამისად, მოდიფიცირება იწვევს აღიარების შეწყვეტას, როდესაც ის არსებითად განსხვავებულ პირობებს წარმოქმნის. იმის განსასაზღვრად, მოდიფიცირებული პირობები არსებითად განსხვავდება თუ არა თავდაპირველი სახელშეკრულებო პირობებისგან, ჯგუფი ითვალისწინებს შემდეგს:

- ისეთი თვისებრივი ფაქტორები, როგორიც არის სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები, მოდიფიცირების შემდეგ აღარ არიან წარმოადგენენ მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდას, ვალუტის ცვლილებას ან კონტრაჰენტის ცვლილებას, საპროცენტო განაკვეთების, ვადიანობის და ვალდებულებების ცვლილების დიაპაზონს. თუ ეს გარკვევით არ მეტყველებს არსებით მოდიფიკაციაზე, მაშინ;

- ტარდება რაოდენობრივი შეფასება, რათა მოხდეს თავდაპირველი პირობების ფარგლებში დარჩენილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულების შედარება სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებთან შეცვლილი პირობების ქვეშ, როდესაც ორივე თანხა დისკონტირდება თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. თუ დღევანდელი ღირებულებაში სხვაობა 10%-ზე მეტია, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ გარიგება არსებითად განსხვავებულია და იწვევს აღიარების შეწყვეტას.

ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტის შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფასდება აღიარების შეწყვეტის თარიღში, რათა განისაზღვროს ამ თარიღში აქტივის წმინდა საბალანსო ღირებულება. სხვაობა ამ შეცვლილი საბალანსო ღირებულებასა და ახალი ფინანსური აქტივის სამართლიან ღირებულებას შორის, ახალი პირობებით, აღიარების შეწყვეტისას გამოიწვევს შემოსულობას ან ზარალს. ახალ ფინანსურ აქტივს ექნება ზარალის რეზერვი, რომელიც 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე განისაზღვრება, გარდა იშვიათი ვითარებებისა, როდესაც მოიაზრება ახალი სესხის გაცემა — გაუფასურება. ეს ეხება მხოლო იმ შემთხვევებს, როდესაც ახალი სესხის სამართლიანი ღირებულება აღიარდება მნიშვნელოვანი დისკონტირებით მის შეცვლილ ნომინალურ ღირებულებამდე, რადგან იარსებებს დეფოლტის მაღალი რისკი, რომელიც, არ შემცირებულა მოდიფიკაციის შედეგად. ჯგუფი აკონტროლებს მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკს თვისებრივი და რაოდენობრივი ინფორმაციის შეფასების გზით, თითქოს მსესხებელი ვადაგადაცილების სტატუსში იყოს, ახალი პირობების საფუძველზე.

როდესაც იცვლება ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები და მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ჯგუფი განსაზღვრავს, ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყისი აღიარების შემდეგ.

ჯგუფის ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებიც მოდიფიცირდება ჯგუფის რესტრუქტურიზაციის პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილის სახით, როდესაც მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, დეფოლტის ალბათობა ასახავს ჯგუფის უნარს მიიღოს მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადები, ჯგუფის მსგავსი რესტრუქტურიზაციის ქმედების მქონე წინა გამოცდილების, ასევე სხვადასხვა ქცევითი მაჩვენებლების გათვალისწინებით, მათ შორის მსესხებლის გადახდი მაჩვენებლების ჩათვლით, მოდიფიცირებულ სახელშეკრულებო პირობებში. თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად აღემატება საწყისი აღიარებისას მოსალოდნელს, ზარალის რეზერვის შეფასება გაგრძელდება აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის თანხის ოდენობით. ზარალის რეზერვი წინამორბედი სესხებისთვის ზოგადად შეფასდება მხოლოდ 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, როდესაც იარსებებს მტკიცებულება იმისა, რომ მსესხებელმა გაუმჯობესა გადახდის ქცევა, საკრედიტო რისკში წინა მნიშვნელოვანი ზრდის შემობრუნების შემდეგ განხორციელებული მოდიფიცირების გამო.

როდესაც მოდიფიკაცია არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ჯგუფი მოდიფიცირებით განპირობებულ შემოსულობას/ზარალს ანგარიშობს ცვლილებამდე და ცვლილების შემდეგ მთლიანი საბალანსო ღირებულების შედარების გზით (მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის გამოკლებით). შემდეგ ჯგუფი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს აფასებს მოდიფიცირებული აქტივისთვის, სადაც მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივიდან წარმოქმნილი მოსალოდნელი ფულადი ნაკადები შესულია საწყისი აქტივიდან წარმოშობილი ფულადი სახსრების მოსალოდნელი დეფიციტის დაანგარიშებაში.

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური აქტივის აღიარებას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც სახელშეკრულებო უფლებებს აქტივის ფულად ნაკადებზე ვადა გაუვა (მათ შორის ვადის გასვლა მოხდება არსებითად განსხვავებული პირობებით მოდიფიცირებიდან), ან როდესაც ფინანსური აქტივი და აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებული არსებითად ყველა რისკი და სარგებელი სხვა საწარმოს გადაეცემა. თუ ჯგუფი არც გადაცემს და არც ინარჩუნებს საკუთრებასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკსა და სარგებელს და აგრძელებს გადაცემული აქტივის კონტროლს, ჯგუფი აღიარებს თავის შენარჩუნებულ ინტერესს აქტივში და მასთან დაკავშირებულ ვალდებულებაში, იმ თანხების ოდენობით, რომელთა გადახდაც მას შეიძლება მოუხდეს. თუ ჯგუფი ინარჩუნებს გადაცემული ფინანსური აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკს და სარგებელს, ჯგუფი აგრძელებს ფინანსური აქტივის აღიარებას.

ჩამოწერა

სესხები და სავალო ფასიანი ქაღალდები ჩამოიწერება, როდესაც არ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ფინანსური აქტივი აღდგება (მთლიანად ან ნაწილობრივ). ამ დროს ჯგუფი განსაზღვრავს, რომ მსესხებელს არ აქვს აქტივები ან შემოსავლის წყაროები, რომლებმაც შესაძლოა მოახდინონ შესაბამისი ფულადი ნაკადების გენერირება, ჩამოწერას დაქვემდებარებული თანხების გადასახდელად. ჩამოწერა წარმოადგენს აღიარების შეწყვეტის მოვლენას. ჯგუფმა შესაძლოა გამოიყენოს აღსრულების საქმიანობები, ფინანსური აქტივების ჩამოსაწერად. ჯგუფის მიერ გატარებული აღსრულების ღონისძიებებით ამოღებული თანხები გაუფასურების შემოსულობას გამოიწვევს.

ფინანსური ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი

გამოშვებული სავალო და წილობრივი ინსტრუმენტები კლასიფიცირდება, როგორც ფინანსური ვალდებულება ან როგორც საკუთარი კაპიტალი, სახელშეკრულებო შეთანხმების არსის შესაბამისად.

ფინანსური ვალდებულება წარმოადგენს სახელშეკრულებო ვალდებულებას, ფულადი სახსრები ან სხვა ფინანსური აქტივის მისაწოდებლად ან ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების გასაცვლელად სხვა საწარმოსთან ისეთ პირობებში, რომლებიც არსებითად არახელსაყრელია ჯგუფისთვის ან ხელშეკრულებით, რომელიც დაიფარება ან შესაძლოა დაიფაროს ჯგუფის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტებით ან არის არაწარმოებული ხელშეკრულება, რომლისთვისაც ჯგუფი ვალდებულია ან შესაძლოა ვალდებული იყოს წარმოადგინოს მისი ცვლადი რაოდენობის წილობრივი ინსტრუმენტები ან განსხვავებული ხელშეკრულება საკუთარ კაპიტალზე, რომელიც დაიფარება ან შესაძლოა დაიფაროს

ფიქსირებული რაოდენობის ნაღდი ფულის (ან სხვა ფინანსური აქტივის) გაცვლის გარეშე ჯგუფის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ფიქსირებული რაოდენობისთვის.

წილობრივი ინსტრუმენტები

წილობრივი ინსტრუმენტი არის ხელშეკრულება, რომლითაც დასტურდება ნარჩენი ინტერესი საწარმოს აქტივში ყველა მისი ვალდებულების გამოქვითვის შემდეგ. ჯგუფის მიერ გამოშვებული წილობრივი ინსტრუმენტების აღიარება ხდება მიღებული შემოსულობის ოდენობით, რასაც აკლდება გამოშვებასთან დაკავშირებული პირდაპირი დანახარჯები.

ჩვეულებრივი აქციები

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირებულია, როგორც საკუთარი კაპიტალი. ზღვრული დანახარჯები პირდაპირ მიკუთვნებადია ჩვეულებრივი აქციების გამოშვებასთან და წილობრივი ოფციონები აღიარდება საკუთარი კაპიტალიდან დაქვითვის სახით, ნებისმიერი საგადასახადო ეფექტების გამოკლებით.

პრივილეგირებული აქციები

პრივილეგირებული აქციების მფლობელები უფლებამოსილი არიან მიიღონ დივიდენდები წლიური საპროცენტო განაკვეთით 10%. პრივილეგირებული აქციები საკუთარი კაპიტალის სახით არის კლასიფიცირებული, რადგან, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, დივიდენდის ნებისმიერი დაპირება უქმდება და ეფუძნება წლის მოგებას და ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებას.

საემისიო შემოსავალი

სააქციო კაპიტალის ზრდის შემთხვევაში, ნებისმიერი სხვაობა სააქციო კაპიტალის რეგისტრირებულ რაოდენობასა და ფაქტიურად მიღებული გადახდების სამართლიან ღირებულებას შორის საემისიო შემოსავალის სახით აღიარდება.

აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვი

ხელმძღვანელობის საინიციატივო გეგმის ფარგლებში, თანამშრომლები იღებენ აქციებზე დაფუძნებულ ანაზღაურებას.

თანამშრომლებისთვის მინიჭებული გადავადებული აქციების სამართლიანი ღირებულება ფასდება აქციებზე დაფუძნებულ გადახდაზე უფლების მინიჭების თარიღში და აღიარდება აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვში. გადასაცემი აქციების რაოდენობა ფასდება უფლების გადაცემის არასაბაზრო პირობებში. შეფასებები იცვლება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს და ცვლილებები აღიარდება მოგებაში ან ზარალში და აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვში.

დივიდენდები

ჯგუფის მიერ დივიდენდების გამოცხადება და გადახდა ექვემდებარება საქართველოს დადგენილ წესებსა და ნორმატიულ აქტებს. ჩვეულებრივ აქციებთან დაკავშირებული დივიდენდები აისახება გაუნაწილებელი მოგების მიკუთვნებით, ამ დივიდენდების გამოცხადების პერიოდში.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიცირება ხდება ან „სამართლიანი ღირებულებით შეფასებულ და მოგებაში ან ზარალში ასახულ“ ფინანსურ ვალდებულებებად, ან „სხვა ფინანსურ ვალდებულებებად“.

ფინანსური ვალდებულებები სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით

ფინანსური ვალდებულებები კლასიფიცირდება „სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახულის“ კატეგორიაში, როდესაც (i) ფინანსური ვალდებულება სავაჭროდ არის გამიზნული ან (ii) მისი დანიშნულებაა სამართლიანი ღირებულებით შეფასება და მოგებაში ან ზარალში ასახვა.

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული ფინანსური ვალდებულებები აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით, ხოლო ხელახალი შეფასებისას მიღებული შემოსულობა/ზარალი აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში. მოგებაში ან ზარალში აღრიცხული წმინდა შემოსულობა/ზარალი მოიცავს ფინანსურ ვალდებულებაზე გადახდილ ნებისმიერ პროცენტს და ის შესულია წმინდა შემოსავალში სხვა ფინანსური ინსტრუმენტებიდან, რომლებიც სამართლიანი ღირებულებით ფასდება და მოგებაში ან ზარალში აისახება, მოგება-ზარალის ანგარიშის მუხლში.

სხვა ფინანსური ვალდებულებები

„სხვა ფინანსური ვალდებულებები“, მათ შორის ნასესხები თანხები, გაცემული სავალო ფასიანი ქაღალდები და სხვა არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები, თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით ფასდება, რასაც აკლდება საოპერაციო დანახარჯები.

„სხვა ფინანსური ვალდებულებების“ შემდგომი შეფასება ხდება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით, ხოლო საპროცენტო ხარჯის აღიარება ხდება ეფექტური შემოსავლიანობის საფუძველზე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდი არის ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულების გაანგარიშებისა და შესაბამის პერიოდზე საპროცენტო ხარჯის განაწილების მეთოდი. თუ ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ახორციელებს ფულადი სახსრების მომავალი მოსალოდნელი გადახდების დისკონტირებას ფინანსური ინსტრუმენტების მოსალოდნელი ვადის ან, შესაბამის შემთხვევაში, უფრო ხანმოკლე პერიოდზე, საწყისი აღიარებისას არსებულ წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში „წმინდა საპროცენტო შემოსავალი“ ზემოთ.

ფინანსური ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა

ჯგუფი ფინანსური ვალდებულებების აღიარებას წყვეტს მხოლოდ ჯგუფი ვალდებულებების შესრულების, გაუქმების ან ამოწურვის შემთხვევაში. აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ და გადასახდელ საზღაურს შორის სხვაობის აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში.

როდესაც ჯგუფი არსებულ კრედიტორთან ერთ სავალო ინსტრუმენტს არსებითად განსხვავებული პირობების ინსტრუმენტში გადაცვლის, ამგვარი გადაცვლა აღირიცხება საწყისი ფინანსური ვალდებულების დაფარვის და ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარების სახით. ამის მსგავსად ჯგუფი აღრიცხავს არსებული ვალდებულების ან მისი ნაწილის არსებით მოდიფიცირებას, საწყისი ფინანსური ვალდებულების დაფარვის და ახალი ვალდებულების აღიარების სახით. კეთდება დაშვება, რომ პირობები არსებითად განსხვავებულია, თუ ახალი პირობების საფუძველზე ფულადი ნაკადების მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულება, მათ შორის ნებისმიერი საფასურის გამოკლებით განხორციელებული გადახდა და დისკონტირებული თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით, სულ მცირე 10 პროცენტით განსხვავდება თავდაპირველი ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ფულადი ნაკადების მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულებისგან.

უცხოური ვალუტა

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ჯგუფის სამუშაო ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები აღიარდება გარიგების დღეს მოქმედი გაცვლითი კურსით. ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოსთვის, უცხოურ ვალუტებში გამოხატული ფულადი მუხლების გადაყვანა ხდება ამ თარიღით მოქმედი კურსის გამოყენებით. სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული არაფულადი მუხლები, რომლებიც გამოხატულია უცხოურ ვალუტაში, იმ კურსებით გადაიყვანება, რომლებიც მოქმედებდა იმ თარიღით, როდესაც განისაზღვრა სამართლიანი ღირებულება. არაფულადი მუხლები, რომლებიც შეფასებულია პირვანდელი ღირებულებით უცხოურ ვალუტაში, არ გადაიყვანება.

წლის დასასრულის მდგომარეობით კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ჯგუფმა შემდეგი სავალუტო კურსები გამოიყენა:

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ლარი/1 აშშ დოლარი	2.7020	3.0976
ლარი/1 ევრო	2.8844	3.5040

ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები აღირიცხება პირვანდელი ღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და ნებისმიერი აღიარებული გაუფასურების ზარალი, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

ძირითადი საშუალების კომპონენტის შეცვლის ხარჯის აღიარება ხდება ამ ძირითადი საშუალების საბალანსო ღირებულებაში თუ მოსალოდნელია, რომ საწარმო მიიღებს ამ კომპონენტის თანმდევ სამომავლო ეკონომიკურ სარგებელს და თუ მისი ხარჯის სარწმუნოდ შეფასება შეიძლება. შეცვლილი კომპონენტის საბალანსო ღირებულების აღიარება წყდება. ძირითადი საშუალებების ყოველდღიური მოვლა-შენახვის ხარჯები გაწევისთანავე აისახება მოგებაში ან ზარალში.

ცვეთა ერიცხება ძირითადი საშუალების საბალანსო ღირებულებას და განკუთვნილია აქტივების ჩამოსაწერად სასარგებლო ეკონომიკური მომსახურები ვადის განმავლობაში. ცვეთის დარიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით, სასარგებლო მომსახურების ვადის შემდეგი მაჩვენებლების მიხედვით:

შენობა-ნაგებობები	30 წელი
ავტოსატრანსპორტო საშუალებები	5 წელი
ავეჯი	3-დან 6 წლამდე
IT აღჭურვილობა	3-დან 6 წლამდე
საიჯარო ქონების გაუმჯობესება	3-დან 5 წლამდე
სხვა	2-დან 6 წლამდე

საიჯარო ქონების გაუმჯობესება ამორტიზდება შესაბამისი საიჯარო აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადაზე. შეკეთება-განახლებასთან დაკავშირებული ხარჯები ირიცხება წარმოშობისას და ისინი შედის საოპერაციო ხარჯებში თუ არ არსებობს მათი კაპიტალიზაციის საფუძველი.

ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულების გადახედვა ხდება ყოველ საანგარიშგებო თარიღში, რათა შეფასდეს ხომ არ აღირიცხა ისინი მათი ანაზღაურებად ღირებულებაზე გადამეტებული ოდენობით. ანაზღაურებადი ღირებულება არის გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებასა და გამოყენების ღირებულებას შორის უდიდესი. თუ საბალანსო ღირებულება გადააჭარბებს მოსალოდნელ ანაზღაურებად ღირებულებას, აქტივები ჩამოიწერება ანაზღაურებად ღირებულებამდე; გაუფასურება აღიარდება შესაბამის პერიოდში და შედის საოპერაციო დანახარჯებში. გაუფასურების ზარალის აღიარების შემდეგ, ძირითადი საშუალებების ამორტიზაციის ხარჯი იცვლება მომავალ პერიოდებში, რათა მოხდეს აქტივების შეცვლილი საბალანსო ღირებულების გადანაწილება, მისი ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), სისტემატიურად მისი დარჩენილი სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში.

ძირითადი საშუალების ობიექტის აღიარების შეწყვეტა ხდება მისი გასხვისებისას ან მაშინ, როდესაც მისი შემდგომი გამოყენებიდან მომავალში ეკონომიკური სარგებლის მიღება აღარ არის მოსალოდნელი. ძირითადი საშუალებების მუხლის გასხვისების ან ექსპლუატაციიდან ამოღების შედეგად მიღებული შემოსულობა ან ზარალი განისაზღვრება, როგორც აქტივის გაყიდვიდან მიღებულ შემოსულობასა და მის საბალანსო ღირებულებას შორის სხვაობა და მისი აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში.

არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები, რომლებსაც სასარგებლო მომსახურების სასრული ვადა აქვთ და რომელთა შეძენაც განცალკევებით ხდება, აღირიცხება თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი ამორტიზაცია და დაგროვილი გაუფასურების ზარალი.

ამორტიზაციის აღრიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით მათი სასარგებლო მომსახურების ვადაზე. სასარგებლო გამოყენების სავარაუდო ვადები 5-დან 10 წლამდე მერყეობს.

სასარგებლო მომსახურების სავარაუდო ვადა და ამორტიზაციის მეთოდი გადაიხედება ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს და ნებისმიერი შეტანილი ცვლილების ეფექტი პერსპექტიულად აღირიცხება.

არამატერიალური აქტივები, რომლებსაც სასარგებლო მომსახურების განუსაზღვრელი ვადა აქვთ და რომელთა შეძენაც განცალკევებით ხდება, აღირიცხება თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი გაუფასურების ზარალი. არამატერიალური აქტივები გაუფასურებაზე ფასდება მაშინ, როდესაც არსებობს მათი გაუფასურების ნიშნები.

მატერიალური და არამატერიალური აქტივების გაუფასურება

ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოს ჯგუფი გადახედავს თავისი მატერიალური და არამატერიალური აქტივების საბალანსო ღირებულებებს, რომ განსაზღვროს, არსებობს თუ არა ამ აქტივების გაუფასურების ნიშნები. ასეთი ნიშნების არსებობის შემთხვევაში, ფასდება ამ აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულება იმისათვის, რომ განისაზღვროს გაუფასურების ზარალის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მასშტაბი. თუ შეუძლებელია ცალკეული აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულების განსაზღვრა, ჯგუფი აფასებს იმ ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებად ღირებულებას, რომელსაც ეს აქტივი მიეკუთვნება. თუ არსებობს განაწილების გონივრული და თანმიმდევრული საფუძველი, კორპორაციული აქტივები ასევე ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ცალკეულ ერთეულებზეც, ან სხვა შემთხვევაში, ისინი ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულების უმცირეს ჯგუფზე, რომლისთვისაც შეიძლება განისაზღვროს განაწილების გონივრული და თანმიმდევრული საფუძველი.

განუსაზღვრელი სასარგებლო მომსახურების ვადის მქონე არამატერიალური აქტივები და ის არამატერიალური აქტივები, რომლებიც გამოყენებისთვის ჯერ არ არის ხელმისაწვდომი, გაუფასურების გამოსავლენად მოწმდება მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, და აგრეთვე მაშინ, როდესაც აქტივის გაუფასურების ნიშნები არსებობს. ანაზღაურებადი ღირებულება არის გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებასა და გამოყენების ღირებულებას შორის უდიდესი. გამოყენების ღირებულების განსაზღვრისას, შეფასებული მომავალი ფულადი ნაკადების დღევანდელ ღირებულებამდე დისკონტირება ხდება დაბეგვრამდე დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ასახავს ფულის დროითი ღირებულების არსებულ საბაზრო შეფასებებს და აქტივისთვის დამახასიათებელ რისკებს, რომლისთვისაც არ დაკორექტირებულა სამომავლოდ პროგნოზირებული ფულადი ნაკადები. თუ აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) ანაზღაურებადი ღირებულება შეფასებულია მის საბალანსო ღირებულებაზე ნაკლები ოდენობით, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება მცირდება მის ანაზღაურებად ღირებულებამდე. გაუფასურების ზარალის აღიარება დაუყოვნებლივ ხდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ გაუფასურების ზარალი შემდგომში გაუქმდება, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება გაიზრდება და შეადგენს მისი ანაზღაურებადი ღირებულების გადასინჯულ ოდენობას, მაგრამ ისე, რომ გაზრდილი საბალანსო ღირებულება არ აღემატებოდეს იმ საბალანსო ღირებულებას, რომელიც განისაზღვრებოდა, წინა წლებში აქტივზე (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულზე) გაუფასურების ზარალი რომ არ ყოფილიყო აღიარებული. გაუფასურების ზარალის გაუქმების აღიარება დაუყოვნებლივ ხდება მოგებაში ან ზარალში.

დასაკუთრებული აქტივები

კონკრეტულ ვითარებებში, აქტივების დასაკუთრება ხდება დეფოლტირებული სესხების უზრუნველყოფის საგნის გამოყენების შემდეგ. ჯგუფი დასაკუთრებულ აქტივებს იყენებს დეფოლტირებული სესხით მართებული თანხების დაფარვის ფორმით და მათ მიიჩნევს შეძენილ აქტივად და ჩვეული საქმიანობის პროცესში გასაყიდად გამიზნულად.

დასაკუთრებული აქტივები თავდაპირველად აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით და შემდგომ ფასდება საბალანსო ღირებულებასა და გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებას შორის უმცირესით.

დაბეგვრა

მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადი მოიცავს მიმდინარე და გადავადებულ გადასახადს. მოგების გადასახადის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ის უკავშირდება სხვა სრული შემოსავლის ერთეულებს და პირდაპირ კაპიტალში აღიარებულ ოპერაციებს აქციონერებთან, რა შემთხვევაშიც ის აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში ან პირდაპირ კაპიტალში.

მიმდინარე გადასახადი

მიმდინარე გადასახადის ხარჯი წარმოადგენს წლის დასაბეგრ მოგებაზე ან ზარალზე მოსალოდნელი გადასახადის გადასახდელ თანხას საანგარიშგებო თარიღისთვის ძალაში შესული ან ფაქტობრივად ძალაში შესული საგადასახადო განაკვეთებისა და წინა წლებთან მიმართებით საგადასახადო დავალიანების ნებისმიერი კორექტირების მიხედვით.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (ე.წ. მოგების გადასახადის ესტონური მოდელი), რომელიც ძირითადად დაბეგვრის მომენტი დასაბეგრი მოგების მიღებიდან გადააქვს მოგების განაწილებაზე. კანონი ძალაში შევიდა 2016 წელს, მოქმედებს 2017 წლის 1 იანვრიდან დაწყებულ საგადასახადო პერიოდებზე და ეხება ყველა საწარმოს, გარდა საფინანსო დაწესებულებებისა (მაგალითად, ბანკები, სადაზღვევო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), რომლებისთვისაც კანონი თავდაპირველად ამოქმედდა 2020 წლის 1 იანვრიდან საფინანსო დაწესებულებებისთვის.

მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალი სისტემა არ გულისხმობს მოგების გადასახადიდან გათავისუფლებას, უბრალოდ მოგების გადასახადით დაბეგვრამ გადაინაცვლა მოგების მიღების მომენტიდან მისი განაწილების მომენტზე, ანუ ძირითადი საგადასახადო ობიექტი გახდა განაწილებული მოგება. საქართველოს საგადასახადო კოდექსი განაწილებულ მოგებას განმარტავს, როგორც მფლობელებისთვის დივიდენდის სახით განაწილებულ მოგებას. თუმცა, ზოგიერთი გარიგება მიიჩნევა განაწილებულ მოგებად, მაგალითად გაშლილი ხელის მანძილის პრინციპით დაკავშირებულ მხარეებთან ტრანს სასაზღვრო ოპერაციებისთვის და/ან გადასახადისგან გათავისუფლებული პირებიც მიიჩნევიან განაწილებულ მოგებად მოგების გადასახადის დეკლარაციის მიზნებისთვის. ამასთან, საგადასახადო ობიექტი მოიცავს გაწეულ ხარჯებს ან სხვა გადახდებს, რომელიც ეკონომიკურ საქმიანობასთან დაკავშირებული არ არის, უსასყიდლოდ საქონლის მიწოდებას და ზღვრულ ოდენობაზე მეტი ოდენობით გაწეულ წარმომადგენლობით ხარჯს.

დივიდენდების გადახდიდან მიღებული მოგების გადასახადი აღირიცხება, როგორც ხარჯი დივიდენდების გადახდის პერიოდში.

2023 წლის 1 იანვარს ძალაში შევიდა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მნიშვნელოვანი ცვლილებები. კონკრეტული ცვლილებები შევიდა საბანკო დაწესებულებების, საკრედიტო გაერთიანებების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების, სესხის გამცემი საწარმოების დაბეგვრის რეჟიმში, მათ შორის საპროცენტო შემოსავლის და პოტენციური ზარალის რეზერვების აღრიცხვის სტანდარტების განსაზღვრის ჩათვლით. სხვა მნიშვნელოვანი ცვლილებების თანახმად:

- მოგების გადასახადით დაბეგვრის საგანს კომერციული ბანკებისთვის, საკრედიტო გაერთიანებებისთვის, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და სესხის გამცემი საწარმოებისთვის წარმოადგენს სხვაობა კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებულ მთლიან შემოსავალსა და საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრულ დაქვითვებს შორის.

- კომერციული ბანკები, საკრედიტო გაერთიანებები და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები სესხებზე დარიცხულ პროცენტს აღიარებენ, როგორც შემოსავალს და სესხით შესაძლო ზარალის რეზერვს დაქვითავენ მთლიანი შემოსავლიდან, ფასს სტანდარტის შესაბამისად.

- მოგების გადასახადის განაკვეთი კომერციული ბანკებისთვის, საკრედიტო გაერთიანებებისთვის, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და სესხის გამცემი საწარმოებისთვის 20%-ს შეადგენს.

- კომერციული ბანკების, საკრედიტო გაერთიანებების, სადაზღვევო ორგანიზაციების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების და სესხის გამცემი საწარმოების მიერ 2023 წლის და მომდევნო პერიოდების მოგებიდან გაცემული დივიდენდები არ იბეგრება გადახდის წყაროსთან და არ უნდა იყოს შესული დივიდენდების მიმღების მთლიან შემოსავალში.

გადავადებული გადასახადი

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები აღიარდება ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის აქტივებისა და ვალდებულებების და საგადასახადო მიზნებისთვის გამოყენებული თანხების საბალანსო ღირებულებას შორის დროებით სხვაობასთან მიმართებაში.

იგი არ ეხება შემდეგი სახის დროებით სხვაობებს: საგადასახადო მიზნებისათვის გამოუქვითავი გუდვილის შემთხვევაში, აქტივებისა და ვალდებულებების საწყისი აღიარების შემთხვევაში, რომლებიც გავლენას არ ახდენენ არც საგადასახადო და არც სააღრიცხვო მოგებაზე, ასევე დროებითი სხვაობები, რომლებიც უკავშირდება ინვესტიციებს შვილობილ საწარმოებში, ფილიალებში და მეკავშირე საწარმოებში, სადაც მშობელ საწარმოს შეუძლია გააკონტროლოს დროებითი სხვაობის შემობრუნების დრო და მოსალოდნელია, რომ დროებითი სხვაობა განჭვრეტად მომავალში არ გაუქმდება. გადავადებული გადასახადის ნაშთები ფასდება საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღში მოქმედი ან არსებითად მოქმედი საგადასახადო განაკვეთებით, რომელთა გამოყენებაც იგეგმება პერიოდზე, როდესაც დროებითი სხვაობები გაუქმდება ან გამოყენებული იქნება გადატანილი საგადასახადო ზარალი.

გადავადებული საგადასახადო აქტივის აღიარება ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელია სამომავლო დასაბეგრი მოგების მიღება, საიდანაც შესაძლებელი იქნება დროებითი სხვაობების, გამოუყენებელი საგადასახადო ზარალის და კრედიტის გამოქვითვა. გადავადებული საგადასახადო აქტივები გადაფასდება ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის და მცირდება მაშინ, თუ აღარ არის სავარაუდო შესაბამისი საგადასახადო სარგებლის რეალიზება.

საოპერაციო გადასახადები

საქართველოში აგრეთვე მოქმედებს სხვადასხვა სხვა გადასახადი, რომლებიც გავლენას ახდენს ჯგუფის საქმიანობაზე. ეს გადასახადები შედის მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგების საოპერაციო ხარჯების კომპონენტში.

დასაქმებულთა გასამრჯელოები

აქციებზე დაფუძნებული გადახდასთან დაკავშირებული გარიგებები

თანამშრომლებისთვის აქციებზე დაფუძნებულ გადახდაზე უფლების მინიჭების თარიღის მდგომარეობით მინიჭებული აქციებზე დაფუძნებული გადახდების სამართლიანი ღირებულება ჩვეულებრივ აღიარდება ხარჯში, საკუთარი კაპიტალის შესაბამისი ზრდით, უფლების მინიჭების პერიოდზე. ხარჯად აღიარებული თანხა კორექტირდება იმ მინიჭებული უფლებების რაოდენობის ასასახად, რომლისთვისაც დაკავშირებული მომსახურება და არასაბაზრო შესრულების პირობები უნდა იყოს დაკმაყოფილებული, ისეთი ფორმით, რომ თავდაპირველად ხარჯში აღიარებული თანხა ეფუძნებოდეს მინიჭებული უფლებების რაოდენობას, რომელიც აკმაყოფილებს უფლების გადაცემის თარიღში შესაბამისი მომსახურების და არასაბაზრო მაჩვენებლების პირობებს. აქციებზე დაფუძნებული გადახდებისთვის, უფლების მინიჭების თარიღში წილობრივი გადახდის სამართლიანი ღირებულება ფასდება ამგვარი პირობების ასახვის მიზნით და არ არსებობს მოსალოდნელ და ფაქტობრივ შედეგებს შორის სხვაობების შესაბამისობა.

დასაქმებულთა მოკლევადიანი გასამრჯელოები

დასაქმებულთა მოკლევადიანი გასამრჯელოს ვალდებულება ფასდება არადისკონტირებულ საფუძველზე და გადაიხდება შესაბამისი მომსახურების გაწევის შემდეგ. მოკლევადიანი ფულადი ბონუსის ან მოგებაში მონაწილეობის გეგმების საფუძველზე გადასახდელ თანხებად, თუ ჯგუფს აქვს მიმდინარე სამართლებრივი ან კონსტრუქციული ვალდებულება გადაიხადოს ამგვარი თანხა დასაქმებულის მიერ გაწეული მომსახურების ასანაზღაურებლად. ამგვარი ვალდებულება შესაძლოა საიმედო სიზუსტით იქნას შეფასებული.

იჯარა

ჯგუფი აფასებს ხელშეკრულება არის ან მოიცავს თუ არა იჯარას, ხელშეკრულების ამოქმედების თარიღში. ჯგუფი აღიარებს აქტივის გამოყენების უფლებას და შესაბამის საიჯარო ვალდებულებას ყველა საიჯარო გარიგებასთან მიმართებაში, რომელშიც ის მოიჯარის როლში გამოდის, გარდა მოკლევადიანი იჯარებისა (12 თვის ან ნაკლები ვადის მქონე იჯარები) და დაბალი ღირებულების აქტივების იჯარებისა (როგორიც არის ტაბლეტები და პერსონალური კომპიუტერები, საოფისე ავეჯის მცირე ერთეულები და ტელეფონები). ამ იჯარებისთვის ჯგუფი აღიარებს საიჯარო გადასახდელებს საოპერაციო ხარჯად, წრფივი მეთოდის გამოყენებით, იჯარის ვადაზე, სანამ სხვა სქემა უფრო ზუსტად არ ასახავს საიჯარო აქტივებიდან ეკონომიკური სარგებლის მოხმარების სისტემატურობას.

საიჯარო ვალდებულება თავდაპირველად ფასდება იჯარის დაწყების თარიღში გადაუხდელი საიჯარო გადასახდელების დღევანდელი ღირებულებით, რომელიც დისკონტირდება იჯარაში ნაგულისხმევი განაკვეთის გამოყენებით. თუ ეს განაკვეთი რთულად განსასაზღვრია, ჯგუფი იყენებს ზღვრულ სასესხო განაკვეთს.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში საიჯარო ვალდებულება ცალკე მუხლად არის წარმოდგენილი.

საიჯარო ვალდებულება შემდგომში ფასდება საბალანსო ღირებულების ზრდის სახით, რათა მოხდეს საიჯარო ვალდებულებაზე დარიცხული პროცენტის ასახვა (ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით) და საბალანსო ღირებულების შემცირებით, განხორციელებული საიჯარო გადახდების ასახვის მიზნით.

ჯგუფი განმეორებით აფასებს საიჯარო ვალდებულებას (და აკეთებს აქტივის გამოყენების უფლების შესაბამის კორექტირებას) როდესაც:

- იჯარის ვადა იცვლება ან არსებობს მნიშვნელოვანი მოვლენა ან ვითარების ცვლილება, რომელიც იწვევს ცვლილებას არსებული შესყიდვის უფლებით სარგებლობის შეფასებაში, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება განმეორებით ფასდება შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირების გზით, შეცვლილი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.

- საიჯარო გადახდები იცვლება ინდექსის ან განაკვეთის ან გარანტირებული ნარჩენი ღირებულების ფარგლებში მოსალოდნელი გადახდის ცვლილების გამო, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირებით, უცვლელი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით (თუ საიჯარო გადახდები იცვლება მცოცავი საპროცენტო განაკვეთის ცვლილების გამო, რა შემთხვევაშიც გამოიყენება შეცვლილი დისკონტირების განაკვეთი).

- საიჯარო ხელშეკრულება იცვლება და საიჯარო მოდიფიკაცია არ აღირიცხება ცალკე იჯარად, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება შეცვლილი იჯარის საიჯარო ვადის საფუძველზე, შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირებით, ცვლილების თარიღში მოდიფიცირებული დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.

ჯგუფს არ განუხორციელებია ამგვარი ცვლილებები წარმოდგენილი პერიოდის განმავლობაში.

აქტივის გამოყენების უფლება წარმოადგენს შესაბამისი საიჯარო გადასახდელების თავდაპირველ შეფასებას, დაწყების თარიღში ან ამ თარიღამდე განხორციელებულ საიჯარო გადახდებს, ნებისმიერი მიღებული იჯარის წამახალისებელი გადახდების და თავდაპირველი პირდაპირი ხარჯის გამოკლებით. ისინი შემდეგ ფასდება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და გაუფასურების ზარალი.

როდესაც ჯგუფს წარმოექმნება საიჯარო აქტივის დემონტაჟის და მოხსნის, ასევე მათი განთავსების ადგილის აღდგენის ან საიჯარო აქტივის იჯარის პირობებით მოთხოვნილ მდგომარეობამდე მიყვანასთან დაკავშირებული ხარჯების დაფარვის ვალდებულება, ბასს (IAS) 37-ის საფუძველზე აღიარდება და შეფასდება შესაბამისი ანარიცხი. იმ შემთხვევაში, თუ ხარჯი აქტივის გამოყენების უფლებას უკავშირდება, ხარჯები შევა აქტივის გამოყენების შესაბამის უფლებაში, თუ ამგვარი ხარჯების გაწევა არ მოხდა მარაგების საწარმოებლად.

აქტივის გამოყენების უფლებას ცვეთა ერიცხებათ საიჯარო ვადასა და საიჯარო აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადას შორის უფრო მოკლე პერიოდზე. თუ იჯარა გადასცემს საიჯარო აქტივის საკუთრების უფლებას ან აქტივის გამოყენების უფლების თვითღირებულება ასახავს, რომ ჯგუფი მოელის შესყიდვის უფლებით სარგებლობას, შესაბამის აქტივის გამოყენების უფლებაზე ირიცხება ცვეთა საბაზისო აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში. ამორტიზაცია იწყება იჯარის ვადის დაწყების თარიღში.

აქტივის გამოყენების უფლება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ცალკე ხაზის სახით არის წარმოდგენილი.

იმის განსასაზღვრად, აქტივის გამოყენების უფლება გაუფასურებულია თუ არა, ჯგუფი ბასს (IAS) 36-ს იყენებს და აღრიცხავს ნებისმიერ გამოვლენილ გაუფასურების ზარალს, „ძირითადი საშუალებების“ პოლიტიკაში აღწერილი ფორმით.

პრაქტიკული მიდგომის სახით, ფასს (IFRS) 16 მოიჯარეს საშუალებას აძლევს ცალკე არ გამოჰყოს არა საიჯარო კომპონენტები და ამის ნაცვლად აღრიცხოს ნებისმიერი იჯარა და დაკავშირებული არა საიჯარო კომპონენტები, ინდივიდუალური გარიგების სახით. ჯგუფმა ისარგებლა ამ პრაქტიკული მიდგომით.

ჯგუფი არ არის წარმოდგენილი მეიჯარის სახით 31 დეკემბრით დასრულებული 2022 და 2021 წლების განმავლობაში.

ანარიცხები

ანარიცხების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ჯგუფს წარსული მოვლენის გამო აქვს მიმდინარე (იურიდიული თუ კონსტრუქციული) ვალდებულება, მოსალოდნელია, რომ ჯგუფს მოეთხოვება ამ ვალდებულების გასტუმრება და შესაძლებელია ვალდებულების ოდენობის სათანადო სანდოობით განსაზღვრა.

ანარიცხებად აღიარებული ოდენობა წარმოადგენს იმ თანხის ყველაზე ზუსტ შეფასებას, რომელიც საჭირო იქნება მიმდინარე ვალდებულების დასაფარად საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღისთვის, ამ ვალდებულებასთან დაკავშირებული რისკებისა და განუსაზღვრელობების გათვალისწინებით. როდესაც ანარიცხები ფასდება მიმდინარე ვალდებულების გასასტუმრებლად საჭირო ფულადი ნაკადებით, მისი საბალანსო ღირებულება არის ამ ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულება (თუ ფულის დროითი ღირებულების გავლენა მასზე არსებითია).

თუ ანარიცხების დაფარვისთვის საჭირო ეკონომიკური სარგებლის ნაწილობრივ ან მთლიანად მიღება მესამე მხარისგან არის მოსალოდნელი, მოთხოვნის აღიარება აქტივად ხდება მაშინ, როდესაც ფაქტობრივად გარანტირებულია ანაზღაურების მიღება და მოთხოვნის თანხის საიმედოდ შეფასებაა შესაძლებელია.

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ არის აღიარებული კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ანგარიშსწორების მიზნით ფულადი სახსრების გასვლის ალბათობა დაბალია. პირობითი აქტივი არ არის აღიარებული კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, და წარმოდგენილია მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის შემოსვლაა მოსალოდნელი.

უზრუნველყოფის საგანი

მომხმარებლის ვალდებულებასთან მიმართებაში ჯგუფი ისეთ უზრუნველყოფის საგანს იღებს, რომელსაც ის შესაბამისად მიიჩნევს. უზრუნველყოფის საგანი, ჩვეულებრივ, იღებს მომხმარებლის აქტივებზე გირაოს ფორმას და ჯგუფს ანიჭებს ამგვარი აქტივების მოთხოვნის უფლებას მომხმარებლის არსებულ და მომავალ ვალდებულებებთან მიმართებაში.

3 კრიტიკული მნიშვნელობის სააღრიცხვო განსჯა და შეფასების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები

ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას, რომლებიც მე-2 შენიშვნაშია აღწერილი, ჯგუფის ხელმძღვანელობას მოეთხოვება განსჯის, შეფასების და დაშვებების გამოყენება იმ აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებთან დაკავშირებით, რომლებიც სხვა წყაროებიდან მზა სახით ხელმისაწვდომი არ არის. ეს შეფასებები და მათთან დაკავშირებული დაშვებები ეყრდნობა ისტორიულ გამოცდილებას და სხვა საპროგნოზო ინფორმაციას, რომლებიც აქტუალურად მიიჩნევა. ფაქტობრივი შედეგები შესაძლოა განსხვავდებოდეს ამგვარი შეფასებებისგან.

შეფასებები და თანმდევი დაშვებები მუდმივად გადაიხედება. სააღრიცხვო შეფასების გადახედვის აღიარება ხდება იმ პერიოდში, რომელშიც მოხდა ამ შეფასების გადახედვა, თუ გადახედვა გავლენას ახდენს მხოლოდ ამ პერიოდზე, ან გადახედვის პერიოდსა და სამომავლო პერიოდებში, თუ გადახედვა გავლენას ახდენს როგორც მიმდინარე, ისე სამომავლო პერიოდებზე.

კრიტიკული მნიშვნელობის სააღრიცხვო განსჯა

ქვემოთ წარმოდგენილია ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკის გატარების პროცესში ხელმძღვანელობის მიერ განსჯის შედეგად გამოთქმული ყველა მნიშვნელოვანი მოსაზრება, გარდა იმ მოსაზრებებისა, რომელიც შეფასებებს ეყრდნობა (იხ. ქვემოთ) და რომლებიც ყველაზე მეტად მოქმედებს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ თანხებზე.

ფინანსური აქტივების კლასიფიკაცია

ბიზნესმოდელის შეფასება, რომლის ფარგლებშიც ხდება აქტივების ფლობა და შეფასება იმისა, ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხის და პროცენტის გადახდას დაუფარავ ძირითად თანხაზე. ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციის შესახებ დეტალური ინფორმაცია მოცემულია მე-2 შენიშვნაში.

შეფასების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები

ქვემოთ მოცემულია მომავალთან დაკავშირებით გაკეთებული ძირითადი დაშვებები და შეფასები და ასევე სხვა განუსაზღვრელობები საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის, რომელთა გამოც მომავალ ფინანსურ წელს შეიძლება საჭირო გახდეს მნიშვნელოვანი ცვლილების შეტანა აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი

ქვემოთ მოცემულია მნიშვნელოვანი დაშვებები, რომლებიც ხელმძღვანელობამ გამოიყენა ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკების გამოყენების პროცესში და რომლებსაც ყველაზე მნიშვნელოვანი გავლენა ჰქონდათ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვებზე:

- **მომავალზე ორიენტირებული სცენარების განსაზღვრა:** მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისას ჯგუფი იყენებს გონივრულ და მხარდამჭერ საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ეყრდნობა სხვადასხვა ეკონომიკური დრაივერების მომავალ მოძრაობასთან დაკავშირებულ დაშვებებს და ამ დრაივერების ერთმანეთზე მოქმედების წესს.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის მოსალოდნელ საპროგნოზო ინფორმაციაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- **საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა:** როგორც მე-3 შენიშვნაში აღვნიშნეთ, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასდება 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის ოდენობით 1-ლი სტადიის აქტივებისთვის, ან აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით — მე-2 და მე-3 სტადიის აქტივებისთვის. აქტივი მე-2 სტადიაში გადადის, როდესაც მისი საკრედიტო რისკი

მნიშვნელოვნად გაიზრდება საწყისი აღიარების შემდეგ. ფასს (IFRS) 9 არ განსაზღვრავს რას ნიშნავს მნიშვნელოვანი ზრდა საკრედიტო რისკში. იმის შეფასებისას, აქტივის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა, ჯგუფი ითვალისწინებს თვისებრივ და რაოდენობრივ გონივრულ და მხარდამჭერს საპროგნოზო ინფორმაციას.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის მოსალოდნელ საპროგნოზო ინფორმაციაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- **დეფოლტის ალბათობა (PD):** დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში გამოყენებულ მნიშვნელოვან შემავალ ინფორმაციას. დეფოლტის ალბათობა არის გარკვეული დროის განმავლობაში დეფოლტის დადგომის შესაძლებლობის შეფასება, რომლის დაანგარიშება მოიცავს განვლილ მონაცემებს, დაშვებებს და მომავალი ვითარებების მოლოდინებს.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის დეფოლტის ალბათობაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- **დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD):** LGD არის დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგის შეფასება. ის ეყრდნობა სხვაობას გადასახდელ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის, რომელთა მიღებასაც კრედიტორი მოელის, უზრუნველყოფის საგნიდან და კრედიტის ხარისხის გაუმჯობესებიდან წარმოშობილი ფულადი ნაკადების გათვალისწინებით.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგებში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

მნიშვნელოვანი განახლებები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მეთოდოლოგიაში

2020 წლიდან, მეთოდოლოგია, რომელიც დეფოლტის ალბათობას ითვალისწინებს, შეიცვალა; ჯგუფის დეფოლტის ალბათობის ნაცვლად, ინდივიდუალური სესხებისთვის დაანგარიშდება ერთი წლის დეფოლტის ალბათობა და არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა. მიგრაციის მატრიცის ნაცვლად ვიყენებთ ბევრად უფრო ზუსტ და თანამედროვე მეთოდს: კოქსის პროპორციული რისკის მოდელი.

შეფასების მეთოდი გაუქმდა, რადგან შეფასების არსებობის ერთადერთი მოტივი იყო სესხების დაჯგუფება კონკრეტული მახასიათებლების მიხედვით და შემდეგ დეფოლტის ალბათობის დაანგარიშება მიგრაციის მატრიცის გამოყენებით.

სტადიის გაუმჯობესების წესები მითითებული და სრულად ავტომატიზებულია. 2020 წლიდან ჯგუფმა დანერგა ხარვეზების გამოსწორების 6 და 12-თვიანი პერიოდი მე-2 და მე-3 სტადიის სესხებისთვის, შესაბამისად. ამასთან, იმავე მსესხებლების პარალელური სესხები განცალკევებით შეფასდა. ახალი მიდგომა სრულად შეესაბამება ბაზრის საუკეთესო პრაქტიკებს.

დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგებთან მიმართებაში ანაზღაურების განაკვეთი დისკონტირდება მხოლოდ დეფოლტირებული სესხების ეფექტური განაკვეთით და არა ყველა სესხისთვის, როგორც ეს ადრე კეთდებოდა. ეს ცვლილება ძალიან ლოგიკურია, რადგან დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების დაანგარიშებაში მხოლოდ დეფოლტებია გათვალისწინებული.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშების პროცესი მაქსიმალურად ავტომატიზებული გახდა; საბოლოოდ, დეფოლტის ალბათობა, ეტაპების განსაზღვრა და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშება სრულდება R-ში, რაც პროცესს მეტად უსაფრთხოს, ხოლო მონაცემებს — უფრო მარტივად გასაკონტროლებელს ხდის.

დაწვრილებითი ინფორმაციისათვის იხილეთ 26-ე შენიშვნა.

დასაკუთრებული აქტივების შეფასება

ყველა დასაკუთრებული აქტივი ფასდება თვითღირებულებასა და წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას შორის უმცირესით. ჯგუფი რეგულარულად ატარებს შიდა და გარე შეფასებებს, რათა დარწმუნდეს, რომ საბალანსო ღირებულება წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას არ აღემატება. შეფასება საბაზრო ფასების შესახებ ხელმისაწვდომ ინფორმაციას ეფუძნება, დასაკუთრებული უძრავი ქონების ერთი კვადრატული მეტრის საბაზრო ფასის მიხედვით.

ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი შეფასება

როგორც 24-ე შენიშვნაშია აღწერილი, ჯგუფი იყენებს შეფასების მეთოდებს, რომლებიც მოიცავს ამოსავალ მონაცემებს, რომლებიც, თავის მხრივ არ ეფუძნება ემპირიულ საბაზრო მონაცემებს, კონკრეტული ტიპის ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად. 24-ე შენიშვნაში მოცემულია დეტალური ინფორმაცია ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრაში გამოყენებული მნიშვნელოვანი დაშვებები, ასევე ამ დაშვებებისთვის მგრძნობელობის დეტალური ანალიზი. ჯგუფის ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ შერჩეული შეფასების მეთოდები და გამოყენებული დაშვებები შესაბამისია ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისთვის.

წინა წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების რეკლასიფიკაცია

4

2022 წელს ჯგუფმა განახორციელა უცხოური ვალუტით ვაჭრობის წმინდა შემოსავლის/ (ხარჯის) რეკლასიფიკაცია „წმინდა საკომისიო შემოსავლიდან“ „საკურსო სხვაობით განპირობებულ წმინდა შემოსულობად/(ზარალად)“. ამ ოპერაციების ხასიათის გათვალისწინებით, ამგვარი წარდგენა მეტად შესაბამისია და გაზრდის ჯგუფის აუდიტირებული წლიური კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების გაგებას და სიცხადეს.

შედარებადი რიცხვების წარდგენა შეიცვალა მიმდინარე პერიოდის თანხების წარდგენის მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად. რეკლასიფიკაციის ეფექტი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ თარიღით დასრულებული წლის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე შემდეგი იყო:

კონსოლიდირებული მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება	ადრე ანგარიშგებული	რეკლასიფიკაცია	საბოლოო წარდგენა
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	7,569	(15,422)	(7,853)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი/(ხარჯი)	(14,980)	15,422	442

ინდივიდუალური მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება	ადრე ანგარიშგებული	რეკლასიფიკაცია	საბოლოო წარდგენა
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	7,568	(15,422)	(7,854)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი/(ხარჯი)	(14,980)	15,422	442

5 ფასს სტანდარტების ცვლილებები, რომლებიც კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში წარმოდგენილ თანხებზე მოქმედებენ

მიმდინარე წელს ჯგუფმა გამოიყენა ფასს სტანდარტების და საბჭოს მიერ გამოცემული ინტერპრეტაციების ქვემოთ მითითებული ცვლილებები, რომლებიც ძალაშია 2022 წლის 1 იანვრით ან ამ თარიღის შემდეგ დაწყებული ყოველწლიური პერიოდისთვის. მათ მიღებას რაიმე სახის არსებითი გავლენა არ ჰქონია განმარტებით შენიშვნებზე ან წინამდებარე კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში აღრიცხულ თანხებზე.

ფასს (IFRS) 3-ის ცვლილება „კონცეპტუალური მიდგომა“

ჯგუფმა მიმდინარე წელს პირველად მიიღო ფასს (IFRS) 3-ის („საწარმოთა გაერთიანება“) ცვლილება. ამ ცვლილებით ფასს (IFRS) 3 ითვალისწინებს 2018 წლის კონცეპტუალურ ჩარჩოს 1989 წლის ჩარჩოს ნაცვლად. ფასს (IFRS) 3-ს ასევე დაემატა მოთხოვნა, რომ ბასს (IAS) 37-ის („ანარიცხები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები“) ფარგლებში მყიდველი იყენებს ბასს (IAS) 37-ს, რათა განსაზღვროს შეძენის თარიღში მიმდინარე ვალდებულებები წარმოიქმნა თუ არა განვლილი მოვლენის შედეგად. მოსაკრებლისთვის, რომელიც შედის ფასიკ (IFRIC) 21-ის („მოსაკრებელი“) ფარგლებში, შემძენი იყენებს IFRIC 21-ს, რათა დადგინდეს, მოხდა თუ არა სავალდებულო მოვლენა, რომელიც წარმოშობს გადასახადის გადახდის ვალდებულებას, მოხდა შეძენის თარიღისთვის.

„ძირითადი საშუალებები: შემოსავალი დანიშნულებისამებრ გამოყენებამდე“ — ბასს (IAS) 16-ის ცვლილება

ჯგუფმა მიმდინარე წელს პირველად მიიღო ბასს (IAS) 16 ის („ძირითადი საშუალებები“) ცვლილება. ეს ცვლილება კრძალავს ძირითადი საშუალებებიდან ნებისმიერი შემოსულობის ღირებულებიდან დაქვითვას ისეთი მუხლების გაყიდვაზე, რომლის წარმოება ხდება მანამდე, სანამ ეს აქტივი გამოსაყენებლად იქნება ხელმისაწვდომი, ე.ი. შემოსულობა აქტივის ხელმძღვანელობისთვის საჭირო ადგილზე და მდგომარეობაში მოსაყვანად. ამის შემდეგ, საწარმო აღიარებს ამგვარი გაყიდვებიდან შემოსულობას და დაკავშირებულ დანახარჯებს მოგებაში ან ზარალში. საწარმო ამ მუხლების თვითღირებულებას აფასებს ბასს (IAS) 2-ის („მარაგები“) შესაბამისად.

ცვლილებები ასევე განმარტავენ შემდეგის მნიშვნელობას ‘ტესტირება იმისა, არის თუ არა აქტივი ფუნქციონირებადი ქონება’. ბასს (IAS) 16 ამას განსაზღვრავს, როგორც შეფასება იმისა, აქტივის ტექნიკური და ფიზიკური მაჩვენებლები უზრუნველყოფს მის გამოყენებას წარმოებაში ან საქონლის ან მომსახურებების მიწოდებაში, საიჯარო ან სხვა ადმინისტრაციული მიზნებისთვის.

თუ განცალკევებით არ არის წარმოდგენილი სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში, ფინანსური ანგარიშგების მოგება-ზარალში მოცემული უნდა იყოს შემოსავლის და გაწეული ხარჯის ოდენობა, რომელიც უკავშირდება წარმოებულ ერთეულებს და არ წარმოადგენს საწარმოს ჩვეული საქმიანობის პროდუქტს და რომლის ერთეულ(ებ)ი სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში მოიცავს ამგვარ შემოსულობას და ხარჯს.

ბასს (IAS) 37-ის ცვლილება „წამგებიანი ხელშეკრულებები — ხელშეკრულების შესრულების ხარჯი“

ჯგუფმა მიმდინარე წელს პირველად მიიღო ბასს (IAS) 37 ის ცვლილება. ცვლილებები მიუთითებს, რომ ხელშეკრულების შესრულების თვითღირებულება შედგება ხელშეკრულებასთან პირდაპირ დაკავშირებული დანახარჯებისაგან. ხელშეკრულებასთან პირდაპირ დაკავშირებული დანახარჯები მოიცავს ამ ხელშეკრულების შესრულების ზღვრულ დანახარჯებს (მაგალითად, პირდაპირი შრომა და მასალები) და სხვა დანახარჯების გადანაწილებას (მაგალითად ამორტიზაციის ხარჯის გადანაწილება ძირითადი საშუალებების მუხლზე, რომელიც ხელშეკრულების შესასრულებლად გამოიყენება).

ფასს სტანდარტების ყოველწლიური გაუმჯობესებების 2018-2021 წლების ციკლი

მიმდინარე წელს ჯგუფმა პირველად მიიღო ცვლილებები, რომლებიც შესულია ფასს სტანდარტების ყოველწლიური გაუმჯობესებების 2018-2021 წლების ციკლში. ეს ყოველწლიური გაუმჯობესებები მოიცავს ოთხი სტანდარტის ცვლილებას.

ფასს (IFRS) 1 „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების პირველად გამოყენება“
ეს ცვლილება დამატებით შეღავათს ანიჭებს შვილობილ საწარმოს, რომელიც პირველად და მშობელ საწარმოზე გვიან იყენებს ფასს სტანდარტებს, დაგროვილი საკურსო სხვაობების აღრიცხვასთან მიმართებით. ამ ცვლილების შედეგად, შვილობილ საწარმოს, რომელიც ფასს (IFRS) 1:D16(ა)-ში განსაზღვრული გათავისუფლების უფლებით სარგებლობს, შეუძლია ყველა უცხოური ოპერაციის დაგროვილი საკურსო სხვაობები შეაფასოს საბალანსო ღირებულებით, რაც შესული იქნება მშობელი საწარმოს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, მშობელი საწარმოს ფასს სტანდარტებზე გადასავლის თარიღის გათვალისწინებით, თუ ცვლილებები განხორციელება კონსოლიდაციის პროცედურისთვის და იმ საწარმოთა გაერთიანებაზე ეფექტით, რომელშიც მშობელ საწარმოს შვილობილი საწარმო ჰყავს შეძენილი. მსგავსი არჩევანი ნაგულისხმევია მეკავშირე საწარმოსთან და ერთობლივ საწარმოსთან მიმართებით, რომლებიც იყენებენ გათავისუფლების უფლებას ფასს (IFRS) 1:D16(ა) საფუძველზე.

ფასს (IFRS) 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები“
ცვლილება განსაზღვრავს, რომ ფინანსური ვალდებულების აღიარების შეწყვეტის შეფასებაში ‘10-პროცენტიანი’ ტესტის გამოყენებისას, საწარმო იყენებს მხოლოდ საწარმოსა (მსესხებელი) და გამსესხებელს შორის განხორციელებულ გადახდებს, მათ შორის სხვა საწარმოს ან გამსესხებლის მიერ სხვა პირის სახელით გადახდილ საზღაურს.

ფასს (IFRS) 16 „იჯარა“
ცვლილება აუქმებს საიჯარო გაუმჯობესებების ილუსტრირების მოთხოვნას.

ბუღალტრული აღრიცხვის ახალი ინტერპრეტაციები

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების გამოცემის თარიღისთვის ჯგუფს არ გამოუყენებია შემდეგი ახალი და გადახედილი ფასს (IFRS) სტანდარტები, რომლებიც გამოცემულია, მაგრამ ძალაში არ არის შესული:

ფასს (IFRS) 17 (ფასს (IFRS) 17-ის 2020 წლის ივნისის და 2021 წლის დეკემბრის ცვლილების ჩათვლით)	„სადაზღვევო ხელშეკრულებები“
ფასს (IFRS) 10-ის და ბასს (IAS) 28 ცვლილება	„აქტივების გაყიდვა ან კაპიტალში შეტანა ინვესტორსა და მის მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოს შორის“
ბასს (IAS) 1-ის ცვლილება	„ვალდებულებების მოკლევადიანად და გრძელვადიანად კლასიფიცირება“
ბასს (IAS) 1-ის ცვლილება და განცხადება 2 ფასს-ების გამოყენების პრაქტიკის შესახებ.	„სააღრიცხვო პოლიტიკის განმარტებითი შენიშვნები“
ბასს (IAS) 8-ის ცვლილება	„სააღრიცხვო შეფასების განმარტება“
ბასს (IAS) 12-ის ცვლილება	„ერთი გარიგებიდან წარმოშობილი აქტივებსა და ვალდებულებებთან დაკავშირებული გადავადებული გადასახადი“

ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ ზემოთ მითითებული სტანდარტების მიღებას არსებითი გავლენა ექნება ჯგუფის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებზე მომავალ პერიოდებში.

6 წმინდა საპროცენტო შემოსავალი

	2022	2021
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გაანგარიშებული საპროცენტო შემოსავალი:		
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	97,596	89,517
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	92	54
ინვესტიცია იჯარებში	3,371	1,245
სხვა შემოსავალი	2,028	1,088
	103,087	**91,904**
სხვა საპროცენტო შემოსავალი:		
შემოსავალი ჯარიმებიდან	4,766	3,220
სულ საპროცენტო შემოსავალი ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებიდან	**107,853**	**95,124**
საპროცენტო ხარჯები		
ნასესხები სახსრები	(35,677)	(30,822)
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	(157)
საიჯარო ვალდებულება	(611)	(765)
	(36,288)	**(31,744)**
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	**71,565**	**63,380**

7 საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)

	2022	2021
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	20,846	7,569
უცხოური ვალუტით ვაჭრობის წმინდა ხარჯი	(15,299)	(15,422)
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	**5,547**	**(7,853)**

8 წმინდა საკომისიო შემოსავალი

	2022	2021
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი		
სესხთან დაკავშირებული სხვა მომსახურებები	1,058	158
ფულადი გზავნილები	649	541
კომუნალური მომსახურების გადახდა	42	41
სხვა საკომისიო შემოსავალი	61	-
	1,810	**740**
საკომისიო ხარჯი		
სხვა საკომისიო ხარჯი	(374)	(298)
	(374)	**(298)**
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	**1,436**	**442**

9 სხვა არასაოპერაციო ხარჯები

	2022	2021
კომუნალური მომსახურება და კავშირგაბმულობა	1,828	1,694
პროგრამული უზრუნველყოფის ტექნიკური მხარდაჭერა და მომსახურება	1,309	1,581
სახარჯი მასალები და საოფისე აღჭურვილობა	870	698
იურიდიული და სხვა პროფესიული მომსახურება	802	695
საბანკო ხარჯები	741	741
დაზღვევა	685	443
საწევრო საფასური	659	642
მოკლევადიან იჯარასთან და დაბალფასიან ერთეულებთან დაკავშირებული ხარჯი	483	166
საწვავი და ტრანსპორტირება	453	262
მარკეტინგი და რეკლამა	415	421
გადასახადი, მოგების გადასახადის გარდა	318	692
მივლინება	280	104
რემონტი და ტექმომსახურება	210	186
უზრუნველყოფა	180	184
ზარალი სხვა აუნაზღაურებელ აქტივებზე	177	310
დასაქმებულ პირთა რეკრუტირება და სწავლება	145	79
ქველმოქმედება	80	-
სხვა	1,001	890
	10,636	**9,788**

10 დაბეგვრა

	2022	2021
მიმდინარე წლის გადასახადის ხარჯი	1,374	2,074
	1,374	**2,074**
მოძრაობა გადავადებულ საგადასახადო აქტივებსა და ვალდებულებებში დროებითი სხვაობების წარმოქმნისა ან/და გაუქმების გამო	(1,606)	929
სულ მოგების გადასახადის (სარგებელი)/ხარჯი	**(232)**	**3,003**

31 დეკემბრით დასრულებული 2022 და 2021 წლებისთვის მოქმედი მოგების გადასახადის განაკვეთია 15%. როგორც მე-2 შენიშვნაში განვიხილეთ, 2023 წლიდან მოგების გადასახადის განაკვეთი 20%-მდე გაიზრდება.

31 დეკემბრით დასრულებული წლის ეფექტური საგადასახადო განაკვეთის შეჯერება:

	2022	2021
მოგება დაბეგვრამდე	**7,643**	**6,183**
მოგების გადასახადი კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადის განაკვეთით (2022 წ.: 15%; 2021 წ.: 15%)	1,146	927
არაღიარებული გადავადებული გადასახადი	-	871
საგადასახადო კანონმდებლობაში შესული ცვლილების ეფექტი	(1,528)	-
საგადასახადო ეფექტი მუდმივ სხვაობებზე	150	1,205
სულ მოგების გადასახადის (სარგებელი)/ხარჯი	**(232)**	**3,003**

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებს შორის დროებითი განსხვავებები და საგადასახადო მიზნებისათვის გამოყენებული თანხები წარმოშობს წმინდა გადავადებულ საგადასახადო აქტივებს 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

2022 წელს საქართველოს პარლამენტმა გააუქმა ადრე გამოცხადებული გადასვლა „ესტონურ მოდელზე“ საბანკო და მიკროსაფინანსო სექტორისთვის. ამასთან, 2023 წლიდან მოგების გადასახადის სავალდებულო საგადასახადო განაკვეთი 15%-დან 20%-მდე გაიზარდა. 2022 წელს შეცვლილი საგადასახადო განაკვეთი გავრცელდა ყველა აქტივსა და ვალდებულებაზე, გარდა მომხმარებლებზე გაცემული სესხებისა, რამაც გამოიწვია გადავადებული საგადასახადო აქტივის 657 ათასი ლარით ზრდა.

მოძრაობა დროებით სხვაობაში 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში წარმოდგენილია ქვემოთ:

	2022 წლის 1 იანვარი	მოგება-ზარალში აღიარებული თანხა	საგადასახადო კანონმდებლო-ბაში შესული ცვლილების ეფექტი	2022 წლის 31 დეკემბერი
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	1,544	(256)	1,364	2,652
ძირითადი საშუალებები	63	(19)	15	59
აქტივის გამოყენების უფლება	-	(1,222)	(408)	(1,630)
არამატერიალური აქტივები	119	72	64	255
ნასესხები სახსრები	(312)	296	(5)	(21)
საიჯარო ვალდებულება	125	1,093	406	1,624
სხვა ვალდებულებები	160	114	92	366
წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივი	**1,699**	**78**	**1,528**	**3,305**

	2021 წლის 1 იანვარი	მოგება-ზარალში აღიარებული თანხა	2021 წლის 31 დეკემბერი
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	2,080	(536)	1,544
ძირითადი საშუალებები	8	55	63
არამატერიალური აქტივები	17	102	119
სხვა აქტივები	18	(18)	-
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	(148)	148	-
ნასესხები სახსრები	347	(659)	(312)
საიჯარო ვალდებულება	182	(57)	125
სხვა ვალდებულებები	124	36	160
	2,628	**(929)**	**1,699**

11 ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ნაღდი ფული	14,212	13,502
საბანკო ნაშთები	13,600	5,625
მთლიანი ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	**27,812**	**19,127**

ჯგუფის არცერთი ნაშთი არ არის ვადაგადაცილებული. ბანკში არსებული ნაშთებისთვის ზარალის რეზერვი არ აღიარებულა, მისი მოკლევადიანი ხასიათის გამო. ჯგუფის ბანკში არსებული ნაშთები მოიცავს მიმდინარე ანგარიშებს ქართულ ბანკებში და ისინი გამოიყენება ჯგუფის ყოველდღიური საქმიანობებისთვის.

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ბანკში არსებული ნაღდი ფულის ნაშთები განთავსებულია ბანკებში, რომლებსაც ფიტჩის სარეიტინგო სააგენტოს მიერ მინიჭებული აქვთ B (მოკლევადიანი) და BB- (გრძელვადიანი) რეიტინგი.

12 მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები		
წარმოებული ფინანსური აქტივები		
სავალუტო სვოპის ხელშეკრულებები	-	103
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	**-**	**103**

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები		
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები		
უცხოური ვალუტის ფორვარდული ხელშეკრულებები	-	185
სავალუტო სვოპის ხელშეკრულებები	8,032	3
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინან სური ვალდებულებები	**8,032**	**188**

მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები მოიცავს უცხოური ვალუტის ხელშეკრულებებს.

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე 17,389 ათასი ლარისა და 4,620 ათასი ლარის ოდენობით, შესაბამისად, წარმოადგენს ჯგუფის მოგებაზე ამ გარიგებების წმინდა გავლენას. ეს თანხები მოიცავს საოპერაციო დანახარჯებს, ანუ ნებისმიერ საზღაურს ან პროცენტს, რომლებიც ამ ჰეჯირების ინსტრუმენტს ერიცხება, ასევე კორექტირების ეფექტს მათი სამართლიანი ღირებულების განსასაზღვრად.

სავალუტო სვოპები

ჯგუფი ბანკებისგან იმავე ბანკში უცხოურ ვალუტაში შესრულებული ანაბრებით უზრუნველყოფილი საკომპენსაციო სესხების არაწარმოებულ გარიგებებს წარმოებულ ინსტრუმენტებში აერთიანებს, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ გარიგებები (ანაბრის განთავსება და სესხის აღება) არსებითად წარმოებულ ინსტრუმენტს წარმოქმნის. დასკვნა შემდეგ ინდიკატორებს ეფუძნება:

- ისინი ფორმდება ერთდროულად და ერთმანეთის გათვალისწინებით;
- მათ ერთი და იგივე კონტრაჰენტი ჰყავთ;
- ისინი ერთსა და იმავე რისკთან არიან დაკავშირებული;
- არ არსებობს აშკარა ეკონომიკური საჭიროება ან არსებითი ბიზნეს მიზანი გარიგებების ცალკე სტრუქტურიზაციისთვის, რომელიც ვერ განხორციელდება ერთ გარიგებაში;
- არსებობს თავდაპირველი წმინდა ინვესტიცია, რომელიც უფრო ნაკლებია, ვიდრე სხვა სახის ინვესტიცია, რომელიც ანალოგიურად რეაგირებს მსგავს ცვლილებებზე საბაზრო ფაქტორებისა და სამომავლო გეგმებიდან გამომდინარე.

უცხოური ვალუტის ფორვარდული ხელშეკრულებები

ფორვარდი არის გარიგება ორ მხარეს შორის, რომ გაცვალონ ფულადი ნაკადები საამისოდ შეთანხმებული დროითი ინტერვალისა და თანხების გათვალისწინებით.

უცხოური ვალუტის ფორვარდულ ოპერაციებში ჯგუფი იხდის თანხის გარკვეულ ოდენობას ერთ ვალუტაზე და იღებს გარკვეულ ოდენობას მეორე ვალუტაში. სავალუტო ფორვარდები ერთიანად იფარება.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი აღწერს არადისკონტირებული სახელშეკრულებო თანხების ნაშთებს, რომელთაც 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გარკვეული დრო რჩებათ საკონტრაქტო დაფარვის ვადამდე. ქვემოთ წარმოდგენილი უცხოური ვალუტის თანხების გადაფასება ხდება საანგარიშგებო თარიღისთვის არსებული კურსით. იმ ხელშეკრულებებზე მიღებული არარეალიზებული შემოსულობა და ზარალი, რომელთა ვადაც არ იყო დასრულებული, აისახება მოგება-ზარალში და მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსური აქტივებსა და ვალდებულებებზე, ვითარებიდან გამომდინარე.

პირობითი თანხა

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
აშშ დოლარის გაყიდვა ლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	-	180,854
3-დან 12 თვემდე	134,830	-
	134,830	**180,854**
აშშ დოლარის გაყიდვა ევროს ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	2,162	-
	2,162	**-**
ლარის გაყიდვა შვეიცარიული ფრანკის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	-	2,026
	-	**2,026**

13

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ძირითადი თანხა	390,322	351,943
დარიცხული პროცენტი	12,235	9,998
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(13,762)	(14,000)
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**388,795**	**347,941**
ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:		
მიკრო ბიზნეს-სესხები	94,596	71,869
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	81,955	68,052
სამომხმარებლო სესხები	75,165	54,469
განვადებები	47,571	48,879
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	44,775	53,424
სალომბარდო სესხები	36,006	37,025
იპოთეკური სესხები	22,489	28,223
სულ საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**402,557**	**361,941**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(13,762)	(14,000)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**388,795**	**347,941**

მომხმარებლებზე გაცემული ყველა სესხი ამორტიზებული ღირებულებით ფასდება. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ჯამდება ერთგვაროვანი პროდუქტის ჯგუფების მიხედვით, როდესაც თითოეულ ჯგუფში სესხები მსგავსი მახასიათებლებით ხასიათდება, მათი მაჩვენებლების, დაკავშირებული რისკებისა და საბაზისო ბიზნეს პროცესების გათვალისწინებით.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია სასესხო პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება ამორტიზებული ღირებულებით
საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები:			
მიკრო ბიზნეს-სესხები	94,596	(2,699)	91,897
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	81,955	(6,091)	75,864
სამომხმარებლო სესხები	75,165	(1,648)	73,517
განვადებები	47,571	(371)	47,200
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	44,775	(2,473)	42,302
სალომბარდო სესხები	36,006	(139)	35,867
იპოთეკური სესხები	22,489	(341)	22,148
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**402,557**	**(13,762)**	**388,795**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია სასესხო პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება ამორტიზებული ღირებულებით
საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები:			
მიკრო ბიზნეს-სესხები	71,869	(3,038)	68,831
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	68,052	(4,638)	63,414
სამომხმარებლო სესხები	54,469	(1,891)	52,578
განვადებები	48,879	(956)	47,923
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	53,424	(3,113)	50,311
სალომბარდო სესხები	37,025	(96)	36,929
იპოთეკური სესხები	28,223	(268)	27,955
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**361,941**	**(14,000)**	**347,941**

მოძრაობა სესხის გაუფასურების რეზერვში 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2022			
	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	**მე-2 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	**მე-3 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	**სულ**
ნაშთი წლის დასაწყისში	**3,090**	**3,306**	**7,604**	**14,000**
ახალი სესხები	6,525	-	-	6,525
12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	136	(136)	-	-
არაგაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	(4,855)	5,776	(921)	-
გაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	-	(5,090)	5,090	-
დაფარული სესხები	(1,685)	(554)	(794)	(3,033)
გაყიდული სესხები	(15)	(247)	7,692	7,430
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	(2)	(74)	(8,232)	(8,308)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	26	97	3,222	3,345
ცვლილებები საკრედიტო რისკში	1,152	215	(8,275)	(6,908)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	711	711
ნაშთი წლის ბოლოს	**4,372**	**3,293**	**6,097**	**13,762**

შესაბამისი მოძრაობა მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2022			
	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	**მე-2 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	**მე-3 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	**სულ**
ნაშთი წლის დასაწყისში	**288,704**	**61,406**	**11,831**	**361,941**
ახალი სესხები	242,446	-	-	242,446
12- თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	1,221	(1,221)	-	-
არაგაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	(43,329)	45,492	(2,163)	-
გაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	-	(8,529)	8,529	-
დაფარული სესხები	(166,208)	(27,030)	(8,845)	(202,083)
გაყიდული სესხები	(1,033)	(1,335)	7,659	5,291
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	(2)	(74)	(8,232)	(8,308)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	26	97	3,222	3,345
საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი	(60)	(13)	(2)	(75)
ნაშთი წლის ბოლოს	**321,765**	**68,793**	**11,999**	**402,557**

მოძრაობა სესხის გაუფასურების რეზერვში 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2021			
	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	**მე-2 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	**მე-3 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	**სულ**
ნაშთი წლის დასაწყისში	**3,636**	**3,295**	**6,515**	**13,446**
ახალი სესხები	5,576	-	-	5,576
12- თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	326	(326)	-	-
არაგაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	(4,923)	3,416	1,507	-
გაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	-	(3,395)	3,395	-
დაფარული სესხები	(1,940)	(693)	(719)	(3,352)
გაყიდული სესხები	129	55	3,692	3,876
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	-	(2)	(6,720)	(6,722)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	160	8	3,688	3,856
ცვლილებები საკრედიტო რისკში	126	948	(1,896)	(822)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	(1,860)	(1,860)
საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი	-	-	2	2
ნაშთი წლის ბოლოს	**3,090**	**3,306**	**7,604**	**14,000**

შესაბამისი მოძრაობა მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2021			
	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	**მე-2 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	**მე-3 სტადია** არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	**სულ**
ნაშთი წლის დასაწყისში	**256,460**	**62,049**	**10,817**	**329,326**
ახალი სესხები	220,404	-	-	220,404
12- თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	3,483	(3,483)	-	-
არაგაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	(48,912)	49,846	(934)	-
გაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	-	(7,520)	7,520	-
დაფარული სესხები	(142,981)	(39,539)	(6,230)	(188,750)
გაყიდული სესხები	129	55	3,692	3,876
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	-	(2)	(6,720)	(6,722)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	160	8	3,688	3,856
საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი	(39)	(8)	(2)	(49)
ნაშთი წლის ბოლოს	**288,704**	**61,406**	**11,831**	**361,941**

გაუფასურების რეზერვი 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის მოიცავს პორტფელის გასვლით წარმოშობილ ზარალს 9,696 ათასი ლარის ოდენობით.

2022 წლის გაყიდული სესხები მოიცავს აქტიური და ადრე ჩამოწერილი სესხების გასვლას, ხოლო გაყიდული სესხები 2021 წლისთვის მოიცავს მხოლოდ ჩამოწერილი სესხების გაყიდვას.

წმინდა ინვესტიცია იჯარებში

14

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია საინვესტიციო სექტორის მიხედვით 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	**ზარალის რეზერვი**	**საბალანსო ღირებულება**
ინვესტიცია იჯარებში:			
მშენებლობა	3,215	(94)	3,121
ვაჭრობა	1,364	(12)	1,352
სამომხმარებლო	1,312	(19)	1,293
ტრანსპორტირება და ლოგისტიკა	1,054	(21)	1,033
მომსახურება	1,026	(13)	1,013
სოფლის მეურნეობა	708	(39)	669
წარმოება	654	(6)	648
სილამაზე და ჯანდაცვა	546	(7)	539
უძრავი ქონების განვითარება	117	(1)	116
ტურიზმი	27	(1)	26
მეცნიერება და განათლება	11	-	11
სასტუმრო, სარესტორნო და კვების ინდუსტრია	4	-	4
სხვა	16	-	16
მთლიანი ინვესტიცია იჯარებში	**10,054**	**(213)**	**9,841**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია საინვესტიციო სექტორის მიხედვით 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალან-სო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება
ინვესტიცია იჯარებში:			
მშენებლობა	1,331	(15)	1,316
ვაჭრობა	717	(32)	685
სამომხმარებლო	241	(1)	240
ტრანსპორტირება და ლოგისტიკა	718	(11)	707
მომსახურება	1,089	(29)	1,060
სოფლის მეურნეობა	553	(3)	550
წარმოება	452	(3)	449
სილამაზე და ჯანდაცვა	484	(6)	478
უძრავი ქონების განვითარება	44	(3)	41
ტურიზმი	35	-	35
მეცნიერება და განათლება	-	-	-
სასტუმრო, სარესტორნო და კვების ინდუსტრია	13	-	13
სხვა	89	(1)	88
მთლიანი ინვესტიცია იჯარებში	**5,766**	**(104)**	**5,662**

ძირითადი საშუალებები 15

	შენობა-ნაგე-ბობები	ავტოსა-ტრანს-პორტო საშუალე-ბები	ავეჯი	IT აღჭურ-ვილობა	საიჯარო გაუმჯობე-სებები	სხვა	სულ
დანახარჯები							
2022 წლის 1 იანვარს	105	1,189	1,340	5,116	6,577	4,166	18,493
შესყიდვები	-	5	58	1,223	263	190	1,739
გასვლები	-	-	(20)	(251)	(279)	(94)	(644)
2022 წლის 31 დეკემბერს	**105**	**1,194**	**1,378**	**6,088**	**6,561**	**4,262**	**19,588**
დაგროვილი ცვეთა							
2022 წლის 1 იანვარს	(49)	(904)	(1,134)	(3,001)	(5,559)	(3,569)	(14,216)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(4)	(115)	(118)	(777)	(549)	(322)	(1,885)
გასვლების ელიმინირება	-	-	20	100	273	92	485
2022 წლის 31 დეკემბერს	**(53)**	**(1,019)**	**(1,232)**	**(3,678)**	**(5,835)**	**(3,799)**	**(15,616)**
საბალანსო ღირებულება							
2022 წლის 31 დეკემბერს	**52**	**175**	**146**	**2,410**	**726**	**463**	**3,972**

დანახარჯები							
2021 წლის 1 იანვარს	105	1,184	1,306	4,511	6,299	4,220	17,625
შესყიდვები	-	5	39	655	278	150	1,127
გასვლები	-	-	(5)	(50)	-	(204)	(259)
2021 წლის 31 დეკემბერს	**105**	**1,189**	**1,340**	**5,116**	**6,577**	**4,166**	**18,493**
დაგროვილი ცვეთა							
2021 წლის 1 იანვარს	(44)	(781)	(983)	(2,393)	(4,872)	(3,203)	(12,276)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(5)	(123)	(156)	(655)	(687)	(380)	(2,006)
გასვლების ელიმინირება	-	-	5	47	-	14	66
2021 წლის 31 დეკემბერს	**(49)**	**(904)**	**(1,134)**	**(3,001)**	**(5,559)**	**(3,569)**	**(14,216)**
საბალანსო ღირებულება							
2021 წლის 31 დეკემბერს	**56**	**285**	**206**	**2,115**	**1,018**	**597**	**4,277**

სხვა ძირითადი საშუალებები უმეტესად მოიცავს უსაფრთხოების სისტემებსა და გენერატორებს. 2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სრულად ამორტიზებულმა ერთეულებმა შესაბამისად შეადგინა 11,364 ათასი ლარი და 9,489 ათასი ლარი. 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების განმავლობაში ძირითადი საშუალებების შეძენასა თუ მშენებლობასთან დაკავშირებით ნასესხები სახსრების დანახარჯების კაპიტალიზაცია არ მომხდარა.

აქტივის გამოყენების უფლება და საიჯარო ვალდებულებები 16

	შენობა-ნაგებობები და ოფისები	ავტოსატრანსპორტო საშუალებები	სულ
დანახარჯები			
ნაშთი 2022 წლის 1 იანვარს	14,010	1,483	15,493
შესყიდვები	2,564	65	2,629
გაუქმებები	-	(106)	(106)
იჯარების მოდიფიცირება	997	-	997
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	**17,571**	**1,442**	**19,013**
ცვეთა			
ნაშთი 2022 წლის 1 იანვარს	(6,245)	(953)	(7,198)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(3,401)	(262)	(3,663)
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	**(9,646)**	**(1,215)**	**(10,861)**
საბალანსო ღირებულება 2022 წლის 31 დეკემბერს	**7,925**	**227**	**8,152**

	შენობა-ნაგებობები და ოფისები	ავტოსატრანსპორტო საშუალებები	სულ
დანახარჯები			
ნაშთი 2021 წლის 1 იანვარს	13,813	1,047	14,860
შესყიდვები	178	510	688
გაუქმებები	(33)	(74)	(107)
იჯარების მოდიფიცირება	52	-	52
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	**14,010**	**1,483**	**15,493**
ცვეთა			
ნაშთი 2021 წლის 1 იანვარს	(2,893)	(658)	(3,551)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(3,352)	(295)	(3,647)
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	**(6,245)**	**(953)**	**(7,198)**
საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 31 დეკემბერს	**7,765**	**530**	**8,295**

2022 და 2021 წლებში მოძრაობა საიჯარო ვალდებულებებში იყო შემდეგი:

	2022	2021
ნაშთი 1 იანვარს	9,127	12,522
შესყიდვები	2,629	688
გაუქმებები	(111)	(116)
მოდიფიცირება	997	52
საპროცენტო ხარჯი	611	765
საკურსო სხვაობით განპირობებული შემოსულობა	(897)	(486)
საიჯარო პროცენტის დაფარვა	(675)	(777)
იჯარის ძირითადი თანხის დაფარვა	(3,560)	(3,521)
სულ	**8,121**	**9,127**

აქტივის გამოყენების უფლებისთვის იჯარის საშუალო შეწონილი ვადა 2022 წლის 31 დეკემბრისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 4.4 და 4.6 წელია (შესაბამისად), ხოლო მოიჯარის საშუალო შეწონილი ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთი, რომელიც გამოიყენება 2022 წლის 31 დეკემბრისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საიჯარო ვალდებულებებზე, შესაბამისად არის 8.1% და 7.7%.

საიჯარო ვალდებულება	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ვადიანობის ანალიზი	იჯარის ფარგლებში გადასახდელი თანხები	იჯარის ფარგლებში გადასახდელი თანხები
1-ლი წელი	3,862	4,206
მე-2 წელი	2,612	3,315
მე-3 წელი	1,799	1,492
მე-4 წელი	330	532
მე-5 წელი	288	222
მეტი	226	418
გამოკლებული: მომავალი პროცენტი	(996)	(1,058)
სულ საიჯარო ვალდებულება	**8,121**	**9,127**

მოგებასა და ზარალში აღიარებული თანხა	2022	2021
ცვეთის ხარჯი	(3,663)	(3,647)
საპროცენტო ხარჯი	(611)	(765)
საკურსო სხვაობით განპირობებული შემოსულობა	897	486
მოკლევადიან იჯარასთან და დაბალფასიან ერთეულებთან დაკავშირებული ხარჯები	(483)	(166)
იჯარის გაუქმებით მიღებული შემოსულობა	5	9
სულ	**(3,855)**	**(4,083)**

არამატერიალური აქტივები

17

	არამატერიალური აქტივები
დანახარჯები	
2021 წლის 1 იანვარს	**4,945**
შესყიდვები	2,989
2021 წლის 31 დეკემბერს	**7,934**
შესყიდვები	955
2022 წლის 31 დეკემბერს	**8,889**
დაგროვილი ამორტიზაცია	
2021 წლის 1 იანვარს	**(2,334)**
წლის ამორტიზაცია	(1,106)
2021 წლის 31 დეკემბერს	**(3,440)**
წლის ამორტიზაცია	(1,302)
2022 წლის 31 დეკემბერს	**(4,742)**
საბალანსო ღირებულება s	
2021 წლის 31 დეკემბერს	**4,494**
2022 წლის 31 დეკემბერს	**4,147**

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამულ უზრუნველყოფასა და ლიცენზიებს, მათ შორის ადგილობრივად შემუშავებულ პროგრამულ უზრუნველყოფას 757 ათასი ლარის (2021 წ.: 596 ათასი ლარი) ოდენობით.

18 სხვა აქტივები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
სხვა მოთხოვნები	2,774	2,220
დღგ-ის მოთხოვნა	1,020	-
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(142)	(164)
სულ სხვა ფინანსური აქტივები	**3,652**	**2,056**
გადახდილი ავანსი	1,122	1,085
დასაკუთრებული აქტივები	1,277	1,305
მარაგები	149	135
იჯარით გასაცემი წმინდა აქტივები	136	-
სულ სხვა არაფინანსური აქტივები	**2,684**	**2,525**
სულ სხვა აქტივები	**6,336**	**4,581**

19 ნასესხები სახსრები

ამ შენიშვნაში მოცემულია ინფორმაცია ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული პროცენტიანი სესხებისა და ნასესხები სახსრების სახელშეკრულებო პირობების შესახებ. დამატებითი ინფორმაცია საპროცენტო განაკვეთის, უცხოური ვალუტის და ლიკვიდური რისკის ზომის შესახებ იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
სესხები საფინანსო დაწესებულებებისგან	342,923	298,847
სუბორდინირებული ვალი	13,576	15,558
სულ ნასესხები სახსრები	**356,499**	**314,405**

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ძირითადი თანხა	350,280	309,715
დარიცხული პროცენტი	6,219	4,690
სულ ნასესხები სახსრები	**356,499**	**314,405**

ჯგუფის ნასესხები სახსრების მოკლე და გრძელვადიანად კლასიფიცირება იყო შემდეგი:

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
გრძელვადიანი ვალდებულებები		
ნასესხები სახსრები	187,293	178,693
მოკლევადიანი ვალდებულებები		
ნასესხები სახსრები	169,206	135,712
სულ ნასესხები სახსრები	**356,499**	**314,405**

სუბორდინირებული ვალი

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სუბორდინირებული ვალი არის სესხი უზრუნველყოფის გარეშე, რომელიც საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციისგან „Bank Im Bistum Essen EG“ არის მიღებული, ვადა 2025 წელს გასდის და შეადგენს 5,435 ათას და 6,228 ათას ლარს, წლიური საპროცენტო განაკვეთით 9%.

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სუბორდინირებული ვალი ასევე არის სესხი უზრუნველყოფის გარეშე, რომელიც საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციისგან არის მიღებული, Covid-19 Emerging and Frontier Markets MSME Support Fund SCSp SICAV-RAIF, რომლის დაფარვის ვადაა 2027 წელი და შეადგენს 8,141 ათას და 9,330 ათას ლარს, წლიური საპროცენტო განაკვეთით 7,8%.

გაკოტრების შემთხვევაში სუბორდინირებული ნასესხები სახსრების დაფარვა განხორციელდება ჯგუფის ყველა სხვა ვალდებულების სრულად დაფარვის შემდეგ.

ვადები და ვალის დაფარვა

დაუფარავი ნასესხები სახსრების ვადები და პირობები იყო შემდეგი:

	ვალუტა	ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	დაფარვის წელი	2022 წლის 31 დეკემბერი საბალანსო ღირებულება	2021 წლის 31 დეკემბერი საბალანსო ღირებულება
არაუზრუნველყოფილი სესხები საფინანსო დაწესებულებებისგან	ლარი	11.50% — 16.50%	2022 — 2027	211,955	138,051
არაუზრუნველყოფილი სესხები საფინანსო დაწესებულებებისგან	აშშ დოლარი	2.48% — 9.31%	2022 — 2026	130,968	160,796
არაუზრუნველყოფილი სუბორდინირებული ვალი	აშშ დოლარი	7.80% — 9.00%	2025 — 2027	13,576	15,558
სულ ნასესხები სახსრები				**356,499**	**314,405**

ფინანსური საქმიანობით გამოწვეული ცვლილებების შეჯერება

	2022 წლის 1 იანვარი	2022 წლის განმავლობაში მიღებული სესხები	2022 წლის განმავლობაში დაფარული სესხები	2022 წლის განმავლობაში დარიცხული პროცენტი	2022 წლის განმავლობაში გადახდილი პროცენტი	საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი 2022 წლის განმავლობაში	2022 წლის 31 დეკემბერი
ნასესხები სახსრები	314,405	238,304	(175,210)	35,677	(34,148)	(22,529)	**356,499**

	2021 წლის 1 იანვარი	2021 წლის განმავლობაში მიღებული სესხები	2022 წლის განმავლობაში დაფარული სესხები	2021 წლის განმავლობაში დარიცხული პროცენტი	2021 წლის განმავლობაში გადახდილი პროცენტი	საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი 2021 წლის განმავლობაში	2021 წლის 31 დეკემბერი
ნასესხები სახსრები	279,968	185,290	(143,177)	30,822	(30,207)	(8,291)	**314,405**

აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები

2021 წლის მარტის თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან“ ხელმისაწვდომი ხაზით 9,900 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2022 წელს გასდის.

2021 წლის მარტის თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „ბაზის ბანკთან“ ხელმისაწვდომი ხაზით 5,000 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2022 წელს გასდის.

2021 წლის დეკემბრის თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „თიბისი ბანკთან“ ხელმისაწვდომი ხაზით 10,000 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2022 წელს გასდის.

2022 წლის ივნისის თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან“ ხელმისაწვდომი ხაზით 10,000 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2023 წელს გასდის.

2022 წლის სექტემბერში თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან“ ხელმისაწვდომი ხაზით 6,250 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2023 წელს გასდის.

კოვენანტის მოთხოვნები

ჯგუფი ვალდებულია შეასრულოს ფინანსური კოვენანტები ზემოთ განხილული სესხებისთვის. ეს კოვენანტები მოიცავს განსაზღვრულ კოეფიციენტებს, ასევე ლიკვიდურობის, მომგებიანობისა და რისკის დაფარვის კოეფიციენტებს.

2022 წელს ადგილი ჰქონდა ვალდებულების რამდენიმე დარღვევას. ჯგუფმა ყველა კონტრაჰენტს მიაწოდა ინფორმაცია და მიიღო წერილობითი ნებართვის წერილები 2022 წლის დასრულებამდე. შედეგად, შესაბამისი ვალდებულებები სასწრაფო წესით დასაფარი არ არის.

20 სხვა ვალდებულებები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
მომავალი დაფარვისთვის მიღებული გადახდები	7,300	6,520
გადახდები მომწოდებლების მიმართ	3,191	2,420
დასაქმებულთა ანაზღაურების დარიცხვები	1,672	924
გადახდები მომხმარებლებისთვის	321	128
სულ სხვა ფინანსური ვალდებულებები	**12,484**	**9,992**
გადასახადი, მოგების გადასახადის გარდა	29	6
სხვა არაფინანსური ვალდებულებები	21	146
სულ სხვა არა ფინანსური ვალდებულებები	**50**	**152**
სულ სხვა ვალდებულებები	**12,534**	**10,144**

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მომავალი დაფარვისთვის მიღებული გადახდები 7,300 ათასი ლარის და 6,520 ათასი ლარის ოდენობით შესაბამისად წარმოადგენს მომხმარებლების მიერ გადახდილ თანხებს, რითაც იფარება მათი შესაბამისი სასესხო ვალდებულებები, თუმცა, კლიენტთა

გადაწყვეტილებისა და პრეფერენციების საფუძველზე, შემოტანა გარკვეული პერიოდით ადრე ხდება, მათ სახელშეკრულებო გრაფიკებთან მიმართებაში. ჯგუფი ამგვარ წინსწრებით დაფარვას აჩერებს გარდამავალ ანგარიშზე — როგორც ვალდებულებას მომხმარებლების წინაშე — გრაფიკით განსაზღვრული ფაქტობრივი გადახდის თარიღამდე და სასწრაფო წესით არ მიმართავს თანხებს სესხების დასაფარად, რაც მომხმარებლებზე წინსწრებით დაფარვის საკომისიოს დარიცხვას გამოიწვევდა. თანხები ყოველთვის იფარება ერთი თვის ვადაში და შესულია ლიკვიდობის ყველაზე ადრეულ ფულში.

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე 321 ათასი ლარის და 128 ათასი ლარის ოდენობით (შესაბამისად) წარმოადგენს სესხის დაფარვას მომხმარებელთა ფაქტობრივად დასაფარ თანხებზე მეტი ოდენობით. თანხები მომხმარებლების წინაშე ჯგუფის ვალდებულებად რჩება 3 წლის განმავლობაში სესხის დახურვის შემდეგ, რა დროის მანძილზეც მომხმარებელს ნებისმიერ დროს შეუძლია მოითხოვოს და მიიღოს თანხა. სამ-წლიანი პერიოდის გასვლის შემდეგ თანხები ჯგუფის მოგებაში აღიარდება.

21 სააქციო კაპიტალი და რეზერვი

სააქციო კაპიტალი

სააქციო კაპიტალი 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

პარტნიორი	აქციების რაოდენობა	ჩვეულებრივი/ არა გამოსყიდვადი პრივილეგირებული	წილი %	ხმის უფლებები	კაპიტალი ათასი ლარი
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	1,186,157	ჩვეულებრივი	38.75%	38.75%	1,185
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	378,719	ჩვეულებრივი	12.37%	12.37%	379
ფონდი კრისტალი	2,682	ჩვეულებრივი	0.09%	0.09%	3
ინდივიდუალური აქციონერები	1,493,624	ჩვეულებრივი	48.79%	48.79%	1,494
	3,061,182		**100.00%**	**100.00%**	**3,061**
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	304,613	პრივილეგირებული	53.12%	0.00%	305
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	268,781	პრივილეგირებული	46.88%	0.00%	269
	573,394		**100.00%**	**0.00%**	**574**

სააქციო კაპიტალი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

პარტნიორი	აქციების რაოდენობა	ჩვეულებრივი/ არა გამოსყიდვადი პრივილეგირებული	წილი %	ხმის უფლებები	კაპიტალი ათასი ლარი
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	1,186,157	ჩვეულებრივი	38.75%	38.75%	1,185
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	378,719	ჩვეულებრივი	12.37%	12.37%	379
ფონდი კრისტალი	2,682	ჩვეულებრივი	0.09%	0.09%	3
ინდივიდუალური აქციონერები	1,493,624	ჩვეულებრივი	48.79%	48.79%	1,494
	3,061,182		**100.00%**	**100.00%**	**3,061**
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	304,613	პრივილეგირებული	53.12%	0.00%	305
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	268,781	პრივილეგირებული	46.88%	0.00%	269
	573,394		**100.00%**	**0.00%**	**574**

ყველა ჩვეულებრივ აქციას აქვს ნომინალური ღირებულება 1 ლარი და ისინი სრულად არის დაფარული.

ყველა ჩვეულებრივი აქციას თანაბარი ადგილი უჭირს ჯგუფის ნარჩენ აქტივებთან მიმართებაში.

საემისიო შემოსავალი

საემისიო შემოსავალი წარმოადგენს თანხას, რაც მიღებულ იქნა აქციის სარეგისტრაციო ღირებულების გარდა. ამის გენერირება შესაძლოა იმავე წყაროებით, როგორც სააქციო კაპიტალის: 1) აქციების ფაქტობრივი გამოშვება და 2) MIP-ის ფარგლებში.

საემისიო შემოსავალი 2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების მდგომარეობით შეადგენდა 22,110 ათას ლარს.

დივიდენდები

ჩვეულებრივი აქციების მფლობელებს უფლება აქვთ მიიღონ დროდადრო გამოცხადებული დივიდენდები და ასევე ჯგუფის წლიურ და საერთო კრებებზე აქვთ ერთ აქციაზე ერთი ხმის უფლება.

პრივილეგირებული აქციების მფლობელები უფლებამოსილნი არიან მიიღონ დივიდენდები წლიური საპროცენტო განაკვეთით 10%. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, დივიდენდის ნებისმიერი დაპირება უქმდება და ეფუძნება წლის მოგებასა და ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებას.

აქციონერთა გადაწყვეტილების საფუძველზე 2022 წლისა და 2021 წლისთვის შესაბამისად გამოცხადდა 997 ათასი ლარის და 996 ათასი ლარის ოდენობით დივიდენდი.

საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ჯგუფის გასანაწილებელი რეზერვები იზღუდება გაუნაწილებელი მოგების ნაშთით, რომელიც ჯგუფის ფასს სტანდარტების მიხედვით მომზადებულ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაშია შესული.

პირობითი ვალდებულებები

22

სასამართლო დავები

ჩვეული საქმიანობის პროცესში შესაძლებელია ჯგუფის წინააღმდეგ სარჩელი აღიძრას. ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ თუ რაიმე სარჩელის გამო კომპანიას დაეკისრება პასუხისმგებლობა, ამ პასუხისმგებლობის მთლიანი მოცულობა უარყოფითად არ იმოქმედებს ფინანსურ მდგომარეობაზე ან სამომავლო საქმიანობის შედეგებზე.

საგადასახადო გარემო

საქართველოს სამეწარმეო კანონმდებლობა, მათ შორის საგადასახადო კანონმდებლობა შესაძლოა ერთზე მეტი ინტერპრეტაციის საგანი იყოს. ამასთან, არსებობს რისკი იმისა, რომ საგადასახადო უწყება ორაზროვან დასკვნას გამოიტანს ბიზნეს საქმიანობის შესახებ. თუ საგადასახადო უწყება ეჭვქვეშ დააყენებს ჯგუფის ბიზნეს-საქმიანობის შესახებ ხელმძღვანელობის განჯის საფუძველზე მიღებულ კონკრეტულ გადაწყვეტილებას, შესაძლოა ჯგუფს დააკისროს დამატებითი გადასახადები, ჯარიმები და პროცენტი.

საქართველოს კანონმდებლობა სატრანსფერო ფასწარმოების შესახებ 2014 წლის 1 იანვრიდან შეიცვალა დამატებითი საანგარიშგებო და დოკუმენტური მოთხოვნების დანერგვის მიზნით. ახალი კანონმდებლობა საგადასახადო უწყებას საშუალებას აძლევს დააკისროს დამატებითი საგადასახადო ვალდებულებები კონკრეტულ ოპერაციებთან მიმართებით, მათ შორის, შეუზღუდავად, დაკავშირებულ მხარეებთან ოპერაციებით, თუ ოპერაციის შეფასება არ მოხდება გაშლილი ხელის მანძილის პრინციპით. საგადასახადო უწყებების მიერ ჯგუფის სატრანსფერო ფასწარმოქმნის მიდგომის ეჭვქვეშ დაყენების ალბათობა და გავლება საიმედოდ ვერ ფასდება.

ამგვარი განუსაზღვრელობა შესაძლოა უკავშირდებოდეს ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასების, გაუფასურების ზარალის ანარიცხისა და გარიგებების საბაზრო ფასის შეფასებას. გარდა ამისა, ეს განუსაზღვრელობა შეიძლება ასევე შეეხოს მომხმარებლებზე გაცემული სესხებისა და მოთხოვნების გაუფასურების ზარალის ანარიცხების შექმნისა და შებრუნების დროებითი სხვაობების შეფასებას, და ჩაითვალოს დასაბეგრი მოგების შემცირებად. ჯგუფის ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ყველა გადასახადი დარიცხული აქვს და, შესაბამისად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ამისათვის შესაბამისი რეზერვი არ არის შექმნილი.

საოპერაციო გარემო

განვითარებადი ბაზრები, როგორიც საქართველოა, განვითარებული ბაზრებისგან განსხვავებულ რისკებს ატარებს, მათ შორის ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და სოციალურ, იურიდიულ და საკანონმდებლო რისკებს. კანონები და რეგულაციები, რომლებიც ზეგავლენას ახდენენ საქართველოში მოქმედ ბიზნესებზე, განაგრძობს სწრაფ განვითარებას საგადასახადო და მარეგულირებელი მიმართულებით, განსხვავებული ინტერპრეტაციებით. საქართველოს ეკონომიკის სამომავლო გეგმას წარმოადგენს, მთავრობის მიერ, ფისკალური და მონეტარული პოლიტიკის შემუშავებით ზეგავლენის მოხდენა, სამართლებრივი, მარეგულირებელი და პოლიტიკური განვითარების კვალდაკვალ.

ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში საქართველომ შეიმუშავა მთელი რიგი საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლებიც დიდწილად უკავშირდებოდა ევროკავშირში გაწევრიანების სამოქმედო გეგმას. წლების განმავლობაში განხორციელებულმა საკანონმდებლო ცვლილებებმა გზა გაკვალა, თუმცა გაცილებით მეტია მოსალოდნელი საქართველოს მიერ ევროკავშირში გაწევრიანების სამოქმედო გეგმის გათვალისწინებით.

საქართველოს ფინანსური სექტორი განაგრძობდა ზრდას 2022 წელს, 2021 წელთან შედარებით სექტორი კარგად იყო მომზადებული პანდემიით გამოწვეული სირთულეებისთვის. ფინანსური სექტორი და ბიზნეს საზოგადოება უფრო მკაცრი საოპერაციო გარემოს გავლენის ქვეშ იყო და შეამცირა ბიზნეს საქმიანობები პანდემიის, იმ ზეწოლის გამო, რომლებმაც წინა წელს გაზრდილი რისკები წარმოქმნა.

2021 წელს, საქმიანობებზე შეზღუდვების უმეტესობის აღმოფხვრის შემდეგ, ეკონომიკამ სწრაფი ტემპით აღდგენა დაიწყო. მთავრობამ, საქართველოს ეროვნულ ბანკთან (სებ) ერთად საჭირო დახმარება გაუწია ბიზნესს და ფინანსურ სექტორს. მთავრობამ მრავალი პროგრამა შეიმუშავა, რომლებიც საგადასახადო შეღავათებს, სესხის რესტრუქტურიზაციის პროგრამებს, პროცენტის სუბსიდირებას მოიცავდა. სებ-ის მიერ გაცემული ინიციატივები მიმართული იყო სექტორის გადახდისუნარიანობის შესაძლებლობების ზრდაზე, კაპიტალთან და ლიკვიდობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების დროებით შემსუბუქების გზით.

ჯგუფი მუდმივად აფასებს კოვიდ-19-ის გლობალური პანდემიის ეფექტს მის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებზე. ჯგუფის საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, პანდემიას გარკვეული გავლენა ჰქონდა 2021 წელს მის ოპერაციებსა და მისი მომსახურებების მოთხოვნაზე, ხოლო არანაირი გავლენა 2022 წელს.

დაკავშირებულ მხარეთა ოპერაციები

23

კონტროლისშემცველი კავშირები

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის მთავარი აქციონერები არიან „AGRIF COÖPERATIEF U.A.“ და „DWM Funds S.C.A-SICAV SIF“ 38.75% და 12.37%-იანი წილით (შესაბამისად) (იხილეთ 1-ლი შენიშვნა).

ოპერაციები სამეთვალყურეო და აღმასრულებელი საბჭოების წევრებთან

თანამშრომლებზე გაწეულ ხარჯში ჩართული მთლიანი ანაზღაურება და ხელმძღვანელობის საკონსულტაციო მომსახურების საფასური 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლებისთვის ასეთია:

	2022	2021
ხელფასები და ბონუსები	1,458	1,166
საკონსულტაციო მომსახურების საფასური	539	512
	1,997	**1,678**

დაკავშირებულ მხარეთა სხვა ოპერაციები

	საკომისიო ხარჯი 2022	საკომისიო ხარჯი 2021	სხვა ვალდებულებები 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	სხვა ვალდებულებები 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
სხვა				
სს „მობაილ ფაინენს სერვის – ჯორჯია“*	360	298	-	1
	360	**298**	**-**	**1**

**სს „მობაილ ფაინენს სერვის – ჯორჯიას“ ფლობს ჯგუფის სამეთვალყურეო საბჭოს სამი წევრი.*

ეს ხარჯები წარმოადგენს ფულის განაღდების საფასურს, რომელიც არსებითად სამომხმარებლო ხარჯია, მაგრამ ჯგუფი ფარავს მას პროცესის გამარტივებისა და კონკრეტული ტექნიკური სირთულეების თავიდან არიდების მიზნით — 360 ათასი ლარი (2021 წ.: 298 ათასი ლარი). სხვა ტიპის ხარჯები, რაც უკავშირდებოდა პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარებასა და მომსახურების ინტეგრირების საფასურს, 2020 წლის შემდგომ აღარ გაწეულა, შესაბამისი სამუშაოების დასრულების გამო.

24 ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

ფასს სტანდარტებში განსაზღვრულია, რომ სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად, ბაზრის მონაწილეებს შორის ნებაყოფლობითი ოპერაციის პირობებში, შეფასების თარიღისთვის.

ჯგუფმა ფინანსური ინსტრუმენტების სავარაუდო სამართლიანი ღირებულება განსაზღვრა ხელმისაწვდომი საბაზრო ინფორმაციის საფუძველზე, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, და სათანადო შეფასების მეთოდების გამოყენებით. თუმცა, სამართლიანი ღირებულების დასადგენად, საბაზრო მონაცემების ინტერპრეტაციისთვის განსჯის გამოყენებაა საჭირო. საქართველო კვლავაც ავლენს განვითარებადი ბაზრისთვის დამახასიათებელ ნიშნებს და ეკონომიკური პირობები ისევ ზღუდავს ფინანსურ ბაზრებზე საქმიანობის მოცულობას. საბაზრო კოტირებები შეიძლება მოძველებული იყოს, იძულებითი რეალიზაციის გარიგებებს ასახავდეს და ამიტომ არ წარმოადგენდეს ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიან ღირებულებებს. ხელმძღვანელობა ყველა არსებულ საბაზრო ინფორმაციას იყენებს ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად.

სამართლიანი ღირებულების იერარქია

ჯგუფი სამართლიან ღირებულებებს აფასებს სამართლიანი ღირებულების შემდეგი იერარქიით, რომელიც ასახავს შეფასებებში გამოყენებული მონაცემების მნიშვნელობას:

1-ლი დონე: ანალოგიური ინსტრუმენტის კოტირებული საბაზრო ფასი (არაკორექტირებული) აქტიურ ბაზარზე.

მე-2 დონე: პირველ დონეში შესული კოტირებული ფასების გარდა სხვა პირდაპირ (ანუ ფასების სახით) ან არაპირდაპირ (ანუ ფასებიდან მიღებული) დაკვირვებადი მონაცემები. ეს კატეგორია მოიცავს ინსტრუმენტებს, რომლებიც ფასდება შემდეგი მონაცემების გამოყენებით: მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზრებზე; მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული ფასები ისეთ ბაზრებზე, რომლებიც ნაკლებად აქტიურად ითვლება; ან სხვა შეფასების მეთოდები, რა შემთხვევაშიც, შეფასებაში მონაწილე ყველა მნიშვნელოვანი მონაცემი პირდაპირ ან არაპირდაპირ არის ბაზრიდან მოპოვებადი.

მე-3 დონე: არადაკვირვებადი (არასაბაზრო) მონაცემები. ეს კატეგორია მოიცავს ყველა ინსტრუმენტს, რომელთა შეფასების მეთოდიც ეყრდნობა ისეთ ინფორმაციას, რომელიც არ შეიცავს ემპირიულ ამოსავალ მონაცემებს და არაემპირიული ამოსავალი მონაცემები მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ინსტრუმენტის შეფასებაზე. ამ კატეგორიაში შედის ინსტრუმენტები, რომლებიც ფასდება მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული ფასების საფუძველზე, რა შემთხვევაშიც მნიშვნელოვანი არაემპირიული კორექტირებები ან დაშვებებია საჭირო ამ ინსტრუმენტებს შორის განსხვავებების ასახვისთვის.

ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც მუდმივად არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით (თუმცა მოთხოვნილია განმარტებითი შენიშვნები სამართლიანი ღირებულების შესახებ).

როგორც წესი, იმ ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულება, რომლებიც არის ლიკვიდური ან ხასიათდება მოკლე ვადიანობით (სამ თვეზე ნაკლები), უახლოვდება მათ სამართლიან ღირებულებას. ეს დაშვება ასევე გამოიყენება მოთხოვნამდე ანაბრებზე და მიმდინარე ანგარიშებზე, დაფარვის ვადის გარეშე.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები — ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხება, რომელიც მათ მიმდინარე სამართლიან ღირებულებასთან არის მიახლოებული.

სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები — სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები უმეტესად მოიცავს მოკლევადიან მოთხოვნებს და ვალდებულებებს, შესაბამისად საბალანსო ღირებულება მიიჩნევა მათი სამართლიანი ღირებულების გონივრულ შეფასებად.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები — ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება ეფუძნება მომავალში მისაღებ საპროგნოზო ფულად ნაკადებს, რომლებიც დისკონტირებულია მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დარჩენილი დაფარვის ვადის მქონე ახალი ინსტრუმენტებისთვის დადგენილი საპროცენტო განაკვეთებით. დისკონტირების განაკვეთები დამოკიდებულია ვალუტაზე, ინსტრუმენტის დაფარვის ვადასა და კონტრაჰენტის საკრედიტო რისკზე.

ნასესხები სახსრები და გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები — სუბორდინირებული სესხის და სავალო ფასიანი ქაღალდების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება ზოგადად მიღებული ფასების მოდელების შესაბამისად დისკონტირებული ფულადი ნაკადების ანალიზის საფუძველზე ახალი ინსტრუმენტების მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთების გამოყენებით. ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ ცვლადი განაკვეთით ნასესხები სახსრების მიღება შესაძლოა ჩაითვალოს საბაზრო საპროცენტო განაკვეთად.

საიჯარო ვალდებულება — საიჯარო ვალდებულების სამართლიანი ღირებულება ეფუძნება მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთით შემცირებულ მოსალოდნელ მომავალ ფულად ნაკადებს. დისკონტირების განაკვეთი დამოკიდებულია ინსტრუმენტების ვალუტასა და ვადიანობაზე. საიჯარო ვალდებულების სამართლიანი ღირებულება მის თვითღირებულებას უახლოვდება.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების საბალანსო და სამართლიანი ღირებულება, რომელიც კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაშია აღიარებული.

	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	2022 წლის 31 დეკემბერი		2021 წლის 31 დეკემბერი	
		საბალანსო ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1-ლი დონე	27,812	27,812	19,127	19,127
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	მე-3 დონე	388,795	397,757	347,941	352,884
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	მე-3 დონე	9,842	9,842	5,662	5,662
სხვა ფინანსური აქტივები	მე-3 დონე	3,652	3,652	2,056	2,056
ნასესხები სახსრები	მე-3 დონე	356,499	356,662	314,405	314,166
საიჯარო ვალდებულება	მე-3 დონე	8,121	8,121	9,127	9,127
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	მე-3 დონე	12,484	12,484	9,992	9,992

ჯგუფის ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც პერიოდულად სამართლიანი ღირებულებით ფასდება

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები სამართლიანი ღირებულებით ფასდება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია ამ ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის შესახებ (კონკრეტულად, შეფასების მეთოდ(ებ)ი და გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები).

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები	სამართლიანი ღირებულება		სამართლიანი ღირებულების იერარქია	შეფასების მეთოდ(ებ)ი და მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემ(ებ)ი	მნიშვნელოვანი არაემპირიული ამოსავალი მონაცემ(ებ)ი	არაემპირიული ამოსავალი მონაცემების და სამართლიანი ღირებულების დამოკიდებულება
	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი				
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	-	103	მე-2 დონე	მომავალი ფულადი ნაკადები ფასდება ფორვარდული გაცვლითი კურსის (დაკვირვებადი ფორვარდული გაცვლითი კურსიდან საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღში) და სახელშეკრულებო ფორვარდული განაკვეთების საფუძველზე.	N/A	N/A
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	8,032	188	მე-2 დონე			

ჯგუფი იყენებს ფართოდ აღიარებულ შეფასების მოდელებს იმისათვის, რომ განსაზღვროს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება, მაგალითად, როგორიც არის უცხოური ვალუტის გაცვლის ხელშეკრულებები და სავალუტო სვოპები, რომლისთვისაც გამოიყენება მხოლოდ ხელმისაწვდომი საბაზრო მონაცემები და საჭიროებს ნაკლებ განსჯას და შეფასებას ხელმძღვანელობის მხრიდან.

კაპიტალის მართვა

25

კაპიტალის მართვისას ჯგუფის მიზნებია:

- უზრუნველყოს ჯგუფის ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენის უნარი, რომ მან გააგრძელოს მფლობელებისთვის უკუგების შექმნა; და
- აქციონერებისთვის ადეკვატური უკუგების უზრუნველყოფა რისკის დონის შესაბამისი ფასწარმოქმნის მომსახურებებით.

ჯგუფი განსაზღვრავს კაპიტალის რაოდენობას, რომელსაც ის რისკის პროპორციულად მოითხოვს. ჯგუფი მართავს კაპიტალის სტრუქტურას და შეაქვს შესწორებები ეკონომიკური სიტუაციის და საიჯარო აქტივების რისკის ფაქტორების გათვალისწინებით. კაპიტალის სტრუქტურის შენარჩუნების ან დაკორექტორების მიზნით, ჯგუფმა შესაძლებელია შეცვალოს აქციონერებისათვის გადახდილი დივიდენდების მოცულობა, უკან დაუბრუნოს კაპიტალი აქციონერებს, გამოუშვას ახალი აქციები ან გაყიდოს აქტივები ვალის შესამცირებლად.

ჯგუფი შესაბამისობაშია მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნებთან — კაპიტალში განხორციელებული მინიმალური ფულადი შენატანი არ უნდა იყოს 1,000 ათას ლარზე ნაკლები (2018 წ.: 500 ათასი ლარი).

2018 წლის 1 სექტემბერიდან ჯგუფს ასევე ვალდებულება აქვს დააკმაყოფილოს საქართველოს ეროვნული ბანკის (სებ) მიერ განსაზღვრული ფინანსური ნორმატივები, როგორიც არის: კაპიტალის ადეკვატურობა, ლიკვიდობა, ქონებრივი ინვესტიცია, ინვესტიცია, დაგირავებული აქტივებისა და ინსაიდერების საკრედიტო კოეფიციენტები. შესაბამისობა ამ კოეფიციენტებთან ყოველთვიურად კონტროლირდება სებ-ის მიერ.

სებ-ის რეგულაციების შესაბამისად, ჯგუფი ვალდებულია დაიცვას კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტის მინიმალური დონე ქვემოთ მოცემული გრაფიკის შესაბამისად:

- 2018 წლის 1 სექტემბერი — 2018 წლის 31 დეკემბერი: სულ მცირე 16%
- 2019 წლის 1 იანვარი — 2019 წლის 30 ივნისი: 16-18%
- 2019 წლის 1 ივლისის შემდეგ — სულ მცირე 18%

ფინანსურ სექტორზე კოვიდ-19-ის გავლენის გათვალისწინებით, სებ-მა გამოსცა კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნები ცალკეული შემთხვევების საფუძველზე. ჯგუფი შეესაბამებოდა მოთხოვნებს მთელი პერიოდის განმავლობაში, ასევე საანგარიშგებო თარიღების მდგომარეობით (2022: 16%; 2021: 14%).

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში განხილულია სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტთან შესაბამისობა 2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. დაანგარიშების საფუძველია სებ-ის წესები და გაიდლაინები, რომლებიც მარეგულირებლის მიერ არის გაცემული, და არა ფასს სტანდარტები:

	2022	2021
სააქციო კაპიტალი	3,635	3,635
საემისიო შემოსავალი	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება	50,506	47,307
უფლებამოსილი სუბორდინირებული ვალი	8,646	13,010
მარეგულირებელი კაპიტალი შემცირებამდე	**84,897**	**86,062**
მინუს არამატერიალური აქტივები	(3,689)	(3,970)
მინუს შვილობილ საწარმოში ინვესტიცია	(340)	(273)
მარეგულირებელი კაპიტალი	**80,868**	**81,819**

	2022	2021
სულ აქტივები დაქვითვებამდე	455,036	403,946
მინუს არამატერიალური აქტივები	(3,689)	(3,970)
მინუს შვილობილ საწარმოში ინვესტიცია	(340)	(273)
სულ აქტივები დაქვითვების შემდეგ	**451,007**	**399,703**

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი *	17.93%	20.47%

ჯგუფი ასევე აკონტროლებს თავის კაპიტალის ადეკვატურობის დონეს სასესხო კოვენანტებთან შესაბამისობაზე, რაც დაანგარიშდება სესხის გამცემების მოთხოვნების შესაბამისად. ამ კოვენანტებთან შესაბამისობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია იხილეთ მე-19 შენიშვნაში.

რისკის მართვის პოლიტიკა

26

რისკის მართვა არსებითი მნიშვნელობის არის ბიზნესისთვის და ასევე არსებით ელემენტს წარმოადგენს ჯგუფის ოპერაციებისთვის. ჯგუფის ძირითადი რისკებია საბაზრო, საკრედიტო და ლიკვიდობის რისკები.

რისკის მართვის პოლიტიკის მიზანია ჯგუფის წინაშე არსებული რისკების განსაზღვრა, გაანალიზება და მართვა, სათანადო საკრედიტო ლიმიტებისა და კონტროლის მექანიზმების დაწესება, რისკის დონეების მუდმივი მონიტორინგი და ლიმიტების დაცვა. რისკის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები რეგულარულად გადაიხედება, რომ ასახავდეს საბაზრო პირობებში და ბაზარზე შეთავაზებულ პროდუქტებსა და მომსახურებებში მომხდარ ცვლილებებს და ახალ საუკეთესო პრაქტიკას.

სამეთვალყურეო საბჭოს მის კომიტეტებთან ერთად აქვს მთლიანი პასუხისმგებლობა რისკის მართვის სტრუქტურის მიმოხილვაზე, მნიშვნელოვანი რისკების მართვის მიმოხილვასა და თავისი რისკების მართვის პოლიტიკების და პროცედურების გადახედვაზე, ასევე მნიშვნელოვანი მსხვილი დაქვემდებარებების დამტკიცებაზე.

* არააუდიტირებული

ჯგუფის აღმასრულებელი საბჭოს რისკების მართვის კომიტეტი და ფინანსური დეპარტამენტი პასუხს აგებენ რისკის შემსუბუქების ღონისძიებების გაკონტროლებასა და განხორციელებაზე, ასევე იმის დამტკიცებაზე, რომ ჯგუფი ფუნქციონირებს რისკის დადგენილი პარამეტრების ფარგლები. რისკის მართვის განყოფილების უფროსი პასუხისმგებელია რისკის ზოგადი მართვისა და შესაბამისობის ფუნქციებზე, როგორც ფინანსური, ისე არაფინანსური რისკების განსაზღვრის, შეფასების, მართვისა და ანგარიშგების საყოველთაო პრინციპებისა და მეთოდების დანერგვის უზრუნველყოფაზე. ის პირდაპირ აღმასრულებელი საბჭოს წინაშეა ანგარიშვალდებული.

საკრედიტო, საბაზრო და ლიკვიდობის რისკები, პორტფელურ და საოპერაციო დონეებზე, იმართება და კონტროლირდება საკრედიტო კომიტეტების და აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტის სისტემებით. იმისათვის, რომ მიღებულ იქნას ეფექტური გადაწყვეტილებები, ჯგუფი ადგენს საკრედიტო კომიტეტის იერარქიას, რაც დამოკიდებულია წარსადგენი სამუშაოს სახეობასა და რაოდენობაზე.

მთელი ორგანიზაციის მასშტაბით ხდება გარე და შიდა რისკის ფაქტორების განსაზღვრა და მართვა. განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა რისკის ფაქტორების სრული სპექტრისა და რისკის შემცირების არსებული პროცედურების რწმუნების დონის განსაზღვრას. სტანდარტული საკრედიტო და საბაზრო რისკის ანალიზისგან განცალკევებით, რისკების მართვის დეპარტამენტი აკონტროლებს ფინანსურ და არაფინანსურ რისკებს რეგულარული შეხვედრების ჩატარებით საოპერაციო ერთეულებთან, რათა მიღებულ იქნას ექსპერტის დასკვნები მათი მართვის სფეროში.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის ჯგუფის ფინანსური დანაკარგის რისკი, იმ შემთხვევაში, თუ ფინანსური ინსტრუმენტის მომხმარებელი ან კონტრაჰენტი ვერ შეასრულებს თავის სახელშეკრულებო ვალდებულებებს.

ჯგუფს აქვს შემუშავებული კრედიტის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები, ჰყავს საკრედიტო კომიტეტი და სხვა ანალიტიკური სამსახურები, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან სესხის განაცხადის ანალიზზე, საკრედიტო რისკების შეფასებასა და შემცირებაზე. საკრედიტო პოლიტიკა (საკრედიტო სახელმძღვანელოს ფორმით) გადაიხედება და მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

საკრედიტო პოლიტიკა ადგენს:

- სასესხო განაცხადების შემოწმების და დამტკიცების პროცედურებს;
- მსესხებელთა კრედიტუნარიანობის შეფასების მეთოდებს;
- უზრუნველყოფის საგნის შეფასების მეთოდებს;
- საკრედიტო დოკუმენტაციის მოთხოვნებს;
- სესხებისა და სხვა საკრედიტო დავალიანებების მიმდინარე მონიტორინგის პროცედურებს.

საკრედიტო კომიტეტი უფლებამოსილია მიიღოს საბოლოო გადაწყვეტილება სესხზე განაცხადების დაფინანსების ან უარყოფის შესახებ. კომიტეტისთვის დასამტკიცებლად წარდგენილი სესხები ეყრდნობა საკრედიტო პოლიტიკით დადგენილ ლიმიტებს.

საკრედიტო კომიტეტისთვის მიწოდებული ინფორმაციის სიზუსტე და სისწორე არის იმ საკრედიტო ოფიცრის პასუხისმგებლობა, რომელიც ავსებს საკრედიტო განაცხადს მას შემდეგ, რაც განხორციელდება განმცხადებლის ბიზნესის შემოწმება და საკრედიტო რისკების შეფასება, საკრედიტო ქულების მოდელების და განცხადების მონაცემების შემოწმების პროცედურების შემოწმების გზით. საბოლოოდ საკრედიტო კომიტეტის წევრები აფასებენ განცხადებას დადგენილი კრიტერიუმების გათვალისწინებით (განმცხადებლის საკრედიტო ისტორია, ფინანსური მდგომარეობა, კონკურენტუნარიანობა და ა.შ.).

განმცხადებლის კრედიტუნარიანობის შეფასება ხდება განმცხადებლის ბიზნესის მონიტორინგის გზით, რაც ჯგუფს აძლევს საშუალებას, დროულად მოახდინოს ფინანსური ზარალის დადგომის საფრთხის იდენტიფიკაცია. მონიტორინგს აწარმოებენ საკრედიტო ოფიცრები, რომლებიც ახორციელებენ შედეგების ხელმძღვანელობისთვის მიწოდებას. სესხების რეგულარულ მონიტორინგს ასევე ახორციელებს მონიტორინგის დეპარტამენტი. პოტენციურ რისკებზე

დროული რეაგირებისთვის უნდა განხორციელდეს რისკების მონიტორინგი უმაღლესი რგოლის ხელმძღვანელობისთვის ინფორმაციის ყოველთვიურად მიწოდების გზით. მონიტორინგის სისტემა ხელს უწყობს საკრედიტო რისკების მართვას და მათ დროულ შემცირებას.

საკრედიტო რისკის მართვა აგრეთვე ნაწილობრივ ხორციელდება უზრუნველყოფის საგნისა და პირადი გარანტიების მიღებით.

გარდა მომხმარებლის ინდივიდუალური ანალიზისა, საკრედიტო პორტფელი ფასდება რისკების მართვის დეპარტამენტის მიერ, საკრედიტო კონცენტრაციისა და საბაზრო რისკების გათვალისწინებით.

საკრედიტო რისკის მაქსიმალური მოცულობა, როგორც წესი, აისახება ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულებებში კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს არ ჰყავს კრედიტორები ან დაკავშირებული კრედიტორების ჯგუფები, რომელთა მიმართაც საკრედიტო რისკი აჭარბებდეს მაქსიმალური საკრედიტო რისკის მოცულობის 10%-ს..

პორტფელის სეგმენტებად დაყოფა

პორტფელის სეგმენტებად დაყოფის მიზნისათვის, პორტფელის ჯგუფების რისკების ერთგვაროვნებიდან გამომდინარე, პორტფელი იყოფა ჯგუფად პროდუქტის ტიპების მიხედვით: მიკრო ბიზნესი, მცირე და საშუალო საწარმოები, სასოფლო-სამეურნეო, საცხოვრებელი, სამომხმარებლო, განვადება და სალომბარდო სესხები. ვინტაჟ-ანალიზი და დეფოლტის განაკვეთის ანალიზი ტარდება იდენტიფიცირებული სეგმენტების ერთგვაროვნების უზრუნველყოფის მიზნით. დეფოლტის ალბათობა დაანგარიშდება განცალკევებით, ზემოთ ხსენებული თითოეული ჯგუფისთვის.

კლიენტის დაქვემდებარება დამატებით იყოფა უზრუნველყოფილ და არაუზრუნველყოფილ სესხებად, რადგან ეს ორი სხვადასხვა მახასიათებლებით ხასიათდება და განსხვავებული რისკის მატარებლები არიან.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

როდესაც ხდება იმის განსაზღვრა, მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყის ეტაპზე დაფიქსირებული დეფოლტის რისკი ფინანსურ ინსტრუმენტზე, ჯგუფი ითვალისწინებს გონივრულ და დამხმარე ინფორმაციას, რომელიც შესაბამისობაშია და ხელმისაწვდომია დამატებითი მნიშვნელოვანი ხარჯების ან ძალისხმევის გარეშე. ეს მოიცავს როგორც რაოდენობრივ, ისე — თვისებრივ ინფორმაციას და ანალიზს, ჯგუფის გამოცდილების და საექსპერტო საკრედიტო შეფასების, ასევე საპროგნოზო ინფორმაციის საფუძველზე.

რაოდენობრივი ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის უპირატესი ინდიკატორია და ის არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობის ცვლილებას ეფუძნება შემდეგი მონაცემების შედარების გზით:

- ანგარიშგების თარიღში დარჩენილი ვადის დეფოლტის ალბათობა; დროის კონკრეტულ მომენტისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა, რომელიც შეფასდა დაქვემდებარების საწყისი აღიარების დროს არსებული ფაქტებისა და ვითარებების საფუძველზე.

- საჭიროების შემთხვევაში, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა არის მომენტი, როდესაც აქტივი 30 დღეზე მეტ ხანს არის ვადაგადაცილებული.

ჯგუფი ახორციელებს იმ კრიტერიუმის ეფექტურობის მონიტორინგს, რომელიც გამოიყენება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის იდენტიფიკაციისთვის რეგულარული შემოწმების გზით იმის დასადასტურებლად, რომ:

- კრიტერიუმი არის სწორად შემუშავებული მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენისთვის საკრედიტო რისკის განსაზღვრის მიმართულებით, სანამ დაფიქსირდება დეფოლტი;

- კრიტერიუმი არ განიხილავს იმ მომენტს, როდესაც აქტივი 30 დღეზე მეტ ვადაგადაცილებაშია; და

- არ ფიქსირდება რეზერვში არასასურველი მერყეობა 12-თვიან და არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობებს შორის.

დეფოლტის განმარტება

ჯგუფი დეფოლტს შემდეგ შემთხვევებში აღიარებს:
- ვადაგადაცილებული სესხები, რომლებიც რესტრუქტურიზებულია >90 დღე
- კლიენტის გარდაცვალება
- ფორს-მაჟორული ვითარება, როდესაც კლიენტი ხდება გადახდისუუნარო გარე ფაქტორების გამო, რომლებიც არ ექვემდებარება კონტროლს
- სალომბარდო დეფოლტის ზღვარია >30 დღის ვადაგადაცილება

დეფოლტის განმარტება შეესაბამება სათანადო რეგულაციებს, ზღვრული 90-დღიანი ვადაგადაცილების გათვალისწინებით ფასს (IFRS) 9-ის შესაბამისად.

ის სესხები, რომლებზეც ჯგუფმა აღიარა დეფოლტი, ითვლება გაუფასურებულ სესხებად.

საპროგნოზო ინფორმაციის გამოყენება

ჯგუფი საპროგნოზო ინფორმაციას იყენებს ორივე შემთხვევაში: ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყისი აღიარების შემდეგ, და ინსტრუმენტის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებისას.

ჯგუფმა მოახდინა საკრედიტო რისკის და საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვანი დრაივერების იდენტიფიცირება და დოკუმენტირება პორტფელისთვის განვლილი მონაცემების ანალიზის გამოყენებით. მან შეაფასა მაკროეკონომიკური ცვლადების გავლენა დეფოლტის ალბათობაზე და ანაზღაურების განაკვეთზე. ანალიზში გამოყენებული იყო შემდეგი მაკრო-ეკონომიკური ცვლადი მონაცემები:
- საქართველოს მშპ-ს რეალური ზრდის განაკვეთი;
- ინფლაციის ტემპი;
- მონეტარული პოლიტიკის საპროცენტო განაკვეთი;
- ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ძირითადი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები, რომლებიც გამოყენებულია 2022 წლის 31 დეკემბერს, 2023-დან 2025 წლამდე პერიოდისთვის საქართველოში:

	2023	2024	2025
მშპ-ის ზრდა			
საბაზისო სცენარი	4.0	5.5	5.0
ოპტიმისტური სცენარი	6.0	5.0	5.0
პესიმისტური სცენარი	2.0	4.0	5.0
ინფლაციის ტემპი			
საბაზისო სცენარი	5.3	3.1	3.0
ოპტიმისტური სცენარი	5.0	3.0	3.0
პესიმისტური სცენარი	9.0	6.0	3.0
მონეტარული პოლიტიკის საპროცენტო განაკვეთი			
საბაზისო სცენარი	9.6	8.0	7.2
ოპტიმისტური სცენარი	8.5	7.0	7.0
პესიმისტური სცენარი	13.5	10.5	7.5
ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი			
საბაზისო სცენარი	320.8	320.8	320.8
ოპტიმისტური სცენარი	325.6	325.6	325.6
პესიმისტური სცენარი	288.7	297.4	306.3

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემები მოიცავს შემდეგი ცვლადი მონაცემების ვადების სტრუქტურას:

- დეფოლტის ალბათობა (PD);
- დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD);
- დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება (EAD).

აღნიშნული პარამეტრები, როგორც წესი, განისაზღვრება ორგანიზაციის შიგნით შემუშავებული სტატისტიკური მოდელებიდან და სხვა ისტორიული მონაცემიდან. ისინი კორექტირდება საპროგნოზო ინფორმაციის ასასახად, ზემოთ აღწერილი წესით.

დეფოლტის ალბათობა (PD)

კოქსის მოდელი ცნობილი სტატისტიკური კონცეფციაა, რომელიც ფართოდ გამოიყენება გადარჩენის ანალიზში და წარმოადგენს არსებობის მანძილზე მონაცემების სტატისტიკის სფეროს. პროცენტის ცვლადი მონაცემი წარმოადგენს მოვლენის წარმოშობის დროს. ის ჩვეულებრივ გამოიყენება სამედიცინო მედიკამენტების კვლევასა და საინჟინრო საქმეში საიმედოობის შესწავლისას. საკრედიტო რისკის შემთხვევაში, სადავო მოვლენა არის დეფოლტი.

როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის პარაგრაფში აღვნიშნეთ, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშებაში გამოიყენება PD (დეფოლტის ალბათობა), CPD-ის (დეფოლტის ერთობლივი ალბათობა) გამოყენებით. ორივე პარამეტრის მიღება მარტივად შეიძლება თითოეული დაქვემდებარებისთვის დაანგარიშებული საფრთხეების ფუნქციებიდან.

გადარჩენის მოდელის გამოყენების შედეგად, ადგილი აქვს ძველი მოდელიდან გადასვლას, მხოლოდ ვადაგადაცილების ახალ მოდელში ინდივიდუალურ შეფასებაზე მიგრაციის საფუძველზე. გამოყენებით ფაქტორებთან ერთად, ქცევითი ფაქტორები ემატება ახალ მოდელს, რომელიც ახდენს ამ მიდგომის განვითარების პოტენციალის გამოვლინებას დეფოლტის ალბათობის შეფასებაში.

დეფოლტის ალბათობის მოდელის სრული პროცედურის შეფასება ხუთ ძირითად ეტაპს მოიცავდა:

- მონაცემების მომზადება და კანდიდატების შერჩევა განმარტებითი ცვლადი მონაცემებისთვის.
- ერთჯერადი ანალიზი.
- მრავალფაქტორიანი ანალიზი.
- თანხვედრების შეფასება კოქსის პროპორციული რისკის მოდელში.
- ხარისხის და ისტორიული მონაცემების შეფასება.

ძირითადი დაშვებები და სეგმენტაცია

მოდელირების მიზნებისთვის გაკეთდა შემდეგი დაშვებები:

- მოქმედად ჩაითვალა თითოეული დავალიანების მხოლოდ პირველი დეფოლტი (ე.ი. დანარჩენი მონაცემები დეფოლტის დადგენის შემდეგ ჩამოიჭრა)
- პირველი დაკვირვების თარიღში ყველა ვადაგადაცილებული დავალიანება გამორიცხულია ნიმუშიდან
- დეფოლტი განისაზღვრა ორი კრიტერიუმის მიხედვით: ვადაგადაცილებული დღეები და ჩამოწერის სტატუსი
- ვადებში მყოფი სესხის ყოველი წარმოშობა მიიჩნეოდა ცალკე დაკვირვების საგნად

მოდელირება დაეფუძნა პროდუქტის ჯგუფის სეგმენტაციას, რომელიც სესხებს გამიჯნავს სტანდარტული მახასიათებლების მიხედვით.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო PD-ში თითოეული სეგმენტის ჭრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 6.2%-ით, რაც შეადგენს 763/(763) ათას ლარს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო PD-ში თითოეული სეგმენტის ჭრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 5.2%-ით, რაც შეადგენს 657/(657) ათას ლარს.

დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD);

LGD არის სავარაუდო ზარალის მასშტაბი დეფოლტის შემთხვევაში. ჯგუფი აფასებს დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების პარამეტრებს სესხის აღდგენის ისტორიაზე დაყრდნობით, დეფოლტირებული კონტრაჰენტების მოთხოვნების საპირწონედ. LGD მოდელი ითვალისწინებს მხოლოდ ფულადი სახსრების დაბრუნებას. LGD დაანგარიშდება დისკონტირებული ფულადი ნაკადების საფუძველზე, დისკონტირების ფაქტორად ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო LGD-ში თითოეული სეგმენტის ჭრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 10.0%-ით, რაც შეადგენს 1.236/(1.236) ათას ლარს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო LGD-ში თითოეული სეგმენტის ჭრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 10.0%-ით, რაც შეადგენს 1.255/(1255) ათას ლარს.

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება (EAD).

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება წარმოადგენს მთლიან მისაღებ თანხას დეფოლტის დროს. ჯგუფი ანგარიშობს EAD-ს კონტრაჰენტის მიმდინარე დაქვემდებარებიდან და ხელშეკრულებით დაშვებული მიმდინარე თანხის პოტენციური ცვლილებიდან, ამორტიზაციის ჩათვლით. ფინანსური აქტივის EAD არის მისი მთლიანი საბალანსო ღირებულება.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის შესახებ 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის							
ვადაგადაუცილებელი	43,364	(217)	(846)	(851)	(1,914)	41,450	4%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	294	-	(25)	(46)	(71)	223	24%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	148	-	(11)	(29)	(40)	108	27%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	233	-	(47)	(20)	(67)	166	29%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	736	-	-	(381)	(381)	355	52%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	**44,775**	**(217)**	**(929)**	**(1,327)**	**(2,473)**	**42,302**	**6%**

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
იპოთეკური სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	22,387	(67)	(117)	(132)	(316)	22,071	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	59	-	-	(2)	(2)	57	3%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	5	-	(2)	-	(2)	3	40%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	13	-	(7)	-	(7)	6	54%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	25	-	-	(14)	(14)	11	56%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ იპოთეკური სესხები	**22,489**	**(67)**	**(126)**	**(148)**	**(341)**	**22,148**	**2%**
სასოფლო-სამეურნეო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	79,301	(2,928)	(918)	(1,059)	(4,905)	74,396	6%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	556	(1)	(96)	(33)	(130)	426	23%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	411	-	(89)	(62)	(151)	260	37%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	452	-	(102)	(63)	(165)	287	37%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,235	-	-	(740)	(740)	495	60%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სასოფლო-სამეურნეო სესხები	**81,955**	**(2,929)**	**(1,205)**	**(1,957)**	**(6,091)**	**75,864**	**7%**
მიკრო ბიზნეს-სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	91,543	(706)	(376)	(474)	(1,556)	89,987	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	619	(1)	(41)	(55)	(97)	522	16%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	436	-	(46)	(37)	(83)	353	19%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	463	-	(110)	(24)	(134)	329	29%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,535	-	-	(829)	(829)	706	54%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მიკრო ბიზნეს-სესხები	**94,596**	**(707)**	**(573)**	**(1,419)**	**(2,699)**	**91,897**	**3%**

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
განვადებები							
ვადაგადაუცილებელი	46,083	(131)	(8)	(6)	(145)	45,938	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	274	-	(4)	(2)	(6)	268	2%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	170	-	(9)	(2)	(11)	159	6%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	230	-	(24)	(5)	(29)	201	13%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	814	-	-	(180)	(180)	634	22%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ განვადებები	**47,571**	**(131)**	**(45)**	**(195)**	**(371)**	**47,200**	**1%**
სალომბარდო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	35,505	-	(2)	(89)	(91)	35,414	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	424	-	-	(26)	(26)	398	6%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	77	-	-	(22)	(22)	55	29%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სალომბარდო სესხები	**36,006**	**-**	**(2)**	**(137)**	**(139)**	**35,867**	**0%**
სამომხმარებლო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	72,756	(321)	(217)	(311)	(849)	71,907	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	749	-	(32)	(65)	(97)	652	13%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	408	-	(64)	(24)	(88)	320	22%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	316	-	(100)	(14)	(114)	202	36%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	936	-	-	(500)	(500)	436	53%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სამომხმარებლო სესხები	**75,165**	**(321)**	**(413)**	**(914)**	**(1,648)**	**73,517**	**2%**
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**402,557**	**(4,372)**	**(3,293)**	**(6,097)**	**(13,762)**	**388,795**	**3%**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის შესახებ 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის							
ვადაგადაუცილებელი	52,470	(327)	(972)	(1,353)	(2,652)	49,818	5%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	356	-	(14)	(136)	(150)	206	42%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	134	-	(8)	(28)	(36)	98	27%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	55	-	-	(32)	(32)	23	58%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	409	-	-	(243)	(243)	166	59%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	**53,424**	**(327)**	**(994)**	**(1,792)**	**(3,113)**	**50,311**	**6%**
იპოთეკური სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	28,079	(59)	(95)	(77)	(231)	27,848	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	37	-	-	(10)	(10)	27	27%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	49	-	(3)	-	(3)	46	6%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	53	-	(3)	(18)	(21)	32	40%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	5	-	-	(3)	(3)	2	60%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ იპოთეკური სესხები	**28,223**	**(59)**	**(101)**	**(108)**	**(268)**	**27,955**	**1%**
სასოფლო-სამეურნეო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	65,278	(1,054)	(682)	(1,389)	(3,125)	62,153	5%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	555	(3)	(62)	(103)	(168)	387	30%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	567	-	(81)	(197)	(278)	289	49%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	651	-	(158)	(227)	(385)	266	59%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,001	-	(15)	(667)	(682)	319	68%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
სულ სასოფლო-სამეურნეო სესხები	**68,052**	**(1,057)**	**(998)**	**(2,583)**	**(4,638)**	**63,414**	**7%**
მიკრო ბიზნეს-სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	69,558	(901)	(337)	(734)	(1,972)	67,586	3%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	565	(2)	(30)	(66)	(98)	467	17%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	369	-	(70)	(41)	(111)	258	30%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	308	-	(70)	(79)	(149)	159	48%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,069	-	(20)	(688)	(708)	361	66%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მიკრო ბიზნეს-სესხები	**71,869**	**(903)**	**(527)**	**(1,608)**	**(3,038)**	**68,831**	**4%**
განვადებები							
ვადაგადაუცილებელი	47,262	(292)	(24)	(55)	(371)	46,891	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	385	(1)	(11)	(6)	(18)	367	5%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	254	-	(30)	(10)	(40)	214	16%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	261	-	(60)	(14)	(74)	187	28%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	717	-	(51)	(402)	(453)	264	63%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ განვადებები	**48,879**	**(293)**	**(176)**	**(487)**	**(956)**	**47,923**	**2%**
სალომბარდო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	36,304	-	(2)	(60)	(62)	36,242	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	647	-	-	(20)	(20)	627	3%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	50	-	-	(10)	(10)	40	20%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	18	-	-	(3)	(3)	15	17%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	6	-	-	(1)	(1)	5	17%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სალომბარდო სესხები	**37,025**	**-**	**(2)**	**(94)**	**(96)**	**36,929**	**0%**

ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი — გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
სამომხმარებლო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	52,802	(450)	(267)	(408)	(1,125)	51,677	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	487	(1)	(27)	(62)	(90)	397	18%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	193	-	(55)	(12)	(67)	126	35%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	299	-	(133)	(28)	(161)	138	54%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	688	-	(26)	(422)	(448)	240	65%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სამომხმარებლო სესხები	**54,469**	**(451)**	**(508)**	**(932)**	**(1,891)**	**52,578**	**3%**
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**361,941**	**(3,090)**	**(3,306)**	**(7,604)**	**(14,000)**	**347,941**	**4%**

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების განმავლობაში ჯგუფმა შეცვალა მომხმარებლებზე გაცემულ კონკრეტულ სესხებზე სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები. ყველა ამგვარი სესხი სულ მცირე მე-2 ეტაპზე გადავიდა, რომლის ზარალის რეზერვი შეფასდა არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით. შესაბამისად, მე-2 ან მე-3 სტადიიდან 1-ზე გადასული შეცვლილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მქონე სესხები არ არსებობს.

უზრუნველყოფის საგნისა და კრედიტის ხარისხის გაუმჯობესების სხვა საშუალებების ანალიზი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია სასესხო პორტფელის ანალიზი, გაუფასურების გამოკლებით.

	2022 წლის 31 დეკემბერი	% სასესხო პორტფელი	2021 წლის 31 დეკემბერი	% სასესხო პორტფელი
უზრუნველყოფის გარეშე	291,728	75%	261,339	75%
უზრუნველყოფილი	97,067	25%	86,602	25%
სულ	**388,795**	**100%**	**347,941**	**100%**

უზრუნველყოფის ტიპი	2022 წლის 31 დეკემბერი მთლიანი საბალანსო ღირებულება	2022 წლის 31 დეკემბერი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	2022 წლის 31 დეკემბერი საბალანსო ღირებულება	2022 წლის 31 დეკემბერი უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება
უძრავი ქონება	66,286	(3,377)	62,909	219,936
ძვირფასი ლითონები	16,712	(22)	16,690	19,668
მოძრავი ქონება	17,763	(295)	17,468	32,945
უზრუნველყოფის გარეშე	301,796	(10,068)	291,728	-
სულ	**402,557**	**(13,762)**	**388,795**	**272,549**

უზრუნველყოფის ტიპი	2021 წლის 31 დეკემბერი მთლიანი საბალანსო ღირებულება	2021 წლის 31 დეკემბერი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	2021 წლის 31 დეკემბერი საბალანსო ღირებულება	2021 წლის 31 დეკემბერი უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება
უძრავი ქონება	77,515	(4,519)	72,996	230,375
ძვირფასი ლითონები	8,405	(19)	8,386	36,415
მოძრავი ქონება	5,512	(292)	5,220	14,433
უზრუნველყოფის გარეშე	270,509	(9,170)	261,339	-
სულ	**361,941**	**(14,000)**	**347,941**	**281,223**

სესხების უზრუნველყოფას მეტწილად უძრავი ქონება, მოძრავი ქონება და ძვირფასი ლითონები წარმოადგენს. ამასთან სესხების უმრავლესობა თავდებობით არის უზრუნველყოფილი. უზრუნველყოფილი სესხები უმეტესად მოიცავს სალომბარდო, მომსახურების, სავაჭრო და სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების სესხებს.

ხელმძღვანელობის შეფასებით, უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება სესხის დაწყებისას სულ მცირე შესაბამისი უზრუნველყოფილი სესხების საბალანსო ღირებულებას უდრის, 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ზედმეტი თავდებობის ეფექტის გამოკლებით. დაბალი სესხის უზრუნველყოფის კოეფიციენტის გამო, ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ შესაძლო ნეგატიურ მოძრაობას საბაზრო ფასებში მნიშვნელოვანი გავლენა ექნება სესხების ამოღებადობაზე.

ფიზიკური პირებისგან მიღებული თავდებობები არ გათვალისწინდება გაუფასურების შეფასების მიზნებისთვის. შესაბამისად, ასეთი სესხები და ნაწილობრივ უზრუნველყოფილი დავალიანებების არაუზრუნველყოფილი ნაწილი წარმოდგენილია, როგორც სესხები უზრუნველყოფის გარეშე.

დასაკუთრებული აქტივები სხვა აქტივებშია წარმოდგენილი. იხილეთ მე-18 შენიშვნა.

სესხის დაფარვის ვადები

სასესხო პორტფელის დაფარვის ვადა მოცემულია ქვემოთ, რომელიც აჩვენებს სესხების სახელშეკრულებო დაფარვის ვადის საანგარიშგებო თარიღიდან დარჩენილ პერიოდს.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამომავლო ფულადი ნაკადების სამართლიანი ღირებულება ცვალებადი იქნება საბაზრო ფასების მერყეობის გამო. საბაზრო რისკი მოიცავს სავალუტო რისკს, საპროცენტო განაკვეთის რისკსა და სხვა საფასო რისკებს. ჯგუფის საბაზრო რისკი წარმოიშობა საპროცენტო განაკვეთის ღია პოზიციებიდან, რომლებზეც მოქმედებს ბაზრის საერთო და კონკრეტული ცვალებადობა და ცვლილება უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის დონეში.

საბაზრო რისკის მართვის მიზანია საბაზრო რისკის მართვა და კონტროლი მისაღები პარამეტრების ფარგლებში და, ამასთანავე, რისკისა და უკუგების ოპტიმიზაცია.

საბაზრო რისკზე მთლიანი უფლებამოსილება ვრცელდება აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტზე.

ჯგუფი თავის საბაზრო რისკს მართავს ღია პოზიციის ლიმიტების დაწესებით ფინანსური ინსტრუმენტებისთვის, საპროცენტო განაკვეთებისა და სავალუტო პოზიციებისთვის. ისინი რეგულარულად კონტროლდება და გადაიხედება აღმასრულებელი საბჭოს მიერ, რაც მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამომავლო ფულადი ნაკადების სამართლიანი ღირებულება ცვალებადი იქნება საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების მერყეობის გამო. ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფულად ნაკადებზე გავლენას ახდენს ბაზარზე ძირითადი საპროცენტო განაკვეთების დონეების მერყეობა. საპროცენტო მარჯები შეიძლება ასეთი ცვლილებების გამო გაიზარდოს, მაგრამ ასევე შეიძლება

შემცირდეს, ან წარმოქმნას ზარალი მოულოდნელი მერყეობის შემთხვევაში.

საპროცენტო განაკვეთების გეპ-ანალიზი

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვა ძირითადად ხდება საპროცენტო განაკვეთების გეპების მონიტორინგით. საპროცენტო ინტერვალის პოზიციის მიმოხილვა წარმოდგენილია საპროცენტო განაკვეთის მიღების თარიღსა და ფინანსური ინსტრუმენტების დაფარვის ვადას შორის უმცირესით:

2022 წლის 31 დეკემბერი	3 თვეზე ნაკლები	3-6 თვე	6-12 თვე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6,051	-	-	-	-	21,761	27,812
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	98,341	46,808	83,835	157,477	2,334	-	388,795
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	68	142	747	8,804	80	-	9,841
სხვა ფინანსური აქტივები	3	8	45	928	14	2,654	3,652
	104,463	**46,958**	**84,627**	**167,209**	**2,428**	**24,415**	**430,100**
ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	-	-	8,032	-	-	-	8,032
ნასესხები სახსრები	73,146	30,130	65,930	187,293	-	-	356,499
საიჯარო ვალდებულება	863	879	1,611	4,565	203	-	8,121
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	997	-	-	-	997
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-	-	-	12,484	12,484
	74,009	**31,009**	**76,570**	**191,858**	**203**	**12,484**	**386,133**
საპროცენტო განაკვეთის მგრძნობელობის ანალიზი	**30,454**	**15,949**	**8,057**	**(24,649)**	**2,225**	**11,931**	
საპროცენტო განაკვეთის მიმართ მგრძნობელობის გეპი	**30,454**	**46,403**	**54,460**	**29,811**	**32,036**	**43,967**	

2021 წლის 31 დეკემბერი	3 თვეზე ნაკლები	3-6 თვე	6-12 თვე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	3,379	-	-	-	-	15,748	19,127
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	103	-	-	-	-	-	130
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	111,053	37,998	68,090	128,124	2,676	-	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	63	82	254	5,263	-	-	5,662
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	2,056	2,056
	114,598	**38,080**	**68,344**	**133,387**	**2,676**	**17,804**	**374,889**
ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	188	-	-	-	-	-	188
ნასესხები სახსრები	19,142	44,685	71,885	172,348	6,345	-	314,405
საიჯარო ვალდებულება	933	949	1,778	5,079	388	-	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	996	-	-	-	996
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-	-	-	9,992	9,992
	20,263	**45,634**	**74,659**	**177,427**	**6,733**	**9,992**	**334,708**
საპროცენტო განაკვეთის მგრძნობელობის ანალიზი	**94,335**	**(7,554)**	**(6,315)**	**(44,040)**	**(4,057)**	**7,812**	

საპროცენტო განაკვეთის მიმართ მგრძნობელობის გეპი	**94,335**	**86,781**	**80,466**	**36,426**	**32,369**	**40,181**

საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები

ქვემოთ ცხრილში მოცემულია პროცენტიანი აქტივებისა და ვალდებულებების საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. ეს საპროცენტო განაკვეთები მიახლოებულია ამ აქტივებისა და ვალდებულებების დაფარვის ვადამდე მიღებულ შემოსავალთან.

	2022			2021		
	საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები, %			საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები, %		
	ლარი	აშშ დოლარი	ევრო	ლარი	აშშ დოლარი	ევრო
საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივები						
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	5.53%	1.00%	-	5.69%	0.00%	-
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	34.89%	18.80%	-	34.69%	18.53%	-
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	37.97%	-	-	36.43%	-	-
პროცენტიანი ვალდებულებები						
ნასესხები სახსრები	15.59%	6.15%	-	14.77%	6.02%	-

საპროცენტო განაკვეთის მგრძნობელობის ანალიზი

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვას, საპროცენტო განაკვეთის გეპ ანალიზის საფუძველზე ემატება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების მგრძნობელობის მონიტორინგი. წმინდა მოგების საპროცენტო განაკვეთების მერყეობის (გადაფასების რისკი) მიმართ მგრძნობელობის ანალიზი, 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული პროცენტიანი აქტივებისა და ვალდებულებების შემოსავლიანობის მრუდისა და პოზიციების 100 საბაზისო პუნქტით სიმეტრიული ვარდნის ან ზრდის გამარტივებულ სცენარზე დაყრდნობით, ასეთია:

	2022	2021
პარალელური ვარდნა 100 საბაზისო პუნქტით	(328)	(648)
პარალელური ზრდა 100 საბაზისო პუნქტით	328	648

სავალუტო რისკი

ჯგუფის აქტივები და ვალდებულებები გამოხატულია რამდენიმე უცხოურ ვალუტაში.

სავალუტო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება ან სამომავლო ფულადი ნაკადები ცვალებადი იქნება სავალუტო კურსის მერყეობის გამო. მიუხედავად იმისა, რომ ჯგუფი ახდენს სავალუტო რისკზე მისი დაქვემდებარების ჰეჯირებას საკომპენსაციო სესხების გამოყენებით, რომლებიც კლასიფიცირებულია წარმოებულ ინსტრუმენტებად (იხილეთ მე-12 შენიშვნა), ამგვარი საქმიანობები არ განისაზღვრება ჰეჯირების ურთიერთობად, ფასს სტანდარტების შესაბამისად.

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სტრუქტურა სავალუტო რისკთან მიმართებაში:

	ევრო	აშშ დოლარი	სხვა	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	5,017	8,497	591	14,105
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	-	317	-	317
სხვა ფინანსური აქტივები	11	622	-	633
სულ აქტივები	**5,028**	**9,436**	**591**	**15,055**
ვალდებულებები				
ნასესხები სახსრები	-	144,544	-	144,544
საიჯარო ვალდებულება	-	6,783	-	6,783
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	43	-	43
სულ ვალდებულებები	**-**	**151,370**	**-**	**151,370**
წმინდა პოზიცია	**5,028**	**(141,934)**	**591**	**(136,315)**
რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტი	**(2,162)**	**136,992**	**-**	**134,830**

წმინდა პოზიცია რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შემდეგ	**2,866**	**(4,942)**	**591**	**(1,485)**

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სტრუქტურა სავალუტო რისკთან მიმართებაში:

	ევრო	აშშ დოლარი	სხვა	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,631	3,168	693	5,492
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	-	787	-	787
სხვა ფინანსური აქტივები	2	212	92	306
სულ აქტივები	**1,633**	**4,167**	**785**	**6,585**
ვალდებულებები				
ნასესხები სახსრები	-	176,354	-	176,354
საიჯარო ვალდებულება	-	7,566	-	7,566
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	22	16	-	38
სულ ვალდებულებები	**22**	**183,936**	**-**	**183,958**
წმინდა პოზიცია	**1,611**	**(179,769)**	**785**	**(177,373)**
რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტი	**-**	**180,854**	**(2,026)**	**178,828**
წმინდა პოზიცია რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შემდეგ	**1,611**	**1,085**	**(1,241)**	**1,455**

წლის განმავლობაში მოქმედებდა შემდეგი სავალუტო კურსები:

ლარში	**საშუალო განაკვეთი**		**სპოტ-კურსი საანგარიშგებო თარიღისთვის**	
	2022	**2021**	**2022**	**2021**
1 აშშ დოლარი	2.9156	3.2284	2.7020	3.0976
1 ევრო	3.0792	3.8299	2.8844	3.5040

ვალუტებთან მიმართებაში ლარის გაუფასურება 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოგება-ზარალს შემდეგი თანხებით გაზრდიდა (შეამცირებდა): ანალიზი წარმოდგენილია გადასახადის გათვალისწინებით და ეყრდნობა სავალუტო კურსების მერყეობას, რომელიც, ჯგუფის აზრით, მოსალოდნელი იყო საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღში. ანალიზი ეფუძნება დაშვებას, რომ ყველა დანარჩენი ცვლადი, კერძოდ საპროცენტო განაკვეთები მუდმივი რჩება.

	2022	**2021**
აშშ დოლარის 10%-ით გამყარება ლარის მიმართ	(420)	92
ევროს 10%-ით გამყარება ლარის მიმართ	244	137

ლარის გამყარებას ზემოთ მითითებული ვალუტების მიმართ 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბერს თანაბარი უკუ ეფექტი ექნებოდა ზემოთ მითითებულ ვალუტებზე, ზემოთ ნაჩვენები თანხებით, ყველა სხვა ცვლადი მონაცემის უცვლელად შენარჩუნების საფუძველზე.

ლიკვიდობის რისკი

ლიკვიდობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ჯგუფს გაუჭირდება ფინანსური ვალდებულებების შესრულება, რაც გულისხმობს მათ დაფარვას ფულადი სახსრებით ან სხვა რომელიმე ფინანსური აქტივით. ლიკვიდობის რისკი არსებობს მაშინ, როდესაც აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობა ერთმანეთს არ ემთხვევა. აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის თუ საპროცენტო განაკვეთის შესაბამისობა და/ან შეუსაბამობის კონტროლი უმნიშვნელოვანესია ლიკვიდობის მართვისთვის. სრული შესაბამისობა საფინანსო დაწესებულებებისთვის უჩვეულოა, რადგან ბიზნესსაქმიანობა ხშირად წინასწარ განუსაზღვრელი ვადის და სხვადასხვა ტიპისაა. შეუსაბამო პოზიცია პოტენციურად ზრდის მომგებიანობას, მაგრამ ასევე შეუძლია გაზარდოს ზარალის რისკი.

ჯგუფი ახორციელებს ლიკვიდობის მართვას ფონდებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით ნებისმიერ დროს, რათა მოხდეს ვადადამდგარი ყველა სახის ფულადი ვალდებულების

გათვალისწინება. ლიკვიდობის პოლიტიკას გადახედავენ და ამტკიცებენ აღმასრულებელი და სამეთვალყურეო საბჭოები.

ჯგუფი უზრუნველყოფს დივერსიფიცირებული და სტაბილური ფინანსირების აქტიურ მხარდაჭერას სხვა ბანკებიდან და საფინანსო დაწესებულებებიდან მოკლე და გრძელ ვადიანი სესხების მიღების გზით, რასაც თან სდევს მაღალი ლიკვიდობის აქტივების დივერსიფიცირებული პორტფელები, იმისათვის, რომ მოხდეს სწრაფი და შეუფერხებელი რეაგირება ლიკვიდობის გაუთვალისწინებელ მოთხოვნებზე.

ლიკვიდობის მართვის პოლიტიკა მოითხოვს:

- მოსალოდნელი ფინანსური ნაკადის პროგნოზირებას ძირითადი ვალუტების შესაბამისად და ლიკვიდური აქტივების საჭირო დონის გათვალისწინებას მასთან ურთიერთობაში;
- დივერსიფიცირებული ფინანსური რესურსების შენარჩუნებას;
- სესხების კონცენტრაციისა და პროფილის მართვას;
- სასესხო კაპიტალის მოზიდვის გეგმის შენარჩუნებას;
- ლიკვიდობის შენარჩუნებასა და გაუთვალისწინებელ ვითარებაში მოქმედების გეგმის დაფინანსებას.

ლიკვიდობის პოზიციის მონიტორინგს ახდენს ფინანსური დეპარტამენტი და აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი. ბაზრის ნორმალურ პირობებში, ინფორმაცია ლიკვიდობის პოზიციის შესახებ კვირაში ერთხელ წარედგინება ხელმძღვანელობის რისკების მართვის კომიტეტს. ლიკვიდობის მართვის შესახებ გადაწყვეტილებებს მიიღებს აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი და ახორციელებს ფინანსური დეპარტამენტი.

ქვემოთ მოცემული ცხრილები აჩვენებს არადისკონტირებულ ფულად ნაკადებს ფინანსურ ვალდებულებებზე, მათი შესაძლო ყველაზე ადრეული სახელშეკრულებო დაფარვის ვადების საფუძველზე. მთლიანი შემომავალი და გამავალი ნაკადები, რომლებიც ცხრილებშია მოცემული, წარმოადგენენ სახელშეკრულებო, არადისკონტირებულ ფულად ნაკადებს ფინანსურ ვალდებულებებზე.

ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	სულმთლიანი თანხა გასვლა	საბალანსო ღირებულება
ფინანსური ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-	8,032	-	8,032	8,032
ნასესხები სახსრები	8,339	69,636	37,449	78,646	218,853	412,923	356,499
საიჯარო ვალდებულება	338	676	1,014	1,834	5,255	9,117	8,121
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	-	997	-	997	997
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,841	15	-	2,575	53	12,484	12,484
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**18,518**	**70,327**	**38,463**	**92,084**	**224,161**	**443,553**	**386,133**

ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	მთლიანი თანხის გადინება	საბალანსო ღირებულება
ფინანსური ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	3	185	-	-	-	188	188
ნასესხები სახსრები	4,604	14,847	47,882	82,297	198,870	348,500	314,405
საიჯარო ვალდებულება	365	730	1,095	2,016	5,979	10,185	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	-	996	-	996	996
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,203	-	-	-	789	9,992	9,992
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**14,175**	**15,762**	**48,977**	**85,309**	**205,638**	**369,861**	**334,708**

გეოგრაფიული რისკი

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ყველა ფინანსური აქტივი საქართველოშია განლაგებული და მისი ბიზნეს-გეგმები მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული ქვეყნის სტაბილურობასა და სამართლებრივ ნორმაზე. საქართველო განაგრძობს განვითარებადი ბაზრის კონკრეტული მახასიათებლების გამოვლენას. როგორც ასეთი, ჯგუფი ექვემდებარება ბიზნესის ან ქვეყნის სამართლებრივი გარემოს ნებისმიერ გაუარესების რისკს.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს ჰქონდა ნასესხები სახსრები 228,008 ათასი ლარის, 102,725 ათასი ლარის და 25,766 ათასი ლარის ოდენობით ევროპაში, საქართველოსა და აშშ-ში დარეგისტრირებული კონტრაჰენტებისგან (შესაბამისად). 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს ჰქონდა ნასესხები სახსრები 245,369 ათასი ლარის, 37,868 ათასი ლარის, 25,024 ათასი ლარის და 6,144 ათასი ლარის ოდენობით ევროპაში, საქართველოში, აშშ-სა და აზიაში დარეგისტრირებული კონტრაჰენტებისგან (შესაბამისად).

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ანალიზი კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების მოსალოდნელი დაფარვის ვადებით 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	ვადაგადაცილებული	სულ
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	27,812	-	-	-	-	-	27,812
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	55,600	35,109	130,643	157,477	2,334	7,632	388,795
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	13	37	810	7,841	80	1,060	9,841
სხვა ფინანსური აქტივები	1,942	1	50	1,564	14	81	3,652
სულ აქტივები	**85,367**	**35,147**	**131,503**	**166,882**	**2,428**	**8,773**	**430,100**
ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	-	-	8,032	-	-	-	8,032
ნასესხები სახსრები	7,402	65,744	96,060	187,293	-	-	356,499
საიჯარო ვალდებულება	284	579	2,490	4,565	203	-	8,121
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	997	-	-	-	997

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	ვადაგადაცილებული	სულ
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,841	15	2,575	53	-	-	12,484
სულ ვალდებულებები	**17,527**	**66,338**	**110,154**	**191,911**	**203**	**-**	**386,133**
წმინდა პოზიცია	**67,840**	**(31,191)**	**21,349**	**(25,029)**	**2,225**	**8,773**	**43,967**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ანალიზი კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების მოსალოდნელი დაფარვის ვადებით 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	ვადაგადაცილებული	სულ
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	19,127	-	-	-	-	-	19,127
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	103	-	-	-	-	-	103
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	74,334	30,991	106,088	128,124	2,676	5,728	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	3	58	229	4,474	-	898	5,662
სხვა ფინანსური აქტივები	1,559	-	-	497	-	-	2,056
სულ აქტივები	95,126	31,049	106,317	133,095	2,676	6,626	374,889
ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	3	185	-	-	-	-	188
ნასესხები სახსრები	4,601	14,541	116,570	172,348	6,345	-	314,405
საიჯარო ვალდებულება	307	626	2,727	5,079	388	-	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	996	-	-	-	996
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,203	-	-	789	-	-	9,992
სულ ვალდებულებები	**14,114**	**15,352**	**120,293**	**178,216**	**6,733**	**-**	**334,708**
წმინდა პოზიცია	**81,012**	**15,697**	**(13,976)**	**(45,121)**	**(4,057)**	**6,626**	**40,181**

შემდგომი მოვლენები

27

ჯგუფმა მიიღო შემდეგი დაფინანსება საანგარიშგებო პერიოდის შემდგომ:

- 2023 წლის თებერვალში ჯგუფმა გამოუშვა 25,000 ათასი ლარის პირველი სერტიფიცირებული გენდერული ობლიგაცია რეგიონში, აზიის განვითარების ბანკის („ADB“) ინვესტიციითა (75%) და საქართველოს ბანკის თანადაფინანსებით (25%).

- 2023 წლის თებერვალში ჯგუფმა გააფორმა 5,000 ათასი აშშ დოლარის სასესხო ხელშეკრულება „Incofin C.V.S.O“-სთან.

- 2023 წლის აპრილში ჯგუფმა გააფორმა 13,000 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება სს „ბაზის ბანკთან“, 10,000 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება სს „თიბისი ბანკთან“ და 7,560 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება „EFSE S.A. SICAV-SIF“-თან.

დანართი

დანართი 1

გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსთან შესაბამისობა 2022 წლის მდგომარეობით

გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსი	სტატუსი
საბჭოს ლიდერობა და კომპანიის მიზანი	**4.6**
A: ეფექტიანი საბჭო	სრულად
B: კომპანიის მიზანი და კულტურა	სრულად
C: რესურსები და კონტროლი	სრულად
D: დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობა	ნაწილობრივ
E: სამუშაო რესურსების პოლიტიკა	სრულად
პასუხისმგებლობების განაწილება	**4.5**
F: თავმჯდომარის ფუნქცია	ნაწილობრივ
G: დამოუკიდებელი წევრები	სრულად
H: საბჭოს ეფექტიანობა	სრულად
I: საბჭოს საკმარისი რესურსები	სრულად
შემადგენლობა, უფლებამონაცვლეობა და შეფასება	**3.66**
J: დანიშვნა და უფლებამონაცვლეობა	ნაწილობრივ
K: უნარ-ჩვევების ერთობლიობა, ხელახალი არჩევა	ნაწილობრივ
L: წლიური შეფასება	სრულად
აუდიტი, რისკები და შიდა კონტროლი	**5.0**
M: აუდიტის ეფექტიანობა	სრულად
N: რისკების გამჟღავნება	სრულად
O: შიდა კონტროლი და რისკების მართვა	სრულად
შრომის ანაზღაურება	**5.0**
P: ხელმძღვანელი პირების ანაზღაურება	სრულად
Q: გამჭვირვალე პროცედურა	სრულად
R: დამოუკიდებელი გადაწყვეტილება	სრულად
ქულათა ჯამი	**4.55**

შენიშვნა: სრული შესაბამისობა ფასდება 5 ქულით, ნაწილობრივი — 3 ქულით, შეუსაბამობა — 0 ქულით.

კომენტარები გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსთან შესაბამისობის შესახებ

დ: არ ხდება დასაქმებულებთან ეფექტიანი თანამშრომლობა, მაგალითად, სამუშაო რესურსის საკონსულტაციო კოლეგიის ფორმით, შესაბამისად, კომპანია ნაწილობრივ აკმაყოფილებს ამ სტანდარტს.

ვ: მიუხედავად იმისა, რომ თავმჯდომარე აღმასრულებელი დირექტორისაგან დამოუკიდებელია, გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის თანახმად, იგი არ შეიძლება იქნეს მიჩნეული დამოუკიდებლად, რადგან მნიშვნელოვანი აქციონერია და 9 წელზე მეტია საბჭოში მოღვაწეობს; სხვა კრიტერიუმების მიხედვით (მათ შორის, კომპანიის საერთო ხელმძღვანელობის ეფექტიანობასთან, ღიაობისა და დებატების ხელშეწყობის, ასევე თავმჯდომარის შეფასების კრიტერიუმებთან დაკავშირებით), კომპანია შეესაბამება სტანდარტებს, შესაბამისად, ნაწილობრივ აკმაყოფილებს F-მოთხოვნას.

თ: მიუხედავად საბჭოს წევრების დანიშვნის მკაცრი პროცედურისა, არ არსებობს სამართალმემკვიდრეობის ხელშეწყობის გეგმები. კრიტერიუმები სრულდება ნაწილობრივ.

ლ: ხელახალი არჩევნები ყოველწლიურად არ ტარდება; თავმჯდომარე დანიშნულია 9 წელზე ხანგრძლივი ვადით, თუმცა 2018 წელს მან სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ახალი როლი იტვირთა; კრისტალი არ იყენებს გარე კონსულტაციებს საბჭოს წევრების დასანიშნად; კრიტერიუმები სრულდება ნაწილობრივ.

კოდექსის სრული ტექსტი ხელმისაწვდომია ბმულზე:

https://www.frc.org.uk/directors/corporate-governance-and-stewardship/uk-corporate-governance-code

დანართი 2

შემოკლებების ჩამონათვალი

AFD	საფრანგეთის განვითარების სააგენტო
ALCO	აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი
AML	ფულის გათეთრების საწინააღმდეგო
BARTA	საუკეთესო წლიური ანგარიშის და გამჭვირვალობის ჯილდო
CA	მიმდინარე ანგარიში
CAR	კაპიტალის ადეკვატურობის მაჩვენებელი
CO2	ნახშირორჟანგი
DFC	აშშ-ის საერთაშორისო განვითარების საფინანსო კორპორაცია (ყოფილი OPIC)
DWM	მსოფლიო ბაზრის განვითარება
E&S	გარემოსდაცვითი და სოციალური
ERP	საწარმო რესურსების დაგეგმვის სისტემა
ESG	გარემოსდაცვითი, სოციალური და მმართველობითი
FDI	პირდაპირი უცხოური ინვესტიცია
FMO	ჰოლანდიის განვითარების ბანკი
GGF	ფონდი მწვანე ზრდისათვის
HR	ადამიანური რესურსები
KPI	საქმიანობის ძირითადი მაჩვენებელი
MPR	მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი
NPL	ვადაგადაცილება მთლიან სესხებში
ROA	უკუგება აქტივებზე
ROE	უკუგება საკუთარ კაპიტალზე
SDG	მდგრადი განვითარების მიზანი
SIDA	შვედეთის საერთაშორისო განვითარების სააგენტო
MSME	მიკრო, მცირე და საშუალო საწარმო
SMS	მოკლე ტექსტური შეტყობინება
UN	გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია
USAID	აშშ–ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტო
მისო	მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია
მშპ	მთლიანი შიდა პროდუქტი
პპ	პროცენტული პუნქტი
სებ	საქართველოს ეროვნული ბანკი
სს	სააქციო საზოგადოება
შპს	შეზღუდული პასუხისმგებლობის კომპანია

წლიური ანგარიში 2022

ჩვენ შესახებ

სააქციო საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „კრისტალი“ („კრისტალი“) საქართველოში წამყვანი ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია და ლიდერი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია. „კრისტალი“ მართავს 389 მილიონიან სასესხო პორტფელს. მის 50 ფილიალში დასაქმებული თითქმის 1,000 თანამშრომელი ქვეყნის მასშტაბით 120 ათასზე მეტ უნიკალურ მომხმარებელს ემსახურება. „კრისტალი“ ოპერირებს როგორც ეკონომიკური განვითარების პლატფორმა და მიკრო და მცირე მეწარმეებსა და ფერმერებს მათზე მორგებულ ინოვაციურ ფინანსურ (მათ შორის, სალიზინგო) პროდუქტებსა და არაფინანსურ (კონსულტაცია და ტექნოლოგიები) მომსახურებას აწვდის. „კრისტალი“ რეგიონში პირველი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია, რომელმაც საერთაშორისო კომპანია Fitch Ratings-ის ფინანსური შეფასება (B- Stable) მიიღო. გარდა ამისა, 2021 წელს კომპანიამ გლობალური სარეიტინგო სააგენტოს Microfinanza–საგან სოციალური რეიტინგი „A-“ მიიღო.

ქალთა გაძლიერებისა და მხარდაჭერის მიმართულებით განხორციელებული პროექტებისთვის 2021 წელს კრისტალს ათასწლეულის გამოწვევის ფონდის მთავარი ჯილდო გადაეცა. საერთაშორისო მიკროსაფინანსო ასოციაციამ (MFC) კომპანიის „მწვანე მიმართულება“ (ენერგოეფექტური კრედიტები და განვადებები) მსოფლიოს მასშტაბით 5 საუკეთესო ინიციატივას შორის დაასახელა. საუკეთესო წლიური ანგარიშისა და გამჭვირვალობის კონკურსში BARTA „კრისტალი“ საქართველოში მეოთხედ გახდა ჯილდოს მფლობელი. ამგვარი აღიარება დამსახურებულად აყენებს „კრისტალს“ წარმატებული მსხვილი ფინანსური ინსტიტუტების გვერდით და ცხადყოფს მის სამართლიან მისწრაფებას ბანკად ტრანსფორმირებისაკენ.

მეტი ინფორმაცია, ისე როგორც ანგარიშის ციფრული ვერსია შეგიძლიათ იხილოთ ვებგვერდზე: https://ir.crystal.ge/

ნათია ბერსიშვილი

დირექტორის ანგარიში 3

მიმოხილვა 3

ფინანსური და საოპერაციო მაჩვენებლები 4

თავმჯდომარის განცხადება 5

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის წერილი 7

მაკროეკონომიკა და ბაზრის მიმოხილვა 10

კორპორაციული სტრატეგია 16

ბიზნესმოდელი 17

ბიზნესის მნიშვნელოვანი სიახლეები 18

ღირებულება 20

ინვესტორებთან ურთიერთობა და დაფინანსება 21

ტექნიკური დახმარება 22

მნიშვნელოვანი რისკები და განუსაზღვრელობა 2022 წელს 23

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა 26

ადამიანები ჩვენს ორგანიზაციაში 28

ინფორმაციული ტექნოლოგიები 31

მმართველობითი ანგარიში 34

სამეთვალყურეო საბჭო 36

თავმჯდომარე 38

საბჭოს შემადგენლობა 38

კორპორაციული მართვა 40

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები 41

მმართველი გუნდი 44

კომიტეტების ანგარიშები 47

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებასა და დამტკიცებაზე 54

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა 56-59

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის:

კონსოლიდირებული მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება 60
ინდივიდუალური მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება 61
კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება 62
ინდივიდუალური ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება 63
კონსოლიდირებული საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება 64
ინდივიდუალური საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება 65
კონსოლიდირებული ფულადი ნაკადების ანგარიშგება 66
ინდივიდუალური ფულადი ნაკადების ანგარიშგება 67

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების განმარტებითი შენიშვნები 68-152

დამატებები ..... 153 - 154

ნათია ნემსიწვერიძე

სტრატეგიული ანგარიში

„კრისტალის" მისიაა მეწარმეების კაპიტალით, ცოდნითა და უნარებით გაძლიერება, რათა მათ თავიანთი შესაძლებლობები საყოველთაო კეთილდღეობად გარდაქმნან.

მიმოხილვა

„კრისტალის" ხედვაა გახდეს ლიდერი ფინანსური ინსტიტუტი მიკრო და მცირე მეწარმეების მომსახურების სფეროში. ჩვენი მიდგომა სცდება საკრედიტო პროდუქტებზე ფოკუსირებას და მოიცავს ხელმისაწვდომობის გაზრდას ისეთ მრავალფეროვან სერვისებზე, როგორებიცაა მიმდინარე ანგარიშები, ბარათები, ლიზინგი და არაფინანსური მომსახურება, მათ შორის, კონსულტაციის გაწევა ბიზნესისა და ფინანსების სფეროში, ტექნოლოგიური გადაწყვეტები, განათლება, ინფორმაცია და ლიდერობის განვითარების შესაძლებლობები. ეს სწორედ ის მიმართულებებია, რომლებიც „კრისტალს" სურს ხელმისაწვდომი გახადოს თავისი მომხმარებლებისათვის.

„კრისტალი" საქართველოში წამყვანი არასაბანკო ფინანსური ინსტიტუტია. იგი მართავს 389 მილიონიან სასესხო პორტფელს და 50 ფილიალში დასაქმებული დაახლოებით 1,000 თანამშრომლით ქვეყნის მასშტაბით 120 ათას უნიკალურ მომხმარებელს ემსახურება. „კრისტალის" ინსტიტუციური აქციონერები არიან Incofin IM და Developing World Markets. კომპანიას აქვს გრძელვადიანი ურთიერთობა 25 პარტნიორთან, რომელთა შორისაც არიან საერთაშორისო საინვესტიციო ფონდები, ფინანსური ინსტიტუტები და ადგილობრივი კომერციული ბანკები.

ნათია ტუხაშვილი

ფინანსური და საოპერაციო მაჩვენებლები

წმინდა მოგება	
Δ	**+ 147.64%**
2022	7,875
2021	3,180

მთლიანი აქტივები	
Δ	**+ 14.41%**
2022	453,256
2021	396,179

სასესხო პორტფელი	
Δ	**+ 11.74%**
2022	388,795
2021	347,941

მთლიანი კაპიტალი	
Δ	**+ 11.43%**
2022	67,073
2021	60,195

ROA	
Δ	**+ 1.02%**
2022	1.85%
2021	0.83%

ROE	
Δ	**+ 7.00%**
2022	12.38%
2021	5.38%

უმოქმედო სესხები	
Δ	**+ 0.40%**
2022	8.70%
2021	8.30%

რისკის ხარჯი	
Δ	**+ 0.91%**
2022	1.68%
2021	0.77%

ხარჯი შემოსავალთან მიმართებით	
Δ	**-6.07%**
2022	76.84%
2021	82.91%

ფილიალები	
Δ	**0.00%**
2022	50
2021	50

მომხმარებლები	
Δ	**- 1.10%**
2022	118,453
2021	119,775

თანამშრომლები	
Δ	**+ 4.92%**
2022	1,045
2021	996

ნათია ნემსიწვერიძე

თავმჯდომარის განცხადება

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

მას შემდეგ, რაც COVID-19-ის პანდემიამ მთელ მსოფლიოში მაღალი ინფლაცია გამოიწვია, შეცვალა რა სიღარიბის შემცირების გლობალური ტენდენცია, ევროპა მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ ყველაზე ფართომასშტაბიანი სამხედრო დაპირისპირების მოწმე გახდა. საქმე ამკარად წარმოუდგენელი მასშტაბის ადამიანურ ტრაგედიასთან გვაქვს. ქართველების უმეტესობამ ომისა და მისი დამანგრეველი შედეგების შესახებ მხოლოდ ისტორიის სახელმძღვანელოებიდან როდი იცის. ამიტომ, ჩვენ პატივს ვცემთ უკრაინელი ხალხის გმირულ ბრძოლას თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის.

უკრაინაში ომის გამო, პოტენციური ეკონომიკური რისკები, რომლებიც წინა წლის ანგარიშშია აღწერილი, 2022 წელს არ განხორციელებულა. ამის საპირისპიროდ, ხალხისა და კაპიტალის ნაკადებმა ზომიერად დადებითი გავლენა იქონია საქართველოს ეკონომიკურ აღდგენაზე, რამაც მშპ-ს 10.1%-იანი წლიური ზრდა გამოიწვია.

გაუმჯობესებულმა ექსპორტმა, ტურიზმიდან შემოსავლებმა და ფულადი გზავნილების ზრდამ, გონივრული მონეტარული და ფისკალური პოლიტიკის ფონზე, საქართველოს საშუალება მისცა გაეუმჯობესებინა თითქმის ყველა მაკროეკონომიკური პარამეტრი (იხ. თავი „მაკროეკონომიკური და ბაზრის მიმოხილვა"), რაც Fitch Ratings-ის მიერ სუვერენული რეიტინგის „BB"-მდე გაუმჯობესებით აღინიშნა. ეს კი საინვესტიციო რეიტინგს მხოლოდ ერთი ნაბიჯით გვაშორებს[1].

ამავდროულად, ქვეყნის ძლიერი გეოპოლიტიკური მდგომარეობა და რეგიონში პოტენციურად მზარდი ეკონომიკური როლი არ არის მოსახლეობის კეთილდღეობის უპირობო გარანტი. სიღარიბისა და უთანასწორობის დონის შემცირება ავტომატურად არ მოხდება, არამედ მოითხოვს ინკლუზიურ და მდგრად ეკონომიკურ ზრდას, რაც სხვა ფაქტორებთან ერთად, დამოკიდებული იქნება მცირე და საშუალო ბიზნესისა და სოფლის მეურნეობის სექტორების აქტიურ განვითარებაზე, ქალთა და ახალგაზრდობის გაძლიერებულ მონაწილეობაზე ეკონომიკურ ცხოვრებაში და მიგრაციის ეფექტიან მართვაზე.

„კრისტალის" მიზანია წვლილი შეიტანოს ფინანსური ჩართულობისა და მდგრადი ეკონომიკური განვითარების მიზნების მიღწევაში იმ ფორმით, რომელიც უზრუნველყოფს აქციონერებისათვის გრძელვადიანი ეკონომიკური ღირებულების შექმნას. შესაბამისად, ჩვენ ვმოქმედებთ როგორც განვითარების პლატფორმა მიკრო და მცირე მეწარმეებისა და მცირე ფერმერებისათვის. მომხმარებელზე ორიენტირებული მიდგომა და სერვისების ფართო ხელმისაწვდომობა მაღალკონკურენტულ ბაზარზე კვლავ ზრდის საშუალებას გვაძლევს. სტრატეგიულ ანგარიშში შეგიძლიათ მეტი წაიკითხოთ ჩვენი ბიზნესმოდელის, კონკურენტული უპირატესობისა და სამომავლო გეგმების შესახებ.

[1] 2023 წლის 27 იანვარს, საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტომ „Fitch Ratings" საქართველოს გრძელვადიანი საკრედიტო რეიტინგი (IDR) 'BB' დაადასტურა, პროგნოზი კი „სტაბილურიდან" „პოზიტიურით" შეცვალა.

ნათია ნემსიწვერიძე

2022 წელი „კრისტალისთვის" პრაქტიკულად ყველა ძირითადი ინდიკატორის ზრდებით იყო გამორჩეული. ჩვენი სებებში პორტფელი 11.7%-ით გაიზარდა, ხარჯისა და შემოსავლის კოეფიციენტი 76.8%-მდე (82.9% 2021 წელს) შემცირდა, უკუგებამ კაპიტალზე კი 12.4%-ს (5.4% 2021 წელს) მიაღწია. ჩვენ ასევე შევძელით კაპიტალის ადეკვატურობის მაღალი, 17.93%-იანი მაჩვენებლის შენარჩუნება (20.47% - 2021 წელს).

მივაღწიეთ ხელშესახებ პროგრესს მმართველობის სისტემის განმტკიცებისა (იხილეთ თავი „მმართველობითი ანგარიში") და საბანკო ლიცენზიისათვის მომზადების კუთხით. ამ ტენდენციის საფუძველზე, 2023 წელს „კრისტალი" მოელის COVID 19-ის პერიოდამდელ მაჩვენებლებზე დაბრუნებას. როგორც ეს 2023-2025 წლების ახალი კორპორაციული სტრატეგიით არის განსაზღვრული, ჩვენ დავიწყებთ სვლას საუკეთესო მდგრადი ბანკის შექმნისაკენ. აღსანიშნავია, რომ „კრისტალმა" უზბეკეთის რეგიონულ MFI-სთან გრძელვადიანი პარტნიორობა დაამყარა და ამგვარად გეოგრაფიული გაფართოებისაკენ პირველი აშკარა ნაბიჯი გადადგა.

ფინანსურ შემოსავალთან ერთად (მოგება), ჩვენ თანაბარ ყურადღებას ვუთმობთ ადამიანებისა და პლანეტის კეთილდღეობას და იმას, თუ როგორ უწყობს ხელს ეს ყოველივე მდგრადი განვითარების მიზნების მიღწევას. ამ მოხსენებიდან მალევე, ჩვენ გამოვაქვეყნებთ „კრისტალის" 2022 წლის მდგრადობის ანგარიშს, რომელიც გარემოსდაცვითი და სოციალური მიმართულებით მიღებულ შედეგებს ასახავს.

2023 წელს „კრისტალს" 25 წელი შეუსრულდება. გვსურს ეს იუბილე აღვნიშნოთ საბანკო ლიცენზიის მოპოვებით, ფინანსური მაჩვენებლებისა და მომგებიანობის პანდემიამდელი პერიოდის დონეზე დაბრუნებით და რეგიონული გაფართოების სტრატეგიის განსახორციელებლად პრეცედენტის შექმნით.

დასასრულ, მინდა მადლობა გადავუხადო ჩვენს აქციონერებს, კრედიტორებს, მომწოდებლებს, პარტნიორებს, ტექნიკური მხარდაჭერის დამფინანსებლებსა და „კრისტალის" გასაოცარ გუნდს, მათ შორის, მენეჯმენტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს კოლეგებს.

პატივისცემით,

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

[2] კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი (CAR) განსაზღვრულია საქართველოს ეროვნული ბანკის წესებისა და მითითებების და არა ფასს-ის საფუძველზე.

ნათია ნემსიძე

უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის წერილი

ძვირფასო აქციონერებო,

2022 წელი თავდაუზოგავი შრომისა და შედეგების გაუმჯობესების წელიწადი იყო, როგორც საქართველოს ეკონომიკის, ისე „კრისტალისათვის". პანდემიითა და უკრაინაში რუსეთის მიერ წამოწყებული ომით გამოწვეული კრიზებისის წარმატებით დაძლევის შემდეგ, კომპანიამ გააუმჯობესა მომგებიანობა და, ამავდროულად, შეიტანა რა მნიშვნელოვანი ცვლილებები ორგანიზაციულ სტრუქტურაში, პროცესებსა და სისტემებში, საგულისხმოდ გააძლიერა ჩვენი ინსტიტუციური შესაძლებლობები.

ნებისმიერი ფინანსური ინსტიტუტის წარმატება ყველაზე ნათლად ციფრებით გამოიხატება: ისე როგორც 2021 წელს, წელსაც გავაუმჯობესეთ ჩვენი შედეგები: სასესხო პორტფელმა 400 მლნ ლარს[3] გადააჭარბა, ხოლო ჩვენი აქტიური მსესხებლების რაოდენობამ 120,000-ს მიაღწია. ჩვენი გუნდი ფოკუსირებული იყო **მომგებიანობის გაუმჯობესებაზე**, რაც **წარმატებით განხორციელდა** ბიზნესის წარმოების გაზრდილი ხარჯების, რეგიონული არასტაბილურობის, გამკაცრებული სარეგულაციო მოთხოვნების და ინფლაციის რეკორდული მაჩვენებლის მიუხედავად. **შედეგად, „კრისტალის" უკუგებამ კაპიტალზე 12.4%-ს მიაღწია და 2021 წელთან შედარებით 7%-ით გაუმჯობესდა, პორტფელი 11.7%-ით გაიზარდა.** მიკროსეგმენტის მომხმარებლების კვალიფიციური გარე კვლევის მიხედვით, **„კრისტალს" ასევე ჰქონდა მომხმარებელთა კმაყოფილებისა (10-დან 9.3) და რეკომენდაციის გაწევის (10-დან 9) ყველაზე მაღალი, ხოლო ლოიალობის რიგით მეორე მაჩვენებელი (10-დან 9.4), რითაც გადაუსწრო მსხვილ სისტემურ ბანკებსა და ბაზრის სხვა მოთამაშეებს.** ჩვენი **სამომხმარებლო ლოიალობის ინდექსი (NPS) რეკორდულად მაღალი იყო და 86 ქულას შეადგენდა. გარდა ამისა, ჩვენ ფინანსურ ინდუსტრიაში რიგით მე-5 ყველაზე ცნობად ბრენდად დაგვასახელეს.**

2022 წელს ჩვენ გავეცით 154 მლნ ლარი მცირე ბიზნესისთვის, 99 მლნ ლარი კი - სოფლის მეურნეობისთვის, რაც რეკორდული შედეგია წინა წლებთან შედარებით. ამავდროულად, მაღალი საკრედიტო რისკის გონივრული მართვის წყალობით, შენარჩუნდა აქტივების ხარისხი. მინდა ხაზგასმით გამოვყო სალიზინგო მიმართულების წარმატება, რომლის პორტფელიც 73.8%-ით გაიზარდა და 10 მლნ ლარს მიაღწია. 63%-ით გაიზარდა ლიზინგის მომხმარებელთა რაოდენობა, იურიდიული პირების, თვითდასაქმებულებისა და ინდივიდუალური მეწარმეების ჩათვლით.

რაც შეეხება არასაკრედიტო ოპერაციებს, უცხოური ვალუტის კონვერტაციის ოპერაციებმა 2022 წელს მნიშვნელოვნად გაზარდა ჩვენი შემოსავალი, ვინაიდან კონვერტაციისა და გადაფასების ოპერაციებიდან მიღებულმა შემოსავალმა 5.5 მლნ ლარს გადააჭარბა. ასევე მნიშვნელოვნად გაიზარდა ფულადი გზავნილები და კომუნალური გადასახადები - 59,520 მომხმარებლის მომსახურების შედეგად მიღებულმა შემოსავალმა 700,000 ლარი შეადგინა.

[3] სასესხო პორტფელის ძირი თანხა

ნათია ნემსიწვერიძე

წელიწადი აგრეთვე ნაყოფიერი გამოდგა ფონდების მოზიდვის გუნდისათვის, ჩვენ განვაგრძეთ ინვესტიციების მოზიდვა ჩვენი ხანგრძლივი და ახალი საერთაშორისო პარტნიორებისაგან, რამაც კიდევ უფრო გააძლიერა ჩვენი, როგორც საიმედო ფინანსური ინსტიტუტის რეპუტაცია და გახსნა დამატებითი შესაძლებლობები ჩვენი ძირითადი მისიის განსახორციელებლად. 2022 წელს მოზიდული ინვესტიციების მთლიანმა მოცულობამ 240 მლნ ლარი შეადგინა, რაც 53 მლნ ლარით მეტია 2021 წელთან შედარებით.

ჩვენი წარმატებული საქმიანობა არ დარჩენილა შეუმჩნეველი: „კრისტალმა" მიიღო მნიშვნელოვანი აღიარება ბიზნესის კეთების კუთხით:

- ზედიზედ მეოთხედ მოვიგეთ საუკეთესო წლიური ანგარიშისა და გამჭვირვალობის ჯილდო BARTA–2022, რაც ადასტურებს, რომ ჩვენი ერთ-ერთი მთავარი ორგანიზაციული ღირებულების - გამჭვირვალობის ერთგული ვართ.
- Fitch Ratings-მა თავისი პროგნოზით 2022 წელს კიდევ ერთხელ დაადასტურა „კრისტალის" გრძელვადიანი სტაბილურობა, რაც გლობალური გამოწვევების ფონზე მნიშვნელოვანი წარმატებაა.
- GITI–2022–ის IT ინოვაციების დაჯილდოებაზე „კრისტალ კონსალტინგის" მიერ მცირე ბიზნესისათვის შემუშავებული ERP–სისტემა წლის საუკეთესო კომპლექსურ ბიზნესგადაწყვეტად დასახელდა.

უკრაინაში ამ საშინელი კონფლიქტის მიმდინარეობისას, ჩვენ სხვა კომპანიებთან ერთად დახმარება გავუწიეთ საქართველოში ჩამოსულ უკრაინელებს და გავაგზავნეთ ჰუმანიტარული დახმარება უკრაინაში. ვამაყობ, რომ ჩვენმა კომპანიამ და მისმა თანამშრომლებმა განსაკუთრებული მხარდაჭერა გაუწიეს თავისუფლებისა და დემოკრატიისთვის მებრძოლ უკრაინელ ხალხს.

ამავდროულად, ჩვენ ორიენტირებულები ვიყავით სამომავლო განვითარებაზე, აქტიურად ვმუშაობდით საბანკო სისტემის ტრანსფორმაციის სტრატეგიული მიზნის მისაღწევად.

ჩვენ განვაგრძეთ ფართომასშტაბიანი ორგანიზაციული ცვლილებების განხორციელება „კრისტალის" ორგანიზაციული სტრუქტურის, პროცესებისა და პროდუქტების ბანკის სტრუქტურასთან, პროცესებთან და პროდუქტებთან დაახლოების მიზნით. პარალელურად, საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონი მიკრობანკების შესახებ. როგორც ბევრმა თქვენგანმა იცის, „კრისტალი" მტკიცედ უჭერდა მხარს ამ საკანონმდებლო რეფორმის მიღებას, რომელიც მნიშვნელოვანი პოზიტიური ნაბიჯია და ჩვენს კომპანიას აძლევს შესაძლებლობას, გაცილებით უკეთესად მოემსახუროს მომხმარებლებს. მიკრობანკად ტრანსფორმაცია ასევე დადებითად იმოქმედებს მომხმარებელთა შენარჩუნების კუთხით და გაზრდის არასაკრედიტო შემოსავლებს, აგრეთვე ხელს შეუწყობს საკრედიტო პორტფელის ზრდას, რაც შემდგომში მასშტაბის ეფექტიანობასაც გაზრდის. მკაცრად რეგულირებული საბანკო სექტორისთვის დამახასიათებელი დაბალი რისკებისა და საქართველოს სტაბილური მაკროპრუდენციული მაჩვენებლების ფონზე, ტრანსფორმაცია ასევე განამტკიცებს „კრისტალის" პოზიციონირებას და გაზრდის კომპანიის ღირებულებას.

აღსანიშნავია, **რომ 2022 წელს დაგეგმილი ყველა პრიორიტეტული მიმართულება - პროცესების ავტომატიზაცია, ფინანსური შედეგების გაუმჯობესება, ორგანიზაციული**

ნათია ნემსიწვერიძე

შესაძლებლობების გაძლიერება და შვილობილი კომპანიების განვითარება - წარმატებით განვაგრძობთ და თითოეულ სფეროში ხელშესახებ პროგრესს მივაღწიეთ.

პერსპექტივა

საქართველოს ეკონომიკური მაჩვენებლები და „კრისტალის" მძლავრი ბიზნესმოდელი სამომავლო პერსპექტივას უზრუნველყოფს. არსებული გამოწვევების ფონზე, „კრისტალის" წარმატება დადებითად აისახება არა მხოლოდ ჩვენი კომპანიის მდგრად განვითარებაზე, არამედ მთლიანად საქართველოს მეწარმეობასა და ეკონომიკურ აღორძინებაზე. მჯერა, რომ 2023 წელსაც განვაგრძობთ იმავე კურსით სვლას და ერთობლივი გუნდური ძალისხმევით შევძლებთ „კრისტალი" წარმატებულ და ძლიერ ბანკად ვაქციოთ. 2023 წლის ძირითადი პრიორიტეტებია:

1. საბანკო ტრანსფორმაციის პროგრამის წარმატებით დასრულება.
2. ფინანსური შედეგების შემდგომი გაუმჯობესება.
3. სესხის განაცხადების დამუშავების და გადაწყვეტილების მიღების პროცესის ავტომატიზაცია.
4. ორგანიზაციული შესაძლებლობების გაძლიერება.

ჩვენი გუნდი

ასეთი მასშტაბური პროექტებისა და ცვლილებების განხორციელება შეუძლებელი იქნებოდა ურთიერთგაგების, ერთმანეთის შრომის დაფასებისა და პატივისცემის, ასევე მუდმივი ინდივიდუალური და კოლექტიური სწავლების გარეშე. **მიუხედავად იმისა, რომ 2022 წელი გამოირჩეოდა ბაზარზე მნიშვნელოვანი გაურკვევლობით, ძლიერი გუნდური მუშაობა და მენეჯერული მორსმჭვრეტელობა დაგვებმარა მნიშვნელოვანი ცვლილებების წარმატებით მართვაში.**

ალბათ ვერ შევძლებ სრულად გამოვხატო ჩემი მადლიერება „კრისტალის" უბადლო გუნდის, სამეთვალყურეო საბჭოს, ყველა დაინტერესებული მხარისა და პარტნიორის მიმართ იმ თავდადებისა და მხარდაჭერისათვის, რომელიც მათ გასული წლის განმავლობაში გამოავლინეს. მე გულწრფელად მადლობელი ვარ ჩვენი თანამშრომლებისა საქმისადმი გამოხატული ერთგულებისათვის, ერთმანეთის მიმართ ზრუნვისათვის, მუდმივი სწრაფვისათვის დაუღალავად ეშსახურონ ჩვენს მომხმარებლებს. მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენი წარმატება მრავალი ფაქტორით არის განპირობებული, ის, პირველ ყოვლისა, საქართველოს მასშტაბით ჩვენი 1000 პროფესიონალი თანამშრომლის დამსახურებაა!

წარმატება „კრისტალისთვის" ჩვენს გუნდს მოაქვს!

ილია რევია

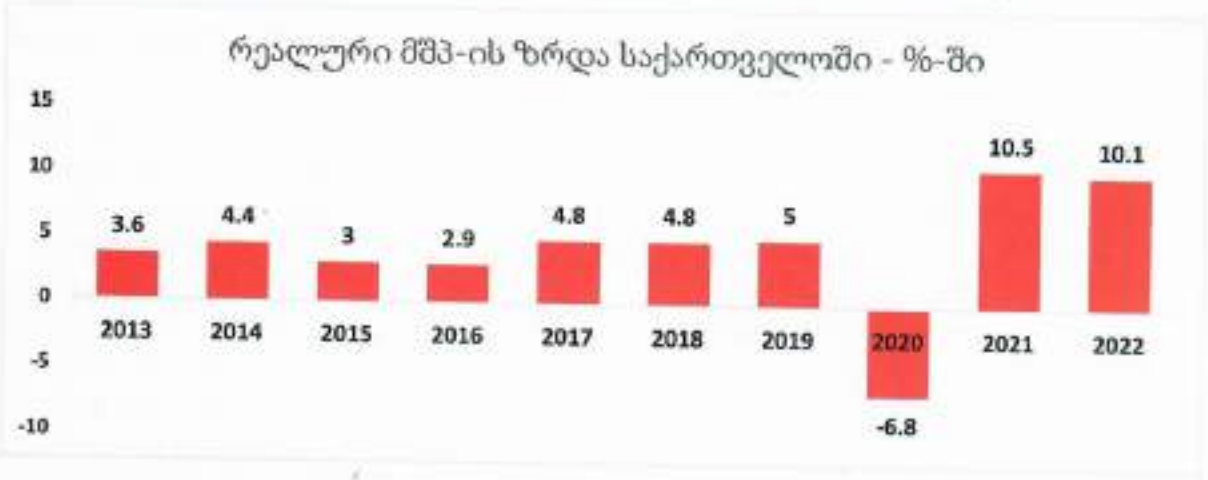
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

ნათია ხელიხვეიძე

მაკროეკონომიკა და ბაზრის მიმოხილვა

მთლიანი შიდა პროდუქტი

2022 წელი რთული იყო, უპირველეს ყოვლისა, იმის გათვალისწინებით, თუ რა ადამიანური მსხვერპლი მოჰყვა რუსეთის მიერ უკრაინაში შეჭრას. ამავდროულად, მეტად გაურკვეველი და რთული გეოპოლიტიკური გარემო, რა თქმა უნდა, იყო და კვლავაც არის შეშფოთების საგანი. ამას დაემატა ომიკრონის შტამის შემთხვევების საგრძნობად ზრდა წლის დასაწყისში და 2-ნიშნა ინფლაცია. მიუხედავად ამისა, საქართველოს ეკონომიკამ კიდევ ერთხელ გამოავლინა მდგრადობა. მთავრობის გადაწყვეტილებით, 2022 წლიდან მოიხსნა კოვიდის ყოველგვარი რეგულაცია, რასაც პოზიტიური გავლენა ჰქონდა მაკროპარამეტრებზე. რუსეთ-უკრაინის ომის დაწყების შემდეგ საგრძნობლად მოიმატა მიგრაციამ საქართველოში, რასაც პოზიტიური გავლენა ჰქონდა გზავნილებისა და ტურიზმიდან შემოდინებების კუთხით. აღნიშნულს თან დაერთო ქართველების საგრძნობლად მომატებული მიგრაცია უცხოეთში. კერძოდ, შემოსავლები ტურიზმიდან თითქმის 182%-ით გაიზარდა, საგრძნობლად მოიმატა ფულადმა გზავნილებმაც და წინა წელიწადთან შედარებით 86.1%-ით გაიზარდა. დამატებით, გაიზარდა პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები (61%), ხოლო მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტი 4.1%-მდე შემცირდა. დიდი გავლენა ჰქონდა დაკრედიტების მკვეთრ ზრდას. ამასთანავე, ლარის გამყარებამ საგრძნობლად შეამცირა ლარის ეკვივალენტში იმპორტის ზრდა. შედეგად, 2022 წელს, ეკონომიკის ნომინალური ზრდა 20% დაფიქსირდა, თუმცა მაღალი ინფლაციის გამო წლის რეალური მშპ-ს საშუალო ზრდამ 10.1% შეადგინა.

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

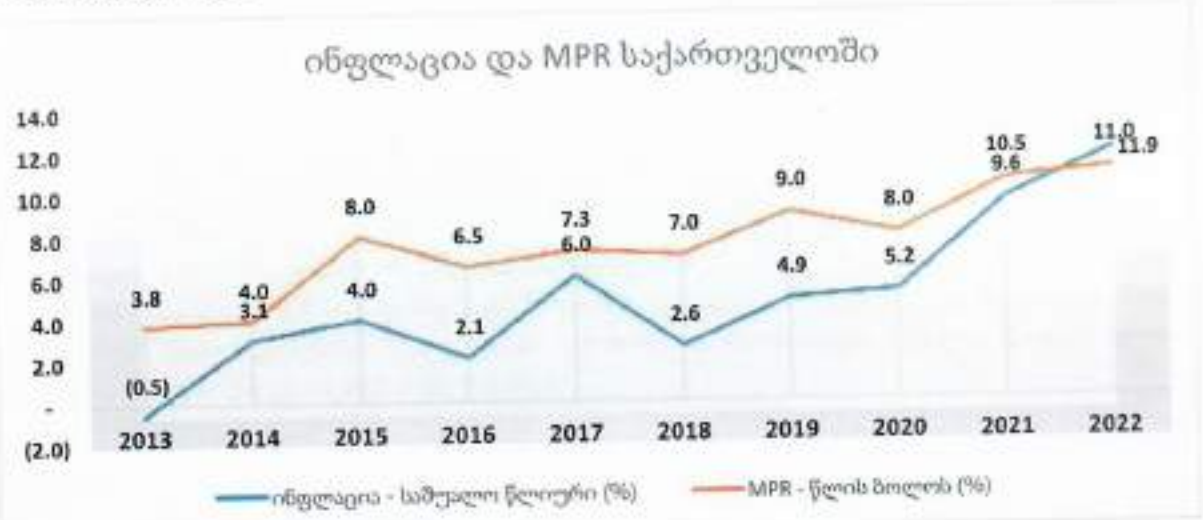
ინფლაცია და მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი

2020-2022 წლებში კოვიდ-19-ის პანდემიის საპასუხოდ დაწესებულმა შეზღუდვებმა გაზარდა სამეწარმეო ხარჯები. შესაბამისად, შეიქმნა ინფლაციის ზრდის რისკი, ამიტომ საქართველოს ეროვნულმა ბანკმა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი მთელი წლის განმავლობაში მაღალ ნიშნულზე შეინარჩუნა. პანდემიის პერიოდში ინფლაციის ზრდაზე მოქმედი ფაქტორებისა და საერთაშორისო ბაზრებზე ნავთობისა და სურსათის ფასების ზრდის შედეგად, საშუალო

ნათია ხუციშვილი

წლიური ინფლაცია 2021 წელთან შედარებით 2.3 პპ-ით გაიზარდა და 11.9% შეადგინა. 2022 წელს ამას დაემატა რუსეთ-უკრაინის ომი, რამაც საგრძნობლად გაზარდა სამომხმარებლო პროდუქტების ფასები. ასევე, რუსეთ-უკრაინიდან დიდი მიგრაციის გამო, გაიზარდა მოთხოვნაც, რამაც ფასების მოკლერი ზრდა გამოიწვია. მიუხედავად ამისა, 2023 წელს ინფლაცია უკვე დაუბრუნდა სამიზნე მაჩვენებელს - 3%-ს. ზოგადად, ინფლაცია მნიშვნელოვან მსოფლიო გამოწვევად გადაიქცა პანდემიის დაწყების შემდეგ.

2021-2022 წლებში ინფლაციის მოსათოკად, რეგულატორმა რამდენჯერმე გაზარდა მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი, ჯამურად 2021 წელს 2.5, ხოლო 2022 წელს - 0.5 საპროცენტო პუნქტით. შედეგად, მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 2022 წლის ბოლოს 11.0% დაფიქსირდა.

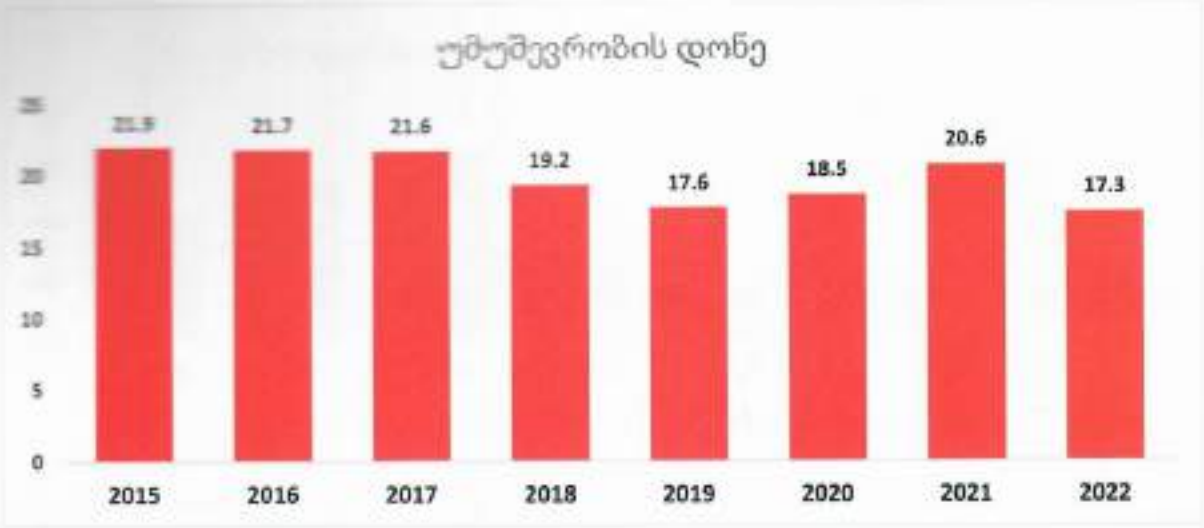
წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური და ეროვნული ბანკი

დასაქმება და უმუშევრობა

2020 წლიდან საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა განაახლა დასაქმებისა და უმუშევრობის დათვლის მეთოდოლოგია. ახალი მეთოდოლოგიის მიხედვით, თვითდასაქმებულად აღარ ჩაითვლება საკუთარ საოჯახო მეურნეობაში მომუშავე პირი, რომელიც პროდუქციის უმეტეს ნაწილს (50%-ზე მეტს) პირადი მოხმარებისათვის აწარმოებს. ასეთი პირები გადანაწილდებიან უმუშევართა ან მოსახლეობის იმ კატეგორიაში, რომელიც სამუშაო ძალად არ მოიაზრება. ახალი სტანდარტის დანერგვის გამო, აუცილებელი გახდა ისტორიული მონაცემების გადაანგარიშება და საქართველოს სტატისტიკის ეროვნულმა სამსახურმა უზრუნველყო 2010 წლიდან არსებული მონაცემების განახლება.

2021 წელთან შედარებით 2022 წელს უმუშევრობის დონე 3.3 საპროცენტო პუნქტით შემცირდა და 17.3% შეადგინა. ეს, ძირითადად, გამოწვეული იყო მთავრობისა და ბიზნესის მიერ შექმნილი დამატებითი სამუშაო ადგილებით, მომატებული მოთხოვნით რუსეთ-უკრაინიდან მიგრაციის გამო და საქართველოდან უმუშევარი ხალხის გადინებით.

ნაირა ნექსიწვაძე

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ექსპორტი და იმპორტი

ეკონომიკის გახსნის და ბოლო 2 წლის განმავლობაში ორნიშნა მშპ-ს ფონზე, 2022 წელს საქონლის ექსპორტმა 5.6 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 31.8%-ით მეტია წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით. ექსპორტის ძირითადი ნაწილი მოდის დსთ-ს ქვეყნებსა (48.2%) და ევროკავშირზე (15.4%).

ეკონომიკის გახსნამ, რუსეთ-უკრაინიდან მიგრაციამ, ტურიზმის აღდგენამ, ვალუტის გამყარებამ და გზავნილების მატებამ გაზარდა შიდა მოთხოვნა და, შესაბამისად, იმპორტიც. 2022 წელს საქონლის იმპორტმა 13.6 მილიარდი აშშ დოლარი შეადგინა, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით 34.6%-ით მეტია. იმპორტის ძირითადი ნაწილი მოდის დსთ-ს ქვეყნებზე (27.4%), ევროკავშირსა (22.6%) და თურქეთზე (17.5%).

ტურიზმი

2022 წლისათვის ტურიზმიდან შემოსავლებმა გადააჭარბა პანდემიამდე პერიოდს (2019 წელი) 7.6%-ით. ასევე საგრძნობი გაუმჯობესებაა წლიდან წლამდეც. კერძოდ, 2022 წელს 2021 წელთან შედარებით 182.5%–ით გაიზარდა შემოსავლები ტურიზმიდან და 3,517 მლნ აშშ დოლარს მიაღწია.

ნაცია ნებისმიერი

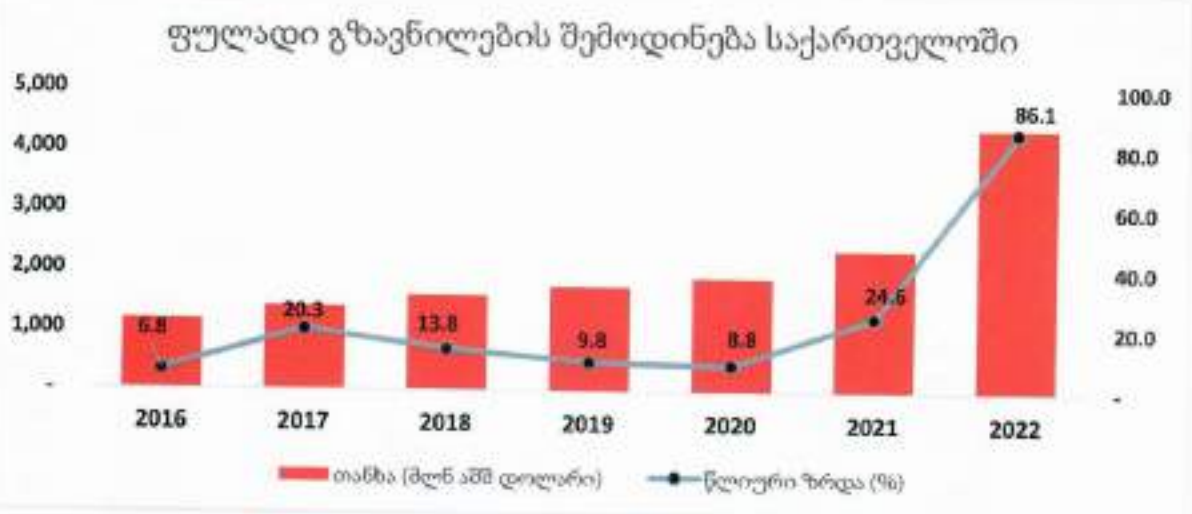

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

ფულადი გზავნილები

2022 წელს ფულადი გზავნილების შემოდინება წლიურად 86.1%-ით (2,023 მლნ აშშ დოლარი) გაიზარდა და 4,372 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა. ზრდის მთავარი კონტრიბუტორი რუსეთიდან გზავნილებია, კერძოდ, 2021 წელთან შედარებით 402%–იანი ზრდა დაფიქსირდა.

ფულადი გზავნილების მნიშვნელოვანი წილი – 47.5%, რუსეთზე მოდიოდა (2,068 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 29.8 პპ-ით ზრდას), მეორე ადგილი 9.9%-ით ეჭირა იტალიას (431.7 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 6.5 პპ-ით შემცირებას), რომელსაც 7.5%-ით მოსდევდა აშშ (327 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 4.6 პპ-ით შემცირებას) და საბერძნეთი 5.1%-ით (223.9 მლნ აშშ დოლარი, რაც გულისხმობს წილის წლიურად 5.1 პპ-ით შემცირებას).

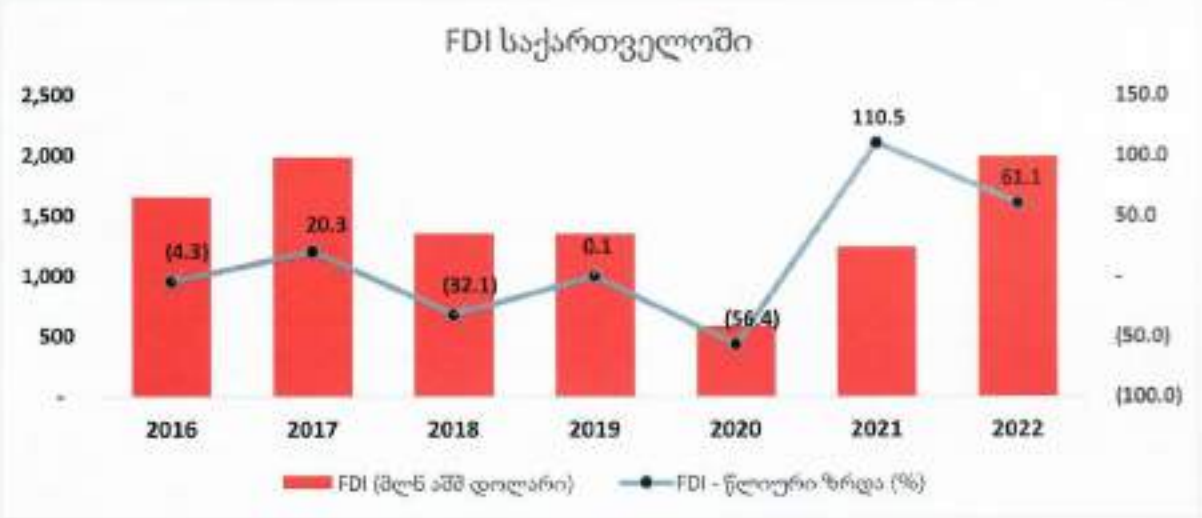

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები

წინასწარი მონაცემებით 2022 წელს საქართველოში შემოსული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების (FDI) მოცულობამ 2,000 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა, რაც 61.1%-ით მეტია 2021 წლის დაზუსტებულ მონაცემებთან შედარებით. ასევე ეს არის ისტორიულად ყველაზე მაღალი მაჩვენებელი.

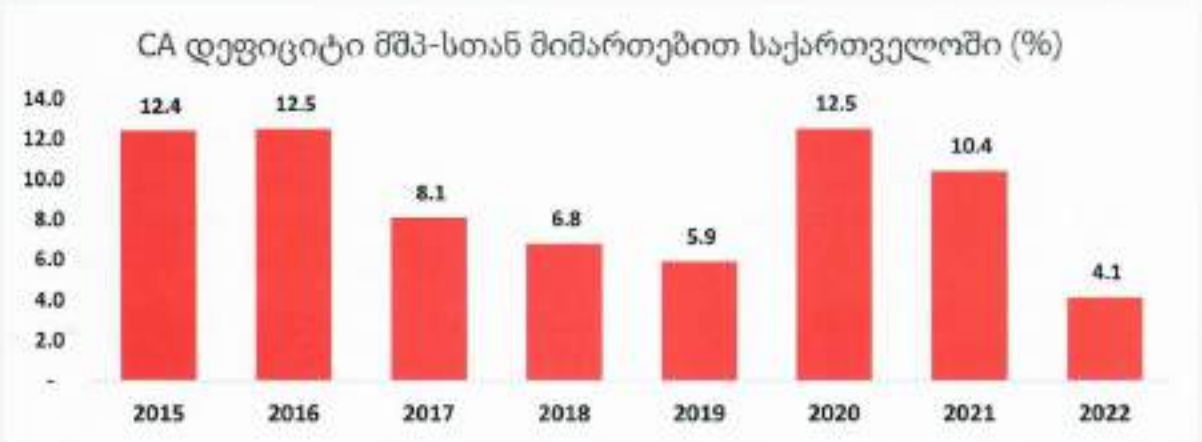
ამავე მონაცემებით 2021 წელს განხორციელებული FDI-ის ყველაზე დიდი წილი მოდიოდა ფინანსურ სექტორზე - 26.3%, რომელსაც მოსდევდა უძრავი ქონება 20.3%-ით, წყალმომარაგება 9.3%-ით, ენერგეტიკა 7.5%-ით.

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

მიმდინარე ანგარიში

2022 წელს 2021 წელთან შედარებით საგრძნობლად გაზრდილმა გზავნილებმა, ექსპორტმა, უცხოურმა ინვესტიციებმა, ტურიზმიდან შემოსავლებმა, ვალუტის გამყარებამ და ეკონომიკის გახსნამ დადებითი გავლენა იქონია მიმდინარე ანგარიშის ბალანსზე. 2022 წელს მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტმა მშპ-ს 4.1% შეადგინა.

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

გაცვლითი კურსი და უცხოური ვალუტის რეზერვები

2022 წელს 2021 წელთან შედარებით ლარის სამუალო წლიური გაცვლითი კურსი აშშ დოლართან მიმართებით 9.5%-ით, ევროსთან მიმართებით 19.3%-ით და რუსულ რუბლთან მიმართებით 1.1%-ით გაუფასურდა და თურქული ლირის მიმართ 52.2%-ით გამყარდა.

ლარის გაცვლითი კურსის გამყარება აშშ დოლართან და ევროსთან მიმართებით ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსისა და რეალური ეფექტური გაცვლითი კურსის, წლიდან წლამდე, შესაბამისად, 24.9%-ითა და 15%-ით ზრდაში აისახა. 2021 წლის უცხოური ვალუტის რეზერვების რაოდენობამ 4,902 მლნ აშშ დოლარი შეადგინა.

საკრედიტო ბაზარი

საკრედიტო ბაზარი განისაზღვრება როგორც კომერციული ბანკებისა და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების მიერ საქართველოს რეზიდენტ შინამეურნეობებზე 100 ათასი ლარის ჩათვლით მაქსიმუმ 5 წლის დაფარვის ვადით გაცემული სესხების პორტფელი და ხელშეკრულებები.

2022 წელს 2021 წელთან შედარებით კომერციული ბანკების პორტფელი 14.24%-ით (1,057 მლნ ლარი) გაიზარდა და 8,478 მლნ ლარი შეადგინა. ანალოგიურ პერიოდში მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების პორტფელი გაიზარდა 15.72%-ით (214 მლნ ლარი) და 1,574 მლნ ლარი შეადგინა. შესაბამისად, საკრედიტო ბაზრის ჯამური ზომა გაიზარდა 14.47%-ით (1,271 მლნ ლარი) და 10,052 მლნ ლარი შეადგინა.

2022 წელს 2021 წელთან შედარებით სასესხო კონტრაქტების ბაზარი გაიზარდა 2.74%-ით (91.7 ათასი) და 3.43 მლნ კონტრაქტი შეადგინა. კომერციული ბანკების კონტრაქტები შემცირდა 0.33%-ით (8.7 ათასი) და 2.61 მლნ კონტრაქტი შეადგინა. მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების სასესხო კონტრაქტები კი 13.82%-ით (100.4 ათასი) შემცირდა და 827.2 ათასი სასესხო კონტრაქტი შეადგინა.

საერთაშორისო რეიტინგები

- S&P გლობალური რეიტინგი

2020 წელს კოვიდ-19-ის პანდემიით გამოწვეული ნეგატიური მაკროეკონომიკური ტენდენციები და მიმდინარე პოლიტიკური კრიზისი აისახა S&P საკრედიტო რეიტინგშიც, რომელშიც საქართველოს პერსპექტივის შეფასება პოზიტიურიდან ნეგატიურით შეიცვალა, ხოლო სუვერენული საკრედიტო რეიტინგი უცვლელად BB დონეზე დარჩა. 2022 წლის პოზიტიური შედეგებიდან გამომდინარე, S&P-მ გააუმჯობესა საქართველოს პერსპექტივის შეფასება ნეგატიურად სტაბილურამდე, ხოლო სუვერენული საკრედიტო რეიტინგი უცვლელად დატოვა BB დონეზე.

კორპორაციული სტრატეგია

მიკრობანკის მოახლოებული ლიცენზირების და მნიშვნელოვანი შესაძლებლობების გაჩენის ფონზე, ჩვენ ახლებურად შევხედეთ ჩვენს მისიას, ხედვასა და სტრატეგიას, ამავდროულად, განვაახლეთ ჩვენი ბრენდის დაპირება, ჩამოვაყალიბეთ ახლებური ხედვა მომხმარებელთა სეგმენტის, პროდუქტებისა და იმ სერვისების მიმართ, რომელთა შეთავაზებასაც ვგეგმავთ.

„კრისტალის" განახლებული **მისიაა გაამლიეროს მეწარმეები კაპიტალით, ცოდნითა და უნარებით,** რაც მათ შესაძლებლობების კეთილდღეობად გარდაქმნის საშუალებას მისცემს. ფინანსური პროდუქტებისა და სერვისების, ცოდნის, ტექნოლოგიებისა და უნარების გაზრდილი ხელმისაწვდომობის წყალობით, კრისტალი საშუალებას მისცემს ქართველ მეწარმეებსა და ფიზიკურ პირებს შექმნან სამუშაო ადგილები ეკონომიკაში, გაზარდონ აქტივები და გააუმჯობესონ ცხოვრების დონე მთელი ქვეყნის მასშტაბით.

განახლებული ხედვის მიხედვით, „კრისტალი" უნდა იყოს წამყვანი ბანკი, რომელიც მოემსახურება მიკრო და მცირე მეწარმეების სეგმენტებს, კომერციული საქმიანობისა და სოციალური/ გარემოსდაცვითი მდგრადობის პრინციპების დაცვით.

„კრისტალის", როგორც **ბრენდის დაპირებაა, საქმიანობა წარმართოს როგორც სანდო პარტნიორმა,** უზრუნველყოს ბიზნესი თუ ინდივიდუალური მომხმარებელი შესაძლებლობით დაიწყოს ახალი ან განავითაროს არსებული საქმიანობა, გააუმჯობესოს საარსებო წყარო და ააშენოს უკეთესი მომავალი საკუთარი ოჯახისა და საზოგადოებისათვის.

„კრისტალის" **სტრატეგიაა, გამოიყენოს არსებული ბრენდი, მომხმარებელთა ბაზა და ფილიალების ვრცელი ინფრასტრუქტურა და, ამავდროულად, მოახდინოს შეთავაზებული პროდუქტის დივერსიფიკაცია,** რაც მოიცავს შემნახველ დეპოზიტებს, ფულად გზავნილებს, ვალუტის კონვერტაციას, მობილურ ბანკს, საკონსულტაციო და ტექნოლოგიურ მომსახურებას როგორც არსებული, ისე ახალი მომხმარებლისათვის, აქცენტით **სოფლის მეურნეობის, მიკრო და მცირე მეწარმეების სეგმენტებზე.** მიკრობანკის ლიცენზიის მოპოვების შემდეგ, „კრისტალი" გააგრძელებს მომხმარებელთა იმავე სეგმენტის მომსახურებას, თანდათანობით მოიცავს მცირე და საშუალო ბიზნესის სეგმენტს ბევრად უფრო მძლავრი ფინანსური და ინსტიტუციური პლატფორმის გამოყენებით და შექმნის მეტ ღირებულებას ყველა დაინტერესებული მხარისათვის.

საშუალოვადიანი პერიოდისთვის, სტრატეგიული ამოცანები შემდეგია:

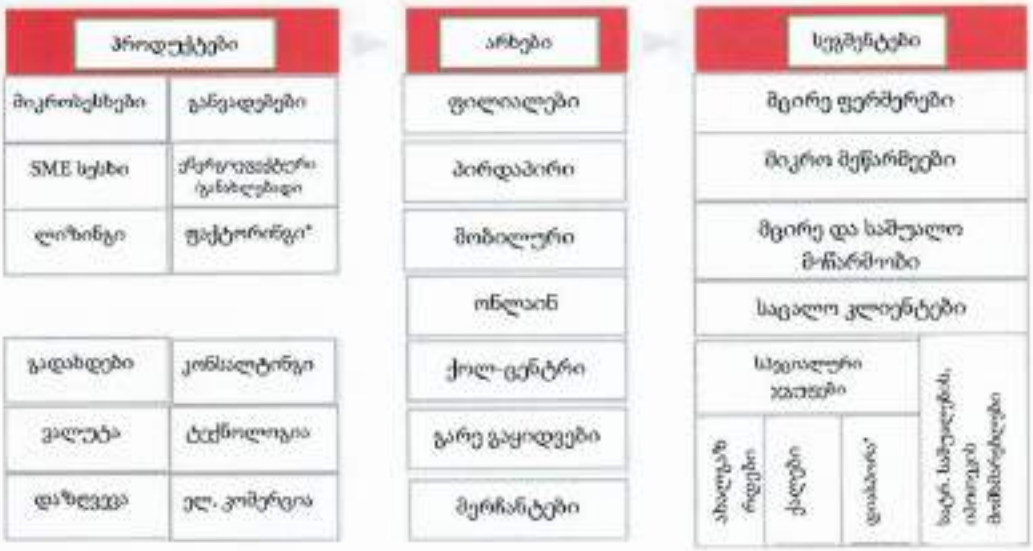
1. წამყვანი პოზიციის მოპოვება ბაზრის მიკროსაფინანსო სეგმენტში და გაუმჯობესებული ფინანსური მაჩვენებლების მიღწევა.
2. ძირითად (მიკრო) მომხმარებელზე ფოკუსირების შენარჩუნება, ასევე მცირე და საშუალო ბიზნესის სეგმენტში ბიზნესის წილის თანმიმდევრული ზრდა.
3. შემნახველი პროდუქტების დანერგვა, ფოკუსირება ძირითად მომხმარებლებზე ან იმ მომხმარებლებზე, რომლებსაც ამჟამად მცირე თანხა აქვთ დასაზოგი, მაგრამ არ აქვთ

ბანკებთან ურთიერთობის გამოცდილება, ასევე მაღალი შემოსავლის მქონე პირებზე და კორპორაციებზე.

4. არსებული საკრედიტო პროდუქტების (სესხები, ლიზინგი და ა.შ.) შემდგომი განვითარება.
5. არასაკრედიტო პროდუქტების შემუშავება.
6. ინსტიტუციური ინფრასტრუქტურის, ადამიანური რესურსების შესაძლებლობებისა და ოპერაციული პროცედურების განახლება ტრანსფორმირებული ინსტიტუტის საჭიროებების მხარდასაჭერად.
7. ძირითადი ბიზნესპროცესების გაციფრულება და ეფექტიანობის უზრუნველყოფა.

ბიზნესმოდელი

„კრისტალი" არის წამყვანი ქართული ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია, რომელიც მომხმარებელს მრავალფეროვან ფინანსურ და არაფინანსურ მომსახურებას სთავაზობს.
ჩვენ ფოკუსირებული ვართ მიკროსაფინანსო მომხმარებლისათვის საუკეთესო და პერსონალიზებული გამოცდილების შეთავაზებაზე ფილიალებისა და ციფრული არხების გამოყენებით.
ქვემოთ მოცემული დიაგრამა ასახავს „კრისტალის" ბიზნესმოდელს:

* *სამომავლო პროდუქტები და სეგმენტები*

ჩვენი საკრედიტო მიმართულება საცალო და ბიზნეს მომხმარებლებს პროდუქტების ფართო არჩევანს სთავაზობს, ხოლო კომფორტული და ინოვაციური მიკროსაფინანსო გადაწყვეტილებები, ბიზნესის მხარდაჭერის პროგრამებით გათვალისწინებულ პერსონალიზებულ კონსულტაციებთან და განვითარებაზე მიმართულ სერვისებთან ერთად მომხმარებელთათვის განსაკუთრებულ გამოცდილებას უზრუნველყოფს.

ნათია ხუციშვილი

ჩვენი არასაკრედიტო მიმართულება მომხმარებლებს ტრანზაქციული პროდუქტების ფართო სპექტრს სთავაზობს, როგორიცაა გადახდები, ფულადი გზავნილები, ვალუტის კონვერტაცია, დაზღვევა და მასთან დაკავშირებული მომსახურება.

„კრისტალის" დაფინანსების წყაროები დივერსიფიცირებულია და მიღებულია უცხოური ფინანსური ინსტიტუტებიდან, თუმცა დაფინანსების მნიშვნელოვან წყაროს ასევე ადგილობრივი კომერციული ბანკები წარმოადგენს. გარდა ამისა, „კრისტალმა" შეიმუშავა დაფინანსების ალტერნატიული წყარო, როგორიცაა კორპორაციული ობლიგაციების გამოშვება და განთავსება.

ბიზნესის მნიშვნელოვანი სიახლეები

2022 წელი, გამოწვევებით აღსავსე საოპერაციო გარემოს მიუხედავად, ბიზნესისათვის შედეგების გაუმჯობესების წელიწადი იყო.

2022 წელს „კრისტალის" საკრედიტო პორტფელი დაახლოებით 12%-ით გაიზარდა და 31 დეკემბრის მდგომარეობით 400 მლნ ლარი[4] შეადგინა. აქტიური საკრედიტო კლიენტების რაოდენობა 120,000–ს გადასცდა.

2022 წელს კომპანია 180,000-ზე მეტ კლიენტს მოემსახურა, რაც 2021 წლის ანალოგიურ მაჩვენებელს 14%-ით აღემატება.

აღსანიშნავია, რომ 2022 წელს აქცენტი უმთავრესად აგრო და მიკროდაკრედიტებაზე გაკეთდა და წლის განმავლობაში დაახლოებით 50 მლნ ლარით გაიზარდა, რაც 2021 წელთან შედარებით 41%-ით მეტია.

ეს წელიწადი პროდუქტების განახლების კუთხითაც საკმაოდ აქტიური იყო. წლის პირველ ნახევარში მნიშვნელოვანი ცვლილებები განხორციელდა ავტოპროდუქტის მიმართულებით, სრულად განახლდა მისი მახასიათებლები და ბაზარზე არსებულ კონკურენტულ გარემოს მოერგო. პროდუქტის გაყიდვაში მთლიანი ქსელი ჩაერთო და მომხმარებელთა უფრო ფართო სეგმენტისათვის გახდა ხელმისაწვდომი. შედეგად, პორტფელი 300%-ით გაიზარდა და წლის ბოლოს 14.7 მლნ ლარი შეადგინა.

2022 წელს მთავარი ფოკუსი გაკეთდა 30,000 ლარამდე სესხის გაცემის პროცესის მნიშვნელოვნად გაუმჯობესებაზე. წლის განმავლობაში კომპანია აღნიშნული მიმართულებით 80,000-მდე მომხმარებელს მოემსახურა. გაცემული სესხების მოცულობამ 310 მლნ ლარი შეადგინა, რაც წინა წლის იმავე მაჩვენებელზე 23%-ით მეტია.

კომპანია წარმატებით ახორციელებს DFC/USAID/Sida საკრედიტო საგარანტიო მექანიზმის ფარგლებში სესხების გაცემას. გარანტიით გაცემულია 6000-ზე მეტი სესხი 23 მლნ ლარის მოცულობით. ქვეყანაში შექმნილი ფინანსური სირთულეების ფონზე, საგარანტიო სქემა გარკვეულ მოქნილობასა და სითამამეს მატებს კომპანიას დაფინანსებისას, რაც, თავის მხრივ, მომხმარებლებისათვის მნიშვნელოვნად აუმჯობესებს ხელმისაწვდომობას ფინანსურ

[4] სასესხო პორტფელის ძირი თანხა

ნათია ხუციშვილი

რესურსებზე. 2022 წლის განმავლობაში კომპანიამ საგარანტიო მექანიზმით 75-მდე პრობლემური სესხის ანაზღაურება შეძლო, რომელთა მოცულობაც დაახლოებით 170,000 ლარია.

კომპანია აქტიურად განაგრძობს მწვანე მიმართულების განვითარებას. 2022 წელს მწვანე მიზნობრიობის დაფინანსებით გაცემული თანხა 22 მლნ-ზე მეტ ლარს შეადგენს, რაც 46%-ით აღემატება წინა წლის მაჩვენებელს. აღნიშნული ასევე მოიცავს „კრისტალის" მომხმარებლისათვის მზის პანელების (მზის ელექტროსადგურის) დაფინანსებას, რაც ასევე ხელს უწყობს საზოგადოებაში ცნობიერების ამაღლებას.

არასაკრედიტო პროდუქტების განვითარება მიმდინარე წელს ერთ-ერთი პრიორიტეტული მიმართულება იყო. მაგალითად, კომპანიაში დაინერგა ახალი არასაკრედიტო პროდუქტი - მოკლე ტექსტური შეტყობინებით (SMS) მომსახურება, რომელიც, როგორც დამატებითი კომფორტი, საშუალებას აძლევს მომხმარებელს მიიღოს დეტალური ინფორმაცია მის მიერ განხორციელებული ტრანზაქციების შესახებ.

2022 წლის ბოლოს მნიშვნელოვნად გამარტივდა ფულადი გზავნილების მიღების პროცესი, რამაც საშუალება მისცა კომპანიას წლის განმავლობაში 183,000-მდე მომხმარებელს მომსახურებოდა. ჯამურად 2022 წელს კომპანიამ ფულადი გზავნილებიდან 650,000 ლარამდე შემოსავალი მიიღო, რაც წინა წლის ანალოგიურ მაჩვენებელთან შედარებით დაახლოებით 20%-ით მეტია.

2022 წელს მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა სადაზღვევო პროდუქტის მოდიფიცირებისა და ახალი სადაზღვევო პროდუქტების დანერგვის კუთხით. კერძოდ, მომხმარებლებს უკვე აქვთ შესაძლებლობა, დააზღვიონ რისკები სიცოცხლის, ავტო და აგრო მიმართულებით. პარტნიორი სადაზღვევო კომპანიების მრავალფეროვნება კი მომხმარებლებს მათზე მორგებული პირობების არჩევის შესაძლებლობას აძლევს. ჯამურად დაზღვეულია 90,000-მდე კლიენტი. 2022 წლის განმავლობაში სიცოცხლის დაზღვევის პორტფელი 130 მლნ ლარით გაიზარდა და წლის ბოლოს დაახლოებით 300 მლნ ლარი შეადგინა. 2022 წლის განმავლობაში ანაზღაურებული ზარალის მოცულობამ 420,000 ლარამდე შეადგინა.

2022 წლის გაზაფხულიდან კომპანიაში დაინერგა სრულიად ახალი სადაზღვევო პროდუქტი - ავტოდაზღვევა, რომელიც, თავისი შინაარსით, მორგებულია მომხმარებლებსა და ავტოსესხის პროდუქტის საჭიროებებზე. ამ მიმართულებით დაზღვევის პორტფელი 12 მლნ ლარს შეადგენს, კლიენტთა რაოდენობა კი 1,100-ს აღემატება.

2022 წლის ივლისიდან გაფართოვდა „ფეი ბოჭვების" ჭრელი, რამაც საშუალება მისცა კომპანიას 500 ლარამდე ტრანზაქციები სრულად გადმოეტანა სალაროებიდან. განიტვირთა სალაროებთან რიგები და მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა მომხმარებელთა მომსახურების პროცესი.

მომხმარებლებისა და პროცესების ხარისხის მიმართ „კრისტალის" მიერ გამოჩენილმა მუდმივმა ყურადღებამ სათანადო შედეგი გამოიღო. 2022 წელს ACT-ის მიერ ჩატარებული ბრენდისა და ბაზრის კვლევის მიხედვით, „კრისტალი" მსხვილ სისტემურ ბანკებს შორის წამყვან პოზიციას იკავებს: კომპანიის მომხმარებელთა კმაყოფილების საშუალო ქულა 10 ქულიანი სკალიდან 9.3-ს აღწევს.

ლიზინგი

ლიზინგი სს „მისო კრისტალის" სტრატეგიული მიმართულებაა, რომელიც 2020 წლიდან წარმატებით ვითარდება. დღეისათვის ლიზინგის ჯამური პორტფელი 10 მლნ ლარს შეადგენს და 250 მომხმარებელს მოიცავს. მომხმარებელთა ძირითადი ნაწილი მეწარმე იურიდიული პირია.

2022 წლის განმავლობაში პორტფელის ზრდამ 74% შეადგინა. პორტფელში, ძირითადად, კონცენტრირებულია შემდეგი სექტორები: მშენებლობა, ტრანსპორტი და ლოგისტიკა, წარმოება, სოფლის მეურნეობა. ამ უკანასკნელის განვითარებას მნიშვნელოვნად შეუწყო ხელი სოფლის განვითარების სააგენტოს მიერ მართულმა იაფი აგროლიზინგის პროგრამამ.

გასული წლის განმავლობაში მომგებიანობამ (yield) 26.4% შეადგინა. ასევე მკვეთრად გაუმჯობესდა საოპერაციო ხარჯების კოეფიციენტი და ეფექტიანობა. „კრისტალმა" გახსნა წარმომადგენლობა ქალაქ ბათუმში, ასევე იგეგმება შესვლა სხვადასხვა რეგიონში. 2023 წელს კომპანიის ამოცანაა, თბილისსა და ბათუმთან ერთად, ქუთაისშიც იყოს წარმოდგენილი.

პორტფელის ზრდასთან ერთად, მიღწეულ იქნა პორტფელის ხარისხის დაგეგმილი პარამეტრებიც. NPL-ი (PAR 90+restructured) 5.5%-ს შეადგენს. განვითარდა შეწყვეტილი კონტრაქტების რემარკეტინგის პროცესი. შედეგად, აღნიშნული ოპერაციების ჯამური დანაკარგი ნულს უტოლდება.

ინვესტორებთან ურთიერთობა და დაფინანსება

2022 წელს პანდემიის ეფექტს დაერთო რეგიონული არასტაბილურობა, ომი უკრაინაში და გაზრდილი ინფლაციური წნეხი. ეს ყოველივე ზიანს აყენებდა ქვეყნის იმიჯს, რაც ავტომატურად აისახებოდა საქართველოში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დინამიკაზე. გამოწვევების საპასუხოდ, „კრისტალის" გუნდმა გადაწყვიტა ყოველთვიურად მოემზადებინა და პარტნიორებისათვის მიეწოდებინა სანდო მასალა მიმდინარე პოლიტიკური და ეკონომიკური მოვლენების, ასევე „კრისტალის" ფინანსური და საოპერაციო შედეგების შესახებ. ამგვარმა გამჭვირვალე მიდგომამ შედეგი გამოიღო და წლის განმავლობაში გუნდმა დაფინანსების არათუ შენარჩუნება, არამედ გაზრდა და ახალი პარტნიორების მოზიდვაც შეძლო.

2022 წელს შესრულდა 24 ტრანზაქცია, ჯამში 238.3 მლნ ლარის მოცულობით, აქედან:

- 6 - საერთაშორისო პარტნიორთან (100.3 მლნ ლარი)
- 18 - ადგილობრივ ბანკთან (138 მლნ ლარი).

ვალუტების თანაფარდობამ კი 82% ლარი და 18% აშშ დოლარი შეადგინა.

პარალელურად, „კრისტალს" არ შეუწყვეტია დამატებითი დაფინანსების წყაროების მოძიება და კაპიტალის ბაზარზე აქტიურად მუშაობა. საბროკერო სააგენტო Galt & Taggart-თან თანამშრომლობით, კომპანიამ 25 მლნ ლარის მოცულობის ტრანზაქციაზე მუშაობა დაიწყო. აღნიშნული ტრანზაქცია „კრისტალისათვის" რიგით მე-3 გარიგება იყო, რამაც მას ადგილობრივ ბაზარზე სანდოობა შემატა და გაზარდა მისით დაინტერესება. საბოლოოდ, შეთანხმება აზიის განვითარების ბანკსა (ADB) და საქართველოს ბანკს შორის შედგა. მათი თანამონაწილეობა, შესაბამისად, 75%-ითა და 25%-ით განისაზღვრა. აღნიშნული ტრანზაქციის მიმართ ინტერესს აღძრავდა ისიც, რომ ეს იყო პირველი გარიგება, რომელიც „კრისტალსა" და ADB-ს შორის დაიდო. გარდა ამისა, გამოიცა სპეციალური დანიშნულების ობლიგაციები, კერძოდ, ქალი მეწარმეების დაფინანსების გასაძლიერებლად. ტრანზაქციის დასრულების თარიღად 2023 წლის 8 თებერვალი განისაზღვრა.

დაფინანსების ზემოაღნიშნული წყაროების (ადგილობრივი ბანკები, საერთაშორისო პარტნიორები, კაპიტალის ბაზარი) გარდა, „კრისტალის" გუნდმა ალტერნატიული დაფინანსების არხის განვითარება დაისახა მიზნად. ვიდრე კომპანია მიკრობანკის სტატუსსა და დეპოზიტების მიღების უფლებას მოიპოვებდა, დაიგეგმა მომხმარებლისათვის თამასუქის პროდუქტის შეთავაზება, რაც ამ მიმართულებით წარმატებით შესრულებული სამუშაოების შემდეგ 2022 წლის მე-4 კვარტალში ოფიციალურად დაინერგა.

გართულებული საერთაშორისო სიტუაციის ფონზე, „კრისტალმა" გამოწვევებს ჯეროვნად უპასუხა და წელიწადი, საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტო FITCH RATINGS-ის შეფასებით, სტაბილურად დაასრულა. სააგენტოსთან პარტნიორობა 2017 წლიდან აქტიურად მიმდინარეობს და ამ ხნის განმავლობაში მხარეებმა ნდობაზე დაფუძნებული, მტკიცე თანამშრომლობა განავითარეს.

2022 წელს განხორციელებული ტრანზაქციები

FMO BlueOrchard symbiotics Developing World Markets

Triodos Investment Management

TBC BANK PASHA Bank

2022 წლის ტექნიკური დახმარება

დაფინანსების პროცესის პარალელურად, გუნდმა ტექნიკური დახმარების მიმართულებითაც იმუშავა. წლის დასაწყისიდან მთავარი აქცენტი საბანკო ტრანსფორმაციის პროექტის მხარდაჭერაზე გაკეთდა და საგრანტო პროგრამების მიზნობრიობაც სწორედ საბანკო საჭიროებებით განისაზღვრა. ამ მიმართულებით მნიშვნელოვანი შეთანხმება შედგა ჰოლანდიის განვითარების ბანკთან (FMO), რომლის ფარგლებშიც 200,000 ევროს მოცულობის 2-წლიანი კონტრაქტი გაფორმდა. შეთანხმება საბანკო ტრანსფორმაციასთან დაკავშირებული პროექტების თანადაფინანსებას ითვალისწინებს.

ნათია ნემსიწვერიძე

მნიშვნელოვანი რისკები და განუსაზღვრელობა 2022 წელს

რისკის მართვის გამართული და ეფექტიანი სისტემის ჩამოყალიბება, რომელიც საერთაშორისო სტანდარტებსა და საუკეთესო პრაქტიკაზე იქნება დაფუძნებული, კომპანიის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მიზანია. რისკის მართვის გაუმჯობესების მიმართულებით 2022 წელს კომპანიამ შემდეგი ნაბიჯები გადადგა:

<u>საკრედიტო რისკის მართვა</u>

- 2022 წელს მნიშვნელოვნად შეიცვალა კომპანიის რისკის მადა, რაც საკრედიტო პორტფელის ხარისხის გაუმჯობესებას უზრუნველყოფს.
- მონაცემებზე დამყარებული გადაწყვეტილების ინსტრუმენტების დანერგვის შედეგად, გაძლიერდა კომპანიის ანდერაიტინგის მიმართულება. აღნიშნული ინსტრუმენტები ემყარება როგორც ექსპერტულ ცოდნას, ისე მონაცემებს, რაც საკრედიტო რისკის მართვის პროცესში კრიტიკულად მნიშვნელოვანია.
- პორტფელური რისკების მიმართულება მონაცემებსა და სტატისტიკურ ანალიზზე დამყარებულ გადაწყვეტილებებზე გაცილებით მეტად გახდა ორიენტირებული. პორტფელის ანალიზის პროცესი მნიშვნელოვნად განახლდა და გაცილებით ინფორმაციული გახდა, რაც ხელს უწყობს რისკის უკეთ იდენტიფიცირებას.
- მოსალოდნელი საკრედიტო დანაკარგების დათვლის მოდელი IFRS-9 მოთხოვნების შესაბამისად დაიხვეწა. განახლებული მოდელი საშუალებას აძლევს კომპანიას გაცილებით მაღალი სიზუსტით დათვალოს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი და უზრუნველყოს მისი პრევენცია.
- განახლდა საკრედიტო პორტფელის კონცენტრაციის (დივერსიფიკაციის) ლიმიტები, რათა თავიდან იქნეს აცილებული კონცენტრაციის რისკი; ეს კი, თავის მხრივ, პორტფელის სტაბილურ მართვას უზრუნველყოფს.
- შეიქმნა კონტრაგენტის რისკის მართვის პოლიტიკა, რომელიც კონტრაგენტის რისკის შეფასებასა და მონიტორინგს, შესაბამისი ლიმიტების მართვას უზრუნველყოფს.

<u>საოპერაციო რისკის მართვა</u>

- 2022 წელს დაინერგა რისკის თვითშეფასება (RSA). აღნიშნული ინსტრუმენტი საშუალებას აძლევს კომპანიას შეაფასოს კრიტიკულ ბიზნესპროცესებში არსებული კონტროლის მექანიზმების ეფექტიანობა და სისუსტეები.
- დაინერგა მნიშვნელოვანი რისკების ინდიკატორები (KRI), რაც საშუალებას აძლევს კომპანიას ადრეულ ეტაპზევე მოახდინოს მოსალოდნელი რისკების იდენტიფიკაცია და პრევენცია.

- დაინერგა ახალი რისკების მართვის პროცესი (NRA), რომელიც ხელს უწყობს ახალ პროდუქტებთან, არხებსა თუ პროცესებთან დაკავშირებული მოსალოდნელი რისკების წინასწარ განსაზღვრასა და შესაბამისი კონტროლის მექანიზმების დანერგვას.

- განახლდა უკვე გამოვლენილი რისკების მონაცემთა ბაზა (RED). შედეგად, შეგროვებული მონაცემები გაცილებით უფრო ინფორმაციული გახდა ბიზნესპროცესებში კონტროლის მექანიზმების გასაძლიერებლად.

- განახლდა ბიზნესუწყვეტობის გეგმა (BCP), რომელიც საჭიროა კრიტიკულ სიტუაციაში ბიზნესპროცესების უწყვეტობის შესანარჩუნებლად და რომელმაც კომპანიაში არსებული ყველა კრიტიკული ბიზნესპროცესი მოიცვა.

<u>შესაბამისობის რისკის მართვა</u>

რისკის მიტიგაცია

- 2022 წელს განახლდა შესაბამისობის რისკის მართვის პოლიტიკა, რომელიც უზრუნველყოფს კომპანიის სამეთვალყურეო საბჭოს ხედვის დანერგვას კომპანიის მასშტაბით, რაც, თავის მხრივ, ქმნის შესაბამისობის რისკის მართვის ჩარჩოს.

- შესაბამისობის რისკის მართვაში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლის რეგულაციასთან შესაბამისობას. 2022 წელს კომპანიამ მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა აღნიშნული პროცესი, გაითვალისწინა რა რეგულატორის რეკომენდაციები. განახლდა პროცედურები, დაიხვეწა პროცესები და გაუმჯობესდა პროცესის ტექნიკური მხარდაჭერა.

- შესაბამისობის შესახებ ყოველკვარტალური ანგარიში რეგულარულად წარედგინება სამეთვალყურეო საბჭოს.

<u>ლიკვიდობის რისკის მართვა</u>

- 2022 წელს განახლდა ლიკვიდობის მართვის პოლიტიკა, რომელშიც მკაფიოდ გაიწერა ყველა შესაძლო ფაქტორი, რომელიც ლიკვიდობაზე ზემოქმედებს, ასევე განისაზღვრა პრევენციის მექანიზმები.

- კომპანია რეგულარულად ამზადებს სტრესტესტებს და გეგმავს შესაბამის ნაბიჯებს.

- ერთ წყაროზე დამოკიდებულების თავიდან ასარიდებლად, კომპანიას დადგენილი აქვს დაფინანსების წყაროს კონცენტრაციის ლიმიტი, რომელიც მთლიანი ვალდებულების 20%-ს შეადგენს.

- აღნიშნული რისკის მართვის ეფექტიანი ორგანოა ALCO-ს კომიტეტი, რომელიც 2023 წელს სამეთვალყურეო საბჭოს დაქვემდებარებიდან მენეჯმენტის დაქვემდებარებაში გადავა. ეს კი უზრუნველყოფს კომიტეტის მოქნილობას და ხელს შეუწყობს მენეჯმენტის მიერ სწრაფ რეაგირებას.

ნათია ნემსიწვერიძე

- 2022 წელს კომპანიაში მნიშვნელოვანი სტრუქტურული ცვლილება განხორციელდა: რისკების დირექტორატში შეიქმნა შესაბამისი სტრუქტურული ერთეული. მოცემული ცვლილებით, მენეჯმენტმა ლიკვიდობის რისკის მართვის პროცესში სამი დონის დაცვის მექანიზმი დანერგა.

<u>სავალუტო რისკის მართვა</u>

- დამტკიცდა ღია პოზიციის +-10%-იანი ლიმიტი, რომელიც რისკის შეზღუდვას უზრუნველყოფს.
- 2022 წელს დაინერგა VAR-მეთოდი, რომელიც მოსალოდნელი დანაკარგების დაზუსტებულ კალკულაციას მოიცავს.

<u>საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვა</u>

- 2022 წელს კომპანიამ ვადიანობის გადაფასების გაზომვის ინსტრუმენტი (maturity repricing gap) დანერგა, რომელიც 12 თვის მოსალოდნელი ზარალის დათვლისა და შესაბამისი ნაბიჯების დაგეგმვის საშუალებას იძლევა.

<u>კაპიტალის ადეკვატურობის რისკის მართვა</u>

- 2022 წელს კომპანიამ დანერგა კაპიტალის ადეკვატურობის მართვის პოლიტიკა, განისაზღვრა შესაბამისი უფლებამოსილებები და პასუხისმგებელი მიმართულებები.
- პოლიტიკასთან ერთად, შემუშავდა კაპიტალის სტრესტესტი, რომელიც სხვადასხვა მაკროფაქტორისა და ბიზნესშედეგის კაპიტალზე ზეგავლენის წინასწარ გაანალიზებისა და შესაბამისი ნაბიჯების დაგეგმვის საშუალებას იძლევა.
- 2022 წელს კომპანიაში მნიშვნელოვანი სტრუქტურული ცვლილება განხორციელდა: რისკების დირექტორატში შეიქმნა შესაბამისი სტრუქტურული ერთეული, რომელიც ლიკვიდობის, სავალუტო, საპროცენტო და კაპიტალის ადეკვატურობის რისკის მართვის პროცესში დაცვის მეორე ხაზს წარმოადგენს. აღნიშნული ცვლილებით, მენეჯმენტმა რისკის მართვის ყველა ზემოხსენებულ პროცესში სამი დონის დაცვის მექანიზმი დანერგა.

ნაირა ნებერიძე

კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა

2022 წლის განმავლობაში განხორციელებული მნიშვნელოვანი პროექტები:

ქართველი ქალი მეწარმეებისა და ახალგაზრდების გაძლიერება და მხარდაჭერა

„კრისტალის" მიერ 2020 წელს USAID Georgia-სთან პარტნიორობითა და ჰოლანდიელებთან ერთად **წამოწყებული საქართველოს ქალთა გაძლიერების მისიის (Buzz Georgia) ფარგლებში მთელი საქართველოს მასშტაბით უკვე 1,300 ქალი გაძლიერდა.**

- 1,300 მეწარმე ქალის პიროვნული და სამეწარმეო უნარების გაზრდითა და მოტივირებით გავაძლიერეთ 1,500 ქართული ოჯახი, 5,000-მდე მათი ოჯახის წევრი, 30-მდე სოფელი და ქალაქი და ამგვარად ხელი შევუწყვეთ ადგილობრივი დოვლათის შექმნასა და ზრდას საქართველოს რეგიონებში.

- მთელი საქართველოს მასშტაბით ჩატარდა 30-მდე ტრენინგი როგორც დისტანციურად, ისე დასწრებულად; ძირითადად მოვიცავით დასავლეთ საქართველოს რეგიონები: იმერეთი, სამეგრელო, გურია, რაჭა და ლეჩხუმი.

- დატრენინგებულ მეწარმე ქალთაგან 100-მდე ქალმა მონაწილეობა მიიღო USAID-ის საახალწლო-საშობაო გამოფენა-გაყიდვაში, რომელიც ყოველი წლის დეკემბერში ტარდება. მათ შეძლეს გაეყიდათ ათიათასობით ლარის პროდუქცია თბილისში არსებულ დედაენის ბაღში და ამასთანავე გაეცნოთ იგი ასობით მოსული სტუმრისა თუ დამთვალიერებლისათვის.

- YES-Georgia-ს პროექტის ახალგაზრდა მეწარმეთა სკოლაში 5625-მდე ახალგაზრდამ მიიღო მონაწილეობა (მათ შორის, 3,888 გოგონამ და 1,738 ბიჭმა). 1,500-მდე ახალგაზრდამ წარმატებით გაიარა მეწარმეობის ტრენინგ-კურსი; „კრისტალმა" 96 ახალგაზრდა მეწარმე დააფინანსა (55 გოგონა და 41 ბიჭი), აღსანიშნავია, რომ 64 საწარმო უწყვეტად განაგრძობს წარმატებით საქმიანობას.

„კრისტალის" გარემოსდაცვითი და სოციალური პასუხისმგებლობის სისტემის დაბვენა GGF-სთან თანამშრომლობით

- 2022 წელს „კრისტალის" საერთაშორისო პარტნიორის – Finance in Motion/EFSE/GGF-ის ტექნიკური დახმარების ფარგლებში განხორციელდა „კრისტალის" გარემოსდაცვითი და სოციალური (E&S) სისტემების, პოლიტიკის, ორგანიზაციული შესაძლებლობებისა და პროცედურების გეფ-ანალიზი; გადაიხედა მდგრად დაფინანსებასთან დაკავშირებული რეგულაციები; „კრისტალის" სისუსტეებისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით, შემუშავდა სამოქმედო გეგმა და განხორციელების სტრატეგია.

- სამომავლოდ, სამოქმედო გეგმისა და სტრატეგიის განხორციელება საშუალებას მისცემს „კრისტალს" დანერგოს მდგრადობის ყოვლისმომცველი ჩარჩო და დააკმაყოფილოს გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის სისტემის უნივერსალური სტანდარტები.

[illegible] და MSC MicroSave Consulting-ისთან წარმატებული თანამშრომლობა

პარტნიორობის ფარგლებში განისაზღვრა კლიმატზე ზემოქმედების შეფასებისა და ეკოლოგიური რისკის მართვის მიმართულებით არსებული ხარვეზები, ასევე შემუშავდა ძირითადი რეკომენდაციები.

წარმატებული თანამშრომლობა გერმანულ ფონდ „შპარკასესთან"

აქტიურად დავიწყეთ თანამშრომლობა ჩვენს ერთ-ერთ უცხოელ პარტნიორთან - გერმანული განვითარების საერთაშორისო ფონდთან **German Sparkassenstiftung.** თანამშრომლობა მიზნად ისახავს „კრისტალის" მწვანე და მდგრადი დაფინანსების კომპასის შესაძლებლობების განხილვასა და დანერგვას, მწვანე დაფინანსების სპიდომეტრისა და დაფინანსების საუკეთესო პრაქტიკების გაცნობას. განხორციელდა მდგრადი დაფინანსების იმპლემენტაციის შეფასება და სამომავლო სტრატეგიის განსაზღვრა.

„კრისტალის" მწვანე პროდუქტების/მწვანე დაფინანსების ფარგლებში:

2022 წლის განმავლობაში დაზოგილ იქნა:

- 3,136,905 (KWH) ენერგია
- გარემოსთვის არიდებულ იქნა 464,119 კგ. CO_2

საგანმანათლებლო ღონისძიებები:

2022 წლის ფულის გლობალური კვირეულის ფარგლებში კომპანიამ პარტნიორი უნივერსიტეტების სტუდენტების, სტაჟირების პროგრამაში მონაწილე ახალგაზრდებისა და გაყიდვების გუნდის წევრების ცნობიერების ამაღლების მიზნით, ჩაატარა ტრენინგები დაზოგვის მნიშვნელობის, ფულის დამცავი ნიშნების, კუპიურების შესამოწმებლად საჭირო ტექნიკებსა და ხელსაწყოების მოხმარების შესახებ, რაც მნიშვნელოვნად დაეხმარება მათ ყალბი ფულის ამოცნობასა და შესაბამისი პრევენციული ზომების მიღებაში.

[illegible]

ადამიანები ჩვენს ორგანიზაციაში

„კრისტალის" სოციალური პასუხისმგებლობა დასაქმებულების მიმართ ჯანსაღ, უსაფრთხო, ნდობაზე დაფუძნებულ ურთიერთობასა და საქმიან დამოკიდებულებაში გამოიხატება. კომპანია მუდმივად ცდილობს შექმნას იმგვარი გარემო, რომელშიც თანამშრომლებს კონკურენტუნარიან და ღირსეულ სამუშაო პირობებში თავიანთი თავის გამოვლენის, ჩართულობის, პროფესიული და პიროვნული ზრდის შესაძლებლობა მიეცემათ.

2022 წელი კომპანიისათვის განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო ტალანტების განვითარებისა და მართვის მიმართულებით. ბაზარზე არსებული კონკურენტული გარემოს მიუხედავად, კომპანიამ მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადადგა როგორც HR–მიმართულების საქმიანობის გაუმჯობესების, ისე თანამშრომლებზე ზრუნვის კუთხით.

- 2022 წელი კომპანიამ 1,051 დასაქმებულით დაასრულა.
- 2022 წლის განმავლობაში ეფექტიანად წარიმართა რეკრუტინგის პროცესი. ამ მხრივ, წელიწადი რეკორდული აღმოჩნდა. 2022 წელს „კრისტალის" გუნდს 395 თანამშრომელი შემოუერთდა: აქედან 122 ახალ პოზიციაზე, 273 კი ყოფილი თანამშრომლის ადგილზე დასაქმდა. რეკრუტინგის პროცესის სწორად მართვის შედეგად, ღია პოზიციები 23%-ით შიდა რესურსით შეივსო, რაც ცალსახად მიუთითებს, რომ „კრისტალში" კარიერული ზრდისა და განვითარების შესაძლებლობა ყველა თანამშრომელს თანაბრად აქვს.

ერთად ვმუშაობთ, ერთად ვვითარდებით...

- კომპანია სტრატეგიის დონეზე იზიარებს გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნებს. იგი ხელს უწყობს „ინკლუზიური, თანასწორი განათლების უზრუნველყოფას და უწყვეტი სწავლის შესაძლებლობის შექმნას ყველასათვის" (SDG4). კომპანიაში შემუშავებულია სწავლების ისეთი მექანიზმი, რომელიც თანამშრომლებს ეხმარება მოკლე დროში შეძლონ როგორც ბიზნესპროცესებთან, ისე გუნდთან ადაპტაცია და პროფესიული ზრდა. ამ მიზნით, კომპანიაში მოქმედებს სხვადასხვა სახის სასწავლო პროგრამა, რომლებიც ჩვენი გუნდის წევრებს კარიერული განვითარების თანაბარ შესაძლებლობას აძლევს. 2022 წელს როგორც სათავო ოფისის, ისე საფილიალო ქსელის თანამშრომლებისათვის არაერთი ტრენინგი და ვებინარი ჩატარდა. მთლიანობაში, საბაზისო ტრენინგი - 232–მა, ხოლო სხვადასხვა სასწავლო ტრენინგი 435–თანამშრომელმა გაიარა; 98 მენეჯერს ჩაუტარდა ლიდერული უნარების განვითარების ტრენინგი; 1000-ზე მეტი თანამშრომელი დაესწრო სხვადასხვა სახის ცნობიერების ასამაღლებელ ვებინარს ინფორმაციული და შრომის უსაფრთხოების მიმართულებით.

- გაიმართა „კრისტალის“ ოლიმპიადის გამარჯვებულების დაჯილდოება. სამოტივაციო სისტემა ითვალისწინებდა მოტივირების როგორც მატერიალურ, ისე არამატერიალურ კომპონენტს. ოლიმპიადის ფარგლებში, გაყიდვების გუნდები და ინდივიდები კონკურენციის რეჟიმში ეჯიბრებოდნენ ერთმანეთს. გამარჯვებულები იღებდნენ წამახალისებელ პრიზებს, ასევე მენეჯმენტის აღიარებას. წლის განმავლობაში კონკურსის ფარგლებში მთლიანობაში 70-მდე ოფიცერი და 40-მდე ფილიალი დაჯილდოვდა.

- 2022 წელს პირველად ჩატარდა სამოტივაციო პროექტი „იდეების რალი“, რომლის მიზანი თანამშრომლების იმ ახალი იდეებისა და ინიციატივების გამოვლენა იყო, რომლებიც კომპანიის განვითარებისაკენ იყო მიმართული. დაჯილდოვდა 5 გამარჯვებული პროექტი, რომელთა პრაქტიკაში დანერგვა კომპანიამ უკვე დაიწყო.

- „კრისტალი“ როგორც განვითარების პლატფორმა საფინანსო სექტორით დაინტერესებულ ახალგაზრდებს პროფესიული ზრდის, განვითარებისა და შემდგომში ღირსეული დასაქმების შესაძლებლობას აძლევს. ამ მიზნით, კომპანიაში მოქმედი სტაჟირების პროგრამის ფარგლებში, გასულ წელს 160-ზე მეტმა ადამიანმა გაიარა გადამზადება, 70-მდე სტაჟიორი კი კომპანიაში სხვადასხვა პოზიციაზე დასაქმდა. აღნიშნული პროექტი ერთ-ერთი ძირითადი წყაროა ახალი ტალანტების მოძიებისა და კომპანიის საკადრო რესურსის შევსების კუთხით.

- „კრისტალი“ რეგიონის მასშტაბით მიკროსაფინანსო სეგმენტში ერთ-ერთი წამყვანი საფინანსო ინსტიტუტია. შესაბამისად, სტაჟირებისა და გამოცდილების გაზიარების მიზნით კომპანიას არამხოლოდ ადგილობრივი და საერთაშორისო სასწავლებლები მიმართავენ. კომპანიის მიერ განხორციელებული რეფორმებისა და მიღწევების გასაცნობად 2022 წელს „კრისტალს“ ალბანეთის, ყაზახეთისა და უზბეკეთის დელეგაცია სტუმრობდა. გამორჩეული იყო ვენეციის უნივერსიტეტის სტუდენტების სტაჟირება: კომპანია მათ სამი თვის განმავლობაში მასპინძლობდა და დახმარებას უწევდა როგორც უნივერსიტეტში მიღებული თეორიული ცოდნის პრაქტიკულად გაანალიზებაში, ისე კვალიფიკაციის ამაღლებასა და პროფესიული უნარ-ჩვევების გამომუშავებაში.

- სტაჟირების პროგრამაში ახალგაზრდების აქტიურად ჩაბმის მიზნით, კომპანია ქვეყნის უმაღლეს სასწავლებლებთან თანამშრომლობს და რეგულარულად მართავს საინფორმაციო-გაცნობით შეხვედრებს სტუდენტებთან, მათ შორის, რეგიონებშიც. აღსანიშნავია ისიც, რომ გასულ წელს თანამშრომლობის მემორანდუმი 4 უნივერსიტეტთან გაფორმდა.

- 2022 წელს კომპანიამ მონაწილეობა მიიღო ადგილობრივი და საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ ორგანიზებულ ფორუმში.

- წლის განმავლობაში კომპანია განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობდა საფილიალო ქსელის თანამშრომლების ანაზღაურებას, რაც დიდწილად აისახება მათ მოტივაციასა და კომპანიის მიმართ ერთგულებაზე. ამ მიზნით განახლდა საბონუსე და სახელფასო სქემები 11 პოზიციისთვის. მთლიანობაში, განახლება 299 თანამშრომელს შეეხო.

- [illegible] სასწავლო გასვლითი ღონისძიებები, რომელთა ფარგლებში გამოვლინდნენ და დაჯილდოვდნენ საუკეთესო თანამშრომლები. 45 თანამშრომელს მადლობის სიგელი გადაეცა.

ნათია მესხიშვილი

ინფორმაციული ტექნოლოგიები

კომპანიის ერთ-ერთ სტრატეგიულ მიზნად მიკრობანკად ტრანსფორმაცია აქვს დასახული. შესაბამისად, 2022 წელს „კრისტალმა“ კვლავ განაგრძო აღნიშნული მიმართულებით ნაბიჯების გადადგმა: ძირითადი ოპერაციული და საკრედიტო სისტემის განვითარება, ახალი სერვისების, პროგრამული უზრუნველყოფისა და პროდუქტების დანერგვა. განახლდა ციფრული ტრანსფორმაციის სტრატეგია, განისაზღვრა გრძელვადიანი გეგმა, შეთანხმდა ციფრული ტრანსფორმაციისათვის საჭირო ყველა პროექტი და პროცესი.

რეგულარულად ხდებოდა ძირითადი პროგრამული უზრუნველყოფის, ახალი პროექტების, „ქორ სისტემის“ განახლება და რეგულაციებთან მორგება. განხორციელდა რამდენიმე ძირეული ინფრასტრუქტურული გაუმჯობესება და ოპტიმიზაცია. წარმატებით განხორციელდა რამდენიმე კრიტიკული სისტემის ბიზნესუწყვეტობის პროცესის შემოწმება და ტესტირება.

ინფორმაციული ტექნოლოგიების ინფრასტრუქტურისა და ოპერაციების მიმართულება

2022 წლის პირველ ნახევარში ახალი სერვერული აპარატურის შეძენა და მონტაჟი განხორციელდა, რის შედეგადაც გაუმჯობესდა სერვისების მიწოდების წარმადობა და მათი ბიზნესუწყვეტობის ხარისხი. კომპანია აქტიურად მუშაობდა ღრუბლოვან ჰიბრიდულ სისტემებზე. 2022 წლის განმავლობაში ამ მიმართულებით გაუმჯობესება საკმაოდ მნიშვნელოვანი იყო; მოხდა საჭირო სერვისების მიგრაცია ღრუბლოვან და ჰიბრიდულ არქიტექტურაზე. განხორციელდა სისტემების ოპტიმიზაცია და ხარჯების შემცირება.

მიმდინარე წელს განახლდა კომპანიის სერვისდესკი და რამდენიმე კრიტიკული ინფრასტრუქტურული პროცესი. კომპანიაში დაინერგა პროგრამული უზრუნველყოფის მონიტორინგის პროექტი, რომლის მეშვეობითაც 95%-ით შემცირდა ინციდენტების რაოდენობა ერთ-ერთ კრიტიკულ მიმართულებაზე. დაინერგა ინფორმაციული ტექნოლოგიების განვითარებისათვის საჭირო სერვერული ინფრასტრუქტურა; განხორციელდა დატაცენტრებს შორის სერვერების მიგრაცია და ოპტიმიზაცია.

პროექტების მართვისა და ბიზნესანალიზის მიმართულება

2022 წელს კომპანიაში წარმატებით განხორციელდა 45-მდე სხვადასხვა ზომის პროექტი, მათ შორის, „კრისტალის“ ახალი კორპორაციული ვებგვერდი და ჩატბოტი, AML და შესაბამისობის მართვის ახალი სისტემის დანერგვა, გადასვლა კრედიტინფოს ახალ ვერსიაზე, თამასუქის პროდუქტის დანერგვა, პლანშეტით სესხის გაცემა, გარიგების მოდულის დანერგვა ნაღდი ოპერაციებისათვის და სხვა მრავალი.

აღსანიშნავია პროცესების ავტომატიზების კუთხით გადადგმული ნაბიჯები, გაუმჯობესდა 20-მდე სხვადასხვა ბიზნესპროცესი, მოხდა მათი დიგიტალიზაცია და ავტომატიზაცია. საგრძნობლად დაიხვეწა და განვითარდა ჩვენი განვადებებისა და სესხების პლატფორმა, რომლის გამოყენებაც კიდევ უფრო მოსახერხებელი, ეფექტიანი და დაცული გახდა. „კრისტალ ლიზინგის“ „ქორ სისტემის“ მიმართულებით მრავალი ცვლილება და პროექტი

განხორციელდა რაც სისტემის მომხმარებლებისათვის მუშაობის ოპტიმიზაციასა და სისწრაფის დაწერვას უწყობს ხელს.

განახლდა პროექტების მართვის მეთოდოლოგია, დაინერგა პორტფელის მართვის პროცესი, განახლდა პროექტების მართვის მიდგომები და მოხდა მათი ოპტიმიზაცია. ჩატარდა IT–გუნდის ტრენინგი „აჯაილ“ მეთოდოლოგიის შესახებ ცნობიერების ასამაღლებლად.

ინფორმაციული სისტემის უსაფრთხოების მიმართულება

დაინერგა და ადაპტირდა თანამედროვე ხელსაწყოები და სტანდარტები, რამაც გაზარდა ინფორმაციული უსაფრთხოების დონე. რეგულარულად ხორციელდება ახალი გადაწყვეტილებისა თუ პროგრამული უზრუნველყოფის ინფორმაციული უსაფრთხოების კუთხით შემოწმება, მხარდაჭერა და დაწერგვა.

გაუმჯობესდა ინფორმაციული უსაფრთხოების ცნობიერების ასამაღლებელი პროგრამა, რაც მოიცავდა ტრენინგებს ყველა თანამშრომლისა და მიზნობრივი გუნდებისათვის. ჩატარდა მთლიანი პერსონალის ტესტირება, რამდენჯერმე მოეწყო შეტევის სიმულაცია.

განხორციელდა რისკების შეფასება ბიზნესპროცესების ჭრილში. შეფასდა იდენტიფიცირებული რისკები და მომზადდა სამოქმედო გეგმები. გადაიხედა და გაუმჯობესდა ინფორმაციულ უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ყველა პროცედურა, პოლიტიკა და სტანდარტი. მოხდა არსებული დოკუმენტების განახლება და ახალი დოკუმენტების შედგენა.

2022 წელს მომზადდა კრიტიკული ინფრასტრუქტურის ავარიული აღდგენის გეგმები (DRP). აღნიშნული აქტივობის ფარგლებში მოეწყო რამდენიმე სცენარის რეალურ გარემოში ტესტირება. განხორციელდა სხვადასხვა კრიტიკულ ინფრასტრუქტურაზე შეღწევადობის ტესტირება და გაფართოვდა სისუსტეების სკანირების პროცესის არეალი.

პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარების მიმართულება

მიმართულებამ მნიშვნელოვანი ძალისხმევა გასწია კომპანიის შიგნით დანერგილი სისტემების დასახვეწად და განსავითარებლად. განსაკუთრებით აღსანიშნავია სესხების პლატფორმის განვითარება და დახვეწა, რაც კომპანიისათვის ერთ-ერთი პრიორიტეტული და სტრატეგიული ამოცანაა. დაიხვეწა სესხების დამუშავებისა და პროცესინგის სისტემა; გადაწყვეტილების მიღების სისტემის - ციფრული პლატფორმა „აკიდოს“ განვითარებამ და დახვეწამ უზრუნველყო სესხის გაცემის პროცესის ავტომატიზაცია და სრული პროცესის დაჩქარება. განხორციელდა რამდენიმე პროექტი რეგულაციებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად.

პერიოდულად მიმდინარეობდა კრიტიკული სერვისებისა და პროგრამული უზრუნველყოფის ტექნიკური და ვერსიული განახლება, მათი რეგულაციებთან მორგება. განხორციელდა არქიტექტურული ცვლილებები, მოხდა სერვისების ნაწილის მიგრაცია.

დაიხვეწა და განვითარდა ბიზნესინტელიჯენსის სისტემა. მოხდა ახალი „ქორ სისტემის“ მორგება მარეგულირებელ და კომპანიის შიდა რეპორტინგის საჭიროებებზე.

ნათია ნემსიწვერიძე

პროგრამული უზრუნველყოფის ხარისხის მიმართულება

განმარტებულდა კომპანიაში დანერგილი მრავალი გადაწყვეტილების, მათ შორის, საოპერაციო და საკრედიტო სისტემის სრული ტესტირების მრავალჯერადი იტერაცია. პროგრამული უზრუნველყოფის ხარისხის მართვის კუთხით, მნიშვნელოვან მიღწევად უნდა ჩაითვალოს ტესტირების ავტომატიზაციის პროცესის დაწყება. ავტომატიზაციის დანერგვა პროგრამული უზრუნველყოფის დეველოპმენტის სასიცოცხლო ციკლში უზრუნველყოფს პროდუქტის დასრულების (Time To market) სისწრაფეს და შეცდომების რისკის მინიმიზაციას. მიმართულების უმნიშვნელოვანეს ამოცანად 2023 წელს კომპანიაში ავტომატიზაციის დანერგვა დავისახეთ.

მმართველობითი ანგარიში

ჩვენი პასუხისმგებლობაა ამ წლიური ანგარიშის წარდგენა და აქციონერებისათვის აუდიტირებული ფინანსური ანგარიშგების მიწოდება. მიგვაჩნია, რომ წლიური ანგარიში და ფინანსური ანგარიში, მთლიანობაში, არის სამართლიანი, დაბალანსებული და გასაგები. იგი აქციონერებს აწვდის აუცილებელ ინფორმაციას კომპანიის პოზიციისა და საქმიანობის, ბიზნესმოდელისა და სტრატეგიის შესაფასებლად.

ეს ანგარიში შედგენილია ბუღალტრული აღრიცხვის, აუდიტისა და ანგარიშგების შესახებ საქართველოს კანონის მიხედვით და გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მმართველობის კოდექსის გამჟღავნების სპეციფიკური მოთხოვნების შესაბამისად (იხილეთ დანართი N 1).

განცხადება მმართველობის საკითხებზე წინამდებარე ანგარიშის განუყოფელი ნაწილია. მასში აღწერილია კორპორაციული მართვის ძირითადი ასპექტები, მიმოხილულია მთავარი მიღწევები და გეგმები.

სამეთვალყურეო საბჭოს შემადგენლობა

2022 წელს ჩვენ დავიწყეთ სამეთვალყურეო საბჭოს დამოუკიდებელი წევრების შერჩევა, რის შედეგადაც სამი ახალი დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორი დაინიშნა. დამოუკიდებელი წევრების შემადგენლობა 4-მდე გაიზარდა, 3 წევრი კი დამფუძნებელ აქციონერთა და ინვესტორთა წარმომადგენელია. შერჩევა ეფუძნებოდა მკაფიოდ განსაზღვრულ კრიტერიუმებს, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ შემუშავებულ უნარ-შესაძლებლობების მატრიცას. ახალი წევრების ექსპერტიზა მოიცავს, მათ შორის, საბანკო, „ფინტექ" და სტრატეგიული HR-ის სფეროებს.

უფლებამოსილებათა დელეგირება

უფლებამოსილებათა გეგმის შემუშავებისა და დამტკიცების შედეგად, საზედამხედველო და აღმასრულებელი ფუნქციების გამოყვნა გაიწერა და გამჭვირვალე გახდა. აღნიშნულმა უზრუნველყო სიცხადე თითოეული მმართველობითი ერთეულის ფუნქციების შესახებ, მირითად კორპორაციულ გადაწყვეტილებებთან მიმართებით. გადაწყვეტილების მიღების პროცესი შემუშავდა საუკეთესო კორპორაციული მართვის პრაქტიკის გათვალისწინებით, რომელიც შეესაბამება საქართველოს კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსს.

სამეთვალყურეო საბჭოს ორგანიზაცია და მასალები

სამეთვალყურეო საბჭომ დაამტკიცა წლიური დღის წესრიგი, რომელიც მოიცავს საბჭოს რეგულარულ გადაწყვეტილებებს და საბჭოს რესურსებისა და დროის მაქსიმალურად ოპტიმალურ გამოყენებას უზრუნველყოფს.

საბჭოს აქტიური ჩართულობითა და კორპორაციული მართვის კონსულტანტის - Nestor Advisors-ის მხარდაჭერით, „კრისტალმა" მნიშვნელოვნად გააუმჯობესა მენეჯმენტის ანგარიშებისა და საბჭოსა თუ კომიტეტის სხვა მასალის ხარისხი. მცირე გამონაკლისების გარდა, დაცული იყო მენეჯმენტის მიერ დოკუმენტების წარდგენისათვის განსაზღვრული ვადები. გარდა ამისა, საბჭომ გააძლიერა ბიუჯეტირების პროცესი და შემოიღო ფინანსური პროგნოზების ახალი წესი.

კომიტეტები

საბანკო ტრანსფორმაციისათვის მზადების პროცესში „კრისტალმა" შეცვალა კომიტეტის სტრუქტურა და ის საუკეთესო საბანკო პრაქტიკას შეუსაბამა. ჩვენ შევამცირეთ საბჭოს კომიტეტების რაოდენობა. ქვემოთ შეგიძლიათ იხილოთ კომიტეტების თავმჯდომარეების მიერ მომზადებული მოკლე ანგარიშები. კომიტეტების განახლებული დებულებები უზრუნველყოფს აუდიტისა და რისკის კომიტეტებს შორის თანამშრომლობას. კომიტეტების შემადგენლობა იმგვარად შეიცვალა, რომ გაუმჯობესდა მათი დამოუკიდებლობისა და საბჭოს რესურსების გამოყენების ხარისხი. წარსულში საბჭოს ყველა წევრი ყველა კომიტეტის მუშაობაში მონაწილეობდა. საქართველოს კომერციული ბანკების კორპორაციული მართვის კოდექსის მიხედვით, არჩეულ იქნენ დამოუკიდებელი თავმჯდომარეები, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან რისკების კომიტეტის, აუდიტის კომიტეტისა და ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტის ეფექტიანი და მიუკერძოებელი საქმიანობისათვის.

საუკეთესო საბანკო სტანდარტების შესაბამისად, „კრისტალმა" გადაწყვიტა აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი (ALCO) საბჭოდან მმართველ გუნდში გადაეტანა. აღნიშნული ცვლილება საბანკო ლიცენზიის მიღების შემდეგ შევა ძალაში. მიუხედავად იმისა, რომ ALCO-ს ყოველდღიურ ფუნქციებს მენეჯმენტი განახორციელებს, ზოგიერთი გადაწყვეტილება, რომელიც ვალდებულებების აღებას, დიდი ხარჯების გაწევასა და ძირითადი რისკის პარამეტრების განსაზღვრას უკავშირდება, რისკების კომიტეტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს გადაეცემა.

კორპორაციული მდივანი

„კრისტალმა" გააძლიერა კორპორაციული მდივნის როლი, რომელსაც ახლა აღნიშნული ფუნქციის შესრულებაზე სრულად ამ მიმართულებაზე ორიენტირებული და გამოცდილი პროფესიონალი ასრულებს, რომელმაც საჭირო შესაძლებლობის განვითარებისათვის შესაბამისი ტრენინგი გაიარა. კორპორაციული მდივნის მთავარი ფუნქციაა სამეთვალყურეო საბჭოსა და მმართველი გუნდის მხარდაჭერა კორპორაციული მართვის პრინციპების დაცვის უზრუნველყოფის გზით.

სამეთვალყურეო საბჭოს უფროსი დამოუკიდებელი წევრი

იმ ფაქტის დასაბალანსებლად, რომ სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე დამფუძნებელი და ყველაზე მსხვილი ინდივიდუალური აქციონერია, საბჭომ შექმნა უფროსი დამოუკიდებელი წევრის პოზიცია, რომელიც პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილებასა და აღმოფხვრაზეა პასუხისმგებელი. იგი მოქმედებს როგორც საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილე და უზრუნველყოფს მის მხარდაჭერას საბჭოს მიზნების განხორციელებაში. უფროს დამოუკიდებელ დირექტორს ეკისრება სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ფუნქცია იმ სიტუაციებში, როდესაც თავმჯდომარეს აქვს არსებული ან პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტი.

სტრატეგია და პოლიტიკები

სამეთვალყურეო საბჭომ მიიღო შინაგანაწესი კორპორაციული სტრატეგიის შემუშავების, მისი რეგულარული გადახედვისა და საჭიროების შემთხვევაში ცვლილებების შეტანისათვის. პოლიცა გარე შეხვედრა სამეთვალყურეო საბჭოსა და გაფართოებული მმართველი გუნდის მონაწილეობით. პროცესის მხარდასაჭერად საბჭომ შექმნა სტრატეგიისა და საბანკო ტრანსფორმაციის საგანგებო/დროებითი მმართველი კომიტეტი. შედეგად, „კრისტალმა" შეიმუშავა 2023-2025 წლების კორპორაციული სტრატეგია, საბანკო ტრანსფორმაციის საგზაო რუკის ჩათვლით. საქართველოს ეროვნული ბანკის მოთხოვნების შესაბამისად, მიღებულ იქნა რამდენიმე პოლიტიკა, ძირითადად, რისკის მართვის საკითხების შესახებ.

ESG-ის განვითარება

„კრისტალმა" მიიღო ტექნიკური დახმარება Finance in Motion/EFSE/GGF გარემოსდაცვითი და სოციალური შედეგებისა და რისკების მართვის გასაძლიერებლად.

გარემოზე და სოციალური ზემოქმედების შეფასება ტარდება 2022 წლის E&S შედეგების შესაფასებლად. დასკვნები „კრისტალის" 2022 წლის მდგრადობის ანგარიშში იქნება ხელმისაწვდომი.

Nestor Advisors-ის მიერ კორპორაციული მმართველობის რეკომენდაციების შესასრულებლად, საბჭომ კორპორაციული მართვის განვითარების პროგრამის (CGDP) საგანგებო/დროებითი კომიტეტი დააარსა. 2022 წელს CGDP კომიტეტმა დაასრულა 21 რეკომენდაციის შესრულება „კრისტალის" კორპორაციული მმართველობის ყველა ასპექტთან დაკავშირებით.

შეფასება

სამეთვალყურეო საბჭო ატარებს ყოველწლიურ თვითშეფასებას, რომლის ფარგლებშიც აფასებს თავმჯდომარის, საბჭოს, ცალკეული წევრებისა და კომიტეტების მუშაობას. შედეგები ეცნობება წევრებს და აისახება უნარ-შესაძლებლობების მატრიცასა და სასწავლო გეგმაში. ყოველწლიური შეფასება ვრცელდება კორპორაციულ მდივანზე, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელსა და მმართველი გუნდის წევრებზე. საბჭოს ბოლო გარე შეფასება 2021 წელს მმართველობის კონსულტანტმა Nestor Advisors-მა ჩაატარა. ანალოგიური რიგითი გარე შეფასება 2024 წელს ჩატარდება.

გეგმები

2023 წელს ჩვენ ვგეგმავთ Nestor Advisors-ის მიერ გაცემული დანარჩენი რეკომენდაციების შესრულებას, როგორებიცაა AML და შესაბამისობის გაძლიერება, ინფორმაციული უსაფრთხოების დაცვის მეორე ხაზის შექმნა, შეტყობინების მექანიზმის გაძლიერება და დაკავშირებულ მხარეებს შორის გარიგებების სისტემის განახლება. პრიორიტეტი იქნება საბანკო ტრანსფორმაცია და დარჩენილი პოლიტიკების მიღება, ასევე ცვლილებების შეტანა წესდებასა და აქციონერთა შეთანხმებაში.

დაბოლოს, კორპორაციული სტრატეგიის დამტკიცების კვალობაზე, საბჭოს ახალი პრიორიტეტია აღმასრულებელი გუნდის შესაძლებლობებისა და კომპეტენციების შეფასება, მენეჯმენტის კრიტიკულ პოზიციებზე კადრების დაქირავება, ისე როგორც მთელი ორგანიზაციისათვის შედეგების მართვის ადეკვატური მექანიზმის შედგენა და კრიტიკული პოზიციებისათვის მემკვიდრეობითობის დაგეგმვა.

დასახრულ, მსურს მადლობა გადავუხადო სამეთვალყურეო საბჭოს, მმართველ გუნდს, შიდა აუდიტის დეპარტამენტის ხელმძღვანელსა და მის გუნდს, კორპორაციულ მდივანსა და ჩვენს გარე მრჩევლებს მხარდაჭერისათვის, შრომისმოყვარეობისა და პროფესიონალიზმისათვის.

პატივისცემით,

არჩილ ბაკურაძე
სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე

სამეთვალყურეო საბჭო

„კრისტალს" ხელმძღვანელობს სამეთვალყურეო საბჭო, რომელსაც კომპანიის გრძელვადიანი წარმატების კოლექტიური პასუხისმგებლობა აკისრია.

სამეთვალყურეო საბჭო შედგება შვიდი წევრისაგან, მათ შორის არის ოთხი დამოუკიდებელი წევრი და ინვესტორის სამი წარმომადგენელი. წევრებს აქვთ ბიზნესის განვითარების, კორპორაციული მართვის, საბანკო საქმის/მიკროფინანსირების, ტექნოლოგიების, ინოვაციებისა და ადამიანური რესურსების განვითარების მდიდარი გამოცდილება.

თავმჯდომარე

საბჭოსა და თავმჯდომარის ფუნქციები ცალსახად გამიჯნულია მმართველი გუნდის პასუხისმგებლობებისაგან. თავმჯდომარე პასუხისმგებელია საბჭოს ხელმძღვანელობისა და მისი საქმიანობის ყველა ასპექტის ეფექტიანობისათვის. სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის, არჩილ ბაკურაძის (საქართველო) მოვალეობები არსებითად არ შეცვლილა. იგი ფინანსისტი, მეწარმე და „კრისტალის" დამფუძნებელია. იგი ფონდ „კრისტალის" გამგეობის თავმჯდომარეა და რამდენიმე არასამეწარმეო ორგანიზაციის მართვაში მონაწილეობს. თავმჯდომარე საკუთარი დროის ნახევარზე მეტს „კრისტალს" უთმობს, ხოლო მისი ფუნქციები და პასუხისმგებლობა რეგულირდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დამტკიცებული პოლიტიკის შესაბამისი დოკუმენტით. თავმჯდომარეს ირჩევენ აქციონერები და იგი ანგარიშვალდებულია მათ წინაშე. თავმჯდომარის საქმიანობას, სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ ჩატარებული საქმიანობის შეფასების საფუძველზე, აფასებენ კომპანიის აქციონერები; საბჭოს რეკომენდაციით, აქციონერები ამტკიცებენ თავმჯდომარის შრომის ანაზღაურების ოდენობასა და მის ნებისმიერ ცვლილებას.

საბჭოს შემადგენლობა

„კრისტალი" იყენებს სამეთვალყურეო საბჭოს პოლიტიკასა და პროცედურას, რომელიც მკაფიოდ განსაზღვრავს საბჭოს ვალდებულებებს, ფუნქციებსა და პასუხისმგებლობას, არეგულირებს მის საქმიანობას. იგი ადგენს პროცედურებს, კომუნიკაციის წესებს, უზრუნველყოფს ინტერესთა კონფლიქტის მართვას, განსაზღვრავს საბჭოს წევრების დანიშვნისა და გათავისუფლების წესებს.

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები არიან (ანბანური თანამიმდევრობით): გიორგი არველაძე (საქართველო), დამოუკიდებელი წევრი და უფროსი დამოუკიდებელი დირექტორი, ხელმძღვანელობს სტრატეგიისა და საბანკო ტრანსფორმაციის საგანგებო/დროებით მმართველ კომიტეტს; მატანგი გოვრიშანკარი (ინდოეთი), დამოუკიდებელი წევრი, ხელმძღვანელობს ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტს; იან დევინგაერტი (ბელგია), დანიშნული Incofin IM-ის მიერ; რობერტ სკოტ კოსმანი (აშშ),

ნათია ნემსიძე

დამოუკიდებელი წევრი, ხელმძღვანელობს რისკების კომიტეტს; ალექმ რემტულა (აშშ), დანიშნული DWM-ის მიერ, ხელმძღვანელობს გარემოსდაცვით და სოციალურ კომიტეტს; ლილტ გარაიანი (სომხეთი), დამოუკიდებელი წევრი, ხელმძღვანელობს შიდა აუდიტის კომიტეტს; სუმა სვამინათანი (აშშ), ალტერნატიული წევრი DWM-იდან.

სამეთვალყურეო საბჭოს მუშაობა

2022 წლის განმავლობაში სამეთვალყურეო საბჭომ გამართა 12 შეხვედრა: 1 უშუალო და 11 ვირტუალური. 2022 წელს სამეთვალყურეო საბჭოს თითოეული კომიტეტი შეიკრიბა:

- შიდა აუდიტის კომიტეტი - 3–ჯერ;
- აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი (ALCO) - 6–ჯერ;
- რისკების კომიტეტი - 2–ჯერ;
- გარემოსდაცვითი და სოციალური კომიტეტი - 1-ხელ;
- ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი - 2–ჯერ;
- კორპორაციული მართვის განვითარების პროგრამის (CGDP) საგანგებო/დროებითი კომიტეტი - 6–ჯერ;
- სტრატეგიისა და საბანკო ტრანსფორმაციის საგანგებო/დროებითი მმართველი კომიტეტი - 3–ჯერ.

სამეთვალყურეო საბჭო იღებს დეტალურ კვარტალურ ანგარიშს კომპანიის ძირითადი მაჩვენებლების შესახებ, მათ შორის, ფინანსური ანგარიშგების საბალანსო უწყისს. გარდა ამისა, სამეთვალყურეო საბჭო განიხილავს კვარტალურ ანგარიშს რისკების შესახებ. სამეთვალყურეო საბჭოს კომიტეტები ეცნობიან დეტალურ ანგარიშებს და განიხილავენ საკითხებს თავიანთი კომპეტენციების შესაბამისად. სამეთვალყურეო საბჭო რეგულარულად ახორციელებს კომპანიის წლიური სტრატეგიული გეგმის შესრულების მონიტორინგს. სამეთვალყურეო საბჭოს მთავარი დანიშნულებაა კომპანიის ეფექტიანი მართვისა და ზედამხედველობის უზრუნველყოფა; სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები შეეხება სტრატეგიულ საკითხებს, კომპანიის ზოგად სტრუქტურას, საბჭოს დონეზე არსებულ სტრატეგიებს, ფართომასშტაბიან პროექტებს, უფროსი ოფიცრების შეფასებასა და მოტივაციას, წლიური სტრატეგიული გეგმების დამტკიცებას, ფინანსურ პროგნოზებს, აქციონერებისათვის ისეთი სამოქმედო გეგმის შეთავაზებას, როგორებიცაა: დივიდენდების გაცემა, ახალი აქციების გამოშვება ხელმძღვანელობის წამახალისებელი გეგმის ფარგლებში, ცვლილება საბჭოს შემადგენლობაში და ა.შ.

ნათია ნემსიწვერიძე

კორპორაციული მართვა

„კრისტალის" კორპორაციული მართვა ხელს უწყობს კომპანიის მისიისა და გრძელვადიანი სტრატეგიის განხორციელებას. სამეთვალყურეო საბჭოს ფუნქციაა უზრუნველყოს კორპორაციული სტრატეგიის ყოველწლიური შეფასება და მომავალი წლის სტრატეგიულ გეგმებში მიზნების ახახვა. თითოეულ უფროს ოფიცერს შესასრულებლად განსაზღვრება ძირითადი და მეორეხარისხოვანი სტრატეგიული ამოცანები, რომლებიც მათი ცვლადი კომპენსაციის მნიშვნელოვანი საფუძველია. შედეგად, აღნიშნული ამოცანები გადაეცემა ბიზნეს ან სტრუქტურულ ერთეულებს, რომლებიც სამოქმედო გეგმებად გარდაიქმნება და იზომება შესრულების შეფასების მთავარი ინდიკატორებით. ეფექტიანი კორპორაციული მართვის მიზანია, საბჭომ უზრუნველყოს „კრისტალის" მიერ მომხმარებელთა ინტერესებზე მორგებული და ადამიანებზე ორიენტირებული მიდგომების შენარჩუნება. ამ მიზნით საბჭო ახორციელებს მომხმარებელთა კმაყოფილებისა და თანამშრომელთა ჩართულობის კვლევას. დაბოლოს, სოციალური კომიტეტი ყოველწლიურად განიხილავს და აფასებს სოციალური გავლენის ხარისხს. „კრისტალს" დანერგილი აქვს ინტერესთა კონფლიქტის მართვის მკაცრი პოლიტიკა, რომელიც რეგულირდება სამეთვალყურეო საბჭოს წესებითა და პროცედურებით და თანამშრომელთა ეთიკის კოდექსით. „კრისტალი" მოწოდებულია, მაქსიმალურად შეუსაბამოს თავისი კორპორაციული მართვის სისტემის მოდელი გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის პრინციპებს, რომლის შესახებ დეტალური ანგარიში მოცემულია N1 დანართში.

ნათია წერეთელი

სამეთვალყურეო საბჭოს წევრები

არჩილ ბაკურაძე /სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარე/

სამეთვალყურეო საბჭოს, აგრეთვე აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტის თავმჯდომარე. გახლდათ მიკროსაფინანსო ასოციაციის თავმჯდომარე, ამჟამად კი მისი გამგეობის წევრია. არჩილ ბაკურაძე არის ფონდ „კრისტალის" გამგეობის თავმჯდომარე და მოღვაწეობს სხვადასხვა არაკომერციული ორგანიზაციის მმართველობაში. იგი ფლობს ლანკასტერის უნივერსიტეტის ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხს (2004), არის ჯონ სმიტის ფონდის (2000) სტიპენდიატი და ჰოლანდიის დევნილთა ფონდის (Stichting Vluchteling) Van HeuvenGoedhart-ის სახელობის საერთაშორისო პრემიის ლაურეატი (2003).

გიორგი არველაძე /უფროსი დამოუკიდებელი წევრი/

სს „მისო კრისტალში" უკავია სამეთვალყურეო საბჭოს უფროსი დამოუკიდებელი წევრის პოზიცია; ამჟამად „კრისტალის" სტრატეგიისა და საბანკო ტრანსფორმაციის საგანგებო/დროებით მმართველ კომიტეტს ხელმძღვანელობს. გიორგი არველაძე ქართველი ბიზნესმენია, რომელსაც საბანკო სფეროში საქმიანობის 20–წლიანი გამოცდილება აქვს. უმრავი ქონების, ტრანსპორტირებისა და ენერგეტიკის სექტორში სამეწარმეო საქმიანობის დაწყებამდე, იგი საქართველოს უმსხვილესი ბანკის – „თიბისი ბანკის" მმართველი დირექტორი და არასაპროცენტო შემოსავლების, კვლევებისა და საბროკერო საქმიანობის მიმართულებას ხელმძღვანელობდა. მანამდე კი „ლიბერთი ბანკის" - საქართველოში სიდიდით მე-3 ბანკის (650 ფილიალითა და 5,300-ზე მეტი თანამშრომლით) გენერალური დირექტორი იყო. მისი დირექტორობის პერიოდში ბანკმა შთამბეჭდავ შედეგებს მიაღწია და 2 წელიწადში წმინდა მოგების წლიურმა ზრდამ დაახლოებით 200% შეადგინა. გენერალურ დირექტორად დანიშვნამდე მას იმავე ბანკში გენერალური დირექტორის მოადგილის პოსტი ეკავა და სტრატეგიული პროექტების, ხაზინისა და კერძო ბანკინგის მიმართულებას ხელმძღვანელობდა (2009-2011); მოგვიანებით ასევე ეკავა საოპერაციო დირექტორის პოზიცია (2011-2013).

2009 წელს საქართველოში დაბრუნებამდე, იგი მუშაობდა ლონდონში, BNP Paribas-ში, სტრუქტურირებული პროდუქტების გუნდში, მანამდე კი საქართველოს ეროვნულ ბანკში. გიორგი არველაძე ლონდონის ბიზნესსკოლის მაგისტრის ხარისხს ფლობს.

მატანგი გოვრიშანკარი /დამოუკიდებელი წევრი/

40 წელია საქმიანობს მმართველ პოზიციებზე ბიზნესისა და ადამიანური რესურსების მიმართულებებით როგორც ინდოეთში, ისე მის ფარგლებს გარეთ. ამჟამად „კრისტალის" ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტს ხელმძღვანელობს. აქვს სხვადასხვა დარგში მოქმედ წამყვან კორპორაციებთან, მათ შორის, Standard Chartered Bank-თან, Reebok-თან, GE-სა და Cummins Inc-თან მუშაობის გამოცდილება. ბოლო დროს ის დასაქმებული იყო BP plc-ში, სადაც გლობალური შესაძლებლობების განვითარების ხელმძღვანელისა და გლობალური ლიდერობის აკადემიის დირექტორის პოზიცია ეკავა. იგი მდიდარი გამოცდილების მქონე დამოუკიდებელი დირექტორია; ამჟამად არის ინდოეთში მოქმედი არაერთი საბჭოს წევრი ისეთ მრავალფეროვან დარგებში, როგორებიც არის ფინანსური სერვისები, IT და წარმოება. როგორც ბიზნესისა და ადამიანური რესურსების პროფესიონალი, მატანგი ასევე ეწევა დამოუკიდებელ საკონსულტაციო პრაქტიკას აღმასრულებელი რგოლის ქოუჩინგსა და ადამიანური რესურსების მართვის საკითხებზე. მას

ნათია წერეთელი

აქვს ბიზნესპროცესების, ადამიანური რესურსების მართვისა და ორგანიზაციული განვითარების პრაქტიკული საკითხების სიღრმისეული ცოდნა. ფლობს ბაკალავრის ხარისხს სოციოლოგიაში, ასევე ინდოეთის წამყვანი ბიზნესსკოლის (XLRI, Jamshedpur) მაგისტრის ხარისხს მენეჯმენტსა და სამრეწველო ურთიერთობებში. მისი მიზანია ეფექტიანი გუნდების ფორმირება. რამდენიმე ორგანიზაციაში აქტიურად არის ჩაბმული ხელმძღვანელი პირების მენტორინგისა და სწავლების პროცესში.

იან დევინგაერტი /წევრი/

Incofin IM-ში კერძო ინვესტირების ფონდის დირექტორია. აქვს კაპიტალის ბაზარზე სააქციო კაპიტალის შეძენის, მართვისა და რეალიზების მიმართულებით მდიდარი გამოცდილება. განხორციელებული აქვს ევროპასა და აზიაში 70-ზე მეტი საინვესტიციო ტრანზაქცია. არის სხვადასხვა კერძო ფონდის მმართველი პარტნიორი, მმართველი დირექტორი და საინვესტიციო კომიტეტის წევრი. აჟამად, წყლის რესურსების ახლად შექმნილი ფონდის საინვესტიციო კომიტეტის წევრია. ბატონ დევინგაერტს საბჭოს შემადგენლობაში საქმიანობის მდიდარი გამოცდილება აქვს, მრავალ ქვეყანასა და სექტორში. „კრისტალის" გარდა, ის ამჟამად ბანკების - Lovcen-ის (მონტენეგრო) და Arvand-ის (ტაჯიკეთი) საბჭოს წევრია.

რობერტ კოსმანი /დამოუკიდებელი წევრი/

რობერტ კოსმანი საერთაშორისო გამოცდილების მქონე ბანკირია. 33 წელია, რაც ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის 13 სხვადასხვა ქვეყანაში საცალო, მცირე და საშუალო საბანკო მომსახურების სფეროში მუშაობს. ამჟამად ხელმძღვანელობს „კრისტალის" რისკების კომიტეტს. 2004-2020 წლებში მას Raiffeisen Bank International-ში, უკრაინის ოფისში საცალო/SME ბანკინგის დირექტორთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილის პოსტი ეკავა; ხელმძღვანელობდა SME რისკებს ავსტრიაში, ეკავა CIO-სა და COO-ს თანამდებობები. მანამდე კი განვითარების უფროსი ბანკირის რანგში EBRD-თან, მსოფლიო ბანკთან, აზიის განვითარების ბანკსა (ADB) და USAID-თან მსხვილი ფინანსური ინსტიტუტების რესტრუქტურიზაციის კუთხით თანამშრომლობდა. ამჟამად იგი აქტიურად საქმიანობს როგორც Fintech Angel ინვესტორი, ასევე არის მრავალი სტარტაპის მრჩეველი/მენტორი უკრაინაში.

ლილიტ გარაიანი /დამოუკიდებელი წევრი/

ფინანსისტი, „კრისტალის" სამეთვალყურეო საბჭოს წევრი 2018 წლის ივლისიდან. ამჟამად არის „კრისტალის" აუდიტის კომიტეტის თავმჯდომარე. მას აქვს საბანკო სექტორში მუშაობის მდიდარი გამოცდილება როგორც მმართველ თანამდებობებზე, ისე კონსულტანტის პოზიციაზე ფინანსური მართვის, რისკების მართვის და ოპერაციული მართვის მიმართულებით. 2015 წლიდან მონაწილეობს SDC-ის, KfW-ისა და AFD-ის პროექტების განხორციელებაში საქართველოსა და სომხეთში. იგი სწავლობდა სომხეთის ამერიკულ უნივერსიტეტში MBA ფინანსების სპეციალიზაციით, მიღებული აქვს მაგისტრის ხარისხი ერევნის სახელმწიფო უნივერსიტეტში. არის პროკრედიტის კორპორაციის უმაღლესი რგოლის მართვის აკადემიის კურსდამთავრებული და ACCA-ს წევრი.

ალექს რემტულა /წევრი/

პარტნიორი და DWM-ის კერძო ინვესტიციათა გუნდის ხელმძღვანელი. ალექს რემტულა 2011 წლიდან არის საბჭოს წევრი, DWM-ის წარმომადგენელი. ის ამჟამად ხელმძღვანელობს გარემოსდაცვით და სოციალურ კომიტეტს. მისი კარიერა საინვესტიციო-საბანკო სფეროში JP Morgan-ში დაიწყო და აქვს 20 წელზე ხანგრძლივი გამოცდილება გლობალურად, როგორც სამეწარმეო კაპიტალის, ასევე ვენჩურული კაპიტალის საშუალებით მიზნობრივი ინვესტირების კუთხით. მიღებული აქვს ბიზნესის მართვის მაგისტრის ხარისხი ჰარვარდის ბიზნესსკოლაში, ხოლო ეკონომიკისა და ფინანსების დარგის ბაკალავრის ხარისხი პრინსტონის უნივერსიტეტში.

სუმა სვამინათანი /ალტერნატიული წევრი/

DWM-ის კერძო ინვესტიციების ვიცე–პრეზიდენტი. სუმა სვამინათანი 2020 წლიდან არის „კრისტალის" სამეთვალყურეო საბჭოს ალტერნატიული წევრი, DWM-ის წარმომადგენელი. DWM–ში მუშაობის დაწყებამდე იყო კონსულტანტი ნიუ–იორკის საკონსულტაციო კომპანია Empire Valuation Consultant–ში. მას აქვს საჯარო და კერძო კომპანიების კაპიტალის, სესხისა და რთული აქტივების/ფასიანი ქაღალდების შეფასების მართვის გამოცდილება პოტენციური ინვესტიციების, ფინანსური ანგარიშგებისა და კორპორაციული დაგეგმვის მიზნებისათვის. ასევე Infosys Technologies–ის მხრიდან მუშაობდა ტექნოლოგად Capital One AutoFinance–ში. ფლობს NYU's Stern ბიზნესსკოლის MBA ხარისხს, სადაც, ინდოეთის ქსოვის ინდუსტრიაში კოოპერაციულ საზოგადოებებთან მუშაობის შედეგად, გახდა ფაკულტეტის სტიპენდიატი სოციალური მეწარმეობის მიმართულებით. ფლობს ოსმანიის უნივერსიტეტის (ჰიდერაბადი, ინდოეთი) ელექტროინჟინერიის ბაკალავრის ხარისხს.

****

ნინო მეტრეველი /კორპორაციული მდივანი/

„კრისტალის" გუნდს 2019 წელს შემოუერთდა, აღმასრულებელი თანამემწის რანგში. კარიერა მასწავლებლობითა და თარჯიმნობით დაიწყო, აქვს სხვადასხვა სფეროში 20 წლამდე მუშაობის გამოცდილება, აქედან, 18 წელია ფინანსურ ინსტიტუტებში მოღვაწეობს. 2019 წლიდან არის პროექტის ოფიცერი USAID-ის მიერ დაფინანსებული „ფონდ კრისტალის" პროგრამის YES-Georgia–ს ფარგლებში. მას აქვს მრავალფეროვანი გამოცდილება სწავლების, ადმინისტრაციული ერთეულების მართვის, დირექტორთა საბჭოს, სამეთვალყურეო საბჭოსა და მასთან დაკავშირებული კომიტეტების სამუშაო ციკლისა და პროექტების მართვის კუთხით. 2008-2015 წლებში იყო „ბანკ ჯონსტანტას" სამდივნოს უფროსი და კორპორაციული მდივანი. 2015-2018 წლებში მუშაობდა „თიბისი ბანკის" მარკეტინგის დეპარტამენტში, სადაც მჭიდრო კავშირი ჰქონდა PR-ისა და MSME-ის მიმართულებებთან. არის ფილოლოგი (ინგლისური ენა), ასევე გავლილი აქვს სპეციალიზაცია PR-ში.

მმართველი გუნდი

ილია რევია /უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი/

ილია გახლავთ წარმატებული მენეჯერი, მდიდარი გამოცდილებით საინფორმაციო ტექნოლოგიების მართვისა და საფინანსო სექტორში. კარიერა 1998 წელს დაიწყო, როგორც პროგრამისტ-ანალიტიკოსმა. 2001-2006 წლებში მუშაობდა IT პროექტის მართვის მიმართულებით აშშ-ის იურიდიულ კომპანიაში, 2007-2009 წლებში კი დასაქმებული იყო თიბისი ბანკში. 2009 წელს ილია რევია საქართველოს ბანკს შეუერთდა, სადაც მოგვიანებით უფროსი საინფორმაციო ოფიცრის მოადგილედ დაინიშნა და სათავეში კომპანიის არაერთ სტრატეგიულ და კომპლექსურ პროექტს ჩაუდგა, მათ შორის, „პრივატბანკ საქართველოს" შეძენას და Agile-ტრანსფორმაციას. 2019 წლის ივნისიდან ილია რევია დაინიშნა ფინანსური ჩართულობის ორგანიზაცია „კრისტალის" უფროს აღმასრულებელ ოფიცრად. იგი არის სერტიფიცირებული პროფესიონალი პროექტის მენეჯმენტში (PMP), ფლობს ჯორჯ ვაშინგტონის უნივერსიტეტის მაგისტრის ხარისხს პროექტების მართვაში და შვედეთის იონჩეპინგის უნივერსიტეტის მაგისტრის ხარისხს საინფორმაციო ტექნოლოგიებსა და ბიზნესინოვაციებში. ასევე მიღებული აქვს საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის ბაკალავრის ხარისხი მათემატიკაში.

დავით ბენდელიანი /უფროსი ფინანსური ოფიცერი/

2004 წლის აგვისტოდან 2011 წლამდე ეკავა ფონდ „კრისტალის" ფინანსური მენეჯერის თანამდებობა. 1997 წლის აპრილიდან 2004 წლის ივლისამდე მუშაობდა ფინანსურ მენეჯერად საქველმოქმედო ჰუმანიტარულ ცენტრ „აფხაზეთში". იგი სწავლობდა თბილისის ივანე ჯავახიშვილის სახელობის უნივერსიტეტის ეკონომიკის ფაკულტეტზე. მიღებული აქვს სერტიფიკატები მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების სახაზინო მართვაში, სტრატეგიულ დაგეგმარებასა და ცვლილებების მართვაში, მიკროსაფინანსო პროდუქტების განვითარებაში, რისკების მართვის მეთოდოლოგიაში, შიდა აუდიტის განვითარებაში, ადამიანური რესურსების მართვასა და სტრატეგიული დაგეგმვის პროგრამაში.

მელანია კუჭუხიძე /უფროსი ბიზნესოფიცერი/

მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია „კრისტალის" უფროსი ბიზნესოფიცერი. იგი გახლავთ მენეჯმენტის ექსპერტი, ფინანსურ სექტორში 14-წლიანი მენეჯერული გამოცდილებით. 2006-2010 წლებში მუშაობდა „ვითიბი ბანკი საქართველოს" საცალო და მცირე ბიზნესის განვითარების უფროსად. 2010-2015 წლებში გახლდათ „ბანკი კონსტანტას" ქსელის მართვის დეპარტამენტის უფროსი, შემდგომ, 2016 წლამდე მუშაობდა „თიბისი ბანკის" მიკრობიზნესის მართვის გუნდში. 2018 წელს შეუერთდა „კრისტალს" ქსელის მართვის უფროსის პოზიციაზე, მანამდე 2 წლის განმავლობაში გახლდათ „მწვანე ლიისის" ურბანული განვითარების პროექტის კომერციული დირექტორი. 2019 წელს დაინიშნა „კრისტალის" უფროსი ბიზნესოფიცრის მოადგილედ, ხოლო 2020 წლის მაისიდან არის უფროსი ბიზნესოფიცერი. იგი არის „ვითიბი ბანკის" კორპორაციული უნივერსიტეტის მაგისტრანტი მენეჯმენტში. მიღებული აქვს ეკონომიკისა და მენეჯმენტის ბაკალავრის ხარისხი საქართველოს სუბტროპიკული ბიზნესის უნივერსიტეტში.

ნაათ ნებსიხეიძე

[illegible] ჩიტაიშვილი /ადამიანების უფროსი ოფიცერი/

ადამიანების უფროსი ოფიცერი. 2005 წელს იყო ქუთაისის თვითმმართველობის დეპარტამენტის უფროსი. 2001 წლიდან მუშაობდა სხვადასხვა პოზიციაზე კერძო და სახელმწიფო სექტორებში. „კრისტალს" 2006 წელს შეუერთდა. დამთავრებული აქვს საქართველოს საზოგადოებრივ საქმეთა ინსტიტუტი, არის საჯარო ადმინისტრირების მაგისტრი, მიღებული აქვს ქუთაისის წერეთლის უნივერსიტეტის სამართლის მაგისტრის ხარისხი. გავლილი აქვს სასწავლო კურსი სტრასბურგში, ევროპის საბჭოში.

ბექა ციცქიშვილი/უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი/

უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი 2018 წლიდან, იყო „აჭარა გრუპის" უფროსი საინფორმაციო ოფიცერი, მუშაობდა შპს „ავიატორსა" და „ბანკ რესპუბლიკაში" საინფორმაციო სფეროს ხელმძღვანელ თანამდებობებზე, არის შპს „ნექსტ სტეპის" თანადამფუძნებელი. მიღებული აქვს ბიზნესის ადმინისტრირების მაგისტრის ხარისხი კავკასიის ბიზნესსკოლასა და გრენობლის ბიზნესის სკოლაში, ფლობს ი. ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კომპიუტერული მეცნიერების მაგისტრის ხარისხს.

გიორგი (გოგა) მეგენეიშვილი /რისკების უფროსი ოფიცერი/

გიორგი (გოგა) მეგენეიშვილი სს „მისო კრისტალის" რისკების უფროსი ოფიცერია. მას 2005 წლიდან სხვადასხვა თანამდებობა ეკავა და განვითარების საინტერესო გზა განვლო. რისკების მართვის კლასიკური მიდგომების დანერგვით მან კომპანიის განვითარებაში ღირებული წვლილი შეიტანა. არის რისკების სერტიფიცირებული მენეჯერი. მას ასევე მიღებული აქვს მიკროფინანსების მართვის საერთაშორისო სერტიფიკატი (ფინანსებისა და მენეჯმენტის ფრანკფურტის სკოლა). გავლილი აქვს ეკონომიკის საბაკალავრო პროგრამა ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტში.

კახა გაბესკირია /სს „კრისტალ ლიზინგის" უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი/

კახა გაბესკირია „კრისტალის" გუნდს 2009 წელს შეუერთდა. ეკავა სხვადასხვა აღმასრულებელი პოზიცია, როგორებიცაა უფროსი საკრედიტო ოფიცერი, უფროსი ოპერაციების ოფიცერი და უფროსი ბიზნესოფიცერი. 2020 წლიდან იგი დაინიშნა „მისო კრისტალის" შვილობილი კომპანიის „კრისტალ ლიზინგის" უფროს აღმასრულებელ ოფიცრად. ბატონ გაბესკირიას „პროკრედიტ ბანკში", MSME სექტორში მენეჯერულ პოზიციებზე მუშაობის 20-წლიანი გამოცდილება აქვს. მიღებული აქვს საქართველოს სუბტროპიკული სოფლის მეურნეობის ინსტიტუტის ეკონომიკის ბაკალავრის ხარისხი. გარდა ამისა, სერტიფიცირებულია პროექტების მართვაში, ბიზნესის ანალიზში, ადამიანური რესურსების მართვაში, პროდუქტის განვითარებაში, საკრედიტო პორტფელის დაგეგმვასა და მენეჯმენტში, საკრედიტო და საოპერაციო რისკების მართვაში.

გიორგი ჯანელიძე /შპს „კრისტალ კონსალტინგის" უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი/

გიორგი ჯანელიძე „კრისტალ კონსალტინგის" უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერია. ბოლო ცხრა წლის განმავლობაში მას „მისო კრისტალში" სხვადასხვა თანამდებობა ეკავა, ამჟამად კი არის აღმასრულებელი ბიზნესკონსალტინგის მიმართულებით. 2008 წლიდან მუშაობს

[illegible]

არასამთავრობო ორგანიზაციაში და კერძო სექტორში. მას აქვს მიკროფინანსების, მარკეტინგის, IT, პროექტების მართვისა და MSE მიმართულებით მუშაობის გამოცდილება. ამასთანავე, მას განვითარებული აქვს რამდენიმე სტარტაპი ბიზნესიდეიდან საბოლოო პროდუქტამდე. არის IT სპეციალისტი, სერტიფიცირებული პროექტის მენეჯერი და ციფრული მარკეტოლოგი. ფლობს მაგისტრის ხარისხს IT და ეკონომიკის მიმართულებით. ამჟამად სწავლობს დოქტორანტურაში.

ნაცია მესხიშვილი

კომიტეტების ანგარიშები

აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი (ALCO)

აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტი იკრიბება ყოველთვიურად თავმჯდომარის (ALCO-ს თავმჯდომარე), სამეთვალყურეო საბჭოს წევრების, უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრის (CEO), უფროსი ფინანსური ოფიცრისა (CFO) და უფროსი ბიზნესოფიცრის (CBO) შემადგენლობით. აქტივებისა და ვალდებულებების კომიტეტის მიზანია „კრისტალში“ აქტივებისა და ვალდებულებების მართვის პროცესის ზედამხედველობა, რაც მოიცავს: ბალანსისა და მოგება-ზარალის მონიტორინგს, ლიკვიდობის დაგეგმვას, დაფინანსების წყაროების მიმოხილვას, უცხოურ ვალუტებს შორის შეუსაბამობის აღმოჩენას, საპროცენტო განაკვეთის, კაპიტალის ადეკვატურობისა და ლიკვიდობის რისკების მართვას. სამეთვალყურეო საბჭო ასევე განიხილავს ისეთ ანგარიშებს, როგორებიცაა: მაკროეკონომიკური ინდიკატორები, საბაზრო წილის ანალიზი და ანგარიში ბიზნესგეგმის განხორციელების შესახებ. ALCO მონიტორინგს უწევს წლიური ბიუჯეტის ინდიკატორების შესრულებას, საჭიროების შემთხვევაში კი მათ განიხილავს სამეთვალყურეო საბჭო.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 6
ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- ფინანსური შედეგები;
- ფინანსური გეგმა;
- ბიუჯეტის პარამეტრები;
- პორტფელის ხარისხი;
- საკრედიტო რესურსები და დაფინანსება.

გარემოსდაცვითი და სოციალური კომიტეტი

კომიტეტის თავმჯდომარის წერილი

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

მოხარულნი ვართ გაცნობოთ, რომ 2022 წელი მნიშვნელოვანი იყო „კრისტალისათვის“, კერძოდ კი, „კრისტალის“ გარემოსდაცვითი და სოციალური (E&S) კომიტეტისათვის. კომპანიის გარემოსდაცვითი და სოციალური (E&S) განყოფილების ხელმძღვანელის, მაია ქობალიას კომპეტენტური ხელმძღვანელობით, „კრისტალის“ მნიშვნელოვანი მიღწევები ჰქონდა ქვეყანაში ახალგაზრდებისა და ქალი მეწარმეების მხარდაჭერის თვალსაზრისით. საქართველოში ეკონომიკურ სფეროში არსებული მუდმივი გენდერული პრობლემების ფონზე, რომლებიც პანდემიის შემდეგ კიდევ უფრო გამწვავდა, „კრისტალმა“ ტრენინგებით ხელი შეუწყო მთელი ქვეყნის მასშტაბით 1 300 მეწარმე ქალის პიროვნული განვითარებასა და ეკონომიკური შესაძლებლობების გაძლიერებას „მაზ საქართველო“-ს ფარგლებში - რომელიც განხორციელდა აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) პროგრამის YES-Georgia-ს ეგიდით და ქალთა გლობალური განვითარებისა და კეთილდღეობის (W-GDP) ინიციატივასთან პარტნიორობით. „კრისტალი“ კვლავ განაგრძობს ამ ინიციატივიანი და

ქალებისთვის ტექნიკური და ფინანსური მხარდაჭერის შეთავაზებას მათი შემდგომი განვითარების უზრუნველსაყოფად.

ჯგ ბენეფიციარებზე მიმართული ამ მნიშვნელოვანი ძალისხმევის გარდა, „კრისტალს“ შეუძლია იამაყოს იმ მრავალი პარტნიორობით, რომლებიც ემსახურებოდა მისი ორგანიზაციული ვალდებულების შესაბამისად მდგრადი და მწვანე დაფინანსების სისტემის შექმნას. ასევე სოციალური გავლენის გაზომვისადმი მყარი მიდგომის ჩამოყალიბებას. ამასთანავე, აღსანიშნავია ჩვენი ადგილობრივი და საერთაშორისო პარტნიორებისგან მიღებული მუდმივი მხარდაჭერა, რომელთა გარეშეც ეს ინიციატივები შეუძლებელი იქნებოდა. ამ პარტნიორებს შორის არიან:

- *EFSE (ევროპულ ფონდი სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისთვის) / Green for Growth Fund (ფონდი მწვანე ზრდისთვის) / Finance in Motion (გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვის სისტემის გაძლიერება)*
- *გერმანული Sparkassenstiftung და პროფესორი დოქტორი ტომას ჰელლო (მწვანე ფინანსები/მდგრადობის შეფასება)*
- *განვითარებადი მსოფლიო მაზრები (DWM) და MSC MicroSave Consulting (ზომები კლიმატის ცვლილებებისათვის)*
- *Proparco და 60 Decibels (სოციალური ზემოქმედების გაზომვა)*

მე ოპტიმისტურად ვარ განწყობილი მომავლის მიმართ და მოუთმენლად ველი „კრისტალის“ მიღწევებს 2023 და მომდევნო წლებში.

პატივისცემით,
ალექს რემტულა

კომიტეტის მიზანია კომპანიის გარემოსდაცვითი და სოციალური მიზნების განსაზღვრა და მათი განხორციელების ზედამხედველობა. კომიტეტის ამოცანაა კომპანიის კორპორაციული გარემოსდაცვითი, სოციალური პასუხისმგებლობის, მომხმარებელთა დაცვისა და პასუხისმგებლობიანი დაფინანსების პრინციპებისა და საქმიანობის განსაზღვრა, ასევე მათი განხორციელების მონიტორინგი. ამრიგად, კომიტეტი შესაძლებლობას აძლევს მენეჯმენტსა და სამეთვალყურეო საბჭოს ფოკუსირება მოახდინონ გარემოსდაცვით და სოციალურ ასპექტებზე.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 1
ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- მიმდინარე პროექტები და საქმიანობა;
- გარემოსდაცვითი გავლენის შეფასება;
- გარემოსდაცვითი და სოციალური მართვა და რეკომენდაციები;

ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი

კომიტეტის თავმჯდომარის წერილი

ნათია მელხუაძე

პერსონალის აქციონერებო და პარტნიორებო,

მადლობას გიხდით „კრისტალის“ გუნდის მუდმივი მხარდაჭერისათვის. განსახილველი წლის განმავლობაში აღინიშნა კადრების მაღალი დენადობა როგორც ძირითად, ისე სპეციალიზებულ ტექნიკურ სფეროებში. წლის განმავლობაში დავიქირავეთ სულ 395 ადამიანი, აქედან 273 როგორც ყოფილი თანამშრომლის შემცვლელი, ხოლო 122 ახალი მიმართულებისათვის. წლის ბოლოს ჩვენი საერთო რაოდენობა კონტრაქტორების ჩათვლით 1 171 (1 051 სრულ განაკვეთზე, 120 კონტრაქტორი) იყო. მმართველი გუნდი და სამეთვალყურეო საბჭო აღიარებენ, რომ კადრების შემცირება ძირითადი რისკის სფეროა და დგამენ აუცილებელ ნაბიჯებს ამ საკითხის მოსაგვარებლად, რაც მოიცავს როგორც ფინანსურ, ისე არაფინანსურ ზომებს თანამშრომლების მოსაზიდად და შესანარჩუნებლად. აქცენტი კეთდება ნიჭიერი კადრების აღზრდაზე წარმატებული სტაჟირების პროგრამის, ტრენინგების და ახალი უნარების განვითარების გზით, ასევე ჩვენი ნიჭიერი თანამშრომლებისათვის შესაძლებლობების უზრუნველყოფის საშუალებით. მოხარული ვართ გაცნობოთ, რომ 2022 წელს ყველა ღია პოზიციის 23% შიდა ვაკანსიების მეშვეობით შეივსო. უკვე შეიმჩნევა გადინების ტემპის კლება და კვლავ ვაგრძელებთ მუშაობას ამ მიმართულებით. ჩვენ ასევე ყურადღებას ვაქცევთ ჩვენი თანამშრომლების მთლიანი პროდუქტიულობის გაუმჯობესებას ეფექტიანობის უზრუნველსაყოფად. წამოვიწყეთ რამდენიმე ინიციატივა, როგორებიცაა „გაყიდვების ძალის ეფექტიანობა“ და შედეგების მართვის განახლებული სისტემა. გუნდი ასევე ყურადღებას უთმობს ადამიანური რესურსების ძირითადი პროცესების გაციფრულებას, რათა უზრუნველყოს სისწრაფე და ეფექტიანობა. ჩვენ გულდასმით ვმუშაობთ იმისთვის, რომ ორგანიზაცია საბანკო ტრანსფორმაციას სათანადოდ მომზადებული შეხვდეს.

პატივისცემით,

მატანგი გოვრიშაწკარი

ადამიანური რესურსების, კომპენსაციისა და ანაზღაურების კომიტეტი პასუხისმგებელია ადამიანური რესურსების მართვის მიმართულებით კომპანიის ზოგადი სტრატეგიის განსაზღვრასა და ზედამხედველობაზე ისე, რომ ხელი შეუწყოს ბიზნესის უწყვეტობას ადამიანების მეშვეობით. გარდა ამისა, კომიტეტის ფოკუსირების საგანს წარმოადგენს უფროსი ოფიცრების შრომის ანაზღაურება და საქმიანობის შეფასება, რათა უზრუნველყოფილ იქნას წახალისების სამართლიანი და შესატყვისი მექანიზმები. კომიტეტის ყურადღება ასევე მიმართულია მენეჯმენტის წახალისებაზე დანერგოს მემკვიდრეობითობის დაგეგმვის საიმედო პროცესი, რომელსაც კომიტეტის წევრები და შემდგომ სამეთვალყურეო საბჭო წელიწადში სულ მცირე ორჯერ განიხილავენ. კომიტეტი ასევე პასუხისმგებელია სამეთვალყურეო საბჭოს ახალი წევრების შერჩევის პროცესის დანერგვაზე, ასევე შერჩევის უზრუნველყოფაზე სამართლიანად, წესდებისა და აქციონერთა ხელშეკრულების შესაბამისად. კომიტეტი პასუხისმგებელია შეაფასოს სამეთვალყურეო საბჭოს გამართული ფუნქციონირება, საჭიროების შემთხვევაში კი, გასცეს შესაბამისი რეკომენდაციები პროცესების გასაუმჯობესებლად.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 2
ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

ნათია ციხისწყაროძე

- სამეთვალყურეო საბჭოს 3 ახალი არაალმასრულებელი დამოუკიდებელი დირექტორის შერჩევა და დამტკიცება აქციონერების მიერ (2022 წლის 19 აპრილისა და 2022 წლის 18 ნოემბრის სხდომები);
- შედეგების მართვის პროცესის განახლება, რომელიც დაწერგილი იქნება 2023 წელს;
- სამეთვალყურეო საბჭოსთვის, უფროსი აღმასრულებელი ოფიცრისა და უფროსი ოფიცრებისთვის შეფასების ეფექტური პროცესის შემუშავება;
- მაღალკვალიფიციური პერსონალის მოზიდვისა და შენარჩუნების მიზნით საჭირო ზომების განსაზღვრა;
- საჭიროებისამებრ, ბიზნესის მხარდასაჭერად აუცილებელი ორგანიზაციული სტრუქტურის ცვლილებების განხილვა და დამტკიცება.

შიდა აუდიტის კომიტეტი

კომიტეტის თავმჯდომარის წერილი

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

უკრაინის ომის შედეგად გამოწვეული გეოპოლიტიკური და მაკროეკონომიკური გაურკვევლობის ფონზე, აუდიტის კომიტეტმა გაზარდა ძალისხმევა ორგანიზაციის შიდა კონტროლის გარემოს გასაძლიერებლად. 2022 წლის განმავლობაში აუდიტის კომიტეტმა მიიღო დამატებითი ზომები შიდა კონტროლის სისტემის მეთოდოლოგიური სტრუქტურის, კერძოდ, შიდა კონტროლის ფუნქციის გაძლიერების მიზნით. გარდა ამისა, გააქტიურდა თანამშრომლობა სხვა კომიტეტებთან (მაგ.: რისკების მართვის კომიტეტთან).
2023 წელს კომიტეტი გააგრძელებს მუშაობას ორგანიზაციის შიდა კონტროლის გარემოს შემდგომ გაძლიერებასა და მისი ეფექტიანობის ამაღლებაზე.

პატივისცემით,

ლილიტ გარაიანი

აუდიტის კომიტეტის მიზანია უზრუნველყოს სტრუქტურირებული, სისტემატური ზედამხედველობა ორგანიზაციული მართვის, რისკების მართვისა და შიდა კონტროლის საკითხებზე. კომიტეტი საბჭოსა და მენეჯმენტს ეხმარება რჩევებითა და მითითებებით ინიციატივების ადეკვატურობის შესახებ ისეთ საკითხებზე, როგორებიცაა:

1. ღირებულებები და ეთიკა;
2. მმართველობითი სტრუქტურა;
3. შიდა კონტროლის სტრუქტურა;
4. ზედამხედველობა შიდა აუდიტის საქმიანობაზე, გარე აუდიტორებსა და რწმუნების გამცემ სხვა მხარეებზე;
5. ფინანსური და საჯარო ანგარიშგება

ზოგადად, აუდიტის კომიტეტი განიხილავს ზემოთ აღნიშნულ თითოეულ პუნქტს და აძლევს საბჭოს დამოუკიდებელ რჩევებსა და მითითებებს მენეჯმენტის მიერ გამოყენებული პრაქტიკის ადეკვატურობასა და ეფექტიანობაზე, ასევე ამ პრაქტიკის პოტენციური გაუმჯობესების გზებზე.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 3
ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- აუდიტის შედეგები;
- განახლებული ანგარიში აუდიტის პროცესში აღმოჩენილი ხარვეზების შესახებ;
- შიდა აუდიტის წლიური გეგმა;
- აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების განხილვა და დამტკიცება.

რისკების კომიტეტი

კომიტეტის თავმჯდომარის წერილი

ძვირფასო აქციონერებო და პარტნიორებო,

კოვიდ-19-ის მიღმა გამოწვევებისა და უკრაინაში ომით შექმნილი გაურკვეველი მაკროეკონომიკური პირობების გამო, კომიტეტი ყურადღებით აკონტროლებდა მათი მართვისა და შემსუბუქების მიზნით მიღებული ზომებს. კომიტეტი საბჭოსა და სხვა კომიტეტებთან სრული კოორდინაციით ყურადღებით აკვირდებოდა როგორც ყოველდღიურ, ისე სტრატეგიულ, არასტანდარტულ რისკებს. ჩვენ ფოკუსირებას ვაკეთებთ შუალედურ სტრატეგიულ რისკებზე, რომლებმაც შესაძლოა ზიანი მიაყენოს „კრისტალის" მიზნებსა და რისკის პროფილს. სტრატეგიასთან დაკავშირებული შეხვედრა, რომელიც ჩვენ 2022 წლის ივნისში ჩავატარეთ, კიდევ ერთი ფორუმი იყო, რათა შეგვესწავლა და განგვეხილა საქართველოს ეკონომიკასა და „კრისტალზე" ომის გავლენით წარმოქმნილი რისკები, მიზნების ახალი სფეროები და ბაზრის სეგმენტები. კომიტეტი დიდ ყურადღებას დაუთმობს როგორც ამ, ისე მომავალში წარმოქმნილ რისკებს, რათა სათანადოდ მართოს ისინი ყოველდღიური საქმიანობის პროცესში.

პატივისცემით,
რობერტ კოსმანი

კომიტეტის მთავარი მიზანია უზრუნველყოს რისკის ყველა კატეგორიის ობიექტური შეფასება და კონტროლი, რისკის დასაშვები დონის განსაზღვრა და რისკების მართვის შესაბამისი სისტემის შექმნა. კერძოდ, კომიტეტი მხარდაჭერას უწევს სამეთვალყურეო საბჭოს რისკების კონტროლში და შეთანხმებულად მოქმედებს სამეთვალყურეო საბჭოს სხვა კომიტეტებთან, რომლებიც გარკვეული ტიპის რისკებს ზედამხედველობენ. კომიტეტის მმართველობის გაძლიერების მიზნით, იგი შედგება 3 დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორისაგან, რომლებიც უმრავლესობას შეადგენენ. კომიტეტი შეიქმნა იმისთვის, რომ დაეხმაროს სამეთვალყურეო საბჭოს მის პასუხისმგებლობაში შემავალი რიგი საკითხების შეფასებასა და ზედამხედველობაში, როგორიც არის:

- ჯგუფზე ზემოქმედების მქონე რისკების კონტროლი და მართვა;

ნათია ბერიძე

- რისკის მართვის ყოვლისმომცველი ჩარჩოსა და რისკის მართვის მიდგომის შემუშავება, დანერგვა და გამოყენება;
- რისკის დასაშვები დონის მონიტორინგი, ჯგუფის რისკის საერთო პროფილისა და მატერიალური რისკის ტიპების შეფასება;
- შესაბამისობის მართვის სისტემის ეფექტიანობის მონიტორინგი, რომელიც გავლენას ახდენს მატერიალური რისკის ტიპებზე; და
- რისკის კულტურა და ქცევები.

სექტემბერში, ახალი დამოუკიდებელი არააღმასრულებელი დირექტორი რისკების კომიტეტის ახალ თავმჯდომარედ დაინიშნა, დეკემბერში კი საბჭომ რისკების კომიტეტის ახალი წესდება დაამტკიცა.

რისკების ახალი კომიტეტის პირველ შეხვედრაზე მენეჯმენტმა წარმოადგინა რისკის მართვის ახალი სტრუქტურა, საკრედიტო რისკის მართვის ძირითადი პრინციპები, შესაბამისობისა და ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მიმართული პოლიტიკა (AML & Compliance), საოპერაციო რისკების მართვის პრინციპები, რისკების მართვის ეფექტიანობის ძირითადი მაჩვენებელი (KPI) და რისკის დასაშვები ლიმიტები. 2023 წელს ორგანიზაციის მხარდასაჭერად მიღებულ იქნა გადაწყვეტილება პრობლემური სესხების ამოღების შესახებ ახალი პროექტის დასაწყებად და საკრედიტო პოლიტიკისა და რისკის დასაშვები დონის დოკუმენტების განსაახლებლად.

2022 წელს ჩატარებული სხდომები: 2

ძირითადი განხილული და გადაწყვეტილი საკითხები:

- რისკების მართვის ახალი სისტემის ჩამოყალიბება;
- რისკების მართვის მაჩვენებლების მიმოხილვა და ტრიგერების მონიტორინგი;
- საკრედიტო პოლიტიკისა და რისკის მადის გავლენა ორგანიზაციაზე;
- KYC („იცნობდე შენს კლიენტს"), AML (ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მიმართული პოლიტიკა) და შესაბამისობის ფუნქციების გაუმჯობესება;
- დავალიანების სრული ამოღების ფუნქციის მიმოხილვა;
- რისკის მართვის მოდელების, მათ შორის ლიკვიდობისა და კაპიტალის სტრეს ტესტირება.

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი“

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები, მმართველობითი ანგარიშგება და დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის

ნათია ფხაკაძე

„მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი“

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებასა და დამტკიცებაზე

ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებაზე, რომლებშიც სამართლიანად არის წარმოდგენილი სააქციო საზოგადოება „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის“ (შემდგომში „კომპანია“) და მისი შვილობილი საწარმოს შპს „კრისტალ კონსალტინგის“ (შემდგომში ერთად „ჯგუფი“) კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური მდგომარეობა 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ასევე მათი საოპერაციო შედეგები, ფულადი ნაკადები და კაპიტალში ცვლილება ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის, ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს“) შესაბამისად.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა პასუხს აგებს შემდეგზე:

- სააღრიცხვო პოლიტიკის სათანადოდ შერჩევა და გამოყენება;
- ინფორმაციის წარმოდგენა, მათ შორის სააღრიცხვო პოლიტიკა იმგვარად, რომ ასახავდეს რელევანტურ, შედარებად და გასაგებ მონაცემებს;
- დამატებითი განმარტებითი შენიშვნების წარმოდგენა, როდესაც ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების სპეციფიურ მოთხოვნებთან შესაბამისობა მომხმარებლებს კონკრეტული გარიგებების, სხვა მოვლენების და პირობების ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფინანსურ მაჩვენებლებზე გავლენის გაგების შესაძლებლობას არ აძლევს;
- ჯგუფის უნარის შეფასება, განაგრძოს საქმიანობა, როგორც ფუნქციონირებადმა საწარმომ;
- ინფორმაციის გამჟღავნება მმართველობით ანგარიშგებაში, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით მოთხოვნილი ფორმით;
- მმართველობითი ანგარიშგების მომზადება კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების შესაბამისად.

ხელმძღვანელობა ასევე პასუხს აგებს შემდეგზე:

- ჯგუფში შიდა კონტროლის ეფექტური და ჯანსაღი სისტემის შემუშავება, დანერგვა და შენარჩუნება;
- ადეკვატური სააღრიცხვო ჩანაწერების წარმოება, რაც აჩვენებს და განმარტავს ჯგუფის ოპერაციებს და ნებისმიერ დროს, გონივრული სიზუსტით იძლევა ინფორმაციას ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ და ასევე საშუალებას აძლევს მას უზრუნველყოს ჯგუფის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების შესაბამისობა ფასს სტანდარტებთან;
- საქართველოს კანონმდებლობით სავალდებულო სააღრიცხვო ჩანაწერების წარმოება;
- ისეთი ნაბიჯების გადადგმა, რომლებიც გონივრულ ფარგლებში ხელმისაწვდომია მათთვის ჯგუფის აქტივების დასაცავად; და
- თაღლითობის და სხვა დარღვევების ფაქტების აღკვეთა და დაფიქსირება.

ნათია ნებიერიძე

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი“

ხელმძღვანელობის პასუხისმგებლობა 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების მომზადებასა და დამტკიცებაზე

კომპანიის 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება გამოსაშვებად დამტკიცდა 2023 წლის 25 მაისს ჯგუფის დირექტორთა საბჭოს მიერ.

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

ნათია ნებიერიძე

Deloitte.

დამოუკიდებელი აუდიტორის დასკვნა

საქართველოს საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის აქციონერებსა და სამეთვალყურეო საბჭოს:

დასკვნა

ჩვენ ჩავატარეთ საქართველოს საზოგადოება მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის („კომპანია") და მისი შვილობილის („ჯგუფი") თანდართული კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი, რომელიც მოიცავს კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშს 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, აგრეთვე, აღნიშნული დღით დასრულებული წლის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლების, კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ კაპიტალში ცვლილებებისა და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფულადი სახსრების მოძრაობის ანგარიშებს და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე თანდართულ შენიშვნებს, ბუღალტრული აღრიცხვის პოლიტიკის ძირითადი პრინციპების ჩათვლით.

ჩვენი აზრით, წარმოდგენილი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება, ყველა არსებითი ასპექტის გათვალისწინებით, სამართლიანად ასახავს ჯგუფისა და კომპანიის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ მდგომარეობას 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, მისი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური საქმიანობის შედეგებსა და კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფულადი სახსრების მოძრაობას მოცემული თარიღით დასრულებული წლისათვის ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს) შესაბამისად.

დასკვნის საფუძველი

აუდიტი ჩატარდა აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ასს) შესაბამისად. აღნიშნული სტანდარტებით განსაზღვრული ჩვენი პასუხისმგებლობა განმარტებულია ჩვენი ანგარიშის ქვეთავში *"აუდიტორის პასუხისმგებლობა ფინანსური ანგარიშგების აუდიტზე"*. ჩვენ ვმოქმედებდით ჯგუფისა და კომპანიისგან დამოუკიდებლად, როგორც ამას მოითხოვს ბუღალტერთა ეთიკის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს დოკუმენტი "პროფესიონალ ბუღალტერთა ეთიკის კოდექსი" (პბეკ კოდექსი) და საქართველოში აუდიტის განხორციელებისას საჭირო ეთიკური მოთხოვნები. შესაბამისად, ჩვენ მიერ შესრულებული ეთიკური ვალდებულებები შეესაბამებოდა როგორც პბეკ კოდექსის, აგრეთვე, აღნიშნული მოთხოვნებით განსაზღვრულ სტანდარტებს. ჩვენი ღრმა რწმენით, ჩვენ მიერ მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებები საკმარისია პროფესიული დასკვნის გასაკეთებლად.

სხვა ინფორმაცია

სხვა ინფორმაციაზე პასუხისმგებლობა ეკისრება ხელმძღვანელობას. სხვა ინფორმაცია მოიცავს ინფორმაციას მმართველობის ანგარიშში, რომელიც მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად, მაგრამ არ მოიცავს კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებასა და ჩვენს აუდიტორულ დასკვნას მასზე.

ჩვენი დასკვნა კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე არ მოიცავს სხვა ინფორმაციას და ჩვენ არ გამოვხატავთ რაიმე ტიპის დასკვნას მის თაობაზე.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების ჩვენ მიერ ჩატარებული აუდიტის ღონისძიებებთან დაკავშირებით ჩვენი პასუხისმგებლობა მოიცავს სხვა ინფორმაციის გაცნობას და ამ პროცესში იმის დადგენას, არის თუ არა სხვა ინფორმაცია კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური

ნათია ხელისუფლის

ანგარიშგებისა და აუდიტის პროცესში მოპოვებული ინფორმაციის არსებითად შეუსაბამო ან სხვაგვარად არსებითად მცდარი.

ხელმძღვანელობისა და კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე პასუხისმგებელ პირთა მოვალეობები

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს და ობიექტურად წარმოადგინოს კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ხელმძღვანელობა მოვალეა, შეაფასოს ჯგუფისა და კომპანიის მხრიდან საქმიანობის გაგრძელების (უწყვეტი საწარმოს პრინციპის) უნარი, აგრეთვე, აუცილებლობის შემთხვევაში, განმარტოს უწყვეტი საწარმოს პრინციპთან დაკავშირებული საკითხები და აღნიშნული პრინციპი გამოიყენოს ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლად გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ხელმძღვანელობა ან მიზნად ისახავს ჯგუფისა და კომპანიის ლიკვიდაციას თუ საქმიანობის შეწყვეტას, ან არ გააჩნია ამისგან განსხვავებული ქმედების რეალისტური ალტერნატივა.

ჯგუფისა და კომპანიის მართვასა და ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირები ვალდებულნი არიან, ზედამხედველობა გაუწიონ ჯგუფისა და კომპანიის ფინანსური ანგარიშგების პროცესს.

აუდიტორის მოვალეობები კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის პროცესში

ჩვენი ამოცანაა, მოვიპოვოთ იმის საფუძვლიანი რწმენა, რომ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგება მთლიანობაში არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს და გავცეთ აუდიტორული დასკვნა, რომელიც ჩვენი თვალსაზრისის გამომხატველი იქნება. საფუძვლიანი რწმენა მაღალი ხარისხის რწმენას წარმოადგენს, მაგრამ, ამავდროულად, არ არის იმის გარანტია, რომ აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით ჩატარებული აუდიტი ყოველთვის გამოავლენს არსებითი ხასიათის უზუსტობას ასეთის არსებობის შემთხვევაში. უზუსტობები შეიძლება წარმოიშვას როგორც თაღლითობის, აგრეთვე, შეცდომის შედეგად და არსებითად ითვლება მაშინ, როდესაც, დამოუკიდებლად თუ ერთობლივად, შეიძლება პოტენციურად ზეგავლენა იქონიოს ამ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების საფუძველზე მის მომხმარებელთა მიერ მიღებულ ეკონომიკურ გადაწყვეტილებებზე.

აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების საფუძველზე, აუდიტის მთელი პროცესის განმავლობაში გამოვთქვამთ პროფესიულ თვალსაზრისს და ვინარჩუნებთ პროფესიულ სკეპტიციზმს. გარდა ამისა:

- ჩვენ იდენტიფიცირებას ვუკეთებთ და ვაფასებთ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში თაღლითობითა თუ შეცდომით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის რისკებს; ვგეგმავთ და ვატარებთ აუდიტის პროცედურებს ამ რისკებზე რეაგირების თვალსაზრისით და მოვიპოვებთ ისეთ აუდიტორულ მტკიცებულებას, რაც საკმარისი და ადეკვატური საფუძველი იქნება ჩვენი დასკვნის ჩამოსაყალიბებლად. თაღლითობით გამოწვეული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკი შეცდომის შედეგად გაპარული არსებითი უზუსტობის ვერ შემჩნევის რისკს აღემატება, რადგან თაღლითობა შეიძლება ხდებოდეს საიდუმლო გარიგების, გაყალბების, ინფორმაციის ნებაყოფლობით განზრახული გამოტოვების, ინფორმაციის არასწორად წარმოდგენის ან შიდა კონტროლის მუდმივობის დარღვევის გზით;

- მოვეცნობილი გაითარებისათვის შესაფერისი აუდიტის პროცედურების დაგეგმვის მიზნით, ვიქონით წარმოდგენას არსებული შიდა კონტროლის მუშაობის თაობაზე, რაც არ გულისხმობს ჯგუფისა და კომპანიისშიდა კონტროლის ეფექტურობის თაობაზე აზრის გამოთქმის განზრახვას;
- ვაფასებთ ბუღალტრული აღრიცხვის გამოყენებული პოლიტიკების შესაბამისობას და ხელმძღვანელობის მიერ გაკეთებული ბუღალტრული პროგნოზებისა და განმარტებების მართებულობას;
- ვაკეთებთ დასკვნას ხელმძღვანელობის მხრიდან აღრიცხვის უწყვეტი საწარმოს პრინციპის საფუძველზე წარმოების შესაფერისობაზე და, მოპოვებული აუდიტორული მტკიცებულებების საფუძველზე, გამოვთქვამთ მოსაზრებას, არსებობს თუ არა არსებითი ხასიათის განუსაზღვრელობა ისეთ პირობებთან თუ მოვლენებთან მიმართებაში, რამაც შეიძლება ეჭვქვეშ დააყენოს ჯგუფისა და კომპანიის უნარი, უწყვეტად გააგრძელოს საქმიანობა. თუ ჩვენი დასკვნის მიხედვით, არსებითი განუსაზღვრელობა არსებობს, ჩვენ ვალდებულები ვართ, ჩვენ მიერ შემუშავებულ აუდიტორის ანგარიშში ყურადღება გავამახვილოთ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემულ განმარტებებზე, ხოლო თუ ამგვარი განმარტებები არასაკმარისია, მოვახდინოთ დასკვნის მოდიფიცირება. ჩვენი დასკვნები ეფუძნება აუდიტორის ანგარიშის მომზადების თარიღისათვის მოპოვებულ აუდიტორულ მტკიცებულებას. თუმცა, მომავალში დამდგარმა მოვლენებმა თუ გარემოებებმა შეიძლება ჯგუფი და კომპანია აიძულოს, შეწყვიტოს მოქმედი საწარმოს პრინციპით მოქმედება
- ვაფასებთ კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების მთლიან სტრუქტურას, შინაარსსა და წარმოდგენის ფორმას, მათ შორის განმარტებებს და ასევე იმას, თუ როგორ შეესაბამება კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური ანგარიშგებაში შესაბამისი ტრანზაქციებსა და მოვლენების ასახვა ინფორმაციის ობიექტურად წარმოდგენის პრინციპს.

სხვა საკითხებს შორის, ჩვენ ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელ პირებს ვატყობინებთ აუდიტის დაგეგმილ შინაარსსა და განრიგს, ასევე აუდიტის შედეგად მოპოვებულ მტკიცებულებებს, მათ შორის, შიდა კონტროლში აუდიტის დროს აღმოჩენილი მნიშვნელოვან ხარვეზებს.

ანგარიში სხვა სამართლებრივი და მარეგულირებელი მოთხოვნების შესახებ

ხელმძღვანელობა მოვალეა, მოამზადოს მმართველობის ანგარიში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის შესაბამისად და უზრუნველყოს იმგვარი შიდა კონტროლის სისტემის არსებობა, რომელიც, მისი აზრით, აუცილებელია ისეთი მმართველობის ანგარიშის მოსამზადებლად, რომელიც არ შეიცავს შეცდომით და თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობებს.

ჩვენ ჩავატარეთ პროცედურები იმის გასარკვევად, თუ რამდენად არის მმართველობის ანგარიში მომზადებული ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად და შეიცავს თუ არა ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით განსაზღვრულ ინფორმაციას.

ჩვენ პროცედურები შევარჩიეთ და შევასრულეთ ჩვენი შეფასების საფუძველზე, მათ შორის, გამოკითხვის, ანალიზისა და დოკუმენტაციის გაცნობის, ჯგუფისა და კომპანიის პოლიტიკების, პროცედურების, მეთოდოლოგიებისა და ანგარიშგებული ინფორმაციის ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნებთან შედარების გზით, აგრეთვე რაოდენობრივი მონაცემებისა და სხვა ინფორმაციის გადაანგარიშებისა და შედარების საფუძველზე.

ჩვენი აზრით:

- 2022 წლის 31 დეკემბერს დამთავრებული წლის მმართველობის ანგარიში მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მოთხოვნების შესაბამისად;
- 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემულია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონით გათვალისწინებული ინფორმაცია;

Deloitte.

- 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის მმართველობის ანგარიშში მოცემული ინფორმაცია ყველა არსებით ასპექტში 2022 წლის 31 დეკემბერს დასრულებული წლის ფინანსურ ანგარიშგებაში მოცემული ინფორმაციის შესაბამისია.

[illegible] ნაცვლიშვილი
შპს „დელოიტი და ტუშის“ სახელით

[illegible], საქართველო
2023 წლის 25 მაისი

ნათია ნაცვლიშვილი

კონსოლიდირებული მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
(ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022	2021
საპროცენტო შემოსავალი	6	107,853	95,124
საპროცენტო ხარჯი	6	(36,288)	(31,744)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე გაუფასურების ზარალის განცდამდე		71,565	63,380
გაუფასურების ზარალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე	13,14,18	(6,606)	(2,693)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		64,959	60,687
წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე	12	(17,389)	(4,620)
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	7	5,547	(7,853)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	8	1,436	442
სხვა შემოსავალი		356	580
წმინდა არასაპროცენტო ხარჯები		(10,050)	(11,451)
საოპერაციო შემოსავალი		54,909	49,236
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი		(29,780)	(26,506)
ქვეითის და ამორტიზაციის ხარჯები	15,16,17	(6,850)	(6,759)
სხვა საოპერაციო ხარჯები	9	(10,636)	(9,788)
მოგება დაბეგვრამდე		7,643	6,183
მოგების გადასახადის სარგებელი/(ხარჯი)	10	232	(3,003)
წლის წმინდა მოგება		7,875	3,180
სხვა სრული შემოსავალი		-	-
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		7,875	3,180

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

68-152 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი“

ინდივიდუალური მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
(თანხა ლარში)

	შენიშვნები	2022	2021
საპროცენტო შემოსავალი	6	107,853	95,124
საპროცენტო ხარჯი	6	(36,288)	(31,744)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე გაუფასურების ზარალის განედამდე		71,565	63,380
გაუფასურების ზარალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე	13,14,18	(6,606)	(2,693)
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი		64,959	60,687
წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე	12	(17,389)	(4,620)
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	7	5,549	(7,854)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	8	1,436	442
სხვა შემოსავალი		121	353
წმინდა არასაპროცენტო ხარჯები		(10,283)	(11,679)
საოპერაციო შემოსავალი		54,676	49,008
თანამშრომლებზე გაწეული ხარჯი		(29,491)	(26,347)
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	15,16,17	(6,796)	(6,735)
სხვა საოპერაციო ხარჯები	9	(10,612)	(9,785)
მოგება დაბეგვრამდე		7,777	6,141
მოგების გადასახადის სარგებელი/(ხარჯი)	10	232	(3,003)
წლის წმინდა მოგება		8,009	3,138
სხვა სრული შემოსავალი		-	-
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		8,009	3,138

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

68-152 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი“

კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება
2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
(ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	11	27,812	19,127
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	12	-	103
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	13	388,795	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	14	9,841	5,662
ძირითადი საშუალებები	15	3,972	4,277
აქტივის გამოყენების უფლება	16	8,152	8,295
არამატერიალური აქტივები	17	4,147	4,494
გასაყიდად გამიზნული აქტივები		197	-
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი	10	699	-
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	10	3,305	1,699
სხვა აქტივები	18	6,336	4,581
სულ აქტივები		**453,256**	**396,179**
ვალდებულებები			
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	12	8,032	188
ნასესხები სახსრები	19	356,499	314,405
საიჯარო ვალდებულება	16	8,121	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	21	997	996
მიმდინარე მოგების გადასახადის ვალდებულება	10	-	1,124
სხვა ვალდებულებები	20	12,534	10,144
სულ ვალდებულებები		**386,183**	**335,984**
საკუთარი კაპიტალი			
საწესდებო კაპიტალი	21	3,635	3,635
საემისიო შემოსავალი	21	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება		41,328	34,450
სულ საკუთარი კაპიტალი		**67,073**	**60,195**
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		**453,256**	**396,179**

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რუგია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

68-152 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ნ. მესხიშვილი

ინდივიდუალური ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება
2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
(ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
აქტივები			
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	11	27,785	19,102
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	12	-	103
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	13	388,795	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	14	9,841	5,662
მარაგები საწყობში	15	3,968	4,271
აქტივის გამოყენების უფლება	16	8,152	8,295
არამატერიალური აქტივები	17	4,035	4,330
გასაყიდად გამიზნული აქტივები		197	
მიმდინარე მოგების გადასახადის აქტივი	10	699	-
გადავადებული საგადასახადო აქტივები	10	3,305	1,699
სხვა აქტივები	18	6,336	4,581
ინვესტიცია შვილობილ საწარმოში		340	272
სულ აქტივები		453,453	396,256
ვალდებულებები			
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	12	8,032	188
წასესხები სახსრები	19	356,499	314,405
საიჯარო ვალდებულება	16	8,121	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	21	997	996
მიმდინარე მოგების გადასახადის ვალდებულება	10	-	1,124
სხვა ვალდებულებები	20	12,520	10,144
სულ ვალდებულებები		386,169	335,984
საკუთარი კაპიტალი			
საწესდებო კაპიტალი	21	3,635	3,635
საემისიო შემოსავალი	21	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება		41,539	34,527
სულ საკუთარი კაპიტალი		67,284	60,272
სულ ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი		453,453	396,256

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

68-152 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

კონსოლიდირებული საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
(ათას ლარში)

	შენიშვნები	საწესდებო კაპიტალი	საემისიო შემოსავალი	გაუნაწილებელი მოგება	სულ
2021 წლის 1 იანვარი		3,635	22,110	32,266	58,011
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	3,180	3,180
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(996)	(996)
2021 წლის 31 დეკემბერი		3,635	22,110	34,450	60,195
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	7,875	7,875
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(997)	(997)
2022 წლის 31 დეკემბერი		3,635	22,110	41,328	67,073

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

68-152 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ნ. ფხაკაძე

ინდივიდუალური საკუთარი კაპიტალის ცვლილებების ანგარიშგება
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
(ათას ლარში)

	შენიშვნები	საქციო კაპიტალი	საემისიო შემოსავალი	გაუნაწილებელ ი მოგება	სულ
2021 წლის 1 იანვარი		3,635	22,110	32,385	58,130
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	3,138	3,138
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(996)	(996)
2021 წლის 31 დეკემბერი		3,635	22,110	34,527	60,272
წლის მთლიანი სრული შემოსავალი		-	-	8,009	8,009
გამოცხადებული დივიდენდები	21	-	-	(997)	(997)
2022 წლის 31 დეკემბერი		3,635	22,110	41,539	67,284

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

68-152 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

სს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი"

კონსოლიდირებული ფულადი ნაკადების ანგარიშგება
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
(ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022	2021
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
მოგება დაბეგვრამდე		7,643	6,183
კორექტირება:			
წმინდა ზარალი ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე სამართლიანი ღირებულებით მოგება-ზარალში ასახვით		17,389	4,620
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	15,16,17	6,850	6,759
საპროცენტო შემოსავალი	6	(107,853)	(95,124)
საპროცენტო ხარჯები	6	36,288	31,744
გაუფასურების ზარალი საპროცენტო სარგებლის მჭრელ აქტივებზე		6,606	2,693
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა	7	(20,846)	(7,569)
ძირითადი საშუალებების გასვლასთან დაკავშირებული დანაკარგები		17	3
ოქრის გაუქმებით მიღებული შემოსულობა		(5)	(9)
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრების გასვლა საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		(53,911)	(50,700)
ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში			
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივების ზრდა/მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებების კლება		(8,905)	(2,110)
მოამზადებლებზე გაცემულ სესხების ზრდა		(44,894)	(36,529)
ოქრებში წმინდა ინვესტიციების შემცირება/(ზრდა)		2,943	(3,500)
გასაყიდად გამიზნული აქტივების ზრდა		(197)	-
სხვა აქტივების (ზრდა)/კლება		(2,241)	61
სხვა ვალდებულებების ზრდა		2,345	8,291
წმინდა ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში		(50,989)	(33,787)
მიღებული პროცენტი		98,364	96,975
გადახდილი პროცენტი		(34,823)	(31,459)
გადახდილი მოგების გადასახადი		(3,197)	(5)
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(44,516)	(18,976)
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
ძირითადი საშუალებების შეძენა	15	(1,739)	(1,127)
არამატერიალური აქტივების შეძენა	17	(955)	(2,989)
შემოსულობა ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		142	190
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(2,552)	(3,926)
ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობიდან			
შემოსულობა ნასესხები სახსრებიდან	19	238,304	185,290
ნასესხები სახსრების დაფარვა	19	(175,210)	(143,177)
სავალო ფასიანი ქაღალდების დაფარვა		-	(12,407)
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	16	(3,560)	(3,521)
გადახდილი დივიდენდები	21	(996)	(999)
საფინანსო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები		58,538	25,186
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა		11,470	2,284
გაცვლითი კურსის ეფექტი უცხოურ ვალუტაში ფლობილი ფულადი სახსრების ნაშთზე		(2,785)	(1,041)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასაწყისში	11	19,127	17,884
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის ბოლოს	11	27,812	19,127

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი
2023 წლის 25 მაისი
თბილისი, საქართველო

68-152 გვერდებზე დართული შენიშვნები წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ინდივიდუალური ფულადი ნაკადების ანგარიშგება
2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისათვის
(ათას ლარში)

	შენიშვნები	2022	2021
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
მოგება/ დაბეგვრამდე		7,777	6,141
კორექტირება:			
წმინდა ზარალი ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე სამართლიანი ღირებულებით მოგება-ზარალში ასახვით		17,389	4,620
ცვეთის და ამორტიზაციის ხარჯები	15,16,17	6,796	6,735
საპროცენტო შემოსავალი	6	(107,853)	(95,124)
საპროცენტო ხარჯები	6	36,288	31,744
გაუფასურების ზარალი საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივებზე		6,606	2,693
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა (შემოსელობა)	7	(20,848)	(7,568)
ძირითადი საშუალებების გასვლასთან დაკავშირებული დანაკარგები		17	3
იჯარის გაუქმებით მიღებული შემოსელობა		(5)	(9)
საოპერაციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი სახსრების გახვლა საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში ცვლილებებამდე		(53,833)	(50,765)
ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში			
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივების ზრდა/მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებების კლება		(8,905)	(2,110)
მოძმბარებლებზე გაცემული სესხების ზრდა		(44,894)	(36,529)
ოქარებში წმინდა ინვესტიციების შემცირება/(ზრდა)		2,943	(3,500)
გასაყიდად გამიზნული აქტივების ზრდა		(197)	-
სხვა აქტივების ზრდა		(2,241)	(54)
სხვა ვალდებულებების ზრდა		2,359	8,293
წმინდა ცვლილება საოპერაციო აქტივებსა და ვალდებულებებში		(50,935)	(33,900)
მიღებული პროცენტი		98,364	96,975
გადახდილი პროცენტი		(34,823)	(31,459)
გადახდილი მოგების გადასახადი		(3,197)	(5)
საოპერაციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(44,424)	(19,154)
საინვესტიციო საქმიანობიდან მიღებული ფულადი ნაკადები			
ინვესტიცია შეილობილ საწარმოში		(68)	(26)
ძირითადი საშუალებების შეძენა	15	(1,741)	(1,126)
არამატერიალური აქტივების შეძენა	17	(979)	(2,804)
შემოსელობა ძირითადი საშუალებების გაყიდვიდან		142	190
საინვესტიციო საქმიანობაში გამოყენებული წმინდა ფულადი სახსრები		(2,646)	(3,766)
ფულადი ნაკადები საფინანსო საქმიანობიდან			
შემოსელობა ნასესხებ სახსრებიდან	19	238,304	185,290
ნასესხები სახსრების დაფარვა	19	(175,210)	(143,177)
სავალო ფასიანი ქაღალდების დაფარვა		-	(12,407)
საიჯარო ვალდებულებების დაფარვა	16	(3,560)	(3,521)
გადახდილი დივიდენდები	21	(996)	(999)
საფინანსო საქმიანობიდან მიღებული წმინდა ფულადი სახსრები		58,538	25,186
ფულადი სახსრების და მათი ეკვივალენტების წმინდა ზრდა		11,468	2,266
გაცვლითი კურსის ეფექტი უცხოურ ვალუტაში ფლობილი ფულადი სახსრების ნაშთზე		(2,785)	(1,041)
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის დასაწყისში	11	19,102	17,877
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები წლის ბოლოს	11	27,785	19,102

დირექტორთა საბჭოს სახელით:

ილია რევია
უფროსი აღმასრულებელი ოფიცერი

2023 წლის 25 მარტი
თბილისი, საქართველო

68-152 გვერდებზე დართული შენიშვნები წარმადებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების განუყოფელი ნაწილია

ნათია წულუკიძე

1. ორგანიზაცია

შს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალი" (შემდგომში „კომპანია") 2007 წლის 23 აგვისტოს დაფუძნდა „ფონდი კრისტალის" (საბჭოს გადაწყვეტილება №20, 2007 წლის 21 აგვისტო) გადაწყვეტილების საფუძველზე, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების შესახებ საქართველოს კანონის (თარიღი: 2006 წლის 18 ივლისი) შესაბამისად.

2018 წლის 26 იანვარს კომპანიამ დააფუძნა შვილობილი საწარმო - შპს „კრისტალ კონსალტინგი". შვილობილი საწარმო თანდათანობით იწყებს ფუნქციონირებას და მისი მთავარი საქმიანობა იქნება საკონსულტაციო მომსახურებები, საორგანიზაციო განვითარება, ხელმძღვანელობა, ტექნიკური და ტექნოლოგიური კონსულტაცია და მომსახურება მიკრო და მცირე მეწარმეებისთვის.

შს „მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის" და შპს „კრისტალ კონსალტინგის" („ჯგუფი") იურიდიული მისამართია: ნიკეას ქ. №22, ქუთაისი, საქართველო.

ჯგუფის მართვის უმაღლესი ორგანოა აქციონერთა საერთო კრება.

ჯგუფის ოპერაციების ზედამხედველობას სამეთვალყურეო საბჭო ახორციელებს, რომლის წევრებსაც ნიშნავს აქციონერთა საერთო კრება. ჯგუფის ყოველდღიურ მართვას ახორციელებს სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ დანიშნული მმართველი გუნდი.

ჯგუფის მიზანია საქართველოში მიკრო, მცირე და საშუალო ბიზნესების მხარდაჭერა და განვითარება, კლიენტების სოციალური და ეკონომიკური პირობების გაუმჯობესება, მათთვის ხელმისაწვდომი ფინანსური მომსახურების შეთავაზების გზით.

ჯგუფის ძირითადი საქმიანობაა მიკრო სესხების გაცემა. ჯგუფის ფინანსური პროდუქტები მოიცავს შემდეგს: ინდივიდუალური ბიზნეს სესხები, სასოფლო-სამეურნეო სესხები, სამომხმარებლო სესხები, სალომბარდო სესხები, სესხები უძრავი ქონების შესაძენად და სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს მთელი საქართველოს მასშტაბით ორმოცდაათი ფილიალი (2021 წ.: ორმოცდაათი ფილიალი) აქვს, სათაო ოფისები კითაბილისსა და ქუთაისში.

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს შემდეგი აქციონერები ფლობდნენ:

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
პირველი დონის აქციონერები/გამოშვებული საქციო კაპიტალის მფლობელები:		
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	38.75%	38.75%
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	12.37%	12.37%
ფონდი კრისტალი	0.09%	0.09%
ინდივიდუალური აქციონერები	48.79%	48.79%
სულ	100%	100%

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის მთავარი აქციონერები არიან „AGRIF COÖPERATIEF U.A." და „DWM Funds S.C.A-SICAV SIF", 38.75% და 12.37%-იანი წილით (შესაბამისად).

ჯგუფი საქართველოშია რეგისტრირებული და თავის სააღრიცხვო ჩანაწერებს საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად აწარმოებს. ჯგუფი თავის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებებს ლიკვიდობის მიხედვით წარადგენს. ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (მოკლევადიანი) და ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგების თარიღიდან 12 თვეზე მეტი ხნის განმავლობაში (გრძელვადიანი) დავალიანების ამოღებისა და ანგარიშსწორების ოპერაციების ანალიზი წარმოდგენილია 26-ე შენიშვნაში.

2. მნიშვნელოვანი სააღრიცხვო პოლიტიკა

შესაბამისობა - წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადებულია ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების საბჭოს („ბასსს") მიერ გამოშვებული ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების („ფასს") და ფინანსური ანგარიშგების ინტერპრეტაციების საერთაშორისო კომიტეტის („ფასიკ") მიერ გამოშვებული ინტერპრეტაციების შესაბამისად.

კონსოლიდაციის საფუძველი - კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მოიცავს კომპანიის და მის კონტროლს დაქვემდებარებული საწარმოების (შვილობილი საწარმოები) ფინანსურ ანგარიშგებებს. კონტროლი მიიღწევა მაშინ, როდესაც: ა) კომპანიას აქვს ძალაუფლება თავის ინვესტირების ობიექტებზე; ბ) კომპანია იღებს, ან უფლება აქვს მიიღოს ინვესტიციის ობიექტში თავისი მონაწილეობიდან ცვლადი უკუგება; და გ) კომპანიას შეუძლია ისარგებლოს ამ ძალაუფლებით თავის უკუგებაზე ზემოქმედებისთვის.

თუკი ფაქტები და გარემოებები იმაზე მიანიშნებს, რომ კონტროლის ზემოთ მითითებული სამი ელემენტიდან ერთ-ერთში ცვლილებებია მომხდარი, ჯგუფი ხელახლა აფასებს, აკონტროლებს თუ არა ინვესტირებულ საწარმოს. როდესაც ჯგუფი ინვესტირებულ საწარმოში უმრავლესობაზე ნაკლებ ხმებს ფლობს, მას იმ შემთხვევაში აქვს გავლენა ინვესტირებულ საწარმოზე, როცა ხმის უფლება საკმარისია, რომ მას ჰქონდეს პრაქტიკული უნარი ერთპიროვნულად წარმართოს ინვესტირებული საწარმოს შესაბამისი საქმიანობა. ჯგუფი ყველა შესაბამის ფაქტს და ვითარებას ითვალისწინებს იმის შეფასებაში ჯგუფის ხმის უფლებები ინვესტირებულ საწარმოში შეესაბამება თუ არა მისთვის უფლებამოსილების გადაცემას, მათ შორის: ჯგუფის მიერ ფლობილი ხმის უფლებების ზომას, სხვა ხმის მფლობელების საკუთრების წილის ზომასთან და განაწილებასთან მიმართებაში; ჯგუფის, სხვა ხმის უფლების მფლობელების და სხვა მხარეთა მიერ ფლობილ პოტენციურ ხმის უფლებას; უფლებებს, რომლებიც სხვა სახელშეკრულებო შეთანხმებიდან წარმოიშობა და ნებისმიერ დამატებით ფაქტს და ვითარებას, რომლებიც იმაზე მეტყველებენ, რომ ჯგუფს შესწევს ან არ შესწევს უნარი შესაბამისი საქმიანობები განახორციელოს ისეთ დროს, როდესაც საჭიროა

ნათია წერეთელი

გადაწყვეტილებების მიღება, მათ შორის ხმის მიცემის შაბლონები, აქციონერთა წინა კრებებზე.

შვილობილი საწარმოს კონსოლიდაცია იწყება მაშინ, როდესაც კომპანია მოიპოვებს მასზე კონტროლს და წყდება მაშინ, როდესაც კომპანია კარგავს ამგვარ კონტროლს. კერძოდ, წლის განმავლობაში შეძენილი ან გასხვისებული შვილობილი საწარმოს შემოსავალი და ხარჯები აღირიცხება კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში იმ თარიღიდან, როდესაც კომპანია იძენს კონტროლს, იმ თარიღამდე, როდესაც წყდება კომპანიის კონტროლი შვილობილ საწარმოზე. მოგება ან ზარალი და სხვა სრული შემოსავლის თითოეული კომპონენტი მიეკუთვნება კომპანიის მფლობელებს და არასაკონტროლო პაკეტს. შვილობილი საწარმოების მთლიანი სრული შემოსავალი უკავშირდება კომპანიის მფლობელებს და არასაკონტროლო პაკეტებს, მაშინაც კი, თუ ეს გამოიწვევს არასაკონტროლო პაკეტების ნაშთის დეფიციტს. საჭიროების შემთხვევაში შვილობილი საწარმოების ფინანსური ანგარიშგებები კორექტირდება მათი სააღრიცხვო პოლიტიკის ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკასთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად. ჯგუფის წევრებს შორის შემდგარ გარიგებებთან დაკავშირებული ყველა ჯგუფის შიდა აქტივი და ვალდებულება, კაპიტალი, შემოსავალი, ხარჯი და ფულადი ნაკადი კონსოლიდაციისას მთლიანად გაიქვითება.

ფუნქციონირებადი საწარმო - წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადდა იმ დაშვებით, რომ ჯგუფი წარმოადგენს ფუნქციონირებად საწარმოს და განაგრძობს ფუნქციონირებას განჭვრეტად მომავალში. ამ დაშვების გაკეთებისას ხელმძღვანელობამ გაითვალისწინა ჯგუფის ფინანსური მდგომარეობა, მიზნები, ოპერაციების მომგებიანობა და ფინანსურ რესურსებზე წვდომა.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ თარიღით დასრულებული წლისთვის ჯგუფის საერთო ფინანსური შედეგების გათვალისწინებით, ჯგუფი შესაბამისობაშია ფინანსურ კოვენანტებთან. 2022 წლის განმავლობაში დაირღვა ადგილობრივ კომერციულ ბანკებსა და საერთაშორისო კრედიტორებთან გაფორმებული საკრედიტო ხელშეკრულებების მიხედვით განსაზღვრული რამდენიმე კოვენანტი, რაზეც ჯგუფმა სასწრაფო წესით მიმართა ყველა თავის პარტნიორს 2022 წელსვე და სთხოვა შესაბამისი წერილობითი ნებართვების გაცემა. ყველა შემთხვევაში, შესაბამისი წერილობითი ნებართვების მიღება დროულად მოხდა, 2022 წლის ბოლომდე. ადგილი არ ჰქონია კრედიტორის მიერ საკრედიტო რესურსის ვადაზე ადრე გამოხმობის არც ერთ შემთხვევას. ჯგუფს პარტნიორთა კარგად დივერსიფიცირებული პული აქვს, რომელიც მას წლის განმავლობაში ლიკვიდურობის და დაფინანსების ხარჯის ეფექტურად მართვის შესაძლებლობას აძლევს.

ჯგუფის ხელმძღვანელობა ადასტურებს, რომ ჯგუფს საკმარისი რესურსები აქვს წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგებების დამტკიცებიდან 12 თვის განმავლობაში საოპერაციო საქმიანობის გასაგრძელებლად. ასევე იხილეთ 27-ე შენიშვნა.

წინამდებარე კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებები მომზადდა პირვანდელი ღირებულების მეთოდით. პირვანდელი ღირებულება, როგორც

წესი, ეყრდნობა საქონლის და მომსახურების სანაცვლოდ გაღებული საზღაურის სამართლიან ღირებულებას.

სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად, ბაზრის მონაწილეებს შორის ნებაყოფლობითი ოპერაციის პირობებში შეფასების თარიღისთვის, იმისდა მიუხედავად, ეს ფასი პირდაპირ დაკვირვებადია, თუ შეფასების სხვა მეთოდით არის განსაზღვრული. აქტივის ან ვალდებულების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისას ჯგუფი იმ შემთხვევაში ითვალისწინებს აქტივის ან ვალდებულების თავისებურებებს, თუკი ბაზრის მონაწილეები გაითვალისწინებდნენ ამ თავისებურებებს შეფასების თარიღისთვის აქტივის ან ვალდებულების ფასის განსაზღვრისას. წინამდებარე კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში შეფასების და/ან გაცხადების მიზნებისთვის სამართლიანი ღირებულება ანალოგიურად განისაზღვრება. ამასთან, ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის, სამართლიანი ღირებულების შეფასება დაყოფილია 1-ელ, მე-2 და მე-3 დონეებად იმისდა მიხედვით, თუ რამდენად არის მათი სამართლიანი ღირებულების გაანგარიშებაში მონაწილე მონაცემები დაკვირვებადი და, მთლიანობაში, რამდენად მნიშვნელოვანია ეს ამოსავალი მონაცემები მათი სამართლიანი ღირებულების შეფასებისთვის. აღნიშნული დონეები განმარტებულია ქვემოთ. 1-ლი დონის ამოსავალი მონაცემები წარმოადგენს აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივებისა თუ ვალდებულებების კოტირებულ ფასებს (დაუკორექტირებელი), რომლებზეც საწარმოს წვდომა აქვს შეფასების თარიღში; მე-2 დონის ამოსავალი ინფორმაცია არის 1-ელ დონეში შესული კოტირებული ფასებისგან განსხვავებული მონაცემები, რომლებიც ემპირიულია აქტივისა თუ ვალდებულებისთვის, პირდაპირ ან ირიბად; მე-3 დონის ამოსავალი მონაცემები არის აქტივების ან ვალდებულებების არაემპირიული ამოსავალი მონაცემები.

სამუშაო და წარსადგენი ვალუტა - კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში ასახული მუხლები ფასდება იმ ეკონომიკური გარემოს ვალუტაში, რომელშიც საქმიანობს ჯგუფი (შემდგომში „სამუშაო ვალუტა“). ჯგუფის სამუშაო ვალუტაა ქართული ლარი („ლარი“). ჯგუფის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების წარსადგენი ვალუტაა ლარი. თუ სხვაგვარად არ იქნება განსაზღვრული, ლარში წარმოდგენილი ფინანსური ინფორმაცია დამრგვალებულია უახლოეს ათასამდე.

ურთიერთგაქვითვა - ფინანსური აქტივები და ფინანსური ვალდებულებები ურთიერთგაიქვითება და წმინდა თანხა აისახება ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ანგარიშგებებში მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს აღიარებული თანხების ურთიერთგაქვითვის იურიდიული უფლება და არსებობს აქტივებისა და ვალდებულებების ურთიერთგაქვითვის ან ერთდროულად აქტივების რეალიზაციისა და ვალდებულებების დაფარვის სურვილი. შემოსავალი და ხარჯი კონსოლიდირებულ მოგება-ზარალისა და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში არ გაიქვითება, თუ ეს არ მოითხოვება ან დაიშვება ბუღალტრული აღრიცხვის რომელიმე სტანდარტით ან ინტერპრეტაციით, რომლის შესახებაც საგანგებოდ მიეთითება ჯგუფის საღრიცხვო პოლიტიკაში.

კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების შენიშვნები - შენიშვნები მოცემულია მხოლოდ კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებისთვის, რადგან ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ციფრებს შორის არსებითი სხვაობა არ არსებობს.

ძირითადი სააღრიცხვო პოლიტიკა აღწერილია ქვემოთ.

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება

საპროცენტო შემოსავლისა და ხარჯის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით. საპროცენტო შემოსავალი დაანგარიშდება ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებაზე ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის დამატებით, ე.ი. ფინანსური ღირებულებით ამორტიზებული ღირებულებით მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის კორექტირებამდე. გარდა შემდეგისა: ა) შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები. ამ ფინანსური აქტივებისთვის, საწყისი აღიარებიდან ჯგუფი ფინანსური აქტივის ამორტიზებულ ღირებულებაზე იყენებს კრედიტზე მორგებულ ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს. ბ) ფინანსური აქტივები, რომლებიც შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებულ ფინანსურ აქტივებს არ წარმოადგენს, მაგრამ შემდგომში გახდნენ გაუფასურებული ფინანსური აქტივები, სავაჭროდ გამიზნულად ან სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახულად (FVTPL) კლასიფიცირებულების გარდა. ფინანსური აქტივებისთვის, შემდგომ საანგარიშგებო პერიოდებში ჯგუფი იყენებს ეფექტურ საპროცენტო განაკვეთს ამორტიზებულ ღირებულებაზე, ე.ი. მთლიან საბალანსო ღირებულებას გამოკლებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ახორციელებს ფინანსური აქტივებთან ან ფინანსური ვალდებულებებთან დაკავშირებული ფულადი სახსრების მომავალი მოსალოდნელი გადახდების ან შემოდინებების დისკონტირებას ფინანსური ინსტრუმენტების მოსალოდნელი სასარგებლო მომსახურების ვადის პერიოდის განმავლობაში, ფინანსური აქტივის მთლიან საბალანსო ღირებულებამდე ან ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებულ ღირებულებამდე. ჯარიმებიდან შემოსავალი შესულია საპროცენტო შემოსავალში, როგორც საკრედიტო რისკის ნაგულისხმები კომპენსაცია.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის დაანგარიშებისას ჯგუფი მოსალოდნელ ფულად ნაკადებს აფასებს ფინანსური ინსტრუმენტის ყველა სახელშეკრულებო პირობის გამოყენებით, გარდა მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისა. გაანგარიშება მოიცავს ხელშეკრულების მხარეებს შორის გადახდილ თუ მიღებულ ყველა საკომისიოს, რომელიც წარმოადგენს ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის, საოპერაციო დანახარჯებისა და სხვა პრემიებისა თუ დისკონტების განუყოფელ ნაწილს.

გასამრჯელოდან და საკომისიო მოსაკრებლიდან მიღებული შემოსავლის აღიარება

ფინანსური ინსტრუმენტის გაცემის საკომისიოს გადავადდება მასთან დაკავშირებულ პირდაპირ დანახარჯებთან ერთად და ხდება მისი აღიარება ფინანსური ინსტრუმენტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირების სახით.

თუ მოსალოდნელია, რომ სესხის გაცემის ვალდებულება შედეგად გამოიღებს კონკრეტულ საკრედიტო შეთანხმებას, სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიო გადავადდება მასთან დაკავშირებულ პირდაპირ დანახარჯებთან ერთად და ბდება მისი აღიარება აღნიშნული კრედიტის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის კორექტირების სახით. თუ მოსალოდნელი არ არის, რომ სესხის გაცემის ვალდებულება კონკრეტულ საკრედიტო შეთანხმებას განაპირობებს, ხდება სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიოს აღიარება სესხის გაცემის ვალდებულების დარჩენილი პერიოდის მოგებაში ან ზარალში. თუ სესხის გაცემის ვალდებულების ვადა სესხის გაუცემლად ამოიწურება, სესხის გაცემის ვალდებულების საკომისიო მოგებაში ან ზარალში ვადის გასვლისთანავე აღირიცხება. სესხის მომსახურების ღირებულების აღიარება ხდება ამონაგებად მომსახურების გაწევისთანავე.

ყველა დანარჩენი საზღაურის და საკომისიოს აღიარება ხდება მომსახურებების გაწევისთანავე.

ფინანსური ინსტრუმენტები

ფინანსური ინსტრუმენტების საწყისი აღიარება

ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების აღიარება ხდება ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობაში, როდესაც ჯგუფი ხდება ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობების მხარე.

აღიარებული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები თავდაპირველად ფასდება სამართლიანი ღირებულებით. საოპერაციო დანახარჯები, რომლებიც პირდაპირ მიკუთვნებადია ფინანსური აქტივების ან ფინანსური ვალდებულებების შეძენასა თუ გამოშვებასთან (მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების გარდა), პირველადი აღიარებისას, შესაბამისად, ემატება ან აკლდება ფინანსური აქტივების თუ ფინანსური ვალდებულებების სამართლიან ღირებულებას. საოპერაციო დანახარჯები, რომლებიც პირდაპირ მიკუთვნებადია მოგებაში ან ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების შეძენასა თუ გამოშვებასთან, სასწრაფო წესით აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.
თუ გარიგების ფასი განსხვავდება საწყისი აღიარებისას არსებული სამართლიანი ღირებულებისგან, ჯგუფი ამგვარ სხვაობებს შემდეგი სახით აღრიცხავს.

- თუ სამართლიანი ღირებულება დასტურდება აქტიურ ბაზარზე მსგავსი აქტივის ან ვალდებულების კოტირებული ფასით ან ეყრდნობა შეფასების მეთოდს, რომელიც გამოიყენებს მხოლოდ საბაზრო ინფორმაციას, მაშინ სხვაობა საწყისი აღიარებისას აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში (ე.ი. 1-ლი დღის მოგება ან ზარალი).
- ყველა სხვა შემთხვევაში სამართლიანი ღირებულება შეიცვლება გარიგების ფასის შესაბამისად (ე.ი. პირველი დღის მოგება ან ზარალი შეიცვლება მისი აქტივის ან ვალდებულების თავდაპირველ საბალანსო ღირებულებაში შეტანის გზით).

საწყისი აღიარების შემდეგ გადავადებული შემოსულობა ან ზარალი გადავა მოგებაში ან ზარალში რაციონალურ საფუძველზე, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ის წარმოიშვება ფაქტორში (მათ შორის დროში) ცვლილებიდან, რომელსაც გაითვალისწინებდნენ ბაზრის მონაწილეები, აქტივის ან ვალდებულების შეფასებისას.

ფინანსური აქტივები

კლასიფიკაცია და შემდგომი შეფასება

საწყისი აღიარებისას ფინანსური აქტივი კლასიფიცირდება ქვემოთ მოცემული შეფასების კატეგორიებიდან ერთ-ერთში: ამორტიზებული ღირებულება; სამართლიანი ღირებულება სხვა სრულ შემოსავალში; ან სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული.

ფინანსური აქტივი ფასდება ამორტიზებული ღირებულებით თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოცემულ ორივე პირობას და არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით.

- აქტივის ფლობა ხდება ბიზნეს-მოდელის ფარგლებში, რომლის მიზანია აქტივების ფლობა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მისაღებად; და
- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს („SPPI") დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

ფინანსური აქტივი ფასდება სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში თუ ის აკმაყოფილებს ქვემოთ მოცემულ ორივე პირობას და არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით:

- აქტივის ფლობა ხდება ბიზნესმოდელის ფარგლებში, რომლის მიზანიც მიიღწევა სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების და ფინანსური აქტივების გაყიდვის გზით; და
- ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები კონკრეტული თარიღებით წარმოქმნის ფულად ნაკადებს, რომლებიც წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდებს დაუფარავ ძირითად თანხაზე.

არა-სავაჭროდ გამიზნული საკუთარი კაპიტალის ინვესტიციის თავდაპირველი აღიარებისას, ჯგუფს შეუძლია გამოუთხოვადად შეიყვანოს შემდგომი ცვლილებები ინვესტიციის სამართლიან ღირებულებაში სხვა სრულ შემოსავალში. ეს გადაწყვეტილება თითოეულ ინვესტიციაზე ცალკე მიიღება.

ყველა ფინანსური აქტივი, რომელიც არ არის კლასიფიცირებული შეფასებულად ამორტიზებული ღირებულებით ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, ზემოთ განსაზღვრული ფორმით, ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით. ეს მოიცავს ყველა წარმოებულ ფინანსურ აქტივს.

საწყისი აღიარებისას, ჯგუფს შეუძლია გამოუხმობადად განსაზღვროს ფინანსური აქტივი, რომელიც სხვაგვარად აკმაყოფილებს მოთხოვნებს შეფასდეს ამორტიზებული ღირებულებით, ან სამართლიანი ღირებულებით სხვა სრულ შემოსავალში ასახვით, თუ ამგვარი ქმედება აღმოფხვრის ან მნიშვნელოვნად შეამცირებს სააღრიცხვო შეუსაბამობას, რომელიც სხვაგვარად წარმოიშვებოდა.

შეფასების კატეგორიებში კლასიფიცირებული ჯგუფის ფინანსური აქტივებია შემდეგი:

ფინანსური აქტივები	ბიზნეს-მოდელი	SPPI	შეფასების კატეგორია
წარმოებული ფინანსური აქტივები	სხვა ბიზნეს-მოდელი	ფულადი ნაკადები არ წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	FVTPL
ფულადი ნაშთები ბანკებში	ამოსაღებად ფლობილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	ამოსაღებად ფლობილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
ნაწილდა ინვესტიცია ოჯარებში	ამოსაღებად ფლობილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება
სხვა მოთხოვნები	ამოსაღებად ფლობილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები	ფულადი ნაკადები წარმოადგენს ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს	ამორტიზებული ღირებულება

<u>ბიზნესმოდელის შეფასება</u>

ჯგუფი ახდენს იმ ბიზნესმოდელის მიზნის შეფასებას, რომელშიც ხდება ფინანსური აქტივის ფლობა პორტფელურ დონეზე, რადგან ეს საუკეთესოდ ასახავს ბიზნესის მართვის და ინფორმაციის ხელმძღვანელობისთვის მიწოდების მეთოდს. შესაბამისი ინფორმაცია მოიცავს შემდეგს:

- დამტკიცებული პოლიტიკები და პორტფელების მიზნები, ასევე ამ პოლიტიკების პრაქტიკაში გამოყენება. ეს მოიცავს ინფორმაციას იმის შესახებ, ხელმძღვანელობის სტრატეგია არის თუ არა ორიენტირებული სახელშეკრულებო საპროცენტო შემოსავლის გამომუშავებაზე, კონკრეტული საპროცენტო განაკვეთის პროფილის შენარჩუნებაზე, ფინანსური აქტივების ვადების ნებისმიერი დაკავშირებულ ვალდებულებებთან შესაბამისობის უზრუნველყოფაზე ან მოსალოდნელი ფულადი ნაკადების გადინებაზე და ფულადი ნაკადების გამოთავისუფლებაზე აქტივების გაყიდვის გზით;
- როგორ ხდება პორტფელის მაჩვენებლის შეფასება ან ჯგუფის ხელმძღვანელობისთვის ანგარიშება;

ნათია ნემსიწვერიძე

- რისკები, რომლებიც მოქმედებენ ბიზნესმოდელის (და ამ ბიზნესმოდელში არსებული ფინანსური აქტივების) შესრულების მაჩვენებლებზე და როგორ ხდება ამ რისკების მართვა;
- როგორ ხდება ხელმძღვანელების ანაზღაურება (მაგალითად, კომპენსაცია ეფუძნება მართვის ქვეშ მყოფი აქტივების სამართლიან ღირებულებას თუ მიღებულ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებს);
- წინა პერიოდებში ფინანსური აქტივების გაყიდვის სიხშირე, მოცულობა და ვადები, ამგვარი გაყიდვების მიზეზები და მოლოდინები მომავალი გაყიდვის საქმიანობის შესახებ.

სავაჭროდ გამიზნული ფინანსური აქტივები, რომელთა მაჩვენებლი ფასდება სამართლიანი ღირებულების საფუძველზე, სამართლიანი ღირებულებით ფასდება და მოგებაში ან ზარალში აისახება, რადგან მათი ფლობა არ ხდება სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების ან სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მიღების და ფინანსური აქტივების გაყიდვის მიზნით.

<u>შეფასება იმისა, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები წარმოადგენს თუ არა ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს</u>

ამ შეფასების მიზნებისთვის „ძირითადი თანხა" ნიშნავს ფინანსური აქტივის სამართლიან ღირებულებას საწყისი აღიარებისას. „პროცენტი" არის ფულის დროის ღირებულების და კონკრეტული დროის განმავლობაში დაუფარავ ძირითად თანხასთან დაკავშირებული საკრედიტო რისკის. ასევე სხვა ძირითადი საკრედიტო რისკების და ხარჯების გადასახადი (მაგ.: ლიკვიდობის რისკი და ადმინისტრაციული ხარჯები), ასევე მოგების მარჟა.

იმის შეფასებისას, სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები წარმოადგენენ თუ არა ძირითადი თანხისა და პროცენტის ცალკე გადახდებს, ჯგუფი ითვალისწინებს ინსტრუმენტის სახელშეკრულებო პირობებს. ეს მოიცავს შეფასებას იმისა, რომ ფინანსური აქტივი შედგება სახელშეკრულებო პირობისგან, რომელმაც შესაძლოა შეცვალოს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ვადები ან რაოდენობა, როდესაც არ ხდება ამ პირობის დაცვა. შეფასებისას ჯგუფი ითვალისწინებს შემდეგს:

- პირობით მოვლენებს, რომლებიც შეცვლიდა ფულადი ნაკადების თანხას ან ვადებს;
- პირობები, რომლებმაც შესაძლოა შეცვალონ სახელშეკრულებო კუპონის განაკვეთი, მათ შორიც ცვლადგანაკვეთიანი შესაძლებლობები;
- ავანსები და გახანგრძლივების შესაძლებლობები; და
- ვადებს, რომლებიც ზღუდავენ კონკრეტული აქტივებიდან ჯგუფის ფულადი ნაკადების მოთხოვნას (ე.ი. შემოუბრუნებელი შესაძლებლობები).

რეკლასიფიკაცია

საწყისი აღიარების შემდეგ ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია არ ხდება, გარდა პერიოდისა მას შემდეგ, რაც ჯგუფი შეცვლის ფინანსური აქტივების მართვის ბიზნესმოდელს. თუ ბიზნეს მოდელი, რომლის საფუძველზეც ჯგუფი ფინანსური

აქტივების ფლობის შეფასება, მოხდება გავლენის ქვეშ მყოფი ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაცია. ახალ კატეგორიასთან დაკავშირებული კლასიფიკაციის და შეფასების მოთხოვნები პერსპექტიულად გამოიყენება პირველი საანგარიშგებო პერიოდის პირველი დღიდან, ბიზნესმოდელის ცვლილების შემდეგ, რაც იწვევს ჯგუფის ფინანსური აქტივების რეკლასიფიკაციას. მიმდინარე ფინანსური წლის და წინა საანგარიშგებო პერიოდის განმავლობაში, არ მომხდარა ცვლილება იმ ბიზნესმოდელში, რომელშიც ჯგუფი ფინანსურ აქტივებს ფლობს და შესაბამისად რეკლასიფიკაციები არ განხორციელდება. ცვლილებები სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებში გათვალისწინდება საანგარიშგებო პოლიტიკის საფუძველზე ქვემოთ აღწერილი ფინანსური აქტივების მოდიფიცირებისა და აღიარების შეწყვეტის შესახებ.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები მოიცავს ნაღდ ფულს და შეუზღუდავ ნაშთებს ბანკებში, რომელთა თავდაპირველი დაფარვის ვადა 90 დღე ან მასზე ნაკლებია და ისინი თავისუფალია სახელშეკრულებო შეზღუდვებისგან. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხება.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა მოთხოვნები

კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში მოცემულ სხვა აქტივებში შესული მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა მოთხოვნები ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული არაწარმოებული ფინანსური აქტივებია. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები და სხვა მოთხოვნები თავდაპირველად სამართლიანი, ხოლო შემდეგ ამორტიზებული ღირებულებით ფასდება, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები

კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხულ ფინანსურ აქტივებში შესული წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები მოიცავს უცხოური ვალუტის ფორვარდულ ხელშეკრულებებს და სავალუტო სვოპებს.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით აღიარდება იმ თარიღში, როდესაც ფორმდება წარმოებული ხელშეკრულება და შემდგომში ხელმეორედ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით. ყველა წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები აისახება, როგორც ფინანსური აქტივები, როდესაც მათი სამართლიანი ღირებულება დადებითია, და როგორც ფინანსური ვალდებულებები, როცა მათი სამართლიანი ღირებულება უარყოფითია.

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების ცვლილება სასწრაფო წესით აღიარდება მოგებაში ან ზარალში.

ინვესტიცია შვილობილ საწარმოში

შვილობილი საწარმო არის ორგანიზაცია, რომელსაც კომპანია აკონტროლებს. ინვესტიცია შვილობილ საწარმოში წინამდებარე ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხულია გაუფასურების ზარალით შემცირებული თვითღირებულებით, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

წმინდა ინვესტიცია იჯარებში

იჯარის დაწყებისას, მეიჯარე მის ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებს იჯარასთან დაკავშირებულ მოთხოვნას იჯარაში განხორციელებული წმინდა ინვესტიციის ოდენობით. იჯარაში წმინდა ინვესტიცია წარმოადგენს შემდეგი ერთეულების თანხას, რომელიც დისკონტირდება იჯარაში ნაგულისხმევი საპროცენტო განაკვეთით:

- ფინანსური იჯარის ფარგლებში მეიჯარის მიერ მისაღები საიჯარო გადახდები; და
- ნებისმიერი არა გარანტირებული ნარჩენი ღირებულება, რომელიც ერიცხება მეიჯარეს.

იჯარაში ნაგულისხმევი განაკვეთი წარმოადგენს მეიჯარის მიერ საიჯარო ხელშეკრულებაში განსაზღვრულ საპროცენტო განაკვეთს. ეს არის განაკვეთი, რომლითაც საიჯარო გადახდების დღევანდელი ღირებულება და არა გარანტირებული ნარჩენი ღირებულება საიჯარო აქტივის სამართლიანი ღირებულების და მეიჯარის ნებისმიერი თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯების თანხას უტოლდება.

თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯები წარმოადგენს იჯარის მიღების ზღვრულ დანახარჯებს, რომელთა გაწევაც არ მოხდებოდა იმ შემთხვევაში, თუ იჯარა არ გაფორმდებოდა.

თავდაპირველი პირდაპირი დანახარჯები შედის იჯარაში წმინდა ინვესტირების საწყის შეფასებაში და ის ამცირებს იჯარის ვადაზე აღიარებული შემოსავლის თანხას.

მეიჯარე ამცირებს წმინდა ინვესტიციას იჯარაში, მიღებულ გადახდებზე. მეიჯარემ უნდა აღიაროს ფინანსური შემოსავალი იჯარის ვადაზე, იჯარაში მეიჯარის მიერ განხორციელებულ წმინდა ინვესტიციაზე პერიოდული მუდმივი უკუგების განაკვეთის ამსახველი შაბლონის საფუძველზე. მეიჯარის მიზანია ფინანსური შემოსავლის განაწილება იჯარის ვადაზე, სისტემატიურ და რაციონალურ საფუძველზე. მეიჯარემ უნდა გამოიყენოს პერიოდთან დაკავშირებული საიჯარო გადახდები იჯარაში განხორციელებულ მთლიან ინვესტიციასთან მიმართებით, ძირითადი და გამოუმუშავებელი ფინანსური შემოსავლის შემცირების მიზნით.

ნაია ნებისთვალი

გაუფასურება

ჯგუფი აღიარებს ზარალის რეზერვს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის შემდეგ ფინანსურ აქტივებზე, რომლებიც არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული („POCI") ფინანსური აქტივების გარდა, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი უნდა შეფასდეს ზარალის რეზერვში ოდენობით, რომელიც უტოლდება:

- 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, ე.ი. არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც იწვევს ფინანსურ ინსტრუმენტზე დეფოლტის შემთხვევებს, რომელიც შესაძლოა დადგეს საანგარიშგებო თარიღიდან 12 თვის განმავლობაში (შეესაბამება 1-ელ სტადიას); ან
- არსებობის მანძილზე სრული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, ე.ი. მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი, რომელიც შესაძლოა გამოწვეული იყო ყველა შესაძლო დეფოლტის მოვლენით, ფინანსური ინსტრუმენტის მოსალოდნელი ვადის განმავლობაში (შეესაბამება მე-2 და მე-3 სტადიებს).

ზარალის რეზერვი არსებობის მანძილზე სრული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალისთვის, რომელიც საჭიროა ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, თუ ამგვარი ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა საწყისი აღიარების შემდეგ. ყველა სხვა ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასდება 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით.
სხვა მოთხოვნების ზარალის რეზერვი ყოველთვის ფასდება არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი წარმოადგენს საკრედიტო ზარალის დღევანდელი ღირებულების ვარაუდზე დაფუძნებულ შეფასებას. ისინი ფასდება ხელშეკრულების საფუძველზე ჯგუფის მიმართ არსებული დავალიანების ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის სხვაობის დღევანდელი ღირებულებით, რომლის მიღებასაც ჯგუფი მოელის სხვადასხვა მომავალი ეკონომიკური სცენარის შეწონვის განხორციელების და აქტივის ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით დისკონტირების გზით.

ჯგუფი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს აფასებს კოლექტიურ საფუძველზე, სესხების იმ პორტფელებისთვის, რომლებსაც ეკონომიკური რისკის მსგავსი მახასიათებლები აქვთ.

დამატებითი ინფორმაცია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასების შესახებ მოცემულია 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის ინფორმაცია კოლექტიურ საფუძველზე ინსტრუმენტების შეფასებისას მათი დაჯგუფების შესახებ.

გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

ფინანსური აქტივი გაუფასურებულია, როდესაც წარმოიქმნება ერთი ან მეტი მოვლენა, რომელსაც უარყოფითი გავლენა ექნება ამგვარი ფინანსური აქტივების შეფასებულ მომავალ ფულად ნაკადებზე. გაუფასურებული ფინანსური აქტივები მე-3 სტადიის აქტივებს წარმოადგენს. გაუფასურების მტკიცებულება მოიცავს ემპირიულ მონაცემებს შემდეგი მოვლენების შესახებ:

- მსესხებლის ან ემიტენტის მნიშვნელოვანი ფინანსური სირთულეები;
- ხელშეკრულების დარღვევა, ვალდებულებების შეუსრულებლობის ან ვადაგადაცილების გზით;
- მსესხებლის ფინანსური სირთულეებით გამოწვეული ეკონომიკური ან სახელშეკრულებო მიზეზების გამო, კრედიტორმა მსესხებელს შესთავაზა დათმობა, რომელსაც კრედიტორი სხვაგვარად არ მოიაზრებდა;
- აღნიშნული ფასიანი ქაღალდის აქტიური ბაზრის გაუჩინარება ფინანსური სირთულეების გამო; ან
- ფინანსური აქტივის ნასყიდობა დიდი ფასდაკლებით, რომელიც ასახავს გაწეულ საკრედიტო ზარალს.

შესაძლებელი არ უნდა იყოს ერთი კონკრეტული მოვლენის გამოვლენა - ფინანსური აქტივების გაუფასურება შესაძლოა გამოეწვია რამდენიმე მოვლენის ერთობლიობას. თითოეულ საანგარიშგებო თარიღში ჯგუფი აფასებს გაუფასურებულია თუ არა საკვალო ინსტრუმენტები, რომლებიც ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებულ ან სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხულ ფინანსურ აქტივებს წარმოადგენს.

სესხი გაუფასურებულად მიიჩნევა, როდესაც მსესხებელს მიენიჭება დათმობა მისი ფინანსური პირობების გაუარესების გამო, სანამ წარმოდგენილი არ იქნება მტკიცებულება იმისა, რომ დათმობის მინიჭების შედეგად სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების ამოუღებლობის რისკი მნიშვნელოვნად შემცირდა და გაუფასურების სხვა ნიშნები არ არსებობს. იმ ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებთან მიმართებაშიც შესაძლოა გაიცეს, მაგრამ არ გაცემულა დათმობები, აქტივი გაუფასურებულად ითვლება მაშინ, როდესაც არსებობს გაუფასურების ემპირიული მტკიცებულება, მათ შორის დეფოლტის განმარტების მოთხოვნების დაკმაყოფილება.

დეფოლტის განმარტება (იხილეთ ქვემოთ) მოიცავს ნიშნებს და შემზღუდველების გადახდის შესაძლებლობის არარსებობას, თუ თანხა 90 დღეზე მეტი ვადით იქნება ვადაგადაცილებული.

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები

შესყიდვისას ან წარმოქმნისას გაუფასურებული ფინანსური აქტივები განსხვავებულად მუშავდება, რადგან აქტივი საწყისი აღიარებისას არის გაუფასურებული. ამგვარი აქტივებისთვის ჯგუფი აღიარებს ყველა ცვლილებას საწყისი აღიარების შემდეგ აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალში როგორც ზარალის რეზერვს,

მოგებაში ან ზარალში აღიარებული ნებისმიერი ცვლილებით. ამგვარი აქტივების ხელსაყრელი ცვლილება წარმოქმნის გაუფასურების შემოსულობას.

დეფოლტის განმარტება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისთვის დეფოლტის განმარტებას კრიტიკული მნიშვნელობა აქვს. დეფოლტის განმარტება გამოიყენება მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში და იმის განსაზღვრებაში ზარალის რეზერვი 12-თვიანი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს წარმოადგენს თუ არსებობს მანძილზე მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს, რადგან დეფოლტი დეფოლტის ალბათობის (PD) კომპონენტს წარმოადგენს, რომელიც მოქმედებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაზეც და საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენაზეც.

ჯგუფი შემდეგ შემთხვევებს მიიჩნევს დეფოლტის შემთხვევად:

- მსესხებელს აქვს ჯგუფის წინაშე ნებისმიერი არსებითი საკრედიტო ვალდებულების 90 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება; ან
- მსესხებელი სავარაუდოდ სრულად ვერ გადაიხდის ჯგუფის წინაშე არსებულ საკრედიტო ვალდებულებას.

დეფოლტის განმარტება განისაზღვრება სხვადასხვა ტიპის აქტივების განსხვავებული მახასიათებლების ასასახად. იმის შეფასებისას, მსესხებელი შესძლებს თუ არა მისი საკრედიტო ვალდებულების დაფარვას, ჯგუფი ითვალისწინებს თვისებრივ და რაოდენობრივ მაჩვენებლებს. ისეთი რაოდენობრივი ინდიკატორები, როგორიც არის ვადაგადაცილების სტატუსი და იმავე კონტრაჰენტის სხვა ვალდებულების არ დაფარვა, ამ ანალიზის მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემებია. ჯგუფი იყენებს ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს დეფოლტის შესაფასებლად, რომლებიც კომპანიის შიგნით შემუშავდება ან გარე წყაროებიდან მიიღება.

დეფოლტის განმარტების შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

ჯგუფი აკონტროლებს ყველა ფინანსურ აქტივს, რომლებიც გაუფასურების მოთხოვნების საგანს წარმოადგენს იმის შესაფასებლად ჰქონდა თუ არა ადგილი საწყისი აღიარების შემდეგ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდას. საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შემთხვევაში ჯგუფი ზარალის რეზერვს შეაფასებს როგორც არსებობის მანძილზე და არა 12-თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს.

ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკა არ უნდა ითვალისწინებდეს პრაქტიკულ მიდგომას, რომლის მიხედვითაც მიიჩნევა, რომ სააწგარიშგებო თარიღში 'დაბალი' საკრედიტო რისკის მქონე ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად არ არის

გაზრდილი. შედეგად, ჯგუფი აკონტროლებს ყველა ფინანსურ აქტივს, რომელიც გაუფასურებას ექვემდებარება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის გამო.

იმის შეფასებისას, ფინანსურ ინსტრუმენტზე საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყისი აღიარების შემდეგ, ჯგუფი საანგარიშგებო თარიღში ინსტრუმენტის დარჩენილი დაფარვის ვადის საფუძველზე ფინანსურ ინსტრუმენტზე წარმოშობილ დეფოლტის რისკს ადარებს წარმოშობილ დეფოლტის რისკს, რომელიც მოსალოდნელი იყო დარჩენილ დაფარვის ვადაზე მიმდინარე საანგარიშგებო თარიღში, როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი პირველად იქნა აღიარებული. ამ შეფასებისას ჯგუფი ითვალისწინებს როგორც თვისებრივ, ისე რაოდენობრივ ინფორმაციას, რომელიც გონივრული და საფუძვლიანია, მათ შორის განვლილ გამოცდილებას და საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ხელმისაწვდომია ზედმეტი დანახარჯების და მცდელობების გარეშე, ჯგუფის განვლილი გამოცდილების და საექსპერტო საკრედიტო შეფასების, მათ შორის საპროგნოზო ინფორმაციის საფუძველზე.

საპროგნოზო ინფორმაციის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარი საწყისი აღიარებისას და შემდგომი საანგარიშგებო თარიღებში დეფოლტის ალბათობის განსაზღვრის საფუძველს ქმნიან. სხვადასხვა ეკონომიკური სცენარი გამოიწვევს დეფოლტის განსხვავებულ შესაძლებლობას. ამ სხვადასხვა სცენარის შეწონვა ქმნის დეფოლტის საშუალო შეწონილი ალბათობის საფუძველს, რომელიც გამოიყენება იმის შესაფასებლად, საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა.
საპროგნოზო ინფორმაცია საქართველოს ეკონომიკის მომავალ პერსპექტივებს, რომლებიც ეკონომიკურ სფეროში მოღვაწე ექსპერტების, ფინანსური ანალიტიკოსების, სახელმწიფო უწყებების, შესაბამისი სამეცნიერო-კვლევითი დაწესებულებების და მსგავსი ორგანიზაციების ანალიზებს, ასევე ფაქტიური და საპროგნოზო ეკონომიკური ინფორმაციის სხვადასხვა შიდა და გარე წყაროებს ეყრდნობა.

ჯგუფი მის კონტრაგენტებს შესაბამის შიდა საკრედიტო რისკის შეფასებას აძლევს, მათი საკრედიტო ხარისხიდან გამომდინარე. რაოდენობრივი ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის უპირატესი ინდიკატორია და ის არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობის ცვლილებას ეფუძნება შემდეგი მონაცემების შედარების გზით:

- საანგარიშგებო თარიღისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა;
- დროის კონკრეტულ მომენტისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა, რომელიც შეფასდა დაქვემდებარების საწყისი აღიარების დროს არსებული ფაქტებისა და ვითარებების საფუძველზე.

გამოყენებული დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს საპროგნოზო ინფორმაციას და ჯგუფი ამ მეთოდოლოგიას და მონაცემებს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის შესაფასებლად იყენებდა.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვან ზრდაზე მეტყველი თვისებრივი ფაქტორები სასწრაფო წესით აისახება დეფოლტის ალბათობის მოდელებში. თუმცა, ჯგუფი კვლავ განცალკევებით ითვალისწინებს რამდენიმე თვისებრივ ფაქტორს, რათა შეაფასოს მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საკრედიტო რისკი. ჯგუფი ითვალისწინებს გადახდასთან დაკავშირებულ შეღავათებს და არასამუშაო დღეებს, საკრედიტო ჯულებს და ისეთ მოვლენებს, როგორიც არის უმუშევრობა, გაკოტრება ან გარდაცვალება.

იმის გათვალისწინებით, რომ მნიშვნელოვანი ზრდა საკრედიტო რისკში საწყისი აღიარების შემდეგ შედარებითი მოვლენაა და მოცემული ცვლილება დეფოლტის ალბათობაში მეტად მნიშვნელოვანი იქნება უფრო დაბალი თავდაპირველი დეფოლტის ალბათობის მქონე ფინანსური ინსტრუმენტისთვის, ვიდრე უფრო მაღალი დეფოლტის ალბათობის მქონე ფინანსური ინსტრუმენტისთვის.

შემაკავებელი ღონისძიების სახით, როდესაც აქტივი 30 დღის განმავლობაში იქნება ვადაგადაცილებული, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ წარმოიშვა საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა და რომ აქტივი გაუფასურების მოდელის მე-2 ეტაპზეა. ე.ი. ზარალის რეზერვი ფასდება აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის სახით.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

<u>მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის წარდგენა კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში</u>

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი წარმოდგენილი ფინანსური მდგომარეობის კონსოლიდირებულ ანგარიშგებაში შემდეგი სახით:

- ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებისთვის: აქტივების მთლიანი საბალანსო ღირებულებიდან დაქვითვის სახით;
- სხვა სრულ შემოსავალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული სავალო ინსტრუმენტებისთვის: კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ზარალის რეზერვი არ აღიარდება, რადგან საბალანსო ღირებულება საბალანსო ღირებულებას არის გატოლებული.
- სასესხო ვალდებულებებისა და ფინანსური გარანტიის ხელშეკრულებებისთვის: ანარიცხის სახით; და
- როდესაც ფინანსური ინსტრუმენტი მოიცავს გამოყენებულ და გამოუყენებელ კომპონენტს, ჯგუფს არ შეუძლია მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრა სასესხო ვალდებულების კომპონენტზე, გამოყენებული კომპონენტებისგან განცალკევებით: ჯგუფი წარმოადგენს ზარალის კომბინირებულ რეზერვს ორივე კომპონენტისთვის. კომბინირებული თანხა აღირიცხება გამოყენებული კომპონენტის მთლიანი საბალანსო ღირებულებიდან დაქვითვის სახით. გამოყენებული კომპონენტის მთლიან თანხაზე ზარალის რეზერვის ნებისმიერი ზედმეტობა ანარიცხის სახით აღირიცხება.

ნათია ნემსიწვერიძე

ფინანსური აქტივების მოდიფიცირება და აღიარების შეწყვეტა

ფინანსური აქტივის მოდიფიცირება ხდება ფინანსური აქტივის ფულადი ნაკადების მმართველი სახელშეკრულებო პირობების გადახედვის ან სხვაგვარად ცვლილების შემთხვევაში, ფინანსური აქტივის თავდაპირველ აღიარებასა და დაფარვის ვადას შორის პერიოდში. მოდიფიცირება მოქმედებს სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების თანხაზე და/ან ვადებზე, მაშინვე ან მომავალ პერიოდებში.

ჯგუფი ახდენს ფინანსური სირთულეების მქონე მომხმარებლებზე გაცემული სესხების რესტრუქტურიზაციას, სესხის დაბრუნების შესაძლებლობების მაქსიმალურად გაზრდის და დეფოლტის რისკის მინიმუმამდე შემცირების მიზნით. სესხის პირობების ცვლილება ხდება იმ შემთხვევაში, თუ მსესხებელი ყველა გონივრულ მცდელობას განახორციელებს საწყისი სახელშეკრულებო პირობების საფუძველზე გადახდის შესასრულებლად, არსებობს დეფოლტის წარმოშობის მაღალი რისკი ან დეფოლტი უკვე წარმოიშვა და მოსალოდნელია, რომ მსესხებელი შესძლებს შეცვლილი პირობების დაკმაყოფილებას. უმეტეს შემთხვევაში შეცვლილი პირობები მოიცავს სესხის ვადის გახანგძლივებას, სესხის ფულადი ნაკადების (ძირითადი თანხის და პროცენტის დაფარვა) ვადების ცვლას, ვადადამდგარი ფულადი ნაკადების თანხის (ძირითადი თანხის და პროცენტის პატიება) შემცირება და სხვა პირობების ცვლილება.

ფინანსური აქტივის ცვლილებისას, ჯგუფი აფასებს ხომ არ უნდა მოხდეს ამგვარი მოდიფიცირებული შედეგების აღიარების შეწყვეტა. ჯგუფის პოლიტიკის შესაბამისად, მოდიფიცირება იწვევს აღიარების შეწყვეტას, როდესაც ის არსებითად განსხვავებულ პირობებს წარმოქმნის. იმის განსასაზღვრად, მოდიფიცირებული პირობები არსებითად განსხვავდება თუ არა თავდაპირველი სახელშეკრულებო პირობებისგან, ჯგუფი ითვალისწინებს შემდეგს:

- ისეთი თვისებრივი ფაქტორები, როგორიც არის სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები, მოდიფიცირების შემდეგ აღარ არიან წარმოადგენენ მხოლოდ ძირითადი თანხისა და პროცენტის გადახდას, ვალუტის ცვლილებას ან კონტრაჰენტის ცვლილებას, საპროცენტო განაკვეთების, ვადიანობის და ვალდებულებების ცვლილების დიაპაზონს. თუ ეს გარკვევით არ მეტყველებს არსებით მოდიფიკაციაზე, მაშინ;
- ტარდება რაოდენობრივი შეფასება, რათა მოხდეს თავდაპირველი პირობების ფარგლებში დარჩენილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულების შედარება სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებთან შეცვლილი პირობების ქვეშ, როდესაც ორივე თანხა დისკონტირდება თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთით. თუ დღევანდელი ღირებულებაში სხვაობა 10%-ზე მეტია, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ გარიგება არსებითად განსხვავებულია და იწვევს აღიარების შეწყვეტას.

ფინანსური აქტივის აღიარების შეწყვეტის შემთხვევაში, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი ფასდება აღიარების შეწყვეტის თარიღში, რათა განისაზღვროს ამ თარიღში აქტივის წმინდა საბალანსო ღირებულება. სხვაობა ამ შეცვლილი საბალანსო ღირებულებასა და ახალი ფინანსური აქტივის სამართლიან ღირებულებას შორის, ახალი

პირობებით, აღიარების შეწყვეტისას გამოიწვევს შემოსულობას ან ზარალს. ახალ ფინანსურ აქტივს ექნება ზარალის რეზერვი, რომელიც 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე განისაზღვრება, გარდა იშვიათი ვითარებებისა, როდესაც მოიაზრება ახალი სესხის გაცემა - გაუფასურება. ეს ეხება მხოლო იმ შემთხვევებს, როდესაც ახალი სესხის სამართლიანი ღირებულება აღიარდება მნიშვნელოვანი დისკონტირებით მის შეცვლილ ნომინალურ ღირებულებამდე, რადგან იარსებებს დეფოლტის მაღალი რისკი, რომელიც, არ შემცირებულა მოდიფიკაციის შედეგად. ჯგუფი აკონტროლებს მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივების საკრედიტო რისკს თვისებრივი და რაოდენობრივი ინფორმაციის შეფასების გზით, თითქოს მსესხებელი ვადაგადაცილების სტატუსში იყოს, ახალი პირობების საფუძველზე.

როდესაც იცვლება ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები და მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ჯგუფი განსაზღვრავს, ფინანსური აქტივის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყისი აღიარების შემდეგ.

ჯგუფის ფინანსური აქტივებისთვის, რომლებიც მოდიფიცირდება ჯგუფის რესტრუქტურიზაციის პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილის სახით, როდესაც მოდიფიცირება არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, დეფოლტის ალბათობა ასახავს ჯგუფის უნარს მიიღოს მოდიფიცირებული ფულადი ნაკადები, ჯგუფის მსგავსი რესტრუქტურიზაციის ქმედების მქონე წინა გამოცდილების, ასევე სხვადასხვა ქცევითი მაჩვენებლების გათვალისწინებით, მათ შორის მსესხებლის გადახდი მაჩვენებლების ჩათვლით, მოდიფიცირებულ სახელშეკრულებო პირობებში. თუ საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად აღემატება საწყისი აღიარებისას მოსალოდნელს, ზარალის რეზერვის შეფასება გაგრძელდება აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის თანხის ოდენობით. ზარალის რეზერვი წინამორბედი სესხებისთვის ზოგადად შეფასდება მხოლოდ 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის საფუძველზე, როდესაც იარსებებს მტკიცებულება იმისა, რომ მსესხებელმა გააუმჯობესა გადახდის ქცევა, საკრედიტო რისკში წინა მნიშვნელოვანი ზრდის შემობრუნების შემდეგ განხორციელებული მოდიფიცირების გამო.

როდესაც მოდიფიკაცია არ იწვევს აღიარების შეწყვეტას, ჯგუფი მოდიფიცირებით განპირობებულ შემოსულობას/ზარალს ანგარიშობს ცვლილებამდე და ცვლილების შემდეგ მთლიანი საბალანსო ღირებულების შედარების გზით (მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის გამოკლებით). შემდეგ ჯგუფი მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალს აფასებს მოდიფიცირებული აქტივისთვის, სადაც მოდიფიცირებული ფინანსური აქტივიდან წარმოქმნილი მოსალოდნელი ფულადი ნაკადები შესულია საწყისი აქტივიდან წარმოშობილი ფულადი სახსრების მოსალოდნელი დეფიციტის დაანგარიშებაში.

ჯგუფი წყვეტს ფინანსური აქტივის აღიარებას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, როდესაც სახელშეკრულებო უფლებებს აქტივის ფულად ნაკადებზე ვადა გაუვა (მათ შორის ვადის გასვლა მოხდება არსებითად განსხვავებული პირობებით მოდიფიცირებიდან), ან როდესაც ფინანსური აქტივი და აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებული არსებითად ყველა რისკი და სარგებელი სხვა საწარმოს გადაეცემა. თუ ჯგუფი არც გადაცემს და არც ინარჩუნებს საკუთრებასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკსა და სარგებელს და

აგრძელებს გადაცემული აქტივის კონტროლს, ჯგუფი აღიარებს თავის შენარჩუნებულ ინტერესს აქტივში და მასთან დაკავშირებულ ვალდებულებებს, იმ თანხების ოდენობით, რომელთა გადახდაც მას შეიძლება მოუხდეს. თუ ჯგუფი ინარჩუნებს გადაცემული ფინანსური აქტივის საკუთრებასთან დაკავშირებულ არსებითად ყველა რისკს და სარგებელს, ჯგუფი აგრძელებს ფინანსური აქტივის აღიარებას.

ჩამოწერა

სესხები და სავალო ფასიანი ქაღალდები ჩამოიწერება, როდესაც არ არსებობს გონივრული მოლოდინი იმისა, რომ ფინანსური აქტივი აღდგება (მთლიანად ან ნაწილობრივ). ამ დროს ჯგუფი განსაზღვრავს, რომ მსესხებელს არ აქვს აქტივები ან შემოსავლის წყაროები, რომლებმაც შესაძლოა მოახდინონ შესაბამისი ფულადი ნაკადების გენერირება, ჩამოწერას დაქვემდებარებული თანხების გადასახდელად. ჩამოწერა წარმოადგენს აღიარების შეწყვეტის მოვლენას. ჯგუფმა შესაძლოა გამოიყენოს აღსრულების საქმიანობები, ფინანსური აქტივების ჩამოსაწერად. ჯგუფის მიერ გატარებული აღსრულების ღონისძიებებით ამოღებული თანხები გაუფასურების შემოსულობას გამოიწვევს.

ფინანსური ვალდებულებები და საკუთარი კაპიტალი

გამოშვებული სავალო და წილობრივი ინსტრუმენტები კლასიფიცირდება, როგორც ფინანსური ვალდებულება ან როგორც საკუთარი კაპიტალი, სახელშეკრულებო შეთანხმების არსის შესაბამისად.

ფინანსური ვალდებულება წარმოადგენს სახელშეკრულებო ვალდებულებას, ფულადი სახსრები ან სხვა ფინანსური აქტივის მისაწოდებლად ან ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების გასაცვლელად სხვა საწარმოსთან ისეთ პირობებში, რომლებიც არსებითად არახელსაყრელია ჯგუფისთვის ან ხელშეკრულებით, რომელიც დაიფარება ან შესაძლოა დაიფაროს ჯგუფის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტებით ან არის არაწარმოებული ხელშეკრულება, რომლისთვისაც ჯგუფი ვალდებულია ან შესაძლოა ვალდებული იყოს წარმოადგინოს მისი ცვლადი რაოდენობის წილობრივი ინსტრუმენტები ან განსხვავებული ხელშეკრულება საკუთარ კაპიტალზე, რომელიც დაიფარება ან შესაძლოა დაიფაროს ფიქსირებული რაოდენობის ნაღდი ფულის (ან სხვა ფინანსური აქტივის) გაცვლის გარეშე ჯგუფის საკუთარი წილობრივი ინსტრუმენტების ფიქსირებული რაოდენობისთვის.

წილობრივი ინსტრუმენტები

წილობრივი ინსტრუმენტი არის ხელშეკრულება, რომლითაც დასტურდება ნარჩენი ინტერესი საწარმოს აქტივში ყველა მისი ვალდებულების გამოქვითვის შემდეგ. ჯგუფის მიერ გამოშვებული წილობრივი ინსტრუმენტების აღიარება ხდება მიღებული შემოსულობის ოდენობით, რასაც აკლდება გამოშვებასთან დაკავშირებული პირდაპირი დანახარჯები.

ჩვეულებრივი აქციები

ჩვეულებრივი აქციები კლასიფიცირებულია, როგორც საკუთარი კაპიტალი. ზღვრული დანახარჯები პირდაპირ მიკუთვნებადია ჩვეულებრივი აქციების გამოშვებასთან და წილობრივი ოფციონები აღიარდება საკუთარი კაპიტალიდან დაქვითვის სახით, ნებისმიერი საგადასახადო ეფექტების გამოკლებით.

პრივილეგირებული აქციები

პრივილეგირებული აქციების მფლობელები უფლებამოსილი არიან მიიღონ დივიდენდები წლიური საპროცენტო განაკვეთით 10%. პრივილეგირებული აქციები საკუთარი კაპიტალის სახით არის კლასიფიცირებული, რადგან, საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, დივიდენდის ნებისმიერი დაპირება უქმდება და ეფუძნება წლის მოგებას და ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებას.

საემისიო შემოსავალი

სააქციო კაპიტალის ზრდის შემთხვევაში, ნებისმიერი სხვაობა სააქციო კაპიტალის რეგისტრირებულ რაოდენობასა და ფაქტიურად მიღებული გადახდების სამართლიან ღირებულებას შორის საემისიო შემოსავალის სახით აღიარდება.

აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვი

ხელმძღვანელობის საინიციატივო გეგმის ფარგლებში, თანამშრომლები იღებენ აქციებზე დაფუძნებულ ანაზღაურებას.

თანამშრომლებისთვის მინიჭებული გადავადებული აქციების სამართლიანი ღირებულება ფასდება აქციებზე დაფუძნებულ გადახდაზე უფლების მინიჭების თარიღში და აღიარდება აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვში. გადასაცემი აქციების რაოდენობა ფასდება უფლების გადაცემის არასაბაზრო პირობებში. შეფასებები იცვლება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს და ცვლილებები აღიარდება მოგებაში ან ზარალში და აქციებზე დაფუძნებული გადახდის რეზერვში.

დივიდენდები

ჯგუფის მიერ დივიდენდების გამოცხადება და გადახდა ექვემდებარება საქართველოს დადგენილ წესებსა და ნორმატიულ აქტებს. ჩვეულებრივ აქციებთან დაკავშირებული დივიდენდები აისახება გაუნაწილებელი მოგების მიკუთვნებით, ამ დივიდენდების გამოცხადების პერიოდში.

ფინანსური ვალდებულებები

ფინანსური ვალდებულებების კლასიფიცირება ხდება ან „სამართლიანი ღირებულებით შეფასებულ და მოგებაში ან ზარალში ასახულ" ფინანსურ ვალდებულებებად, ან „სხვა ფინანსურ ვალდებულებებად".

ნათია წერეთელი

ფინანსური ვალდებულებები სამართლიანი ღირებულებით მოგებაში ან ზარალში ასახვით

ფინანსური ვალდებულებები კლასიფიცირდება „სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახულის“ კატეგორიაში, როდესაც (i) ფინანსური ვალდებულება სავაჭროდ არის გამიზნული ან (ii) მისი დანიშნულებაა სამართლიანი ღირებულებით შეფასება და მოგებაში ან ზარალში ასახვა.

სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული და მოგებაში ან ზარალში ასახული ფინანსური ვალდებულებები აღირიცხება სამართლიანი ღირებულებით, ხოლო ხელახალი შეფასებისას მიღებული შემოსულობა/ზარალი აღირიცხება მოგებაში ან ზარალში. მოგებაში ან ზარალში აღრიცხული წმინდა შემოსულობა/ზარალი მოიცავს ფინანსურ ვალდებულებაზე გადახდილ ნებისმიერ პროცენტს და ის შესულია წმინდა შემოსავალში სხვა ფინანსური ინსტრუმენტებიდან, რომლებიც სამართლიანი ღირებულებით ფასდება და მოგებაში ან ზარალში აისახება, მოგება-ზარალის ანგარიშის მუხლში.

სხვა ფინანსური ვალდებულებები

„სხვა ფინანსური ვალდებულებები“, მათ შორის ნასესხები თანხები, გაცემული სავალო ფასიანი ქაღალდები და სხვა არაწარმოებული ფინანსური ვალდებულებები, თავდაპირველად სამართლიანი ღირებულებით ფასდება, რასაც აკლდება საოპერაციო დანახარჯები.

„სხვა ფინანსური ვალდებულებების“ შემდგომი შეფასება ხდება ამორტიზებული ღირებულებით, ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით, ხოლო საპროცენტო ხარჯის აღიარება ხდება ეფექტური შემოსავლიანობის საფუძველზე.

ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდი არის ფინანსური ვალდებულების ამორტიზებული ღირებულების გაანგარიშებისა და შესაბამის პერიოდზე საპროცენტო ხარჯის განაწილების მეთოდი. თუ ეფექტური საპროცენტო განაკვეთი არის განაკვეთი, რომელიც ზუსტად ახორციელებს ფულადი სახსრების მომავალი მოსალოდნელი გადახდების დისკონტირებას ფინანსური ინსტრუმენტების მოსალოდნელი ვადის ან, შესაბამის შემთხვევაში, უფრო ხანმოკლე პერიოდზე, საწყისი აღიარებისას არსებულ წმინდა საბალანსო ღირებულებამდე. ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ თავში „წმინდა საპროცენტო შემოსავალი“ ზემოთ.

ფინანსური ვალდებულებების აღიარების შეწყვეტა

ჯგუფი ფინანსური ვალდებულებების აღიარებას წყვეტს მხოლოდ ჯგუფი ვალდებულებების შესრულების, გაუქმების ან ამოწურვის შემთხვევაში. აღიარებაშეწყვეტილი ფინანსური ვალდებულების საბალანსო ღირებულებასა და გადახდილ და გადასახდელ საზღაურს შორის სხვაობის აღიარება ხდება მოგებასა და ზარალში.

როდესაც ჯგუფი არსებულ კრედიტორთან ერთ სავალო ინსტრუმენტს არსებითად განსხვავებული პირობების ინსტრუმენტში გადაცვლის, ამგვარი გადაცვლა აღირიცხება საწყისი ფინანსური ვალდებულების დაფარვის და ახალი ფინანსური ვალდებულების აღიარების სახით. ამის მსგავსად ჯგუფი აღრიცხავს არსებული ვალდებულების ან მისი ნაწილის არსებით მოდიფიცირებას, საწყისი ფინანსური ვალდებულების დაფარვის და ახალი ვალდებულების აღიარების სახით. კეთდება დაშვება, რომ პირობები არსებითად განსხვავებულია, თუ ახალი პირობების საფუძველზე ფულადი ნაკადების მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულება, მათ შორის ნებისმიერი საფასურის გამოკლებით განხორციელებული გადახდა და დისკონტირებული თავდაპირველი ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით, სულ მცირე 10 პროცენტით განსხვავდება თავდაპირველი ფინანსური ვალდებულების დარჩენილი ფულადი ნაკადების მიმდინარე დისკონტირებული ღირებულებისგან.

უცხოური ვალუტა

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას, ჯგუფის სამუშაო ვალუტისგან განსხვავებულ ვალუტაში განხორციელებული ოპერაციები აღიარდება გარიგების დღეს მოქმედი გაცვლითი კურსით. ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოსთვის, უცხოურ ვალუტებში გამოხატული ფულადი მუხლების გადაყვანა ხდება ამ თარიღით მოქმედი კურსის გამოყენებით. სამართლიანი ღირებულებით აღრიცხული არაფულადი მუხლები, რომლებიც გამოხატულია უცხოურ ვალუტაში, იმ კურსებით გადაიყვანება, რომლებიც მოქმედებდა იმ თარიღით, როდესაც განისაზღვრა სამართლიანი ღირებულება. არაფულადი მუხლები, რომლებიც შეფასებულია პირვანდელი ღირებულებით უცხოურ ვალუტაში, არ გადაიყვანება.

წლის დასასრულის მდგომარეობით კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისას ჯგუფმა შემდეგი სავალუტო კურსები გამოიყენა:

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ლარი/1 აშშ დოლარი	2.7020	3.0976
ლარი/1 ევრო	2.8844	3.5040

ძირითადი საშუალებები

ძირითადი საშუალებები აღირიცხება პირვანდელი ღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და ნებისმიერი აღიარებული გაუფასურების ზარალი, ასეთის არსებობის შემთხვევაში.

ძირითადი საშუალების კომპონენტის შეცვლის ხარჯის აღიარება ხდება ამ ძირითადი საშუალების საბალანსო ღირებულებაში თუ მოსალოდნელია, რომ საწარმო მიიღებს ამ კომპონენტის თანმდევ სამომავლო ეკონომიკურ სარგებელს და თუ მისი ხარჯის სარწმუნოდ შეფასება შეიძლება. შეცვლილი კომპონენტის საბალანსო ღირებულების აღიარება წყდება. ძირითადი საშუალებების ყოველდღიური მოვლა-შენახვის ხარჯები გაწევისთანავე აისახება მოგებაში ან ზარალში.

ცვეთა ერიცხება ძირითადი საშუალების საბალანსო ღირებულებას და განკუთვნილია აქტივების ჩამოსაწერად სასარგებლო ეკონომიკური მომსახურები ვადის განმავლობაში. ცვეთის დარიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით, სასარგებლო მომსახურების ვადის შემდეგი მაჩვენებლების მიხედვით:

შენობა-ნაგებობები	30 წელი
ავტოსატრანსპორტო საშუალებები	5 წელი
ავეჯი	3-დან 6 წლამდე
IT აღჭურვილობა	3-დან 6 წლამდე
საოჯახო ქონების გაუმჯობესება	3-დან 5 წლამდე
სხვა	2-დან 6 წლამდე

საოჯახო ქონების გაუმჯობესება ამორტიზდება შესაბამისი საოჯახო აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადაზე. შეკეთება-განახლებასთან დაკავშირებული ხარჯები ირიცხება წარმოშობისას და ისინი შედის საოპერაციო ხარჯებში თუ არ არსებობს მათი კაპიტალიზაციის საფუძველი.

ძირითადი საშუალებების საბალანსო ღირებულების გადახედვა ხდება ყოველ საანგარიშგებო თარიღში, რათა შეფასდეს ხომ არ აღირიცხა ისინი მათი ანაზღაურებად ღირებულებაზე გადამეტებული ოდენობით. ანაზღაურებადი ღირებულება არის გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებასა და გამოყენების ღირებულებას შორის უდიდესი. თუ საბალანსო ღირებულება გადააჭარბებს მოსალოდნელ ანაზღაურებად ღირებულებას, აქტივები ჩამოიწერება ანაზღაურებად ღირებულებამდე; გაუფასურება აღიარდება შესაბამის პერიოდში და შედის საოპერაციო დანახარჯებში. გაუფასურების ზარალის აღიარების შემდეგ, ძირითადი საშუალებების ამორტიზაციის ხარჯი იცვლება მომავალ პერიოდებში, რათა მოხდეს აქტივების შეცვლილი საბალანსო ღირებულების გადანაწილება, მისი ნარჩენი ღირებულების გამოკლებით (ასეთის არსებობის შემთხვევაში), სისტემატიურად მისი დარჩენილი სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში.

ძირითადი საშუალების ობიექტის აღიარების შეწყვეტა ხდება მისი გასხვისებისას ან მაშინ, როდესაც მისი შემდგომი გამოყენებიდან მომავალში ეკონომიკური სარგებლის მიღება აღარ არის მოსალოდნელი. ძირითადი საშუალებების მუხლის გასხვისების ან ექსპლუატაციიდან ამოღების შედეგად მიღებული შემოსულობა ან ზარალი განისაზღვრება, როგორც აქტივის გაყიდვიდან მიღებულ შემოსულობასა და მის საბალანსო ღირებულებას შორის სხვაობა და მისი აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში.

არამატერიალური აქტივები

არამატერიალური აქტივები, რომლებსაც სასარგებლო მომსახურების სასრული ვადა აქვთ და რომელთა შეძენაც განცალკევებით ხდება, აღირიცხება თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი ამორტიზაცია და დაგროვილი გაუფასურების ზარალი.

ამორტიზაციის აღრიცხვა ხდება წრფივი მეთოდით მათი სასარგებლო მომსახურების ვადაზე. სასარგებლო გამოყენების სავარაუდო ვადები 5-დან 10 წლამდე მერყეობს.

სასარგებლო მომსახურების ვადა და ამორტიზაციის მეთოდი გადაიხედება ყოველი საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს და ნებისმიერი შეტანილი ცვლილების ეფექტი პერსპექტიულად აღირიცხება.

არამატერიალური აქტივები, რომლებსაც სასარგებლო მომსახურების განუსაზღვრელი ვადა აქვთ და რომელთა შეძენაც განცალკევებით ხდება, აღირიცხება თვითღირებულებით, რომელსაც აკლდება დაგროვილი გაუფასურების ზარალი. არამატერიალური აქტივები გაუფასურებაზე ფასდება მაშინ, როდესაც არსებობს მათი გაუფასურების ნიშნები.

მატერიალური და არამატერიალური აქტივების გაუფასურება

ანგარიშგების ყოველი პერიოდის ბოლოს ჯგუფი გადახედავს თავისი მატერიალური და არამატერიალური აქტივების საბალანსო ღირებულებებს, რომ განსაზღვროს, არსებობს თუ არა ამ აქტივების გაუფასურების ნიშნები. ასეთი ნიშნების არსებობის შემთხვევაში, ფასდება ამ აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულება იმისათვის, რომ განისაზღვროს გაუფასურების ზარალის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მასშტაბი. თუ შეუძლებელია ცალკეული აქტივის ანაზღაურებადი ღირებულების განსაზღვრა, ჯგუფი აფასებს იმ ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის ანაზღაურებად ღირებულებას, რომელსაც ეს აქტივი მიეკუთვნება. თუ არსებობს განაწილების გონივრული და თანმიმდევრული საფუძველი, კორპორაციული აქტივები ასევე ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ცალკეულ ერთეულებზეც, ან სხვა შემთხვევაში, ისინი ნაწილდება ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულების უმცირეს ჯგუფზე, რომლისთვისაც შეიძლება განისაზღვროს განაწილების გონივრული და თანმიმდევრული საფუძველი.

განუსაზღვრელი სასარგებლო მომსახურების ვადის მქონე არამატერიალური აქტივები და ის არამატერიალური აქტივები, რომლებიც გამოყენებისთვის ჯერ არ არის ხელმისაწვდომი, გაუფასურების გამოსავლენად მოწმდება მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, და აგრეთვე მაშინ, როდესაც აქტივის გაუფასურების ნიშნები არსებობს. ანაზღაურებადი ღირებულება არის გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებასა და გამოყენების ღირებულებას შორის უდიდესი. გამოყენების ღირებულების განსაზღვრისას, შეფასებული მომავალი ფულადი ნაკადების დღევანდელ ღირებულებამდე დისკონტირება ხდება დაბეგვრამდე დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით, რომელიც ასახავს ფულის დროითი ღირებულების არსებულ საბაზრო შეფასებებს და აქტივისთვის დამახასიათებელ რისკებს, რომლისთვისაც არ დაკორექტირებულა სამომავლოდ პროგნოზირებული ფულადი ნაკადები. თუ აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) ანაზღაურებადი ღირებულება შეფასებულია მის საბალანსო ღირებულებაზე ნაკლები ოდენობით, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება მცირდება მის ანაზღაურებად ღირებულებამდე. გაუფასურების ზარალის აღიარება დაუყოვნებლივ ხდება მოგებაში ან ზარალში.

თუ გაუფასურების ზარალი შემდგომში გაუქმდება, აქტივის (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელი ერთეულის) საბალანსო ღირებულება გაიზრდება და შეადგენს მისი ანაზღაურებადი ღირებულების გადასინჯულ ოდენობას, მაგრამ ისე, რომ გაზრდილი საბალანსო ღირებულება არ აღემატებოდეს იმ საბალანსო ღირებულებას, რომელიც

განისაზღვრებოდა, თუ ანა წლებში აქტივზე (ან ფულადი სახსრების წარმომქმნელ ერთეულზე) გაუფასურების ზარალი რომ არ ყოფილიყო აღიარებული. გაუფასურების ზარალის გაქრობის აღიარება დაუყოვნებლივ ხდება მოგებაში ან ზარალში.

დასაკუთრებული აქტივები

კონკრეტულ ვითარებებში, აქტივების დასაკუთრება ხდება დეფოლტირებული სესხების უზრუნველყოფის საგნის გამოყენების შემდეგ. ჯგუფი დასაკუთრებულ აქტივებს იყენებს დეფოლტირებული სესხით მართებული თანხების დაფარვის ფორმით და მათ მიიჩნევს შეძენილ აქტივად და ჩვეული საქმიანობის პროცესში გასაყიდად გამიზნულად.

დასაკუთრებული აქტივები თავდაპირველად აღიარდება სამართლიანი ღირებულებით და შემდგომ ფასდება საბალანსო ღირებულებასა და გაყიდვის დანახარჯებით შემცირებულ სამართლიან ღირებულებას შორის უმცირესით.

დაბეგვრა

მოგების გადასახადი

მოგების გადასახადი მოიცავს მიმდინარე და გადავადებულ გადასახადს. მოგების გადასახადის აღიარება ხდება მოგებაში ან ზარალში გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ის უკავშირდება სხვა სრული შემოსავლის ერთეულებს და პირდაპირ კაპიტალში აღიარებულ ოპერაციებს აქციონერებთან, რა შემთხვევაშიც ის აღიარდება სხვა სრულ შემოსავალში ან პირდაპირ კაპიტალში.

<u>მიმდინარე გადასახადი</u>

მიმდინარე გადასახადის ხარჯი წარმოადგენს წლის დასაბეგრ მოგებაზე ან ზარალზე მოსალოდნელი გადასახადის გადასახდელ თანხას საანგარიშგებო თარიღისთვის ძალაში შესული ან ფაქტობრივად ძალაში შესული საგადასახადო განაკვეთებისა და წინა წლებთან მიმართებით საგადასახადო დავალიანების ნებისმიერი კორექტირების მიხედვით.

2016 წლის 13 მაისს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო კანონპროექტი მოგების გადასახადის რეფორმის შესახებ (ე.წ. მოგების გადასახადის ესტონური მოდელი), რომელიც ძირითადად დაბეგვრის მომენტი დასაბეგრი მოგების მიღებიდან გადააქვს მოგების განაწილებაზე. კანონი ძალაში შევიდა 2016 წელს, მოქმედებს 2017 წლის 1 იანვრიდან დაწყებულ საგადასახადო პერიოდებზე და ეხება ყველა საწარმოს, გარდა საფინანსო დაწესებულებებისა (მაგალითად, ბანკები, სადაზღვევო კომპანიები, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები, ლომბარდები), რომლებისთვისაც კანონი თავდაპირველად ამოქმედდა 2020 წლის 1 იანვრიდან საფინანსო დაწესებულებებისთვის.

მოგების გადასახადით დაბეგვრის ახალი სისტემა არ გულისხმობს მოგების გადასახადიდან გათავისუფლებას, უბრალოდ მოგების გადასახადით დაბეგვრამ გადაინაცვლა მოგების მიღების მომენტიდან მისი განაწილების მომენტზე, ანუ ძირითადი საგადასახადო ობიექტი გახდა განაწილებული მოგება. საქართველოს საგადასახადო

კოდექსი განაწილებულ მოგებას განმარტავს, როგორც მფლობელებისთვის დივიდენდის საბით განაწილებულ მოგებას. თუმცა, ზოგიერთი გარიგება მიიჩნევა განაწილებულ მოგებად, მაგალითად გამლილი ხელის მანძილის პრინციპით დაკავშირებულ მხარეებთან ტრანს სასაზღვრო ოპერაციებისთვის და/ან გადასახადისგან გათავისუფლებული პირებიც მიიჩნევიან განაწილებულ მოგებად მოგების გადასახადის დეკლარაციის მიზნებისთვის. ამასთან, საგადასახადო ობიექტი მოიცავს გაწეულ ხარჯებს ან სხვა გადახდებს, რომელიც ეკონომიკურ საქმიანობასთან დაკავშირებული არ არის, უსასყიდლოდ საქონლის მიწოდებას და ზღვრულ ოდენობაზე მეტი ოდენობით გაწეულ წარმომადგენლობით ხარჯს.

დივიდენდების გადახდიდან მიღებული მოგების გადასახადი აღირიცხება, როგორც ხარჯი დივიდენდების გადახდის პერიოდში.

2023 წლის 1 იანვარს ძალაში შევიდა საქართველოს საგადასახადო კოდექსის მნიშვნელოვანი ცვლილებები. კონკრეტული ცვლილებები შევიდა საბანკო დაწესებულებების, საკრედიტო გაერთიანებების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების, სესხის გამცემი საწარმოების დაბეგვრის რეჟიმში, მათ შორის საპროცენტო შემოსავლის და პოტენციური ზარალის რეზერვების აღრიცხვის სტანდარტების განსაზღვრის ჩათვლით. სხვა მნიშვნელოვანი ცვლილებების თანახმად:

- მოგების გადასახადით დაბეგვრის საგანს კომერციული ბანკებისთვის, საკრედიტო გაერთიანებებისთვის, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და სესხის გამცემი საწარმოებისთვის წარმოადგენს სხვაობა კალენდარული წლის განმავლობაში მიღებულ მთლიან შემოსავალსა და საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრულ დაქვითვებს შორის.
- კომერციული ბანკები, საკრედიტო გაერთიანებები და მიკროსაფინანსო ორგანიზაციები სესხებზე დარიცხულ პროცენტს აღიარებენ, როგორც შემოსავალს და სესხით შესაძლო ზარალის რეზერვს დაქვითავენ მთლიანი შემოსავლიდან, ფასს სტანდარტის შესაბამისად.
- მოგების გადასახადის განაკვეთი კომერციული ბანკებისთვის, საკრედიტო გაერთიანებებისთვის, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციებისა და სესხის გამცემი საწარმოებისთვის 20%-ს შეადგენს.
- კომერციული ბანკების, საკრედიტო გაერთიანებების, სადაზღვევო ორგანიზაციების, მიკროსაფინანსო ორგანიზაციების და სესხის გამცემი საწარმოების მიერ 2023 წლის და მომდევნო პერიოდების მოგებიდან გაცემული დივიდენდები არ იბეგრება გადახდის წყაროსთან და არ უნდა იყოს შესული დივიდენდების მიმღების მთლიან შემოსავალში.

გადავადებული გადასახადი

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები აღიარდება ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისთვის აქტივებისა და ვალდებულებების და საგადასახადო მიზნებისთვის გამოყენებული თანხების საბალანსო ღირებულებას შორის დროებით სხვაობასთან მიმართებაში.

იგი არ უბება შემდეგი სახის დროებით სხვაობებს: საგადასახადო მიზნებისათვის გამოუქვითავი გუდვილის შემთხვევაში, აქტივებისა და ვალდებულებების საწყისი აღიარების შემთხვევაში, რომლებიც გავლენას არ ახდენენ არც საგადასახადო და არც სააღრიცხვო მოგებაზე, ასევე დროებითი სხვაობები, რომლებიც უკავშირდება ინვესტიციებს შვილობილ საწარმოებში, ფილიალებში და მეკავშირე საწარმოებში, სადაც მშობელ საწარმოს შეუძლია გააკონტროლოს დროებითი სხვაობის შემობრუნების დრო და მოსალოდნელია, რომ დროებითი სხვაობა განჭვრეტად მომავალში არ გაუქმდება. გადავადებული გადასახადის ნაშთები ფასდება საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღში მოქმედი ან არსებითად მოქმედი საგადასახადო განაკვეთებით, რომელთა გამოყენებაც იგეგმება პერიოდზე, როდესაც დროებითი სხვაობები გაუქმდება ან გამოყენებული იქნება გადატანილი საგადასახადო ზარალი.

გადავადებული საგადასახადო აქტივის აღიარება ხდება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ მოსალოდნელია სამომავლო დასაბეგრი მოგების მიღება, საიდანაც შესაძლებელი იქნება დროებითი სხვაობების, გამოუყენებელი საგადასახადო ზარალის და კრედიტის გამოქვითვა. გადავადებული საგადასახადო აქტივები გადაფასდება ყოველი საანგარიშგებო თარიღისთვის და მცირდება მაშინ, თუ აღარ არის სავარაუდო შესაბამისი საგადასახადო სარგებლის რეალიზება.

საოპერაციო გადასახადები

საქართველოში აგრეთვე მოქმედებს სხვადასხვა სხვა გადასახადი, რომლებიც გავლენას ახდენს ჯგუფის საქმიანობაზე. ეს გადასახადები შედის მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის კონსოლიდირებული ანგარიშგების საოპერაციო ხარჯების კომპონენტში.

დასაქმებულთა გასამრჯელოები

აქციებზე დაფუძნებული გადახდასთან დაკავშირებული გარიგებები

თანამშრომლებისთვის აქციებზე დაფუძნებულ გადახდაზე უფლების მინიჭების თარიღის მდგომარეობით მინიჭებული აქციებზე დაფუძნებული გადახდების სამართლიანი ღირებულება ჩვეულებრივ აღიარდება ხარჯში, საკუთარი კაპიტალის შესაბამისი ზრდით, უფლების მინიჭების პერიოდზე. ხარჯად აღიარებული თანხა კორექტირდება იმ მინიჭებული უფლებების რაოდენობის ასასახად, რომლისთვისაც დაკავშირებული მომსახურება და არასაბაზრო შესრულების პირობები უნდა იყოს დაკმაყოფილებული, ისეთი ფორმით, რომ თავდაპირველად ხარჯში აღიარებული თანხა ეფუძნებოდეს მინიჭებული უფლებების რაოდენობას, რომელიც აკმაყოფილებს უფლების გადაცემის თარიღში შესაბამისი მომსახურების და არასაბაზრო მაჩვენებლების პირობებს. აქციებზე დაფუძნებული გადახდებისთვის, უფლების მინიჭების თარიღში წილობრივი გადახდის სამართლიანი ღირებულება ფასდება ამგვარი პირობების ასახვის მიზნით და არ არსებობს მოსალოდნელ და ფაქტობრივ შედეგებს შორის სხვაობების შესაბამისობა.

ნათია ნემსიძე

დასაქმებულთა მოკლევადიანი გასამრჯელოები

დასაქმებულთა მოკლევადიანი გასამრჯელოს ვალდებულება ფასდება არადისკონტირებულ საფუძველზე და გადაიხდება შესაბამისი მომსახურების გაწევის შემდეგ. მოკლევადიანი ფულადი ბონუსის ან მოგებაში მონაწილეობის გეგმების საფუძველზე გადასახდელ თანხებად, თუ ჯგუფს აქვს მიმდინარე სამართლებრივი ან კონსტრუქციული ვალდებულება გადაიხადოს ამგვარი თანხა დასაქმებულის მიერ გაწეული მომსახურების ასანაზღაურებლად. ამგვარი ვალდებულება შესაძლოა საიმედო სიზუსტით იქნას შეფასებული.

იჯარა

ჯგუფი აფასებს ხელშეკრულება არის ან მოიცავს თუ არა იჯარას, ხელშეკრულების ამოქმედების თარიღში. ჯგუფი აღიარებს აქტივის გამოყენების უფლებას და შესაბამის საიჯარო ვალდებულებას ყველა საიჯარო გარიგებასთან მიმართებაში, რომელშიც ის მოიჯარის როლში გამოდის, გარდა მოკლევადიანი იჯარებისა (12 თვის ან ნაკლები ვადის მქონე იჯარები) და დაბალი ღირებულების აქტივების იჯარებისა (როგორიც არის ტაბლეტები და პერსონალური კომპიუტერები, საოფისე ავეჯის მცირე ერთეულები და ტელეფონები). ამ იჯარებისთვის ჯგუფი აღიარებს საიჯარო გადასახდელებს საოპერაციო ხარჯად, წრფივი მეთოდის გამოყენებით, იჯარის ვადაზე, სანამ სხვა სქემა უფრო ზუსტად არ ასახავს საიჯარო აქტივებიდან ეკონომიკური სარგებლის მოხმარების სისტემატურობას.

საიჯარო ვალდებულება თავდაპირველად ფასდება იჯარის დაწყების თარიღში გადაუხდელი საიჯარო გადასახდელების დღევანდელი ღირებულებით, რომელიც დისკონტირდება იჯარაში ნაგულისხმევი განაკვეთის გამოყენებით. თუ ეს განაკვეთი რთულად განსასაზღვრია, ჯგუფი იყენებს ზღვრულ სასესხო განაკვეთს.

ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში საიჯარო ვალდებულება ცალკე მუხლად არის წარმოდგენილი.
საიჯარო ვალდებულება შემდგომში ფასდება საბალანსო ღირებულების ზრდის სახით, რათა მოხდეს საიჯარო ვალდებულებაზე დარიცხული პროცენტის ასახვა (ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდის გამოყენებით) და საბალანსო ღირებულების შემცირებით, განხორციელებული საიჯარო გადახდების ასახვის მიზნით.

ჯგუფი განმეორებით აფასებს საიჯარო ვალდებულებას (და აკეთებს აქტივის გამოყენების უფლების შესაბამის კორექტირებას) როდესაც:

- იჯარის ვადა იცვლება ან არსებობს მნიშვნელოვანი მოვლენა ან ვითარების ცვლილება, რომელიც იწვევს ცვლილებას არსებული შესყიდვის უფლებით სარგებლობის შეფასებაში, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება განმეორებით ფასდება შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირების გზით, შეცვლილი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.
- საიჯარო გადახდები იცვლება ინდექსის ან განაკვეთის ან გარანტირებული ნარჩენი ღირებულების ფარგლებში მოსალოდნელი გადახდის ცვლილების გამო, რა

შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირებით, უცვლელი დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით

- (თუ საიჯარო გადახდები იცვლება მცოცავი საპროცენტო განაკვეთის ცვლილების გამო, რა შემთხვევაშიც გამოიყენება შეცვლილი დისკონტირების განაკვეთი).
- საიჯარო ხელშეკრულება იცვლება და საიჯარო მოდიფიკაცია არ აღირიცხება ცალკე იჯარად, რა შემთხვევაშიც საიჯარო ვალდებულება გადაფასდება შეცვლილი იჯარის საიჯარო ვადის საფუძველზე, შეცვლილი საიჯარო გადახდების დისკონტირებით, ცვლილების თარიღში მოდიფიცირებული დისკონტირების განაკვეთის გამოყენებით.

ჯგუფს არ განუხორციელებია ამგვარი ცვლილებები წარმოდგენილი პერიოდის განმავლობაში.

აქტივის გამოყენების უფლება წარმოადგენს შესაბამისი საიჯარო გადასახდელების თავდაპირველ შეფასებას, დაწყების თარიღში ან ამ თარიღამდე განხორციელებულ საიჯარო გადახდებს, ნებისმიერი მიღებული იჯარის წამახალისებელი გადახდების და თავდაპირველი პირდაპირი ხარჯის გამოკლებით. ისინი შემდეგ ფასდება თვითღირებულებით, რასაც აკლდება აკუმულირებული ცვეთა და გაუფასურების ზარალი.

როდესაც ჯგუფს წარმოექმნება საიჯარო აქტივის დემონტაჟის და მოხსნის, ასევე მათი განთავსების ადგილის აღდგენის ან საიჯარო აქტივის იჯარის პირობებით მოთხოვნილ მდგომარეობამდე მიყვანასთან დაკავშირებული ხარჯების დაფარვის ვალდებულება, ბასს (IAS) 37-ის საფუძველზე აღიარდება და შეფასდება შესაბამისი ანარიცხი. იმ შემთხვევაში, თუ ხარჯი აქტივის გამოყენების უფლებას უკავშირდება, ხარჯები შევა აქტივის გამოყენების შესაბამის უფლებაში, თუ ამგვარი ხარჯების გაწევა არ მოხდა მარაგების საწარმოებლად.

აქტივის გამოყენების უფლებას ცვეთა ერიცხებათ საიჯარო ვადასა და საიჯარო აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადას შორის უფრო მოკლე პერიოდზე. თუ იჯარა გადასცემს საიჯარო აქტივის საკუთრების უფლებას ან აქტივის გამოყენების უფლების თვითღირებულება ასახავს, რომ ჯგუფი მოელის შესყიდვის უფლებით სარგებლობას, შესაბამის აქტივის გამოყენების უფლებაზე ირიცხება ცვეთა საბაზისო აქტივის სასარგებლო მომსახურების ვადის განმავლობაში. ამორტიზაცია იწყება იჯარის ვადის დაწყების თარიღში.

აქტივის გამოყენების უფლება ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში ცალკე ხაზის სახით არის წარმოდგენილი.

იმის განსასაზღვრად, აქტივის გამოყენების უფლება გაუფასურებულია თუ არა, ჯგუფი ბასს (IAS) 36-ს იყენებს და აღრიცხავს ნებისმიერ გამოვლენილ გაუფასურების ზარალს, „ძირითადი საშუალებების" პოლიტიკაში აღწერილი ფორმით.

პრაქტიკული მიდგომის სახით, ფასს (IFRS) 16 მოიჯარეს საშუალებას აძლევს ცალკე არ გამოჰყოს არა საიჯარო კომპონენტები და ამის ნაცვლად აღრიცხოს ნებისმიერი იჯარა და დაკავშირებული არა საიჯარო კომპონენტები, ინდივიდუალური გარიგების სახით. ჯგუფმა ისარგებლა ამ პრაქტიკული მიდგომით.

ჯგუფი არ არის წარმოდგენილი მეიჯარის სახით 31 დეკემბრით დასრულებული 2022 და 2021 წლების განმავლობაში.

ანარიცხები

ანარიცხების აღიარება ხდება მაშინ, როდესაც ჯგუფს წარსული მოვლენის გამო აქვს მიმდინარე (იურიდიული თუ კონსტრუქციული) ვალდებულება, მოსალოდნელია, რომ ჯგუფს მოეთხოვება ამ ვალდებულების გასტუმრება და შესაძლებელია ვალდებულების ოდენობის სათანადო სანდოობით განსაზღვრა.

ანარიცხებად აღიარებული ოდენობა წარმოადგენს იმ თანხის ყველაზე ზუსტ შეფასებას, რომელიც საჭირო იქნება მიმდინარე ვალდებულების დასაფარად საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღისთვის, ამ ვალდებულებასთან დაკავშირებული რისკებისა და განუსაზღვრელობების გათვალისწინებით. როდესაც ანარიცხები ფასდება მიმდინარე ვალდებულების გასასტუმრებლად საჭირო ფულადი ნაკადებით, მისი საბალანსო ღირებულება არის ამ ფულადი ნაკადების დღევანდელი ღირებულება (თუ ფულის დროითი ღირებულების გავლენა მასზე არსებითია).

თუ ანარიცხების დაფარვისთვის საჭირო ეკონომიკური სარგებლის ნაწილობრივ ან მთლიანად მიღება მესამე მხარისგან არის მოსალოდნელი, მოთხოვნის აღიარება აქტივად ხდება მაშინ, როდესაც ფაქტობრივად გარანტირებულია ანაზღაურების მიღება და მოთხოვნის თანხის საიმედოდ შეფასებაა შესაძლებელია.

პირობითი ვალდებულებები

პირობითი ვალდებულებები არ არის აღიარებული კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, თუმცა წარმოდგენილია გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ანგარიშსწორების მიზნით ფულადი სახსრების გასვლის ალბათობა დაბალია. პირობითი აქტივი არ არის აღიარებული კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში, და წარმოდგენილია მაშინ, როდესაც ეკონომიკური სარგებლის შემოსვლაა მოსალოდნელი.

უზრუნველყოფის საგანი

მომხმარებლის ვალდებულებასთან მიმართებაში ჯგუფი ისეთ უზრუნველყოფის საგანს იღებს, რომელსაც ის შესაბამისად მიიჩნევს. უზრუნველყოფის საგანი, ჩვეულებრივ, იღებს მომხმარებლის აქტივებზე გირაოს ფორმას და ჯგუფს ანიჭებს ამგვარი აქტივების მოთხოვნის უფლებას მომხმარებლის არსებულ და მომავალ ვალდებულებებთან მიმართებაში.

ნათია ხვედელიძე

3. კრიტიკული მნიშვნელობის სააღრიცხვო განსჯა და შეფასების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები

ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკის გამოყენებისას, რომლებიც მე-2 შენიშვნაშია აღწერილი, ჯგუფის ხელმძღვანელობას მოეთხოვება განსჯის, შეფასების და დაშვებების გამოყენება იმ აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებთან დაკავშირებით, რომლებიც სხვა წყაროებიდან მზა სახით ხელმისაწვდომი არ არის. ეს შეფასებები და მათთან დაკავშირებული დაშვებები ეყრდნობა ისტორიულ გამოცდილებას და სხვა საპროგნოზო ინფორმაციას, რომლებიც აქტუალურად მიიჩნევა. ფაქტობრივი შედეგები შესაძლოა განსხვავდებოდეს ამგვარი შეფასებებისგან.

შეფასებები და თანმდევი დაშვებები მუდმივად გადაიხედება. სააღრიცხვო შეფასების გადახედვის აღიარება ხდება იმ პერიოდში, რომელშიც მოხდა ამ შეფასების გადახედვა, თუ გადახედვა გავლენას ახდენს მხოლოდ ამ პერიოდზე, ან გადახედვის პერიოდსა და სამომავლო პერიოდებში, თუ გადახედვა გავლენას ახდენს როგორც მიმდინარე, ისე სამომავლო პერიოდებზე.

კრიტიკული მნიშვნელობის სააღრიცხვო განსჯა

ქვემოთ წარმოდგენილია ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკის გატარების პროცესში ხელმძღვანელობის მიერ განსჯის შედეგად გამოთქმული ყველა მნიშვნელოვანი მოსაზრება, გარდა იმ მოსაზრებებისა, რომელიც შეფასებებს ეყრდნობა (იხ. ქვემოთ) და რომლებიც ყველაზე მეტად მოქმედებს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ასახულ თანხებზე.

ფინანსური აქტივების კლასიფიკაცია

ბიზნესმოდელის შეფასება, რომლის ფარგლებშიც ხდება აქტივების ფლობა და შეფასება იმისა, ფინანსური აქტივის სახელშეკრულებო პირობები წარმოადგენს მხოლოდ ძირითადი თანხის და პროცენტის გადახდას დაუფარავ ძირითად თანხაზე. ფინანსური აქტივების კლასიფიკაციის შესახებ დეტალური ინფორმაცია მოცემულია მე-2 შენიშვნაში.

შეფასების განუსაზღვრელობის ძირითადი წყაროები

ქვემოთ მოცემულია მომავალთან დაკავშირებით გაკეთებული ძირითადი დაშვებები და შეფასები და ასევე სხვა განუსაზღვრელობები საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოსთვის, რომელთა გამოც მომავალ ფინანსურ წელს შეიძლება საჭირო გახდეს მნიშვნელოვანი ცვლილების შეტანა აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებაში.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი

ქვემოთ მოცემულია მნიშვნელოვანი დაშვებები, რომლებიც ხელმძღვანელობამ გამოიყენა ჯგუფის სააღრიცხვო პოლიტიკების გამოყენების პროცესში და რომლებსაც ყველაზე მნიშვნელოვანი გავლენა ჰქონდათ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვებზე:

- მომავალზე ორიენტირებული სცენარების განსაზღვრა: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის განსაზღვრისას ჯგუფი იყენებს გონივრულ და მხარდამჭერ საპროგნოზო ინფორმაციას, რომელიც ეყრდნობა სხვადასხვა ეკონომიკური დრაივერების მომავალ მოძრაობასთან დაკავშირებულ დაშვებებს და ამ დრაივერების ერთმანეთზე მოქმედების წესს.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის მოსალოდნელ საპროგნოზო ინფორმაციაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- **საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა:** როგორც მე-3 შენიშვნაში აღვნიშნეთ, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი ფასდება 12-თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვის ოდენობით 1-ლი სტადიის აქტივებისთვის, ან აქტივის არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით - მე-2 და მე-3 სტადიის აქტივებისთვის. აქტივი მე-2 სტადიაში გადადის, როდესაც მისი საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზრდება საწყისი აღიარების შემდეგ. ფასს (IFRS) 9 არ განსაზღვრავს რას ნიშნავს მნიშვნელოვანი ზრდა საკრედიტო რისკში. იმის შეფასებისას, აქტივის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა, ჯგუფი ითვალისწინებს თვისებრივ და რაოდენობრივ გონივრულ და მხარდამჭერს საპროგნოზო ინფორმაციას.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის მოსალოდნელ საპროგნოზო ინფორმაციაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- **დეფოლტის ალბათობა (PD):** დეფოლტის ალბათობა წარმოადგენს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში გამოყენებულ მნიშვნელოვან შემავალ ინფორმაციას. დეფოლტის ალბათობა არის გარკვეული დროის განმავლობაში დეფოლტის დადგომის შესაძლებლობის შეფასება, რომლის დაანგარიშება მოიცავს განვლილ მონაცემებს, დაშვებებს და მომავალი ვითარებების მოლოდინებს.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის დეფოლტის ალბათობაში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

- **დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD):** LGD არის დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგის შეფასება. ის ეყრდნობა სხვაობას გადასახდელ სახელშეკრულებო ფულად ნაკადებსა და იმ ფულად ნაკადებს შორის, რომელთა მიღებასაც კრედიტორი მოელის, უზრუნველყოფის საგნიდან და კრედიტის ხარისხის გაუმჯობესებიდან წარმოშობილი ფულადი ნაკადების გათვალისწინებით.

დამატებითი ინფორმაცია იხილეთ 26-ე შენიშვნაში, მათ შორის დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგებში განხორციელებული ცვლილებების მიმართ ანგარიშგებული მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მგრძნობელობის ანალიზთან ერთად.

მნიშვნელოვანი განსჯები მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის მეთოდოლოგიაში

2020 წლიდან, მეთოდოლოგია, რომელიც დეფოლტის ალბათობას ითვალისწინებს, შეიცვალა; ჯგუფის დეფოლტის ალბათობის ნაცვლად, ინდივიდუალური სესხებისთვის დაანგარიშდება ერთი წლის დეფოლტის ალბათობა და არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა. მიგრაციის მატრიცის ნაცვლად ვიყენებთ ბევრად უფრო ზუსტ და თანამედროვე მეთოდს: კოქსის პროპორციული რისკის მოდელი.

შეფასების მეთოდი გაუქმდა, რადგან შეფასების არსებობის ერთადერთი მოტივი იყო სესხების დაჯგუფება კონკრეტული მახასიათებლების მიხედვით და შემდეგ დეფოლტის ალბათობის დაანგარიშება მიგრაციის მატრიცის გამოყენებით.

სტადიის გაუმჯობესების წესები მითითებული და სრულად ავტომატიზებულია. 2020 წლიდან ჯგუფმა დანერგა ხარვეზების გამოსწორების 6 და 12-თვიანი პერიოდი მე-2 და მე-3 სტადიის სესხებისთვის, შესაბამისად. ამასთან, იმავე მსესხებლების პარალელური სესხები განცალკევებით შეფასდა. ახალი მიდგომა სრულად შეესაბამება ბაზრის საუკეთესო პრაქტიკებს.

დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგებთან მიმართებაში ანაზღაურების განაკვეთი დისკონტირდება მხოლოდ დეფოლტირებული სესხების ეფექტური განაკვეთით და არა ყველა სესხისთვის, როგორც ეს ადრე კეთდებოდა. ეს ცვლილება ძალიან ლოგიკურია, რადგან დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების დაანგარიშებაში მხოლოდ დეფოლტებია გათვალისწინებული.

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშების პროცესი მაქსიმალურად ავტომატიზებული გახდა; საბოლოოდ, დეფოლტის ალბათობა, ეტაპების განსაზღვრა და მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშება სრულდება R-ში, რაც პროცესს მეტად უსაფრთხოს, ხოლო მოწაცემებს - უფრო მარტივად გასაკონტროლებელს ხდის.
დაწვრილებითი ინფორმაციისათვის იხილეთ 26-ე შენიშვნა.

დასაკუთრებული აქტივების შეფასება

ყველა დასაკუთრებული აქტივი ფასდება თვითღირებულებასა და წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას შორის უმცირესით. ჯგუფი რეგულარულად ატარებს შიდა და გარე შეფასებებს, რათა დარწმუნდეს, რომ საბალანსო ღირებულება წმინდა სარეალიზაციო ღირებულებას არ აღემატება. შეფასება საბაზრო ფასების შესახებ ხელმისაწვდომ ინფორმაციას ეფუძნება. დასაკუთრებული უძრავი ქონების ერთი კვადრატული მეტრის საბაზრო ფასის მიხედვით.

ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი შეფასება

როგორც 24-ე შენიშვნაშია აღწერილი, ჯგუფი იყენებს შეფასების მეთოდებს, რომლებიც მოიცავს ამოსავალ მონაცემებს, რომლებიც, თავის მხრივ არ ეფუძნება ემპირიულ საბაზრო მონაცემებს, კონკრეტული ტიპის ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად. 24-ე შენიშვნაში მოცემულია დეტალური ინფორმაცია ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრაში გამოყენებული მნიშვნელოვანი დაშვებები, ასევე ამ დაშვებებისთვის მგრძნობელობის დეტალური ანალიზი. ჯგუფის ხელმძღვანელობას სჯერა, რომ შერჩეული შეფასების მეთოდები და გამოყენებული დაშვებები შესაბამისია ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრისთვის.

4. წინა წლის კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგებების რეკლასიფიკაცია

2022 წელს ჯგუფმა განახორციელა უცხოური ვალუტით ვაჭრობის წმინდა შემოსავლის/(ხარჯის) რეკლასიფიკაცია „წმინდა საკომისიო შემოსავლიდან" „საკურსო სხვაობით განპირობებულ წმინდა შემოსულობად/(ზარალად)". ამ ოპერაციების ხასიათის გათვალისწინებით, ამგვარი წარდგენა მეტად შესაბამისია და გაზრდის ჯგუფის აუდიტირებული წლიური კონსოლიდირებული და ინდივიდუალური ფინანსური ანგარიშგების გაგებას და სიცხადეს.

შედარებადი რიცხვების წარდგენა შეიცვალა მიმდინარე პერიოდის თანხების წარდგენის მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად. რეკლასიფიკაციის ეფექტი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით და ამ თარიღით დასრულებული წლის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებაზე შემდეგი იყო:

კონსოლიდირებული მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება	ადრე ანგარიშგებული	რეკლასიფიკაცია	საბოლოო წარდგენა
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	7,569	(15,422)	(7,853)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი/(ხარჯი)	(14,980)	15,422	442

ინდივიდუალური მოგება-ზარალის და სხვა სრული შემოსავლის ანგარიშგება	ადრე ანგარიშგებული	რეკლასიფიკაცია	საბოლოო წარდგენა
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	7,568	(15,422)	(7,854)
წმინდა საკომისიო შემოსავალი/(ხარჯი)	(14,980)	15,422	442

5. ფასს სტანდარტების ცვლილებები, რომლებიც კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში წარმოდგენილ თანხებზე მოქმედებენ

მიმდინარე წელს ჯგუფმა გამოიყენა ფასს სტანდარტების და საბჭოს მიერ გამოცემული ინტერპრეტაციების ქვემოთ მითითებული ცვლილებები, რომლებიც ძალაშია 2022 წლის

1 იანვრით ან ამ თარიღის შემდეგ დაწყებული ყოველწლიური პერიოდისთვის. მათ მიღებას რაიმე სახის არსებითი გავლენა არ ჰქონია განმარტებით შენიშვნებზე ან წინამდებარე კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებში აღრიცხულ თანხებზე.

ფასს (IFRS) 3-ის ცვლილება „კონცეპტუალური მიდგომა"

ჯგუფმა მიმდინარე წელს პირველად მიიღო ფასს (IFRS) 3-ის („საწარმოთა გაერთიანება") ცვლილება. ამ ცვლილებით ფასს (IFRS) 3 ითვალისწინებს 2018 წლის კონცეპტუალურ ჩარჩოს 1989 წლის ჩარჩოს ნაცვლად. ფასს (IFRS) 3-ს ასევე დაემატა მოთხოვნა, რომ მას (IAS) 37-ის („აქტივები, პირობითი ვალდებულებები და პირობითი აქტივები") ფარგლებში მყიდველი იყენებს მას (IAS) 37-ს, რათა განსაზღვროს შეხვედრის თარიღში მიმდინარე ვალდებულებები წარმოიქმნა თუ არა განვლილი მოვლენის შედეგად. მისაკრებლისთვის, რომელიც შედის ფასს (IFRIC) 21-ის („მისაკრებელი") ფარგლებში, შეძენი იყენებს IFRIC 21-ს, რათა დადგინდეს, მოხდა თუ არა საგალდებულო მოვლენა, რომელიც წარმოშობს გადასახადის გადახდის ვალდებულებას, მოხდა შეძენის თარიღისთვის.

„ძირითადი საშუალებები: შემოსავალი დანიშნულებისამებრ გამოყენებამდე" - მას (IAS) 16-ის ცვლილება

ჯგუფმა მიმდინარე წელს პირველად მიიღო მას (IAS) 16 ის („ძირითადი საშუალებები") ცვლილება. ეს ცვლილება კრძალავს ძირითადი საშუალებებიდან ნებისმიერი შემოსულობის ღირებულებიდან დაქვითვას ისეთი მოხალების განთავსებაზე, რომლის წარმოება ხდება მანამდე, სანამ ეს აქტივი გამოსაყენებლად იქნება ხელმისაწვდომი, ე.ი. შემოსულობა აქტივის ხელმძღვანელობისთვის საჭირო ადგილზე და მდგომარეობაში მოსაყვანად. ამის შემდეგ, საწარმო აღიარებს ამგვარი გაყიდვებიდან შემოსულობას და დაკავშირებულ დანახარჯებს მოგებაში ან ზარალში. საწარმო ამ მუხლების თვითღირებულებას აფასებს მას (IAS) 2-ის („მარაგები") შესაბამისად.

ცვლილებები ასევე განმარტავენ შემდეგის მნიშვნელობას 'ტესტირება იმისა, არის თუ არა აქტივი ფუნქციონირებადი ქონება'. მას (IAS) 16 ამას განსაზღვრავს, როგორც შეფასება იმისა, აქტივის ტექნიკური და ფიზიკური მარგენებლები უზრუნველყოფს მის გამოყენებას წარმოებაში ან საქონლის ან მომსახურებების მიწოდებაში, საიჯარო ან სხვა ადმინისტრაციული მიზნებისთვის.

თუ განცალკევებით არ არის წარმოდგენილი სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში, ფინანსური ანგარიშგების მოგება-ზარალში მოცემული უნდა იყოს შემოსავლის და გაწეული ხარჯის ოდენობა, რომელიც უკავშირდება წარმოებულ ერთეულებს და არ წარმოადგენს საწარმოს ჩვეული საქმიანობის პროდუქტს და რომლის ერთეულ(ებ)ი სრული შემოსავლის ანგარიშგებაში მოიცავს ამგვარ შემოსულობას და ხარჯს.

მასს (IAS) 37-ის ცვლილება „წამგებიანი ხელშეკრულებები - ხელშეკრულების შესრულების ხარჯი"

ჯგუფმა მიმდინარე წელს პირველად მიიღო მას (IAS) 37 ის ცვლილება. ცვლილებები მოითხოვს, რომ ხელშეკრულების შესრულების თვითღირებულება შედგება ხელშეკრულებასთან პირდაპირ დაკავშირებული დანახარჯებისაგან. ხელშეკრულებასთან პირდაპირ დაკავშირებული დანახარჯები მოიცავს ამ ხელშეკრულების შესრულების ზღვრულ დანახარჯებს (მაგალითად, პირდაპირი შრომა და მასალები) და სხვა დანახარჯების გადანაწილებას (მაგალითად ამორტიზაციის ხარჯის გადანაწილება მირითადი საშუალებების მუხლზე, რომელიც ხელშეკრულების შესასრულებლად გამოიყენება).

ფასს სტანდარტების ყოველწლიური გაუმჯობესებების 2018-2021 წლების ციკლი

მიმდინარე წელს ჯგუფმა პირველად მიიღო ცვლილებები, რომლებიც შესულია ფასს სტანდარტების ყოველწლიური გაუმჯობესებების 2018-2021 წლების ციკლში. ეს ყოველწლიური გაუმჯობესებები მოიცავს ოთხი სტანდარტის ცვლილებას.

ფასს (IFRS) 1 „ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების პირველად გამოყენება"

ეს ცვლილება დამატებით შეღავათს ანიჭებს შვილობილ საწარმოს, რომელიც პირველად და მშობელ საწარმოზე გვიან იყენებს ფასს სტანდარტებს, დაგროვილი საკურსო სხვაობების აღრიცხვასთან მიმართებით. ამ ცვლილების შედეგად, შვილობილ საწარმოს, რომელიც ფასს (IFRS) 1:D16(ა)-ში განსაზღვრული გათავისუფლების უფლებით სარგებლობს, შეუძლია ყველა უცხოური ოპერაციის დაგროვილი საკურსო სხვაობები შეაფასოს საბალანსო ღირებულებით, რაც შესული იქნება მშობელი საწარმოს კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში, მშობელი საწარმოს ფასს სტანდარტებზე გადასვლის თარიღის გათვალისწინებით, თუ ცვლილებები განხორციელება კონსოლიდაციის პროცედურისთვის და იმ საწარმოთა გაერთიანებაზე ეფექტით, რომელშიც მშობელ საწარმოს შვილობილი საწარმო ჰყავს შეძენილი. მსგავსი არჩევანი ხელმისაწვდომია მეკავშირე საწარმოსთან და ერთობლივ საწარმოსთან მიმართებით, რომლებიც იყენებენ გათავისუფლების უფლებას ფასს (IFRS) 1:D16(ა) პუნქტით.

ფასს (IFRS) 9 „ფინანსური ინსტრუმენტები"
ცვლილება განსაზღვრავს, რომ ფინანსური ვალდებულების აღიარების შეწყვეტის შეფასებაში '10-პროცენტიანი' ტესტის გამოყენებისას, საწარმო იყენებს მხოლოდ საწარმოსა (მსესხებელი) და გამსესხებელს შორის განხორციელებულ გადახდებს, მათ შორის სხვა საწარმოს ან გამსესხებლის მიერ სხვა პირის სახელით გადახდილ საზღაურს.

ფასს (IFRS) 16 „იჯარა"
ცვლილება აუქმებს საიჯარო გაუმჯობესებების ილუსტრირების მოთხოვნას.

ბუღალტრული აღრიცხვის ახალი ინტერპრეტაციები

წინამდებარე ფინანსური ანგარიშგების გამოცემის თარიღისთვის ჯგუფს არ გამოუყენებია შემდეგი ახალი და გადახედილი ფასს (IFRS) სტანდარტები, რომლებიც გამოცემულია, მაგრამ ძალაში არ არის შესული:

ფასს (IFRS) 17 (ფასს (IFRS) 17-ის 2020 წლის ივნისის და 2021 წლის დეკემბრის ცვლილების ჩათვლით)	„სადაზღვევო ხელშეკრულებები"
ფასს (IFRS) 10-ის და ბასს (IAS) 28 ცვლილება	„აქტივების გაყიდვა ან კაპიტალში შეტანა ინვესტორსა და მის მეკავშირე ან ერთობლივ საწარმოს შორის"
ბასს (IAS) 1-ის ცვლილება	„ვალდებულებების მოკლევადიანად და გრძელვადიანად კლასიფიცირება"
ბასს (IAS) 1-ის ცვლილება და განცხადება 2 ფასს-ების გამოყენების პრაქტიკის შესახებ	„საღრიცხვო პოლიტიკის განმარტებითი შენიშვნები"
ბასს (IAS) 8-ის ცვლილება	„საღრიცხვო შეფასების განმარტება"
ბასს (IAS) 12-ის ცვლილება	„ერთი გარიგებიდან წარმოშობილი აქტივებსა და ვალდებულებებთან დაკავშირებული გადავადებული გადასახადი"

ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ ზემოთ მითითებული სტანდარტების მიღებას არსებითი გავლენა ექნება ჯგუფის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებზე მომავალ პერიოდებში.

ნათია ნებიერიძე

6. წმინდა საპროცენტო შემოსავალი

	2022	2021
ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის მეთოდით გაანგარიშებული საპროცენტო შემოსავალი:		
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	97,596	89,517
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	92	54
ინვესტიცია იჯარებში	3,371	1,245
სხვა შემოსავალი	2,028	1,088
	103,087	**91,904**
სხვა საპროცენტო შემოსავალი:		
შემოსავალი ჯარიმებიდან	4,766	3,220
სულ საპროცენტო შემოსავალი ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივებიდან	**107,853**	**95,124**
საპროცენტო ხარჯები		
ნასესხები სახსრები	(35,677)	(30,822)
გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები	-	(157)
საიჯარო ვალდებულება	(611)	(765)
	(36,288)	**(31,744)**
წმინდა საპროცენტო შემოსავალი	**71,565**	**63,380**

7. საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)

	2022	2021
საკურსო სხვაობით განპირობებული წმინდა შემოსულობა/(ზარალი)	20,846	7,569
უცხოური ვალუტით ვაჭრობის წმინდა ხარჯი	(15,299)	(15,422)
წმინდა საკურსო სხვაობით განპირობებული შემოსულობა/(ზარალი)	**5,547**	**(7,853)**

8. წმინდა საკომისიო შემოსავალი

	2022	2021
მიღებული გასამრჯელო და საკომისიო შემოსავალი		
სესხთან დაკავშირებული სხვა მომსახურებები	1,058	158
ფულადი გზავნილები	649	541
კომუნალური მომსახურების გადახდა	42	41
სხვა საკომისიო შემოსავალი	61	-
	1,810	**740**
საკომისიო ხარჯი		
სხვა საკომისიო ხარჯი	(374)	(298)
	(374)	**(298)**
წმინდა საკომისიო შემოსავალი	**1,436**	**442**

ნათია წერეთელი

9. სხვა ადმინისტრაციული ხარჯები

	2022	2021
კონსალტინგი მომსახურება და კაპიტალიზაცია	1,828	1,694
პროგრამული უზრუნველყოფის ტექნიკური მხარდაჭერა და მომსახურება	1,309	1,581
სამარკეტინგო მასალები და საოფისე აღჭურვილობა	870	698
აუდიტორული და სხვა პროფესიული მომსახურება	802	695
სამანქანო ხარჯები	741	741
დაზღვევა	685	443
საწევრო საფასური	659	642
მოკლევადიან იჯარასთან და დაბალფასიან ერთეულებთან დაკავშირებული ხარჯი	483	166
სანვავი და ტრანსპორტირება	453	262
მარკეტინგი და რეკლამა	415	421
გადასახადი, მოგების გადასახადის გარდა	318	692
მივლინება	280	104
რემონტი და ტექმომსახურება	210	186
უზრუნველყოფა	180	184
ზარალი სხვა აუნაზღაურებელ აქტივებზე	177	310
დასაქმებულ პირთა რეკრუტირება და სწავლება	145	79
ქველმოქმედება	80	-
სხვა	1,001	890
	10,636	**9,788**

10. დაბეგვრა

	2022	2021
მიმდინარე წლის გადასახადის ხარჯი	1,374	2,074
	1,374	**2,074**
მოძრაობა გადავადებულ საგადასახადო აქტივებსა და ვალდებულებებში დროებითი სხვაობების წარმოქმნისა ან/და გაუქმების გამო	(1,606)	929
სულ მოგების გადასახადის (სარგებელი)/ხარჯი	**(232)**	**3,003**

31 დეკემბრით დასრულებული 2022 და 2021 წლებისთვის მოქმედი მოგების გადასახადის განაკვეთია 15%. როგორც მე-2 შენიშვნაში განვიხილეთ, 2023 წლიდან მოგების გადასახადის განაკვეთი 20%-მდე გაიზრდება.

31 დეკემბრით დასრულებული წლის ეფექტური საგადასახადო განაკვეთის შეჯერება:

	2022	2021
მოგება დაბეგვრამდე	**7,643**	**6,183**
მოგების გადასახადი კანონმდებლობით გათვალისწინებული გადასახადის განაკვეთით (2022 წ.: 15%; 2021 წ.: 15%)	1,146	927
არაღიარებული გადავადებული გადასახადი	-	871
საგადასახადო კანონმდებლობაში შეტანილი ცვლილების ეფექტი	(1,528)	-
საგადასახადო ეფექტი მუდმივ სხვაობებზე	150	1,205
სულ მოგების გადასახადის (სარგებელი)/ხარჯი	**(232)**	**3,003**

გადავადებული საგადასახადო აქტივები და ვალდებულებები

კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მიზნებისათვის აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულებებს შორის დროებითი განსხვავებები და საგადასახადო მიზნებისათვის გამოყენებული თანხები წარმოშობს წმინდა გადავადებულ საგადასახადო აქტივებს 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით.

2022 წელს საქართველოს პარლამენტმა გააუქმა ადრე გამოცხადებული გადასვლა „ესტონურ მოდელზე" საბანკო და მიკროსაფინანსო სექტორისთვის. ამასთან, 2023 წლიდან მოგების გადასახადის სავალდებულო საგადასახადო განაკვეთი 15%-დან 20%-მდე გაიზარდა. 2022 წელს შეცვლილი საგადასახადო განაკვეთი გავრცელდა ყველა აქტივსა და ვალდებულებაზე, გარდა მომხმარებლებზე გაცემული სესხებისა, რამაც გამოიწვია გადავადებული საგადასახადო აქტივის 657 ათასი ლარით ზრდა.

მოძრაობა დროებით სხვაობაში 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლის განმავლობაში წარმოდგენილია ქვემოთ:

	2022 წლის 1 იანვარი	მოგება-ზარალში აღიარებული თანხა	საგადასახადო კანონმდებლობაში შესული ცვლილების ეფექტი	2022 წლის 31 დეკემბერი
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	1,544	(256)	1,364	2,652
ძირითადი საშუალებები	63	(19)	15	59
აქტივის გამოყენების უფლება	-	(1,222)	(408)	(1,630)
არამატერიალური აქტივები	119	72	64	255
ნასესხები სახსრები	(312)	296	(5)	(21)
საიჯარო ვალდებულება	125	1,093	406	1,624
სხვა ვალდებულებები	160	114	92	366
წმინდა გადავადებული საგადასახადო აქტივი	**1,699**	**78**	**1,528**	**3,305**

	2021 წლის 1 იანვარი	მოგება-ზარალში აღიარებული თანხა	2021 წლის 31 დეკემბერი
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	2,080	(536)	1,544
ძირითადი საშუალებები	8	55	63
არამატერიალური აქტივები	17	102	119
სხვა აქტივები	18	(18)	-
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	(148)	148	-
ნასესხები სახსრები	347	(659)	(312)
საიჯარო ვალდებულება	182	(57)	125
სხვა ვალდებულებები	124	36	160
	2,628	**(929)**	**1,699**

ნათია წულუკიძე

11. ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ნაღდი ფული	14,212	13,502
საბანკო ნაშთები	13,600	5,625
მთლიანი ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	**27,812**	**19,127**

ჯგუფის არცერთი ნაშთი არ არის ვადაგადაცილებული. ბანკში არსებული ნაშთებისთვის ზარალის რეზერვი არ აღიარებულა, მისი მოკლევადიანი ხასიათის გამო. ჯგუფის ბანკში არსებული ნაშთები მოიცავს მიმდინარე ანგარიშებს ქართულ ბანკებში და ისინი გამოიყენება ჯგუფის ყოველდღიური საქმიანობებისთვის.

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ბანკში არსებული ნაღდი ფულის ნაშთები განთავსებულია ბანკებში, რომლებსაც ფიტჩის სარეიტინგო სააგენტოს მიერ მინიჭებული აქვთ B (მოკლევადიანი) და BB- (გრძელვადიანი) რეიტინგი.

12. მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები		
წარმოებული ფინანსური აქტივები		
სავალუტო სვოპის ხელშეკრულებები	-	103
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	-	103

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები		
წარმოებული ფინანსური ვალდებულებები		
უცხოური ვალუტის ფორვარდული ხელშეკრულებები	-	185
სავალუტო სვოპის ხელშეკრულებები	8,032	3
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	**8,032**	**188**

ნათია ნემსიწვერიძე

მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები მოიცავს უცხოური ვალუტის ხელშეკრულებებს.

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით წმინდა ზარალი მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსურ აქტივებსა და ვალდებულებებზე 17,389 ათასი ლარისა და 4,620 ათასი ლარის ოდენობით, შესაბამისად, წარმოადგენს ჯგუფის მოგებაზე ამ გარიგებების წმინდა გავლენას. ეს თანხები მოიცავს საოპერაციო დანახარჯებს, ანუ ნებისმიერ საზღაურს ან პროცენტს, რომლებიც ამ ჰეჯირების ინსტრუმენტს ერიცხება, ასევე კორექტირების ეფექტს მათი სამართლიანი ღირებულების განსასაზღვრად.

სავალუტო სვოპები

ჯგუფი ბანკებისგან იმავე ბანკში უცხოურ ვალუტაში შესრულებული ანაბრებით უზრუნველყოფილი საკომპენსაციო სესხების არაწარმოებულ გარიგებებს წარმოებულ ინსტრუმენტებში აერთიანებს, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ გარიგებები (ანაბრის განთავსება და სესხის აღება) არსებითად წარმოებულ ინსტრუმენტს წარმოქმნის. დასკვნა შემდეგ ინდიკატორებს ეფუძნება:

- ისინი ფორმდება ერთდროულად და ერთმანეთის გათვალისწინებით;
- მათ ერთი და იგივე კონტრაჰენტი ჰყავთ;
- ისინი ერთსა და იმავე რისკთან არიან დაკავშირებული;
- არ არსებობს აშკარა ეკონომიკური საჭიროება ან არსებითი მიზნეს მიზანი გარიგებების ცალკე სტრუქტურიზაციისთვის, რომელიც ვერ განხორციელდება ერთ გარიგებაში;
- არსებობს თავდაპირველი წმინდა ინვესტიცია, რომელიც უფრო ნაკლებია, ვიდრე სხვა სახის ინვესტიცია, რომელიც ანალოგიურად რეაგირებს მსგავს ცვლილებებზე საბაზრო ფაქტორებისა და სამომავლო გეგმებიდან გამომდინარე.

ნათია ნემსიწკირიძე

უცხოური ვალუტის ფორვარდული ხელშეკრულებები

ფორვარდი არის გარიგება ორ მხარეს შორის, რომ გაცვალონ ფულადი ნაკადები საამისოდ შეთანხმებული დროითი ინტერვალისა და თანხების გათვალისწინებით.

უცხოური ვალუტის ფორვარდულ ოპერაციებში ჯგუფი იხდის თანხის გარკვეულ ოდენობას ერთ ვალუტაზე და იღებს გარკვეულ ოდენობას მეორე ვალუტაში. სავალუტო ფორვარდები ერთიანად იფარება.

ქვემოთ მოცემული ცხრილი აღწერს არადისკონტირებული სახელშეკრულებო თანხების ნაშთებს, რომელთაც 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, გარკვეული დრო რჩებათ საკონტრაქტო დაფარვის ვადამდე. ქვემოთ წარმოდგენილი უცხოური ვალუტის თანხების გადაფასება ხდება საანგარიშგებო თარიღისთვის არსებული კურსით. იმ ხელშეკრულებებზე მიღებული არარეალიზებული შემოსულობა და ზარალი, რომელთა ვადაც არ იყო დასრულებული, აისახება მოგება-ზარალში და მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახულ ფინანსური აქტივებსა და ვალდებულებებზე, ვითარებიდან გამომდინარე.

ნათი: ნემსაძე

	პირობითი თანხა	
	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
აშშ დოლარის გაყიდვა ლარის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	-	180,854
3-დან 12 თვემდე	134,830	-
	134,830	180,854
აშშ დოლარის გაყიდვა ევროს ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	2,162	-
	2,162	-
ლარის გაყიდვა შვეიცარიული ფრანკის ყიდვა		
3 თვეზე ნაკლები	-	2,026
	-	2,026

13. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ძირითადი თანხა	390,322	351,943
დარიცხული პროცენტი	12,235	9,998
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(13,762)	(14,000)
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**388,795**	**347,941**
ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:		
მიკრო ბიზნეს-სესხები	94,596	71,869
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	81,955	68,052
სამომხმარებლო სესხები	75,165	54,469
განვადებები	47,571	48,879
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	44,775	53,424
სალომბარდო სესხები	36,006	37,025
ავტოკრედიტი	22,489	28,223
სულ საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**402,557**	**361,941**
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(13,762)	(14,000)
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**388,795**	**347,941**

მომხმარებლებზე გაცემული ყველა სესხი ამორტიზებული ღირებულებით ფასდება. მომხმარებლებზე გაცემული სესხები ჯამდება ერთგვაროვანი პროდუქტის ჯგუფების მიხედვით, როდესაც თითოეულ ჯგუფში სესხები მსგავსი მახასიათებლებით ხასიათდება, მათი მაჩვენებლების, დაკავშირებული რისკებისა და საბაზისო ბიზნეს პროცესების გათვალისწინებით.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია სასესხო პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება ამორტიზებული ღირებულებით
საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები:			
მიკრო ბიზნეს-სესხები	94,596	(2,699)	91,897
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	81,955	(6,091)	75,864
სამომხმარებლო სესხები	75,165	(1,648)	73,517
განვადებები	47,571	(371)	47,200
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	44,775	(2,473)	42,302
სალომბარდო სესხები	36,006	(139)	35,867
იპოთეკური სესხები	22,489	(341)	22,148
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**402,557**	**(13,762)**	**388,795**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია სასესხო პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება ამორტიზებული ღირებულებით
საცალო მომხმარებლებზე გაცემული სესხები:			
მიკრო ბიზნეს-სესხები	71,869	(3,038)	68,831
სასოფლო-სამეურნეო სესხები	68,052	(4,638)	63,414
სამომხმარებლო სესხები	54,469	(1,891)	52,578
განვადებები	48,879	(956)	47,923
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის	53,424	(3,113)	50,311
სალომბარდო სესხები	37,025	(96)	36,929
იპოთეკური სესხები	28,223	(268)	27,955
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**361,941**	**(14,000)**	**347,941**

მოძრაობა სესხის გაუფასურების რეზერვში 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2022			
	1-ლი სტადია 12- თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი - არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი - გაუფასურებული	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისში	**3,090**	**3,306**	**7,604**	**14,000**
ახალი სესხები	6,525	-	-	6,525
12- თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	136	(136)	-	-
არაგაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	(4,855)	5,776	(921)	-

ნაათა ნემსიძე

გაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	-	(5,090)	5,090	-
დაფარული სესხები	(1,685)	(554)	(794)	(3,033)
გაყიდული სესხები	(15)	(247)	7,692	7,430
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	(2)	(74)	(8,232)	(8,308)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	26	97	3,222	3,345
ცვლილებები საკრედიტო რისკში	1,152	215	(8,275)	(6,908)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	711	711
ნაშთი წლის ბოლოს	**4,372**	**3,293**	**6,097**	**13,762**

შესაბამისი მოძრაობა მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2022			
	1-ლი სტადია 12- თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი - არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი - გაუფასურებული	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისში	**288,704**	**61,406**	**11,831**	**361,941**
ახალი სესხები	242,446	-	-	242,446
12- თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	1,221	(1,221)	-	-
არაგაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	(43,329)	45,492	(2,163)	-
გაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	-	(8,529)	8,529	-
დაფარული სესხები	(166,208)	(27,030)	(8,845)	(202,083)
გაყიდული სესხები	(1,033)	(1,335)	7,659	5,291
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	(2)	(74)	(8,232)	(8,308)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	26	97	3,222	3,345
საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი	(60)	(13)	(2)	(75)
ნაშთი წლის ბოლოს	**321,765**	**68,793**	**11,999**	**402,557**

ნათია ხვედელიძე

მოძრაობა სესხის გაუფასურების რეზერვში 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2021			
	1-ლი სტადია 12- თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი - არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი - გაუფასურებული	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისში	**3,636**	**3,295**	**6,515**	**13,446**
ახალი სესხები	5,576	-	-	5,576
12- თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	326	(326)	-	-
არაგაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	(4,923)	3,416	1,507	-
გაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	-	(3,395)	3,395	-
დაფარული სესხები	(1,940)	(693)	(719)	(3,352)
გაცდული სესხები	129	55	3,692	3,876
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	-	(2)	(6,720)	(6,722)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	160	8	3,688	3,856
ცვლილებები საკრედიტო რისკში	126	948	(1,896)	(822)
საპროცენტო შემოსავლის კორექტირება	-	-	(1,860)	(1,860)
საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი	-	-	2	2
ნაშთი წლის ბოლოს	**3,090**	**3,306**	**7,604**	**14,000**

შესაბამისი მოძრაობა მომხმარებლებზე გაცემული სესხების მთლიან საბალანსო ღირებულებაში 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის შემდეგია:

	2021			
	1-ლი სტადია 12- თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი - არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი - გაუფასურებული	სულ
ნაშთი წლის დასაწყისში	**256,460**	**62,049**	**10,817**	**329,326**
ახალი სესხები	220,404	-	-	220,404
12- თვიან მოსალოდნელ საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	3,483	(3,483)	-	-
არაგაუფასურებული არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალზე გადასვლა	(48,912)	49,846	(934)	-

გაუფასურებული აქტივების მიმართ მიკალოდნული საკრედიტო ზარალის გადასვლა	-	(7,520)	7,520	-
დაფარული სესხები	(142,981)	(39,539)	(6,230)	(188,750)
გაყიდული სესხები	129	55	3,692	3,876
ჩამოწერილი წლის განმავლობაში	-	(2)	(6,720)	(6,722)
წინა ჩამოწერების აღდგენა	160	8	3,688	3,856
საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი	(39)	(8)	(2)	(49)
ნაშთი წლის ბოლოს	**288,704**	**61,406**	**11,831**	**361,941**

გაუფასურების რეზერვი 2022 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლისთვის მოიცავს პორტფელის გასვლით წარმოშობილ ზარალს 9,696 ათასი ლარის ოდენობით.

2022 წლის გაყიდული სესხები მოიცავს აქტიური და ადრე ჩამოწერილი სესხების გასვლას, ხოლო გაყიდული სესხები 2021 წლისთვის მოიცავს მხოლოდ ჩამოწერილი სესხების გაყიდვას.

14. წმინდა ინვესტიცია იჯარებში

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია საინვესტიციო სექტორის მიხედვით 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება
ინვესტიცია იჯარებში:			
მშენებლობა	3,215	(94)	3,121
ვაჭრობა	1,364	(12)	1,352
სამომხმარებლო	1,312	(19)	1,293
ტრანსპორტირება და ლოგისტიკა	1,054	(21)	1,033
მომსახურება	1,026	(13)	1,013
სოფლის მეურნეობა	708	(39)	669
წარმოება	654	(6)	648
სილამაზე და ჯანდაცვა	546	(7)	539
უძრავი ქონების განვითარება	117	(1)	116
ტურიზმი	27	(1)	26
მეცნიერება და განათლება	11	-	11
სასტუმრო, რესტორნო და კვების ინდუსტრია	4	-	4
სხვა	16	-	16
მთლიანი ინვესტიცია იჯარებში	**10,054**	**(213)**	**9,841**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია საინვესტიციო სექტორის მიხედვით 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

ნათია წერეთელი

	მთლიანი საბალანსო ღირებულება	ზარალის რეზერვი	საბალანსო ღირებულება
ინვესტიცია ოჯარებში:			
მშენებლობა	1,331	(15)	1,316
ვაჭრობა	717	(32)	685
სამომხმარებლო	241	(1)	240
ტრანსპორტირება და ლოგისტიკა	718	(11)	707
მომსახურება	1,089	(29)	1,060
სოფლის მეურნეობა	553	(3)	550
წარმოება	452	(3)	449
სილამაზე და ჯანდაცვა	484	(6)	478
უმრავი ქონების განვითარება	44	(3)	41
ტურიზმი	35	-	35
მეცნიერება და განათლება	-	-	-
სასტუმრო, რესტორნი და კვების ინდუსტრია	13	-	13
სხვა	89	(1)	88
მთლიანი ინვესტიცია ოჯარებში	**5,766**	**(104)**	**5,662**

15. ძირითადი საშუალებები

	შენობა-ნაგებობები	ავტოსატრანს-პორტო საშუალებები	ავეჯი	IT აღჭურვილობა	საოჯარო გაუმჯობესებები	სხვა	სულ
დანახარჯები							
2022 წლის 1 იანვარს	105	1,189	1,340	5,116	6,577	4,166	18,493
შესყიდვები	-	5	58	1,223	263	190	1,739
გასვლები	-	-	(20)	(251)	(279)	(94)	(644)
2022 წლის 31 დეკემბერს	**105**	**1,194**	**1,378**	**6,088**	**6,561**	**4,262**	**19,588**
დაგროვილი ცვეთა							
2022 წლის 1 იანვარს	(49)	(904)	(1,134)	(3,001)	(5,559)	(3,569)	(14,216)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(4)	(115)	(118)	(777)	(549)	(322)	(1,885)
გასვლების ელიმინირება	-	-	20	100	273	92	485
2022 წლის 31 დეკემბერს	**(53)**	**(1,019)**	**(1,232)**	**(3,678)**	**(5,835)**	**(3,799)**	**(15,616)**
საბალანსო ღირებულება 2022 წლის 31 დეკემბერს	**52**	**175**	**146**	**2,410**	**726**	**463**	**3,972**

	შენობა-ნაგებობები	ავტოსატრანს-პორტო საშუალებები	ავეჯი	IT აღჭურვილობა	საოჯარო გაუმჯობესებები	სხვა	სულ
დანახარჯები							
2021 წლის 1 იანვარს	105	1,184	1,306	4,511	6,299	4,220	17,625
შესყიდვები	-	5	39	655	278	150	1,127
გასვლები	-	-	(5)	(50)	-	(204)	(259)
2021 წლის 31 დეკემბერს	**105**	**1,189**	**1,340**	**5,116**	**6,577**	**4,166**	**18,493**
დაგროვილი ცვეთა							
2021 წლის 1 იანვარს	(44)	(781)	(983)	(2,393)	(4,872)	(3,203)	(12,276)

ცვლა წლის განმავლობაში	(5)	(123)	(156)	(655)	(687)	(380)	(2,006)
გასვლების ელიმინირება	-	-	5	47	-	14	66
2021 წლის 31 დეკემბერს	(49)	(904)	(1,134)	(3,001)	(5,559)	(3,569)	(14,216)
საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 31 დეკემბერს	56	285	206	2,115	1,018	597	4,277

სხვა ძირითადი საშუალებები უმეტესად მოიცავს უსაფრთხოების სისტემებსა და გენერატორებს. 2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, სრულად ამორტიზებულმა ერთეულებმა შესაბამისად შეადგინა 11,364 ათასი ლარი და 9,489 ათასი ლარი. 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების განმავლობაში ძირითადი საშუალებების შეძენასა თუ მშენებლობასთან დაკავშირებით ნასესხები სახსრების დანახარჯების კაპიტალიზაცია არ მომხდარა.

16. აქტივის გამოყენების უფლება და საიჯარო ვალდებულებები

	შენობა-ნაგებობები და ოფისები	ავტოსატრანსპორტო საშუალებები	სულ
დანახარჯები			
ნაშთი 2022 წლის 1 იანვარს	14,010	1,483	15,493
შესყიდვები	2,564	65	2,629
გაუქმებები	-	(106)	(106)
ოჯარების მოდიფიცირება	997	-	997
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	17,571	1,442	19,013
ცვეთა			
ნაშთი 2022 წლის 1 იანვარს	(6,245)	(953)	(7,198)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(3,401)	(262)	(3,663)
ნაშთი 2022 წლის 31 დეკემბერს	(9,646)	(1,215)	(10,861)
საბალანსო ღირებულება 2022 წლის 31 დეკემბერს	7,925	227	8,152

	შენობა-ნაგებობები და ოფისები	ავტოსატრანსპორტო საშუალებები	სულ
დანახარჯები			
ნაშთი 2021 წლის 1 იანვარს	13,813	1,047	14,860
შესყიდვები	178	510	688
გაუქმებები	(33)	(74)	(107)
ოჯარების მოდიფიცირება	52	-	52
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	14,010	1,483	15,493
ცვეთა			
ნაშთი 2021 წლის 1 იანვარს	(2,893)	(658)	(3,551)
ცვეთა წლის განმავლობაში	(3,352)	(295)	(3,647)
ნაშთი 2021 წლის 31 დეკემბერს	(6,245)	(953)	(7,198)
საბალანსო ღირებულება 2021 წლის 31 დეკემბერს	7,765	530	8,295

2022 და 2021 წლებში მოძრაობა საიჯარო ვალდებულებებში იყო შემდეგი:

ნათია ნებიერიძე

	2022	2021
ნაშთი 1 იანვარს	9,127	12,522
შესყიდვები	2,629	688
გაუქმებები	(111)	(116)
მოდიფიცირება	997	52
საპროცენტო ხარჯი	611	765
საკურსო სხვაობით განპირობებული შემოსულობა	(897)	(486)
საიჯარო პროცენტის დაფარვა	(675)	(777)
იჯარის ძირითადი თანხის დაფარვა	(3,560)	(3,521)
სულ	**8,121**	**9,127**

აქტივის გამოყენების უფლებისთვის იჯარის საშუალო შეწონილი ვადა 2022 წლის 31 დეკემბრისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 4.4 და 4.6 წელია (შესაბამისად), ხოლო მოიჯარის საშუალო შეწონილი ზღვრული სასესხო საპროცენტო განაკვეთი, რომელიც გამოიყენება 2022 წლის 31 დეკემბრისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით საიჯარო ვალდებულებებზე, შესაბამისად არის 8.1% და 7.7%.

საიჯარო ვალდებულება ვადიანობის ანალიზი	2022 წლის 31 დეკემბერი ფინანსური იჯარის ფარგლებში გადასახდელი თანხები	2021 წლის 31 დეკემბერი ფინანსური იჯარის ფარგლებში გადასახდელი თანხები
1-ლი წელი	3,862	4,206
მე-2 წელი	2,612	3,315
მე-3 წელი	1,799	1,492
მე-4 წელი	330	532
მე-5 წელი	288	222
მეტი	226	418
გამოკლებული: მომავალი პროცენტი	(996)	(1,058)
სულ საიჯარო ვალდებულება	**8,121**	**9,127**

მოგებასა და ზარალში აღიარებული თანხა	2022	2021
ქვეთის ხარჯი	(3,663)	(3,647)
საპროცენტო ხარჯი	(611)	(765)
საკურსო სხვაობით განპირობებული შემოსულობა	897	486
მოკლევადიან იჯარასთან და დაბალღირებულ ერთეულებთან დაკავშირებული ხარჯები	(483)	(166)
იჯარის გაუქმებით მიღებული შემოსულობა	5	9
სულ	**(3,855)**	**(4,083)**

17. არამატერიალური აქტივები

	არამატერიალური აქტივები
დანახარჯები	
2021 წლის 1 იანვარს	**4,945**
შესყიდვები	2,989
2021 წლის 31 დეკემბერს	**7,934**
შესყიდვები	955
2022 წლის 31 დეკემბერს	**8,889**
დაგროვილი ამორტიზაცია	
2021 წლის 1 იანვარს	**(2,334)**
წლის ამორტიზაცია	(1,106)
2021 წლის 31 დეკემბერს	**(3,440)**
წლის ამორტიზაცია	(1,302)
2022 წლის 31 დეკემბერს	**(4,742)**
საბალანსო ღირებულება	
2021 წლის 31 დეკემბერს	**4,494**
2022 წლის 31 დეკემბერს	**4,147**

არამატერიალური აქტივები მოიცავს პროგრამულ უზრუნველყოფასა და ლიცენზიებს, მათ შორის ადგილობრივად შემუშავებულ პროგრამულ უზრუნველყოფას 757 ათასი ლარის (2021 წ.: 596 ათასი ლარი) ოდენობით.

18. სხვა აქტივები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
სხვა მოთხოვნები	2,774	2,220
დღგ-ის მოთხოვნა	1,020	-
გამოკლებული: მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	(142)	(164)
სულ სხვა ფინანსური აქტივები	**3,652**	**2,056**
გადახდილი ავანსი	1,122	1,085
დასაკუთრებული აქტივები	1,277	1,305
მარაგები	149	135
ოჯარით გასაცემი წმინდა აქტივები	136	-
სულ სხვა არაფინანსური აქტივები	**2,684**	**2,525**
სულ სხვა აქტივები	**6,336**	**4,581**

ნ. ნემსიწვერიძე

19. ნასესხები სახსრები

ამ შენიშვნაში მოცემულია ინფორმაცია ამორტიზებული ღირებულებით შეფასებული პროცენტიანი სესხებისა და ნასესხები სახსრების სახელშეკრულებო პირობების შესახებ. დამატებითი ინფორმაცია საპროცენტო განაკვეთის, უცხოური ვალუტის და ლიკვიდური რისკის ზომის შესახებ იხილეთ 26-ე შენიშვნაში.

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
სესხები საფინანსო დაწესებულებებისგან	342,923	298,847
სუბორდინირებული ვალი	13,576	15,558
სულ ნასესხები სახსრები	**356,499**	**314,405**

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
ძირითადი თანხა	350,280	309,715
დარიცხული პროცენტი	6,219	4,690
სულ ნასესხები სახსრები	**356,499**	**314,405**

ჯგუფის ნასესხები სახსრების მოკლე და გრძელვადიანად კლასიფიცირება იყო შემდეგი:

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
გრძელვადიანი ვალდებულებები		
ნასესხები სახსრები	187,293	178,693
მოკლევადიანი ვალდებულებები		
ნასესხები სახსრები	169,206	135,712
სულ ნასესხები სახსრები	**356,499**	**314,405**

სუბორდინირებული ვალი

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სუბორდინირებული ვალი არის სესხი უზრუნველყოფის გარეშე, რომელიც საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციისგან „Bank Im Bistum Essen EG" არის მიღებული, ვადა 2025 წელს გასდის და შეადგენს 5,435 ათას და 6,228 ათას ლარს, წლიური საპროცენტო განაკვეთით 9%.

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით სუბორდინირებული ვალი ასევე არის სესხი უზრუნველყოფის გარეშე, რომელიც საერთაშორისო ფინანსური ორგანიზაციისგან არის მიღებული, Covid-19 Emerging and Frontier Markets MSME Support Fund SCSp SICAV-RAIF, რომლის დაფარვის ვადაა 2027 წელი და შეადგენს 8,141 ათას და 9,330 ათას ლარს, წლიური საპროცენტო განაკვეთით 7,8%.

ათას ლარში

გაკოტრების შემთხვევაში სუბორდინირებული ნასესხები სახსრების დაფარვა განხორციელდება ჯგუფის ყველა სხვა ვალდებულების სრულად დაფარვის შემდეგ.

ვადები და ვალის დაფარვა

დაუფარავი ნასესხები სახსრების ვადები და პირობები იყო შემდეგი:

	ვალუტა	ნომინალური საპროცენტო განაკვეთი	დაფარვის წელი	2022 წლის 31 დეკემბერი საბალანსო ღირებულება	2021 წლის 31 დეკემბერი საბალანსო ღირებულება
არაუზრუნველყოფილი სესხები საფინანსო დაწესებულებებისგან	ლარი	11.50% - 16.50%	2022 – 2027	211,955	138,051
არაუზრუნველყოფილი სესხები საფინანსო დაწესებულებებისგან	აშშ დოლარი	2.48% - 9.31%	2022 – 2026	130,968	160,796
არაუზრუნველყოფილი სუბორდინირებული ვალი	აშშ დოლარი	7.80% - 9.00%	2025 – 2027	13,576	15,558
სულ ნასესხები სახსრები				**356,499**	**314,405**

ფინანსური საქმიანობით გამოწვეული ცვლილებების შეჯერება

	2022 წლის 1 იანვარი	2022 წლის განმავლობაში მიღებული სესხები	2022 წლის განმავლობაში დაფარული სესხები	2022 წლის განმავლობაში დარიცხული პროცენტი	2022 წლის განმავლობაში გადახდილი პროცენტი	საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი 2022 წლის განმავლობაში	2022 წლის 31 დეკემბერი
ნასესხები სახსრები	314,405	238,304	(175,210)	35,677	(34,148)	(22,529)	**356,499**

	2021 წლის 1 იანვარი	2021 წლის განმავლობაში მიღებული სესხები	2021 წლის განმავლობაში დაფარული სესხები	2021 წლის განმავლობაში დარიცხული პროცენტი	2021 წლის განმავლობაში გადახდილი პროცენტი	საკურსო სხვაობით განპირობებული ზარალი 2021 წლის განმავლობაში	2021 წლის 31 დეკემბერი
ნასესხები სახსრები	279,968	185,290	(143,177)	30,822	(30,207)	(8,291)	**314,405**

აუთვისებელი საკრედიტო ხაზები

2021 წლის მარტის თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან“ ხელმისაწვდომი ხაზით 9,900 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2022 წელს გასდის.

2021 წლის მარტის თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „ბაზის ბანკთან" ხელმისაწვდომი ხაზით 5,000 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2022 წელს გასდის.

2021 წლის დეკემბრის თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „თიბისი ბანკთან" ხელმისაწვდომი ხაზით 10,000 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2022 წელს გასდის.

2022 წლის ივნისის თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან" ხელმისაწვდომი ხაზით 10,000 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2023 წელს გასდის.

2022 წლის სექტემბერში თვეში ჯგუფმა გააფორმა საკრედიტო ხაზის ხელშეკრულება სს „საქართველოს ბანკთან" ხელმისაწვდომი ხაზით 6,250 ათასი ლარის ოდენობით, რომელსაც ვადა 2023 წელს გასდის.

კოვენანტის მოთხოვნები

ჯგუფი ვალდებულია შეასრულოს ფინანსური კოვენანტები ზემოთ განხილული სესხებისთვის. ეს კოვენანტები მოიცავს განსაზღვრულ კოეფიციენტებს, ასევე ლიკვიდურობის, მომგებიანობისა და რისკის დაფარვის კოეფიციენტებს.

2022 წელს ადგილი ჰქონდა ვალდებულების რამდენიმე დარღვევას. ჯგუფმა ყველა კონტრაჰენტს მიაწოდა ინფორმაცია და მიიღო წერილობითი ნებართვის წერილები 2022 წლის დასრულებამდე. შედეგად, შესაბამისი ვალდებულებები სასწრაფო წესით დასაფარი არ არის.

20. სხვა ვალდებულებები

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
მომავალი დაფარვისთვის მიღებული გადახდები	7,300	6,520
გადახდები მომწოდებლების მიმართ	3,191	2,420
დასაქმებულთა ანაზღაურების დარიცხვები	1,672	924
გადახდები მომხმარებლებისთვის	321	128
სულ სხვა ფინანსური ვალდებულებები	**12,484**	**9,992**
გადასახადი, მოგების გადასახადის გარდა	29	6
სხვა არაფინანსური ვალდებულებები	21	146
სულ სხვა არა ფინანსური ვალდებულებები	**50**	**152**
სულ სხვა ვალდებულებები	**12,534**	**10,144**

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მომავალი დაფარვისთვის მიღებული გადახდები 7,300 ათასი ლარის და 6,520 ათასი ლარის ოდენობით შესაბამისად წარმოადგენს მომხმარებლების მიერ გადახდილ თანხებს, რითაც იფარება მათი შესაბამისი სასესხო ვალდებულებები, თუმცა, კლიენტთა

გადაწყვეტილებისა და პრეფერენციების საფუძველზე. შემოტანა გარკვეული პერიოდით ადრე ხდება. მათ სახელშეკრულებო გრაფიკებთან მიმართებაში. ჯგუფი ამგვარ წინსწრებით დაფარვას აჩერებს გარდამავალ ანგარიშზე - როგორც ვალდებულებას მომხმარებლების წინაშე - გრაფიკით განსაზღვრული ფაქტობრივი გადახდის თარიღამდე და სასწრაფო წესით არ მიმართავს თანხებს სესხების დასაფარად, რაც მომხმარებლებზე წინსწრებით დაფარვის საკომისიოს დარიცხვას გამოიწვევდა. თანხები ყოველთვის იფარება ერთი თვის ვადაში და შესულია ლიკვიდობის ყველაზე ადრეულ ფულში.

2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ვალდებულებები მომხმარებლების წინაშე 321 ათასი ლარის და 128 ათასი ლარის ოდენობით (შესაბამისად) წარმოადგენს სესხის დაფარვას მომხმარებელთა ფაქტობრივად დასაფარ თანხებზე მეტი ოდენობით. თანხები მომხმარებლების წინაშე ჯგუფის ვალდებულებად რჩება 3 წლის განმავლობაში სესხის დახურვის შემდეგ, რა დროის მანძილზეც მომხმარებელს ნებისმიერ დროს შეუძლია მოითხოვოს და მიიღოს თანხა. სამ-წლიანი პერიოდის გასვლის შემდეგ თანხები ჯგუფის მოგებაში აღიარდება.

21. სააქციო კაპიტალი და რეზერვი

სააქციო კაპიტალი

სააქციო კაპიტალი 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

პარტნიორი	აქციების რაოდენობა	ჩვეულებრივი/ არა გამოსყიდვადი პრივილეგირებული	წილი %	ხმის უფლებები	კაპიტალი ათასი ლარი
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	1,186,157	ჩვეულებრივი	38.75%	38.75%	1,185
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	378,719	ჩვეულებრივი	12.37%	12.37%	379
ფონდი კრისტალი	2,682	ჩვეულებრივი	0.09%	0.09%	3
ინდივიდუალური აქციონერები	1,493,624	ჩვეულებრივი	48.79%	48.79%	1,494
	3,061,182		**100.00%**	**100.00%**	**3,061**
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	304,613	პრივილეგირებული	53.12%	0.00%	305
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	268,781	პრივილეგირებული	46.88%	0.00%	269
	573,394		**100.00%**	**0.00%**	**574**

სააქციო კაპიტალი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

პარტნიორი	აქციების რაოდენობა	ჩვეულებრივი/ არა გამოსყიდვადი პრივილეგირებული	წილი %	ხმის უფლებები	კაპიტალი ათასი ლარი
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	1,186,157	ჩვეულებრივი	38.75%	38.75%	1,185
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	378,719	ჩვეულებრივი	12.37%	12.37%	379
ფონდი კრისტალი	2,682	ჩვეულებრივი	0.09%	0.09%	3
ინდივიდუალური აქციონერები	1,493,624	ჩვეულებრივი	48.79%	48.79%	1,494

	3,061,182		100.00%	100.00%	3,061
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	304,613	პრივილეგირებული	53.12%	0.00%	305
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	268,781	პრივილეგირებული	46.88%	0.00%	269
	573,394		100.00%	0.00%	574

ყველა ჩვეულებრივ აქციას აქვს ნომინალური ღირებულება 1 ლარი და ისინი სრულად არის დაფარული.

ყველა ჩვეულებრივი აქციას თანაბარი ადგილი უჭირს ჯგუფის ნარჩენ აქტივებთან მიმართებაში.

საემისიო შემოსავალი

საემისიო შემოსავალი წარმოადგენს თანხას, რაც მიღებულ იქნა აქციის სარეგისტრაციო ღირებულების გარდა. ამის გენერირება შესაძლოა იმავე წყაროებით, როგორც სააქციო კაპიტალის: 1) აქციების ფაქტობრივი გამოშვება და 2) MIP-ის ფარგლებში.

საემისიო შემოსავალი 2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების მდგომარეობით შეადგენდა 22,110 ათას ლარს.

დივიდენდები

ჩვეულებრივი აქციების მფლობელებს უფლება აქვთ მიიღონ დროდადრო გამოცხადებული დივიდენდები და ასევე ჯგუფის წლიურ და საერთო კრებებზე აქვთ ერთ აქციაზე ერთი ხმის უფლება.

პრივილეგირებული აქციების მფლობელები უფლებამოსილნი არიან მიიღონ დივიდენდები წლიური საპროცენტო განაკვეთით 10%. საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, დივიდენდის ნებისმიერი დაპირება უქმდება და ეფუძნება წლის მოგებასა და ხელმძღვანელობის გადაწყვეტილებას.

აქციონერთა გადაწყვეტილების საფუძველზე 2022 წლისა და 2021 წლისთვის შესაბამისად გამოცხადდა 997 ათასი ლარის და 996 ათასი ლარის ოდენობით დივიდენდი.

საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისად, ჯგუფის გასანაწილებელი რეზერვები იზღუდება გაუნაწილებელი მოგების ნაშთით, რომელიც ჯგუფის ფასს სტანდარტების მიხედვით მომზადებულ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაშია შესული.

22. პირობითი ვალდებულებები

სასამართლო დავები

ჩვეული საქმიანობის პროცესში შესაძლებელია ჯგუფის წინააღმდეგ სარჩელი აღიძრას. ხელმძღვანელობა მიიჩნევს, რომ თუ რაიმე სარჩელის გამო კომპანიას დაეკისრება პასუხისმგებლობა, ამ პასუხისმგებლობის მთლიანი მოცულობა უარყოფითად არ იმოქმედებს ფინანსურ მდგომარეობაზე ან სამომავლო საქმიანობის შედეგებზე.

საგადასახადო გარემო

საქართველოს სამეწარმეო კანონმდებლობა, მათ შორის საგადასახადო კანონმდებლობა შესაძლოა ერთზე მეტი ინტერპრეტაციის საგანი იყოს. ამასთან, არსებობს რისკი იმისა, რომ საგადასახადო უწყება ორაზროვან დასკვნას გამოიტანს ბიზნეს საქმიანობის შესახებ. თუ საგადასახადო უწყება ეჭვქვეშ დააყენებს ჯგუფის ბიზნეს-საქმიანობის შესახებ ხელმძღვანელობის განჯის საფუძველზე მიღებულ კონკრეტულ გადაწყვეტილებას, შესაძლოა ჯგუფს დააკისროს დამატებითი გადასახადები, ჯარიმები და პროცენტი.

საქართველოს კანონმდებლობა სატრანსფერო ფასწარმოების შესახებ 2014 წლის 1 იანვრიდან შეიცვალა დამატებითი საანგარიშგებო და დოკუმენტური მოთხოვნების დანერგვის მიზნით. ახალი კანონმდებლობა საგადასახადო უწყებას საშუალებას აძლევს დააკისროს დამატებითი საგადასახადო ვალდებულებები კონკრეტულ ოპერაციებთან მიმართებით, მათ შორის, შეუზღუდავად, დაკავშირებულ მხარეებთან ოპერაციებით, თუ ოპერაციის შეფასება არ მოხდება გაშლილი ხელის მანძილის პრინციპით. საგადასახადო უწყებების მიერ ჯგუფის სატრანსფერო ფასწარმოქმნის მიდგომის ეჭვქვეშ დაყენების ალბათობა და გავლება საიმედოდ ვერ ფასდება.

ამგვარი განუსაზღვრელობა შესაძლოა უკავშირდებოდეს ფინანსური ინსტრუმენტების შეფასების, გაუფასურების ზარალის ანარიცხისა და გარიგებების საბაზრო ფასის შეფასებას. გარდა ამისა, ეს განუსაზღვრელობა შეიძლება ასევე შეეხოს მომხმარებლებზე გაცემული სესხებისა და მოთხოვნების გაუფასურების ზარალის ანარიცხების შექმნისა და შებრუნების დროებითი სხვაობების შეფასებას, და ჩაითვალოს დასაბეგრი მოგების შემცირებად. ჯგუფის ხელმძღვანელობას მიაჩნია, რომ ყველა გადასახადი დარიცხული აქვს და, შესაბამისად, კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ამისათვის შესაბამისი რეზერვი არ არის შექმნილი.

საოპერაციო გარემო

განვითარებადი ბაზრები, როგორიც საქართველოა, განვითარებული ბაზრებისგან განსხვავებულ რისკებს ატარებს, მათ შორის ეკონომიკურ, პოლიტიკურ და სოციალურ, იურიდიულ და საკანონმდებლო რისკებს. კანონები და რეგულაციები, რომლებიც ზეგავლენას ახდენენ საქართველოში მოქმედ ბიზნესებზე, განაგრძობს სწრაფ განვითარებას საგადასახადო და მარეგულირებელი მიმართულებით, განსხვავებული ინტერპრეტაციებით. საქართველოს ეკონომიკის სამომავლო გეგმას წარმოადგენს,

მთავრობის მიერ, ფისკალური და მონეტარული პოლიტიკის შემუშავებით ზეგავლენის მოხდენა, სამართლებრივი, მარეგულირებელი და პოლიტიკური განვითარების კვალდაკვალ.

ბოლო რამდენიმე წლის განმავლობაში საქართველომ შეიმუშავა მთელი რიგი საკანონმდებლო ცვლილებები, რომლებიც დიდწილად უკავშირდებოდა ევროკავშირში გაწევრიანების სამოქმედო გეგმას. წლების განმავლობაში განხორციელებულმა საკანონმდებლო ცვლილებებმა გზა გაკვალა, თუმცა გაცილებით მეტია მოსალოდნელი საქართველოს მიერ ევროკავშირში გაწევრიანების სამოქმედო გეგმის გათვალისწინებით.

საქართველოს ფინანსური სექტორი განაგრძობდა ზრდას 2022 წელს. 2021 წელთან შედარებით სექტორი კარგად იყო მომზადებული პანდემიით გამოწვეული სირთულეებისთვის. ფინანსური სექტორი და ბიზნეს საზოგადოება უფრო მკაცრი საოპერაციო გარემოს გავლენის ქვეშ იყო და შეამცირა ბიზნეს საქმიანობები პანდემიის, იმ ზეწოლის გამო, რომლებმაც წინა წელს გაზრდილი რისკები წარმოქმნა.

2021 წელს, საქმიანობებზე შეზღუდვების უმეტესობის აღმოფხვრის შემდეგ, ეკონომიკამ სწრაფი ტემპით აღდგენა დაიწყო. მთავრობამ, საქართველოს ეროვნულ ბანკთან (სებ) ერთად საჭირო დახმარება გაუწია ბიზნესს და ფინანსურ სექტორს. მთავრობამ მრავალი პროგრამა შეიმუშავა, რომლებიც საგადასახადო შეღავათებს, სესხის რესტრუქტურიზაციის პროგრამებს, პროცენტის სუბსიდირებას მოიცავდა. სებ-ის მიერ გაცემული ინიციატივები მიმართული იყო სექტორის გადახდისუნარიანობის შესაძლებლობების ზრდაზე, კაპიტალთან და ლიკვიდობასთან დაკავშირებული მოთხოვნების დროებით შემსუბუქების გზით.

ჯგუფი მუდმივად აფასებს კოვიდ-19-ის გლობალური პანდემიის ეფექტს მის კონსოლიდირებულ და ინდივიდუალურ ფინანსურ ანგარიშგებებზე. ჯგუფის საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, პანდემიას გარკვეული გავლენა ჰქონდა 2021 წელს მის ოპერაციებსა და მისი მომსახურებების მოთხოვნაზე, ხოლო არანაირი გავლენა 2022 წელს.

23. დაკავშირებულ მხარეთა ოპერაციები

კონტროლისშემცველი კავშირები

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის მთავარი აქციონერები არიან „AGRIF COÖPERATIEF U.A." და „DWM Funds S.C.A-SICAV SIF" 38.75% და 12.37%-იანი წილით (შესაბამისად) (იხილეთ 1-ლი შენიშვნა).

ოპერაციები სამეთვალყურეო და აღმასრულებელი საბჭოების წევრებთან

თანამშრომლებზე გაწეულ ხარჯში ჩართული მთლიანი ანაზღაურება და ხელმძღვანელობის საკონსულტაციო მომსახურების საფასური 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლებისთვის ასეთია:

	2022	2021
ხელფასები და ბონუსები	1,458	1,166
საკონსულტაციო მომსახურების საფასური	539	512
	1,997	1,678

დაკავშირებულ მხარეთა სხვა ოპერაციები

	საკომისიო ხარჯი 2022	საკომისიო ხარჯი 2021	სხვა ვალდებულებები 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით	სხვა ვალდებულებები 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით
სხვა				
სს „მობაილ ფაინენს სერვის – ჯორჯია"	360	298	-	1
	360	298	-	1

სს „მობაილ ფაინენს სერვის – ჯორჯიას" ფლობს ჯგუფის სამეთვალყურეო საბჭოს სამი წევრი.

ეს ხარჯები წარმოადგენს ფულის განაღდების საფასურს, რომელიც არსებითად სამომხმარებლო ხარჯია, მაგრამ ჯგუფი ფარავს მას პროცესის გამარტივებისა და კონკრეტული ტექნიკური სირთულეების თავიდან არიდების მიზნით - 360 ათასი ლარი (2021 წ.: 298 ათასი ლარი). სხვა ტიპის ხარჯები, რაც უკავშირდებოდა პროგრამული უზრუნველყოფის განვითარებასა და მომსახურების ინტეგრირების საფასურს, 2020 წლის შემდგომ აღარ გაწეულა, მესაბამისი სამუშაოების დასრულების გამო.

24. ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება

ფასს სტანდარტებში განსაზღვრულია, რომ სამართლიანი ღირებულება არის თანხა, რომელიც მიიღება აქტივის გაყიდვის შედეგად, ან გადაიხდება ვალდებულების გადაცემის შედეგად, ბაზრის მონაწილეებს შორის ნებაყოფლობითი ოპერაციის პირობებში, შეფასების თარიღისთვის.

ჯგუფმა ფინანსური ინსტრუმენტების სავარაუდო სამართლიანი ღირებულება განსაზღვრა ხელმისაწვდომი საბაზრო ინფორმაციის საფუძველზე, ასეთის არსებობის შემთხვევაში, და სათანადო შეფასების მეთოდების გამოყენებით. თუმცა, სამართლიანი

ღირებულების დასადგენად, საბაზრო მონაცემების ინტერპრეტაციისთვის განსჯის გამოყენებაა საჭირო. საქართველო კვლავაც ავლენს განვითარებადი ბაზრისთვის დამახასიათებელ ნიშნებს და ეკონომიკური პირობები ისევ ზღუდავს ფინანსურ ბაზრებზე საქმიანობის მოცულობას. საბაზრო კოტირებები შეიძლება მოძველებული იყოს, იძულებითი რეალიზაციის გარიგებებს ასახავდეს და ამიტომ არ წარმოადგენდეს ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიან ღირებულებებს. ხელმძღვანელობა ყველა არსებულ საბაზრო ინფორმაციას იყენებს ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულების შესაფასებლად.

სამართლიანი ღირებულების იერარქია

ჯგუფი სამართლიან ღირებულებებს აფასებს სამართლიანი ღირებულების შემდეგი იერარქიით, რომელიც ასახავს შეფასებებში გამოყენებული მონაცემების მნიშვნელობას:

- 1-ლი დონე: ანალოგიური ინსტრუმენტის კოტირებული საბაზრო ფასი (არაკორექტირებული) აქტიურ ბაზარზე.
- მე-2 დონე: პირველ დონეში შესული კოტირებული ფასების გარდა სხვა პირდაპირ (ანუ ფასების სახით) ან არაპირდაპირ (ანუ ფასებიდან მიღებული) დაკვირვებადი მონაცემები. ეს კატეგორია მოიცავს ინსტრუმენტებს, რომლებიც ფასდება შემდეგი მონაცემების გამოყენებით: მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული საბაზრო ფასები აქტიურ ბაზრებზე; მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული ფასები ისეთ ბაზრებზე, რომლებიც ნაკლებად აქტიურად ითვლება; ან სხვა შეფასების მეთოდები, რა შემთხვევაშიც, შეფასებაში მონაწილე ყველა მნიშვნელოვანი მონაცემი პირდაპირ ან არაპირდაპირ არის ბაზრიდან მოპოვებადი.
- მე-3 დონე: არადაკვირვებადი (არასაბაზრო) მონაცემები. ეს კატეგორია მოიცავს ყველა ინსტრუმენტს, რომელთა შეფასების მეთოდიც უყრდნობა ისეთ ინფორმაციას, რომელიც არ შეიცავს ემპირიულ ამოსავალ მონაცემებს და არაემპირიული ამოსავალი მონაცემები მნიშვნელოვან გავლენას ახდენს ინსტრუმენტის შეფასებაზე. ამ კატეგორიაში შედის ინსტრუმენტები, რომლებიც ფასდება მსგავსი ინსტრუმენტების კოტირებული ფასების საფუძველზე, რა შემთხვევაშიც მნიშვნელოვანი არაემპირიული კორექტირებები ან დაშვებებია საჭირო ამ ინსტრუმენტებს შორის განსხვავებების ასახვისთვის.

ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც მუდმივად არ ფასდება სამართლიანი ღირებულებით (თუმცა მოთხოვნილია განმარტებითი შენიშვნები სამართლიანი ღირებულების შესახებ).

როგორც წესი, იმ ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების საბალანსო ღირებულება, რომლებიც არის ლიკვიდური ან ხასიათდება მოკლე ვადიანობით (სამ თვეზე ნაკლები), უახლოვდება მათ სამართლიან ღირებულებას. ეს დაშვება ასევე გამოიყენება მოთხოვნამდე ანაბრებზე და მიმდინარე ანგარიშებზე, დაფარვის ვადის გარეშე.

ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები – ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები ამორტიზებული ღირებულებით აღირიცხება, რომელიც მათ მიმდინარე სამართლიან ღირებულებასთან არის მიახლოებული.

სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები – სხვა ფინანსური აქტივები და ვალდებულებები უმეტესად მოიცავს მოკლევადიან მოთხოვნებს და ვალდებულებებს, შესაბამისად საბალანსო ღირებულება მიიჩნევა მათი სამართლიანი ღირებულების გონივრულ შეფასებად.

მომხმარებლებზე გაცემული სესხები - ფიქსირებული საპროცენტო განაკვეთის მქონე ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება ეფუძნება მომავალში მისაღებ საპროგნოზო ფულად ნაკადებს, რომლებიც დისკონტირებულია მსგავსი საკრედიტო რისკისა და დარჩენილი დაფარვის ვადის მქონე ახალი ინსტრუმენტებისთვის დადგენილი საპროცენტო განაკვეთებით. დისკონტირების განაკვეთები დამოკიდებულია ვალუტაზე, ინსტრუმენტის დაფარვის ვადასა და კონტრაჰენტის საკრედიტო რისკზე.

ნასესხები სახსრები და გამოშვებული სავალო ფასიანი ქაღალდები - სუბორდინირებული სესხის და სავალო ფასიანი ქაღალდების სამართლიანი ღირებულება განისაზღვრება ზოგადად მიღებული ფასების მოდელების შესაბამისად დისკონტირებული ფულადი ნაკადების ანალიზის საფუძველზე ახალი ინსტრუმენტების მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთების გამოყენებით. ხელმძღვანელობა დარწმუნებულია, რომ ცვლადი განაკვეთით ნასესხები სახსრების მიღება შესაძლოა ჩაითვალოს საბაზრო საპროცენტო განაკვეთად.

საიჯარო ვალდებულება - საიჯარო ვალდებულების სამართლიანი ღირებულება ეფუძნება მიმდინარე საპროცენტო განაკვეთით შემცირებულ მოსალოდნელ მომავალ ფულად ნაკადებს. დისკონტირების განაკვეთი დამოკიდებულია ინსტრუმენტების ვალუტასა და ვადიანობაზე. საიჯარო ვალდებულების სამართლიანი ღირებულება მის თვითღირებულებას უახლოვდება.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ფინანსური აქტივების და ფინანსური ვალდებულებების საბალანსო და სამართლიანი ღირებულება, რომელიც კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაშია აღიარებული.

	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	2022 წლის 31 დეკემბერი		2021 წლის 31 დეკემბერი	
		საბალანსო ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება	საბალანსო ღირებულება	სამართლიანი ღირებულება
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1-ლი დონე	27,812	27,812	19,127	19,127
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	მე-3 დონე	388,795	397,757	347,941	352,884
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	მე-3 დონე	9,842	9,842	5,662	5,662

ნათია ბერსენაძე

სხვა ფინანსური აქტივები	მე-3 დონე	3,652	3,652	2,056	2,056
ნასესხები სახსრები	მე-3 დონე	356,499	356,662	314,405	314,166
საოჯარო ვალდებულება	მე-3 დონე	8,121	8,121	9,127	9,127
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	მე-3 დონე	12,484	12,484	9,992	9,992

ჯგუფის ფინანსური აქტივებისა და ფინანსური ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულება, რომელიც პერიოდულად სამართლიანი ღირებულებით ფასდება

წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები სამართლიანი ღირებულებით ფასდება თითოეული საანგარიშგებო პერიოდის ბოლოს. ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია ამ ფინანსური აქტივების და ვალდებულებების სამართლიანი ღირებულების განსაზღვრის შესახებ (კონკრეტულად, შეფასების მეთოდ(ებ)ი და გამოყენებული ამოსავალი მონაცემები).

	სამართლიანი ღირებულება					
წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტები	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი	სამართლიანი ღირებულების იერარქია	შეფასების მეთოდ(ებ)ი და მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემ(ებ)ი	მნიშვნელოვანი არაკამირიული ამოსავალი მონაცემ(ებ)ი	არაკამირიული ამოსავალი მონაცემების და სამართლიანი ღირებულების დამოკიდებულება
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური აქტივები	-	103	მე-2 დონე	მომავალი ფულადი ნაკადები ფასდება ფორვარდული გაცვლითი კურსის (დაკვირვებადი ფორვარდული გაცვლითი კურსიდან საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღში) და სახელშეკრულებო ფორვარდული განაკვეთების საფუძველზე.	N/A	N/A
სამართლიანი ღირებულებით შეფასებული ფინანსური ვალდებულება მოგებაში ან ზარალში ასახვით	8,032	188	მე-2 დონე			

ჯგუფი იყენებს ფართოდ აღიარებულ შეფასების მოდელებს იმისათვის, რომ განსაზღვროს წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების სამართლიანი ღირებულება, მაგალითად, როგორიც არის უცხოური ვალუტის გაცვლის ხელშეკრულებები და სავალუტო სვოპები, რომლისთვისაც გამოიყენება მხოლოდ ხელმისაწვდომი საბაზრო მონაცემები და საჭიროებს ნაკლებ განსჯას და შეფასებას ხელმძღვანელობის მხრიდან.

25. კაპიტალის მართვა

კაპიტალის მართვისას ჯგუფის მიზნებია:

- უზრუნველყოს ჯგუფის ფუნქციონირებად საწარმოდ დარჩენის უნარი, რომ მან გააგრძელოს მფლობელებისთვის უკუგების შექმნა; და
- აქციონერებისთვის ადეკვატური უკუგების უზრუნველყოფა რისკის დონის შესაბამისი ფასწარმოქმნის მომსახურებებით.

ჯგუფი განსაზღვრავს კაპიტალის რაოდენობას, რომელსაც ის რისკის პროპორციულად მოითხოვს. ჯგუფი მართავს კაპიტალის სტრუქტურას და შეაქვს შესწორებები ეკონომიკური სიტუაციის და საოპერაციო აქტივების რისკის ფაქტორების გათვალისწინებით. კაპიტალის სტრუქტურის შენარჩუნების ან დაკორექტირების მიზნით, ჯგუფმა შესაძლებელია შეცვალოს აქციონერებისათვის გადახდილი დივიდენდების მოცულობა, უკან დაუბრუნოს კაპიტალი აქციონერებს, გამოუშვას ახალი აქციები ან გაყიდოს აქტივები ვალის შესამცირებლად.

ჯგუფი შესაბამისობაშია მინიმალური საზედამხედველო კაპიტალის მოთხოვნებთან - კაპიტალში განხორციელებული მინიმალური ფულადი შენატანი არ უნდა იყოს 1,000 ათას ლარზე ნაკლები (2018 წ.: 500 ათასი ლარი).

2018 წლის 1 სექტემბერიდან ჯგუფს ასევე ვალდებულება აქვს დააკმაყოფილოს საქართველოს ეროვნული ბანკის (სებ) მიერ განსაზღვრული ფინანსური ნორმატივები, როგორიც არის: კაპიტალის ადეკვატურობა, ლიკვიდობა, ჭონებრივი ინვესტიცია, ინვესტიცია, დაგირავებული აქტივებისა და ინსაიდერების საკრედიტო კოეფიციენტები. შესაბამისობა ამ კოეფიციენტებთან ყოველთვიურად კონტროლირდება სებ-ის მიერ.

სებ-ის რეგულაციების შესაბამისად, ჯგუფი ვალდებულია დაიცვას კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტის მინიმალური დონე ქვემოთ მოცემული გრაფიკის შესაბამისად:

2018 წლის 1 სექტემბერი - 2018 წლის 31 დეკემბერი: სულ მცირე 16%
2019 წლის 1 იანვარი - 2019 წლის 30 ივნისი: 16-18%
2019 წლის 1 ივლისის შემდეგ - სულ მცირე 18%

ფინანსურ სექტორზე კოვიდ-19-ის გავლენის- გათვალისწინებით, სებ-მა გამოსცა კაპიტალის ადეკვატურობის მოთხოვნები ცალკეული შემთხვევების საფუძველზე. ჯგუფი შეესაბამებოდა მოთხოვნებს მთელი პერიოდის განმავლობაში, ასევე საანგარიშგებო თარიღების მდგომარეობით (2022: 16%; 2021: 14%).

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში განხილულია სებ-ის კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტთან შესაბამისობა 2022 წლის 31 დეკემბრის და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. დაანგარიშების საფუძველია სებ-ის წესები და გაიდლაინები, რომლებიც მარეგულირებლის მიერ არის გაცემული, და არა ფასს სტანდარტები:

	2022	2021
საქვით კაპიტალი	3,635	3,635
საემისიო შემოსავალი	22,110	22,110
გაუნაწილებელი მოგება	50,506	47,307
უფლებამოსილი სუბორდინირებული ვალი	8,646	13,010
მარეგულირებელი კაპიტალი შემცირებამდე	**84,897**	**86,062**
მინუს არამატერიალური აქტივები	(3,689)	(3,970)
მინუს შვილობილ საწარმოში ინვესტიცია	(340)	(273)
მარეგულირებელი კაპიტალი	**80,868**	**81,819**

	2022	2021
სულ აქტივები დაქვითვებამდე	455,036	403,946
მინუს არამატერიალური აქტივები	(3,689)	(3,970)
მინუს შვილობილ საწარმოში ინვესტიცია	(340)	(273)
სულ აქტივები დაქვითვების შემდეგ	**451,007**	**399,703**

	2022 წლის 31 დეკემბერი	2021 წლის 31 დეკემბერი
კაპიტალის ადეკვატურობის კოეფიციენტი[5]	17.93%	20.47%

ჯგუფი ასევე აკონტროლებს თავის კაპიტალის ადეკვატურობის დონეს სასესხო კოვენანტებთან შესაბამისობაზე, რაც დაანგარიშდება სესხის გამცემების მოთხოვნების შესაბამისად. ამ კოვენანტებთან შესაბამისობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია იხილეთ მე-19 შენიშვნაში.

26. რისკის მართვის პოლიტიკა

რისკის მართვა არსებითი მნიშვნელობის არის ბიზნესისთვის და ასევე არსებით ელემენტს წარმოადგენს ჯგუფის ოპერაციებისთვის. ჯგუფის ძირითადი რისკებია საბაზრო, საკრედიტო და ლიკვიდობის რისკები.

რისკის მართვის პოლიტიკის მიზანია ჯგუფის წინაშე არსებული რისკების განსაზღვრა, გაანალიზება და მართვა, სათანადო საკრედიტო ლიმიტებისა და კონტროლის მექანიზმების დაწესება, რისკის დონეების მუდმივი მონიტორინგი და ლიმიტების დაცვა. რისკის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები რეგულარულად გადაიხედება, რომ ასახავდეს საბაზრო პირობებში და ბაზარზე შეთავაზებულ პროდუქტებსა და მომსახურებებში მომხდარ ცვლილებებს და ახალ საუკეთესო პრაქტიკას.

სამეთვალყურეო საბჭოს მის კომიტეტებთან ერთად აქვს მთლიანი პასუხისმგებლობა რისკის მართვის სტრუქტურის მიმოხილვაზე, მნიშვნელოვანი რისკების მართვის მიმოხილვასა და თავისი რისკების მართვის პოლიტიკების და პროცედურების გადახედვაზე, ასევე მნიშვნელოვანი მსხვილი დაქვემდებარებების დამტკიცებაზე.

ჯგუფის აღმასრულებელი საბჭოს რისკების მართვის კომიტეტი და ფინანსური დეპარტამენტი პასუხს აგებენ რისკის შემსუბუქების ღონისძიებების გაკონტროლებასა და განხორციელებაზე, ასევე იმის დამტკიცებაზე, რომ ჯგუფი ფუნქციონირებს რისკის

[5] არააუდიტირებული

დადგენილი პარამეტრების ფარგლები. რისკის მართვის განყოფილების უფროსი პასუხისმგებელია რისკის ზოგადი მართვისა და შესაბამისობის ფუნქციებზე, როგორც ფინანსური, ისე არაფინანსური რისკების განსაზღვრის, შეფასების, მართვისა და ანგარიშგების საყოველთაო პრინციპებისა და მეთოდების დანერგვის უზრუნველყოფაზე. ის პირდაპირ აღმასრულებელი საბჭოს წინაშეა ანგარიშვალდებული.

საკრედიტო, საბაზრო და ლიკვიდობის რისკები, პორტფელურ და საოპერაციო დონეებზე, იმართება და კონტროლირდება საკრედიტო კომიტეტების და აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტის სისტემებით. იმისათვის, რომ მიღებულ იქნას ეფექტური გადაწყვეტილებები, ჯგუფი ადგენს საკრედიტო კომიტეტის იერარქიას, რაც დამოკიდებულია წარსადგენი სამუშაოს სახეობასა და რაოდენობაზე.

მთელი ორგანიზაციის მასშტაბით ხდება გარე და შიდა რისკის ფაქტორების განსაზღვრა და მართვა. განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა რისკის ფაქტორების სრული სპექტრისა და რისკის შემცირების არსებული პროცედურების რწმუნების დონის განსაზღვრას. სტანდარტული საკრედიტო და საბაზრო რისკის ანალიზისგან განცალკევებით, რისკების მართვის დეპარტამენტი აკონტროლებს ფინანსურ და არაფინანსურ რისკებს რეგულარული შეხვედრების ჩატარებით საოპერაციო ერთეულებთან, რათა მიღებულ იქნას ექსპერტის დასკვნები მათი მართვის სფეროში.

საკრედიტო რისკი

საკრედიტო რისკი არის ჯგუფის ფინანსური დანაკარგის რისკი, იმ შემთხვევაში, თუ ფინანსური ინსტრუმენტის მომხმარებელი ან კონტრაჰენტი ვერ შეასრულებს თავის სახელშეკრულებო ვალდებულებებს.

ჯგუფს აქვს შემუშავებული კრედიტის მართვის პოლიტიკა და პროცედურები, ჰყავს საკრედიტო კომიტეტი და სხვა ანალიტიკური სამსახურები, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან სესხის განაცხადის ანალიზზე, საკრედიტო რისკების შეფასებასა და შემცირებაზე. საკრედიტო პოლიტიკა (საკრედიტო სახელმძღვანელოს ფორმით) გადაიხედება და მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

საკრედიტო პოლიტიკა ადგენს:

- სასესხო განაცხადების შემოწმების და დამტკიცების პროცედურებს;
- მსესხებელთა კრედიტუნარიანობის შეფასების მეთოდებს;
- უზრუნველყოფის საგნის შეფასების მეთოდებს;
- საკრედიტო დოკუმენტაციის მოთხოვნებს;
- სესხებისა და სხვა საკრედიტო დავალიანებების მიმდინარე მონიტორინგის პროცედურებს.

საკრედიტო კომიტეტი უფლებამოსილია მიიღოს საბოლოო გადაწყვეტილება სესხზე განაცხადების დაფინანსების ან უარყოფის შესახებ. კომიტეტისთვის დასამტკიცებლად წარდგენილი სესხები ექვრდნობა საკრედიტო პოლიტიკით დადგენილ ლიმიტებს.

საკრედიტო კომიტეტისთვის მიწოდებული ინფორმაციის სიზუსტე და სისწორე არის იმ საკრედიტო ოფიცრის პასუხისმგებლობა, რომელიც ავსებს საკრედიტო განაცხადს მას შემდეგ, რაც განხორციელდება განმცხადებლის ბიზნესის შემოწმება და საკრედიტო რისკების შეფასება, საკრედიტო ქულების მოდელების და განცხადების მონაცემების შემოწმების პროცედურების შემოწმების გზით. საბოლოოდ საკრედიტო კომიტეტის წევრები აფასებენ განცხადებას დადგენილი კრიტერიუმების გათვალისწინებით (განმცხადებლის საკრედიტო ისტორია, ფინანსური მდგომარეობა, კონკურენტუნარიანობა და ა.შ.).

განმცხადებლის კრედიტუნარიანობის შეფასება ხდება განმცხადებლის ბიზნესის მონიტორინგის გზით, რაც ჯგუფს აძლევს საშუალებას, დროულად მოახდინოს ფინანსური ზარალის დადგომის საფრთხის იდენტიფიკაცია. მონიტორინგს აწარმოებენ საკრედიტო ოფიცრები, რომლებიც ახორციელებენ შედეგების ხელმძღვანელობისთვის მიწოდებას. სესხების რეგულარულ მონიტორინგს ასევე ახორციელებს მონიტორინგის დეპარტამენტი. პოტენციურ რისკებზე დროული რეაგირებისთვის უნდა განხორციელდეს რისკების მონიტორინგი უმაღლესი რგოლის ხელმძღვანელობისთვის ინფორმაციის ყოველთვიურად მიწოდების გზით. მონიტორინგის სისტემა ხელს უწყობს საკრედიტო რისკების მართვას და მათ დროულ შემცირებას.

საკრედიტო რისკის მართვა აგრეთვე ნაწილობრივ ხორციელდება უზრუნველყოფის საგნისა და პირადი გარანტიების მიღებით.

გარდა მომხმარებლის ინდივიდუალური ანალიზისა, საკრედიტო პორტფელი ფასდება რისკების მართვის დეპარტამენტის მიერ, საკრედიტო კონცენტრაციისა და საბაზრო რისკების გათვალისწინებით.

საკრედიტო რისკის მაჩვიმალური მოცულობა, როგორც წესი, აისახება ფინანსური აქტივების საბალანსო ღირებულებებში კონსოლიდირებულ ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში.

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს არ ჰყავს კრედიტორები ან დაკავშირებული კრედიტორების ჯგუფები, რომელთა მიმართაც საკრედიტო რისკი აჭარბებდეს მაქსიმალური საკრედიტო რისკის მოცულობის 10%-ს.

პორტფელის სეგმენტებად დაყოფა

პორტფელის სეგმენტებად დაყოფის მიზნისათვის, პორტფელის ჯგუფების რისკების ერთგვაროვნებიდან გამომდინარე, პორტფელი იყოფა ჯგუფად პროდუქტის ტიპების მიხედვით: მიკრო ბიზნესი, მცირე და საშუალო საწარმოები, სასოფლო-სამეურნეო, საცხოვრებელი, სამომხმარებლო, განვადება და სალომბარდო სესხები. ვინტაჟ-ანალიზი და დეფოლტის განაკვეთის ანალიზი ტარდება იდენტიფიცირებული სეგმენტების ერთგვაროვნების უზრუნველყოფის მიზნით. დეფოლტის ალბათობა დაანგარიშდება განცალკევებით, ზემოთ ხსენებული თითოეული ჯგუფისთვის.

კლიენტის დაქვემდებარება დამატებით იყოფა უზრუნველყოფილ და არაუზრუნველყოფილ სესხებად, რადგან ეს ორი სხვადასხვა მახასიათებლებით ხასიათდება და განსხვავებული რისკის მატარებლები არიან.

საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა

როდესაც ხდება იმის განსაზღვრა, მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყის ეტაპზე დაფიქსირებული დეფოლტის რისკი ფინანსურ ინსტრუმენტზე, ჯგუფი ითვალისწინებს გონივრულ და დამხმარე ინფორმაციას, რომელიც შესაბამისობაშია და ხელმისაწვდომია დამატებითი მნიშვნელოვანი ხარჯების ან ძალისხმევის გარეშე. ეს მოიცავს როგორც რაოდენობრივ, ისე - თვისებრივ ინფორმაციას და ანალიზს, ჯგუფის გამოცდილების და საექსპერტო საკრედიტო შეფასების, ასევე საპროგნოზო ინფორმაციის საფუძველზე.

რაოდენობრივი ინფორმაცია საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის უპირატესი ინდიკატორია და ის არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობის ცვლილებას ეფუძნება შემდეგი მონაცემების შედარების გზით:

- ანგარიშგების თარიღში დარჩენილი ვადის დეფოლტის ალბათობა; დროის კონკრეტულ მომენტისთვის დარჩენილი არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობა, რომელიც შეფასდა დაქვემდებარების საწყისი აღიარების დროს არსებული ფაქტებისა და ვითარებების საფუძველზე.
- საჭიროების შემთხვევაში, ჯგუფი მიიჩნევს, რომ საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდა არის მომენტი, როდესაც აქტივი 30 დღეზე მეტ ხანს არის ვადაგადაცილებული.

ჯგუფი ახორციელებს იმ კრიტერიუმის ეფექტურობის მონიტორინგს, რომელიც გამოიყენება საკრედიტო რისკის მნიშვნელოვანი ზრდის იდენტიფიკაციისთვის რეგულარული შემოწმების გზით იმის დასადასტურებლად, რომ:

- კრიტერიუმი არის სწორად შემუშავებული მნიშვნელოვანი ზრდის გამოვლენისთვის საკრედიტო რისკის განსაზღვრის მიმართულებით, სანამ დაფიქსირდება დეფოლტი;
- კრიტერიუმი არ განიხილავს იმ მომენტს, როდესაც აქტივი 30 დღეზე მეტ ვადაგადაცილებაშია; და
- არ ფიქსირდება რეზერვში არასასურველი მერყეობა 12-თვიან და არსებობის მანძილზე დეფოლტის ალბათობებს შორის.

დეფოლტის განმარტება

ჯგუფი დეფოლტს შემდეგ შემთხვევებში აღიარებს:

- ვადაგადაცილებული სესხები, რომლებიც რესტრუქტურიზებულია >90 დღე
- კლიენტის გარდაცვალება
- ფორს-მაჟორული ვითარება, როდესაც კლიენტი ხდება გადახდისუუნარო გარე ფაქტორების გამო, რომლებიც არ ექვემდებარება კონტროლს
- სალომბარდო დეფოლტის ზღვარია >30 დღის ვადაგადაცილება

დეფოლტის განმარტება შეესაბამება სათანადო რეგულაციებს, ზღვრული 90-დღიანი ვადაგადაცილების გათვალისწინებით ფასს (IFRS) 9-ის შესაბამისად.

ის სესხები, რომლებზეც ჯგუფმა აღიარა დეფოლტი, ითვლება გაუფასურებულ სესხებად.

საპროგნოზო ინფორმაციის გამოყენება

ჯგუფი საპროგნოზო ინფორმაციას იყენებს ორივე შემთხვევაში: ინსტრუმენტის საკრედიტო რისკი მნიშვნელოვნად გაიზარდა თუ არა საწყისი აღიარების შემდეგ, და ინსტრუმენტის მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებისას.

ჯგუფმა მოახდინა საკრედიტო რისკის და საკრედიტო ზარალის მნიშვნელოვანი დრაივერების იდენტიფიცირება და დოკუმენტირება პორტფელისთვის განვლილი მონაცემების ანალიზის გამოყენებით. მან შეაფასა მაკროეკონომიკური ცვლადების გავლენა დეფოლტის ალბათობაზე და ანაზღაურების განაკვეთზე. ანალიზში გამოყენებული იყო შემდეგი მაკრო-ეკონომიკური ცვლადი მონაცემები:

- საქართველოს მშპ-ს რეალური ზრდის განაკვეთი;
- ინფლაციის ტემპი;
- მონეტარული პოლიტიკის საპროცენტო განაკვეთი;
- ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი.

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში შეჯამებულია ძირითადი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები, რომლებიც გამოყენებულია 2022 წლის 31 დეკემბერს, 2023-დან 2025 წლამდე პერიოდისთვის საქართველოში:

	2023	2024	2025
მშპ-ის ზრდა			
საბაზისო სცენარი	4.0	5.5	5.0
ოპტიმისტური სცენარი	6.0	5.0	5.0
პესიმისტური სცენარი	2.0	4.0	5.0
ინფლაციის ტემპი			
საბაზისო სცენარი	5.3	3.1	3.0
ოპტიმისტური სცენარი	5.0	3.0	3.0
პესიმისტური სცენარი	9.0	6.0	3.0
მონეტარული პოლიტიკის საპროცენტო განაკვეთი			
საბაზისო სცენარი	9.6	8.0	7.2
ოპტიმისტური სცენარი	8.5	7.0	7.0
პესიმისტური სცენარი	13.5	10.5	7.5
ნომინალური ეფექტური გაცვლითი კურსი			
საბაზისო სცენარი	320.8	320.8	320.8
ოპტიმისტური სცენარი	325.6	325.6	325.6
პესიმისტური სცენარი	288.7	297.4	306.3

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასება

მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის შეფასებაში მნიშვნელოვანი ამოსავალი მონაცემები მოიცავს შემდეგი ცვლადი მონაცემების ვადების სტრუქტურას:

- დეფოლტის ალბათობა (PD);
- დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD);
- დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება (EAD).

აღნიშნული პარამეტრები, როგორც წესი, განისაზღვრება ორგანიზაციის შიგნით შემუშავებული სტატისტიკური მოდელებიდან და სხვა ისტორიული მონაცემიდან. ისინი კორექტირდება საპროგნოზო ინფორმაციის ასასახად, ზემოთ აღწერილი წესით.

<u>დეფოლტის ალბათობა (PD)</u>

კოჰორტის მოდელი ცნობილი სტატისტიკური კონცეფციაა, რომელიც ფართოდ გამოიყენება გადარჩენის ანალიზში და წარმოადგენს არსებობის მანძილზე მონაცემების სტატისტიკის სფეროს. პროცენტის ცვლადი მონაცემი წარმოადგენს მოვლენის წარმოშობის დროს. ის ჩვეულებრივ გამოიყენება სამედიცინო მედიკამენტების კვლევასა და საინჟინრო საქმეში საიმედოობის შესწავლისას. საკრედიტო რისკის შემთხვევაში, სადავო მოვლენა არის დეფოლტი.

როგორც მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის პარაგრაფში აღვნიშნეთ, მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის დაანგარიშებაში გამოიყენება PD (დეფოლტის ალბათობა), CPD-ის (დეფოლტის ერთობლივი ალბათობა) გამოყენებით. ორივე პარამეტრის მიღება მარტივად შეიძლება თითოეული დაქვემდებარებისთვის დაანგარიშებული საფრთხეების ფუნქციებიდან.

გადარჩენის მოდელის გამოყენების შედეგად, ადგილი აქვს ძველი მოდელიდან გადასვლას, მხოლოდ ვადაგადაცილების ახალ მოდელში ინდივიდუალურ შეფასებაზე მიგრაციის საფუძველზე. გამოყენებით ფაქტორებთან ერთად, ქცევითი ფაქტორები ემატება ახალ მოდელს, რომელიც ახდენს ამ მიდგომის განვითარების პოტენციალის გამოვლინებას დეფოლტის ალბათობის შეფასებაში.

დეფოლტის ალბათობის მოდელის სრული პროცედურის შეფასება ხუთ ძირითად ეტაპს მოიცავდა:

- მონაცემების მომზადება და კანდიდატების შერჩევა განმარტებითი ცვლადი მონაცემებისთვის.
- ერთჯერადი ანალიზი.
- მრავალფაქტორიანი ანალიზი.
- თანხვედრების შეფასება კოქსის პროპორციული რისკის მოდელში.
- ხარისხის და ისტორიული მონაცემების შეფასება.

ნათია ჩქოტუა

ბირითადი დაშვებები და სეგმენტაცია

მოდელირების მიზნებისთვის გაკეთდა შემდეგი დაშვებები:

- მოქმედად ჩაითვალა თითოეული დავალიანების მხოლოდ პირველი დეფოლტი (ე.ი. დანარჩენი მონაცემები დეფოლტის დადგენის შემდეგ ჩამოიჭრა)
- პირველი დაკვირვების თარიღში ყველა ვადაგადაცილებული დავალიანება გამორიცხულია ნიმუშიდან
- დეფოლტი განისაზღვრა ორი კრიტერიუმის მიხედვით: ვადაგადაცილებული დღეები და ჩამოწერის სტატუსი
- ვადებში მყოფი სესხის ყოველი წარმოშობა მიიჩნეოდა ცალკე დაკვირვების საგნად

მოდელირება დაეფუძნა პროდუქტის ჯგუფის სეგმენტაციას, რომელიც სესხებს გამოჯნავს სტანდარტული მახასიათებლების მიხედვით.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო PD-ში თითოეული სეგმენტის ჭრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 6.2%-ით, რაც შეადგენს 763/(763) ათას ლარს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო PD-ში თითოეული სეგმენტის ჭრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 5.2%-ით, რაც შეადგენს 657/(657) ათას ლარს.

<u>დანაკარგები დეფოლტის შემთხვევაში (LGD):</u>

LGD არის სავარაუდო ზარალის მასშტაბი დეფოლტის შემთხვევაში. ჯგუფი აფასებს დეფოლტის შემთხვევაში დანაკარგების პარამეტრებს სესხის აღდგენის ისტორიაზე დაყრდნობით, დეფოლტირებული კონტრაჰენტების მოთხოვნების საპირწონედ. LGD მოდელი ითვალისწინებს მხოლოდ ფულადი სახსრების დაბრუნებას. LGD დაანგარიშდება დისკონტირებული ფულადი ნაკადების საფუძველზე, დისკონტირების ფაქტორად ეფექტური საპროცენტო განაკვეთის გამოყენებით.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო LGD-ში თითოეული სეგმენტის ჭრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 10.0%-ით, რაც შეადგენს 1.236/(1.236) ათას ლარს.

2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, 10% იანი ზრდა/(კლება) საშუალო LGD-ში თითოეული სეგმენტის ჭრილში იწვევს მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ზრდას/(კლებას) 10.0%-ით, რაც შეადგენს 1.255/(1255) ათას ლარს.

<u>დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება (EAD).</u>

დეფოლტის მომენტისთვის დაუფარავი დავალიანება წარმოადგენს მთლიან მისაღებ თანხას დეფოლტის დროს. ჯგუფი ანგარიშობს EAD-ს კონტრაჰენტის მიმდინარე დაქვემდებარებიდან და ხელშეკრულებით დაშვებული მიმდინარე თანხის პოტენციური ცვლილებიდან, ამორტიზაციის ჩათვლით. ფინანსური აქტივის EAD არის მისი მთლიანი საბალანსო ღირებულება.

მოქმედ მსესხებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია მოქმედ მსესხებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის შესახებ 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12- თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი - არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი - გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით: სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის							
ვადაგადაუცილებელი	43,364	(217)	(846)	(851)	(1,914)	41,450	4%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	294	-	(25)	(46)	(71)	223	24%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	148	-	(11)	(29)	(40)	108	27%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	233	-	(47)	(20)	(67)	166	29%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	736	-	-	(381)	(381)	355	52%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები	**44,775**	**(217)**	**(929)**	**(1,327)**	**(2,473)**	**42,302**	**6%**
იპოთეკური სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	22,387	(67)	(117)	(132)	(316)	22,071	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	59	-	-	(2)	(2)	57	3%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	5	-	(2)	-	(2)	3	40%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	13	-	(7)	-	(7)	6	54%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	25	-	-	(14)	(14)	11	56%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ იპოთეკური სესხები	**22,489**	**(67)**	**(126)**	**(148)**	**(341)**	**22,148**	**2%**
სასოფლო-სამეურნეო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	79,301	(2,928)	(918)	(1,059)	(4,905)	74,396	6%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	556	(1)	(96)	(33)	(130)	426	23%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	411	-	(89)	(62)	(151)	260	37%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	452	-	(102)	(63)	(165)	287	37%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,235	-	-	(740)	(740)	495	60%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სასოფლო-სამეურნეო სესხები	**81,955**	**(2,929)**	**(1,205)**	**(1,957)**	**(6,091)**	**75,864**	**7%**

მიკრო ბიზნეს-სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	91,543	(706)	(376)	(474)	(1,556)	89,987	2%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	619	(1)	(41)	(55)	(97)	522	16%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	436	-	(46)	(37)	(83)	353	19%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	463	-	(110)	(24)	(134)	329	29%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,535	-	-	(829)	(829)	706	54%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მიკრო ბიზნეს-სესხები	**94,596**	**(707)**	**(573)**	**(1,419)**	**(2,699)**	**91,897**	**3%**
განვადებები							
ვადაგადაუცილებელი	46,083	(131)	(8)	(6)	(145)	45,938	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	274	-	(4)	(2)	(6)	268	2%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	170	-	(9)	(2)	(11)	159	6%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	230	-	(24)	(5)	(29)	201	13%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	814	-	-	(180)	(180)	634	22%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ განვადებები	**47,571**	**(131)**	**(45)**	**(195)**	**(371)**	**47,200**	**1%**
სალომბარდო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	35,505	-	(2)	(89)	(91)	35,414	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	424	-	-	(26)	(26)	398	6%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	77	-	-	(22)	(22)	55	29%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სალომბარდო სესხები	**36,006**	**-**	**(2)**	**(137)**	**(139)**	**35,867**	**0%**
სამომხმარებლო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	72,756	(321)	(217)	(311)	(849)	71,907	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	749	-	(32)	(65)	(97)	652	13%
31-დან 60 დღემდე ვადაგადაცილება	408	-	(64)	(24)	(88)	320	22%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	316	-	(100)	(14)	(114)	202	36%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	936	-	-	(500)	(500)	436	53%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სამომხმარებლო სესხები	**75,165**	**(321)**	**(413)**	**(914)**	**(1,648)**	**73,517**	**2%**
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**402,557**	**(4,372)**	**(3,293)**	**(6,097)**	**(13,762)**	**388,795**	**3%**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია ინფორმაცია მომხმარებლებზე გაცემული სესხების საკრედიტო ხარისხის შესახებ 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მთლიანი სესხები	1-ლი სტადია 12- თვიანი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	მე-2 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი - არა გაუფასურებული	მე-3 სტადია არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი - გაუფასურებული	სულ მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	წმინდა სესხები	მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის რეზერვი მთლიან სესხებზე %
ანალიზი პროდუქტების ჯგუფების მიხედვით:							
სესხები მცირე და საშუალო საწარმოებისთვის							
ვადაგადაუცილებელი	52,470	(327)	(972)	(1,353)	(2,652)	49,818	5%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	356	-	(14)	(136)	(150)	206	42%
31-დან 60 დღემდე	134	-	(8)	(28)	(36)	98	27%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	55	-	-	(32)	(32)	23	58%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	409	-	-	(243)	(243)	166	59%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მცირე და საშუალო საწარმოების სესხები	**53,424**	**(327)**	**(994)**	**(1,792)**	**(3,113)**	**50,311**	**6%**
იპოთეკური სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	28,079	(59)	(95)	(77)	(231)	27,848	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	37	-	-	(10)	(10)	27	27%
31-დან 60 დღემდე	49	-	(3)	-	(3)	46	6%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	53	-	(3)	(18)	(21)	32	40%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	5	-	-	(3)	(3)	2	60%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ იპოთეკური სესხები	**28,223**	**(59)**	**(101)**	**(108)**	**(268)**	**27,955**	**1%**
სასოფლო-სამეურნეო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	65,278	(1,054)	(682)	(1,389)	(3,125)	62,153	5%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	555	(3)	(62)	(103)	(168)	387	30%

31-დან 60 დღემდე	567	-	(81)	(197)	(278)	289	49%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	651	-	(158)	(227)	(385)	266	59%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,001	-	(15)	(667)	(682)	319	68%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სასოფლო-სამეურნეო სესხები	**68,052**	**(1,057)**	**(998)**	**(2,583)**	**(4,638)**	**63,414**	**7%**
მიკრო ბიზნეს-სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	69,558	(901)	(337)	(734)	(1,972)	67,586	3%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	565	(2)	(30)	(66)	(98)	467	17%
31-დან 60 დღემდე	369	-	(70)	(41)	(111)	258	30%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	308	-	(70)	(79)	(149)	159	48%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	1,069	-	(20)	(688)	(708)	361	66%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ მიკრო ბიზნეს-სესხები	**71,869**	**(903)**	**(527)**	**(1,608)**	**(3,038)**	**68,831**	**4%**
განვადებები							
ვადაგადაუცილებელი	47,262	(292)	(24)	(55)	(371)	46,891	1%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	385	(1)	(11)	(6)	(18)	367	5%
31-დან 60 დღემდე	254	-	(30)	(10)	(40)	214	16%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	261	-	(60)	(14)	(74)	187	28%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	717	-	(51)	(402)	(453)	264	63%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ განვადებები	**48,879**	**(293)**	**(176)**	**(487)**	**(956)**	**47,923**	**2%**
სალომბარდო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	36,304	-	(2)	(60)	(62)	36,242	0%
1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	647	-	-	(20)	(20)	627	3%
31-დან 60 დღემდე	50	-	-	(10)	(10)	40	20%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	18	-	-	(3)	(3)	15	17%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	6	-	-	(1)	(1)	5	17%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სალომბარდო სესხები	**37,025**	**-**	**(2)**	**(94)**	**(96)**	**36,929**	**0%**
სამომხმარებლო სესხები							
ვადაგადაუცილებელი	52,802	(450)	(267)	(408)	(1,125)	51,677	2%

1-დან 30 დღემდე ვადაგადაცილება	487	(1)	(27)	(62)	(90)	397	18%
31-დან 60 დღემდე	193	-	(55)	(12)	(67)	126	35%
61-დან 90 დღემდე ვადაგადაცილება	299	-	(133)	(28)	(161)	138	54%
91-დან 180 დღემდე ვადაგადაცილება	688	-	(26)	(422)	(448)	240	65%
180 დღეზე მეტი ვადაგადაცილება	-	-	-	-	-	-	0%
სულ სამომხმარებლო სესხები	**54,469**	**(451)**	**(508)**	**(932)**	**(1,891)**	**52,578**	**3%**
სულ მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	**361,941**	**(3,090)**	**(3,306)**	**(7,604)**	**(14,000)**	**347,941**	**4%**

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული წლების განმავლობაში ჯგუფმა შეცვალა მომხმარებლებზე გაცემულ კონკრეტულ სესხებზე სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადები. ყველა ამგვარი სესხი სულ მცირე მე-2 ეტაპზე გადავიდა, რომლის ზარალის რეზერვი შეფასდა არსებობის მანძილზე მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალის ოდენობით. შესაბამისად, მე-2 ან მე-3 სტადიიდან 1-ზე გადასული შეცვლილი სახელშეკრულებო ფულადი ნაკადების მქონე სესხები არ არსებობს.

უზრუნველყოფის საგნისა და კრედიტის ბარისხის გაუმჯობესების სხვა საშუალებების ანალიზი

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში წარმოდგენილია სასესხო პორტფელის ანალიზი, გაუფასურების გამოკლებით.

	2022 წლის 31 დეკემბერი	% სასესხო პორტფელი	2021 წლის 31 დეკემბერი	% სასესხო პორტფელი
უზრუნველყოფის გარეშე	291,728	75%	261,339	75%
უზრუნველყოფილი	97,067	25%	86,602	25%
სულ	**388,795**	**100%**	**347,941**	**100%**

უზრუნველყოფის ტიპი	2022 წლის 31 დეკემბერი მთლიანი საბალანსო ღირებულება	2022 წლის 31 დეკემბერი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	2022 წლის 31 დეკემბერი საბალანსო ღირებულება	2022 წლის 31 დეკემბერი უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება
უძრავი ქონება	66,286	(3,377)	62,909	219,936
მცირფასი ლითონები	16,712	(22)	16,690	19,668
მოძრავი ქონება	17,763	(295)	17,468	32,945
უზრუნველყოფის გარეშე	301,796	(10,068)	291,728	-
სულ	402,557	(13,762)	**388,795**	**272,549**

ნათია ნემსიწვერიძე

უზრუნველყოფის ტიპი	2021 წლის 31 დეკემბერი მთლიანი საბალანსო ღირებულება	2021 წლის 31 დეკემბერი მოსალოდნელი საკრედიტო ზარალი	2021 წლის 31 დეკემბერი საბალანსო ღირებულება	2021 წლის 31 დეკემბერი უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება
უძრავი ქონება	77,515	(4,519)	72,996	230,375
ძვირფასი ლითონები	8,405	(19)	8,386	36,415
მოძრავი ქონება	5,512	(292)	5,220	14,433
უზრუნველყოფის გარეშე	270,509	(9,170)	261,339	-
სულ	**361,941**	**(14,000)**	**347,941**	**281,223**

სესხების უზრუნველყოფას მეტწილად უძრავი ქონება, მოძრავი ქონება და ძვირფასი ლითონები წარმოადგენს. ამასთან სესხების უმრავლესობა თავდებობით არის უზრუნველყოფილი. უზრუნველყოფილი სესხები უმეტესად მოიცავს სალომბარდო, მომსახურების, სავაჭრო და სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების სესხებს.

ხელმძღვანელობის შეფასებით, უზრუნველყოფის სამართლიანი ღირებულება სესხის დაწყებისას სულ მცირე შესაბამისი უზრუნველყოფილი სესხების საბალანსო ღირებულებას უდრის, 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ზედმეტი თავდებობის ეფექტის გამოკლებით. დაბალი სესხის უზრუნველყოფის კოეფიციენტის გამო, ხელმძღვანელობა არ მოელის, რომ შესაძლო ნეგატიურ მოძრაობას საბაზრო ფასებში მნიშვნელოვანი გავლენა ექნება სესხების ამოღებადობაზე.

ფიზიკური პირებისგან მიღებული თავდებობები არ გათვალისწინდება გაუფასურების შეფასების მიზნებისთვის. შესაბამისად, ასეთი სესხები და ნაწილობრივ უზრუნველყოფილი დავალიანებების არაუზრუნველყოფილი ნაწილი წარმოდგენილია, როგორც სესხები უზრუნველყოფის გარეშე.

დასაკუთრებული აქტივები სხვა აქტივებშია წარმოდგენილი. იხილეთ მე-18 შენიშვნა.

სესხის დაფარვის ვადები

სასესხო პორტფელის დაფარვის ვადა მოცემულია ქვემოთ, რომელიც აჩვენებს სესხების სახელშეკრულებო დაფარვის ვადის საანგარიშგებო თარიღიდან დარჩენილ პერიოდს.

საბაზრო რისკი

საბაზრო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამომავლო ფულადი ნაკადების სამართლიანი ღირებულება ცვალებადი იქნება საბაზრო ფასების მერყეობის გამო. საბაზრო რისკი მოიცავს სავალუტო რისკს, საპროცენტო განაკვეთის რისკსა და სხვა საფასო რისკებს. ჯგუფის საბაზრო რისკი წარმოიშობა საპროცენტო განაკვეთის ღია პოზიციებიდან, რომლებზეც მოქმედებს ბაზრის საერთო და კონკრეტული ცვალებადობა და ცვლილება უცხოური ვალუტის გაცვლითი კურსის დონეში.

საბაზრო რისკის მართვის მიზანია საბაზრო რისკის მართვა და კონტროლი მისაღები პარამეტრების ფარგლებში და, ამასთანავე, რისკისა და უკუგების ოპტიმიზაცია.

საბაზრო რისკზე მთლიანი უფლებამოსილება ვრცელდება აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტზე.

ჯგუფი თავის საბაზრო რისკს მართავს ღია პოზიციის ლიმიტების დაწესებით ფინანსური ინსტრუმენტებისთვის, საპროცენტო განაკვეთებისა და სავალუტო პოზიციებისთვის. ისინი რეგულარულად კონტროლდება და გადაიხედება აღმასრულებელი საბჭოს მიერ, რაც მტკიცდება სამეთვალყურეო საბჭოს მიერ.

საპროცენტო განაკვეთის რისკი

საპროცენტო განაკვეთის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამომავლო ფულადი ნაკადების სამართლიანი ღირებულება ცვალებადი იქნება საბაზრო საპროცენტო განაკვეთების მერყეობის გამო. ჯგუფის ფინანსურ მდგომარეობასა და ფულად ნაკადებზე გავლენას ახდენს ბაზარზე ძირითადი საპროცენტო განაკვეთების დონეების მერყეობა. საპროცენტო მარჟები შეიძლება ასეთი ცვლილებების გამო გაიზარდოს, მაგრამ ასევე შეიძლება შემცირდეს, ან წარმოქმნას ზარალი მოულოდნელი მერყეობის შემთხვევაში.

საპროცენტო განაკვეთების გეპ-ანალიზი

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვა ძირითადად ხდება საპროცენტო განაკვეთების გეპების მონიტორინგით. საპროცენტო ინტერვალის პოზიციის მიმოხილვა წარმოდგენილია საპროცენტო განაკვეთის მიღების თარიღსა და ფინანსური ინსტრუმენტების დაფარვის ვადას შორის უმცირესით:

2022 წლის 31 დეკემბერი	3 თვეზე ნაკლები	3-6 თვე	6-12 თვე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	6,051	-	-	-	-	21,761	27,812
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	98,341	46,808	83,835	157,477	2,334	-	388,795
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	68	142	747	8,804	80	-	9,841
სხვა ფინანსური აქტივები	3	8	45	928	14	2,654	3,652
	104,463	46,958	84,627	167,209	2,428	24,415	430,100

ნათია ბერიძე

ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	-	-	8,032	-	-	-	8,032
წასესხები სახსრები	73,146	30,130	65,930	187,293	-	-	356,499
საოჯარო ვალდებულება	863	879	1,611	4,565	203	-	8,121
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	997	-	-	-	997
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-	-	-	12,484	12,484
	74,009	**31,009**	**76,570**	**191,858**	**203**	**12,484**	**386,133**
საპროცენტო განაკვეთის მგრძნობელობის ანალიზი	**30,454**	**15,949**	**8,057**	**(24,649)**	**2,225**	**11,931**	
საპროცენტო განაკვეთის მიმართ მგრძნობელობის გეპი	**30,454**	**46,403**	**54,460**	**29,811**	**32,036**	**43,967**	

	3 თვეზე ნაკლები	3-6 თვე	6-12 თვე	1-5 წელი	5 წელზე მეტი	უპროცენტო	საბალანსო ღირებულება
2021 წლის 31 დეკემბერი							
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	3,379	-	-	-	-	15,748	19,127
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	103	-	-	-	-	-	130
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	111,053	37,998	68,090	128,124	2,676	-	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	63	82	254	5,263	-	-	5,662
სხვა ფინანსური აქტივები	-	-	-	-	-	2,056	2,056
	114,598	**38,080**	**68,344**	**133,387**	**2,676**	**17,804**	**374,889**
ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	188	-	-	-	-	-	188
წასესხები სახსრები	19,142	44,685	71,885	172,348	6,345	-	314,405
საოჯარო ვალდებულება	933	949	1,778	5,079	388	-	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	996	-	-	-	996
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-	-	-	9,992	9,992
	20,263	**45,634**	**74,659**	**177,427**	**6,733**	**9,992**	**334,708**

საპროცენტო განაკვეთის მგრძნობელობის ანალიზი	94,335	(7,554)	(6,315)	(44,040)	(4,057)	7,812
საპროცენტო განაკვეთის მიმართ მგრძნობელობის გეპი	**94,335**	**86,781**	**80,466**	**36,426**	**32,369**	**40,181**

საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები

ქვემოთ ცხრილში მოცემულია პროცენტიანი აქტივებისა და ვალდებულებების საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით. ეს საპროცენტო განაკვეთები მიახლოებულია ამ აქტივებისა და ვალდებულებების დაფარვის ვადამდე მიღებულ შემოსავალთან.

	2022			2021		
	საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები, %			საშუალო ეფექტური საპროცენტო განაკვეთები, %		
	ლარი	აშშ დოლარი	ევრო	ლარი	აშშ დოლარი	ევრო
საპროცენტო სარგებლის მქონე აქტივები						
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	5.53%	1.00%	-	5.69%	0.00%	-
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	34.89%	18.80%	-	34.69%	18.53%	-
წმინდა ინვესტიცია ოყარებში	37.97%	-	-	36.43%	-	-
პროცენტიანი ვალდებულებები						
ნასესხები სახსრები	15.59%	6.15%	-	14.77%	6.02%	-

საპროცენტო განაკვეთის მგრძნობელობის ანალიზი

საპროცენტო განაკვეთის რისკის მართვას, საპროცენტო განაკვეთის გეპ ანალიზის საფუძველზე ემატება ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების მგრძნობელობის მონიტორინგი. წმინდა მოგების საპროცენტო განაკვეთების მერყეობის (გადაფასების რისკი) მიმართ მგრძნობელობის ანალიზი, 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით არსებული პროცენტიანი აქტივებისა და ვალდებულებების შემოსავლიანობის მრუდისა და პოზიციების 100 საბაზისო პუნქტით სიმეტრიული ვარდნის ან ზრდის გამარტივებულ სცენარზე დაყრდნობით, ასეთია:

	2022	2021
პარალელური ვარდნა 100 საბაზისო პუნქტით	(328)	(648)
პარალელური ზრდა 100 საბაზისო პუნქტით	328	648

ნათია ნუცუბიძე

სავალუტო რისკი

ჯგუფის აქტივები და ვალდებულებები გამოხატულია რამდენიმე უცხოურ ვალუტაში.

სავალუტო რისკი არის რისკი იმისა, რომ ფინანსური ინსტრუმენტის სამართლიანი ღირებულება ან სამომავლო ფულადი ნაკადები ცვალებადი იქნება სავალუტო კურსის მერყეობის გამო. მიუხედავად იმისა, რომ ჯგუფი ახდენს სავალუტო რისკზე მისი დაქვემდებარების ჰეჯირებას საკომპენსაციო სესხების გამოყენებით, რომლებიც კლასიფიცირებულია წარმოებულ ინსტრუმენტებად (იხილეთ მე-12 შენიშვნა), ამგვარი საქმიანობები არ განისაზღვრება ჰეჯირების ურთიერთობად, ფასს სტანდარტების შესაბამისად.

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სტრუქტურა სავალუტო რისკთან მიმართებაში:

	ევრო	აშშ დოლარი	სხვა	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	5,017	8,497	591	14,105
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	-	317	-	317
სხვა ფინანსური აქტივები	11	622	-	633
სულ აქტივები	**5,028**	**9,436**	**591**	**15,055**
ვალდებულებები				
ნასესხები სახსრები	-	144,544	-	144,544
საოჯარო ვალდებულება	-	6,783	-	6,783
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	-	43	-	43
სულ ვალდებულებები	**-**	**151,370**	**-**	**151,370**
წმინდა პოზიცია	**5,028**	**(141,934)**	**591**	**(136,315)**
რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტი	**(2,162)**	**136,992**	**-**	**134,830**
წმინდა პოზიცია რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შემდეგ	**2,866**	**(4,942)**	**591**	**(1,485)**

ქვემოთ ცხრილში წარმოდგენილია 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ფინანსური აქტივებისა და ვალდებულებების სტრუქტურა სავალუტო რისკთან მიმართებაში:

	ევრო	აშშ დოლარი	სხვა	სულ
აქტივები				
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	1,631	3,168	693	5,492
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	-	787	-	787
სხვა ფინანსური აქტივები	2	212	92	306
სულ აქტივები	**1,633**	**4,167**	**785**	**6,585**

ვალდებულებები				
ნასესხები სახსრები	-	176,354	-	176,354
საოჯარო ვალდებულება	-	7,566	-	7,566
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	22	16	-	38
სულ ვალდებულებები	22	183,936	-	183,958
წმინდა პოზიცია	1,611	(179,769)	785	(177,373)
რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტი	-	180,854	(2,026)	178,828
წმინდა პოზიცია რისკის სამართავად ფლობილი წარმოებული ფინანსური ინსტრუმენტების შემდეგ	1,611	1,085	(1,241)	1,455

წლის განმავლობაში მოქმედებდა შემდეგი სავალუტო კურსები:

ლარში	საშუალო განაკვეთი		სპოტ-კურსი საანგარიშგებო თარიღისთვის	
	2022	2021	2022	2021
1 აშშ დოლარი	2.9156	3.2284	2.7020	3.0976
1 ევრო	3.0792	3.8299	2.8844	3.5040

ვალუტებთან მიმართებაში ლარის გაუფასურება 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით მოგება-ზარალს შემდეგი თანხებით გაზრდიდა (შეამცირებდა): ანალიზი წარმოდგენილია გადასახადის გათვალისწინებით და ეყრდნობა სავალუტო კურსების მერყეობას, რომელიც, ჯგუფის აზრით, მოსალოდნელი იყო საანგარიშგებო პერიოდის დასრულების თარიღში. ანალიზი ეფუძნება დაშვებას, რომ ყველა დანარჩენი ცვლადი, კერძოდ საპროცენტო განაკვეთები მუდმივი რჩება.

	2022	2021
აშშ დოლარის 10%-ით გამყარება ლარის მიმართ	(420)	92
ევროს 10%-ით გამყარება ლარის მიმართ	244	137

ლარის გამყარებას ზემოთ მითითებული ვალუტების მიმართ 2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბერს თანაბარი უკუ ეფექტი ექნებოდა ზემოთ მითითებულ ვალუტებზე, ზემოთ ნაჩვენები თანხებით, ყველა სხვა ცვლადი მონაცემის უცვლელად შენარჩუნების საფუძველზე.

ლიკვიდობის რისკი

ლიკვიდობის რისკი არის რისკი იმისა, რომ ჯგუფს გაუჭირდება ფინანსური ვალდებულებების შესრულება, რაც გულისხმობს მათ დაფარვას ფულადი სახსრებით ან სხვა რომელიმე ფინანსური აქტივით. ლიკვიდობის რისკი არსებობს მაშინ, როდესაც აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობა ერთმანეთს არ ემთხვევა. აქტივებისა და ვალდებულებების ვადიანობის თუ საპროცენტო განაკვეთის შესაბამისობა და/ან შეუსაბამობის კონტროლი უმნიშვნელოვანესია ლიკვიდობის მართვისთვის. სრული

შესაბამისობა საფინანსო დაწესებულებებისთვის უჩვეულოა, რადგან ბიზნესსაქმიანობა ხშირად წინასწარ განუსაზღვრელი ვადის და სხვადასხვა ტიპისაა. შეუსაბამო პოზიცია პოტენციურად ზრდის მომგებიანობას, მაგრამ ასევე შეუძლია გაზარდოს ზარალის რისკი.

ჯგუფი ახორციელებს ლიკვიდობის მართვას ფონდებზე ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით ნებისმიერ დროს, რათა მოხდეს ვადადამდგარი ყველა სახის ფულადი ვალდებულების გათვალისწინება. ლიკვიდობის პოლიტიკას გადახედავენ და ამტკიცებენ აღმასრულებელი და სამეთვალყურეო საბჭოები.

ჯგუფი უზრუნველყოფს დივერსიფიცირებული და სტაბილური ფინანსირების აქტიურ მხარდაჭერას სხვა ბანკებიდან და საფინანსო დაწესებულებებიდან მოკლე და გრძელ ვადიანი სესხების მიღების გზით, რასაც თან სდევს მაღალი ლიკვიდობის აქტივების დივერსიფიცირებული პორტფელები, იმისათვის, რომ მოხდეს სწრაფი და მეუფერხებელი რეაგირება ლიკვიდობის გაუთვალისწინებელ მოთხოვნებზე.

ლიკვიდობის მართვის პოლიტიკა მოითხოვს:

- მოსალოდნელი ფინანსური ნაკადის პროგნოზირებას ძირითადი ვალუტების შესაბამისად და ლიკვიდური აქტივების საჭირო დონის გათვალისწინებას მასთან ურთიერთობაში;
- დივერსიფიცირებული ფინანსური რესურსების შენარჩუნებას;
- სესხების კონცენტრაციისა და პროფილის მართვას;
- სასესხო კაპიტალის მოზიდვის გეგმის შენარჩუნებას;
- ლიკვიდობის შენარჩუნებასა და გაუთვალისწინებელ ვითარებაში მოქმედების გეგმის დაფინანსებას.

ლიკვიდობის პოზიციის მონიტორინგს ახდენს ფინანსური დეპარტამენტი და აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი. ბაზრის ნორმალურ პირობებში, ინფორმაცია ლიკვიდობის პოზიციის შესახებ კვირაში ერთხელ წარედგინება ხელმძღვანელობის რისკების მართვის კომიტეტს. ლიკვიდობის მართვის შესახებ გადაწყვეტილებებს მიიღებს აქტივ-პასივების მართვის კომიტეტი და ახორციელებს ფინანსური დეპარტამენტი.

ქვემოთ მოცემული ცხრილები აჩვენებს არადისკონტირებულ ფულად ნაკადებს ფინანსურ ვალდებულებებზე, მათი შესაძლო ყველაზე ადრეული სახელშეკრულებო დაფარვის ვადების საფუძველზე. მთლიანი შემომავალი და გამავალი ნაკადები, რომლებიც ცხრილებშია მოცემული, წარმოადგენენ სახელშეკრულებო, არადისკონტირებულ ფულად ნაკადებს ფინანსურ ვალდებულებებზე.

ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	სულ მთლიანი თანხა გასვლა	საბალანსო ღირებულება

ფინანსური ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	-	-	-	8,032	-	8,032	8,032
ნასესხები სახსრები	8,339	69,636	37,449	78,646	218,853	412,923	356,499
საიჯარო ვალდებულება	338	676	1,014	1,834	5,255	9,117	8,121
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	-	997	-	997	997
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,841	15	-	2,575	53	12,484	12,484
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**18,518**	**70,327**	**38,463**	**92,084**	**224,161**	**443,553**	**386,133**

ფინანსური ვალდებულებების ვადიანობის ანალიზი 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნამდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 6 თვემდე	6-დან 12 თვემდე	1 წელზე მეტი	მთლიანი თანხის გადიწერა	საბალანსო ღირებულება
ფინანსური ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	3	185	-	-	-	188	188
ნასესხები სახსრები	4,604	14,847	47,882	82,297	198,870	348,500	314,405
საიჯარო ვალდებულება	365	730	1,095	2,016	5,979	10,185	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	-	996	-	996	996
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,203	-	-	-	789	9,992	9,992
სულ ფინანსური ვალდებულებები	**14,175**	**15,762**	**48,977**	**85,309**	**205,638**	**369,861**	**334,708**

გეოგრაფიული რისკი

2022 წლისა და 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ჯგუფის ყველა ფინანსური აქტივი საქართველოშია განლაგებული და მისი ბიზნეს-გეგმები მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული ქვეყნის სტაბილურობასა და სამართლებრივ ნორმაზე. საქართველო განაგრძობს განვითარებადი ბაზრის კონკრეტული მახასიათებლების გამოვლენას. როგორც ასეთი, ჯგუფი ექვემდებარება ბიზნესის ან ქვეყნის სამართლებრივი გარემოს ნებისმიერ გაუარესების რისკს.

2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს ჰქონდა წასესხები სახსრები 228,008 ათასი ლარის, 102,725 ათასი ლარის და 25,766 ათასი ლარის ოდენობით ევროპაში, საქართველოსა და აშშ-ში დარეგისტრირებული კონტრაჰენტებისგან (შესაბამისად). 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით ჯგუფს ჰქონდა წასესხები სახსრები 245,369 ათასი ლარის, 37,868 ათასი ლარის, 25,024 ათასი ლარის და 6,144 ათასი ლარის ოდენობით ევროპაში, საქართველოში, აშშ-სა და აზიაში დარეგისტრირებული კონტრაჰენტებისგან (შესაბამისად).

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ანალიზი კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების მოსალოდნელი დაფარვის ვადებით 2022 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნა მდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	ვადაგადაც ილებული	სულ
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	27,812	-	-	-	-	-	27,812
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	55,600	35,109	130,643	157,477	2,334	7,632	388,795
წმინდა ინვესტიცია ოპარებში	13	37	810	7,841	80	1,060	9,841
სხვა ფინანსური აქტივები	1,942	1	50	1,564	14	81	3,652
სულ აქტივები	**85,367**	**35,147**	**131,503**	**166,882**	**2,428**	**8,773**	**430,100**
ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	-	-	8,032	-	-	-	8,032
ნასესხები სახსრები	7,402	65,744	96,060	187,293	-	-	356,499
საოპარო ვალდებულება	284	579	2,490	4,565	203	-	8,121
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	997	-	-	-	997
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,841	15	2,575	53	-	-	12,484
სულ ვალდებულებები	**17,527**	**66,338**	**110,154**	**191,911**	**203**	**-**	**386,133**
წმინდა პოზიცია	**67,840**	**(31,191)**	**21,349**	**(25,029)**	**2,225**	**8,773**	**43,967**

ქვემოთ მოცემულ ცხრილში ნაჩვენებია ანალიზი კონსოლიდირებული ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგებაში აღიარებული თანხების მოსალოდნელი დაფარვის ვადებით 2021 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით:

	მოთხოვნა მდე და 1 თვემდე ვადით	1-დან 3 თვემდე	3-დან 12 თვემდე	1-დან 5 წლამდე	5 წელზე მეტი	ვადაგადაც ილებული	სულ
აქტივები							
ფულადი სახსრები და მათი ეკვივალენტები	19,127	-	-	-	-	-	19,127

მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური აქტივები	103	-	-	-	-	-	103
მომხმარებლებზე გაცემული სესხები	74,334	30,991	106,088	128,124	2,676	5,728	347,941
წმინდა ინვესტიცია იჯარებში	3	58	229	4,474	-	898	5,662
სხვა ფინანსური აქტივები	1,559	-	-	497	-	-	2,056
სულ აქტივები	**95,126**	**31,049**	**106,317**	**133,095**	**2,676**	**6,626**	**374,889**
ვალდებულებები							
მოგება-ზარალში სამართლიანი ღირებულებით ასახული ფინანსური ვალდებულებები	3	185	-	-	-	-	188
ნასესხები სახსრები	4,601	14,541	116,570	172,348	6,345	-	314,405
საიჯარო ვალდებულება	307	626	2,727	5,079	388	-	9,127
გადასახდელი დივიდენდები	-	-	996	-	-	-	996
სხვა ფინანსური ვალდებულებები	9,203	-	-	789	-	-	9,992
სულ ვალდებულებები	**14,114**	**15,352**	**120,293**	**178,216**	**6,733**	**-**	**334,708**
წმინდა პოზიცია	**81,012**	**15,697**	**(13,976)**	**(45,121)**	**(4,057)**	**6,626**	**40,181**

27. შემდგომი მოვლენები

ჯგუფმა მიიღო შემდეგი დაფინანსება საანგარიშგებო პერიოდის შემდგომ:

- 2023 წლის თებერვალში ჯგუფმა გამოუშვა 25,000 ათასი ლარის პირველი სერტიფიცირებული გენდერული ობლიგაცია რეგიონში, აზიის განვითარების ბანკის („ADB“) ინვესტიციითა (75%) და საქართველოს ბანკის თანადაფინანსებით (25%).

- 2023 წლის თებერვალში ჯგუფმა გააფორმა 5,000 ათასი აშშ დოლარის სასესხო ხელშეკრულება „Incofin C.V.S.O“-სთან.

- 2023 წლის აპრილში ჯგუფმა გააფორმა 13,000 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება სს „ბაზის ბანკთან“, 10,000 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება სს „თიბისი ბანკთან“ და 7,560 ათასი ლარის სასესხო ხელშეკრულება „EFSE S.A. SICAV-SIF“-თან.

გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსი	სტატუსი
1. . საბჭოს ლიდერობა და კომპანიის მიზანი	4.6
ა: ეფექტიანი საბჭო	სრულად
ბ. კომპანიის მიზანი და კულტურა	სრულად
გ: რესურსები და კონტროლი	სრულად
დ: დაინტერესებულ მხარეებთან თანამშრომლობა	ნაწილობრივ
ე: სამუშაო რესურსების პოლიტიკა	სრულად
2. პასუხისმგებლობების განაწილება	4.5
ვ: თავმჯდომარის ფუნქცია	ნაწილობრივ
ზ: დამოუკიდებელი წევრები	სრულად
თ: საბჭოს ეფექტიანობა	სრულად
ი: საბჭოს საკმარისი რესურსები	სრულად
3. შემადგენლობა, უფლებამონაცვლეობა და შეფასება	3.66
კ: დანიშვნა და უფლებამონაცვლეობა	ნაწილობრივ
ლ: უნარ-ჩვევების ერთობლიობა, ხელახალი არჩევა	ნაწილობრივ
მ: წლიური შეფასება	სრულად
4. აუდიტი, რისკები და შიდა კონტროლი	5.0
ნ: აუდიტის ეფექტიანობა	სრულად
ო: რისკების გამჟღავნება	სრულად
პ: შიდა კონტროლი და რისკების მართვა	სრულად
5. შრომის ანაზღაურება	5.0
ჟ: ხელმძღვანელი პირების ანაზღაურება	სრულად
რ: გამჭვირვალე პროცედურა	სრულად
ს: დამოუკიდებელი გადაწყვეტილება	სრულად
ქულათა ჯამი	4.55

შენიშვნა: სრული შესაბამისობა ფასდება 5 ქულით, ნაწილობრივი - 3 ქულით, შეუსაბამობა - 0 ქულით.

კოდექსის სრული ტექსტი ხელმისაწვდომია ბმულზე:
https://www.frc.org.uk/directors/corporate-governance-and-stewardship/uk-corporate-governance-code

დ) არ ხდება დასაქმებულებთან ეფექტიანი თანამშრომლობა, მაგალითად, სამუშაო რესურსის საკონსულტაციო კოლეგიის ფორმით, შესაბამისად, კომპანია ნაწილობრივ აკმაყოფილებს ამ სტანდარტს.

ვ) მიუხედავად იმისა, რომ თავმჯდომარე აღმასრულებელი დირექტორისაგან დამოუკიდებელია, გაერთიანებული სამეფოს კორპორაციული მართვის კოდექსის თანახმად, იგი არ შეიძლება იქნეს მიჩნეული დამოუკიდებლად, რადგან მნიშვნელოვანი აქციონერია და 9 წელზე მეტია საბჭოში მოღვაწეობს; სხვა კრიტერიუმების მიხედვით (მათ შორის, კომპანიის საერთო ხელმძღვანელობის ეფექტიანობასთან, ღიაობისა და დებატების ხელშეწყობის, ასევე თავმჯდომარის შეფასების კრიტერიუმებთან დაკავშირებით), კომპანია შეესაბამება სტანდარტებს, შესაბამისად, ნაწილობრივ აკმაყოფილებს F-მოთხოვნას.

თ) მიუხედავად საბჭოს წევრების დანიშვნის მკაცრი პროცედურისა, არ არსებობს სამართალმემკვიდრეობის ხელშეწყობის გეგმები. კრიტერიუმები სრულდება ნაწილობრივ.

ი) ხელახალი არჩევნები ყოველწლიურად არ ტარდება; თავმჯდომარე დანიშნულია 9 წელზე ხანგრძლივი ვადით, თუმცა 2018 წელს მან სამეთვალყურეო საბჭოს თავმჯდომარის ახალი როლი იტვირთა; კრისტალი არ იყენებს გარე კონსულტაციებს საბჭოს წევრების დასანიშნად; კრიტერიუმები სრულდება ნაწილობრივ.

Annual Report 2022

About Us

JSC MFO Crystal ('Crystal') is a leading financial inclusion organisation and, by assets, the largest non-banking financial institution in Georgia. The company manages a loan portfolio of 389 million GEL, employs over 1,000 members of staff, operates from 50 branches and serves up to 120 thousand unique customers across the country. Crystal acts as a platform for economic development, providing farmers and micro and small entrepreneurs with innovative financial (Leasing) and non-financial (Consulting and Technology) products and services that are tailored to their needs. Notably, Crystal is the first Fitch-rated non-banking financial institution in the region (B- Stable Outlook). The company also received an A- social rating in 2021 from MicroFinanza, the Global Rating Agency.

In 2021, for projects aimed at empowering and supporting women in Georgia, Crystal was the recipient of a major award from the Millennium Challenge Corporation. MFC, the International Microfinance Association, moreover named Crystal's Green Line (Energy efficient credit and installments) among the five best initiatives in the world. Crystal has also been declared a honorary winner at the Best Annual Report and Transparency Competition (BARTA) for the fourth year in a row in Georgia for large financial institutions. This recognition places Crystal within the ranks of all systemic financial institutions in Georgia and also underscores its rightful aspirations towards banking.

For more information and the digital version of this report, please visit: https://ir.crystal.ge/

Table of Contents

Strategic Report 3
- At a Glance 3
- Financial and Operational Highlights 4
- Chair's Statement 5
- Chief Executive Officer's Letter 7
- Macroeconomic and Market Overview 9
- Corporate Strategy 14
- Business Model 15
- Significant Business Updates 16
- Leasing 18
- Relationship with Investors and Funding 19
- Technical Assistance 20
- Key Risks and Uncertainties 21
- Corporate Social Responsibility 23
- People in our Organization 25
- Information Technologies 27

Governance Statement 29
- Supervisory Board 32
- Chair 33
- Board Composition 34
- Corporate Governance 35
- Supervisory Board Members 36
- Management Team (Board of Directors) 39
- Committee Reports 41

Statement of Management's Responsibilities for the Preparation and Approval of the Consolidated and Separate Financial Statements and Management report for the Year Ended December 31, 2022 47

Independent auditor's report 48-51

Consolidated and Separate Financial Statements 52
- Consolidated statement of profit or loss and other comprehensive income 52
- Separate statement of profit or loss and other comprehensive income 53
- Consolidated statement of financial position 54
- Separate statement of financial position 55
- Consolidated statement of changes in equity 56
- Separate statement of changes in equity 57
- Consolidated statement of cash flows 58
- Separate statement of cash flows 59

Notes to the CONSOLIDATED and separate financial statements 60

Annexes 125

Strategic Report

The core mission of Crystal is to empower entrepreneurs with the capital, knowledge and skills needed to transform their opportunities for the public good.

At a Glance

Crystal's vision is to be a leading financial institution for micro and small entrepreneurs. Our approach goes beyond a focus on credit products and includes providing access to a wider range of services, such as current accounts, cards, leasing and non-financial services, including business and financial advice, technological solutions, education, information and leadership development opportunities. These are all the areas that Crystal aspires to make available for its customers.

By assets, Crystal is the largest non-banking financial institution in Georgia, managing a loan portfolio of 389 million GEL, employing over 1,000 members of staff, operating through 50 branches and serving up to 120 thousand unique customers across the country. Crystal's institutional shareholders include Incofin IM and Developing World Markets. At the same time, the company enjoys a longstanding relationship with around 25 lenders, including international Microfinance Investment Vehicles, Development Financial Institutions and local banks.

Financial and Operational Highlights

NET PROFIT	
Δ	**+147.64%**
2022	7,875
2021	3,180

TOTAL ASSETS	
Δ	**+14.41%**
2022	453,256
2021	396,179

LOAN PORTFOLIO	
Δ	**+11.74%**
2022	388,795
2021	347,941

TOTAL EQUITY	
Δ	**+11.43%**
2022	67,073
2021	60,195

ROA	
Δ	**+1.02%**
2022	1.85%
2021	0.83%

ROE	
Δ	**+7.00%**
2022	12.38%
2021	5.38%

NPL	
Δ	**+0.40%**
2022	8.70%
2021	8.30%

COST OF RISK	
Δ	**+0.91%**
2022	1.68%
2021	0.77%

COST TO INCOME	
Δ	**-6.07%**
2022	76.84%
2021	82.91%

BRANCHES	
Δ	**0.00%**
2022	50
2021	50

CUSTOMERS	
Δ	**-1.10%**
2022	118,453
2021	119,775

EMPLOYEES	
Δ	**+4.92%**
2022	1,045
2021	996

Chair's Statement

Dear Shareholders and Stakeholders,

After the COVID-19 pandemic having triggered high inflation across the world, reversing the global trend of poverty reduction, Europe is now witnessing the largest-scale military confrontation since WWII. It is clearly a human tragedy of an unimaginable magnitude. Most Georgians know about war and its destructive consequences first-hand – not only from history textbooks – and that is why we honor the heroic fight of Ukrainian people for their freedom and their independence.

The potential economic risks due to the war in Ukraine, as described in the previous Annual Report, never materialised in 2022. On the contrary, the flow of people and capital have had a moderately positive impact on the already vigorous economic recovery, resulting in annual GDP growth of 10.1%.

Increased exports, revenues from tourism, and cross-border remittances combined with prudent monetary and fiscal policies allowed Georgia to improve almost all macroeconomic parameters (see the Macroeconomic and Market Overview section), culminating in an upgraded 'BB' sovereign rating from Fitch Ratings – one notch away from investment grade.[1]

The country's robust geopolitical position and its potentially growing economic role in the region is not a guarantee for the prosperity of its people. Crucially, any reduction in poverty levels and inequalities will not happen automatically. It will require inclusive and sustainable economic growth, dependent *inter alia* on the development of the vibrant MSME and agricultural sectors, the enhanced participation of women and the youth in economic life, and the effective management of migration of conflict displaced individuals.

Crystal's mission is to contribute towards the goals of financial inclusion and sustainable economic development, in a manner which generates and preserves long-term shareholder value. To achieve this, we act as a development platform for micro and small entrepreneurs and small-holder farmers. Our customer-centric approach and wide distribution of services allows us to grow in a highly competitive market. You may read more about our business model, competitive advantage and our plans within the Strategic Report.

The year 2022 found an improvement in practically every major indicator for Crystal. Our loan portfolio grew by 11.7%, the Cost-to-Income Ratio decreased to 76.8% (from 82.9% in 2021) and ROE reached 12.4% (from 5.4% in 2021), while we also managed to maintain a strong capital adequacy ratio[2] of 17.93% (20.47% in 2021).

We additionally made tangible progress in bolstering our governance (see our Governance Statement below) and preparing to obtain a banking license. Building on this trend in 2023, Crystal anticipates a return to pre-COVID performance indicators. As defined by our new 2023-2025 corporate strategy, we shall set a course towards becoming the best-in-class sustainable bank. It is also worth mentioning that Crystal has now made its first firm steps towards geographic expansion by establishing a long-term commercial partnership with a regional MFI in Uzbekistan.

Alongside financial returns ('profit'), we pay equal attention to our 'people' and 'planet' outcomes and consider how these contribute towards the achievement of the Sustainable Development Goals. Shortly after this report, we shall publish the Crystal Sustainability Report 2022 to disclose our progress in achieving such environmental and social objectives.

In 2023, Crystal will celebrate its 25th year. We aim to mark this anniversary by securing a micro-banking

[1] On 27 January 2023, Fitch Ratings revised its outlook on Georgia's long-term foreign-currency Issuer Default Rating (IDR) from Stable to Positive, and it affirmed the IDR at 'BB'.
[2] Capital Adequacy Ratio (CAR) is determined, based on the rules and guidelines of the National Bank of Georgia, rather than IFRSs.

license, returning to pre-Covid levels of financial performance and profitability and establishing our first foothold in a regional expansion strategy.

In conclusion, I would like to thank our shareholders, lenders, suppliers, partners, our technical assistance donors, and Crystal's amazing people, including members the Management Team and my fellow colleagues on the Supervisory Board.

Sincerely,

Archil Bakuradze
Chair of the Supervisory Board

Chief Executive Officer's Letter

Dear Shareholders,

2022 was a year of hard work and improved results, both for Georgia's economy and Crystal as well. After successfully weathering stacked crisis induced by the pandemics and Russia's war in Ukraine, the company has made strides in improving profitability, at the same time significantly strengthening our institutional capabilities and managing major improvements in the organizational structure, processes, and systems.

The success of any financial institution is most vividly expressed in numbers: just as in 2021, this year we strengthened our results: the loan portfolio surpassed 400 million GEL[3], and the number of our active borrowers was maintained around 120,000. Our team has focused on **improving profitability**, which was **successfully managed** despite significant increases in the cost of doing business, regional instability, tightening regulatory requirements, and a record-breaking inflation rate. **As a result, Crystal's ROE has reached 12.4%, improving by 7% from the 2021 results while portfolio grew by 11.7%.** Based on external qualified study of the micro segment customers Crystal also had **highest Customer Satisfaction (9,3 out of 10), Recommendation (9 out of 10) and second-highest Loyalty (9,4 out of 10) scores, overtaking major systemic banks and other market players.** Our **Net Promoter Score (NPS) stood at record-high 86 and we were also named as the 5th most recognizable brand among the financial industry.**

In 2022, we disbursed 154 million GEL to small businesses and 99 million GEL to agriculture customers – a record result compared to previous years. At the same time, the asset quality remained high thanks to prudent credit risk management. I'd like to bring to a focus the success of the leasing line, where the portfolio increased by 73.8%, reaching 10 million GEL. The number of leasing business customers, including legal entities, self-employed and individual entrepreneurs grew by 63%.

As for the non-credit transactions, foreign currency conversion operations have significantly boosted our revenue levels in 2022 as the income from conversion operations and revaluations surpassed 5.5 million GEL. Remittances and utility payments also showed considerable growth, the generated income totaled 700,000 GEL with up to 59 520 customers being served.

The year proved fruitful for fundraising team, we continued to attract investments from our longstanding and new international partners, which further solidified our reputation as a reliable financial institution and opened additional opportunities to implement our core mission. Total investments raised in 2022 made up 240 million GEL, which is 53 million GEL higher than in 2021.

All our good work was hardly left without notice, with Crystal receiving significant recognitions for the way it does business:

- We became an award winner at the Best Annual Report and Transparency Award "BARTA 2022" for the fourth year in a row, confirming that we continue to be committed to one of our major organizational values - transparency.
- Fitch Ratings re-affirmed Crystal's Stable outlook in 2022, which amidst the global challenges, is a significant success.
- Crystal Consulting developed ERP system for small businesses was named the best complex business solution of the year at the IT innovation award "GITI 2022."

[3] Loan Portfolio Principal based

As terrible conflict continued in Ukraine, our response was to partner with other businesses to support Ukrainians coming to Georgia and to send humanitarian aid to Ukraine. It makes me proud to see how exceptionally well our company and employees have supported the Ukrainian people fighting for freedom and democracy.

At the same time, we remained forward-thinking, by actively working towards the strategic goal of banking transformation. We continued large-scale organizational changes with a view to approximating the organizational structure, processes, and products of Crystal to that of the bank. Simultaneously, Georgian parliament has signed the law on Microbanks. As many of you are aware, Crystal has strongly advocated passing this legislative reform as a major step in a positive direction, providing far better opportunities for our company to serve its customers. Micro bank transformation will also result in higher customer retention and increased non-credit revenues, and fuel the growth of the loan portfolio, which will subsequently unlock the efficiencies of scale. Transformation will also strengthen Crystal's positioning by unlocking a substantial shareholder value against the low risks of the highly regulated banking sector and Georgia's consistently robust macro-prudential performance.

It is noteworthy **that all priority areas which were planned in 2022 – process automation, boosting of financial results, organizational capacity strengthening and subsidiary development – have been successfully implemented** and in each area, we've made tangible progress.

Outlook

Georgia's economic performance and the benefits of the Crystal's strong business model leave us well-positioned for the future. Amidst the existing challenges, the success of Crystal has a positive impact not only on the sustainable development of our company, but also on the entrepreneurship and economic recovery of Georgia as a whole. I believe we will keep on the same track in 2023 as well. Through joint team efforts, we will manage to turn Crystal into a successful and robust bank. The key priorities for 2023, are as follows:

1. Successful completion of the Banking Transformation Program
2. Further improvement of the financial results
3. Automation of the loan application and decision-making process
4. Strengthening of organizational capabilities

Our People

Implementation of such large-scale projects and changes required mutual understanding, appreciation, and respect for each other's work, along with constant individual and collective learning. **Although 2022 abounded with a lot of market uncertainty, strong teamwork and managerial foresight helped us successfully manage significant changes.**

I cannot thank the incredible Crystal team enough, and all our stakeholders and partners for their dedication and support during the past year. I am truly humbled by and beyond appreciative of the relentless commitment of our staff to continually serving our customers, their dedication to their work and genuine care for each other. Our results, while a product of many factors, are primarily due to our 1,000 professionals across Georgia.

Our people bring success to Crystal!

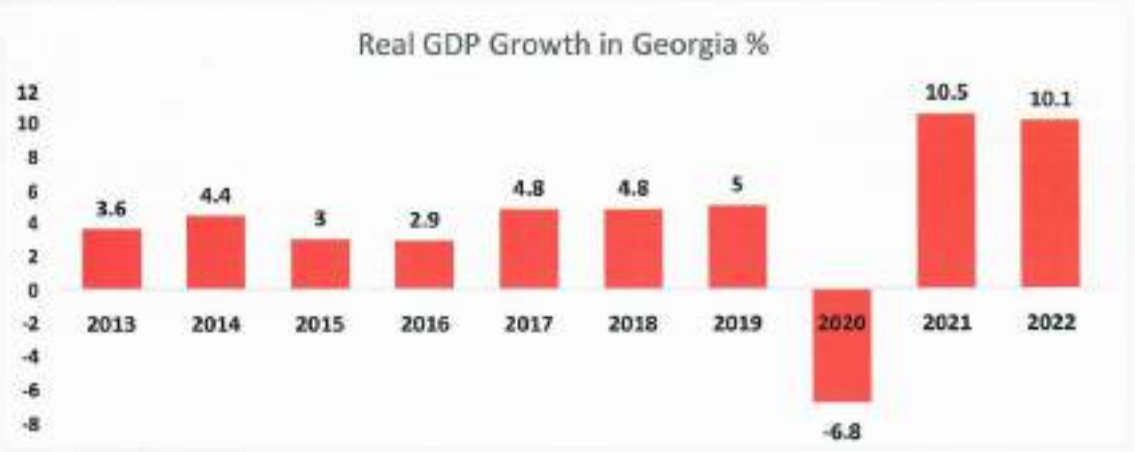
Ilia Revia

Chief Executive Officer

Macroeconomic and Market Overview

Gross Domestic Product

2022 was a tough year, first and foremost in terms of the human toll caused by Russia's invasion of Ukraine. At the same time, the increasingly uncertain and complex geopolitical environment has certainly been and continues to be a matter of concern. It all has been coupled with increased cases of the Omicron strain at the beginning of the year and double-digit inflation. Nevertheless, Georgia's economy has once again shown its resilience. By decision of the government, all Covid regulations have been lifted as of 2022, which has had a positive effect on macro indicators. Since the start of the Russian-Ukrainian war, migration to Georgia has increased significantly, which has had a positive impact on remittances and tourism inflows. In addition, migration of Georgians abroad has significantly increased. In particular, tourism revenues increased by almost 182%, remittances significantly increased as well, showing a 86.1% rise compared to the previous year. Additionally, Foreign Direct Investments (FDI) grew (61%) while the Current Account (CA) deficit reduced to 4.1%. A sharp rise in lending also had a substantial impact. The strengthening of GEL significantly reduced the growth of imports in GEL equivalent. Consequently, in 2022, nominal economic growth of ~20% was observed, however, due to high inflation, real GDP growth for the year totaled 10.1%.

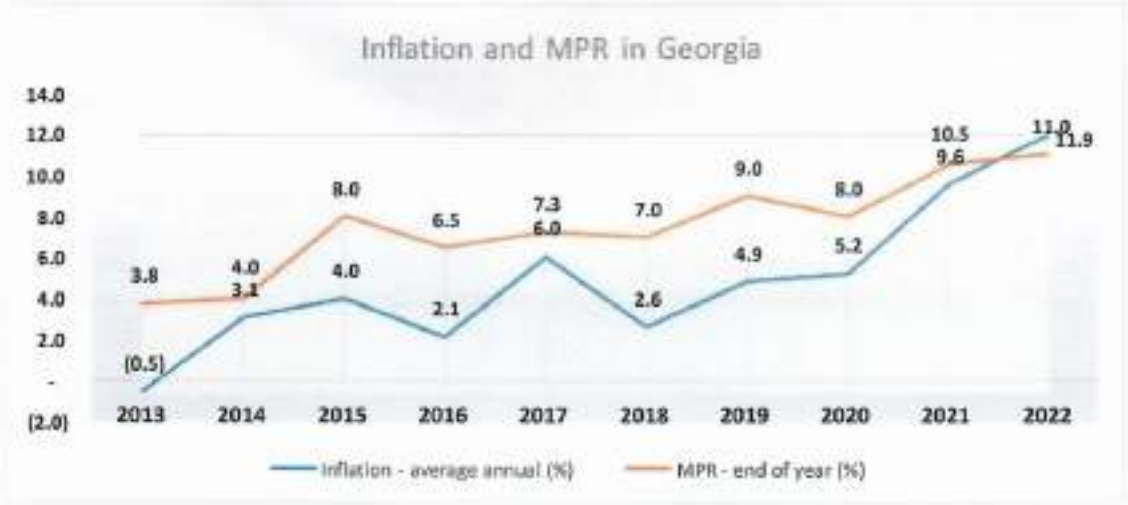

Source: National Statistics Office of Georgia

Inflation and the Monetary Policy Rate

The restrictions in response to the Covid-19 pandemic introduced in 2020-2022 increased production costs, leading to inflation risks and resulting in a high National Bank of Georgia monetary policy rate (MPR) over the entire year. Because pandemic-related factors affected inflation and boosted oil and food prices on international markets, the average annual inflation increased by 2.3 pp compared to 2021, and equalled 11.9%. In 2022, the Russia-Ukraine war broke out, which further increased the prices of consumer goods. In addition, the demand grew due to the large migration from Russia-Ukraine, causing a shock increase in prices (especially, for rent and real estate). Nevertheless, inflation has already returned to the target of 3% in 2023. In general, inflation has remained a significant global challenge since the start of the pandemic.

To harness inflation in 2021-2022, the regulator increased the monetary policy rate several times, in total by 2.5 pp in 2021, and by 0.5 in 2022. As a result, the monetary policy rate at the end of 2022 was fixed at 11.0%.

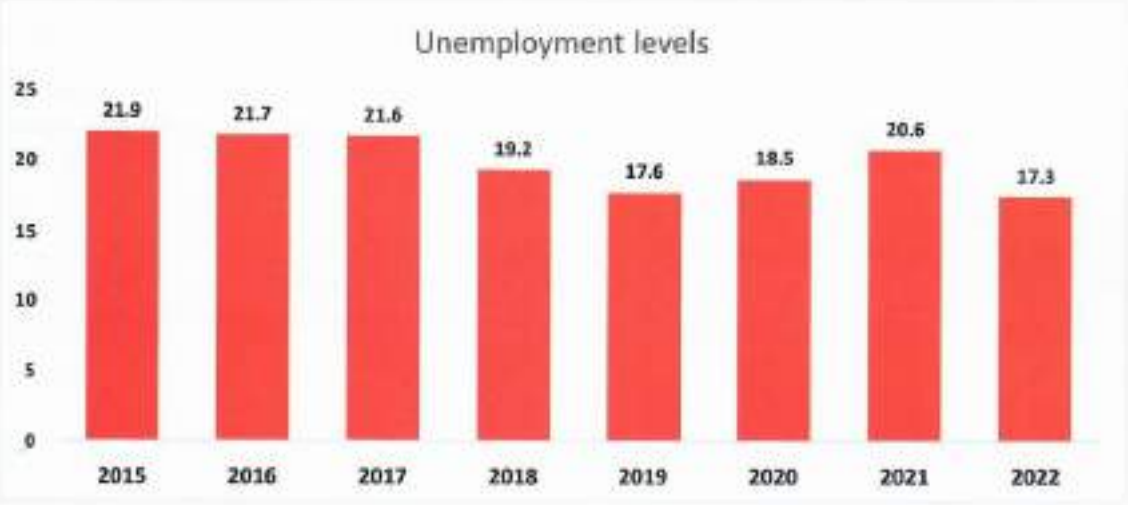

Source: National Statistics Office of Georgia and the National Bank

Jobs and Unemployment

Starting from 2020, the National Statistics Office of Georgia updated its employment calculation methodology. Under the new methodology, those working in their own households and manufacturing products primarily for personal consumption (more than 50%) will no longer be considered self-employed. Such individuals have been reclassified into other categories among the unemployed or those outside the labour force. As a result of this new standard, a recalculation of historical data was required and the National Statistics Office of Georgia has subsequently updated the data since 2010.

Compared to 2021, the unemployment level decreased by 3.3 pp in 2022, equalling 17.3%. This was largely due to additional jobs created by the state and business, increased demand due to migration from Russia-Ukraine, and the outflow of unemployed from Georgia.

Source: National Statistics Office of Georgia

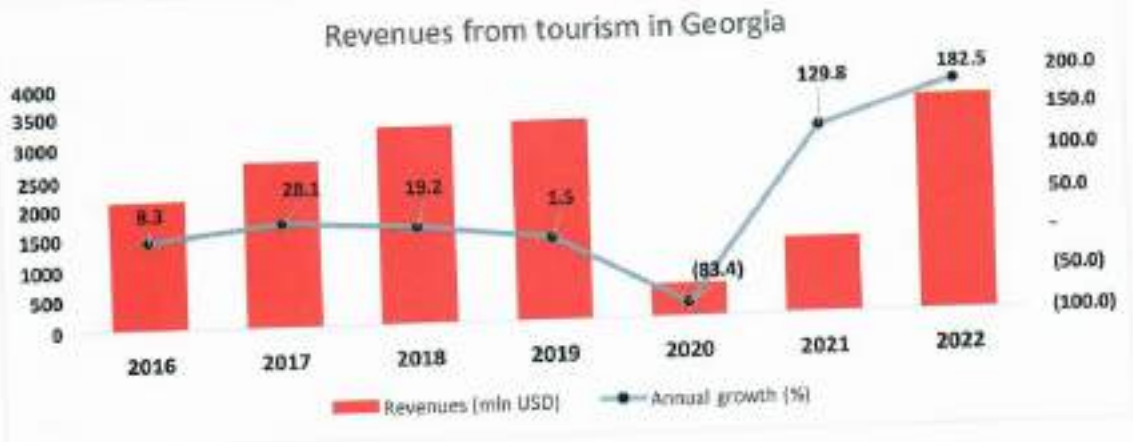
Exports and Imports

With the opening of the economy and the double-digit GDP for the last 2 years, the export of goods in 2022 amounted to 5.6 billion US dollars, which is 31.8% more YoY. The most notable contributors were the CIS countries (48.2%) and the European Union (15.4%).

Opening of the economy, migration from Russia and Ukraine, recovery of tourism, appreciation of the national currency and rise of remittances each increased internal demand and therefore, imports. In 2022, the import of goods amounted to 13.6 billion US dollars, which is 34.6% more compared to the previous year. While the major contributors to import were the CIS (27.4%), EU (22.6%) and Turkey (17.5%).

Tourism

By 2022, revenues from tourism exceeded the pre-pandemic period (2019) by 7.6%. There is also a tangible improvement YoY. In particular, compared to 2021, tourism revenues increased by 182.5%, reaching 3,517 million US dollars.

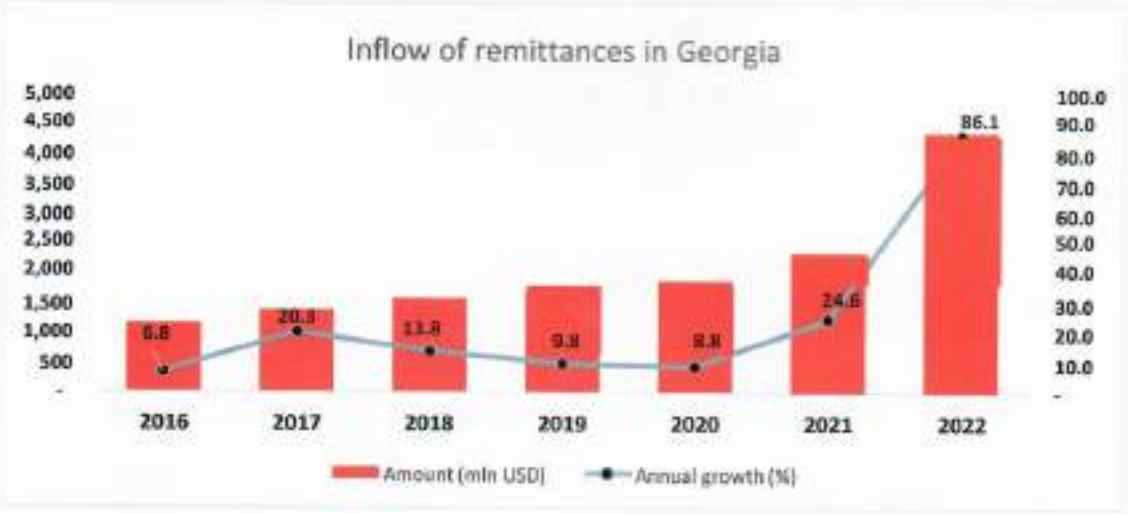

Source: National Bank of Georgia

Remittances

The flow of remittances increased by 86.1% (USD 2,023 million) YoY in 2022 and amounted to USD 4,372 million. The main contributors to the growth are remittances from Russia, in particular, there is a 402% increase YoY.

A significant share of remittances came from Russia, at 47.5% (USD 2,068 million, indicating an increased share of 29.8 pp YoY), Italy ranks second - with 9.9% (USD 431.7 million, i.e. a decrease of the share by 6.5 pp YoY), followed by the USA with 7.5% (USD 327 million, i.e. a decrease of the share by 4.6 pp), and Greece with 5.1% (USD 223.9 million, a decrease of the share by 5.1 pp).

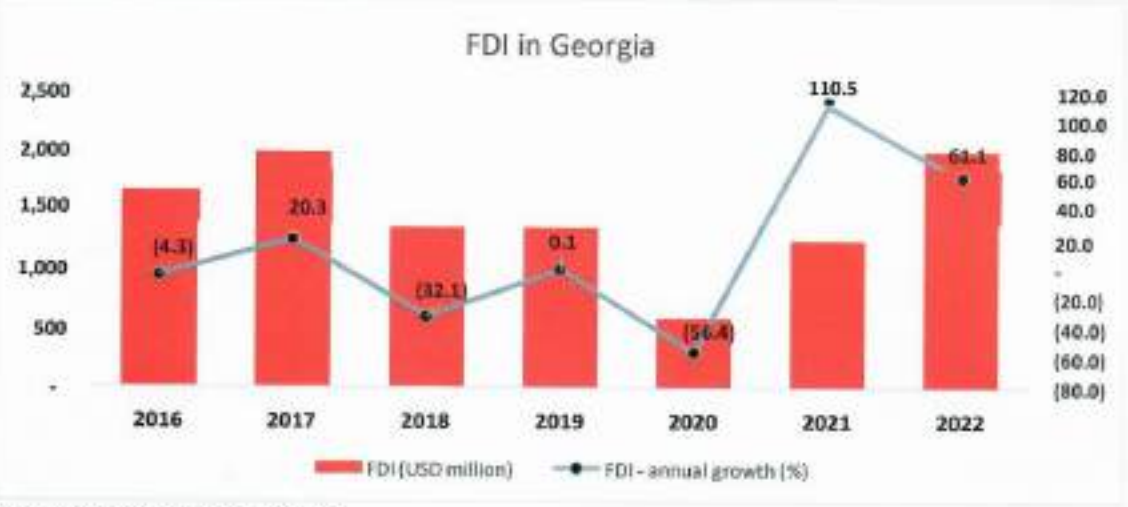

Source: National Bank of Georgia

Foreign Direct Investments

According to the preliminary data, in 2022 Foreign Direct Investment (FDI) inflows to Georgia amounted to USD 2,000 million - 61.1% more than the specified data from 2021. This figure is also the highest on the record.

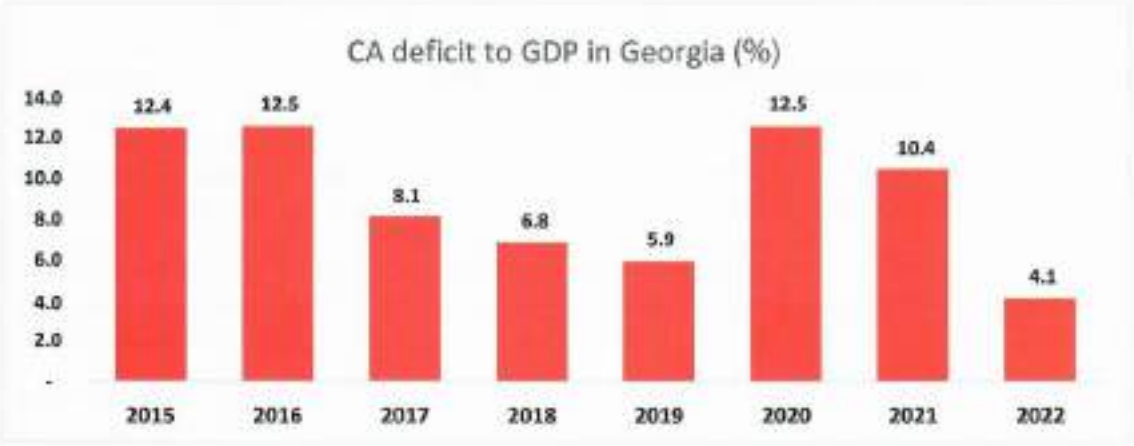
According to the same source, the largest share of FDI in 2022 came for the financial sector at 26.3%, followed by real estate - 20.3%, water supply - 9.3% and energy - 7.5%.

Source: National Statistics Office of Georgia

Current accounts

Compared to 2021, significantly increased remittances, exports, FDI, revenues from tourism, appreciation of the national currency alongside the opening of the economy, all had a positive effect on the 2022 Current Account (CA) balance. The CA deficit amounted to 4.1% of the GDP in 2022.

Source: National Bank of Georgia

Exchange Rates and Foreign Currency Reserves

In 2022, compared to 2021, the average annual GEL exchange rate against the USD decreased by 9.5%, by 19.3% against the EUR, by 1.1% against the Russian ruble whereas it strengthened by 52.2% against the Turkish lira.

Appreciation of the GEL exchange rate against the USD and EUR was reflected in the increase of NEER and REER - by 24.9% and 15% YoY, respectively. In 2022, the foreign currency reserve amounted to USD 4,902 million.

Lending Market

The lending market has been defined for commercial banks and microfinance portfolios with contracts for the disbursement of loans up to 100,000 GEL and a maximum maturity period of five years for resident households

In 2022, as compared to 2021, the portfolios of commercial banks increased by 14.24% (GEL 1,057 million) YoY to GEL 8,478 million. Whereas, microfinance organizations' portfolios grew by 15.72% (GEL 214 million) YoY and reached GEL 1,574 million. As such, the total market size for portfolios increased by 14.47% (GEL 1,271 million) YoY and stood at GEL 10,052 million.

In terms of loan contracts in 2022, the market size expanded by 2.74% (by 91.7 thousand) YoY over 2021, and amounted to 3.43 million contracts. In commercial banks, they decreased by 0.33% (8.7 thousand) YoY and amounted to 2.61 million contracts. Loan contracts from microfinance organizations declined by 13.82% (100.4 thousand) YoY, equaling 827.2 thousand in total.

International Ratings - S&P Global Rating

The negative macroeconomic trends caused by the Covid-19 pandemic in 2020 and the ongoing political crisis also had an effect on the "S&P" credit rating, in which the assessment of Georgia's perspective changed from positive to negative, while the sovereign credit rating remained untouched at the BB level. Considering the positive results from 2022, S&P upgraded Georgia's outlook to negative stable, although leaving the sovereign credit rating unchanged at BB level.

Corporate Strategy

With microbank license upcoming and significant opportunities opening, we have taken a new look at our mission, vision, and strategy, simultaneously redesigning our brand promise, and coming up with updated vision in terms of customer segments, products, and services we want to offer.

Crystal's updated **mission is to strengthen entrepreneurs with capital, knowledge, and skills**, so that they transform opportunities into wellbeing. By providing entrepreneurs and individuals of Georgia with access to financial products and services, knowledge, technology and skills, Crystal will enable them to create jobs in the economy, build assets and improve standard of living across the country.

Crystal's updated **vision is to be the leading bank serving micro and small entrepreneurs**, while operating on principles of commercial performance and social and environmental sustainability.

Crystal's **brand promise is to act as a trusted partner**, providing business or individual customers with opportunities to start or develop their businesses, improve livelihoods, and build better future for their families and society.

Crystal's **strategy is to leverage existing brand, customer base and extensive branch infrastructure, while diversifying its product offering** to include savings deposits, remittances, currency exchange, mobile banking, consultancy, and technology services to both existing and new customers, with **focus on the rural segment, micro and small entrepreneurs**. Upon obtaining micro bank license, Crystal will continue to serve the same segment of customers, and gradually expand into coveted SME sector, from a much stronger financial and institutional platform, thereby creating more value for all our stakeholders.

Mid-term strategic objectives will be as follows:

1. Obtain leading market position in the microfinance segment and deliver strong financial performance.
2. Maintain focus on core (micro) clientele, while gradually increasing share of business with SME segment.
3. Launch savings products, focusing on core clientele or those customers who currently have small amounts to save but do not have banking relationships, high-net-worth individuals, and corporates.
4. Further develop the existing credit product offerings (loans, leasing, etc.)
5. Develop non-credit products.
6. Upgrade institutional infrastructure, human resource capabilities and operational procedures to support the needs of the transformed institution.
7. Ensure digitalization and efficiency of core business processes.

Business Model

Crystal is a leading Georgian financial inclusion organisation, which provides various financial and non-financial services. We focus on providing the best and personalized customer experience in micro finance via branches and digital channels. The following diagram encapsulates Crystal's business model:

* *Futureproducts and segments*

Our lending business offers a wide range of products to retail and business clients, creating an exceptional customer experience, with comfortable and innovative microfinance solutions alongside personalised consulting and development services within our business support programs.

Our non-credit business offers expanding range of transactional products such as payments, money transfers, currency conversion, insurance, and related services.

Crystal's funding sources are diversified and derived from foreign financial institutions, although local commercial banks also represent a significant source of funding. Crystal has also developed alternative funding, such as issuing and placing corporate bonds.

Significant Business Updates

2022 was a year of improved results for the business, despite a challenging operating environment.

In 2022, Crystal's loan portfolio increased by approximately 12%, surpassing 400 million GEL[4] as of 31 December. While the number of active credit customers was maintained up to 120,000.

In total 180,000 unique customers were served over the year, exceeding similar 2021 data by 14%.

It is noteworthy that the emphasis was primarily placed on agro- and micro-lending in 2022. Throughout the year, agro- and micro-credit increased by around 50 million GEL – marking a 41% YoY increase.

The year was also quite active in terms of product upgrades. The first half of the year saw significant changes in the auto product, where its features have been completely updated and adapted to the competitive market environment. Additionally, with the entire network involved in sales, the product became available to a wider segment of consumers. As a result, the portfolio increased by almost 300%, reaching 14.7 million GEL by the end of the year.

The main focus in 2022 was to significantly improve the process of disbursing loans of up to 30,000 GEL. During the year, the company served up to 80,000 clients in this direction – with the amount of issued loans totalling 310 million GEL, marking an increase of 23% YoY.

The company has furthermore successfully provided loans under the DFC/Sida loan guarantee mechanism. More than 6,000 loans, worth 23 million GEL, have been issued under the guarantee scheme. Against the backdrop of various fiscal challenges, the guarantee scheme adds flexibility and surety to the company's financing, which in turn significantly increases our customer's access to financial resources. During the year, the company was able to repay up to 75 problem loans through the guarantee scheme, amounting to approximately 170,000 GEL.

The company is actively continuing to develop its green initiatives. In 2022, the amount provided for financing green purposes reached over 22 million GEL, an increase of 46% YoY. This includes financing solar panels for Crystal customers, which has also contributed to raising public awareness.

One of the priorities this year was the development of non-credit products. For instance, the introduction of one new non-credit product, the SMS service, ensures additional user comfort by providing detailed information on completed transactions.

At the end of 2022, the process of receiving remittances was simplified significantly, thus allowing us to serve up to 183,000 customers during the year. The company generated a total of 650,000 GEL in remittances, an increase of approximately 20% from the previous year.

Important steps were taken in 2022 towards modifying the present insurance offering and introducing new insurance products. In particular, customers currently have the option to insure for both life and auto risks, as well as agricultural risks. Diversifying partner insurance companies has also provided customers the opportunity to select the best-suited terms and conditions. As such, a total of around 90,000 clients were insured. The life insurance portfolio increased by 130 million GEL throughout 2022, and by the end of the year it amounted to approximately 300 million GEL. While the amount of reimbursed losses reached approximately 420,000 GEL.

From the spring of 2022, Crystal introduced a completely new product, car insurance, the content of which is adapted to the needs of the customers and the car loan product. The insurance portfolio in this area reached 12 million GEL, with more than 1,100 customers.

[4] Loan Portfolio Principal based

Since July 2022, pay box network has expanded, allowing Crystal to completely remove transactions of up to 500 GEL from cashier desks. This has consequently reduced queuing at cash desks and greatly accelerated the customer service process.

Crystal's constant attention to its customers and quality of processes has paid off. According to 2022 brand and market study, performed by ACT, Crystal leads among the large, systemic banks, with the average customer satisfaction score reaching 9.3 out of 10.

Leasing

Leasing is a key strategic direction for JSC MFO Crystal, which has been developing successfully since 2020. To date, the total leasing portfolio amounts to 10 GEL million and includes 250 clients. The greatest part of these consumers are entrepreneurial legal entities.

For 2022, the portfolio grew by 74%, and was predominantly concentrated in the following sectors: construction, transport and logistics, manufacturing, and agriculture. The development of the latter has been greatly facilitated by the low-cost agro-leasing programme, managed by the Rural Development Agency.

Over the past year, yield amounted to 26.4%. The operating cost ratio and efficiency have also improved considerably. Crystal opened an office in Batumi and the Company is planning to expand to other regions as well, with the goal of being represented in Kutaisi, alongside Tbilisi and Batumi, by 2023.

Along with portfolio growth, the targeted portfolio quality parameters have equally been achieved. The NPLs (PAR 90+ restructured) stand at 5.5%. The process of remarketing terminated contracts has moreover been fine-tuned. As a result, the cumulative loss on these operations now totals zero.

Relationship with Investors and Funding

In 2022, the effects of the pandemic were exacerbated by regional instability, the war in Ukraine and by increasing inflationary pressures. All of these were detrimental to the country's image, and consequently affected the dynamics of foreign direct investment into Georgia. In response to these challenges, Crystal's team prepared and provided partners with reliable monthly updates on current political and economic developments, together with the company's financial and operational performance. This transparent approach certainly paid off, as during the year the team was able not only to maintain but also to increase funding and to attract new partners.

In 2022, 24 transactions were completed at a total of 238.3 million GEL, of which:

- 6 were with international partners (100.3 million GEL).
- 18 were with local banks (138 million GEL).

In terms of the respective currencies, the ratio was as follows: GEL 82% and USD 18%.

Concurrently, Crystal continued to seek additional funding sources and remained active in the capital market. In cooperation with the brokerage agency Galt & Taggart, the company started working on a 25 million GEL transaction. Being Crystal's third transaction in a row, there was greater interest in the local market. Eventually an agreement was reached between the Asian Development Bank (ADB) and the Bank of Georgia, and their participation was determined at 75% and 25%, respectively. As it was the first transaction between Crystal and ADB, it also sparked interest among the public. In addition, bonds were issued for a special purpose, namely to strengthen financing for women entrepreneurs. The completion date of the transaction was set for 8 February 2023.

In addition to the aforementioned funding sources (local banks, international partners, capital market), the Crystal team aimed to develop an alternative funding channel. Prior to obtaining micro-banking status and the right to accept deposits, the company planned to launch a promissory note product. Work in this direction has since been successfully completed and the promissory note was officially launched in the fourth quarter of 2022.

Against the backdrop of complicated international affairs, Crystal responded to the challenges reasonably and ended the year with a stable rating from the international agency, Fitch Ratings. Partnership with the agency has been ongoing since 2017, and during this time both parties have developed solid, trust-based cooperation.

Transaction Partners in 2022

FMO

BlueOrchard

symbiotics

Developing World Markets

Triodos Investment Management

TBC BANK

PASHA Bank

2022 Technical Assistance

Together with the funding process, the team also worked on technical assistance. Since the beginning of the year, the main focus has been on supporting the banking transformation program, therefore the targeting of grant schemes was determined based on these banking needs. In this light, an important agreement with the Dutch Development Bank, FMO, was concluded, incorporating a two-year contract worth €200,000. This agreement provides for the co-financing of projects related to the banking transformation.

Key Risks and Uncertainties

Developing a sound and effective Risk Management System, based on international standards and best practices, is one of Crystal's most significant goals. In order to improve the risk management framework, the company carried out the following activities in 2022:

Credit Risk Management

- The company's risk appetite changed notably in 2022, ensuring improvement in loan portfolio quality.
- The introduction of data-driven decision-making tools has strengthened the company's underwriting process. These tools are based on both expert knowledge and data, which are both critical in credit risk management processes.
- The risk direction within the portfolio has become much more focused on data-driven decisions and statistical analysis. The portfolio analysis process has been updated significantly and has become much more informative, thereby contributing to better risk identification.
- The expected credit loss calculation model has been updated to meet the requirements of IFRS 9. The amended model allows the company to calculate expected credit losses with much greater accuracy and to aid their prevention.
- Credit portfolio concentration (diversification) limits have been updated to avoid concentration risks, which in turn, ensures stable portfolio management.
- A counterparty risk management policy has been established, which provides for the assessment and monitoring of counterparty risks and the management of appropriate limits.

Operational Risk Management

- The Risk Self-Assessment (RSA) tool was introduced in 2022, allowing the effectiveness and weaknesses of existing controls in critical business processes to be assessed across the company.
- Key Risk Indicators (KRIs) were introduced, thus enabling the company to identify and prevent expected risks at an early stage.
- A New Risk Assessment (NRA) process has been implemented. This process helps to predict expected risks in new products, channels and processes, and to embed the appropriate controls.
- The Risk Events Database (RED) has been updated. As a result, the data collected has become much more informative for strengthening control mechanisms in business processes.
- The Business Continuity Plan (BCP), required to maintain business continuity in critical situations, has been updated to encompass all critical business processes.

Compliance Risk Management

- The Compliance Risk Management Policy was updated in 2022. This policy ensures that the vision of the Supervisory Board (SB) is implemented throughout the company, which in turn provides the basis for managing compliance risks.
- Compliance with anti-money laundering and anti-terrorism regulations plays an important role in compliance risk management. In 2022, the company made considerable improvements to the

process, taking into account the recommendations of the regulator. Procedures were consequently amended, processes were refined and technical support was also improved.

- A quarterly compliance report is regularly submitted to the Supervisory Board.

Liquidity Risk Management

- In 2022, the liquidity management policy was updated. The revised policy clearly expounds every possible factor affecting liquidity and it identifies prevention mechanisms.
- The company regularly prepares stress tests and plans appropriate respective actions.
- In order not to be dependent on a single source, the company has set a funding source concentration limit of 20% for total liabilities.
- The ALCO Committee, which will be transferred from the Supervisory Board to the Management administration from 2023 onwards, is an effective risk management body. This move will ensure the Committee's flexibility and facilitate rapid management response.
- A vital structural change took place in 2022, with a respective structural unit being created under the Risk Directorate. With this adjustment, the management has introduced a three-line defense mechanism into the liquidity risk management process.

Foreign Exchange Risk Management

- An open position limit of +-10% has been approved to safeguard risk limitation.
- The VAR method, which includes a detailed calculation of expected losses, was implemented.

Interest Rate Risk Management

- The company introduced a maturity repricing gap measurement tool which allows it to calculate expected 12-month losses and to plan accordingly.

Capital Adequacy Risk Management

- The company introduced a capital adequacy management policy in 2022, with relevant powers and responsible directions.
- Alongside the policy, a capital stress test was developed for the pre-analysis of the impact of various macro factors and business results on capital, and for planning appropriate actions.
- In 2022, an important structural change was enacted within the company: an appropriate structural unit was created within the Risk Directorate, representing the second line of defence in the liquidity, currency, interest rate and capital adequacy risk management process. Under this change, the management has introduced a three-line defense mechanism throughout all risk management processes.

Corporate Social Responsibility

Significant Projects Implemented in 2022

Empowering and Supporting Georgian Women Entrepreneurs and the Youth

The Buzz Georgia Women's Empowerment Mission, launched in 2020 by Crystal, in partnership with USAID Georgia and the Netherlands, **has already empowered 1,300 women across the country**.

- By enhancing and motivating the personal and entrepreneurial skills of 1,300 women entrepreneurs, Crystal has strengthened 1,500 Georgian families, including 5,000 of their family members and up to 30 villages and towns, thereby contributing to the establishment and growth of local self-governance throughout the regions of Georgia.
- Up to 30 training sessions have been conducted across Georgia – in an online as well as an offline, face-to-face modality. These covered the regions of Western Georgia: Imereti, Samegrelo, Guria, Racha and Lechkhumi.
- Around 100 trained female entrepreneurs participated in the USAID annual New Year and Christmas sale in December. They were able to sell products worth tens of thousands of GEL in Tbilisi's Dedaena Park, while also presenting their goods to hundreds of guests and visitors.
- During the project, over 5,625 young people (including 3,888 girls and 1,738 boys) participated in the YES-Georgia Young Entrepreneurs' School. Approximately 1,500 young people successfully completed this entrepreneurship training course; with Crystal also financing 96 young entrepreneurs (55 girls and 41 boys), where 64 businesses are successfully and continuously operating.

Improving Crystal's Environmental and Social Responsibility System, in Cooperation with GGF

- In 2022, with the technical assistance of Crystal's international partner, Finance in Motion from EFSE/GGF, a GAP analysis of Crystal's environmental and social (E&S) systems, policies, organisational capacity and its procedures; a revision of its sustainable finance rules; the development of an action plan and implementation strategy based on Crystal's weaknesses and strengths were each carried out.
- Future implementation of the action plan and strategy will enable Crystal to introduce a comprehensive system for sustainable development and to meet the universal standards for environmental and social management systems.

Successful partnership with DWM and the MSC MicroSave Consulting

As part of the successful partnership, gaps were identified in climate impact assessment and climate risk management, and key recommendations were drawn.

Successful Cooperation with the German Sparkasse Foundation

Crystal has actively begun cooperation with one of its foreign partners, Sparkassenstiftung. This collaboration aims to explore and implement opportunities for Crystal's Green and Sustainable Financing Compass and the Green Financing Speedometer, together with the best financing practices. The implementation of sustainable financing was consequently assessed and a future strategy was also defined.

Under Crystal's Green Products & Green Finance Initiative

Throughout 2022:

- 3,136,905 (kWh) of energy was saved.
- 464,119 kg of CO_2 was averted from the environment.

Educational Activities

As part of Global Money Week 2022, the company held training sessions for its partner university students, for the young people participating in the internship program and for members of the sales team on the importance of saving and money security features, and the use of techniques and devices for checking banknotes. This will greatly assist their ability to identify counterfeit money and in taking the appropriate preventive measures.

People in Our Organisation

Crystal's social responsibility towards its employees is expressed through healthy, safe, trust-based relationships and a fitting business attitude. The company continuously strives to create an environment where employees can express themselves, become engaged, and grow professionally and personally in a competitive and rewarding work environment.

In terms of talent development and management, 2022 was a particularly important year for the company. Despite the competitive market environment, the company has taken important steps both in terms of improving its HR activities and when caring for its employees.

- The company ended 2022 with 1,051 employees.
- During the year, the recruitment process was efficiently managed. In this respect, it was a record year – where 395 employees joined Crystal: 122 in new positions and 273 in replacement roles. As a result of proper management within recruitment, 23% of open positions were filled via internal resources, which clearly demonstrates that all employees have equal opportunities for career growth and development at Crystal.

Working together, developing together ....

- At the strategy level, the company shares the UN Sustainable Development Goals, which promote "ensuring inclusive, equitable education and creating lifelong learning opportunities for all" (SDG 4). The company has therefore developed a training mechanism to help employees quickly adapt to both business processes and teamwork and to grow professionally. To this end, the company has various training programmes that provide equal opportunities for career development for our team members. In 2022, a number of training sessions and webinars were held for both head office and branch network employees. A total of 232 employees received basic training, 435 employees attended various training courses, and 98 managers received leadership development training. In addition, over 1,000 employees attended various awareness-raising webinars in information security and occupational safety.
- An award ceremony was held for the winners of the Crystal Olympiad – a motivational system that considers both tangible and intangible components of motivation. Sales teams and individuals competed against each other as part of the competition. During which, the winners received prizes as incentives and recognition from the management. A total of 70 officers and 40 branches were awarded as part of the competition over the year.
- For the first time, the motivational 'Rally of Ideas' project was held in 2022. The aim of which was to identify, with employee involvement, innovative ideas and initiatives aimed at the development of the company. Five winning projects were awarded, which the company has since started to implement.
- Crystal, as a development platform, offers young people interested in the financial sector the opportunity for professional growth, development and, as a result, decent employment. As such, more than 160 people were retrained last year within the company's internship programme, and around 70 interns were employed in various positions. Notably, this project is one of the main sources for discovering new talent and replenishing the company's human resources.
- Within the microfinance segment, Crystal is one of the leading financial institutions throughout the region. Therefore, it is not only local and international schools that turn to the company for internships and the exchange of experience. A delegation from Albania, Kazakhstan and Uzbekistan visited Crystal in 2022 to learn about those reforms and achievements the company implemented. The internship for students from the University of Venice was especially remarkable: for three

months the company hosted and assisted these students in a practical analysis of the theoretical knowledge acquired at university, while also enhancing their qualifications and developing their professional skills.

- In order to actively involve young people in the internship programme, the company routinely cooperates with the country's higher education institutions and regularly conducts informative meetings with students, including those in the regions. It should also be noted that last year a memorandum of cooperation was signed with four different universities.
- The company participated in six job fairs organised by local and international organisations in 2022.
- During the year, the company paid special attention to the remuneration of employees in the branch network, which notably affects their motivation and loyalty to the company. To this end, the bonus and remuneration systems were upgraded for 11 positions. In total, 299 employees benefited from this improvement.
- Outdoor educational meetings were held for employees, during which the best candidates were identified and awarded – with certificates of merit presented to 45 employees.

Information Technologies

One core strategic goal for the company is to transform into a microbank. Accordingly, in 2022, Crystal continued to take steps on this path with the development of the main operational and credit system, and the introduction of new services, software and products. The digital transformation strategy was moreover updated, a long-term plan was defined, and all projects and processes required for digital transformation were agreed upon.

The basic software, new projects, and the core system were each regularly updated and adjusted to the regulations. Several major infrastructural improvements and optimisations were additionally implemented. The development of business continuity processes and the testing of several critical systems were also successfully undertaken.

Information Technology Infrastructure and Operations

During the first half of 2022, new server hardware was purchased and installed, resulting in improved service delivery performance and greater quality of business continuity. The company has been actively working on hybrid cloud systems and fairly significant improvements were made in this direction throughout 2022 – namely, the necessary services have been migrated to the cloud and hybrid architecture. The systems have also been optimised and costs reduced.

The company's service desk and several important infrastructural processes were updated over the year. A software monitoring project was employed within the company; through which the number of incidents in one critical area was reduced by 95%. The server infrastructure necessary for the development of information technology was successfully executed, and the migration and optimization of servers between data centers was carried out.

Project Management and Business Analysis

In 2022, the company successfully implemented up to 45 projects of various degrees – including a new corporate website and Crystal chatbot; the implementation of a new AML and compliance management system; migration to the new version of Credit Info; the introduction of a promissory note product; loan issuance by tablet; and the delivery of a transaction module for cash transactions, and many others.

The steps taken in terms of process automation are equally worth noting. Up to 20 different business processes have been improved, digitised and automated. Our instalment and loan platform has been significantly improved and upgraded, making it even more convenient, efficient and secure. Many changes and projects have been implemented towards Crystal Leasing's core system, allowing us to optimise the system's user experience and introduce further innovations.

Furthermore, the project management methodology has been reviewed, the portfolio management process has been implemented, and project management approaches have been updated and streamlined. In addition, training was provided to the IT team to raise awareness of the Agile methodology.

Information System Security

Modern tools and standards have been introduced and adapted, thus increasing the level of information security. Testing, support and implementation for the new information security solutions and software are also regularly carried out.

The information security awareness programme has been improved, which included specific training for all staff and target groups. Testing for the entire staff was carried out and several attack simulations were thereafter conducted.

A risk assessment was carried out in terms of business processes. The risks identified were assessed and action plans were prepared. All procedures, policies and standards relating to information security have been reviewed and improved. The existing documents were subsequently amended, and new documents were prepared.

In 2022, Disaster Recovery Plans (DRP) for Critical Infrastructure were prepared. Several scenarios were tested under real-life conditions as part of these activities. Penetration tests were employed on various critical infrastructures and the scope of the vulnerability scanning process was extended.

Software Development

Significant efforts were made to improve and develop the systems implemented within the company. Of particular note is the development and enhancement of the loan platform, which acts as one of the company's strategic objectives. The loan processing system was improved; with development and refinement of the decision-making system, the Akido digital platform, ensuring automation of the loan issuance process and acceleration of the entire process. Several projects were also undertaken to ensure compliance with the regulatory requirements.

Technical and versioning updates of critical services and software were carried out periodically, bringing them in line with regulations. Architectural changes were also completed and certain services were migrated.

The business intelligence system was refined and developed. While the new core system was adapted to the company's regulatory and internal reporting needs.

Software Quality Assurance

Multiple iterations of numerous solutions implemented in the company have been carried out, including full testing of the operational and lending system. From a software quality management perspective, initiation of the testing automation process is considered a significant achievement. The introduction of such automation into the software development lifecycle ensures rapid product completion (Time to Market) and minimises the risk of errors. The most important goal of the business line is to implement automation in the company within 2023.

GOVERNANCE STATEMENT

It is our responsibility to present this annual report and to provide the shareholders with audited financial statements. We consider the annual report and the accounts, taken as a whole, to be fair, balanced and understandable, and to provide the necessary information for shareholders to assess the company's position, performance, business model and its strategy.

This report has been drafted in line with the Law of Georgia on Accounting, Auditing and Reporting, and with the specific disclosure requirements of the UK Corporate Governance Code (see Annex 1).

The governance statement is an integral part of this report, as it describes the key aspects of corporate governance and highlights all major accomplishments and plans.

Board Composition

In 2022, Crystal undertook a global search for independent members of the Board, which resulted in the appointment of three new independent non-executive directors; making the number of independent members four, against the three members representing founding shareholders and investors. The selection was based on clearly defined criteria, based on a skills matrix, as developed by the Supervisory Board. The new members brought, amongst other benefits, relevant banking, fintech and strategic HR expertise.

Delegation of Authorities

Delineation of the supervisory and executive functions were codified and made transparent as a result of thedevelopment and approval of the Chart of Authorities. This provided clarity on the functions of each governance unit vis-à-vis major corporate decisions. Such decision processes were designed in consideration of the best corporate governance practices, those which comply with the Corporate Governance Code for Commercial Banks of Georgia.

Board Organisation and Materials

The Supervisory Board adopted an annual rolling agenda, which encapsulates recurring board decisions and ensures the best use of the Board's resources and time.

With the active involvement of the SB and support from Nestor Advisors, the corporate governance consultants, Crystal made substantial improvements to the quality of management reports and other board and committee materials. With minor exceptions, the terms defined under the submission of materials by the management were wholly observed.

Furthermore, the SB strengthened the budgeting process and established a novel routine for financial forecasts.

Committees

Ahead of banking transformation, Crystal adjusted its committee structure to the best available banking practices. We reduced the number of SB committees from six to four. Please read each brief report provided below by the respective committee Chairs for further information.

In addition, committee mandates were renewed to ensure collaboration between the Audit and Risk Committees. The composition of the committees was altered, contributing towards their independence and better use of SB resources. In previous years, all members of the SB were involved in every SB committee. As required by the Corporate Governance Code for Commercial Banks of Georgia, independent chairs have since been elected in charge of the effective and impartial functioning of the Risk Committee, the Audit Committee, and the Human Resource, Compensation and Remuneration Committee.

In line with best banking standards, Crystal decided to reposition the ALCO (the Assets and Liabilities Committee) from the SB to the Management Team. This change will be implemented on securing the banking license. While the ALCO's functions will be handled by the Management Team, some of the decisions, concerning assumption of liabilities, incurring large expenses and defining the key risk parameters, will be delegated to the Risk Committee and the Supervisory Board.

Corporate Secretary

Crystal strengthened the role of the Corporate Secretary, which is now fulfiled by a dedicated and experienced member of staff. Capacity building and training support was secured for CoSec, whose main role is to support the Supervisory Board and Management Team by ensuring adherence to those corporate governance principles subscribed to by Crystal.

Senior Independent Director

To balance the fact that the Chair of Supervisory Board is also the founder and largest individual shareholder, the Board created the role of Senior Independent Director. This role is responsible for avoiding and eliminating any potential conflict of interest (COI), while also acting as Deputy to the SB Chair and providing support to the Chair in the delivery of Board objectives. The SID also assumes the role of the SB Chair in situations where the Chair has an existing or potential COI.

Strategy and Policies

The SB has adopted bylaws for developing and reviewing the corporate strategy. An off-site meeting was thus arranged with the participation of the SB and extended Management Team. To support the process, the SB created an ad hoc Steering Committee on Strategy and Banking Transformation. As a result, Crystal developed its 2023-2025 corporate strategy, including the bank transformation roadmap. Several SB level policies, mainly concerning risk governance, have been adopted in line with requirements from the National Bank of Georgia.

ESG Developments

Crystal received technical assistance from Finance in Motion/EFSE/GGF to strengthen its environmental and social performance and its risk management.

An environmental and social impact measurement exercise is being conducted to evaluate the E&S outcomes Crystal produced in 2022. The findings of which will be available in the Crystal Sustainability Report 2022.

To fulfil the corporate governance recommendations by Nestor Advisors, the SB instituted an ad hoc committee on the Corporate Governance Development Program (CGDP). In 2022, the CGDP Committee completed 21 recommendations regarding every aspect of Crystal's corporate governance.

Evaluation

The SB conducted the annual self-evaluation for assessing the work of the Chair, the Board collectively, individual members and the committees. The outcomes were communicated to members and reflected in the skills matrix and training plan. The annual appraisal also extended to the Corporate Secretary, the Head of Internal Audit and members of the Management Team. The last external evaluation of the Board was conducted by the governance consultants Nestor Advisors in 2021, and the next external SB evaluation is pending in 2024.

Plans

In 2023, we plan fulfilment of the outstanding recommendations issued by Nestor Advisors, such as strengthening AML and compliance; setting the second line of defence in information security; enhancing

the whistle blowing mechanism; and revamping the system for related-party transactions. The banking transformation and adoption of remaining policies as well as amendments to the Charter and Shareholders' Agreement will be a priority.

Finally, after the adoption of a corporate strategy, the Board's latest priority is an assessment of execution capacity and capabilities, hiring for critical management roles, as well as setting up an adequate performance management plan for the entire organisation and a succession planning framework for critical roles.

In conclusion, I would like to thank my colleagues on the Supervisory Board, the Management Team, the Head of the Internal Audit Department and their team, the Corporate Secretary and our external advisors for their support, diligence and professionalism.

Sincerely,

Archil Bakuradze
Chair of the Supervisory Board

SUPERVISORY BOARD

Crystal is headed by the Supervisory Board, which collectively is responsible for the long-term success of the company.

The Supervisory Board consists of seven members, including four independent directors and three members representing the founding shareholders and investors. The directors together bring extensive experience in business development, corporate governance, banking and microfinance, fintech, innovation and expertise in strategic HR.

CHAIR

The roles of the Board and of the Chair are clearly distinguished from the responsibilities of the Management Team. The Chair is responsible for the leadership of the Board and ensuring its effectiveness in all aspects. There have been no significant changes made to the commitments of Archil Bakuradze, the Chair of the Supervisory Board (Georgia), who is a financier, entrepreneur, and the co-founder of Crystal. He serves as Chair of the Board of Crystal Fund and participates in the governance of several non-profit institutions. The Chair spends more than half of his time working with Crystal, and his role and responsibilities are regulated via respective policies and are each approved by the SB. The Chair is appointed by and accountable to the shareholders. The performance of the Chair is assessed by the company shareholders, based on his performance assessment carried out by the SB. Upon the recommendation of the Board, the shareholders approve the Chair's remuneration and any changes thereof.

BOARD COMPOSITION

Crystal uses a Supervisory Board policy and procedure to clearly define its respective mandate, role, and responsibilities and to regulate its activities. It sets forth procedures, communication rules and it provides guidance on the management of conflict of interests, as well as the rules regarding the appointment and resignation of its members.

The SB members include (in alphabetical order): George Arveladze (Georgia), independent member and Senior Independent Director (SID), who chairs the Steering Committee on Strategy and Banking Transformation; Jan Dewijngaert (Belgium), appointed by Incofin IM; Lilit Gharayan (Armenia), independent member, who chairs the Internal Audit Committee; Matangi Gowrishankar (India), independent member, who chairs the Human Resources and Remuneration Committee; Robert Scott Kossmann (USA), independent member, who chairs the Risk Committee; and Aleem Remtula (USA), appointed by DWM, who chairs the Environmental and Social Committee;Suma Swaminathan, alternate member from DWM (USA).

Activities of the Supervisory Board

In 2022, the Supervisory Board met twelve times, once in-person and eleven times remotely. The number of each SB committee meeting in 2022 is as follows:

- Internal Audit Committee 3
- ALCO (Assets and Liabilities) Committee 6
- Risk Committee 2
- E&S Committee 1
- Human Resources and Remuneration Committee 2
- Ad hoc CGDP Committee 6
- Steering Committee on Strategy and Banking Transformation 3

The SB receives a detailed quarterly report on the company's key performance indicators, including a statement on its financial position. In addition, the Board reviews a quarterly risk report. The SB committees examine detailed reports and discuss matters within their competences. The SB moreover conducts regular reviews for the implementation of strategic annual milestones. Ultimately, the key focus of the SB is to ensure the effective supervision and governance of the company. Therefore, resolutions made by the SB concern strategic issues, the overall organizational structure, board-level policies, large-scale projects, motivation and performance appraisals for Chief Officers, approval of annual milestones, financial forecasts and recommending relevant actions to shareholders, such as the distribution of dividends, the composition of the Board or the issuance of new shares for the management incentive plan.

Corporate Governance

Crystal's corporate governance contributes to fulfilment of the company's mission and its long-term strategy. The role of the Supervisory Board is to assess, on an annual basis, the achievement of the corporate strategy and to reflect on the targets of the following year's strategic milestones. Every Chief Officer is assigned a set of primary and secondary strategic milestones, which form an important basis for their variable compensation. These milestones are subsequently delegated to the business or structural units and translated into action plans to be measured by key performance indicators. The central aim of effective corporate governance is to ensure that the Crystal Board maintains its customer centric and people-oriented approach. As such, the Board commissions customer satisfaction, and staff engagement surveys. Finally, the Social Committee reviews its social impact assessment on an annual basis. Crystal has a stringent policy for managing conflicts of interest; regulated by SB rules and procedures and by the ethics code for all members of staff. Crystal, to the greatest possible extent, models its system of corporate governance on the principles of the UK Corporate Governance Code, the details of which are provided in Annex 1.

SUPERVISORY BOARD MEMBERS

Archil Bakuradze

Chair – Archil Bakuradze holds the position of Chair of the JSC MFO Crystal Supervisory Board and leads the company's Assets and Liabilities Committee. Archil served as Chair of the Georgian Microfinance Association and is currently also a member of its board. He is the Chair on the Board of Crystal Fund and serves on the boards of several non-profit organizations. Through the Chevening Scholarship, offered by the UK Foreign and Commonwealth Office, Archil received an MBA from Lancaster University's Management School (2004). He is a fellow of the John Smith Trust (2000) and recipient of the international van Heuven Goedhart award from the Dutch Refugee Foundation, Stichting Vluchteling (2003).

George Arveladze

SID – George Arveladze holds the position of SID on the JSC MFO Crystal Supervisory Board and at present heads Crystal's Steering Committee on Strategy and Banking Transformation. Mr. Arveladze is a Georgian businessman with 20 years of extensive experience in banking. Prior to his entrepreneurial involvement in the Georgian real estate, transportation, and energy sectors, he served as Managing Director at TBC, the largest bank in Georgia, covering the non-interest income, research, and brokerage businesses within its Corporate and Investment Banking arm. Prior to joining TBC, Mr. Arveladze worked as CEO of Liberty Bank, Georgia's third largest retail bank, with more than 5,300 employees and over 650 branches throughout the country, which he led since 2013 – delivering c.200% net profit as cumulative annual growth in two years, proving an impressive and strong performance. Prior to his appointment as Liberty CEO, Mr. Arveladze served as Deputy CEO in charge of Strategic Projects, Treasury and Private Banking (2009-2011), and as Deputy CEO and Chief Operating Officer (2011-2013). Before returning to Georgia in 2009, he worked in structured product sales at BNP Paribas in London. Prior to which, he worked at the National Bank of Georgia. Mr. Arveladze holds an MBA from London Business School.

Jan Dewijngaert

Member – Jan Dewijngaert is Director Private Equity at Incofin Investment Management. He has broad Private Equity experience in acquiring, managing, and selling equity stakes in a wide variety of sectors, having executed more than 70 investments and exits in Europe and Asia. He acted as a Managing Partner, Managing Director and member of the Investment Committee within various private equity funds and is currently member of the Investment Committee of a newly established water equity fund. Mr. Dewijngaert also has extensive board experience in multiple sectors and countries. Currently, besides his role at Crystal, he acts as a board member at Lovcen Banka (Montenegro) and Bank Arvand (Tajikistan).

Lilit Gharayan

Independent Member – Lilit Gharayan is a financier and has been a member of Crystal's Supervisory Board since July 2018. She currently heads Crystal's Audit Committee. She has extensive experience in leadership as well as holding a consultancy role in financial management, risk management and operational management. Since 2015, Mrs. Gharayan has been participating in the implementation of SDC, KfW and AFD projects in Georgia and Armenia. She holds an MBA degree with a major in finance from the American University of Armenia and an MA from Yerevan State University. Mrs. Gharayan is also a graduate of the ProCredit Management Academy and a member of ACCA.

Matangi Gowrishankar

Independent Member – Ms. Matangi Gowrishankar has over four decades of experience in senior leadership roles in business and HR, both in India and overseas. She currently heads Crystal's Human Resources and Remuneration Committee. She has experience across diverse industries and with leading

corporations – Standard Chartered Bank, Reebok, GE, and Cummins Inc. Most recently she was with BP plc (British Oil & Gas major), where her last role was as Global Head of Capability Development (downstream businesses) and Director of the Global Leadership Academy. Matangi is an experienced independent Director and currently sits on several boards in India, within numerous industries ranging from financial services, IT, and manufacturing. A career business and human resources professional, Matangi also has an independent Executive Coaching and Human Resources Consulting practice. She holds deep expertise in business processes and throughout the full spectrum of Human Resources and Organization Development practice areas. She holds a BA in sociology and a post-graduate degree in Personnel Management and Industrial Relations from XLRI, Jamshedpur, a premier Indian business school. She is passionate about building high-performance teams and is actively involved in coaching and mentoring top leaders across several organizations.

Robert Kossmann

Independent Member – Robert Kossmann is a well-traveled, internationally experienced banker with 33 years of retail and SME banking experience who has worked in 13 different countries throughout Central and Eastern Europe. He currently heads Crystal's Risk Committee. He has spent the last 16 years working in Raiffeisen Bank International; from 2004 to 2020 as Deputy Chairman of the Board for Retail/SME banking in Raiffeisen Bank Aval Ukraine, and as the Head of SME Risk in Vienna, Austria. In addition to being responsible for Retail and SME banking, Robert was CIO and COO for three years. Prior to working at Raiffeisen, he was a Senior Developmental Banker working with the World Bank, EBRD, ADB and USAID on restructuring large financial institutions. Robert is currently active as a Fintech Angel Investor and Advisor & Mentor to multiple startups in Ukraine.

Aleem Remtula

Member – Aleem Remtula is a partner and the Head of Private Equity for Developing World Markets (DWM) and has been a Crystal Board member and shareholder representative for DWM since 2011. He currently heads Crystal's E&S Committee. Mr. Remtula started his career in corporate finance at JP Morgan and has nearly 20 years of global experience in venture capital and private equity impact investing. He holds an MBA from Harvard Business School and a bachelor's degree in economics and finance from Princeton University.

Suma Swaminathan

Alternative Member – As Vice President of Private Equity at Developing World Markets (DWM), Suma Swaminathan has been an alternative Board member since 2020 – DWM's shareholder representative at Crystal. Prior to joining DWM, Suma worked as a Senior Valuation Consultant at Empire Valuation Consultants, a boutique consulting firm in NYC. She has experience leading and managing the valuation of publicly and privately held companies' equity, debt and complex assets or securities for the purposes of potential investments, financial reporting, and corporate planning. She has also worked in technology at Capital One Auto Finance via Infosys Technologies. Suma received her MBA from NYU's Stern School of Business, where she was designated a Faculty Scholar for Social Enterprise, based on her work with weaver cooperative societies within the handloom industry in India. She holds a bachelor's degree in electrical engineering from Osmania University in Hyderabad, India.

****

Nino Metreveli

Corporate Secretary – Nino Metreveli joined JSC MFO Crystal as EA to the Chairman in 2018. She started her career as a teacher and translator, and now Nino has almost 20 years of experience working in various fields, 18 of which were within financial institutions. From 2019, she joined Crystal Fund as the project officer (PO)in the USAID-funded YES-Georgia Program. Nino has strong expertise in teaching, managing

[redacted]rative units, the working cycle of the BOD, SB and related committees, and liaising in projects. Between 2008-2015, she was Head of the Secretariat and Corporate Secretary in Constanta Bank. From 2015-2018, she worked in TBC Bank's Marketing Department, maintaining a tight professional crossover with PR and MSME. Nino has university degree in English language philology and specialised in PR.

MANAGEMENT TEAM (Board of Directors)

Ilia Revia

Chief Executive Officer – Ilia Revia is the Chief Executive Officer of MFO Crystal. He is an accomplished manager with extensive experience leading complex change management projects in the IT and banking sectors. He began his career as a web developer in 1998, moving into IT Project Management for a US Law firm in 2001-2006, and TBC Bank in 2007-2009. Joining the Bank of Georgia in 2009, he rose to position of Deputy Chief Information Officer and managed several complex programs, including the acquisition of PrivatBank Georgia and Agile transformation. In 2019 he was appointed as MFO Crystal's CEO. Ilia is a certified Project Management Professional (PMP) with graduate degrees in Project Management from George Washington University and in IT and Business Innovation from Jönköping University in Sweden, alongside an undergraduate Mathematics degree from the Georgian Technical University.

Davit Bendeliani

Chief Financial Officer – Davit Bendeliani is the Crystal CFO. From August 2004 to 2011, he served as the Financial Manager for Crystal Fund. Prior to which, from April 1997 to July 2004, he managed the finance of CHCA. Mr Bendeliani holds a degree in Economics from Ivane Javakhishvili Tbilisi State University. He also holds certificates in the treasury management of microfinance organisations, strategic planning and change management, microfinance product development, risk management methodology, internal audit development, human resources management and strategic planning programmes.

Melania Kutchukhidze

Chief Business Officer – Melania Kutchukhidze is the Chief Business Officer of MFO Crystal. She is an established senior executive and management expert, with 14 years of leadership experience in the financial sector; having first served, from 2006-2010, as Head of Retail and Small Business Development at VTB Bank Georgia. From 2010-2015, she was Head of the Network Management Department at Constanta Bank, before taking over the Micro Business Management Team at TBC Bank in Tbilisi until 2016. She joined Crystal in 2018 as Head of Network Management after her two-year role as Commercial Director for the Lisi Green Urban Project. She was appointed Crystal's Deputy Chief Business Officer in 2019 and Chief Business Officer in May 2020. Melania holds a Master's degree in Management from VTB Bank Corporate University and an undergraduate degree in Economics and Management from the Georgian Subtropical Business University.

Manuchar Chitaishvili

Chief People Officer – Manuchar Chitaishvili is Crystal's Chief People Officer. In 2005, he was the Acting Head of the Kutaisi Self-governance Department. From 2001, he worked in various positions, in both the private and public sectors, before joining Crystal in 2006. Mr Chitaishvili holds an MA in Public Administration from the Georgian Institute of Public Affairs and an MA in Law from Kutaisi Tsereteli University. He has additionally undertaken a course in Strasbourg within the Council of Europe.

Beka Tsitskishvili

Chief Information Officer – Beka Tsitskishvili has been serving as the Chief Information Officer since 2018. Prior to which, he was the CIO of the Adjara Group. Mr Tsitskishvili has also worked in leadership positions for Aviator Ltd. and Bank Republic, and is a co-founder of Next Step Ltd. He holds a Master's degree in Business Administration from the Grenoble Graduate School of Business and the Caucasus School of Business, and a Master's degree in Computer Science from Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, within the faculty of applied mathematics and computer sciences.

Giorgi (Giga) Megeneishvili

Chief Risk Officer – Giga has held various positions since 2005 and went through an interesting path of development. He made a valuable contribution to the development of the company by formatting and developing the classical risk management line. Giga is a certified Risk Manager, certified International Microfinance Manager (Frankfurt School of Finance and Management) and holds a BA in Economics from Akaki Tsereteli Kutaisi State University.

Kakha Gabeskiria

CEO, JSC Crystal Leasing – Kakha Gabeskiria joined the Crystal team in 2009, holding various executive positions, such as Chief Credit Officer, Chief Operations Officer and Chief Business Officer. Starting from 2020, he was appointed as CEO of Crystal Leasing, a subsidiary of MFO Crystal. Mr Gabeskiria has 20 years of experience in the MSME sector, holding managerial positions at ProCredit Bank. He holds a BA in Economics from the Georgian Institute of Subtropical Agriculture. In addition, he is certified in Project Management, Business Analyses, HR Management, Product Development, Credit Portfolio Planning and Management, Credit and Operating Risk Management.

Giorgi Janelidze

CEO, LLC Crystal Consulting – Giorgi Janelidze is the Chief Executive Officer of Crystal Consulting. Over the last nine years he has been working at MFO Crystal in different positions, and he is currently developing as an executive in business consulting. Since 2008, Giorgi has been working in non-governmental organisations and the private sector. He has a background in Microfinance, Marketing, IT, Project Management and in the MSE sector. Giorgi has also scaled up several startups from business idea to final product. By education, he is an IT specialist, a certified Project Manager and a Digital Marketologist. Giorgi holds a Master's degree in IT and Economics and is currently progressing with his PhD.

COMMITTEE REPORTS

The Assets and Liability Committee (ALCO)

The ALCO, including its Chair (the Chair of ALCO), members of the SB, the CEO, the CFO, and the CBO, convenes monthly. The purpose of the ALCO is to supervise the assets and liability management process for Crystal, which includes balance and profits, liquidity planning, funding sources, foreign currency mismatches, interest rates, capital adequacy and liquidity risks. The Supervisory Board also examines reports related to macroeconomic indicators, market share analyses and business plan implementation. A list of indicators from the annual budget is monitored by the ALCO and may be revised by the Supervisory Board if required.

Sessions conducted in 2022: 6.
Key issues discussed and resolved:

- Financial results.
- Financial plan.
- Budget parameters.
- Portfolio quality.
- Credit resources and financing.

The Environmental and Social Committee

Committee Chair's Letter
Dear Shareholders and Stakeholders,

We are pleased to report that 2022 was an impactful year for Crystal and for Crystal's Environmental and Social (E&S) Committee. Under the able leadership of Maya Kobalia, Head of the company's E&S Department, Crystal demonstrated significant gains in supporting youth and women entrepreneurs in the country. Amidst persistent gender gaps in economic participation in Georgia, which have only been exacerbated following the pandemic, Crystal and its staff were proud to support personal development and economic empowerment by training nearly 1,300 women entrepreneurs across the country through participation in Buzz Georgia – an initiative operating under the auspices of the USAID YES-Georgia Program and in partnership with the Women's Global Development and Prosperity (W-GDP) Initiative. Crystal remains committed to providing technical and financial support to underwrite further development of these inspirational women changemakers.

In addition to this critical impact on female beneficiaries, Crystal was also proud to engage in multiple partnerships to drive forward its organizational commitment to building a robust sustainability and green finance framework, alongside a strong social impact measurement approach. We'd like to acknowledge continued support from our local and international partners, without whom these initiatives would not have been possible, including:

- *EFSE / Green for Growth Fund / Finance in Motion (Strengthening Environmental and Social Management System).*
- *German Sparkassenstiftung and Prof. Dr Tobias Peylo (Green Finance/Sustainability Assessment).*
- *Developing World Markets (DWM) and MSC MicroSave Consulting (Climate Action).*
- *Proparco and 60 Decibels (Social Impact Measurement).*

I'm optimistic about what the future holds and look forward to what Crystal will achieve in 2023 and the coming years.

Sincerely,

Aleem Remtula

The objective of the Committee is to define the company's environmental and social mission objectives and to supervise their implementation. The mandate of the Committee is to outline the principles and activities of the company's corporate environmental and social responsibility, consumer protection and responsible lending practices, as well as to monitor the respective implementation. The Committee therefore helps the Management and the Supervisory Board focus on environmental and social responsibility.

Sessions conducted in 2022: 1.
Key issues discussed and resolved:

- Current projects and activities.
- Environmental impact assessments.
- Environmental and social management and recommendations.

The HR, Compensation and Remuneration Committee

Committee Chair's Letter
Dear Shareholders and Stakeholders,

We thank you for your continued support of team Crystal. The year under review continued to see high employee turnover both in the front line and in the more specialized technical areas. Throughout the year we hired a total of 395 people. Of these, 273 were replacements and 122 in new roles. Our total headcount, including contractors, stood at 1,171 (1,051 FTE, 120 contractors) at the end of the year. The Management Team and Supervisory Board recognize that attrition is a key risk area and are taking the necessary steps to address this issue. Actions include both financial and non-financial measures to attract and retain our employees. The focus is on building a talent pipeline through a successful internship program, training and development in new skills and providing opportunities for our talented staff. We are pleased to report that in 2022 23% of all open positions were filled through internal job postings. We are beginning to see a slowdown in the attrition rates, and we continue to work on this. We are also focusing on improving the overall productivity of our employees to ensure operational efficiencies and we have initiated a few key initiatives, like Sales Force Effectiveness and a refreshed performance management system, in support of this. The team is also focusing on digitizing key HR processes to provide speed and effectiveness in the implementation of people processes. We are working hard to have an organization ready for the banking transformation.

Sincerely,

Matangi Gowrishankar

The HR, Compensation and Remuneration Committee is responsible for overseeing and providing the direction for the overall HR strategy to support business continuity through our people. Additionally, the Committee focuses on the remuneration and performance evaluation of the Chief Officers to ensure equitable and appropriate reward mechanisms. The primary focus of the Committee is also to encourage the management to have a robust succession planning process in place to be reviewed at least twice a year by Committee members and subsequently by the Supervisory Board. The Committee is also accountable for establishing the process of selecting new Supervisory Board members and ensuring that

this selection is carried out fairly and in accordance with the Charter and the Shareholder Agreement. The Committee is moreover responsible for assessing the proper functioning of the Supervisory Board and recommending actions for improvement if needed.

Sessions conducted in 2022: 2
Key issues discussed and resolved:

- Selection of and shareholder approval for the three new Non-Executive Independent Directors added to the Supervisory Board – duly approved by the shareholders in the meetings held on 19 April 2022 and 18 November 2022.
- Redesign of the performance management process to be introduced in 2023.
- Design of a robust evaluation process for the performance of the SB, CEO and Chief Officers.
- Identification of actions to be taken for the attraction and retention of high-quality staff.
- Review and approval of organisational structural changes as needed to support the business.

The Internal Audit Committee

Committee Chair's Letter

Dear Shareholders and Stakeholders,

Due to the geopolitical and macroeconomic uncertainties triggered by the war in Ukraine, the audit committee intensified efforts targeted at strengthening the internal control environment of the institution. During 2022, the Audit Committee took additional measures directed at strengthening the methodological framework of the internal control system and specifically internal control function. In addition, the cooperation between other committees (e.g., the Risk Management Committee) was intensified.

In 2023, the Committee will work on further strengthening the internal control environment of the institution, as well as making its functioning more efficient and effective.

Sincerely,

Lilit Gharayan

The purpose of the Audit Committee is to provide a structured, systematic oversight of the organization's governance, risk management and internal control practices. The Committee assists the Board and Management by providing advice and guidance on the adequacy of organizational initiatives for:

1. Values and ethics.
2. Governance structure.
3. Internal control frameworks.
4. Oversight of internal audit activities, external auditors, and other providers of assurance.
5. Financial statements and public accountability reporting.

In broad terms, the Audit Committee reviews each of the items noted above and provides the Board with independent advice and guidance regarding the adequacy and effectiveness of the Management's practices and any potential improvements to those practices.

Sessions conducted in **2022: 3.**
Key issues discussed and resolved:

- Audit results.

- Updated report on deficiencies found during the audit process.
- Annual internal audit plan.
- Review and approval of audit policies and procedures.

The Risk Committee

Committee Chair's Letter

Dear Shareholders and Stakeholders,

2022 was impacted by challenges due to tail-end of COVID-19 and the uncertain macroeconomic conditions brought on by the war in Ukraine. The Committee closely oversaw actions to manage and mitigate them. The Committee also carefully monitored both every day and more strategic, non-traditional emerging risks in full coordination with the Board and other committees. We remain focused on mid-term strategic risks that could ultimately compromise Crystal's business and risk profile. The strategy meeting which we held in June 2022 served as another forum to examine and debate relevant emerging risks, new areas of business and market segments in the wake of the impact of the war on the Georgian economy and on Crystal. The Committee will pay close attention to these risks and remain closely vigilant of any that emerge in the future to ensure they are properly and evenly managed in daily operations.

Sincerely,

Robert Kossmann

The primary purpose of the Committee is to provide an objective review and oversight across the Group for all categories of risk, while also setting risk appetite and ensuring an appropriate risk framework. Specifically, the Committee assists the Supervisory Board in overseeing risk across the entire Group and it coordinates with the other Supervisory Board committees which have primary oversight for certain types of risk. To strengthen the governance of the Committee, it consists of three independent non-executive directors who form the majority. The Committee has ultimately been established to assist the Supervisory Board in discharging its responsibilities on a range of matters relating to the oversight and the review of:

- The governance of risks impacting the Group.
- The design, implementation and operation of the comprehensive Risk Management Framework and the Risk Management approach.
- Monitoring risk appetite and assessing both the overall risk profile of the Group and material types of risk.
- Monitoring the effectiveness of the compliance management framework impacting material risk types.
- Risk culture and behaviors.

In September 2022, a new independent non-executive director was appointed as the new Risk Committee Chair, and in December a new Risk Committee Charter was approved by the Board.

During the first meeting of the new Risk Committee, the Management presented its new Risk Management Framework, alongside the main principles of Credit Risk Management, AML and Compliance, Operational Risk Management, and the Risk Management KPIs and Risk Appetite Indicators. Decisions were thereafter made to start a new collections project and to update the Credit Policy and Risk Appetite documents to support the organization in 2023.

Sessions conducted in 2022: 2.
Key issues discussed and resolved:

- Establishing a new Risk Management Framework.
- Overview of Risk Management Indicators and monitoring of triggers.
- Impact of the Credit Policy and Risk Appetite on the organization.
- Improving KYC, AML, and Compliance functions.
- Overview of the end-to-end collection function.
- Stress testing risk management models, including liquidity and capital.

JSC Microfinance Organization Crystal

Consolidated and Separate Financial Statements,
Management Report and Independent Auditor's Report
For the Year Ended December 31, 2022

STATEMENT OF MANAGEMENT'S RESPONSIBILITIES FOR THE PREPARATION AND APPROVAL OF THE CONSOLIDATED AND SEPARATE FINANCIAL STATEMENTS AND MANAGEMENT REPORT FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2022

Management is responsible for the preparation of the consolidated and separate financial statements that present fairly the consolidated and separate financial position of Joint Stock Company Microfinance Organization Crystal (the "Company") and its subsidiary Crystal Consulting LLC (collectively - the "Group") as at December 31, 2022 the results of their operations, cash flows and changes in equity for the year then ended, in compliance with International Financial Reporting Standards ("IFRS").

In preparing the consolidated and separate financial statements, management is responsible for:

- Properly selecting and applying accounting policies;
- Presenting information, including accounting policies, in a manner that provides relevant, reliable, comparable and understandable information;
- Providing additional disclosures when compliance with the specific requirements in IFRSs are insufficient to enable users to understand the impact of particular transactions, other events and conditions on the Group's financial position and financial performance;
- Making an assessment of the Group's ability to continue as a going concern;
- Disclosing the information in the management report as required by the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing;
- Preparation of the management report in consistence with the consolidated and separate financial statements.

Management is also responsible for:

- Designing, implementing and maintaining an effective and sound system of internal controls throughout the Group;
- Maintaining adequate accounting records that are sufficient to show and explain the Group's transactions and disclose with reasonable accuracy at any time the financial position of the Group, and which enable them to ensure that the consolidated and separate financial statements of the Group comply with IFRS;
- Maintaining statutory accounting records in compliance with Georgian legislation;
- Taking such steps that are reasonably available to them to safeguard the assets of the Group; and
- Preventing and detecting fraud and other irregularities.

The consolidated and separate financial statements for the year ended December 31, 2022 were authorized for issue on May 25, 2023 by the Board of Directors of the Group.

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Revia
Chief Executive Officer

May 25, 2023
Tbilisi, Georgia

Deloitte.

Deloitte & Touche LLC
Tax ID: 204422240
King David Business Center, 15th floor
12 Marsh Aleksidze Street
Tbilisi, 0171, Georgia

Tel: +995 (32) 224 45 66
Fax: +995 (32) 224 45 69
deloitte.ge

INDEPENDENT AUDITORS' REPORT

To the Shareholders and the Supervisory Board of Joint Stock Company Microfinance Organization Crystal:

Opinion

We have audited the consolidated and separate financial statements of Joint Stock Company Microfinance Organization Crystal (the "Company") and its subsidiary (the "Group"), which comprise the consolidated and separate statements of financial position at December 31, 2022, and the consolidated and separate statements of profit or loss and other comprehensive income, consolidated and separate statements of changes in equity and consolidated and separate statement of cash flows for the year then ended, and notes to the consolidated and separate financial statements, including a summary of significant accounting policies.

In our opinion, the accompanying consolidated and separate financial statements present fairly, in all material respects, the consolidated and separate financial position of the Group and the Company as at December 31, 2022, and its consolidated and separate financial performance and its consolidated and separate cash flows for the year then ended in accordance with International Financial Reporting Standards ("IFRSs").

Basis for Opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing ("ISAs"). Our responsibilities under those standards are further described in the *Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements* section of our report. We are independent of the Group in accordance with the International Ethics Standards Board for Accountants' *Code of Ethics for Professional Accountants* (the "IESBA Code") together with the ethical requirements that are relevant to our audit of the financial statements in Georgia, and we have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements and the IESBA Code. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about for a more detailed description of DTTL and its member firms.

© 2023 Deloitte & Touche LLC. All rights reserved.

Deloitte.

Other Information

Management is responsible for the other information. The other information comprises the information included in the annual report prepared in accordance with the requirements of the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing, but does not include the consolidated and separate financial statements and our auditor's report thereon.

Our opinion on the consolidated and separate financial statements does not cover the other information and we do not express any form of assurance conclusion thereon.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the other information and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained in the audit or otherwise appears to be materially misstated.

Responsibilities of Management and Those Charged with Governance for the Consolidated and Separate Financial Statements

Management is responsible for the preparation and fair presentation of the consolidated and separate financial statements in accordance with IFRSs, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of consolidated and separate financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the consolidated and separate financial statements, management is responsible for assessing the Group's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Group or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Group's financial reporting process.

Deloitte.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Consolidated and Separate Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the consolidated and separate financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with ISAs will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these consolidated and separate financial statements.

As part of an audit in accordance with ISAs, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

- Identify and assess the risks of material misstatement of the consolidated and separate financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.
- Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Group's internal control.
- Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.
- Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the Group's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the consolidated and separate financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the Group to cease to continue as a going concern.
- Evaluate the overall presentation, structure and content of the consolidated and separate financial statements, including the disclosures, and whether the consolidated and separate financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

Deloitte.

Report on Other Legal and Regulatory Requirements

Management is responsible for the preparation of the management report in accordance with the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing, and for such internal control as management determines is necessary to enable the preparation of the management report that is free from material misstatement, whether due to fraud or error.

We performed procedures with respect to whether the management report is prepared in accordance with the requirements of Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing and includes the information required by the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing.

We have selected and performed procedures based on our judgment, including but not limited to inquiries, analysis and review of documentation, comparison of the Group's policies, procedures, methodologies and reported information with the requirements of the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing, as well as recalculations, comparisons and reconciliations of numeric values and other information.

In our opinion:

- The management report for the year ended December 31, 2022 is prepared in accordance with the requirements of Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing;
- The management report for the year ended December 31, 2022 includes the information required by the Law of Georgia on Accounting, Reporting and Auditing;
- The information provided in the management report for the year ended December 31, 2022 is consistent, in all material respects, with the consolidated and separate financial statements for the year ended December 31, 2022.

Tamar Natsvlishvili
on behalf of Deloitte and Touche LLC

Deloitte & Touche LLC

May 25, 2022
Tbilisi, Georgia

JSC MICROFINANCE ORGANIZATION CRYSTAL

CONSOLIDATED STATEMENT OF PROFIT OR LOSS AND OTHER COMPREHENSIVE INCOME
FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2022
(in thousands of Georgian Lari)

	Notes	2022	2021
Interest income	6	107,853	95,124
Interest expense	6	(36,288)	(31,744)
Net interest income before impairment losses on interest bearing assets		**71,565**	**63,380**
Impairment losses on interest bearing assets	13,14,18	(6,606)	(2,693)
Net interest income		**64,959**	**60,687**
Net loss on financial assets and liabilities at fair value through profit or loss	12	(17,389)	(4,620)
Net foreign exchange gain/(loss)	7	5,547	(7,853)
Net Fee and commission income	8	1,436	442
Other income		356	580
Net non-interest expenses		**(10,050)**	**(11,451)**
Operating income		**54,909**	**49,236**
Personnel expenses		(29,780)	(26,506)
Depreciation and amortization expenses	15,16,17	(6,850)	(6,759)
Other operating expenses	9	(10,636)	(9,788)
Profit before income tax		**7,643**	**6,183**
Income tax benefit/(expense)	10	232	(3,003)
Net profit for the year		**7,875**	**3,180**
Other comprehensive income		-	-
Total comprehensive income for the year		**7,875**	**3,180**

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Revia
Chief Executive Officer

May 25, 2023
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 60-124 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

JSC MICROFINANCE ORGANIZATION CRYSTAL

SEPARATE STATEMENT OF PROFIT OR LOSS AND OTHER COMPREHENSIVE INCOME
FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2022
(in thousands of Georgian Lari)

	Notes	2022	2021
Interest income	6	107,853	95,124
Interest expense	6	(36,288)	(31,744)
Net interest income before impairment losses on interest bearing assets		**71,565**	**63,380**
Impairment losses on interest bearing assets	13,14,18	(6,606)	(2,693)
Net interest income		**64,959**	**60,687**
Net loss on financial assets and liabilities at fair value through profit or loss	12	(17,389)	(4,620)
Net foreign exchange gain/(loss)	7	5,549	(7,854)
Net Fee and commission income	8	1,436	442
Other income		121	353
Net non-interest expenses		**(10,283)**	**(11,679)**
Operating income		**54,676**	**49,008**
Personnel expenses		(29,491)	(26,347)
Depreciation and amortization expenses	15,16,17	(6,796)	(6,735)
Other operating expenses	9	(10,612)	(9,785)
Profit before income tax		**7,777**	**6,141**
Income tax benefit/(expense)	10	232	(3,003)
Net profit for the year		**8,009**	**3,138**
Other comprehensive income		-	-
Total comprehensive income for the year		**8,009**	**3,138**

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Revia
Chief Executive Officer

May 25, 2023
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 60-124 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

JSC MICROFINANCE ORGANIZATION CRYSTAL

CONSOLIDATED STATEMENT OF FINANCIAL POSITION
AS AT DECEMBER 31, 2022
(in thousands of Georgian Lari)

	Notes	December 31, 2022	December 31, 2021
ASSETS			
Cash and cash equivalents	11	27,812	19,127
Financial assets at fair value through profit or loss	12	-	103
Loans to customers	13	388,795	347,941
Net investments in leases	14	9,841	5,662
Property and equipment	15	3,972	4,277
Right-of-use assets	16	8,152	8,295
Intangible assets	17	4,147	4,494
Assets held for sale		197	-
Current income tax asset	10	699	-
Deferred tax assets	10	3,305	1,699
Other assets	18	6,336	4,581
Total assets		**453,256**	**396,179**
LIABILITIES			
Financial liabilities at fair value through profit or loss	12	8,032	188
Borrowed funds	19	356,499	314,405
Lease liability	16	8,121	9,127
Dividends payable	21	997	996
Current income tax liability	10	-	1,124
Other liabilities	20	12,534	10,144
Total liabilities		**386,183**	**335,984**
EQUITY			
Share capital	21	3,635	3,635
Share premium	21	22,110	22,110
Retained earnings		41,328	34,450
Total equity		**67,073**	**60,195**
Total liabilities and equity		**453,256**	**396,179**

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Revia
Chief Executive Officer

May 25, 2023
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 60-124 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

JSC MICROFINANCE ORGANIZATION CRYSTAL

SEPARATE STATEMENT OF FINANCIAL POSITION
AS AT DECEMBER 31, 2022
(in thousands of Georgian Lari)

	Notes	December 31, 2022	December 31, 2021
ASSETS			
Cash and cash equivalents	11	27,785	19,102
Financial assets at fair value through profit or loss	12	-	103
Loans to customers	13	388,795	347,941
Net investments in leases	14	9,841	5,662
Property and equipment	15	3,968	4,271
Right-of-use assets	16	8,152	8,295
Intangible assets	17	4,035	4,330
Assets held for sale		197	
Current income tax asset	10	699	-
Deferred tax assets	10	3,305	1,699
Other assets	18	6,336	4,581
Investment in a subsidiary		340	272
Total assets		**453,453**	**396,256**
LIABILITIES			
Financial liabilities at fair value through profit or loss	12	8,032	188
Borrowed funds	19	356,499	314,405
Lease liability	16	8,121	9,127
Dividends payable	21	997	996
Current income tax liability	10	-	1,124
Other liabilities	20	12,520	10,144
Total liabilities		**386,169**	**335,984**
EQUITY			
Share capital	21	3,635	3,635
Share premium	21	22,110	22,110
Retained earnings		41,539	34,527
Total equity		**67,284**	**60,272**
Total liabilities and equity		**453,453**	**396,256**

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Revia
Chief Executive Officer

May 25, 2023
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 60-124 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

JSC MICROFINANCE ORGANIZATION CRYSTAL

CONSOLIDATED STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY
FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2022
(In thousands of Georgian Lari)

	Notes	Share capital	Share premium	Retained earnings	Total
January 1, 2021		3,635	22,110	32,266	58,011
Total comprehensive loss for the year		-	-	3,180	3,180
Dividends declared	21	-	-	(996)	(996)
December 31, 2021		3,635	22,110	34,450	60,195
Total comprehensive income for the year		-	-	7,875	7,875
Dividends declared	21	-	-	(997)	(997)
December 31, 2022		3,635	22,110	41,328	67,073

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Revia
Chief Executive Officer

May 25, 2023
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 60-124 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

JSC MICROFINANCE ORGANIZATION CRYSTAL

SEPARATE STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY
FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2022
(in thousands of Georgian Lari)

	Notes	Share capital	Share premium	Retained earnings	Total
January 1, 2021		3,635	22,110	32,385	58,130
Total comprehensive loss for the year		-	-	3,138	3,138
Dividends declared	21	-	-	(996)	(996)
December 31, 2021		3,635	22,110	34,527	60,272
Total comprehensive income for the year		-	-	8,009	8,009
Dividends declared	21	-	-	(997)	(997)
December 31, 2022		3,635	22,110	41,539	67,284

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Revia
Chief Executive Officer

May 25, 2023
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 60-124 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

JSC MICROFINANCE ORGANIZATION CRYSTAL

CONSOLIDATED STATEMENT OF CASH FLOWS
FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2022
(in thousands of Georgian Lari)

	Notes	2022	2021
CASH FLOWS FROM OPERATING ACTIVITIES			
Profit before income tax		7,643	6,183
Adjustments for:			
Net loss on financial assets and liabilities at fair value through profit or loss		17,389	4,620
Depreciation and amortization expenses	15,16,17	6,850	6,759
Interest income	6	(107,853)	(95,124)
Interest expenses	6	36,288	31,744
Impairment losses on interest bearing assets		6,606	2,693
Net foreign exchange (gain)	7	(20,846)	(7,569)
Loss on disposal of property and equipment		17	3
Gain on lease cancellations		(5)	(9)
Cash outflow from operating activities before changes in operating assets and liabilities		**(63,911)**	**(50,700)**
Changes in operating assets and liabilities:			
Net (increase) in financial assets/net increase in financial liabilities at fair value through profit or loss		(8,905)	(2,110)
Increase in loans to customers		(44,894)	(36,529)
Decrease / (increase) in investments in leases		2,943	(3,500)
Increase in assets held for sale		(197)	-
(Increase) / decrease in other assets		(2,241)	61
Increase in other liabilities		2,345	8,291
Net changes in operating assets and liabilities		**(50,989)**	**(33,787)**
Interest received		98,364	96,975
Interest paid		(34,823)	(31,459)
Income tax paid		(3,197)	(5)
Net cash used in operating activities		**(44,516)**	**(18,976)**
CASH FLOWS FROM INVESTING ACTIVITIES			
Purchases of property and equipment	15	(1,739)	(1,127)
Purchases of intangible assets	17	(955)	(2,989)
Proceeds from sale of property and equipment		142	190
Net cash used in investing activities		**(2,552)**	**(3,926)**
CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES			
Proceeds from borrowed funds	19	238,304	185,290
Repayments of borrowed funds	19	(175,210)	(143,177)
Repayments of debt security		-	(12,407)
Repayments of lease liabilities	16	(3,560)	(3,521)
Dividends paid	21	(996)	(999)
Net cash generated from financing activities		**58,538**	**25,186**
Net increase in cash and cash equivalents		**11,470**	**2,284**
Effect of exchange rate changes on the balance of cash held in foreign currencies		(2,785)	(1,041)
Cash and cash equivalents as at the beginning of the year	11	19,127	17,884
Cash and cash equivalents at the end of the year	11	**27,812**	**19,127**

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Revia
Chief Executive Officer
May 25, 2023
Tbilisi, Georgia

The notes on pages 60-124 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

JSC MICROFINANCE ORGANIZATION CRYSTAL

SEPARATE STATEMENT OF CASH FLOWS
FOR THE YEAR ENDED DECEMBER 31, 2022
(in thousands of Georgian Lari)

	Notes	2022	2021
CASH FLOWS FROM OPERATING ACTIVITIES			
Profit/ before income tax		7,777	6,141
Adjustments for:			
Net loss on financial assets and liabilities at fair value through profit or loss		17,389	4,620
Depreciation and amortization expenses	15,16,17	6,796	6,735
Interest income	6	(107,853)	(95,124)
Interest expenses	6	36,288	31,744
Impairment losses on interest bearing assets		6,606	2,693
Net foreign exchange (gain)	7	(20,848)	(7,568)
Loss on disposal of property and equipment		17	3
Gain on lease cancellations		(5)	(9)
Cash outflow from operating activities before changes in operating assets and liabilities		**(53,833)**	**(50,765)**
Changes in operating assets and liabilities:			
Net (increase) in financial assets/net increase in financial liabilities at fair value through profit or loss		(8,905)	(2,110)
Increase in loans to customers		(44,894)	(36,529)
Decrease / (increase) in investments in leases		2,943	(3,500)
Increase in assets held for sale		(197)	-
Increase in other assets		(2,241)	(54)
Increase in other liabilities		2,359	8,293
Net changes in operating assets and liabilities		**(50,935)**	**(33,900)**
Interest received		98,364	96,975
Interest paid		(34,823)	(31,459)
Income tax paid		(3,197)	(5)
Net cash used in operating activities		**(44,424)**	**(19,154)**
CASH FLOWS FROM INVESTING ACTIVITIES			
Investment in a subsidiary		(68)	(26)
Purchases of property and equipment	15	(1,741)	(1,126)
Purchases of intangible assets	17	(979)	(2,804)
Proceeds from sale of property and equipment		142	190
Net cash used in investing activities		**(2,646)**	**(3,766)**
CASH FLOWS FROM FINANCING ACTIVITIES			
Proceeds from borrowed funds	19	238,304	185,290
Repayments of borrowed funds	19	(175,210)	(143,177)
Repayments of debt security		-	(12,407)
Repayments of lease liabilities	16	(3,560)	(3,521)
Dividends paid	21	(996)	(999)
Net cash generated from financing activities		**58,538**	**25,186**
Net increase/(decrease) in cash and cash equivalents		**11,468**	**2,266**
Effect of exchange rate changes on the balance of cash held in foreign currencies		(2,785)	(1,041)
Cash and cash equivalents as at the beginning of the year	11	19,102	17,877
Cash and cash equivalents as at the end of the year	11	**27,785**	**19,102**

On behalf of the Board of Directors:

Ilia Ravia
Chief Executive Officer

May 25, 2023
Tbilisi, Georgia
The notes on pages 60-124 form an integral part of these consolidated and separate financial statements.

1. Organization

JSC Microfinance Organization Crystal ("the Company") was established on August 23, 2007 on the basis of the decision of the Crystal Fund (Board's Resolution #20, August 21, 2007) according to the Georgian Law on Microfinance Organizations dated 18 July 2006.

On January 26, 2018 the Company established 100% subsidiary – Crystal Consulting LLC. The subsidiary is now gradually starting the operations and its major activities will be business consulting, organizational development, leadership, technical and technological advice and service provision for micro and small entrepreneurs.

The legal address of JSC Microfinance Organization Crystal and Crystal Consulting LLC (the "Group") is 22 Nikea Street, Kutaisi, Georgia.

The supreme governing body of the Group is the General Meeting of Shareholders.

The supervision of the Group's operations is conducted by the Supervisory Board, members of which are appointed by the General Meeting of Shareholders. Daily management of the Group is carried out by the Management Team appointed by the Supervisory Board.

The Group objectives are to support and develop micro, small and medium businesses in Georgia, to improve the social and economic conditions of clients by providing them with accessible financial services.

The main activity of the Group is micro lending. The Group's financial products are: individual business loans, agricultural loans, consumer loans, pawnshop loans, housing loans and SME loans.

As at December 31, 2022 the Group has fifty branches (2021: fifty branches) around Georgia and the head offices are located in Tbilisi and Kutaisi.

As at December 31, 2022 and 2021 the following shareholders owned the Group:

First level shareholders/holders of the issued share capital:	December 31,2022	December 31, 2021
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	38.75%	38.75%
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	12.37%	12.37%
Fund Crystal	0.09%	0.09%
Individual shareholders	48.79%	48.79%
Total	**100%**	**100%**

As at December 31, 2022 and December 31, 2021 the Group's major shareholders are AGRIF COÖPERATIEF U.A. and DWM Funds S.C.A-SICAV SIF with 38.75% and 12.37%, respectively.

The Group is registered in Georgia and maintains its accounting records in accordance with Georgian law. The Group presents its consolidated and separate statement of financial position broadly in order of liquidity. An analysis regarding recovery or settlement within 12 months after the consolidated statement of financial position date (current) and more than 12 months after the statement of financial position date (non-current) is presented in Note 26.

2. Significant accounting policies

Statement of compliance- These consolidated and separate financial statements have been prepared in accordance with International Financial Reporting Standards ("IFRS") issued by the International Accounting Standards Board ("IASB") and Interpretations issued by the International Financial Reporting Interpretations Committee ("IFRIC").

Basis of consolidation – The consolidated financial statements incorporate the financial statements of the Company and entities controlled by the Company (subsidiaries). Control is achieved when the Company: a) has power over the investee; b) is exposed, or has rights, to variable returns from its involvement with the investee; and c) has the ability to use its power to affect its returns.

The Group reassesses whether or not it controls an investee if facts and circumstances indicate that there are changes to one or more of the three elements of control listed above. When the Group has less than a majority of the voting rights of an investee, it has power over the investee when the voting rights are sufficient to give it the practical ability to direct the relevant activities of the investee unilaterally. The Group considers all relevant facts and circumstances in assessing whether or not the Group's voting rights in an investee are sufficient to give it power, including: the size of the Group's holding of voting rights relative to the size and dispersion of holdings of the other vote holders; potential voting rights held by the Group, other vote holders or other parties; rights arising from other contractual arrangements; and any additional facts and circumstances that indicate that the Group has, or does not have, the current ability to direct the relevant activities at the time that decisions need to be made, including voting patterns at previous shareholders' meetings.

Consolidation of a subsidiary begins when the Company obtains control over the subsidiary and ceases when the Company loses control of the subsidiary. Specifically, income and expenses of a subsidiary acquired or disposed of during the year are included in the consolidated statement of profit or loss and other comprehensive income from the date the Company gains control until the date when the Company ceases to control the subsidiary. Profit or loss and each component of other comprehensive income are attributed to the owners of the Company and to the non-controlling interests. Total comprehensive income of subsidiaries is attributed to the owners of the Company and to the non-controlling interests even if this results in the non-controlling interests having a deficit balance. When necessary, adjustments are made to the financial statements of subsidiaries to bring their accounting policies into line with the Group's accounting policies. All intragroup assets and liabilities, equity, income, expenses and cash flows relating to transactions between members of the Group are eliminated in full on consolidation.

Going concern - These consolidated and separate financial statements have been prepared on the assumption that the Group is a going concern and will continue in operation for the foreseeable future. In making this assumption, the management considered the Group's financial position, current intentions, profitability of operations and access to financial resources.

Due to overall financial results of the Group as at and for the year ended December 31, 2022, Group is compliant with covenants. During the 2022, several covenants under credit agreements obtained from both resident commercial banks and international lenders were breached. On the breach of the contractual covenants, the Group promptly approached all of its partners in 2022, requesting them to issue corresponding waivers. In all cases, the corresponding waivers were obtained in a timely manner before the end of 2022. There hasn't been a single case of a lender recalling a facility ahead of time. The group has a well-diversified pool of partners, allowing it to effectively manage both liquidity and cost of funds over the year.

The Group's Management confirm that they have a reasonable expectation that the Group has adequate resources to continue in operational existence for the 12 months from the date the approval of these financial statements. See also note 27.

These consolidated and separate financial statements have been prepared on the historical cost convention. Historical cost is generally based on the fair value of the consideration given in exchange for goods and services.

Fair value is the price that would be received to sell an asset or paid to transfer a liability in an orderly transaction between market participants at the measurement date, regardless of whether that price is directly observable or estimated using another valuation technique. In estimating the fair value of an asset or a liability, the Group takes into account the characteristics of the asset or liability if market participants would take those characteristics into account when pricing the asset or liability at the measurement date. Fair value for measurement and/or disclosure purposes in these consolidated financial statements is determined on such a basis. In addition, for financial reporting purposes, fair value measurements are categorised into Level 1, 2 or 3 based on the degree to which the inputs to the fair value measurements are observable and the significance of the inputs to the fair value measurement in its entirety, which are described as follows: Level 1 inputs are quoted prices (unadjusted) in active markets for identical assets or liabilities that the entity can access at the measurement date; Level 2 inputs are inputs, other than quoted prices included within Level 1, that are observable for the asset or liability, either directly or indirectly; and Level 3 inputs are unobservable inputs for the asset or liability.

Functional and presentation currency - Items included in the consolidated and separate financial statements are measured using the currency of the primary of the economic environment in which the Group operates ("the functional currency"). The functional currency of the Group is the Georgian Lari ("GEL"). The presentational currency of the consolidated and separate financial statements of the Group is the GEL. Financial information presented in GEL is rounded to the nearest thousands, except when otherwise indicated.

Offsetting - Financial assets and financial liabilities are offset and the net amount reported in the consolidated and separate statement of financial position only when there is a legally enforceable right to offset the recognized amounts and there is an intention to settle on a net basis, or to realize the assets and settle the liability simultaneously. Income and expense is not offset in the consolidated statement of profit or loss and other comprehensive income unless required or permitted by any accounting standard or interpretation, and as specifically disclosed in the accounting policies of the Group.

Notes to the consolidated and separate financial statements – Notes are disclosed for consolidated financial statements only, since the management believes that there are no material differences between consolidated and separate figures.

The principal accounting policies are set out below.

Recognition of interest income and expense

Interest income and expense are recognized in profit or loss using the effective interest method by applying the effective interest rate. Interest income is calculated by applying the effective interest rate to the gross carrying amount of a financial asset, i.e. at the amortized cost of the financial asset

before adjusting for any expected credit loss allowance, except for: a) purchased or originated credit-impaired financial assets. For those financial assets, the Group applies the credit-adjusted effective interest rate to the amortised cost of the financial asset from initial recognition. B) financial assets that are not purchased or originated credit-impaired financial assets but subsequently have become credit-impaired financial assets, except for those classified as held for trading or those measured or designated as at fair value through profit or loss (FVTPL). For those financial assets, the Group applies the effective interest rate to the amortised cost, i.e. the gross carrying amount less the allowance for expected credit losses (ECLs), of the financial asset in subsequent reporting periods. The effective interest rate is the rate that exactly discounts estimated future cash payments or receipts through the expected life of the financial asset or financial liability to the gross carrying amount of a financial asset or to the amortised cost of a financial liability. Penalty income is included in interest income, as considered compensation of credit risk.

When calculating the effective interest rate, the Group estimates the expected cash flows by considering all the contractual terms of the financial instrument excluding expected credit losses. The calculation includes all fees and points paid or received between parties to the contract that are an integral part of the effective interest rate, transaction costs, and all other premiums or discounts.

Recognition of fee and commission income

Financial instrument origination fees are deferred, together with the related direct costs, and recognized as an adjustment to the effective interest rate of the financial instrument.

Where it is probable that a loan commitment will lead to a specific lending arrangement, the loan commitment fees are deferred, together with the related direct costs, and recognized as an adjustment to the effective interest rate of the resulting loan. Where it is unlikely that a loan commitment will lead to a specific lending arrangement, the loan commitment fees are recognized in profit or loss over the remaining period of the loan commitment. Where a loan commitment expires without resulting in a loan, the loan commitment fee is recognized in profit or loss on expiry. Loan servicing fees are recognized as revenue as the services are provided.

All other fee and commissions are recognized when services are provided.

Financial instruments

Initial recognition of financial instruments

Financial assets and financial liabilities are recognised in the Group's financial position when the Group becomes a party to the contractual provisions of the instrument.

Recognised financial assets and financial liabilities are initially measured at fair value. Transaction costs that are directly attributable to the acquisition or issue of financial assets and financial liabilities (other than financial assets and financial liabilities at FVTPL) are added to or deducted from the fair value of the financial assets or financial liabilities, as appropriate, on initial recognition. Transaction costs directly attributable to the acquisition of financial assets or financial liabilities at FVTPL are recognised immediately in profit or loss.
If the transaction price differs from fair value at initial recognition, the Group accounts for such difference as follows:

- if fair value is evidenced by a quoted price in an active market for an identical asset or liability or based on a valuation technique that uses only data from observable markets, then the difference is recognised in profit or loss on initial recognition (i.e. day 1 profit or loss).
- in all other cases, the fair value will be adjusted to bring it in line with the transaction price (i.e. day 1 profit or loss will be deferred by including it in the initial carrying amount of the asset or liability).

After initial recognition, the deferred gain or loss will be released to profit or loss on a rational basis, only to the extent that it arises from a change in a factor (including time) that market participants would take into account when pricing the asset or liability.

Financial assets

Classification and subsequent measurement

On initial recognition, a financial asset is classified into one of the following measurement categories: amortised cost; fair value through other comprehensive income (FVOCI); or fair value through profit or loss (FVTPL).

A financial asset is measured at amortised cost if it meets both of the following conditions and is not designated as at FVTPL:

- The asset is held within a business model whose objective is to hold assets to collect contractual cash flows; and
- The contractual terms of the financial asset give rise on specified dates to cash flows that are solely payments of principal and interest ("SPPI") on the principal amount outstanding.

A financial asset is measured at FVOCI if it meets both of the following conditions and is not designated as at FVTPL:

- The asset is held within a business model whose objective is achieved by both collecting contractual cash flows and selling financial assets; and
- The contractual terms of the financial asset give rise on specified dates to cash flows that are solely payments of principal and interest on the principal amount outstanding.

On initial recognition of an equity investment that is not held for trading, the Group may irrevocably elect to present subsequent changes in the investment's fair value in OCI. This election is made on an investment-by-investment basis.

All financial assets not classified as measured at amortised cost or FVOCI as described above are measured at FVTPL. This includes all derivative financial assets.

On initial recognition, the Group may irrevocably designate a financial asset that otherwise meets the requirements to be measured at amortised cost or at FVOCI as at FVTPL if doing so eliminates or significantly reduces an accounting mismatch that would otherwise arise.

The Group's financial assets classified into the measurement categories are as following:

Financial assets	Business model	SPPI	Measurement category
Derivative financial assets	Other business model	Cash flows are not solely payments of principal and interest	FVTPL
Cash balances in banks	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost
Loans to customers	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost
Net investments in leases	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost
Other receivables	Hold to collect contractual cash flows	Cash flows are solely payments of principal and interest	Amortised Cost

Business model assessment

The Group makes an assessment of the objective of the business model in which a financial asset is held at a portfolio level because this best reflects the way the business is managed and information is provided to management. The information considered includes:

- The stated policies and objectives for the portfolio and the operation of those policies in practice. These include whether management's strategy focuses on earning contractual interest income, maintaining a particular interest rate profile, matching the duration of the financial assets to the duration of any related liabilities or expected cash outflows or realising cash flows through the sale of the assets;
- How the performance of the portfolio is evaluated and reported to the Group's management;
- The risks that affect the performance of the business model (and the financial assets held within that business model) and how those risks are managed;
- How managers of the business are compensated – e.g. whether compensation is based on the fair value of the assets managed or the contractual cash flows collected; and
- The frequency, volume and timing of sales of financial assets in prior periods, the reasons for such sales and expectations about future sales activity.

Financial assets that are held for trading or are managed and whose performance is evaluated on a fair value basis are measured at FVTPL, because they are neither held to collect contractual cash flows nor held both to collect contractual cash flows and to sell financial assets.

Assessment whether contractual cash flows are solely payments of principal and interest

For the purposes of this assessment, 'principal' is defined as the fair value of the financial asset on initial recognition. 'Interest' is defined as consideration for the time value of money and for the credit risk associated with the principal amount outstanding during a particular period of time and for other basic lending risks and costs (e.g. liquidity risk and administrative costs), as well as a profit margin.

In assessing whether the contractual cash flows are solely payments of principal and interest, the Group considers the contractual terms of the instrument. This includes assessing whether the financial asset contains a contractual term that could change the timing or amount of contractual cash flows such that it would not meet this condition. In making this assessment, the Group considers:

- Contingent events that would change the amount or timing of cash flows;
- Terms that may adjust the contractual coupon rate, including variable rate features;
- Prepayment and extension features; and
- Terms that limit the Group's claim to cash flows from specified assets (e.g. non-recourse features).

Reclassification

Financial assets are not reclassified subsequent to their initial recognition, except in the period after the Group changes its business model for managing financial assets. If the business model under which the Group holds financial assets changes, the financial assets affected are reclassified. The classification and measurement requirements related to the new category apply prospectively from the first day of the first reporting period following the change in business model that results in reclassifying the Group's financial assets. During the current financial year and previous accounting period there was no change in the business model under which the Group holds financial assets and therefore no reclassifications were made. Changes in contractual cash flows are considered under the accounting policy on modification and derecognition of financial assets described below.

Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents consist of cash on hand and unrestricted balances in banks with original maturity of less or equal to 90 days and are free from contractual encumbrances. Cash and cash equivalents are carried at amortised cost.

Loans to customers and other receivables

Loans to customers and other receivables included in other assets in the consolidated statement of financial position are non-derivative financial assets measured at amortised cost. Loans to customers and other receivables are initially measured at fair value and subsequently at their amortised cost using the effective interest method.

Derivative financial instruments

Derivative financial instruments included in financial assets at fair value through profit or loss or loss in the consolidated statement of financial position comprise foreign currency forward contracts and currency swaps.

Derivatives are initially recognised at fair value on the date on which a derivative contract is entered into and are subsequently re-measured at fair value. All derivatives are carried as financial assets when their fair value is positive and as financial liabilities when their fair value is negative.

Changes in the fair value of derivatives are recognised immediately in profit or loss.

Investments in subsidiary

A subsidiary is an entity, that is controlled by the Company. Investment in subsidiary is recorded in these separate financial statements at cost less impairment loss, if any.

Net investments in leases

At the commencement of the lease, the lessor recognises a lease receivable in its statement of financial position at an amount equal to the net investment in the lease. Net investment in the lease is the sum of the following items discounted at the interest rate implicit in the lease:

- a. the lease payments receivable by a lessor under a finance lease; and
- b. any unguaranteed residual value accruing to the lessor.

The rate implicit in the lease is the interest rate set by the lessor in the lease agreement. This is the rate at which the present value of the lease payments and the unguaranteed residual value equal the sum of the fair value of the underlying asset and any initial direct costs of the lessor.

Initial direct costs are incremental costs of obtaining a lease that would not have been incurred if the lease had not been obtained.

Initial direct cost are included in the initial measurement of the net investment in the lease and reduce the amount of income recognised over the lease term.

The lessor reduces the net investment in the lease for payments received. A lessor shall recognise finance income over the lease term, based on a pattern reflecting a constant periodic rate of return on the lessor's net investment in the lease. A lessor aims to allocate finance income over the lease term on a systematic and rational basis. A lessor shall apply the lease payments relating to the period against the gross investment in the lease to reduce both the principal and the unearned finance income.

Impairment

The Group recognises loss allowances for expected credit losses (ECLs) on the financial assets that are not measured at FVTPL.

With the exception of purchased or originated credit-impaired ("POCI") financial assets, ECLs are required to be measured through a loss allowance at an amount equal to:

- 12-month ECL, i.e. lifetime ECL that result from those default events on the financial instrument that are possible within 12 months after the reporting date, (referred to as Stage 1); or
- full lifetime ECL, i.e. lifetime ECL that result from all possible default events over the life of the financial instrument, (referred to as Stage 2 and Stage 3).

A loss allowance for full lifetime ECL is required for a financial instrument if the credit risk on that financial instrument has increased significantly since initial recognition. For all other financial instruments, ECLs are measured at an amount equal to the 12-month ECL.
Loss allowances for other receivables are always measured at an amount equal to lifetime ECL.

ECLs are a probability-weighted estimate of the present value of credit losses. These are measured as the present value of the difference between the cash flows due to the Group under the contract and the cash flows that the Group expects to receive arising from the weighting of multiple future economic scenarios, discounted at the asset's EIR.

The Group measures ECL on a collective basis for portfolios of loans that share similar economic risk characteristics.

More information on measurement of ECLs is provided in , including details on how instruments are grouped when they are assessed on a collective basis.

Credit-impaired financial assets

A financial asset is 'credit-impaired' when one or more events that have a detrimental impact on the estimated future cash flows of the financial asset have occurred. Credit-impaired financial assets are referred to as Stage 3 assets. Evidence of credit-impairment includes observable data about the following events:

- significant financial difficulty of the borrower or issuer;
- a breach of contract such as a default or past due event;
- the lender of the borrower, for economic or contractual reasons relating to the borrower's financial difficulty, having granted to the borrower a concession that the lender would not otherwise consider;
- the disappearance of an active market for a security because of financial difficulties; or
- the purchase of a financial asset at a deep discount that reflects the incurred credit losses.

It may not be possible to identify a single discrete event—instead, the combined effect of several events may have caused financial assets to become credit-impaired. The Group assesses whether debt instruments that are financial assets measured at amortised cost or FVTOCI are credit-impaired at each reporting date.

A loan is considered credit-impaired when a concession is granted to the borrower due to a deterioration in the borrower's financial condition, unless there is evidence that as a result of granting the concession the risk of not receiving the contractual cash flows has reduced significantly and there are no other indicators of impairment. For financial assets where concessions are contemplated but not granted the asset is deemed credit impaired when there is observable evidence of credit-impairment including meeting the definition of default.

The definition of default (see below) includes unlikeliness to pay indicators and a back-stop if amounts are overdue for 90 days or more.

Purchased or originated credit-impaired financial assets

POCI financial assets are treated differently because the asset is credit-impaired at initial recognition. For these assets, the Group recognises all changes in lifetime ECL since initial recognition as a loss allowance with any changes recognised in profit or loss. A favourable change for such assets creates an impairment gain.

Definition of default

Critical to the determination of ECL is the definition of default. The definition of default is used in measuring the amount of ECL and in the determination of whether the loss allowance is based on 12-month or lifetime ECL, as default is a component of the probability of default (PD) which affects both the measurement of ECLs and the identification of a significant increase in credit risk.

The Group considers the following as constituting an event of default:

- the borrower is past due more than 90 days on any material credit obligation to the Group; or
- the borrower is unlikely to pay its credit obligations to the Group in full.

The definition of default is appropriately tailored to reflect different characteristics of different types of assets. When assessing if the borrower is unlikely to pay its credit obligation, the Group takes into account both qualitative and quantitative indicators. Quantitative indicators, such as overdue status and non-payment on another obligation of the same counterparty are key inputs in this analysis. The Group uses a variety of sources of information to assess default which are either developed internally or obtained from external sources.

See Note 26 for more details about default definition.

Significant increase in credit risk

The Group monitors all financial assets that are subject to the impairment requirements to assess whether there has been a significant increase in credit risk since initial recognition. If there has been a significant increase in credit risk the Group will measure the loss allowance based on lifetime rather than 12-month ECL.

The Group's accounting policy is not to use the practical expedient that financial assets with 'low' credit risk at the reporting date are deemed not to have had a significant increase in credit risk. As a result, the Group monitors all financial assets that are subject to impairment for significant increase in credit risk.

In assessing whether the credit risk on a financial instrument has increased significantly since initial recognition, the Group compares the risk of a default occurring on the financial instrument at the reporting date based on the remaining maturity of the instrument with the risk of a default occurring that was anticipated for the remaining maturity at the current reporting date when the financial instrument was first recognised. In making this assessment, the Group considers both quantitative and qualitative information that is reasonable and supportable, including historical experience and forward-looking information that is available without undue cost or effort, based on the Group's historical experience and expert credit assessment including forward-looking information.

See Note 26 for more details about forward looking information.

Multiple economic scenarios form the basis of determining the probability of default at initial recognition and at subsequent reporting dates. Different economic scenarios will lead to a different probability of default. It is the weighting of these different scenarios that forms the basis of a weighted average probability of default that is used to determine whether credit risk has significantly increased.

Forward-looking information includes the future prospects of Georgian economy obtained from economic expert reports, financial analysts, governmental bodies, relevant think-tanks and other similar organisations, as well as consideration of various internal and external sources of actual and forecast economic information.

The Group allocates its counterparties to a relevant internal credit risk grade depending on their credit quality. The quantitative information is a primary indicator of significant increase in credit risk and is based on the change in lifetime PD by comparing:

- the remaining lifetime PD at the reporting date; with
- the remaining lifetime PD for this point in time that was estimated based on facts and circumstances at the time of initial recognition of the exposure.

The PDs used are forward looking and the Group uses the same methodologies and data used to measure the loss allowance for ECL.

The qualitative factors that indicate significant increase in credit risk are reflected in PD models on a timely basis. However, the Group still considers separately some qualitative factors to assess if credit risk has increased significantly. The Group considers the expectation of forbearance and payment holidays, credit scores and events such as unemployment, bankruptcy or death.

Given that a significant increase in credit risk since initial recognition is a relative measure, a given change, in absolute terms, in the PD will be more significant for a financial instrument with a lower initial PD than compared to a financial instrument with a higher PD.

As a back-stop when an asset becomes 30 days past due, the Group considers that a significant increase in credit risk has occurred and the asset is in stage 2 of the impairment model, i.e. the loss allowance is measured as the lifetime ECL.

More information about significant increase in credit risk is provided in Note 26.

Presentation of allowance for ECL in the consolidated statement of financial position

Loss allowances for ECL are presented in the consolidated statement of financial position as follows:

- for financial assets measured at amortised cost: as a deduction from the gross carrying amount of the assets;
- for debt instruments measured at FVTOCI: no loss allowance is recognised in the consolidated statement of financial position as the carrying amount is at fair value.
- for loan commitments and financial guarantee contracts: as a provision; and
- where a financial instrument includes both a drawn and an undrawn component, and the Group cannot identify the ECL on the loan commitment component separately from those on the drawn component: The Group presents a combined loss allowance for both components. The combined amount is presented as a deduction from the gross carrying amount of the drawn component. Any excess of the loss allowance over the gross amount of the drawn component is presented as a provision.

Modification and derecognition of financial assets

A modification of a financial asset occurs when the contractual terms governing the cash flows of a financial asset are renegotiated or otherwise modified between initial recognition and maturity of the financial asset. A modification affects the amount and/or timing of the contractual cash flows either immediately or at a future date.

The Group renegotiates loans to customers in financial difficulty to maximise collection and minimise the risk of default. A loan terms is modified in cases where although the borrower made all reasonable efforts to pay under the original contractual terms, there is a high risk of default or default has already happened and the borrower is expected to be able to meet the revised terms. The revised terms in most of the cases include an extension of the maturity of the loan, changes to the timing of the cash flows of the loan (principal and interest repayment), reduction in the amount of cash flows due (principal and interest forgiveness) and amendments to other terms.

When a financial asset is modified the Group assesses whether this modification results in derecognition. In accordance with the Group's policy a modification results in derecognition when it gives rise to substantially different terms. To determine if the modified terms are substantially different from the original contractual terms the Group considers the following:

- Qualitative factors, such as contractual cash flows after modification are no longer SPPI, change in currency or change of counterparty, the extent of change in interest rates, maturity, covenants. If these do not clearly indicate a substantial modification, then;
- A quantitative assessment is performed to compare the present value of the remaining contractual cash flows under the original terms with the contractual cash flows under the revised terms, both amounts discounted at the original effective interest. If the difference in present value is greater than 10% the Group deems the arrangement is substantially different leading to derecognition.

In the case where the financial asset is derecognised the loss allowance for ECL is remeasured at the date of derecognition to determine the net carrying amount of the asset at that date. The difference between this revised carrying amount and the fair value of the new financial asset with the new terms will lead to a gain or loss on derecognition. The new financial asset will have a loss allowance measured based on 12-month ECL except in the rare occasions where the new loan is considered to be originated-credit impaired. This applies only in the case where the fair value of the new loan is recognised at a significant discount to its revised par amount because there remains a high risk of default which has not been reduced by the modification. The Group monitors credit risk of modified financial assets by evaluating qualitative and quantitative information, such as if the borrower is in past due status under the new terms.

When the contractual terms of a financial asset are modified and the modification does not result in derecognition, the Group determines if the financial asset's credit risk has increased significantly since initial recognition.

For financial assets modified as part of the Group's restructuring policy, where modification did not result in derecognition, the estimate of PD reflects the Group's ability to collect the modified cash flows taking into account the Group's previous experience of similar restructuring action, as well as various behavioural indicators, including the borrower's payment performance against the modified contractual terms. If the credit risk remains significantly higher than what was expected at initial

recognition the loss allowance will continue to be measured at an amount equal to lifetime ECL. The loss allowance on forborne loans will generally only be measured based on 12-month ECL when there is evidence of the borrower's improved repayment behaviour following modification leading to a reversal of the previous significant increase in credit risk.

Where a modification does not lead to derecognition the Group calculates the modification gain/loss comparing the gross carrying amount before and after the modification (excluding the ECL allowance). Then the Group measures ECL for the modified asset, where the expected cash flows arising from the modified financial asset are included in calculating the expected cash shortfalls from the original asset.

The Group derecognises a financial asset only when the contractual rights to the asset's cash flows expire (including expiry arising from a modification with substantially different terms), or when the financial asset and substantially all the risks and rewards of ownership of the asset are transferred to another entity. If the Group neither transfers nor retains substantially all the risks and rewards of ownership and continues to control the transferred asset, the Group recognises its retained interest in the asset and an associated liability for amounts it may have to pay. If the Group retains substantially all the risks and rewards of ownership of a transferred financial asset, the Group continues to recognise the financial asset.

Write-off

Loans and debt securities are written off when the Group has no reasonable expectations of recovering the financial asset (either in its entirety or a portion of it). This is the case when the Group determines that the borrower does not have assets or sources of income that could generate sufficient cash flows to repay the amounts subject to the write-off. A write-off constitutes a derecognition event. The Group may apply enforcement activities to financial assets written off. Recoveries resulting from the Group's enforcement activities will result in impairment gains.

Financial liabilities and equity

Debt and equity instruments that are issued are classified as either financial liabilities or as equity in accordance with the substance of the contractual arrangement.

A financial liability is a contractual obligation to deliver cash or another financial asset or to exchange financial assets or financial liabilities with another entity under conditions that are potentially unfavourable to the Group or a contract that will or may be settled in the Group's own equity instruments and is a non-derivative contract for which the Group is or may be obliged to deliver a variable number of its own equity instruments, or a derivative contract over own equity that will or may be settled other than by the exchange of a fixed amount of cash (or another financial asset) for a fixed number of the Group's own equity instruments.

Equity instruments

An equity instrument is any contract that evidences a residual interest in the assets of an entity after deducting all of its liabilities. Equity instruments issued by the Group are recognised at the proceeds received, net of direct issue costs.

Ordinary shares

Ordinary shares are classified as equity. Incremental costs directly attributable to the issue of ordinary shares and share options are recognized as a deduction from equity, net of any tax effects.

Preferred stock

The holders of preferred stock are entitled to receive dividends at annual interest rate of 10%. Preferred stock is classified as equity, since according to Georgian legislation any promise of dividends is void and based on profit for the year and management decision.

Share premium

When share capital is increased, any difference between the registered amount of share capital and the fair value of actual consideration received is recognized as share premium.

Share based payment reserve

Share-based compensation benefits are provided to employees via the Management Incentive Plan.

The fair value of deferred shares granted to employees is measured at the grant date of the shares and is recognised in equity in the share-based payment reserve. The number of shares expected to vest is estimated based on the non-market vesting conditions. The estimates are revised at the end of each reporting period and adjustments are recognised in profit or loss and the share-based payment reserve.

Dividends

The ability of the Group to declare and pay dividends is subject to the rules and regulations of the Georgian legislation. Dividends in relation to ordinary shares are reflected as an appropriation of retained earnings in the period when they are declared.

Financial liabilities

Financial liabilities are classified as either financial liabilities 'at FVTPL' or 'other financial liabilities'.

Financial liabilities at FVTPL

Financial liabilities are classified as at FVTPL when the financial liability is (i) held for trading, or (ii) it is designated as at FVTPL.

Financial liabilities at FVTPL are stated at fair value, with any gains/losses arising on remeasurement recognised in profit or loss. The net gain/loss recognised in profit or loss incorporates any interest paid on the financial liability and is included in the 'net income from other financial instruments at FVTPL' line item in the profit or loss account.

Other financial liabilities

'Other financial liabilities', including borrowed funds, debt securities issued and other non-derivative financial liabilities are initially measured at fair value, net of transaction costs.

'Other financial liabilities' are subsequently measured at amortized cost using the effective interest method, with interest expense recognized on an effective yield basis.

The effective interest method is a method of calculating the amortised cost of a financial liability and of allocating interest expense over the relevant period. The EIR is the rate that exactly discounts estimated future cash payments through the expected life of the financial liability, or, where appropriate, a shorter period, to the net carrying amount on initial recognition. For details on EIR see the "net interest income section" above.

Derecognition of financial liabilities

The Group derecognises financial liabilities when, and only when, the Group's obligations are discharged, cancelled or have expired. The difference between the carrying amount of the financial liability derecognised and the consideration paid and payable is recognised in profit or loss.

When the Group exchanges with the existing lender one debt instrument into another one with substantially different terms, such exchange is accounted for as an extinguishment of the original financial liability and the recognition of a new financial liability. Similarly, the Group accounts for substantial modification of terms of an existing liability or part of it as an extinguishment of the original financial liability and the recognition of a new liability. It is assumed that the terms are substantially different if the discounted present value of the cash flows under the new terms, including any fees paid net of any fees received and discounted using the original effective rate is at least 10 per cent different from the discounted present value of the remaining cash flows of the original financial liability.

Foreign currencies

In preparing the consolidated financial statements, transactions in currencies other than the Group's functional currency are recognized at the rates of exchange prevailing at the dates of the transactions. At the end of each reporting period, monetary items denominated in foreign currencies are retranslated at the rates prevailing at that date. Non-monetary items carried at fair value that are denominated in foreign currencies are retranslated at the rates prevailing at the date when the fair value was determined. Non-monetary items that are measured in terms of historical cost in a foreign currency are not retranslated.

The exchange rates used by the Group in the preparation of the consolidated financial statements as at year-end are as follows:

	December 31, 2022	December 31, 2021
GEL/1 US Dollar	2.7020	3.0976
GEL/1 Euro	2.8844	3.5040

Property and equipment

Property and equipment is carried at historical cost less accumulated depreciation and any recognized impairment loss, if any.

The cost of replacing a component of an item of property, plant and equipment is recognised in the carrying amount of the item if it is probable that the future economic benefits embodied within the component will flow to the entity, and its cost can be measured reliably. The carrying amount of the replaced component is derecognised. The costs of the day-to-day servicing of property, plant and equipment are recognised in profit or loss as incurred.

Depreciation is charged on the carrying value of property and equipment and is designed to write off assets over their useful economic lives. Depreciation is calculated on a straight-line basis at the following useful lives:

Buildings	30 years
Vehicles	5 years
Furniture	3 to 6 years
IT equipment	3 to 6 years
Leasehold improvement	3 to 5 years
Other	2 to 6 years

Leasehold improvements are amortized over the life of the related leased asset. Expenses related to repairs and renewals are charged when incurred and included in the operating expenses unless they qualify for capitalization.

The carrying amounts of property and equipment are reviewed at each reporting date to assess whether they are recorded in excess of their recoverable amounts. The recoverable amount is the higher of fair value less cost to sell and value in use. Where carrying values exceeded the estimated recoverable amount, assets are written down to their recoverable amount; impairment is recognized in the respective period and is included in operating expenses. After the recognition of an impairment loss the depreciation charge for property and equipment is adjusted in future periods to allocate the assets revised carrying value, less its residual value (if any), on a systematic basis over its remaining useful life.

An item of property and equipment is derecognized upon disposal or when no future economic benefits are expected to arise from the continued use of the asset. Any gain or loss arising on the disposal or retirement of an item of property and equipment is determined as the difference between the sales proceeds and the carrying amount of the asset and is recognized in profit or loss.

Intangible assets

Intangible assets with finite useful lives that are acquired separately are carried at cost less accumulated amortization and accumulated impairment losses.

Amortization is recognized on a straight-line basis over their estimated useful lives. The estimated useful lives range from 5 to 10 years.

The estimated useful life and amortization method are reviewed at the end of each reporting period, with the effect of any changes in estimate being accounted for on a prospective basis.

Intangible assets with indefinite useful lives that are acquired separately are carried at cost less accumulated impairment losses. Intangible assets are assessed for impairment when there is an indication that the intangible assets may be impaired.

Impairment of tangible and intangible assets

At the end of each reporting period, the Group reviews the carrying amounts of its tangible and intangible assets to determine whether there is any indication that those assets have suffered an impairment loss. If any such indication exists, the recoverable amount of the asset is estimated in order to determine the extent of the impairment loss (if any). Where it is not possible to estimate the recoverable amount of an individual asset, the Group estimates the recoverable amount of the cash-generating unit to which the asset belongs. When a reasonable and consistent basis of allocation can be identified, corporate assets are also allocated to individual cash-generating units, or otherwise they are allocated to the smallest group of cash-generating units for which a reasonable and consistent allocation basis can be identified.

Intangible assets with indefinite useful lives and intangible assets not yet available for use are tested for impairment at least annually, and whenever there is an indication that the asset may be impaired. Recoverable amount is the higher of fair value less costs to sell and value in use. In assessing value in use, the estimated future cash flows are discounted to their present value using a pre-tax discount rate that reflects current market assessments of the time value of money and the risks specific to the asset for which the estimates of future cash flows have not been adjusted. If the recoverable amount of an asset (or cash-generating unit) is estimated to be less than its carrying amount, the carrying amount of the asset (or cash-generating unit) is reduced to its recoverable amount. An impairment loss is recognised immediately in profit or loss.

Where an impairment loss subsequently reverses, the carrying amount of the asset (or a cash-generating unit) is increased to the revised estimate of its recoverable amount, but so that the increased carrying amount does not exceed the carrying amount that would have been determined had no impairment loss been recognised for the asset (or cash-generating unit) in prior years. A reversal of an impairment loss is recognised immediately in profit or loss.

Repossessed assets

In certain circumstances, assets are repossessed following the foreclosure on loans that are in default. The Group views the repossessed assets as a form of settlement of amounts due under the defaulted loan and that it is an asset acquired and held for sale in the ordinary course of business.

Repossessed assets are initially recognized at fair value and subsequent measured at the lower of carrying amount and fair value less costs to sell.

Taxation

Income tax

Income tax comprises current and deferred tax. Income tax is recognised in profit or loss except to the extent that it relates to items of other comprehensive income or transactions with shareholders recognised directly in equity, in which case it is recognised within other comprehensive income or directly within equity.

Current tax

Current tax expense is the expected tax payable on the taxable income for the year, using tax rates enacted or substantially enacted at the reporting date, and any adjustment to tax payable in respect of previous years.

On 13 May 2016 the Parliament of Georgia passed the bill on corporate income tax reform (also known as the Estonian model of corporate taxation), which mainly moves the moment of taxation from when taxable profits are earned to when they are distributed. The law has entered into force in 2016 and is effective for tax periods starting after January 1, 2017 for all entities except for financial institutions (such as banks, insurance companies, microfinance organizations, pawnshops), for which the law initially was effective for financial institutions from January 1, 2020.

The new system of corporate income taxation does not imply exemption from Corporate Income Tax (CIT), rather CIT taxation is shifted from the moment of earning the profits to the moment of their distribution; i.e. the main tax object is distributed earnings. The Tax Code of Georgia defines Distributed Earnings (DE) to mean profit distributed to shareholders as a dividend. However, some other transactions are also considered as DE, for example non-arm's length cross-border transactions with related parties and/or with persons exempted from tax are also considered as DE for CIT purposes. In addition, the tax object includes expenses or other payments not related to the entity's economic activities, free of charge supply and over-limit representative expenses.

The corporate income tax arising from the payment of dividends is accounted for as an expense in the period when dividends are paid.

On January 1, 2023, important changes in the Tax Code of Georgia came into force. Certain changes were made to the regime of taxation of banking institutions, credit unions, microfinance organizations, lending entities, including determining of the standards of accounting of the interest income and reserves for the potential losses. According to other important changes:

- The object of profit tax for commercial banks, credit unions, microfinance organizations, and loan issuers is the difference between gross income received during the calendar year and deductions stipulated under the Tax Code.
- Commercial banks, credit unions and microfinance organizations will recognize interest accrued on loans as income and deduct reserves for possible loan losses from gross income according to IFRS.
- The corporate income tax rate for commercial banks, credit unions, microfinance organizations, and loan issuers is 20%.
- Dividends issued by commercial banks, credit unions, insurance organizations, microfinance organizations, and loan issuers from 2023 profits and subsequent periods are not taxed at the source of payment and should not be included in the gross income of the recipient of dividends.

Deferred tax

Deferred tax assets and liabilities are recognised in respect of temporary differences between the carrying amounts of assets and liabilities for financial reporting purposes and the amounts used for taxation purposes.

The following temporary differences are not provided for: goodwill not deductible for tax purposes, the initial recognition of assets or liabilities that affect neither accounting nor taxable profit and temporary differences related to investments in subsidiaries, branches and associates where the parent is able to control the timing of the reversal of the temporary difference and it is probable that the temporary difference will not reverse in the foreseeable future. Deferred tax balances are measured at tax rates enacted or substantively enacted at the end of the reporting period, which are expected to apply to the period when the temporary differences will reverse or the tax loss carry forwards will be utilised.

A deferred tax asset is recognised only to the extent that it is probable that future taxable profits will be available against which the temporary differences, unused tax losses and credits can be utilised. Deferred tax assets are reviewed at each reporting date and are reduced to the extent that it is no longer probable that the related tax benefit will be realised.

Operating taxes

Georgia also has various other taxes, which are assessed on the Group's activities. These taxes are included as a component of operating expenses in the consolidated statement of profit or loss and other comprehensive income.

Employee benefits

Share-based payment arrangements

The grant-date fair value of equity-settled share-based payment arrangements granted to employees is generally recognized as an expense, with a corresponding increase in equity, over the vesting period of the awards. The amount recognized as an expense is adjusted to reflect the number of awards for which the related service and non-market performance conditions are expected to be met, such that the amount ultimately recognized as an expense is based on the number of awards that meet the related service and non-market performance conditions at the vesting date. For share-base payment awards with non-vesting conditions, the grant-date fair value of the share-based payment is measured to reflect such conditions and there is no true-up for the differences between expected and actual outcomes.

Short-term employee benefits

Short-term employee benefit obligations are measured on an undiscounted basis and are expensed as the related service is provided. A liability is recognised for the amount expected to be paid under short-term cash bonus or profit-sharing plans if the Group has a present legal or constructive obligation to pay this amount as a result of past service provided by the employee, and the obligation can be estimated reliably.

Leases

The Group assesses whether a contract is or contains a lease, at inception of the contract. The Group recognises a right-of-use asset and a corresponding lease liability with respect to all lease arrangements in which it is the lessee, except for short-term leases (defined as leases with a lease

term of 12 months or less) and leases of low value assets (such as tablets and personal computers, small items of office furniture and telephones). For these leases, the Group recognises the lease payments as an operating expense on a straight-line basis over the term of the lease unless another systematic basis is more representative of the time pattern in which economic benefits from the leased assets are consumed.

The lease liability is initially measured at the present value of the lease payments that are not paid at the commencement date, discounted by using the rate implicit in the lease. If this rate cannot be readily determined, the Group uses its incremental borrowing rate.

The lease liability is presented as a separate line in the statement of financial position.
The lease liability is subsequently measured by increasing the carrying amount to reflect interest on the lease liability (using the effective interest method) and by reducing the carrying amount to reflect the lease payments made.

The Group remeasures the lease liability (and makes a corresponding adjustment to the related right-of-use asset) whenever:

- The lease term has changed or there is a significant event or change in circumstances resulting in a change in the assessment of exercise of a purchase option, in which case the lease liability is remeasured by discounting the revised lease payments using a revised discount rate.
- The lease payments change due to changes in an index or rate or a change in expected payment under a guaranteed residual value, in which cases the lease liability is remeasured by discounting the revised lease payments using an unchanged discount rate (unless the lease payments change is due to a change in a floating interest rate, in which case a revised discount rate is used).
- A lease contract is modified and the lease modification is not accounted for as a separate lease, in which case the lease liability is remeasured based on the lease term of the modified lease by discounting the revised lease payments using a revised discount rate at the effective date of the modification.

The Group did not make any such adjustments during the periods presented.

The right-of-use assets comprise the initial measurement of the corresponding lease liability, lease payments made at or before the commencement day, less any lease incentives received and any initial direct costs. They are subsequently measured at cost less accumulated depreciation and impairment losses.

Whenever the Group incurs an obligation for costs to dismantle and remove a leased asset, restore the site on which it is located or restore the underlying asset to the condition required by the terms and conditions of the lease, a provision is recognised and measured under IAS 37. To the extent that the costs relate to a right-of-use asset, the costs are included in the related right-of-use asset, unless those costs are incurred to produce inventories.

Right-of-use assets are depreciated over the shorter period of lease term and useful life of the underlying asset. If a lease transfers ownership of the underlying asset or the cost of the right-of-use asset reflects that the Group expects to exercise a purchase option, the related right-of-use asset is depreciated over the useful life of the underlying asset. The depreciation starts at the commencement date of the lease.

The right-of-use assets are presented as a separate line in the statement of financial position.

The Group applies IAS 36 to determine whether a right-of-use asset is impaired and accounts for any identified impairment loss as described in the 'Property, Plant and Equipment' policy.

As a practical expedient, IFRS 16 permits a lessee not to separate non-lease components, and instead account for any lease and associated non-lease components as a single arrangement. The Group has used this practical expedient.

The Group is not represented as Lessor during the years ended December 31, 2022 and 2021.

Provisions

Provisions are recognized when the Group has a present obligation (legal or constructive) as a result of a past event, it is probable that the Group will be required to settle the obligation, and a reliable estimate can be made of the amount of the obligation.

The amount recognized as a provision is the best estimate of the consideration required to settle the present obligation at the end of the reporting period, taking into account the risks and uncertainties surrounding the obligation. When a provision is measured using the cash flows estimated to settle the present obligation, its carrying amount is the present value of those cash flows (where the effect of the time value of money is material).

When some or all of the economic benefits required to settle a provision are expected to be recovered from a third party, a receivable is recognized as an asset if it is virtually certain that reimbursement will be received and the amount of the receivable can be measured reliably.

Contingencies

Contingent liabilities are not recognized in the consolidated statement of financial position but are disclosed unless the possibility of any outflow in settlement is remote. A contingent asset is not recognized in the consolidated statement of financial position but disclosed when an inflow of economic benefits is probable.

Collateral

The Group obtains collateral in respect of customer liabilities where this is considered appropriate. The collateral normally takes the form of a lien over the customer's assets and gives the Group a claim on these assets for both existing and future customer liabilities.

3. Critical accounting judgements and key sources of estimation uncertainty

In the application of the Group's accounting policies, which are described in Note 2, the Group's management is required to make judgments, estimates and assumptions about the carrying amounts of assets and liabilities that are not readily apparent from other sources. The estimates and associated assumptions are based on historical experience and other forward-looking information that are considered to be relevant. Actual results may differ from these estimates.

The estimates and underlying assumptions are reviewed on an ongoing basis. Revisions to accounting estimates are recognized in the period in which the estimate is revised if the revision affects only that period or in the period of the revision and future periods if the revision affects both current and future periods.

Critical judgments in applying accounting policies

The following is the critical judgment, apart from those involving estimations (see below), that the management has made in the process of applying the Group's accounting policies and that have the most significant effect on the amounts recognized in the consolidated financial statements.

Classification of financial assets

Assessment of the business model within which the assets are held and assessment of whether the contractual terms of the financial asset are solely payments of principal and interest on the principal amount outstanding. Details of the financial assets classification are set out in Note 2.

Key sources of estimation uncertainty

The following are the key assumptions concerning the future, and other key sources of estimation uncertainty at the end of the reporting period, that have a significant risk of causing a material adjustment to the carrying amounts of assets and liabilities within the next financial year.

Loss allowances for expected credit losses

The following are key estimations that the management have used in the process of applying the Group's accounting policies and that have the most significant effect on the loss allowances for expected credit losses:

- **Establishing forward-looking scenarios:** When measuring ECL the Group uses reasonable and supportable forward-looking information, which is based on assumptions for the future movement of different economic drivers and how these drivers will affect each other.

  See Note 26 for more details, including analysis of the sensitivity of the reported ECL to changes in estimated forward looking information.

- **Significant increase in credit risk:** As explained in note 3, ECL are measured as an allowance equal to 12-month ECL for stage 1 assets, or lifetime ECL for stage 2 or stage 3 assets. An asset moves to stage 2 when its credit risk has increased significantly since initial recognition. IFRS 9 does not define what constitutes a significant increase in credit risk. In assessing whether the credit risk of an asset has significantly increased the Group takes into account qualitative and quantitative reasonable and supportable forward-looking information.
  See Note 26 for more details, including analysis of the sensitivity of the reported ECL to changes in estimated forward looking information.

- **Probability of default:** PD constitutes a key input in measuring ECL. PD is an estimate of the likelihood of default over a given time horizon, the calculation of which includes historical data, assumptions and expectations of future conditions.
  See Note 26 for more details, including analysis of the sensitivity of the reported ECL to changes in PD.

- **Loss Given Default:** LGD is an estimate of the loss arising on default. It is based on the difference between the contractual cash flows due and those that the lender would expect to receive, taking into account cash flows from collateral and integral credit enhancements.

See Note 26 for more details, including analysis of the sensitivity of the reported ECL to changes in LGD.

Key updates in ECL methodology

Starting from 2020, PD counting methodology has been changed; instead of group PD, both 1-year PD and lifetime PD are calculated for individual loans. Instead of the migration matrix, we use much more accurate and modern method: Cox Proportional-Hazards Model.

The grading method was abolished, because the only motive for the existence of grading was to group loans according to certain characteristics and then calculate PD based on the migration matrix.

Stage improvement rules have been specified and fully automated. From 2020, the Group introduced cure period of 6 months and 12 months for stage 2 and stage 3 loans, respectively. In addition, the parallel loans of the same borrowers are assessed separately. The new approach is fully in line with market best practices.

In LGD part, the recovery rate is discounted at the effective rate of defaulted loans only, and not of all loans, as it used to be before. This change is very logical because only defaults are included in the calculation of LGD.

ECL calculation process has become maximally automated; eventually PD, staging and ECL calculations are made in R, allowing the process to be more secure and the data to be more easily controlled. For details, refer to Note 26.

Repossessed assets valuation

All repossessed assets is measured at the lower of cost or net realisable value. The Group performs regular internal and external valuations to make sure that the carrying amount is not higher than the net realisable value. Valuations are based on available information on market prices, for repossessed real estate on market prices per square meter.

Fair valuation of financial instruments

As described in Note 24, the Group uses valuation techniques that include inputs that are not based on observable market data to estimate the fair value of certain types of financial instruments. Note 24 provides detailed information about the key assumptions used in the determination of the fair value of financial instruments, as well as the detailed sensitivity analysis for these assumptions. The Group management believes that the chosen valuation techniques and assumptions used are appropriate in determining the fair value of financial instruments.

4. Reclassification of prior year consolidated and separate financial statements

During 2022, the Group reclassified Net foreign currency trading income/(expense) from "Net fee and commission income" to "Net foreign exchange gain/(loss)". Considering nature of those operations such presentation is more appropriate and would increase understandability and clarity of the Group's audited consolidated and separate annual financial statements.

The presentation of comparative figures has been adjusted to conform to the presentation of the current period amounts. Effects of reclassification on the consolidated and separate financial statements as at 31 December 2021 and for the year then ended were as follows:

Consolidated Statement of profit or loss and other comprehensive income	As previously reported	Reclassification	Final presentation
Net foreign exchange gain/(loss)	7,569	(15,422)	(7,853)
Net Fee and commission income/(expense)	(14,980)	15,422	442

Separate Statement of profit or loss and other comprehensive income	As previously reported	Reclassification	Final presentation
Net foreign exchange gain/(loss)	7,568	(15,422)	(7,854)
Net Fee and commission income/(expense)	(14,980)	15,422	442

5. Amendments to IFRSs affecting amounts reported in the consolidated and separate financial statements

In the current year, the Group has applied the below amendments to IFRS Standards and Interpretations issued by the Board that are effective for an annual period that begins on or after January 1, 2022. Their adoption has not had any material impact on the disclosures or on the amounts reported in these financial statements.

Amendments to IFRS 3 *Reference to the Conceptual Framework*	The Group has adopted the amendments to IFRS 3 Business Combinations for the first time in the current year. The amendments update IFRS 3 so that it refers to the 2018 Conceptual Framework instead of the 1989 Framework. They also add to IFRS 3 a requirement that, for obligations within the scope of IAS 37 Provisions, Contingent Liabilities and Contingent Assets, an acquirer applies IAS 37 to determine whether at the acquisition date a present obligation exists as a result of past events. For a levy that would be within the scope of IFRIC 21 Levies, the acquirer applies IFRIC 21 to determine whether the obligating event that gives rise to a liability to pay the levy has occurred by the acquisition date.
Amendments to IAS 16 *Property, Plant and Equipment— Proceeds before Intended Use*	The Group has adopted the amendments to IAS 16 Property, Plant and Equipment for the first time in the current year. The amendments prohibit deducting from the cost of an item of property, plant and equipment any proceeds from selling items produced before that asset is available for use, i.e. proceeds while bringing the asset to the location and condition necessary for it to be capable of operating in the manner intended by management. Consequently, an entity recognises such sales proceeds and related costs in profit or loss. The entity measures the cost of those items in accordance with IAS 2 Inventories. The amendments also clarify the meaning of 'testing whether an asset is functioning properly'. IAS 16 now specifies this as assessing whether the technical and physical performance of the asset is such that it is capable of being used in the production or supply of goods or services, for rental to others, or for administrative purposes. If not presented separately in the statement of comprehensive income, the financial statements shall disclose the amounts of proceeds and cost included in profit or loss that relate to items produced that are not an output of the entity's ordinary activities, and which line item(s) in the statement of comprehensive income include(s) such proceeds and cost.

Amendments to IAS 37 *Onerous Contracts—Cost of Fulfilling a Contract*	The Group has adopted the amendments to IAS 37 for the first time in the current year. The amendments specify that the cost of fulfilling a contract comprises the costs that relate directly to the contract. Costs that relate directly to a contract consist of both the incremental costs of fulfilling that contract (examples would be direct labour or materials) and an allocation of other costs that relate directly to fulfilling contracts (an example would be the allocation of the depreciation charge for an item of property, plant and equipment used in fulfilling the contract).
Annual Improvements to IFRS Accounting Standards 2018-2020 Cycle	The Group has adopted the amendments included in the Annual Improvements to IFRS Accounting Standards 2018-2020 Cycle for the first time in the current year. The Annual Improvements include amendments to four standards. **IFRS 1 First-time Adoption of International Financial Reporting Standards** The amendment provides additional relief to a subsidiary which becomes a first-time adopter later than its parent in respect of accounting for cumulative translation differences. As a result of the amendment, a subsidiary that uses the exemption in IFRS 1:D16(a) can now also elect to measure cumulative translation differences for all foreign operations at the carrying amount that would be included in the parent's consolidated financial statements, based on the parent's date of transition to IFRS Accounting Standards, if no adjustments were made for consolidation procedures and for the effects of the business combination in which the parent acquired the subsidiary. A similar election is available to an associate or joint venture that uses the exemption in IFRS 1:D16(a). **IFRS 9 Financial Instruments** The amendment clarifies that in applying the '10 per cent' test to assess whether to derecognise a financial liability, an entity includes only fees paid or received between the entity (the borrower) and the lender, including fees paid or received by either the entity or the lender on the other's behalf. **IFRS 16 Leases** The amendment removes the illustration of the reimbursement of leasehold improvements.

New Accounting Pronouncements

At the date of authorisation of these financial statements, the Group has not applied the following new and revised IFRS Standards that have been issued but are not yet effective:

IFRS 17 (including the June 2020 and December 2021 amendments to IFRS 17)	Insurance Contracts
Amendments to IFRS 10 and IAS 28	Sale or Contribution of Assets between an Investor and its Associate or Joint Venture
Amendments to IAS 1	Classification of Liabilities as Current or Non-current
Amendments to IAS 1 and IFRS Practice Statement 2	Disclosure of Accounting Policies
Amendments to IAS 8	Definition of Accounting Estimates
Amendments to IAS 12	Deferred Tax related to Assets and Liabilities arising from a Single Transaction

The management do not expect that the adoption of the Standards listed above will have a material impact on the consolidated and separate financial statements of the Group in future periods.

6. Net interest income

	2022	2021
Interest income calculated using the effective interest rate method:		
Loans to customers	97,596	89,517
Cash and cash equivalents	92	54
Investments in leases	3,371	1,245
Other income	3,028	1,088
	103,087	91,904
Other interest income:		
Penalty income	4,766	3,220
Total interest income on financial assets measured at amortised cost	107,853	95,124
Interest expenses		
Borrowed funds	(35,677)	(30,822)
Debt securities issued	-	(157)
Lease liability	(611)	(765)
	(36,288)	(31,744)
Net interest income	71,565	63,380

7. Net foreign exchange gain/(loss)

	2022	2021
Net foreign exchange gain/(loss)	20,846	7,569
Net foreign currency trading expense	(15,299)	(15,422)
Net foreign exchange gain/(loss)	5,547	(7,853)

8. Net fee and commission income

	2022	2021
Fee and commission income		
Other loan-related services	1,058	158
Money transfers	649	541
Utility payments	42	41
Other commission income	61	-
	1,810	740
Fee and commission expense		
Other commission expense	(374)	(298)
	(374)	(298)
Net fee and commission income	1,436	442

9. Other operating expenses

	2022	2021
Utilities and communication	1,828	1,694
Software technical support and maintenance	1,309	1,581
Consumables and office supplies	870	698
Legal and other professional services	802	695
Bank charges	741	741
Insurance	685	443
Membership fees	659	642
Expense related to short-term leases and low-cost items	483	166
Fuel and transportation	453	262
Marketing and advertising	415	421
Taxes other than on income	318	692
Business trips	280	104
Repairs and maintenance	210	186
Security	180	184
Loss on irrecoverable other assets	177	310
Personnel training and recruitment	145	79
Charity	80	-
Other	1,001	890
	10,636	**9,788**

10. Taxation

	2022	2021
Current year tax expense	1,374	2,074
	1,374	**2,074**
Movement in deferred tax assets and liabilities due to origination or/and reversal of temporary differences	(1,606)	929
Total income tax (benefit)/expense	**(232)**	**3,003**

The applicable Income tax rate is 15% for the years ended December 31, 2022 and 2021. As already discussed in Note 2, from 2023, income tax rate applicable will increase to 20%.

Reconciliation of effective tax rate for the year ended 31 December:

	2022	2021
Profit / (Loss) before tax	**7,643**	**6,183**
Income tax at the statutory rate (2022: 15%; 2021: 15%)	1,146	927
Unrecognized deferred tax	-	871
Effect of change in tax legislation	(1,528)	-
Tax effect of permanent differences	150	1,205
Total income tax (benefit)/expense	**(232)**	**3,003**

Deferred tax assets and liabilities

Temporary differences between the carrying amounts of assets and liabilities for financial reporting purposes and the amounts used for taxation purposes give rise to net deferred tax assets as at December 31, 2022 and 2021.

On December 2022, the Parliament of Georgia cancelled previously announced transition to "Estonian model" for banking and microfinance sector. Also from 2023 statutory tax rate of corporate taxation changed from 15% to 20%. In 2022, the revised tax rate has been extended to all assets and liabilities except for related to loans, which resulted in deferred tax asset increase by GEL 657 thousand.

Movements in temporary differences during the years ended 31 December 2022 and 2021 are presented as follows:

	January 1, 2022	Recognized in profit or loss	Effect of change in tax legislation	December 31, 2022
Loans to customers	1,544	(256)	1,364	2,652
Property and equipment	63	(19)	15	59
Right-of-use assets	-	(1,222)	(408)	(1,630)
Intangible assets	119	72	64	255
Loans and borrowings	(312)	296	(5)	(21)
Lease liability	125	1,093	406	1,624
Other liabilities	160	114	92	366
Net deferred tax asset	**1,699**	**78**	**1,528**	**3,305**

	January 1, 2021	Recognized in profit or loss	December 31, 2021
Loans to customers	2,080	(536)	1,544
Property and equipment	8	55	63
Intangible assets	17	102	119
Other assets	18	(18)	-
Financial liabilities at fair value through profit or loss	(148)	148	-
Loans and borrowings	347	(659)	(312)
Lease liability	182	(57)	125
Other liabilities	124	36	160
	2,628	**(929)**	**1,699**

11. Cash and cash equivalents

	December 31, 2022	December 31, 2021
Cash on hand	14,212	13,502
Bank balances	13,600	5,625
Total cash and cash equivalents	**27,812**	**19,127**

None of the balances with Group are past due. No loss allowance is recognised for balances with banks due to short-term nature. Group balances include current accounts at banks in Georgia and are used for the purpose of the daily activities of the Group.

As at December 31, 2022 and 2021 the majority of the Group's cash in banks is with banks rated by Fitch Ratings as B (short-term rating), B8- (long-term rating).

12. Financial assets and liabilities at fair value through profit or loss

	December 31, 2022	December 31, 2021
Financial assets at fair value through profit or loss		
Derivative financial assets		
Currency swap contracts	-	103
Financial assets at fair value through profit or loss	**-**	**103**

	December 31, 2022	December 31, 2021
Financial liabilities at fair value through profit or loss		
Derivative financial liabilities		
Foreign currency forward contracts	-	185
Currency swap contracts	8,032	3
Financial liabilities at fair value through profit or loss	**8,032**	**188**

Financial assets and liabilities at fair value through profit or loss comprise foreign currency contracts.

As at December 31 2022 and December 31 2021 net loss on financial assets and liabilities at fair value through profit or loss of GEL 17,389 thousand and GEL 4,620 thousand, respectively, represent the net impact of these deals on the Groups' earnings. The amounts include transactions costs, i.e. any fee or interest these hedging instruments have as well as the effect of adjustments to bring them to their fair value.

Currency Swaps

The Group aggregates non-derivative transactions of back to back loans from banks guaranteed by foreign currency deposits placed at the same banks as derivative instruments, due to the fact that the transactions (placement of deposit and taking of the loan) result, in substance, in a derivative. The conclusion is based on the following indicators:

- They are entered into at the same time and in contemplation of one another;
- They have the same counterparty;
- They relate to the same risk;
- There is no apparent economic need or substantive business purpose for structuring the transactions separately that could not also have been accomplished in a single transaction;
- There is an initial net investment that is smaller than would be required for other types of contracts that would be expected to have a similar response to changes in market factors, and future settlement.

Foreign Currency Forward Contracts

Forwards are contractual agreements between two parties to exchange streams of payments over time based on specified notional amounts.

In a foreign currency forwards, the Group pays a specified amount in one currency and receives a specified amount in another currency. Currency forwards are gross settled.

The table below summarizes the undiscounted contractual amounts outstanding at December 31, 2022 and 2021 with remaining periods to maturity. Foreign currency amounts presented below are translated at rates ruling at the reporting date. The resultant unrealised gains and losses on these unmatured contracts are recognized in profit or loss and in financial instruments at fair value through profit or loss, as appropriate.

	Notional amount	
	December 31, 2022	December 31, 2021
Sell USD buy GEL		
Less than 3 months	-	180,854
Between 3 and 12 months	134,830	-
	134,830	**180,854**
Sell USD buy EUR		
Less than 3 months	2,162	-
	2,162	**-**
Sell GEL buy CHF		
Less than 3 months	-	2,026
	-	**2,026**

13. Loans to customers

	December 31, 2022	December 31, 2021
Principal	390,322	351,943
Accrued interest	12,235	9,998
Less: expected credit losses	(13,762)	(14,000)
Total loans to customers	**388,795**	**347,941**
Analysis by products groups:		
Micro business loans	94,596	71,869
Agricultural loans	81,955	68,052
Consumer loans	75,165	54,469
Fast instalment loans	47,571	48,879
SME loans	44,775	53,424
Pawnshop loans	36,006	37,025
Housing loans	22,489	28,223
Total loans to retail customers	**402,557**	**361,941**
Less: expected credit losses	(13,762)	(14,000)
Loans to customers	**388,795**	**347,941**

All loans to customers are measured at amortised cost. The loans to customers are aggregated into homogeneous product groups, whereby loans in each group display similar characteristics, considering their performance, related risks and underlying business processes.

The following table provides information by loans product groups as at December 31, 2022:

	Gross carrying amount	Loss allowance	Carrying amount at amortised cost
Loans to retail customers:			
Micro business loans	94,596	(2,699)	91,897
Agricultural loans	81,955	(6,091)	75,864
Consumer loans	75,165	(1,648)	73,517
Fast instalment loans	47,571	(371)	47,200
SME loans	44,775	(2,473)	42,302
Pawnshop loans	36,006	(139)	35,867
Housing loans	22,489	(341)	22,148
Total loans to customers	**402,557**	**(13,762)**	**388,795**

The following table provides information by loans product groups as at December 31, 2021:

	Gross carrying amount	Loss allowance	Carrying amount at amortised cost
Loans to retail customers:			
Micro business loans	71,869	(3,038)	68,831
Agricultural loans	68,052	(4,638)	63,414
Consumer loans	54,469	(1,891)	52,578
Fast instalment loans	48,879	(956)	47,923
SME loans	53,424	(3,113)	50,311
Pawnshop loans	37,025	(96)	36,929
Housing loans	28,223	(268)	27,955
Total loans to customers	**361,941**	**(14,000)**	**347,941**

Movements in the loan impairment allowance for the year ended December 31, 2022 are as follows:

	2022			
	Stage 1 12-month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit- impaired	Stage 3 Lifetime ECL – credit-impaired	Total
Balance at the beginning of the year	**3,090**	**3,306**	**7,604**	**14,000**
New loans originated	6,525	-	-	6,525
Transfer to 12-month ECL	136	(136)	-	-
Transfer to lifetime ECL not credit-impaired	(4,855)	5,776	(921)	-
Transfer to lifetime ECL credit-impaired	-	(5,090)	5,090	-
Repaid loans	(1,685)	(554)	(794)	(3,033)
Sold loans	(15)	(247)	7,692	7,430
Written off for the year	(2)	(74)	(8,232)	(8,308)
Recoveries of previously written off	26	97	3,222	3,345
Changes due to change in credit-risk	1,152	215	(8,275)	(6,908)
Interest income correction	-	-	711	711
Balance at the end of the year	**4,372**	**3,293**	**6,097**	**13,762**

Respective movements in the gross carrying amounts of loans to customers for the year ended December 31, 2022 are as follows:

	2022			
	Stage 1 12-month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit- impaired	Stage 3 Lifetime ECL – credit-impaired	Total
Balance at the beginning of the year	**288,704**	**61,406**	**11,831**	**361,941**
New loans originated	242,446	-	-	242,446
Transfer to 12-month ECL	1,221	(1,221)	-	-
Transfer to lifetime ECL not credit-impaired	(43,329)	45,492	(2,163)	-
Transfer to lifetime ECL credit-impaired	-	(8,529)	8,529	-
Repaid loans	(166,208)	(27,030)	(8,845)	(202,083)
Sold loans	(1,033)	(1,335)	7,659	5,291
Written off for the year	(2)	(74)	(8,232)	(8,308)
Recoveries of previously written off	26	97	3,222	3,345
Foreign exchange loss	(60)	(13)	(2)	(75)
Balance at the end of the year	**321,765**	**68,793**	**11,999**	**402,557**

Movements in the loan impairment allowance for the year ended December 31, 2021 are as follows:

	2021			
	Stage 1 12-month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit- impaired	Stage 3 Lifetime ECL – credit-impaired	Total
Balance at the beginning of the year	**3,636**	**3,295**	**6,515**	**13,446**
New loans originated	5,576	-	-	5,576
Transfer to 12-month ECL	326	(326)	-	-
Transfer to lifetime ECL not credit-impaired	(4,923)	3,416	1,507	-
Transfer to lifetime ECL credit-impaired	-	(3,395)	3,395	-
Repaid loans	(1,940)	(693)	(719)	(3,352)
Sold loans	129	55	3,692	3,876
Written off for the year	-	(2)	(6,720)	(6,722)
Recoveries of previously written off	160	8	3,688	3,856
Changes due to change in credit-risk	126	948	(1,896)	(822)
Interest income correction	-	-	(1,860)	(1,860)
Foreign exchange loss	-	-	2	2
Balance at the end of the year	**3,090**	**3,306**	**7,604**	**14,000**

Respective movements in the gross carrying amounts of loans to customers for the year ended December 31, 2021 are as follows:

	2021			
	Stage 1 12-month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit- impaired	Stage 3 Lifetime ECL – credit-impaired	Total
Balance at the beginning of the year	**256,460**	**62,049**	**10,817**	**329,326**
New loans originated	220,404	-	-	220,404
Transfer to 12-month ECL	3,483	(3,483)	-	-
Transfer to lifetime ECL not credit-impaired	(48,912)	49,846	(934)	-
Transfer to lifetime ECL credit-impaired	-	(7,520)	7,520	-
Repaid loans	(142,981)	(39,539)	(6,230)	(188,750)
Sold loans	129	55	3,692	3,876
Written off for the year	-	(2)	(6,720)	(6,722)
Recoveries of previously written off	160	8	3,688	3,856
Foreign exchange loss	(39)	(8)	(2)	(49)
Balance at the end of the year	**288,704**	**61,406**	**11,831**	**361,941**

Impairment allowance for the year ended 2022 includes loss on disposal of portfolio in an amount of GEL 9,696 thousand.

Sold loans for the year 2022 include disposal of both – active and previously written off – loans, where sold loans for 2021 only refer to the sale of written off loans.

14. Net investments in leases

The following table provides information by investment sector as at December 31, 2022:

	Gross carrying amount	Loss allowance	Carrying amount
Investments in leases:			
Construction	3,215	(94)	3,121
Trade	1,364	(12)	1,352
Consumer	1,312	(19)	1,293
Transportation and logistics	1,054	(21)	1,033
Service	1,026	(13)	1,013
Agriculture	708	(39)	669
Manufacturing	654	(6)	648
Beauty and healthcare	546	(7)	539
Real estate development	117	(1)	116
Tourism	27	(1)	26
Science and education	11	-	11
HoReCa	4	-	4
Other	16	-	16
Total investments in leases	10,054	(213)	9,841

The following table provides information by investment sector as at December 31, 2021:

	Gross carrying amount	Loss allowance	Carrying amount
Investments in leases:			
Construction	1,331	(15)	1,316
Trade	717	(32)	685
Consumer	241	(1)	240
Transportation and logistics	718	(11)	707
Service	1,089	(29)	1,060
Agriculture	553	(3)	550
Manufacturing	452	(3)	449
Beauty and healthcare	484	(6)	478
Real estate development	44	(3)	41
Tourism	35	-	35
Science and education	-	-	-
HoReCa	13	-	13
Other	89	(1)	88
Total investments in leases	5,766	(104)	5,662

15. Property and equipment

	Buildings	Vehicles	Furniture	IT equipment	Leasehold improvements	Other	Total
Cost							
at January 1, 2022	105	1,189	1,340	5,116	6,577	4,166	18,493
Additions	-	5	58	1,223	263	190	1,739
Disposals	-	-	(20)	(251)	(279)	(94)	(644)
at December 31, 2022	**105**	**1,194**	**1,378**	**6,088**	**6,561**	**4,262**	**19,588**
Accumulated depreciation							
at January 1, 2022	(49)	(904)	(1,134)	(3,001)	(5,559)	(3,569)	(14,216)
Depreciation for the year	(4)	(115)	(118)	(777)	(549)	(322)	(1,885)
Eliminated on disposals	-	-	20	100	273	92	485
at December 31, 2022	**(53)**	**(1,019)**	**(1,232)**	**(3,678)**	**(5,835)**	**(3,799)**	**(15,616)**
Carrying amount At December 31, 2022	**52**	**175**	**146**	**2,410**	**726**	**463**	**5,972**

	Buildings	Vehicles	Furniture	IT equipment	Leasehold improvements	Other	Total
Cost							
at January 1, 2021	105	1,184	1,306	4,511	6,299	4,220	17,625
Additions	-	5	39	655	278	150	1,127
Disposals	-	-	(5)	(50)	-	(204)	(259)
at December 31, 2021	**105**	**1,189**	**1,340**	**5,116**	**6,577**	**4,166**	**18,493**
Accumulated depreciation							
at January 1, 2021	(44)	(781)	(983)	(2,393)	(4,872)	(3,203)	(12,276)
Depreciation for the year	(5)	(123)	(156)	(655)	(687)	(380)	(2,006)
Eliminated on disposals	-	-	5	47	-	14	66
at December 31, 2021	**(49)**	**(904)**	**(1,134)**	**(3,001)**	**(5,559**	**(3,569)**	**(14,216)**
Carrying amount At December 31, 2021	**56**	**285**	**206**	**2,115**	**1,018**	**597**	**4,277**

Other property and equipment mainly consists of security systems and generators. As at December 31, 2022 and December 31, 2021 fully depreciated items represented GEL 11,364 thousand and GEL 9,489 thousand, respectively. There are no capitalized borrowing costs related to the acquisition or construction of property and equipment during the years ended December 31, 2022 and 2021.

16. Right-of-use assets and Lease liabilities

	Buildings and Offices	Vehicles	Total
Cost			
Balance at 1 January 2022	14,010	1,483	15,493
Additions	2,564	65	2,629
Cancellations	-	(106)	(106)
Modification of leases	997	-	997
Balance at 31 December 2022	**17,571**	**1,442**	**19,013**
Depreciation			
Balance at 1 January 2022	(6,245)	(953)	(7,198)
Depreciation for the year	(3,401)	(262)	(3,663)
Balance at 31 December 2022	**(9,646)**	**(1,215)**	**(10,861)**
Carrying amount			
At 31 December 2022	**7,925**	**227**	**8,152**

	Buildings and Offices	Vehicles	Total
Cost			
Balance at 1 January 2021	13,813	1,047	14,860
Additions	178	510	688
Cancellations	(33)	(74)	(107)
Modification of leases	52	-	52
Balance at 31 December 2021	**14,010**	**1,483**	**15,493**
Depreciation			
Balance at 1 January 2021	(2,893)	(658)	(3,551)
Depreciation for the year	(3,352)	(295)	(3,647)
Balance at 31 December 2021	**(6,245)**	**(953)**	**(7,198)**
Carrying amount			
At 31 December 2021	**7,765**	**530**	**8,295**

Movements in lease liabilities in 2022 and 2021 were as follows:

	2022	2021
Balance at 1 January	9,127	12,522
Additions	2,629	688
Cancellations	(111)	(116)
Modifications	997	52
Interest expense	611	765
Foreign exchange (gain) / loss	(897)	(486)
Repayment of lease interest	(675)	(777)
Repayment of lease principal	(3,560)	(3,521)
Total	**8,121**	**9,127**

Weighted average lease term for the right-of-use assets as of December 31, 2022 and December 31, 2021 is 4.4 and 4.6 years respectively and the weighted average lessee's incremental borrowing rate applied to the lease liabilities as of December 31, 2022 and December 31, 2021 is 8.1% and 7.7% respectively.

Lease Liability Maturity analysis	December 31, 2022 Amounts payable under finance leases	December 31, 2021 Amounts payable under finance leases
Year 1	3,862	4,206
Year 2	2,612	3,315
Year 3	1,799	1,492
Year 4	330	532
Year 5	288	222
Onwards	226	418
Less: future interest	(996)	(1,058)
Total lease Liability	**8,121**	9,127

Amounts recognised in profit and loss	2022	2021
Depreciation expense	(3,663)	(3,647)
Interest expense	(611)	(765)
Foreign exchange gain / (loss)	897	486
Expenses related to short-term leases and low-cost items	(483)	(166)
Gain on lease cancellations	5	9
Total	(3,855)	(4,083)

17. Intangible assets

	Intangible assets
Cost	
at 1 January 2021	**4,945**
Additions	2,989
at December 31, 2021	**7,934**
Additions	955
at December 31, 2022	**8,889**
Accumulated amortization	
at January 1, 2021	**(2,334)**
Amortization for the year	(1,106)
at December 31, 2021	**(3,440)**
Amortization for the year	(1,302)
at December 31, 2022	**(4,742)**
Carrying amounts	
At December 31, 2021	**4,494**
At December 31, 2022	**4,147**

Intangible assets consist of software and licenses, including internally developed software in an amount of GEL 757 thousand (2021: GEL 596 thousand).

18. Other assets

	December 31, 2022	December 31, 2021
Other receivables	2,774	2,220
VAT receivable	1,020	-
Less: expected credit losses	(142)	(164)
Total other financial assets	**3,652**	**2,056**
Prepayments	1,122	1,085
Repossessed assets	1,277	1,305
Inventory	149	135
Net assets to be leased out	136	-
Total other non-financial assets	**2,684**	**2,525**
Total other assets	**6,336**	**4,581**

19. Borrowed funds

This note provides information about the contractual terms of interest-bearing loans and borrowings which are measured at amortized cost. For more information about exposure to interest rate, foreign currency and liquidity risks, see Note 26.

	December 31, 2022	December 31, 2021
Loans from financial institutions	342,923	298,847
Subordinated debt	13,576	15,558
Total borrowed funds	**356,499**	**314,405**

	December 31, 2022	December 31, 2021
Principal	350,280	309,715
Interest accrued	6,219	4,690
Total borrowed funds	**356,499**	**314,405**

The Group's borrowed funds short-term and long-term classification is as following:

	December 31, 2022	December 31, 2021
Non-current liabilities		
Borrowed funds	187,293	178,693
Current liabilities		
Borrowed funds	169,206	135,712
Total borrowed funds	**356,499**	**314,405**

Subordinated debt

As at December 31, 2022 and December 31, 2021 subordinated debt is unsecured loan received from an international financial organization, Bank Im Bistum Essen EG, maturing in 2025 amounting to GEL 5,435 thousand and GEL 6,228 thousand, with annual interest rate of 9%.

As at December 31, 2022 and December 31, 2021 subordinated debt also is unsecured loan received from an international financial organization, Covid-19 Emerging and Frontier Markets MSME Support Fund SCSp SICAV-RAIF, maturing in 2027 amounting to GEL 8,141 thousand and 9,330 thousand, with annual interest rate of 7.8%.

In case of bankruptcy, the repayment of the subordinated borrowings will be made after repayment in full of all other liabilities of the Group.

Terms and debt repayments

Terms and conditions of outstanding borrowed funds are as follows:

	Currency	Nominal interest rate	Year of maturity	December 31, 2022 Carrying Amount	December 31, 2021 Carrying Amount
Unsecured loans from financial institutions	GEL	11.50% - 16.50%	2022 – 2027	211,955	138,051
Unsecured loans from financial institutions	USD	2.48% - 9.31%	2022 – 2026	130,968	160,796
Unsecured subordinated debt	USD	7.80% - 9.00%	2025 – 2027	13,576	15,558
Total borrowed funds				**356,499**	**314,405**

Reconciliation of changes arising from financing activities

	January 1, 2022	Receipt of loans during the year 2022	Repayment of loans during the year 2022	Interest accrual during the year 2022	Interest paid during the year 2022	Foreign exchange loss during the year 2022	December 31, 2022
Borrowed funds	314,405	238,304	(175,210)	35,677	(34,148)	(22,529)	356,499

	January 1, 2021	Receipt of loans during the year 2021	Repayment of loans during the year 2021	Interest accrual during the year 2021	Interest paid during the year 2021	Foreign exchange loss during the year 2021	December 31, 2021
Borrowed funds	279,968	185,290	(143,177)	30,822	(30,207)	(8,291)	314,405

Unused credit line facilities

In March 2021 the Group signed a credit line agreement with JSC Bank of Georgia with an available facility of GEL 9,900 thousand expiring in 2022.

In March 2021 the Group signed a credit line agreement with JSC Basis Bank with an available facility of GEL 5,000 thousand expiring in 2022.

In December 2021 the Group signed a credit line agreement with JSC TBC Bank with an available facility of GEL 10,000 thousand expiring in 2022.

In July 2022 the Group signed a credit line agreement with JSC Bank of Georgia with an available facility of GEL 10,000 thousand expiring in 2023.

In September 2022 the Group signed a credit line agreement with JSC Bank of Georgia with an available facility of GEL 6,250 thousand expiring in 2023.

Covenant requirements

The Group is obligated to comply with financial covenants in relation to borrowed funds disclosed above. These covenants include stipulated ratios, as well as leverage, liquidity, profitability and risk coverage ratios.

There were several breaches of covenants during 2022. The Group notified all counterparties and obtained the waiver letters and/or managed to amend the requirements to more suitable limits, prior to year-end 2022. As a result, the respective liabilities are not immediately repayable.

20. Other liabilities

	December 31, 2022	December 31, 2021
Payments received for future installment	7,300	6,520
Payables to suppliers	3,191	2,420
Accruals for employee compensation	1,672	924
Payables to customers	321	128
Total other financial liabilities	12,484	9,992
Taxes other than on income	29	6
Other non-financial liabilities	21	146
Total other non-financial liabilities	50	152
Total other liabilities	12,534	10,144

As at December 31 2022 and December 31 2021 Payments received for future installment of GEL 7,300 thousand and GEL 6,520 thousand, respectively, represent payments made by the customers, that are intended to cover their respective loan obligations, however based on clients' decision and preference, are made a short while early, compared to their contractual schedules. The Group keeps such early repayments on its transit account - as its liability towards customers – until an actual scheduled repayment date and doesn't target them towards loan repayment immediately, so that the customers are not charged with the early repayment penalties. The amounts are always settled within a month and are included in the earliest liquidity buckets.

As at December 31 2022 and December 31 2021 payables to customers of GEL 321 thousand and GEL 128 thousand, respectively, represent loan repayments in access of clients' actual outstanding exposures. The amounts remain as the Group's liability towards customers for 3 years post loan closure, during which the amounts can be requested any time and are subject to immediate repayment. After a 3-year period, the amounts are recognized in Group's earnings.

21. Share capital and reserves

Share capital

Share capital as at December 31, 2022:

Shareholder	Number of shares	Common/ non-redeemable preference	Share %	Voting rights	Capital GEL'000
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	1,186,157	Common	38.75%	38.75%	1,185
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	378,719	Common	12.37%	12.37%	379
Fund Crystal	2,682	Common	0.09%	0.09%	3
Individual shareholders	1,493,624	Common	48.79%	48.79%	1,494
	3,061,182		100.00%	100.00%	3,061
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	304,613	Preferred	53.12%	0.00%	305
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	268,781	Preferred	46.88%	0.00%	269
	573,394		100.00%	0.00%	574

Share capital as at December 31, 2021:

Shareholder	Number of shares	Common/ non-redeemable preference	Share %	Voting rights	Capital GEL'000
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	1,186,157	Common	38.75%	38.75%	1,185
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	378,719	Common	12.37%	12.37%	379
Fund Crystal	2,682	Common	0.09%	0.09%	3
Individual shareholders	1,493,624	Common	48.79%	48.79%	1,494
	3,061,182		100.00%	100.00%	3,061
DWM Funds S.C.A-SICAV SIF	304,613	Preferred	53.12%	0.00%	305
AGRIF COÖPERATIEF U.A.	268,781	Preferred	46.88%	0.00%	269
	573,394		100.00%	0.00%	574

All ordinary shares have a nominal value of GEL 1 and are fully paid.

All ordinary shares rank equally with regard to the Group's residual assets.

Share Premium

Share premium represents the amount received for a share in excess of its registered value. Hence, can be generated via the same sources as the share capital: 1) actual issuance of shares, and 2) within the MIP.

Share premium was GEL 22,110 thousand for the years ended December 31, 2022 and December 31, 2021.

Dividends

The holders of common shares are entitled to receive dividends as declared from time to time and are entitled to one vote per share at annual and general meetings of the Group.

The holders of preferred stock are entitled to receive dividends at annual interest rate of 10%. According to Georgian legislation any promise of dividends is void and based on profit for the year and management decision.

Based on shareholders' decisions, dividends of GEL 997 thousand and GEL 996 thousand were declared for the years 2022 and 2021, respectively.

In accordance with Georgian legislation the Group's distributable reserves are limited to the balance of retained earnings as recorded in the Group's consolidated financial statements prepared in accordance with IFRS.

22. Contingencies

Litigation

In the ordinary course of business, the Group is subject to legal actions and complaints. Management believes that the ultimate liability, if any, arising from such actions or complaints will not have a material adverse effect on the financial condition or the results of future operations.

Taxation contingencies

Commercial legislation of Georgia, including tax legislation, may allow more than one interpretation. In addition, there is a risk of tax authorities making arbitrary judgments of business activities. If a particular treatment, based on management's judgment of the Bank's business activities, was to be challenged by the tax authorities, the Bank may be assessed additional taxes, penalties and interest.

Georgian transfer pricing legislation was amended starting from January 1, 2014 to introduce additional reporting and documentation requirements. The new legislation allows the tax authorities to impose additional tax liabilities in respect of certain transactions, including but not limited to transactions with related parties, if they consider transaction to be priced not at arm's length. The impact of challenge of the Group's transfer pricing positions by the tax authorities cannot be reliably estimated.

Such uncertainty may relate to the valuation of financial instruments, valuation of provision for impairment losses and the market pricing of deals. Additionally, such uncertainty may relate to the valuation of temporary differences on the provision and recovery of the provision for impairment losses on loans to customers and receivables, as an underestimation of the taxable profit. The management of the Group believes that it has accrued all tax amounts due and therefore no allowance has been made in the consolidated financial statements.

Operating environment

Emerging markets such as Georgia are subject to different risks than more developed markets; these include economic, political and social, and legal and legislative risks. Laws and regulations affecting businesses in Georgia continue to evolve rapidly with tax and regulatory frameworks subject to varying interpretations. The future direction of Georgia's economy is heavily influenced by the fiscal and monetary policies adopted by the government, together with developments in the legal, regulatory, and political environment.

For the last few years Georgia has experienced a number of legislative changes, which have been largely related to Georgia's accession plan to the European Union. Whilst the legislative changes implemented during the years paved the way, more can be expected as Georgia's action plan for achieving accession to the European Union continues to develop.

Georgia's financial sector continued to grow in 2022, compared to 2021, the sector was well prepared for complications caused by pandemic. Financial sector and business community have endured tighter operating environment and reduced business activity due to pandemic - the pressures that led to the increased risks in the previous years.

In 2021, after most of the restrictions on business were lifted, the economy started recovery at a rapid pace. The Government together with the National Bank of Georgia (NBG) provided the

necessary assistance to the business and financial sector. The government submitted numerous programs that provide tax breaks, loan restructuring programs, interest subsidies. The incentives issued by the NBG were targeted to ensure solvency opportunities for the sector by temporarily mitigating capital and liquidity requirements.

The Group is constantly assessing the impact of the COVID-19 Global Pandemic on its consolidated and separate financial statements. Based on the specifics of the Group's activities, its operations and demand on its services have somewhat been affected in 2021 and not at all in 2022.

23. Related party transactions

Control relationships

As at December 31, 2022 the Group's major shareholders are AGRIF COÖPERATIEF U.A. and DWM Funds S.C.A-SICAV SIF with 38.75% and 12.37% shareholding, respectively (See Note 1).

Transactions with members of the Supervisory and Executive Boards

Total remuneration and management consulting fees included in personnel expenses for the years ended December 31, 2022 and 2021 is as follows:

	2022	2021
Salaries and bonuses	1,458	1,166
Consulting fees	539	512
	1,997	1,678

Other related party transactions

	Fee and commission expenses 2022	Fee and commission expenses 2021	Other liabilities as of December 31, 2022	Other liabilities as of December 31, 2021
Other				
JSC Mobile Finance Services - Georgia*	360	298	-	1
	360	298	-	1

* JSC Mobile Finance Services – Georgia is owned by three members of Supervisory Board of the Group.

These expenses represent cash withdrawal fees, that essentially are the customers' expense, but the Group covers for the ease of the process and avoidance of certain technical difficulties – GEL 360 thousand (2021: GEL 298 thousand). The other kind of expenses related to software development and service integration fees have not been incurred since 2020, due to completion of the respective works.

24. Fair value of financial instruments

IFRS defines fair value as the price that would be received to sell an asset or paid to transfer a liability in an orderly transaction between market participants at the measurement date.

The estimated fair values of financial instruments have been determined by the Group using available market information, where it exists, and appropriate valuation methodologies. However, judgment is necessarily required to interpret market data to determine the estimated fair value. Georgia continues to display some characteristics of an emerging market and economic conditions continue to limit the volume of activity in the financial markets. Market quotations may be outdated or reflect distress sale transactions and therefore not represent fair values of financial instruments. Management has used all available market information in estimating the fair value of financial instruments.

Fair value hierarchy

The Group measures fair values using the following fair value hierarchy, which reflects the significance of the inputs used in making the measurements:

- Level 1: quoted market price (unadjusted) in an active market for an identical instrument.
- Level 2: inputs other than quotes prices included within Level 1 that are observable either directly (i.e., as prices) or indirectly (i.e., derived from prices). This category includes instruments valued using: quoted market prices in active markets for similar instruments; quoted prices for similar instruments in markets that are considered less than active; or other valuation techniques where all significant inputs are directly or indirectly observable from market data.
- Level 3: inputs that are unobservable. This category includes all instruments where the valuation technique includes inputs not based on observable data and the unobservable inputs have a significant effect on the instrument's valuation. This category includes instruments that are valued based on quoted prices for similar instruments where significant unobservable adjustments or assumptions are required to reflect differences between the instruments.

Fair value of financial assets and financial liabilities that are not measured at fair value on a recurring basis (but fair value disclosures are required).

For financial assets and liabilities that have a short-term maturity (less than 3 months), it is assumed that the carrying amounts approximate to their fair value. This assumption is also applied to demand deposits and current accounts without a maturity.

Cash and cash equivalents – Cash and cash equivalents are carried at amortized cost which approximates their current fair value.

Other financial assets and liabilities – Other financial assets and liabilities are mainly represented by short-term receivables and payables, therefore the carrying amount is assumed to be reasonable estimate of their fair value.

Loans to customers – The estimated fair value of fixed interest rate instruments is based on estimated future cash flows expected to be received discounted at current interest rates of new

instruments with similar credit risk and remaining maturity. Discount rates depend on currency, maturity of the instrument and credit risk of the counterparty.

Borrowed funds and debt securities issued – The fair values of subordinated debt and debt securities issued is determined in accordance with generally accepted pricing models based on discounted cash flow analysis using current interest rates of new instruments. For the borrowings received at variable rates management believes that carrying rate may be assumed to be market interest rate.

Lease liability - The fair value of lease liability is based on estimated future cash outflows discounted at current interest rate. Discount rate depends on currency and maturity of the instruments. The fair value of lease liability approximates its cost.

The following table shows the carrying amount and fair value of financial assets and financial liabilities recognised in the consolidated financial statements.

	Fair value hierarchy	December 31, 2022		December 31, 2021	
		Carrying value	Fair value	Carrying value	Fair value
Cash and cash equivalents	Level 1	27,812	27,812	19,127	19,127
Loans to customers	Level 3	388,795	397,757	347,941	352,884
Net investments in leases	Level 3	9,842	9,842	5,662	5,662
Other financial assets	Level 3	3,652	3,652	2,056	2,056
Borrowed funds	Level 3	356,499	356,662	314,405	314,166
Lease liability	Level 3	8,121	8,121	9,127	9,127
Other financial liabilities	Level 3	12,484	12,484	9,992	9,992

Fair value of the Group's financial assets and financial liabilities measured at fair value on a recurring basis

Derivative financial instruments are measured at fair value at the end of each reporting period. The following table gives information about how the fair values of these financial assets and financial liabilities are determined (in particular, the valuation technique(s) and inputs used).

Derivative financial instruments	Fair value as at December 31, 2022	Fair value as at December 31, 2021	Fair value hierarchy	Valuation technique(s) and key input(s)	Significant unobservable input(s)	Relationship of unobservable inputs to fair value
Financial assets at fair value through profit or loss	-	103	Level 2	Future cash flows are estimated based on forward exchange rates (from observable forward exchange rates at the end of the reporting period) and contract forward rates.	N/A	N/A
Financial liabilities at fair value through profit or loss	8,032	188	Level 2			

The Group uses widely recognised valuation models for determining the fair value of derivative financial instruments, like foreign exchange forward contracts and currency swaps that use only observable market data and require less management judgment and estimation.

25. Capital management

The Group's objectives when maintaining capital are:

- To safeguard the Group's ability to continue as a going concern, so that it can continue to provide returns for shareholders; and
- To provide an adequate return to shareholders by pricing services commensurately with the level of risk.

The Group sets the amount of capital it requires in proportion to risk. The Group manages its capital structure and makes adjustments to it in the light of changes in economic conditions and the risk characteristics of the underlying assets. In order to maintain or adjust the capital structure, the Group may adjust the amount of dividends paid to shareholders, return capital to shareholders, issue new shares, or sell assets to reduce debt.

The Group is in compliance with minimum statutory capital requirements – the minimum cash contribution in the equity should not be less than GEL 1,000 thousand (2018: GEL 500 thousand).

Starting from 1 September 2018, the Group also has to comply with the financial covenants established by the National Bank of Georgia (NBG), such as: capital adequacy, liquidity, property investment, investment, related party exposure and pledged assets ratios. The compliance with these ratios is monitored by the NBG on a monthly basis.

According to the NBG regulations, the Group has to hold minimum level of CAR in accordance with the below schedule:

- September 1, 2018 – December 31 2018: at least 16%
- January 1, 2019 – June 30 2019: 16-18%
- July 1, 2019 onwards – at least 18%

Considering effects of COVID-19 on the finance sector, the NBG reduced its CAR requirement on a case-by-case basis. The Group has been in compliance with the requirements throughout the whole period, as well as as at the reporting date (2022: 16%; 2021: 14%).

The below table discloses the compliance with NBG CAR ratio as at December 31, 2022 and December 31, 2021. Basis of calculation are NBG rules and guidelines, as issued and monitored by the regulator, rather than IFRSs:

	2022	2021
Share capital	3,635	3,635
Share premium	22,110	22,110
Retained earnings	50,506	47,307
Eligible subordinated debt	8,646	13,010
Regulatory capital before reductions	**84,897**	**86,062**
Less intangible assets	(3,689)	(3,970)
Less investment in a subsidiary	(340)	(273)
Regulatory capital	**80,868**	**81,819**

	2022	2021
Total assets before reductions	455,036	403,946
Less intangible assets	(3,689)	(3,970)
Less investment in a subsidiary	(340)	(273)
Total assets after reductions	**451,007**	**399,703**

	December 31, 2022	December 31, 2021
Capital adequacy ratio [1]	17.93%	20.47%

The Group also monitors its capital adequacy levels to comply with debt covenants, calculated in accordance with the lenders requirements. See Note 19 for the details of compliance with covenants.

26. Risk management policies

Management of risk is fundamental to the business and is an essential element of the Group's operations. The major risks faced by the Group are those related to market risk, credit risk and liquidity risk.

The risk management policies aim to identify, analyse and manage the risks faced by the Group, to set appropriate risk limits and controls, and to continuously monitor risk levels and adherence to limits. Risk management policies and procedures are reviewed regularly to reflect changes in market conditions, products and services offered and emerging best practice.

The Supervisory Board, together with its committees, has overall responsibility for the oversight of the risk management framework, overseeing the management of key risks and reviewing its risk management policies and procedures as well as approving significantly large exposures.

The Group's Executive Board Risk Committee and the Finance Department are responsible for monitoring and implementation of risk mitigation measures and making sure that the Group operates within the established risk parameters. The Head of the Risk Department is responsible for the overall risk management and compliance functions, ensuring the implementation of common principles and methods for identifying, measuring, managing and reporting both financial and non-financial risks. He reports directly to the Executive Board.

[1] Not audited

Credit, market and liquidity risks both at the portfolio and transactional levels are managed and controlled through a system of Credit Committees and an Asset and Liability Management Committee (ALCO). In order to facilitate efficient and effective decision-making, the Group established a hierarchy of credit committees depending on the type and amount of the exposure.

Both external and internal risk factors are identified and managed throughout the organization. Particular attention is given to identifying the full range of risk factors and determination of the level of assurance over the current risk mitigation procedures. Apart from the standard credit and market risk analysis, the Risk Department monitors financial and non-financial risks by holding regular meetings with operational units in order to obtain expert judgments in their areas of expertise.

Credit risk

Credit risk is the risk of financial loss to the Group if a customer or counterparty to a financial instrument fails to meet its contractual obligations.

The Group has policies and procedures for the management of credit exposures, including the establishment of Credit Committees, the analytical bodies responsible for analysing the information in the loan applications, assessing and reducing the credit risks. The credit policy (in the form of a Credit Manual) is reviewed and approved by the Supervisory Board.

The credit policy establishes:

- Procedures for reviewing and approving loan credit applications;
- Methodology for the credit assessment of borrowers;
- Methodology for the evaluation of collateral;
- Credit documentation requirements;
- Procedures for the ongoing monitoring of loans and other credit exposures.

The Credit Committee is authorized to make the final decision about financing or rejecting the loan applications. The loans presented to the Committee for approval are based on limits established by the credit policy.

Accuracy and correctness of information presented to the Credit Committee is the responsibility of the credit officer, who fills in the initial application after the due scrutiny of the applicant's business and its credit risks through the use of scoring models and application data verification procedures). Eventually the Credit Committee members assess the application against the established criteria (applicant's credit history, financial condition, competitive ability, etc.).

Assessment of the applicant's creditworthiness through monitoring of its business allows timely avoidance the risk of financial loss. Monitoring is performed by credit officers who report the results to the management. Regular monitoring of loans is also performed by the Monitoring Department. For timely response to potential risks, monitoring results are presented to the top management on monthly basis. The monitoring system helps to manage credit risks and to minimize them in a timely manner.

Exposure to credit risk is also managed, in part, by obtaining collateral and personal guarantees.

Apart from individual customer analysis, the credit portfolio is assessed by the Risk Department with regard to credit concentration and market risks.

The maximum exposure to credit risk is generally reflected in the carrying amounts of financial assets in the consolidated statement of financial position.

As at December 31, 2022 and 2021, the Group has no debtors or groups of connected debtors, credit risk exposure to whom exceeds 10% of maximum credit risk exposure.

Portfolio segmentation

For the purpose of portfolio segmentation, according to the homogeneity of the risk of portfolio grouping, the portfolio is divided in the groups according to product types: Micro Business, SME, Agricultural, Housing, Consumer, Installment and Pawnshop loans. Vintage analysis and default rate analysis are performed to further ensure the homogeneity of identified segments. PD is calculated separately for each of the above-mentioned groups.

The client exposure is further broken down into collateralized and non-collateralized loans, as the two display different characteristics and bear different risks.

Significant increase in credit risk

When determining whether the risk of default on a financial instrument has increased significantly since initial recognition, the Group considers reasonable and supportable information that is relevant and available without undue cost or effort. This includes both quantitative and qualitative information and analysis, based on the Group's historical experience and expert credit assessment and including forward-looking information.

The quantitative information is a primary indicator of significant increase in credit risk and is based on the change in lifetime PD by comparing:

- The remaining lifetime PD at the reporting date; with the remaining lifetime PD for this point in time that was estimated based on facts and circumstances at the time of initial recognition of the exposure.
- As a backstop, the Group considers that a significant increase in credit risk occurs no later than when an asset is more than 30 days past due.

The Group monitors the effectiveness of the criteria used to identify significant increases in credit risk by regular reviews to confirm that:

- The criteria are capable of identifying significant increases in credit risk before an exposure is in default;
- The criteria do not align with the point in time when an asset becomes 30 days past due; and
- There is no unwarranted volatility in loss allowance from transfers between 12-months PD (probability of default) and lifetime PD.

Definition ofdefault

The Group recognizes default in the following cases:

- Arrears including restructured loans > 90 days
- Decease of a client
- Force majeure, when a client becomes insolvent due to external factors beyond their control
- Pawnshop default point is > 30 days in arrears

The definition of default is in line with relevant regulations, taking into account the 90 days past due cap presumption of IFRS 9.

The loans for which the Group recognizes default, are credit-impaired loans.

Incorporation of forward-looking information

The Group incorporates forward-looking information into both: its assessment of whether the credit risk of an instrument has increased significantly since its initial recognition and its measurement of ECL (expected credit loss).

The Group has identified and documented the key drivers of credit risk and credit losses for the portfolio using an analysis of historical data, has assessed impact of macro-economic variables on probability of default and recovery rate. The following macro-economic variables were involved in the analysis:

- Real growth rate of GDP of Georgia;
- Inflation rate;
- Monetary policy interest rate;
- Nominal effective exchange rate.

The table below summarizes the principal macroeconomic indicators included in the economic scenarios used at December 31, 2022 For the years 2023 to 2025, for Georgia:

	2023	2024	2025
GDP Growth			
Base scenario	4.0	5.5	5.0
Upside scenario	6.0	5.0	5.0
Downside scenario	2.0	4.0	5.0
Inflation rate			
Base scenario	5.3	3.1	3.0
Upside scenario	5.0	3.0	3.0
Downside scenario	9.0	6.0	3.0
Monetary policy interest rate			
Base scenario	9.6	8.0	7.2
Upside scenario	8.5	7.0	7.0
Downside scenario	13.5	10.5	7.5
Nominal effective exchange rate			
Base scenario	320.8	320.8	320.8
Upside scenario	325.6	325.6	325.6
Downside scenario	288.7	297.4	306.3

Measurement of ECL

The key inputs into the measurement of ECL are the term structure of the following variables:

- Probability of default (PD);
- Loss given default (LGD);
- Exposure at default (EAD).

These parameters are generally derived from internally developed statistical models and other historical data. They are adjusted to reflect forward-looking information as described above.

Probability of default (PD)

Cox model is a well-known statistical concept widely used in survival analysis, which is the area of statistics that deals with lifetime data. The variable of interest is the time to the occurrence of an event. It is commonly used in medical drug studies and reliability studies in engineering. In the case of credit risk, the event in question is default.

As mentioned in the ECL paragraph, ECL calculation utilizes PD (Marginal Probability of Default) through CPD (cumulative Probability of Default). It occurs that both parameters can be easily obtained from hazard functions calculated for each exposure.

As a result of the application of survival models, there is a transition from old model based only on delinquency migration to individual assessment in new model. In addition to applicative factors, behavioral factors are added to the new model, which demonstrates the potential for the development of this approach in assessing the probability of default.

Full procedure of PD model estimation consisted of five main steps:

- Data preparation and selection of candidates for explanatory variables.
- Single analysis.
- multi-factor analysis.
- Estimation of covariates in Cox proportional hazard model.
- Quality and back testing

Main assumptions and segmentation

For the modelling purposes the following assumptions were taken:

- Only first default for each exposure was consider as valid (i.e. remaining data after default entry was cut off)
- All facilities which are in default at their first observation date were excluded from the sample
- Default was defined by 2 criteria: days past due and written off status
- Each occurrence of a loan within a timeline was considered as a separate observation

Modeling was based on a product group segmentation that separates loans looking at common characteristics.

As at December 31, 2022, 10% increase/(decrease) in average PD per each segment results in ECL increase/(decrease) by 6.2% that represents GEL 763/(763) thousand.

As at December 31, 2021, 10% increase/(decrease) in average PD per each segment results in ECL increase/(decrease) by 5.2% that represents GEL 657/(657) thousand.

Loss given default (LGD)

LGD is the magnitude of the likely loss if there is a default. The Group estimates LGD parameters based on the history of recovery rates of claims against defaulted counterparties. The LGD model considers cash recoveries only. LGD is calculated on a discounted cash flow basis using the effective interest rate as the discounting factor.

As at December 31, 2022, 10% increase/(decrease) in average LGD per each segment results in ECL increase/(decrease) by 10.0% that represents GEL 1,236/(1,236) thousand.

As at December 31, 2021, 10% increase/(decrease) in average LGD per each segment results in ECL increase/(decrease) by 10.0% that represents GEL 1,255/(1,255) thousand.

Exposure at default (EAD)

EAD represents the expected exposure in the event of default. The Group derives the EAD from the current exposure to the counterparty and potential changes to the current amount allowed under the contract including amortisation. The EAD of a financial asset is its gross carrying amount.

Credit quality of loans to customers

The following tables provide information on the credit quality of loans to customers as at December 31, 2022:

Analysis by product group:	Gross loans	Stage 1 12-month ECL	Stage 2 Lifetime ECL - not credit-impaired	Stage 3 Lifetime ECL - credit-impaired	Total ECL	Net loans	ECL allowance to gross loans %
SME loans							
Not overdue	43,364	(217)	(846)	(851)	(1,914)	41,450	4%
1 to 30 days overdue	294	-	(25)	(46)	(71)	223	24%
31 to 60 days overdue	148	-	(11)	(29)	(40)	108	27%
61 to 90 days overdue	233	-	(47)	(20)	(67)	166	29%
91 to 180 days overdue	736	-	-	(381)	(381)	355	52%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total SME loans	**44,775**	**(217)**	**(929)**	**(1,327)**	**(2,473)**	**42,302**	**6%**
Housing loans							
Not overdue	22,387	(67)	(117)	(132)	(316)	22,071	1%
1 to 30 days overdue	59	-	-	(2)	(2)	57	3%
31 to 60 days overdue	5	-	(2)	-	(2)	3	40%
61 to 90 days overdue	13	-	(7)	-	(7)	6	54%
91 to 180 days overdue	25	-	-	(14)	(14)	11	56%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total housing loans	**22,489**	**(67)**	**(126)**	**(148)**	**(341)**	**22,148**	**2%**
Agricultural loans							
Not overdue	79,301	(2,928)	(918)	(1,059)	(4,905)	74,396	6%
1 to 30 days overdue	556	(1)	(96)	(33)	(130)	426	23%
31 to 60 days overdue	411	-	(89)	(62)	(151)	260	37%
61 to 90 days overdue	452	-	(102)	(63)	(165)	287	37%
91 to 180 days overdue	1,235	-	-	(740)	(740)	495	60%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total agricultural loans	**81,955**	**(2,929)**	**(1,205)**	**(1,957)**	**(6,091)**	**75,864**	**7%**
Micro business loans							
Not overdue	91,543	(706)	(376)	(474)	(1,556)	89,987	2%
1 to 30 days overdue	619	(1)	(41)	(55)	(97)	522	16%
31 to 60 days overdue	436	-	(46)	(37)	(83)	353	19%
61 to 90 days overdue	463	-	(110)	(24)	(134)	329	29%
91 to 180 days overdue	1,535	-	-	(829)	(829)	706	54%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total micro business loans	**94,596**	**(707)**	**(573)**	**(1,419)**	**(2,699)**	**91,897**	**3%**
Fast instalment loans							
Not overdue	46,083	(131)	(8)	(6)	(145)	45,938	0%
1 to 30 days overdue	274	-	(4)	(2)	(6)	268	2%
31 to 60 days overdue	170	-	(9)	(2)	(11)	159	6%
61 to 90 days overdue	230	-	(24)	(5)	(29)	201	13%
91 to 180 days overdue	814	-	-	(180)	(180)	634	22%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total fast instalment loans	**47,571**	**(131)**	**(45)**	**(195)**	**(371)**	**47,200**	**1%**

Pawn shop loans							
Not overdue	35,505	-	(2)	(89)	(91)	35,414	0%
1 to 30 days overdue	424	-	-	(26)	(26)	398	6%
31 to 60 days overdue	77	-	-	(22)	(22)	55	29%
61 to 90 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
91 to 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total pawn shop loans	**36,006**	**-**	**(2)**	**(137)**	**(139)**	**35,867**	**0%**
Consumer loans							
Not overdue	**72,756**	**(321)**	**(217)**	**(311)**	**(849)**	**71,907**	**1%**
1 to 30 days overdue	749	-	(32)	(65)	(97)	652	13%
31 to 60 days overdue	408	-	(64)	(24)	(88)	320	22%
61 to 90 days overdue	316	-	(100)	(14)	(114)	202	36%
91 to 180 days overdue	936	-	-	(500)	(500)	436	53%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total consumer loans	**75,165**	**(321)**	**(413)**	**(914)**	**(1,648)**	**73,517**	**2%**
Total loans to customers	**402,557**	**(4,372)**	**(3,293)**	**(6,097)**	**(13,762)**	**388,795**	**3%**

The following tables provide information on the credit quality of loans to customers as at December 31, 2021:

Analysis by product group:	**Gross loans**	**Stage 1 12-month ECL**	**Stage 2 Lifetime ECL - not credit-impaired**	**Stage 3 Lifetime ECL - credit-impaired**	**Total ECL**	**Net loans**	**ECL allowance to gross loans %**
SME loans							
Not overdue	52,470	(327)	(972)	(1,353)	(2,652)	49,818	5%
1 to 30 days overdue	356	-	(14)	(136)	(150)	206	42%
31 to 60 days overdue	134	-	(8)	(28)	(36)	98	27%
61 to 90 days overdue	55	-	-	(32)	(32)	23	58%
91 to 180 days overdue	409	-	-	(243)	(243)	166	59%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total SME loans	**53,424**	**(327)**	**(994)**	**(1,792)**	**(3,113)**	**50,311**	**6%**
Housing loans							
Not overdue	28,079	(59)	(95)	(77)	(231)	27,848	1%
1 to 30 days overdue	37	-	-	(10)	(10)	27	27%
31 to 60 days overdue	49	-	(3)	-	(3)	46	6%
61 to 90 days overdue	53	-	(3)	(18)	(21)	32	40%
91 to 180 days overdue	5	-	-	(3)	(3)	2	60%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total housing loans	**28,223**	**(59)**	**(101)**	**(108)**	**(268)**	**27,955**	**1%**
Agricultural loans							
Not overdue	65,278	(1,054)	(682)	(1,389)	(3,125)	62,153	5%
1 to 30 days overdue	555	(3)	(62)	(103)	(168)	387	30%
31 to 60 days overdue	567	-	(81)	(197)	(278)	289	49%
61 to 90 days overdue	651	-	(158)	(227)	(385)	266	59%
91 to 180 days overdue	1,001	-	(15)	(667)	(682)	319	68%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total agricultural loans	**68,052**	**(1,057)**	**(998)**	**(2,583)**	**(4,638)**	**63,414**	**7%**

Micro business loans							
Not overdue	69,558	(901)	(337)	(734)	(1,972)	67,586	3%
1 to 30 days overdue	565	(2)	(30)	(66)	(98)	467	17%
31 to 60 days overdue	369	-	(70)	(41)	(111)	258	30%
61 to 90 days overdue	308	-	(70)	(79)	(149)	159	48%
91 to 180 days overdue	1,069	-	(20)	(688)	(708)	361	66%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total micro business loans	**71,869**	**(903)**	**(527)**	**(1,608)**	**(3,038)**	**68,831**	**4%**
Fast instalment loans							
Not overdue	47,262	(292)	(24)	(55)	(371)	46,891	1%
1 to 30 days overdue	385	(1)	(11)	(6)	(18)	367	5%
31 to 60 days overdue	254	-	(30)	(10)	(40)	214	16%
61 to 90 days overdue	261	-	(60)	(14)	(74)	187	28%
91 to 180 days overdue	717	-	(51)	(402)	(453)	264	63%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total fast instalment loans	**48,879**	**(293)**	**(176)**	**(487)**	**(956)**	**47,923**	**2%**
Pawn shop loans							
Not overdue	36,304	-	(2)	(60)	(62)	36,242	0%
1 to 30 days overdue	647	-	-	(20)	(20)	627	3%
31 to 60 days overdue	50	-	-	(10)	(10)	40	20%
61 to 90 days overdue	18	-	-	(3)	(3)	15	17%
91 to 180 days overdue	6	-	-	(1)	(1)	5	17%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total pawn shop loans	**37,025**	**-**	**(2)**	**(94)**	**(96)**	**36,929**	**0%**
Consumer loans							
Not overdue	**52,802**	**(450)**	**(267)**	**(408)**	**(1,125)**	**51,677**	**2%**
1 to 30 days overdue	487	(1)	(27)	(62)	(90)	397	18%
31 to 60 days overdue	193	-	(55)	(12)	(67)	126	35%
61 to 90 days overdue	299	-	(133)	(28)	(161)	138	54%
91 to 180 days overdue	688	-	(26)	(422)	(448)	240	65%
Over 180 days overdue	-	-	-	-	-	-	0%
Total consumer loans	**54,469**	**(451)**	**(508)**	**(932)**	**(1,891)**	**52,578**	**3%**
Total loans to customers	**361,941**	**(3,090)**	**(3,306)**	**(7,604)**	**(14,000)**	**347,941**	**4%**

During the years ended December 31, 2022 and 2022, the Group modified the contractual cash flows on certain loans to customers. All such loans were transferred to at least Stage 2 with a loss allowance measured at an amount equal to lifetime expected credit losses. Therefore, there are no loans with modified contractual cash flows transferred to Stage 1 from Stage 2 or Stage 3.

Analysis of collateral and other credit enhancements

The following table provides the analysis of the loan portfolio, net of impairment:

	December 31, 2022	% of loan portfolio	December 31, 2021	% of loan portfolio
Loans with no collateral	291,728	75%	261,339	75%
Loans with collateral	97,067	25%	86,602	25%
Total	**388,795**	**100%**	**347,941**	**100%**

Type of collateral	December 31, 2022 Gross carrying amount	December 31, 2022 ECL	December 31, 2022 Carrying amount	December 31, 2022 Collateral Fair Value
Real estate	66,286	(3,377)	62,909	219,936
Precious metals	16,712	(22)	16,690	19,668
Movable property	17,763	(295)	17,468	32,945
Non-collateralized	301,796	(10,068)	291,728	-
Total	**402,557**	**(13,762)**	**388,795**	**272,549**

Type of collateral	December 31, 2021 Gross carrying amount	December 31, 2021 ECL	December 31, 2021 Carrying amount	December 31, 2021 Collateral Fair Value
Real estate	77,515	(4,519)	72,996	230,375
Precious metals	8,405	(19)	8,386	36,415
Movable property	5,512	(292)	5,220	14,433
Non-collateralized	270,509	(9,170)	261,339	-
Total	**361,941**	**(14,000)**	**347,941**	**281,223**

Loans with collateral are mainly secured by real estate, movable property and precious metals. In addition, the majority of the loans are collateralized by sureties. Secured loans are mainly included in the pawn shop, service, trade and agricultural loan categories.

Management estimates that the fair value of collateral estimated at the inception of the loans is at least equal to the carrying amounts of corresponding secured loans as at December 31, 2022 and 2021, excluding the effect of overcollateralization. Due to the low loan-to-value ratio, the management does not expect any possible negative movements in market prices to have a significant impact on recoverability of the loans.

Sureties received from individuals are not considered for impairment assessment purposes. Accordingly, such loans and unsecured portions of partially secured exposures are presented as loans without collateral.

Repossessed assets are presented in other assets. Refer to Note 18.

Loan maturities

The maturity of the loan portfolio is presented below, which shows the remaining period from the reporting date to the contractual maturity of the loans.

Market risk

Market risk is the risk that the fair value or future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in market prices. Market risk comprises currency risk, interest rate risk and other price risks. Market risk for the Group arises from open positions in interest rates, which are exposed to general and specific market movements and changes in the level of foreign currency rates.

The objective of market risk management is to manage and control market risk exposures within acceptable parameters, whilst optimizing the return on risk.

Overall authority for market risk is vested in the ALCO.

The Group manages its market risk by setting open position limits in relation to financial instruments, interest rate maturity and currency positions. These are monitored on a regular basis and reviewed by the Executive Board and approved by the Supervisory Board.

Interest rate risk

Interest rate risk is the risk that the fair value or future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in market interest rates. The Group is exposed to the effects of fluctuations in the prevailing levels of market interest rates on its financial position and cash flows. Interest margins may increase as a result of such changes, but may also reduce or create losses in the event that unexpected movements occur.

Interest rate gap analysis

Interest rate risk is managed principally through monitoring interest rate gaps. A summary of the interest gap position is presented by the lower of interest rate receipt date or maturity date of financial instruments:

December 31, 2022	Less than 3 months	3-6 months	6-12 months	1-5 years	More than 5 years	Non-interest bearing	Carrying amount
ASSETS							
Cash and cash equivalents	6,051	-	-	-	-	21,761	27,812
Loans to customers	98,341	46,808	83,835	157,477	2,334	-	388,795
Net investments in leases	68	142	747	8,804	80	-	9,841
Other financial assets	3	8	45	928	14	2,654	3,652
	104,463	**46,958**	**84,627**	**167,209**	**2,428**	**24,415**	**430,100**
LIABILITIES							
Financial liability at fair value through profit or loss	-	-	8,032	-	-	-	8,032
Borrowed funds	73,146	30,130	65,930	187,293	-	-	356,499
Lease liability	863	879	1,611	4,565	203	-	8,121
Dividends payable	-	-	997	-	-	-	997
Other financial liabilities	-	-	-	-	-	12,484	12,484
	74,009	**31,009**	**76,570**	**191,858**	**203**	**12,484**	**386,133**
Interest sensitivity gap	**30,454**	**15,949**	**8,057**	**(24,649)**	**2,225**	**11,931**	
Cumulative interest sensitivity gap	**30,454**	**46,403**	**54,460**	**29,811**	**32,036**	**43,967**	

December 31, 2021	Less than 3 months	3-6 months	6-12 months	1-5 years	More than 5 years	Non-interest bearing	Carrying amount
ASSETS							
Cash and cash equivalents	3,379	-	-	-	-	15,748	19,127
Financial asset at fair value through profit or loss	103	-	-	-	-	-	130
Loans to customers	111,053	37,998	68,090	128,124	2,676	-	347,941
Net investments in leases	63	82	254	5,263	-	-	5,662
Other financial assets	-	-	-	-	-	2,056	2,056
	114,598	**38,080**	**68,344**	**133,387**	**2,676**	**17,804**	**374,889**
LIABILITIES							
Financial liability at fair value through profit or loss	188	-	-	-	-	-	188
Borrowed funds	19,142	44,685	71,885	172,348	6,345	-	314,405
Lease liability	933	949	1,778	5,079	388	-	9,127
Dividends payable	-	-	996	-	-	-	996
Other financial liabilities	-	-	-	-	-	9,992	9,992
	20,263	**45,634**	**74,659**	**177,427**	**6,733**	**9,992**	**334,708**
Interest sensitivity gap	**94,335**	**(7,554)**	**(6,315)**	**(44,040)**	**(4,057)**	**7,812**	
Cumulative interest sensitivity gap	**94,335**	**86,781**	**80,466**	**36,426**	**32,369**	**40,181**	

Average effective interest rates

The table below displays average effective interest rates for interest-bearing assets and liabilities as at 31 December 2022 and 2021. These interest rates are an approximation of the yields to maturity of these assets and liabilities.

	2022			2021		
	Average effective interest rate, %			Average effective interest rate, %		
	GEL	USD	EUR	GEL	USD	EUR
Interest bearing assets						
Cash and cash equivalents	5.53%	1.00%	-	5.69%	0.00%	-
Loans to customers	34.89%	18.80%	-	34.69%	18.53%	-
Net investments in leases	37.97%	-	-	36.43%	-	-
Interest bearing liabilities						
Borrowed funds	15.59%	6.15%	-	14.77%	6.02%	-

Interest rate sensitivity analysis

The management of interest rate risk, based on an interest rate gap analysis, is supplemented by monitoring the sensitivity of financial assets and liabilities. An analysis of the sensitivity of net profit to changes in interest rates (repricing risk), based on a simplified scenario of a 100 basis point (bp) symmetrical fall or rise in all yield curves and positions of interest-bearing assets and liabilities existing as at 31 December 2022 and 2021, is as follows:

	2022	2021
100 bp parallel fall	(328)	(648)
100 bp parallel rise	328	648

Currency risk

The Group has assets and liabilities denominated in several foreign currencies.

Currency risk is the risk that the fair value or future cash flows of a financial instrument will fluctuate because of changes in foreign currency exchange rates. Although the Group hedges its exposure to currency risk through use of back to back loans which are classified as derivatives (see Note 12), such activities do not qualify as hedging relationships in accordance with IFRS.

The following table shows the foreign currency exposure structure of financial assets and liabilities as at December 31, 2022:

	EUR	USD	Other	Total
ASSETS				
Cash and cash equivalents	5,017	8,497	591	14,105
Loans to customers	-	317	-	317
Other financial assets	11	622	-	633
Total assets	5,028	9,436	591	15,055
LIABILITIES				
Borrowed funds	-	144,544	-	144,544
Lease liability	-	6,783	-	6,783
Other financial liabilities	-	43	-	43
Total liabilities	-	151,370	-	151,370
Net position	5,028	(141,934)	591	(136,315)
The effect of derivatives held for risk management	(2,162)	136,992	-	134,830
Net position after derivatives held for risk management purposes	2,866	(4,942)	591	(1,485)

The following table shows the foreign currency exposure structure of financial assets and liabilities as at December 31, 2021:

	EUR	USD	Other	Total
ASSETS				
Cash and cash equivalents	1,631	3,168	693	5,492
Loans to customers	-	787	-	787
Other financial assets	2	212	92	306
Total assets	1,633	4,167	785	6,585
LIABILITIES				
Borrowed funds	-	176,354	-	176,354
Lease liability	-	7,566	-	7,566
Other financial liabilities	22	16	-	38
Total liabilities	22	183,936	-	183,958
Net position	1,611	(179,769)	785	(177,373)
The effect of derivatives held for risk management	-	180,854	(2,026)	178,828
Net position after derivatives held for risk management purposes	1,611	1,085	(1,241)	1,455

The following significant exchange rates were applied during the year:

in GEL	Average rate		Reporting date spot rate	
	2022	2021	2022	2021
USD 1	2.9156	3.2284	2.7020	3.0976
EUR 1	3.0792	3.8299	2.8844	3.5040

A weakening of the GEL, as indicated below, against the following currencies at 31 December 2022 and 2021, would have increased (decreased) profit or loss by the amounts shown below. This analysis is on a net-of-tax basis, and is based on foreign currency exchange rate variances that the Group considered to be reasonably possible at the end of the reporting period. The analysis assumes that all other variables, in particular - interest rates, remain constant.

	2022	2021
10% appreciation of USD against GEL	(420)	92
10% appreciation of EUR against GEL	244	137

A strengthening of the GEL against the above currencies at December 31, 2022 and 2021 would have had the equal opposite effect on the above currencies to the amounts shown above, on the basis that all other variables remained constant.

Liquidity risk

Liquidity risk is the risk that the Group will encounter difficulty in meeting obligations associated with its financial liabilities that are settled by delivering cash or another financial asset. Liquidity risk exists when the maturities of assets and liabilities do not match. The matching and or controlled mismatching of the maturities and interest rates of assets and liabilities is fundamental to liquidity management. It is unusual for financial institutions ever to be completely matched since business transacted is often of an uncertain term and of different types. An unmatched position potentially enhances profitability, but can also increase the risk of losses.

The Group maintains liquidity management with the objective of ensuring that funds will be available at all times to honour all cash flow obligations as they become due. The liquidity policy is reviewed and approved by the Executive and Supervisory Boards.

The Group seeks to actively support a diversified and stable funding base comprising long- term and short-term loans from other banks and other financial institutions, accompanied by diversified portfolios of highly liquid assets, in order to be able to respond quickly and smoothly to unforeseen liquidity requirements.

The liquidity management policy requires:

- Projecting cash flows by major currencies and taking into account the level of liquid assets necessary in relation thereto;
- Maintaining a diverse range of funding sources;
- Managing the concentration and profile of debts;
- Maintaining debt financing plans;
- Maintaining liquidity and funding contingency plans.

Liquidity position is monitored by the Finance Department and the ALCO. Under the normal market conditions, information on the liquidity position are presented to the Management Risk Committee on a weekly basis. Decisions on liquidity management are made by ALCO and implemented by the Finance Department.

The following tables show the undiscounted cash flows on financial liabilities and on the basis of their earliest possible contractual maturity. The total gross inflow and outflow disclosed in the tables is the contractual, undiscounted cash flow on the financial liabilities.

The maturity analysis for financial liabilities as at December 31, 2022 is as follows:

	Demand and less than 1 month	From 1 to 3 months	From 3 to 6 months	From 6 to 12 months	More than 1 year	Total gross amount outflow	Carrying amount
Financial liabilities							
Financial liability at fair value through profit or loss	-	-	-	8,032	-	8,032	8,032
Borrowed funds	8,339	69,636	37,449	78,646	218,853	412,923	356,499
Lease liability	338	676	1,014	1,834	5,255	9,117	8,121
Dividends payable	-	-	-	997	-	997	997
Other financial liabilities	9,841	15	-	2,575	53	12,484	12,484
Total financial liabilities	**18,518**	**70,327**	**38,463**	**92,084**	**224,161**	**443,553**	**386,133**

The maturity analysis for financial liabilities as at December 31, 2021 is as follows:

	Demand and less than 1 month	From 1 to 3 months	From 3 to 6 months	From 6 to 12 months	More than 1 year	Total gross Amount outflow	Carrying amount
Financial liabilities							
Financial liability at fair value through profit or loss	3	185	-	-	-	188	188
Borrowed funds	4,604	14,847	47,882	82,297	198,870	348,500	314,405
Lease liability	365	730	1,095	2,016	5,979	10,185	9,127
Dividends payable	-	-	-	996	-	996	996
Other financial liabilities	9,203	-	-	-	789	9,992	9,992
Total financial liabilities	**14,175**	**15,762**	**48,977**	**85,309**	**205,638**	**369,861**	**334,708**

Geographical risk

As at December 31, 2022 and 2021 the Group's all financial assets are located in Georgia and its business plans are critically dependent on the stability and rule of law in the country. Georgia continues to display certain characteristics of an emerging market. As such, the Group is exposed to any deterioration of the business or legal environment within the country.

As at December 31, 2022 Group has borrowed funds of GEL 228,008 thousand, GEL 102,725 thousand and GEL 25,766 thousand received from counterparties registered in Europe, Georgia and the USA, respectively. As at December 31, 2021 Group has borrowed funds of GEL 245,369 thousand, GEL 37,868 thousand, GEL 25,024 thousand and GEL 6,144 thousand received from counterparties registered in Europe, Georgia, the USA and Asia, respectively.

The table below shows an analysis, by expected maturities, of amounts recognised in the consolidated statement of financial position as at December 31, 2022:

	Demand and less than 1 month	From 1 to 3 months	From 3 to 12 months	From 1 to 5 years	More than 5 years	Overdue	Total
ASSETS							
Cash and cash equivalents	27,812	-	-	-	-	-	27,812
Loans to customers	55,600	35,109	130,643	157,477	2,334	7,632	388,795
Net investments in leases	13	37	810	7,841	80	1,060	9,841
Other financial assets	1,942	1	50	1,564	14	81	3,652
Total assets	**85,367**	**35,147**	**131,503**	**166,882**	**2,428**	**8,773**	**430,100**
LIABILITIES							
Financial liability at fair value through profit or loss	-	-	8,032	-	-	-	8,032
Borrowed funds	7,402	65,744	96,060	187,293	-	-	356,499
Lease liability	284	579	2,490	4,565	203	-	8,121
Dividend payable	-	-	997	-	-	-	997
Other financial liabilities	9,841	15	2,575	53	-	-	12,484
Total liabilities	**17,527**	**66,338**	**110,154**	**191,911**	**203**	**-**	**386,133**
Net position	**67,840**	**(31,191)**	**21,349**	**(25,029)**	**2,225**	**8,773**	**43,967**

The table below shows an analysis, by expected maturities, of amounts recognized in the consolidated statement of financial position as at December 31, 2021:

	Demand and less than 1 month	From 1 to 3 months	From 3 to 12 months	From 1 to 5 years	More than 5 years	Overdue	Total
ASSETS							
Cash and cash equivalents	19,127	-	-	-	-	-	19,127
Financial asset at fair value through profit or loss	103	-	-	-	-	-	103
Loans to customers	74,334	30,991	106,088	128,124	2,676	5,728	347,941
Net investments in leases	3	58	229	4,474	-	898	5,662
Other financial assets	1,559	-	-	497	-	-	2,056
Total assets	**95,126**	**31,049**	**106,317**	**133,095**	**2,676**	**6,626**	**374,889**
LIABILITIES							
Financial liability at fair value through profit or loss	3	185	-	-	-	-	188
Borrowed funds	4,601	14,541	116,570	172,348	6,345	-	314,405
Lease liability	307	626	2,727	5,079	388	-	9,127
Dividend payable	-	-	996	-	-	-	996
Other financial liabilities	9,203	-	-	789	-	-	9,992
Total liabilities	**14,114**	**15,352**	**120,293**	**178,216**	**6,733**	**-**	**334,708**
Net position	**81,012**	**15,697**	**(13,976)**	**(45,121)**	**(4,057)**	**6,626**	**40,181**

27. Subsequent events

The Group has received the following funding subsequent to the reporting period:

- In February 2023, the Group issued GEL 25,000 thousand first ever certified gender bond in the region, with Asian Development Bank (ADB) being an anchor investor (75%) and co-founded by the Bank of Georgia (25%);
- In February 2023, the Group signed USD 5,000 thousand loan agreement with Incofin C.V.S.O.;
- In April 2023, the Group signed GEL 13,000 thousand loan agreement with JSC Basis Bank, GEL 10,000 thousand loan agreement with JSC TBC Bank and GEL 7,560 thousand loan agreement EFSE S.A. SICAV-SIF.

Annex 1 - COMPLIANCE WITH THE UK CORPORATE GOVERNANCE CODE AS OF 2022

UK Corporate Governance Code	Status
1. Board Leadership and Company Purpose	4.6
A.: Effective Board	Fully
B: Company purpose and culture	Fully
C: Resources and controls	Fully
D: Engagement with stakeholders	Partly
E: Workforce policies	Fully
2. Division of Responsibilities	4.5
F: Role of a Chairman	Partly
G: Independent members	Fully
H: Board effectiveness	Fully
I: Sufficient Board resources	Fully
3. Composition, Succession and Evaluation	3.66
J: Appointment and succession	Partly
K: Combination of skills, re-election	Partly
L: Annual evaluation	Fully
4. Audit, Risk, and Internal Control	5.0
M: Effectiveness of audit	Fully
N: Risk disclosure	Fully
O: Internal controls and risk management	Fully
5. Remuneration	5.0
P: Executive remuneration	Fully
Q: Transparent procedure	Fully
R: Independent judgement	Fully
TOTAL SCORE	4.55

Note: Fully compliant is measured by 5, partly by 3 and non-compliant by 0.

For the full text of the code please see:
https://www.frc.org.uk/directors/corporate-governance-and-stewardship/uk-corporate-governance-code

COMMENTS ON COMPLIANCE WITH THE UK CORPORATE GOVERNANCE CODE

D: There is no effective engagement with employees, i.e., in the form of a workforce advisory panel. Thus, the company partly meets this standard.

F: While the Chairman is separate from the Chief Executive, he cannot be considered independent according to UK Corporate Governance Code, as, being the largest individual shareholder, he has served for over nine years on the Board. Nevertheless, within all other criteria, including those related to overall effectiveness in directing the company, promotion of a culture of openness and debate, assessment of the Chairman, and appointment of Senior Independent Director, the company follows the standards, thus partly meeting the requirement for principal F.

J: Whilst there is a rigorous appointment procedure for members of the Board, there are no succession plans in place, leaving this criterion partly fulfilled.

K: Re-election does not take place on an annual basis. The chair has been appointed for over nine years, although he assumed the renewed role of Chairman of the Supervisory Board in 2018. Crystal does not use any external consultancy for appointing Board members. Therefore, the criterion is partly fulfilled.

http://178.249.17.200/notary/

სანოტარო მოქმედების რეგისტრაციის ნომერი	N230706815
სანოტარო მოქმედების რეგისტრაციის თარიღი	31.05.2023 წ
სანოტარო მოქმედების დასახელება	დოკუმენტის თარგმანზე დიპლომირებული მთარგმნელის ხელმოწერის დამოწმება
ნოტარიუსი	მინდია ღაღანიძე
სანოტარო ბიუროს მისამართი	ქუთაისი ნიკეას ქუჩა #7ა
სანოტარო ბიუროს ტელეფონი	591706813
სანოტარო მოქმედების ინდივიდუალური ნომერი	46457429313623

ორიათას ოცდასამი წლის ოცდათერთმეტ მაისს, მე ნოტარიუს მინდია ღაღანიძეს რომლის სანოტარო ბიურო მდებარეობს ქ. ქუთაისი, ნიკეას ქ.#7ა, მომმართა: ქალბატონმა ნათია ნემსიწვერიძემ (დაბადებული.13.09.1983წ, პირადი #60002017859, მცხ. საქართველო, ქალაქი ქუთაისი, დავით ბერძენაძის ქუჩა, N 63), რომელმაც წარმოადგინა მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია კრისტალის წლიური ანგარიშის ინგლისური ენიდან ქართულ ენაზე შესრულებული თარგმანი და მოითხოვა მასზე თავისი ხელმოწერის სანოტარო წესით დამოწმება.

მე შევამოწმე მისი პირადობა მის მიერ წარმოდგენილი პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტით და დავრწმუნდი, რომ მე ნამდვილად: ნათია ნემსიწვერიძემ (დაბადებული.13.09.1983წ, პირადი #60002017859, მცხ. საქართველო, ქალაქი ქუთაისი, დავით ბერძენაძის ქუჩა, N 63) მომმართა.

აგრეთვე შევამოწმე მისი ქმედუნარიანობა და ვადასტურებ, რომ მის ქმედუნარიანობაში ეჭვის შეტანის საფუძველი არ მაქვს. მთარგმნელმა განაცხადა, რომ იგი ჯეროვნად ფლობს ინგლისურ ენას და წარმოადგინა ენის ცოდნის დამადასტურებელი დიპლომი (დიპლომი ნა # 001238, გაცემული 2003 წელს ქუთაისის აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მიერ).

თარჯიმანი ჩემს მიერ გაფრთხილებული იქნა იმ პასუხიმგებლობის შესახებ, რომელიც შეიძლება მოჰყვეს არასწორ თარგმანს, მან განაცხადა, რომ ჯეროვნად ფლობს ინგლისურ ენას და პასუხს აგებს თარგმნის სიზუსტეზე, რის შემდეგაც მან ჩემი თანდასწრებით პირადად შეასრულა თავისი ხელმოწერა ტექსტის ყველა გვერდზე (დოკუმენტში ტექსტი განთავსებული 154 გვერდზე), რომელიც თან ერთვის სანოტარო აქტს.

გადახდილია ნოტარიუსის საზღაური: "სანოტარო მოქმედებათა შესრულებისათვის საზღაურისა და საქართველოს ნოტარიუსთა პალატისათვის დადგენილი საფასურის ოდენობების, მათი გადახდევინების წესისა და მომსახურების ვადების დამტკიცების შესახებ" საქართველოს მთავრობის #507-ე დადგენილების (29.12.2011 წ.) 31 მუხლის 4 პუნქტის საფუძველზე -308 (სამას რვა) ლარი, 39-ე მუხლის საფუძველზე 05 (ხუთი) ლარი და საგადასახადო კოდექსის 168-ე მუხლის საფუძველზე დ.ღ.გ. – 55 (ორმოცდათხუთმეტი) ლარი და 44 (ორმოცდაოთხი) თეთრი.

ნოტარიუსი მინდია ღაღანიძე:

სანოტარო მოქმედებისა და სანოტარო აქტის შესახებ ინფორმაციის (მისი შეტანის, შეცვლის და/ან გაუქმების შესახებ) მიღება–გადაბეჭდვა შეგიძლიათ საქართველოს ნოტარიუსთა პალატის ვებ–გვერდზე: www.notary.ge ასევე შეგიძლიათ დარეკოთ ტელეფონზე: +995(32) 2 66 19 18

